Bible. N.T. Eskimo.

TESTAMENTITĀK

TERSSA

NÁLEGAUTA ANNAURSIRSIVTA

IESUSIB KRISTUSIB,

AJOKÆRSUGEISALO,

SULLIRSEIT OKAUSEELLO.

THE NEW TESTAMENT.

TRANSLATED

INTO THE GREENLAND LANGUAGE

BY THE MISSIONARIES

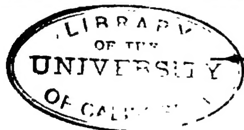
OF THE

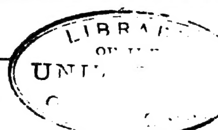
UNITAS FRATRUM OR UNITED BRETHREN

SECOND EDITION.

PRINTED FOR THE USE OF THE MISSION BY

THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

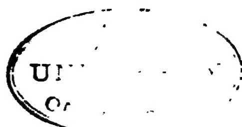

BUDISIME

PRINTED BY ERNST MORITZ MONSE.

1851.

EVANGELIUME.

MATTHEUSIB AGLEGEI.

KAP I.

Iesusib siudleenik, angutisiætta Iosephib næggovianik; Iesusib innungorsusianik, akkaniglo kannong-ésusianiglo.

Terssa agleket Iesusib Kristusib innungorsusianik, Davib er-
nerætta, Abrahab ernerætta.
2 Abrahab erneriga Isaak; Isaab erneriga Iako. Iakub erne-
riga Iuda, kattenguteilo. 3 Iudab erneriga Farez Zaralo, Ta-
maremit. Farezib erneriga Hezero. Hezerub erneriga Rame.
4 Ramib erneriga Aminada. Aminadab erneriga Nahasso. Na-
hassub erneriga Salma. 5 Salmab erneriga Boase, Rahabemit.
Boasib erneriga Obede, Rutemit. Obedib erneriga Iesse. 6 Ies-
sib erneriga Nálegaunek Davi. Nálegaunerub Davib erneriga
Salomo, Uriaugalloab kinguanit. 7 Salomub erneriga Roboa.
Roboab erneriga Abia. Abiab erneriga Assa. 8 Assab erne-
riga Iosapha. Josaphab erneriga Iora. Iorab erneriga Osia.
9 Osiab erneriga Iotha. Iothab erneriga Achase. Achasib erne-
riga Ezechiase. 10 Ezechiasib erneriga Manasse. Manassib
erneriga Ammon. Ammonib erneriga Iosiase. 11 Iosiasib erne-
riga Iechonia, kattenguteilo, taimane Babilonemut aularusima-
tillutik. 12 Babilonemit utteramik kingorna Iechoniasib erne-
riga Sealtiel. Sealtielib erneriga Zorobabele. 13 Zorobabelib
erneriga Abiude. Abiudib erneriga Eliache. Eliachib erne-
riga Assor. 14 Assorib erneriga Zadok. Zadokib erneriga
Ache. Achib erneriga Eliud. 15 Eliudib erneriga Eleasar.

Eleasarib erneriga Matha. Mathab erneriga Iako. 16 Iakub
erneriga Iosefe, Mariab uviksa; taursoma Mariab erniara Ie-
suse, Kristusemik attelik. 17 Ima tava ernereet tuglereeksut
tamarmik Abrahamit Davimut 14 ióput. Davimillo, aularur-
sinek Babilonemut kigligællugo, ernereet tuglereeksut 14 ióput.
Ama Babilonemit utteramik, Kristusemut, ernereet tuglereek-
sut 14 ióput.

18 Kristusible innungorsusia imaitok: Arngna Maria Iosefe-
mut angerame, mallungnarsirsok nărtulerlune Anernermit ajun-
ginermit, sulle kattitinnatik. 19 Iosefele, uviksa, illuartógame
piueilunelo, kangusuktiitsomangika innungnut, okaranelo issu-
makæromagalloara. 20 Taimale issumalermet, atta, Nálekab
Engeliætta sokkomerbiga sinnektortillugo. okalluklunelo; Iose-
feá, Davib ernera, sioranek, Maria, nulliækset illingnut pisil-
lugo, illumiua Annernermit ajunginermit pimet. 21 Ernertáro-
márporlo, Iesusemiglo aitsissauet, innunne annaussamagit ajor-
teinit. 22 Terssale tamarme taimaiserpok, Nálekab okausee
Profetekut erkokollugit, ima okartok: 23 Areiná! niviarsiak
nărtussavok ernertáromárlunelo, Imanuelemiglo aitsissauæt, ak-
kætta issuma imaipok: Gude illagárput. 24 Iosefele sinnikame
itterame, Nálekab Engeliætta okaumane, nálekpa, nulliaekselo
ailugo. 25 Aktungilale ernertártinnago perngautigællugo;
Iesusemiglo aitserpa.

KAP. II.

Illissimarsut páuanémiut Iesuse nálegiartorpæt; Egiptenmut kemmăvok; Herodesib nálungiarsungoet tokkokoei; Iesuse utterpok Nazaremut.

Evangelium am Fest Epiphaniae.

Iesuse erniumet Bethlehemme Iudæamétome, Herodese nále-
gaunerrotillugo, atta, illissimarsut páuanga Ierusalemmut pi-
put, okalluklutiglo: 2 Annerdlăk Iudit Nálegaunerææt sumépá?

Udloria páuane tekkogautigo, nálegiartorlugolo tuksiarbig-
iartorparput. 3 Nálegaunerúb Herodesib tamanna tussara-
miuk, annilárpok, Ierusalemmiullo tamarmik. 4 Pellessiune-
rillo aglekenniglo illissimarsut innungnétut tamása kattilerkog-
amigit, kiglissiorpei Kristusib innungorbiksanik. 5 Taivkoalo
okarbigæt: Bethlehemme Iudæamétome, (innungussirsok) taima
agleksimamet Profetekut: 6 Bethlehemeá, Iudit nunǽnne,
illomut mingnerungilatit adlennit iglorperksoarnit Iudæamé-
tunnit, illingnit merssa pissammet Nálegak innumnut Israelit-
tinnut nálegaursuksak. 7 Illissimarsut tava Herodesib ingmi-
kut kákoei angiortomik, appersorkiksarniarlugillo udlorirsamik
kanga tekkotitomik. 8 Bethlehemmullo unnersorpei, okal-
luklunelo: aularitse, nálungiarsungoarlo apperkotigekiksarsiuk,
nennigussiuglo, okaukissinga, uangatōg nálegiartoromâriara.
9 Nálegaunek tussarsimagamiko, aularput. Attalo, udloriak
páuane tekkorsartik siudlerǽt, nálungiarsungublo innætta kolla-
nut pigame unnikpok. 10 Udloriak tekkolermigamiko, tipeit-
sungälerput. 11 Iglomullo isserlutik, nálungiarsungoarlo arng-
nalo Maria naipipagik padlorlutiglo nálekpǽt, iklerbiksiktōg
mattuæramikik akkekangitsomik tunniǽt Goldemik, tippegik-
saumiglo tarnutiksamiglo. 12 Sinnektortillutiglo, Gudib okau-
mattik Herodesemut utterkonnatik, arvkotekut adlakut nuna-
mingnut angerdlariput.

(Evangelium am Sontag nach Neujahr.)

13 Aularmættale, atta, Nálekab Engeliætta Iosefe sakkommer-
biga sinnektortillugo, okalluklunelo: Makkitit, nálungiarsungo-
arlo arngnalo illingnut pisikik, nunamullo Egiptenmut kem-
mäit, terssanétuarlutillo uamnut okarbigitserlutit; nálungiarsung-
oak Herodesib tokkonniaromaissammago. 14 Makkipok tava,
nálungiarsungoarlo arngnalo unnuame ingminut pisipek; nu-
namullo Egiptenmut aularpok. 15 Terssanétuarlunelo Hero-
dese tokkotserlugo: erkokollugo Nálekab okausia Profete-
kut, ima okartub: Ernera kákogiga nunamit Egiptenmit.

A 2

16 Herodese tava missilikame, illissimarsut seglokittarmænne,
kammaktorsoængorpok, nálungiarsungoello angutingoet tamá-
sa Bethlehemmétut erkanétullo, okkiuk marlungnik nedliutut
innortullo tokkutsartorkoei, nedliubik taima náupartorlugo,
sordlo kiglissiutigekiksaramiuk illissimarsunnit. 17 Tava erko-
simaput Profetib Ieremiasib okausee, íma okartúb: 18 Kak-
kenne nippersoak tussarsáursok, okallungnerdlungărnerlo, ke-
janerlo, opinerlo; Rahelib kejauei kittornenne, tupedlersæg-
æksaunanelo, nungumetta. 19 Herodesele tokkomet, atta,
Nálekab Engelia Iosefemut tekkotipok sinnektortillugo nu-
name Egiptenme, 20 Okalluklunelo: Makkitit, nálungiar-
sungoarlo arngnalo illingnut pisikik, Israeliblo nunanut au-
larit, tokkosimametta nálungiarsungoamik tokkotsinniarallo-
artut. 21 Makkipok tava, nálungiarsungoarlo arngnalo ing-
minut pisipek, Israeliblo nunanut pivlune. 22 Tussaumaga-
miugle, Archelause nálegaunerrúrsok Iudæame, angume Hero-
desib nálegauvia kingorngursarimago, taivkunga pinnek siora-
lerpok; sinnektortillunelo Gudib innemmanne, nunab Galilæab
erkanut aularpok. 23 Iglorperksoarnullo, Nazaremik atteling-
nut, piok terssanétuarlunelo; Profetit okauseet erkokollugit,
imaitut: Nazaremiomik attekaissavok.

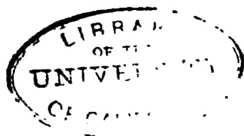
KAP. III.

*Iohannese ajokærsoilerlunelo koirsilerpok; Iesusesōg taurso-
nunga koekovok.*

Taimane Iohannese koirsirsok okallugiartorpok innukajuit-
some Iudæamétome, 2 Ima okalluklune: adlamik issuma-
karitse, killaub nálegauvia padliksimamet. 3 Terssaivname
Profetib Iesaiasib okautigirsa, okallukame: Innukajuitsome
torklulaursúb nippigănga, imailune: Nálekab arvkotiksa il-
luarsarsiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannesele
annorakartok nerssútit kameelit merkuinnik, ketterutekarlu-

nelo amiminermik, ivginelo piglertet egitsaillo porosingoeit
tungosungnitsut nekkigei. 5 Ierusalemmiut tava annivigæt,
Iudæamiullo, Iordaniblo erkanétut tammarsoarmik, 6 Koekol-
lutiglo taursomunga Iordaneme kooksoarme, ajortitiglo angig-
innagit. 7 Farisæerille amerdlasút Sadduzæerillo koirsiving-
minut ornikæne Iohannesib tekkogamigit, okaupei: Pullateriar-
suit iveit, kiame illivse unnersóupáse kemmäissægause kam-
maumit nedliutuksamit? 8 Atta, illomut sainiarluse adlamik
issumakarniaritse. 9 Issumaissarunnase, illuvsigut ima okal-
lukomauluse: Abraha atátagárput. Okaupause: ujarkennit
makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua. 10 Ullimaut
orpeet tungauviænnélerpok. Taimaimet, orpik ajungitsunnik
paumakangitsok kippirsaussavok ingnermullo egitáussavok.
11 Uanga koirsarause immermik, adlamik issumakarkolluse,
kingunevkulle tikkiutuksak pirsarsónerrovok uamnit, tauna
kingakobigekára, issigamæk tigumiarlugigloneet; taursoma ko-
iomárpáse Anernermik ajunginermik ingnermiglo. 12 Taur-
somalo nivaune tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautse-
jæksariksullo kakkortut koiminut kattersoromárpei, kallipaille
óutsomárpei ingnermik kammijuitsomik.

13 Taimane Iesuse Galilæamit Iordanmut Iohannesemut
piok, koekollune taursomunga. 14 Iohannesible tennerterpa,
okalluklunelo: uanga koisitariakaralloarpunga illingnut, idlil-
le ornikparma? 15 Iesusible säpa, okallügbigællugolo: mäna
taimaiserlanga; taima illuarnerit tamása nämaksissauauvuk.
Akkoara tava. 16 Iesuselo koinekarame, erngerlune immermit
kakkivok, attalo, kolláne killak angmarpok; Gudiblo annernera
Iohannesib tekkoa tingmiatut, Taubesut, akkartok, kollánullo
pirsok. 17 Attalo, nippe killangmit okallukpok: Terssa ernera
assærsara, tauna nuennerekára.

KAP. IV.

Iesuse tornársungmit ursserndkarlune ajugávok; ajokærsoilerpok.

(Evangelium am Sontag Invocavit.)

Iesuse tava Annernerúb pisipa innukajuitsomut, ursserkollugo tornársungmut. 2 Udlullo 40 unnuello 40 nerringináme, kālerpok kesa. 3 Ursséirsartúblo tornársúb ornikpa, okalluklunelo: Gudib ernerippattit, ujarket okko okauniarkit timmiursængorkollugit. 4 Akkiale okalluklunelo: timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee, karnanit annirsut, tammakérlugit innútigirsarei. 5 Tornársúb tava aularupa iglorperksoarnut ivlernartunnut, pisillugolo Nálekbiub kārbianut, 6 Okallugbigællugolo: Gudib ernerippattit, illingnik nakkarkeet, agleksimamet: Pivlutit Engelinne pekkussauei, kirssumiarkollutit, issikettit apookonnagit ujarkennut. 7 Iesusib tava okarbiga: taimatōg agleksimagiok: Gude Náleket urssissengilet. 8 Kingorna tornársúb pisipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut, sillarsúblo nálegauvee tamása pinnersuseello taursomunga kemmerdlórtipei uissoréinak, 9 Okallugbigællugolo: makko tamása illingnut tunniutsomárpakka, pædlorlutit tuksiarbigigungma. 10 Iesusib tava okarbiga; tornársungá, uamnit aularit, agleksimamet: Gude Náleket pædlorþigissauet, kissiello nálengniaissauet. 11 Tornársúb tava kemmekpa, attalo, Engelit ornikpæt kivgartóutsartorlugolo.

12 Iohannese pisitáursok (parnārsimauvingmut) Iesusib tussaramiuk, nunamut Galilæamut aularpok. 13 Iglorperksuillo Nazaret kemmekpei, Kapernaumullo, immauviúb sinnanétomut piok, terssanélerlunelo, Zabulonib Naftaliblo erkængne. 14 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartúb: 15 Zabulonib nuna, Neftaliblo nuna, immauvingmut sengmirsuk, Iordanib igdloane, Galilæalo nællursolik; 16 Innuit tăr-

miugalloet, kaumarsorsoak tekkoæt, tokkúblo erkætta tachané-
tunnut kaumarsok nuisimavok.

17 Mattoma kingorna Iesuse ajokærsoilerpok, ima okal-
lulerlune: adlamik issumakaritse, Killaub nálegauvia padliksi-
mamet.

18 Iesusele Galilæab immauviætta sinnane pissukame, an-
gutik kattengutigeek tekkopek, Simon, Petrusemik attekoselik,
kattengutalo Andrease, karksursérsuk, aulisartógamik. 19
Okarbigipek tava: malliktinga, innungnik piniartungortitsomár-
pautik. 20 Karksutittik tava kemmeklugit mallikpæk. 21 Ters-
sangalo siueitsiællerame adlæk angutik kattengutigeek tekkogi-
pek, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese, an-
gursik illagællugo umiarsoarmétuk, karksutittik illãrtorlugit;
kákolerpek tava. 22 Umiarsoarle angursiglo erngerlugik kem-
mekpakik, malliklugolo.

23 Galilæablo nuna tamát Iesusib sakkia, kattisimauveene
ajokærsoilune, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okauti-
gei, pérdluillo nappautillo nellinginait innungnétut pejarlugit.
24 Tussaumauættõg Siriamiut tamarmik. Ajulersullo tamman-
nik anniaglit, tornársuglillo, kaumettillo, nungullugit nappar-
simarsut, tumaktorsimarsullo ãpeit taursomunga, tamásalo
kaitsorsarpei. 25 Innuperksuillo mallikpæt Galilæamit, iglor-
perksoarnit kollinnit, Ierusalemmillo, Iudæamillo, Iordaniblo
igdloanit.

KAP. V.

*Iesuse kakkame ajokærsoiok illuartut pidluarsusiénnik, taman-
niglo illuarnernik.*

Innuperksuillo tekkogamigit, kakkamut majoarpok, ingimello
ajokærsugeisa ornikpæt. 2 Ajokærsolerpei tava, ima okal-
luklune: 3 Ussornakaut peetsut annernerme: Killaub náleg-
auvia pigimarssuk. 4 Ussornakaut allieisuktut: tupedlersine-

kaissammætta. 5 Ussornakaut piuaitsut: nuna pigissammarssuk. 6 Ussornakaut kăktut immerosuktullo illuarnermut: kărsillaissammætta. 7 Ussornakaut nákinniktut: nákinekaissammætta. 8 Ussornakaut ivlernartunnik umættiglit: Gude tekkussammarsuk. 9 Ussornakaut ullapisáirsut: Gudib kittorneinik taigornekaissammætta. 10 Ussornakaut nagliuktitáursut illuarnek pirsutigællugo: killaub nálegauvia pigimarssuk. 11 Ussornakause, uanga pivlunga innuit mittautigippasse nagliuktilluselo, tammanniglo okautiginerdlukpasse seglovlutik. 12 Keemasukluselo tupedleritse, akkiksauterse angekemet killangme. Taimatŏg Profetit siudlisse nagliuktitarigieit.

13 Nunab tarrajoráse, tarrajorle tængéropet, sumik tava tarrajornekaissaua? Attugæksajungnérpok, egitæksainámlunelo, innungnullo tungmagæksáukonarpok. 14 Nunab kaumarsoráse. Iglorpait kakkab kănétut irssertuksáungitsaraut. 15 Nenneruttŏg ikkitarainginiét, nappartab attánut illivlugo, nenneruserbingmulle, tava iglométut tamása kaumarsararei. 16 Taimatŏg nennerurse kaumale innungnut, ajungitsulliakesse tekkokollugit taukkonunga, Atátarselo killangmétok ussorekollugo.

17 Périartoræsugissengilausinga inneitsissinnik, Profetilloneet aglegeinik. Périartungilakka, nămaksivlugille piniarpakka. 18 Illomut okaupause: Killaglo nunalo nungutinnagik, inneitsissit arssilliét mingnek, năgatiksængoélloneet, nungussengilak, tamakkoa tamarmik pingikadlarpætta. 19 Măna inneitsissit makkoa illénnik, mingnermik aglæt, nálengitsok, innuillo taima ajokærsorlugit, tauna mingnermik tainekaissavok killaub nálegauviane; nálektorle taimalo ajokærsoilune, tauna angisómik tainekaissavok killaub nálegauviane.

(Evangelium am 6. Sontag nach Trinit.)

20 Merssa okaupause: illuarnerungikuse aglekennik illissimarsunnit Farisæerinnillo, killaub nálegauvianut pinauiais-

sengilase. 21 Tussartose, siudleet imænna okaunekarmætta:
Innungæissengilatit, tokkotsirsorle kiglissiorbingmut pissitáus-
savok. 22 Uangale okaupause: kattenguminut kammaktok pi-
sitæksávok kiglissiorbingmut. Kattenguminulle okarniktok,
Rakkamik (unarsoakasingmik) tauna pisitæksainavok kiglissior-
biksoarmut. Okarniktorle, siorngærotorsoarmik, tauna pi-
sitæksainávok ingnermut kammijuitsomut. 23 Taimaitomik
tunnirsútikset illiomaguko nálekbiub illirsiviánut, terssanelo
erkaiguit kattengupit sumik paitsisigåtit; 24 Tava tunnir-
sútikset illirsiviub sãnétikadlauk, kattengutillo saimarsáriarto-
ruk, kingorna tava tunnirsútikset tunniutsartorlugo piuk. 25 Il-
lingnut arksoardlersok saimauniaruk aiparitillutit arvkosiner-
me; arksoardlersúb pisekennauåtit kiglissioirsomut, kiglis-
sioirsúblo pisekennauátit kivgaminut, egissæsugællutillo par-
nãrsimauvingmut. 26 Illomut okaupaukit: terssanga annis-
sengilatit, anningaurset nãgatiksæt akkillersinnago. 27. Tus-
sartose, siudleet imænna okaunekarmætta: Arngnaune-
kaissengilatit angununekaissennatillo. 28 Uangale okau-
pause: arngnamut irssigirsúb arngnaunerisuklugo, arngnau-
nerisimaga tava umamine. 29 Tellerpikpit irssætta asserorni-
arpattit, pèruk egillugolo; illingnut ajunginerrovok, naugur-
sauvit illæt asserorpet, timit tamát pekkonnago anniartitsiving-
mut. 30 Tellerpikpit arkseisa asserorniarpattit, kippikit egil-
lugillo; illingnut ajunginerrovok, auættivit illæt asserorpet,
timit tamát pekkonnago anniartitsivingmut. 31 Okauserine-
karioktõg: Nulliaminik auitúb tunnissaua aglekennik auirsútik-
sennik. 32 Uangale okaupause; Nulliaminik auitúb (angu-
nunekangipet) angununekartipa, auitamiglo nulliartok arng-
naunekariok.

33 Ama tussarmiose, siudleet imænna okaunekarmætta:
angernerdlussengilatit, Gudemulle angeruit, mallissauettit okaut-
sissit. 34 Uangale okaupause: angernerdlungilluinaissause,
killangmigloneet, Gudib ivksiautarimago; 35 Nunamigloneet,
issigeisa tungmagarimarssuk; Ierusalemmigloneet, nálegau-

nerúb iglorperksoarimagit; 36 Niakorniktōg angernerdlussengilatit nujak attauserloneet kakkorsársinnaunginauko kernertungortisinnaunagolo. 37 Imaitunnigle okausekaissause: ap, ap, nāga, nāga: tappiket ajortomit piput.

38 Tussartose, okauserinekartomik: Irsse irssemik, kigut kigumik akkinekaissavok. 39 Uangale okaupause: Ajortulliarbigippasse arksoarekennassigik; ullursekulle tellerpikkut erksārnekaruit, igdloaniktōg mannilerbigimigiuk. 40 Annorarniglo arksárniktokaruit; sakkitseromappattillo, kallipaktōg pigilliuk. 41 Kannitungoamiglo Meilemik attautsemik aiparsersokaruit, tava marlungnik aiparuk. 42 Illingnut sumik kenursok tunniuk, allariaurnagolo attartoromarsit. 43 Tussartose, okauserinekartomik; Innukattit tuglit assaissauet, kingarsartille umigissauet. 44 Uangale okaupause: kingarsartisse assæniarsigik; illivsenik pidluaikorsirsut pidluarkoniarsigik; illivsenut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik; illivsenik allieisuktitsirsut nagliuktitsirsullo tuksiuniarsigik. 45 Kittornarekolluse Atâtauvse killangmétúb. Taursoma merssa sekkerne nuekorsara ajortunnut ajungitsunnullo, siedlerkorsirsarlunelo illuartunnut illuangitsunnullo. 46 Illivsenik assæniktut assagussigik, sumik akkiksakaissauvise? Tunnirsútinnik kåttersoirsut taimaitaraingininipet? 47 Kattengutisselo kisseesa illæksigussigik, sumik tava pirsariakartomik piniarpisse? Tunnirsútinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? 48 Taimaitomik illuartuinaissause, sordlo Atátarse killangmétok illuartuinarpok.

KAP. VI.

Iesuse kakkame ajorkærsoiok illuarnermik.

Missiksorniarsigik tunnirsútiksesse, tammakko tunniukennassigik innuit tekkoænne, ussorekolluse taukkonunga; taimaipet, akkiksarsissengilase Atâtauvsinit killangmétomit. 2 Taimaitomik tunnirsútinnik tunnirsiguit, kardlortarkorsissengilatit siunerne, illungersōngitsuttut illinniartarbeene, iglullo

akkornǽnne, ussorekollutik innungnut. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarǽrpæt. 3 Tunnirsútinniglo tunnirsiguit, saumeet ariutsile tellerpikpit tunnirsútanik. 4 Tunnirsútittit ariutsirsaukollugit, Atátauvillo ariutsivekangitsúb akkillissauátit tamarmik tekkoǽnne.

5 Tuksiaruillo, illungersŏngitsuttun-ésengilatit, taukkoa kikkarlutik tuksiaromagajudlararaut illinniartarbeene iglullo sǽnne, innungnut irssigekollutik. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarǽrpæt. 6 Idlille tuksiaromaguit, inningoarnut isserna, mattoalo parnārsárlugo, Atátello tuksiarbigúk irssertortome; Atátauvillo irssertortomut irssigirsúb, akkillissauátit tamarmik tekkoǽnne. 7 Tuksiaruselo, okautsisse amerdlænárkennassigik nællursuttut, taukkoa tussaræsugirsaraut okausekarangamik amerdlasúnnik. 8 Taimaitomik ivkotut illiussengilase; Atátauvse ajorsautisse illissimauei, tuksiarbigingikadlarussiuk. 9 Taimaimet ima tuksiaissause: Atátarput killangmiúrsotit. Akkit ussornarsile. 10 Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmésut nunamétsŏg taimaikile. 11 Udlome piksautinik tunnissigut. 12 Akkeetsukautiniglo issumakǽrbigittigut, sórdlo uagut akkeetsortivut issumakǽrbigáuvut akkeetsugeinik. 13 Urssernartomullo pisitsarunnata, ajortomille annautigut. Nálegauvik, pirsaunerlo, ussornartorlo pigigaukit issukaissengitsomut. Illomut.

14 Innuit issumakǽrbigigussigik tammartarnerinnik, tava Atátauvsesŏg issumakǽrbigissægiáse. 15 Innuille issumakǽrbigingikussigik tammartarnerinnik. Atátauvsesŏg issumakǽrbigissenginiáse tammartarnivsinik. 16 Nerriniængitsarángause kingunerdluktiniaissengilase illungersŏngitsuttut; taukkoa kénattik tautorluktitareit, innungnut tekokollutik nerriniængirsusimingnik. Illomut, okaupause, akkiksaralloartik piarǽrpæt. 17 Idille nerriniængitsarángauit, niakut tennirsuk ermiklutillo; 18 Nerriniængirsusernik tekkokonek innungnut, Atátarnulle angiortométomut; Atátauvillo, angiortomut irssigirsúb, akkillissauátit tamarmik tekkoænue.

19 Issumagirsæksauvsinik perkotiksauvsinik kattersoiniaissengilase nuname, okkungoet mangertornerúblo asserugækseinik, tiglikajuktullo ujagækseinik tigliklugit. 20 Issumagirsæksauvsinigle perkotiksauvsinik kattersoiniaritse killangme, okkungoet mangertornerúblo asserojuisækseinik, tiglikajuktullo ujagingisækseinik tiglingnerlo ajorlugit. 21 Perkotisse neijormattigik umættivse. 22 Irsse timib kaumarsora. Taimaitomik irssit illuarpet, tava timit tamarme kaumaginnaromárpok. 23 Irsille ajorpet, tava timit tamarme tărsinnaromárpok. Kaumarsuksarle, illungnétok, tărsŏpet, tărsoak merssa kannok aktigissaua?

(Evangelium am 15. Sontag nach Trinit.)

24 Nálekængnut marlungnut kivgartortokarsinnaungilak; ardlæk umigiguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungagiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. 25 Taimaitomik okaupause: Innunevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæksarseloneet immiksarseloneet; timivse attirsækseiniktŏg issumanerdlussengilase. Innúnek angnerungila nekkiksamit? Timelo angnerungila annorarsennit? 26 Tingmirset killaub attánétut irssigissigik; siaroarteringilet kattersoinatiglo, koinnullo kemmatullingilet; taimaitorle Atátauvse killangmétúb nerrisitarei. Taukkonanga angnerungilase? 27 Kia ardlauvse tekkirsutse tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigigalloara. 28 Saogme annorakset allieisutigáissigik? Nunab merkoee arssorutit illiniarbigissigik, kannok năiartortut, sennachvinniængilet perdlainatiglo. 29 Okaupause: Salomoloneet, umnit tammannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok taukkoa illættut. 30 Ivgit nunamétut, udlome aulangitsut, akkagole kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit, annorartártissengikáse illivse angnerrúrsomik? Tautokko opernekitsut! 31 Taimaitomik issumanerdlussennaselo ima okaissengilase: Suna nerrissauarput? suna immissauarput? sumik attirsæksakaissaugut? 32 Ta-

mása makko nællursut issumagællugit piniarareit; Atátauvsele killangmétúb illissimauáse tamakkoninga tamannik ajorsartose. 33 Gudib nálegauvia illuarneralo piniaradlarsikik, tava tamakkoninga tamannik tunninekaissause. 34 Taimaimet kaursuksak issumanerdlutigissarunnassiuk, kaursuksak piniaissammet piksaminik. Nămakpok, udlut nungullutik ingmikut piniarbióursarángætta erdlokinartomik.

KAP. VII.

Iesusib ajokærsútinne kakkame năuei.

Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekarkonnase. 2 Kannongétomigloneet ekkartóursiguse, ekkartóutinekaissause; ouktútigirsauvsiniglo ouktorbiginekaissaugiose. 3 Kattengupille irsætta irsiuta saogme tekkoniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 4 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, irsiut irssingnit péjaromárpara? Areillo, paukarut merssa irssingnépok. 5 Illungersŏngitsotinå, paukarut irssingnit péjaradlauk, kingorna tava irsiut kattengupit irssánit péjarniarlugo piuk. 6 Ivlernartok tunniutsarunnassiuk kemminnut, erdlingnartútisselo nellugiaurnassigik polekinnut, tamakko tungmagarekonnagit issikamingnik, sábigekonnase alliktorkonnaselo taukkonunga. 7 Kenúgitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennirsissause tava; kassuktoirsaritse mattuærbiginekaissause tava. 8 Kenúrsok merssa pirsarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekararau. 9 Innúb kia ardlauvse, ernerætta kenuvigippanne timmiursamik, ujurkamik tunnissennerpau? 10 Aulisægamigloneet kenuvigippanne pullaterirsamik tunnissennerpau? 11 Illivse tava, naug ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungitsunnik; angnerrúrsomigle Atátauvse killangmétúb kenúrsartinne tunnisægei ajungitsunnik? 12 Taimaimet, kannongétomigloneet illiorbigekoguse innungnut, taima illiv-

sesõg illiorbigissigik; tamersa inneitsissit Profetillo aglegeit.
13 Issertárbekitsokut isserniaritse: Issertárbik nerrotókemet,
arvkosinerlo sillekemet, nagliuktitsivingmut sengmirsok, amerd-
lasórsuillo attuarpæt tamanna. 14 Issertárbiglo nerrokipok, arv-
kosinerlo ammekau, innúrsúmut sengmirsok, ikkitungoello
nervsaræt tamanna.

(*Evangelium am 8. Sontag nach Trinit.*

15 Missiksoritsele Profetiókosersunnut, taukkoa sauet amee-
nik annorakarlutik ornikalloarpáse, illumikulle késortorsó-
put sordlo ammarkut. 16 Sullirseinit illissarissauesse. Paumet
Weiniglit Dornennit péjarsinnauattigik, Feigilloneet Distelnit?
17 Taima orpigiksut tamarmik paumakarput ajungitsunnik;
orpigle ajortok paumakarpok ajortunnik. 18 Orpik ajungitsok
paumakarsinnaungilak ajortunnik, orpigle ajortok paumakar-
sinnaungilak ajungitsunnik. 19 Orpeet tamása, ajortunnik
paumakartut, kippissaueit ingnermullo egissevlugit. 20 Tai-
maitomik sullirseinit illissarissauesse. 21 Uamnut okalluktut:
Nálegak, Nálegak, killaub nálegauvianut ississengikalloarput
tamarmik, Atátamale killangmétúb pekkorseinik nálektut kis-
simik (ississaput). 22 Udluksame nedliutsomártome kabser-
suit ima okarbigissauãnga: Nálegak, Nálegak, atterne erkotuk-
sennik okallungitsogut? atterne annernepillurksuit annising-
ikivut? atterne kabsersoarnik ussornartullingitsogut? 23 Tava
nællunérsillugit akkiomárpakka: sulle illissaringisainarpause,
tamause kemmeksinga, ajortulliartoseá.

24 Taimaitomik, okautsimnik makkoninga tussartok mal-
lingniktorlo, arssersóupara angumut illissimarsomut iglulliortomut,
kãrssomik tungauvilerlugo. 25 Siedlersorsoængormet,
kooksoængormello immek annorersuillo pittorarlutik sækkang-
mænne iglo, oppinauiængilak, kãrsomik merssa tungauviler-
simagame. 26 Okautsimnigle makkoninga tussartúb, malling-
ningitsúblo, arssiga angut siunekangitsok iglulliortok siorken-
nut. 27 Siedlersorsoængormet, kooksoængormello immek,

annorersuillo pittorarlutik sækkangmænne iglo, tava oppikau,
serkorpalluktorsóvlunelo (asserorkau).
28 Okautsillo tamakko Iesusib nāsimammagit, ajokærsútei
innuit annilárutigeit, 29 Pirsaunekartotut ajokærsormattik, agle-
kenniglo illissimarsuttut ajokærsoinane.

KAP. VIII.

*Iesuse habseenik kaitsorsáiok: ussornartullioktōg, annorer-
soak innerterlugo. Tornársuglæk ajorungnærsipek.*

(Evangelium am 3. Sontag nach Epiph.)

Kakkamille attermet, innuperksuit mallikpæt. 2 Attalo,
angutib puppiksórsúb ornikpa pædlorbigiartorlugo, okalluk-
lune: Nálegak, piomaguit puppœrotisinnauarma. Iesusiblo
arksenne issæktorlugit aktorpa, okalluklunelo: piomavunga
puppærotit. Terssangainak tava puppæroluinarpok.
4 Iesusiblo okarbiga: miannersorit, adlennut tamanna okau-
tigidláriaurnago; pellessemulle peet tekkotitsartorlutillo, tun-
nirsútiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniullugo, nællojung-
nærkollugit.
5 Iesusele Kapernáumut issermet, sorssuktukset nálegeisa
illætta ornikpa kenúvigællugo, 6 Okalluklunelo: Nálegak,
kivgara tumaktorsimarsok innængaulune paiok, anniarkallu-
nelo. 7 Iesusib okarbiga: kaitsorsariartoromauara. 8 Sors-
suktukset nálegætta akkia, okalluklunelo: Nálegak, kingako-
tekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; okarsinnaille okaut-
semik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 9 Uanga-
tōg innúvunga nálegalik, sorssuktuksenniglo kivgakarpunga,
illæmullo okaruma: aularit, aularpok tava; ama illænnut:
kacheit, kaichiok tava; kivgamnullo: sennauk, sennaua tava.
10 Tamanna Iesusib tussaramiuk, aijaisórpok, malliktinnelo
okallugbigei: Illomut, okaupause: taima aktigirsomik oper-
nermik nervsangitsunga Israelittinne. 11 Okaupausele: am-

erdlasórsuit páuangalo sammangalo pissaput, Abrahalo Isaarlo
Iakolo ingekattigissaueit killaub nálegauviáne. 12 Nálegau-
viuble kittornei ajektugáussaput tärnerrúrsomut, terssane opi-
tórsóvlutiglo korssakotaissaput. 13 Sorssuktuksello nálegæt
Iesusib okarbiga: aularit; operirsarnik pinekarna. Kivgalo
erngerlune ajorungnǽrpok.

14 Iesuselo Petrusib igloánut pigame, sekkia innængarsok
tekkoa, kánnimanartomik napparsimaulune. 15 Arkseisigut
tava tigua, kannimanartúblo kemmekpa. Makkiporlo kivgar-
torbigællugillo. 16 Unnulermelle, tornársuglit amerdlasút
pisipeit taursomunga, annernepilluillo annisipei okauseenar-
mik, nellinginarniglo nappautiglit ajorungnǽrsipei. 17 Erkokol-
lugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartúb: Ajulersuserput
ingminut pisipa, nappautivullo kakkaklugit.

18 Innuperksuillo illusimagǽnne Iesusib tekkogamigit, im-
mab igdloánut ikkärkorsiok. 19 Aglekenniglo illissimarsub
ornikpa, okarbigællugo: Ajokærsoirsok, mallikomauaukit
aularbiksarnut tammannut. 20 Iesusible sápa: Terriænniet
pullatárbekaralloarput, tingmirsello killaub attánétut uvlokar-
alloarput, Innuble Ernera innærtárbekangilarloneet nang-
minerminik. 21. Adlablo, ajokærsugeisa illǽtta okarbiga:
Nálegak, angutiga illiartorkogadlauk uamnut. 22 Iesusible
okarbiga: Malliksinnænga, tokkungarsullo tokkorsortættik il-
liartorlissigik.

(Evangelium am 4. Sontag nach Epiph.)

23 Umiarsoarmut tava ikkivok, ajokærsugeisalo mallikpæt.
24 Attalo, annorersoak pittorartorsoængorkau immarsoarme,
maglillo umiarsoak kädlarlugo piǽt. (Iesuselo) sinniktok.
25 Ajokærsugeisalo ornikpæt, ittersarlugolo okarbigǽt: Nálegak,
annautigut umiulerauta. 26 Tava okarbigei: Opernekitsuná
saog nangiakause? Makkiporlo, annorelo immauviglo innerter-
pek: kaitsuinartorsoængorpok tava. 27 Innuille aijaisórput,
okalluklutiglo: Kinauna Angut, annorib immauviublo náleng-
marssuk?

28 Immablo igdloanut, Gergesenerit erkænnut, pimet, tor-
nársugliæk nellaupæk, illivernit annirsuk, taukkoalo erksinar-
torsómænnik, tava arvkot tamanna attornek sapperpæt in-
nuit. 29 Attalo, niblidlárlutiglo okallukpuk: Iesuseá, Gudib
Ernera, sugautikit? Anniartitsartorpautiguk, nedliungikadlar-
met? 30 Taukkonangale ungesiksoeitsiame polekerperksuit
étut nerrirsut. 31 Annernepilluit tava kenuvigæt okalluklu-
tik: Annisitsomagutigut; polekerperksoarnut okkonunga pul-
lakottigut. 32 Okarbigei tava: Aularitse. Annivlutiglo po-
lekerperksoarnut pullaput. Attalo, tavainak polekerperksuit
tamarmik tinginæsuarput immánut, ippillutiglo immáne. 33
Pársirsullo kemmăput, iglorperksoarnullo aularlutik, taman-
nalo akautigilluinarpæt, kannorle tornársugliæk illiorbigine-
kartuk. 34 Attalo, iglorperksoarmiut tamarmik tava anniput,
Iesuse nellautsartorlugo. Tekkogamikolo kenúvigæt, erka-
mingnit aularkollugo.

KAP. IX.

*Tumaktorsimarsok Iesusib kaitsorsárpa; Mattheuse ken-
nerpa, mallikkollune; Arngnak nagliungărtok kaitsorsárpa;
Iairusib pannia tokkorsok umartipa; ussornartullivlunelo.*

(Evangelium am 19. Sontag nach Trinit.)

Umiarsoarmut tava ikkillune ama ikkăriok, iglorperksoami-
nullo pivlune. 2 Attalo, tumaktorsimarsomik, innær-
bingme innængarsomik, aitsiput taursomunga. Opersusiæt
Iesusib illissimagamiuk, tumaktorsimarsok okarbiga: Erne-
ra, tupedlersinnait, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 3
Aglekennigle illissimarsut illeit illumikut ima okallulerput:
una arksoardlerpok Gudemut. 4 Taukkoale ekkarsauteit Ie-
susib illissimagamigit, okarpok: saogme taima issumapillul-
liorpise umættivsine? 5 Suname ajornænginerrova, okallung-
nek: ajortingnik issumakærbiginekarpotit; imaloneet okarnek:
makkitit pissuklutillo? 6 Illissimakollussiugle, Innúb Ernera

nuname ajortoérolitsiginnaursok; tumaktorsimarsomut tava okarpok: makkitit, innængauveet tigullugo piuk, angerdlarlutillo. 7 Makkillunelo angerdlarpok iglominut. 8 Innuit tamanna tekkogamiko, aijaisórput, Gudelo ussorǽt, innuit taima aktigirsomik nekkursektimmagit.

(Evangelium am St. Matthei-Tage.)

9 Iesuselo terssanga aularame, innuk tekkoa tunnirsirsarbingme ivksiarsok, Mattheusemik attelik, taunalo okarbigimanne: mallinga; tava nækkoipok, malliklugolo. 10 Iglomelo ivksiautillugo nerrivingme; atta, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút ornigukput, Iesuselo ajokærsugeilo ingekattigællugit nerrivingmut. 11 Tamanna Farisæerit tekkogamiko, ajokærsugei okarbigeit: Soag tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo ajokærsortivse nerrekattigaigit? 12 Iesusible tamanna tussaramiuk, okarbigei: Napparsimangitsut kaitsorsariakangilet, napparsimarsulle kissimik. 13 Tamattomale issuma illiniariartorsiuk: Nákiningnek illuarára, tunnirsútille pinnagit. Tikkiutanga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 14 Tava Johannesib ajokærsugeisa ornikpǽt, okalluklutiglo: Saog uagut Farisæerillo kabseenik nerringiniararaugut, ajokærsukettillo nerringiniængilet? 15 Iesusib akkiei: Nulliartomut tikkerartut kannok illivlutik nerringisimmaupet allieisuksinnaulutiglo, uviksak taukkonanétillugo? Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 16 Annoratokák illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutáb alliktussammago annoratokák, allingnerlo ajornerrursarau. 17 Weinelo nuták immeraraingíniættog porosersokennut, porosit alliktussammagit, Weinelo nuták koiluksinnaissavok, porosillo asserorarant, Weinele nuták immerarǽt porosersǽnnut, tamangmik tava asserornauǽrkattigeekpuk.

(Evangelium am 24. Sontag nach Trinit.)

18 Taima okallugbigimagit, atta, nálegáursut illǽtta pædlorbigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, panniga māna tokko-

vok; arksængnigle aktoriartoruk, umaromáriok tava. 19 Ie-
suselo nækkoipok malliklugolo ajokærsukenne illagællugit. 20
Attalo, arngnab, okkiut arkanek marluk aunársinnartúb ornik-
pa tunnuanit, annorættalo killungauta aktoriartŏrlugo; 21 Illu-
migut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnæis-
saunga. 22 Iesusible keviarlune tekkogamiuk, okallugbiga:
Panniga tupedlerit, operauit annausimavotit. Arngnarlo tauna
erngeenak ajorungnærpok. 23 Nálegáursúblo igloánut pig-
ame, kardlortartullo innuillo perpalluktut tekkogamigit, 24
Okarbigei: Aularitse, niviarsiarak tokkungilak, sinniksinnar-
porle. Iglautigæt tava. 25 Innuille annisisimamætta; isserpok
arkseisigullo tigullugo; niviarsiarak tava makkipok. 26 Ta-
mannale tussaumarsaulersok nuname taivrsoma tamanne.

27 Terssangalo Iesuse aularmet, tekpeetsuk mallikpæk,
torklulavlutiglo okallukpuk: Davib Ernerá, nákittiguk. 28 Ig-
lomullo pimet, tekpeetsuk taukkoa ornipæk. Iesusiblo okar-
bigipek: Taimailiorbigiginnauautik operaiko? Akkiæk: Ap,
Nálegak. 29 Irssikikut tava aktorpek, okalluklunelo: Ope-
rautik taimaikisik. 30 Tekpiksillerpuk tava. Iesusiblo unnib-
kárkongilluinarpek, okalluklunelo: Miannersoritik, illauvting-
nut mallugekonnatik. 31 Taukkoale unnibkáuligiartorpæk
nuname taivrsomane tammanne.

32 Taukkoa annimennik, atta, innuk okajuitsok annerne-
pillulik pisipæt taursemunga. 33 Tornársuglo annisisimamet,
okajuitsok okallulerpok. Innuillo aijaisórput, okalluklutiglo:
Tamanna tekkonekangisainarpok Israelittinne. 34 Farisæerille
okarput: Tornársuit annisitarei tornársuit nálegætta pirsau-
neranik.

35 Iesuselo sakkiok iglorperksoarne niuverbeenelo tamat-
tigut, ajokærsoilune kattisimauveene, okautsillo tussarnersut
nálegauvingmik okautigei, pérdluillo nappautillo nellinginait
innungnétut pejarlugit. 36 Innupersuillo tekkogamigit, nákig-
ingărpei, tumangulermætta siamarlutiglo, sordlo saunet pársir-
sokangitsut. 37 Ajokærsukenne tava okarbigei: Kattersoivik

angigalloarpok, sennachvirsukselle ikkekaut. 38 Taimaitomik kattersoiviub nálega kenúvigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut.

KAP. X.

Ajokærsukenne arkanek marluk kennerpei aulartitarælhugit, okallukkollugit ussornartullikollugillo; okallugbigigiei nagliungnarkotigirsækseinik, tupedlersautiksakaissammættalo.

Ajokærsukennelo arkanek marluk ingminut kákoei annernernullo maujungnartunnut pirsaunekartipei annisekollugit, anniartullo tamása, napparsimarsullo tamása kaitsorsárkollugit.
2 Taukkoale arkanek marluk aulartitet akkit tamerssa: Siudlek Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo, Andreas; Iakolo, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese; 3 Filippuselo, Bartolomæuselo; Tomaselo Mattheuselo, tunnirsútinnik kattersoirsógalloak; Iakolo, Alfæusib ernera, Lebbæuse, Taddeusemik attelik. 4 Simonlo Kanamio, Iudaselo Ischariote, Iesusib pisitsirsa.

5 Taukko arkanek marluk Iesusib aulartipei, innerterlugillo okallugbigei: Nællursut arvkoserninnut pissarunnase, Samarittillo iglorperksuinnut isseriaurnase; 6 Aularitsele sauennut tammarsimarsunnut Israelib igloanit pirsunnut. 7 Ajokærsoiartorluselo ima okallugitse: Killaub nálegauvia padliksimakau.
8 Napparsimarsut kaitsorsársigik, puppiksullo puppæjarissigik, tokkorsut umartikissigik, tornársuit annisikissigik. Tamanna akkekartinnago pigaussiuk, akkekartinnagolo tunniussiuktõg.
9 Anningaurset Goldit, kakkortulloneet, kangusarloneet ketterumiugissengilesse. 10 Kaursarbekaissengilasesõg takkoarbingmik, marlungniktõg annorakaissengilase, issigamalirsaissennaselo ajaupialirsaissengilasesõg. Sennachvirsok nerrirsæksaminik pirsariakarmet. 11 Sumétunnulloneet iglorperksoarnut iglorpængnulloneet isseruse, siúnersinniaritse ters-

sanénersomik isserbigirsariakartomik; taursomanétuaritselo aulartinnase.
12 Iglomulle sumétomulloneet isseruse, tamattominga tava pidluarkorsisitse.
13 Tamattomalo iglúb innuee kingakonnængipætta, ullapisautisse taukkonunga pissavok; kingakonnarpættale, ullapisautivse tavá utterbigiomárpâse.
14 Illeisalo illæssiariomangippasse, okautsisselo tussaromannagit, annigitse tava terssanga iglomit iglorperksoarnilloneet, issikesselo karssejarsigik.
15 Illomut, okaupause: Sodomamiut Gomorramiullo nunæt pinekangäissengilak ekkartoiviub udluksane iglorperksoarnit makkonanga.

16 Atta, sauettut aulartipause ammarkut akkornænnut; taimaitomik sillakarmiaritse pallaterirsettut, pekkoserdlugaselo Taubesut.
17 Innungnulle missiksorniaritse, kiglissiorbingmingnut taukkoa pisissammasse, ipperartussævluselo illiniartárbingmingne.
18 Nálegarsoarnullo nálegaunernullo pisitsomárpäse pivlunga; taukkoa, nællursullo, nællojungnérutiksænik.
19 Taima pisissappasse, tava issumanerdlugiaurpase, kannongétomik sumigloneet okallussirsose, erngerluse tanninekaissægause okausiksauvsinik.
20 Illivse merssa okalluktönginause, Atátauvsele annernerætta illuvsigut okalluktigâse.
21 Kattengunele kattengutætta tokkokussaua, ernelo angutætta, angæjokættiglo kittorneisa peblingärniaissaueit, tokkokollugillo.
22 Tamarmiglo umigissauäse, attera pivlugo. Nägatiksamulle aulaiængersok, tauna pidluaromárpok.
23 Iglorperksoarnele ardléne nagliuktippasse, tava adlennut kemmätitse. Illomut, okaupause: Israelittit iglorpeit tammakissengilesse, Innúb Ernera tikkisinnago.
24 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak, kivgarloneet nálekaminit angnerrunginiok.
25 Ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, kivgarlo nálekamisun-ekune, nämakpok. Iglub ittua Beelzebumik taisimagamiko, angekainik tava iglokatteitsög taima illomut taissaueit?
26 Taimaitomik erksigissarunnassigik. Irssertorsimarsokangilak sakkomisengitsomik, angigirsakaranelo niptagáussengitsomik.
27 Sumigloneet okallugbigir-

sarángause tärtome, tamattominga okallungniaritse kaumarsome. Issurvsútillo tussakesse okautigissigik iglut kæne.
28 Erksigissarunnassigiglo timminnik tokkotsirsut, tarninnigle tokkotsinek ajormætta. Angnerrúrsomigle tauna erksigissiuk, timinniglo tarninniglo asserortitsiginnaursok anniartitsivingmut.
29 Tingmirsæk marluk anningaursængoamik akkekaraingilæk? Taukkoalo illét attauserloneet nunamut nakkarnauiængilak, Atátauvse pekkungippanne.
30 Mänale nutsessesög tamarmik kissisimagiput niakovsine.
31 Taimaitomik erksekennase, illivse ajunginerrogause tingmiaperksoarnit.
32 Taimaitomik uamnik okautigirsok innungnut, taivna uangatög okautigissaugiara Atátamnut killangmétomut.
33 Uamnigle misserratiginiktok innungnut, taivna uangetög misserratigissaugiara Atátámnut killangmétomut.
34 Erkiksisaiartoræsugissengilausinga nunamut. Erkiksisaiartungitsunga, pænnamigle pisitsivlunga.
35 Merssa tikkiutunga, ernek arksoardlersitsartorlugo angutánut, panniglo arngnánut, okkoarlo sekkiánut,
36 Innuglo kingarissauæt iglokatteisa.
37 Angutiminik arngnaminigloneet assæningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. Ernerminiglo pannimínigloneet assæningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne.
38 Senningarsuksaminik nangmangitsok, uamniglo mallingningitsok, kingakonnakau uamne.
39 Innúniartok, tauna innújungnéissavok, innujungnérsorlo uanga pivlunga, tauna innússavok.
40 Illivsenik illæssiarinniktúb, illæssiarigiänga, uamniglo illæssiarinniktúb, illæssiarigia aulartitsirsok uamnik.
41 Profetemik illæssiarinniktok, Profetiómet, Profetesut akkiksarsissavok. Illuartomik illæssiarinniktok, illuartómet, illuartotut akkiksarsissavok.
42 Okkoalo mingningoet illíennik immitsirsok, ermutsib immainánik niglertomik, ajòkærsungátumet: Illomut, okaupause, tauna akkillernekanginauieissengilak.

KAP. IX.

Iohannesib ajokærsugei Iesusib akkiei tussarnekersomik; Iohannese unnersiutiga; Iudit sainiaromangitsut allianarnerarpei auokáridlárlugillo.

Pekkorsennelo tamakko Iesusib någamigit ajokærsukaminut arkanek marlungnut, terssanga aularpok, ajokærsoiniarlune okallugiartorlunelo iglorperksuinnut.

(Evangelium am 3 Sontag des Advent.)

2 Kristusible sullirseinik Iohannese tussarame parnårsimau-
vingme, ajokærsukængme marluk aulartipek, 3 Appersoriar-
torkellugolo ima: Idlit tikkiitsuksåuvit, adlamigloneet ner-
rinssaugut? 4 Iesusib akkipek, okallugbigællugiglo: Iohan-
nese okautsartukko tekkorsaatingnik tussakautingniglo; 5 Tek-
peetsut tekpiksiput, tussiatut pissukput, puppiksut puppæro-
put, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsul-
lo okaursáput okauteinnik tussarnersunnik. 6 Ussornakaulo
mammiæitsengitsok uamaut. 7 Taukkoale aularmennik, Iesuse
okallulerpok innungnut Iohannesemik: Innukajuitsomut suna
tekkojartorpissiuk? Iviksoak annorib aulaia temmannut tek-
kojomavissiuk? 8 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Innuk an-
norariksok tekkojomavissiuk? Atta, annorariksut nálegaunerit
igloinnétaraut. 9 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Profete tek-
kojomavissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok.
10 Taivnávomme aglekot okautigirsét: Atta, Engeliga siuner-
nut aularipara, arvkotikset siunerme illuarsárkollugo. 11 Il-
lomut, okaupause: Arngnennit erniursokangilak angnerrúr-
somik Iohannesemit koirsirsomit; mingnerle Gudib nálegau-
viane, tauna angnerrovok taursomanga. 12 Iohannesible
koirsirsúb udleeesa kingornæt sulle tamerssa, killaub náleg-
auvia piniarnekangårpek, tamattomingalo piniartut nutsug-
arát ingmingnut. 13 Profetit tamarmik merssa, inneitsissillo
erkotuksennik okalluktut, Iohannese tikkisinnago. 14 Taman-

na operiomagussiuk, terssa Eliase tikkitsuksak. 15 Tussar-
sinnaursunnik siutelik, tussarle. 16 Kimulle ekkardlereet ok-
ko arssersóussauakka? Merdlertut arssigeit, niuverbingme ivk-
siarsut, illamingnullo torklulaursut, 17 Okallukliutiglo: kard-
lortarbigigalloarivse, tapperomangitsoselo, allianartomiglo
okallugbigigalloarivse, kejájomangitsoselo. 18 Iohannese tik-
kitsok, nerrinnanelo immingimet, tornársulingóursok unnerpæt.
19 Innúb Ernera tikkitsok, nerrivlunelo immermet; okararaut:
Atta, innung-una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak,
tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsæt: Illissi-
marsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit. 20 Iglorperk-
soarmiut tava auokárillerpei ussornartulliarbigirsenne amerd-
lanerrúrsunnik, ajorungnængimættalo. 21 Erkanak Kora-
ziná! Erkanak Betsaidá! Tirusemelo Sidonmelo taimaitut
ussornartut pisimagalloarpætta, sordlo illivtingne pisimarsut,
itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut, aksa-
miussægalloarlutiglo. 22 Okaupausele: Tiromiut Sidomiullo
pidlárnekangäissengilet illivtingnit ekkartoiviúb udluksane.
23 Idlillo, Kapernaumá, kangattarsimarsotit killak tikkillugo,
adlermut ittinerrúrsomut ajektornekaissautit. Merssa Sodo-
mame taimaitut ussornartut pisimagalloarpætta, sordlo illingne
pissimarsut, sulle tamerssa udlome aulajængersimaissirsok.
24 Okaupausele: Sodomamiut nunæt pidlárnekangäissengilak
illingnit ekkartoiviúb udluksane.

(Evangelium am St. Matthias-Tage.)

25 Taimane Iesuse ima okallulerpok: Atátak, killauble
nunablo Nálegæk, ussoraukit, illissimarsunnut sillalingnullo
tamanna angigigauko merdlertotun-étunnullo nevsuiarauko.
26 Illomut; Atátak, taima illuarigauko illingne. 27 Tamæsa
Atátab tunniupei uamnut, Ernermiglo illissarsirsokangilak,
Atátab kissime illissara, Atátamiglo illissarsirsokanginiok, Er-
nerúb kissime, Ernerúblo nællojungnærsitsomarseisa, illissaræt.
28 Orniksinga tamause, ajulersose nagliuktoselo, tupedlersit-
somauause. 29 Nangmautara illivsenut pigissiuk, illiniarbig-

ællungalo; piusinama, umællimnelo kannilangărama, tava
kassuérbiksarsiomárpose tarnivsinut. 30 Nangmautara illuar-
kemet, nangmagarekorsaralo okkekallune.

KAP. XII.

*Ajekærsukenne Iesusib sernigei; kaitsorsáiok tokkungarsun-
nik arksalingmik; Farisæerit arksoarnartut arksoarei;
ajokærsoiok illænne piolugit.*

Taimane naursut timmiursækset Iesusib arvketigei Sabba-
teme: ajokærsugeilo kăleramik, mullingoet nutsulerpeit, ner-
rivlugillo. 2 Tamannale Farisæerit tekkogamiko, okarbigæt:
Areit, ajokærsukettit Sabbateme pirsæksaungitsomik piniar-
put. 3 Okarbigeile: Attuaingilase, kannok Davi illiortok,
kălerame, illiænnelo? 4 Kannok Gudib igloánut isserame,
timmiursæksello tekkorsækset nerrivlugit, umnit taursomunga,
illeinnulloneet, nerrirsæksáungikalloartut, Pellessinnulle kis-
sienne piksáursut. 5 Attuaingilaseloneet inneitsissinne, kannok
Pellessit Sabbatiógalloakut nálekbingme Sabbate issumagingilæt,
pirsótitáunatiglo? 6 Okaupausele: Tamănépok nálekbingmit
angnerrúrsok. 7 Tamattomale issuma illissimagussiuk: Ná-
kiningnek illuarăra, tunnirsútille pinnagit; pingitsut tava pas-
siklingikajarise. 8 Innúb Ernera Sabbattemuttŏg nálegávok.
9 Terssangalo aularame, kattisimauviænut piok. 10 At-
talo, innuk terssanétok, taursoma arkseisa idloee tokkungarsut.
Appersorpællo, okallukiutik: Sabbateme kaitsorsáinek illuarpa?
Paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 11 Okarbigeile: Kia
ardlauvse sauatuamik piglúb, ittersamut nakkarpet Sabbateme,
tigussenginerpa kakkillugolo? 12 Kannorle aktigirsomik in-
nuk ajunginerrova sauamit? Taimaitomik Sabbateme ajungit-
sulliarnek sappernængilak. 13 Tava innuk taivna okarbiga:
Arksettit issuikit. Issuipei tava, arkseilo ajorungnérput

idlumisun-élerlutik. 14 Farisæerit tava annipul, pivlugolo
okallukattigeelerlutik, kannok tokkoniaissægæt. 15 Iesusible
tamanna tussaramiuk, terssanga aularpok. Innuperksuillo mal-
lingniarmænne, tamása kaitsorsárpei. 16 Innertingärpeile
okautigekonnane. 17 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee,
ima okartúb: 18 Areit, tersa kivgara, kennigara, assængär-
nerirsaralo, tauna tarnima nuænerirsara; Annernemnik illir-
sivigiomárpara, nællursullo unnibkáutsomárpei illuarnermik;
19 Sakkitsaissennanelo nibliaissengilak, nippalo tussarsáus-
sengilak iglut akkornénne; 20 Iviksoak næblorsimarsok næb-
lorkissengila, nuisarnerlo aumalik kammissenginia, illuarnek
ajugáutitinnago; 21 Akkalo nællursut tunnarissauæt.

22 Taimane tornársulik, tekpeetsok okallungnerlo ajortok,
taursomunga pisipæt: tauna ajorungnérsimanne, tava tekpeet-
sok okallungnerlo ajortok okallulerpok tekpiksivlunelo. 23 In-
nuillo tamarmik annilárput, okalluklutiglo: Tauna Davib erne-
ringilau? 24 Farisæerille tamanna tussaramiko, okallukput:
Tornársuit adlamik annisingilei, kisienne Beelzebumik, tor-
nársuit nâlegénnik annisitarei. 25 Ekkarsauteille Iesusib il-
lisimagamigit, okallugbigei: Nálegauviub innuee tamarmik,
ingmingnut illageegungnérunik, nungunauiakaut; iglorpaillo
iglubloneet innuee tamarmik ingmingnut illageegungnérunik
attautsemémerssussengilet. 26 Tornársúble tornarsukatane an-
nisikuniuk, tava ingminut nangminek akkerartorpok; kan-
nongme tava nálegauvia émersussaua? 27 Uangale tornársuit
annisikukit Beelzebumik, kimik kittornauvse annisitarátigik?
Taimaitomik taukkoa arksoarisauäse. 28 Tornársuille anni-
sikukit Gudib annerneránik, Gudib nálegauviætta tava ükki-
simauáseme. 29 Kannorloneet pirsársúb igloánut issertokar-
sinnaua, perketeiniglo arksárlugo: pirsársoak kellersoradla-
runiuk kissienne, igloalo tava péjarlugo? 30 Uamnik illaging-
itsúb akkerartorbigänga, kattersoikattigingisaralo serkaiok.
31 Taimaitomik okaupause: Ajortunnik tammannik, mitteng-
nermiglo innuit issumakérbiginekarput; annernermulle ajung-

inermut mittengnermik innuit issumakérbiginekangilet. 32 Innúblo Erneránut arksoarnartomik okalluktok issumakérbiginekarpok tamattominga; annernermulle ajunginermut arksoarnartomik okalluktok issumakérbiginekarnauisengilak, tamattomaneloneet sillame, tikkitsuksameloneet. 33 Orpik ajungitsok ikkursorussiuk, paumakaissavok tava ajungitsunnik; orpigle ajortok ikkursorussiuk, paumakaissavok ajortunnik. Paurnaminit merssa orpik nællunængitsarau. 34 Pullaterirset iveit, tautokko! Kannog illivluse ajungitsunnik okalluksinnauvise, ajorause? Umættib ullibkárneránik kannek okallugarau. 35 Innúb ajungitsúb annisitarei ajungitsut umame perkoteinit ajungitsunnit; innúblo ajortúb annisitarei ajortut umame perkoteinit ajortunnit. 36 Okaupausele: Ekkartoiviúb udluksa nedliupet innuit akkirsukáussaput okautsissik piungitsut tamása pivlugit. 37 Okautsivit pingitsótissaúatit, okautsivitsög pirsótissaugiatit.

38 Tava aglekennik illissimarsut Farisæerillo illeisa sápæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nællunérkumik tekkojomakaugut illingnit. 39 Akkieile, okallugbigællugillo: Okkokulluit uersairsut nællunérkumik piomanniarput, adlamigle nællunérkumik tunninekaissengilet, Profetib Ionab nællunérkotainánik kissienne. 40 Merssa sórdlo Ionase udlut pingasut unnuello pingasut arberúb nänétok; taimatög Innúb Ernera udlut pingasut unnuello pingasut nunab illuánéssavok. 41 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Niniveminut sakkomissaput, ekartóutillugillo, Ionab ajokærsormattik adlamik issumakaleramik. Attalo, mänépok Ionasemit angnerrúrsok. 42 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerúb nullia, kauanga pirsok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo, nunab issoanit pigame, Salomúb illissimarsusia tussariarterlugo. Attalo, mänépok Salomonemit angnerrúrsok. 43 Annernek maujungnartok innungmit annisimarsarángame, sökangitsokut ingerdlarsarau, kassuérbiksarsiorlunelo, neirvsarinnagolo. 44 Tava okararau: Iglumnut ut-

teromárpunga annivigigalloamnut. Tikkitsarángamiuglo, pe-
jarsimarsok, selliksimarsorlo pinnersársimarsorlo nennirsara.
45 Tava aulararau, annernerniglo adlennik arbenek marlungnik,
ingminit ajornerrúrsunnik, illatálerlune; isserángamiglo ters-
sanétuarput; kingornalo innuk tauna ajornerrúrsarau siudler-
mit. Taimaitsomáriputtōg makkokulluit ekkardlereet.

46 Sulle taima innungnut okalluktillugo, atta, arngnætta
kattenguteisalo angutit sillatánétut okallugbigiomauæt. 47 Ta-
va innúb angutib okarbiga: Atta, arngnauvit kattengutivillo
kammanétut okallugbigiomauātit. 48 Tamattomingale okal-
lugbigirsine akkia, okallugbigællugo: Kina arngnarāra? Kik-
kullo kattengutigākka? 49 Arksennelo issuipei ajokærsuka-
minut, ima okalluklune: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo.
50 Merssa Atátama killangmétúb pekkorsanik mallingniktok
nukkarāra, neijagāralo arngnarāralo.

KAP. XIII.

Iesusib nálegauvia kannongémet nuname, nællunærnekarpok arssersóutinnik arbenek marlungnik.

Udlok tauna Iesuse iglomit annigame, immab sinnanut ing-
itsartorpok. 2 Innuperksuillo taursomunga kattillermætta,
umiarsoarmut ikkivok ingillunelo; innuperksuillo tamarmik
sinnánétut. 3 Tamanniglo okallugbigillerpei arssersóutinnik,
ima okalluklune: Atta, siaroarterirsok siaroarteriartorpok.
4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngúb senniánut illeit túpat:
tingmirsello pukkulugiartorlugit pieit. 5 Illeillo ujaraktómut
irvsokaivsāngitsomut túput, náiartoræsuarlutiglo, irvsokaiv-
sānginamik. 6 Sekkinerlo nuimet tokkolerput; sordlekangi-
namiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkor-
nænnut; orpeello kénariksut náugamik tokkopeit. 8 Illeillo
túput irvsoriksomut nunamut, nautsejæksakallerlutiglo, illeit
100 nik, illeit 60 nik, illeit 30 nik. 9 Tussarsinnaur-

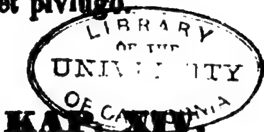
sunnik siutelik, tussarle. 10 Ajokærsugeisalo ornikpæt, okar-
bigællugolo: Saog arssersóutinnik okallugbigáigit? 11 Ak-
kieile, okallukluneło: Illivse tunninekarsinnarpose killaúb
nálegauviætta nællunartua illissimakollussiuk, taukkoale tun-
ninekangilet tamattominga. 12 Pekkartok tunninekaissavok
pekkangäissævlune; pekkangitsorle arksárnekaissavoktög pi-
minik. 13 Taimaitomik arssersóutinnik okallugbigäkka.
Merssa irssinnik uissimagalloartunnik tekkuningimætta, siutin-
niglo ángmaralloartunnik tussangimætta, siunersingimarssuglo
okausera. 14 Taukkonungalo Iesaiasib okausee erkussaput,
imaitut: Siutivsinik tussaissauarse siunersissennagolo, irs-
sivsiniglo nisimarsunnik tekkussauarse illissarissennagolo.
15 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput, tutsarluklutiglo
siutimingnik, sikkornerluklutiglo, tekkunikomannatik irssi-
mingnik, tussaromannatiglo siutimingnik, siunersiomannatiglo
umættimingnik, sáinfaromannatiglo, annaunekarkonnatik uam-
nut. 16 Ussornakaulle irssisse tekkuniktut, siutisselo tus-
saursut. 17 Illomut, okaupause: Profetit illuartullo amerd-
lasút tekkorsarse tekkojomagalloarǽt, tekkonnagolo; tus-
sægarselo tussaromagalloarǽt, tussarnagolo. 18 Māna illivse
arssersóut tamanna tussarsiuk siaroarterirsomik. 19 Ná-
legauvingmik okautsinnik tussartokarpet, siunersinnagolo,
tornársúb tava péjariartorpei umættánut siaroartersimarsut; ters-
sávorlo arvkoserngúb senniánut siaroartersimarsok. 20 Sia-
roartersimarsorlo ujaraktómut: okautsinnik tussartóvok, tipeit-
sungnermiglo erngerlune piomadlára. 21 Sordlekanginamele
illumine, aulajatainarpok; nagliuktitarángænne mallidlárang-
ænnelo okausek pivlugo, erngerlune tava perkiksimirsarau.
22 Orpeenulle kénariksunnut siaroartersimarsok; okautsin-
nik tussartóvok, nunablo mattoma peenut kajungerame
pissórsójomagamelo, okautsit ippititarei, naulersuksǽrovlunelo.
23 Irvsoriksomulle siaroartersimarsok: okautsinnik tussartó-
vok siunersillugillo, naursunniglo kinguæksiortillugit; illællo
100 nik, illælle 60 nik, illæt 30 nik.

(Evangelium am 5 Sontag nach Epiph.)

24 Adlamik arssersóumik okallugbigei, ima okalluklune:
Killaub nálegauvia sordlo innuk, nautséjæksariksunnik siaroar-
terirsok nautsévingminut. 25 Innuille sinniktillugit, king-
arirsa siaroarteriartorpok nautséjæksapillungnik nautséjæk-
sariksut akkornænnut, aularlunelo. 26 Nautséjæksariksulle
náiartormætta nekkiksakallerlutiglo, tava nautséjapilluittög
tekkotiniput. 27 Kivget tava ittumingnut okariartorput:
Nálegak, idlit siaroarteringitsotit nautséjæksariksunnik naut-
sévingnut? Sumime tava nautséjæksapillukarnerpa? 28 Ak-
kiei: kingarsartub ăsit tamanna pia. Kivget tava okarbigæt:
Uautinut tamakko nutsugiartorkovigit? 29 Akkiei: Măga,
naursoriksut nutsugæsugællngit, naursopilluit nutsukussigik.
30 Tamarmik naukattigeekillit, kattersoivik nedliutinnago;
kattersoiviglo nedliutillerpet kibloirsut okautsomárpakka:
Naursopilluit kattersorádlarsigik, erketerlugillo ingmikortil-
lugit, ingnermik óukollugit; naursoriksulle kakkortut katter-
sorsigik koimnut. 31 Adlamik arssersóumik okallugbigei,
okalluklunelo: killaub nálegauvia Senfkornesut nautséjab kas-
sillitsúb koarangoatun-épok, tauna innúb tigna, nautséving
minullo ekkarlugo. 32 Unangoak mingnerrovok adlennit
nautséjæksennit tamannit: náulerángamele, angnerrolerarau
adlennit nautséjennit tamannit, orpingorlunelo, tingmisello
killaub attánétut innitariartorsinnaulutik aualekoteisa attænne.
33 Adlamik arssersóumik okallugbigei: Killaub nálegauvia
sordlo timmiursækset sérnartuksæt, tauna arngnab tigna, ak-
kullugolo ouktútinnut pingasunnut ivgiæksennik immalingnut,
timmiursækset tamása sérnartillugit. 34 Tammakkoninga ta-
mannik Iesuse okallukpok innungnut arssersóutinnik, arsser-
sóutáungitsunniglo okallugbigingilei. 35 Erkokollugit Pro-
fetib okausee, ima okartúb: Arssersóutinnik okallulerомár-
punga, sillablo issoánit nællúnartut unnibkárutigiomárpakka.
36 Tava Iesusib innuit aularkoei ingminit, angerdlarlunelo.
Ajokærsugeisalo ornikpæt, okallukluliglo: Arssersóumik ta-

mattominga nevsaiarbigittigut, nautséjæksapilluit pivlugit nautsévingme. 37 Akkiei, okallugbigællugillo: Innúb Ernera nautséjæksariksunnik siaroarterirsóvok. 38 Sillarsoak nautsévióvok. Nálegauviúb kittornei nautséjæksariksóput. Ajortúb kittornei nautséjæksapillóput. 39 Kingarsartok, okkoninga siaroarterirsok, tornársóvok. Sillarsúb mattoma nāgatiksa, kattersoivióvok. Kattersoirsut Engelióput. 40 Sórdlo māna naursopilluit nutsugareit, ingnermiglo óullugit: taimaitsomárioktōg sillab mattoma nāgatiksáne. 41 Innúb Ernerætta Engelinne aulartitsomárpei, tamásalo arksoarnartut ajortulliartullo nálegauviánétut kattersoromárpeit. 42 Ingnelingmullo kirssærsúmut egissaueit, terssane opillutiglo korsakotaissaput. 43 Illuartut tava sekkenertut keblertigissaput Atátamik nálegauviane. Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 44 Ama killaub nálegauvia sordlo perkot erdlingnartok, nautsévingme irssertorsimarsok: tauna innúb nervsarigamiuk imangiupa, pivlugolo tipeitsungnermik perkotinne tamása tuniartorpei, nautséviglo taivna pissiarællugo. 45 Ama killaub nálegauvia sordlo innuk niuvertóursok, sappangarsiortok ajungitsunnik. 46 Attauserlo sappangak erdlingnartorsoak kanningaramiuk, perkotinne tamása tuniartorpei, taivnalo pissiarællugo. 47 Ama killaub nálegauvia sordlo karksutit immánut nelluksimarsut, tamannik piniutikset. 48 Tettorkitsarángættale: tava sirksamut kakkitareit, ingillutiglo ajungitsut iksorareit nappartamut, ajortulle ekkarareit. 49 Taimaitsomárioktōg sillarsúb nāgatiksáne. Engelit anniomárput, ajortullo auiksártillugit illuartunnit. 50 Egillugillo pissaueit kirsærsúmut ingnelingmut; terssane opillutiglo korsakotaissaput. 51 Iesusiblo okarbigei: Tamasa makko tussauvissigik? Akkiæi: Ap, Nàlegak. 52 Tava okarbigei: Taimaitomik, aglekennik illissimarsok kinaloneet, killaub nálegauviannik illissimarsok, iglúb ittoatun-épok, taursoma sakkomersitarei peet nutáillo pissokello perkotiminit. 53 Arssersóutillo tamakko Iesusib, nāgamigit, terssanga aularpok.

54 Innungorbingminullo pivlune, kattisimauviænne ajokær-
sorpei, annilangārtillugillo aglæt, tava okarput: Sumit oma
illissimarsutse piau taimaitomik ussornartulliarsinnaulune?
55 Sennarsúb una erneringisa? Arngnætta Maria atteringika?
Kattenguteillo Iako, Ioseselo, Simonlo, Iudaselo? 56 Nei-
jeitsög tarmamik nautinéngilet? Sumimmo terssa tamát piau?
57 Mammiasautigæt tava. Iesusible okarbigei: Profete assig-
innarnerrursarǽt nunakatteisa iglokatteisalo adlennit taman-
nit (nunanéngitsunnit). 58 Tersane amerdlasúnik ussornar-
tullingilak, opingirsusiǽt pivlugo.

KAP. XIV.

Iohannese koirsirsok niakoǽrsimarsok; Iesusib nerdlerpei innuperksuit 5000; immak pissukpa.

Taimane Herodese, nunamut illainarmut Nálegak, Iesusemik
tussaumalerpok. 2 Kivgenne tava okarbigei: Terssa Iohannese
koirsirsok, tokkorsunnit makkissimagame, taimaitomik ussor-
nartulliartarkau. 3 Herodese merssa siornagut Iohannesemik
tigukorsirsok, kellersorkollugolo issertekoa parnārsimauving-
mut, Herodiase pivlugo, nukkame Filippusib nullia. 4 Iohan-
nesib okausimamanne: Illuangilak, tauna nulliarigauko. 5 Tok-
kotsomagalloara tava, innuille erksigei; Profetiósugimarssuk.
6 Innuviminigle Herodese udlorsiormet, Herodiasib pannia
tapparpok. Tamanna Herodesib nuennera. 7 Taimaitomik
illomut unnersóupa: tunniomaulugo piomarsánik. 8 Arngna-
minillo ajokærsornekaradlarame, okarpok: Tunninga Iohan-
nesib koirsirsúb niakoánik, pogutamut illisimaulugo. 9 Náleg-
aunerlo allieisulerpok; okautsinnele illomórtut pivlugit, nerre-
kattinnelo pivlugit, taursominga tunnekoa. 10 Aulartitsivlunelo
parnārsimauvingmut, Iohannese niakoǽriartorkoa. 11 Niakoalo,
pogutamut illissimarsok, tikkiunekarpok, tunniunekarlunelo
niviarsiamut; taursomalo āpa arngnaminut. 12 (Iohannesib)

ajokærsugeisa tava tikkiuput, timalo piæt, illivermullo illiartor-
lugo, Iesusemullo okautigiartorpæt tamanna.
13 Tamannalo
Iesusib tussaramiuk, umiartorlune terssanga aualekpok, innu-
kajuitsomullo pivlune kissimélune. Innuillo tamanna tussara-
miko, pissuklutik mallikpæt iglorperksoarnit.

14 Iesuselo niugame, innuperksuit tekkogamigit, nákigingărpei, napparsimarsorteillo kaitsorsárlugit.
15 Unnungmelle
ajokærsugeisa ornikpæt, okalluklutiglo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello, innuit makko illingnit aularlit iglorpéinnut,
nekkiksarsiniariartorkollutik ingmingnut.
16 Iesusible okallugbigei: Aulariakangilet, illivse tunnissigik nekkikseinik.
17 Taukkoa okarput: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut
terssane, aulisakængniglo marlungnik.
18 Sápei tava: Uamnut
kaitsigik.
19 Innuit tava ingekoei ivelingmut nunamut, tim-
miursautille okko tedlimæt, aulisakæglo ivko marluk tiguei:
killangmullo ardlorpok, kujavlunelo augorpei, timmiursautillo
ajokærsukaminut tunniupei, ajokærsugeisalo innuit tuniorárpeit
taukkoninga.
20 Tamarmik tava nerriput, kărsillárlutiglo;
sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arkanek
marluk immerpeit.
21 Nerrirsullo angutainait 5000 dioursut,
arngnet kittorneillo kissinnagit.

22 Ajokærsukennelo Iesusib erngerlugit innerpei, umiarsoarmut ikkekollugit, siudleriomagamigit igdloánut, innuit aulartinnagit.
23 Innuillo ingminit aulartinamigit, kissimélune
kakkamut majoarpok, tuksiariartorlune. Unnulermello kissimélune terssanétok.
24 Umiarsuillo merssa immauviúb kek-
kanéput, maglillo pivlugit nagliukaut, annore arksormarssuk.
25 Pigárbiættale sissamæne unnuame Iesusib tikkilerpei, im-
mab kăgut pissuklune.
26 Ajokærsugeisalo tekkogamiko,
immak pissungmago, annilárput, okalluklutiglo: Terssa alliortugávok; erksinermillo niblillerput.
27 Erngerlugille Iesusib
okallugbigillerpei, ima okarlune: Tupedleritse, uangávunga;
erksekennase.
28 Petrusible akkia, okalluklunelo: Nálegak,
idliógiut, okaunga tava ornikollutit immab kăgut.
29 Okarpok:

Kailutimme. Petruse tava umiarsoarmit akkarpok; immarlo
pissukpa, Iesuse orningniarlugo. 30 Annorersoarle pittorar-
tok tekkogamiuk, nangiællerpok, kivillerlunelo niblillerpok,
okalluklune: Nálegak, ikkiunga. 31 Iesusible erngerlune
arksenne issuipei, tigullugolo okarbiga: Tauto-una operne-
kitsok, saog nekkimauvit? 32 Umiarsoarmullo ikkimennik,
kaitsomiok. 33 Umiarsoarmétullo pædlorbigiartorpæt, okal-
luklutiglo: Illomut Gudib ernerätit.

34 Ikkäramiglo, nunamut Genezaremik attelingmut, piput.
35 Innuillo terssanétut illissarigamiko, terssanga aulartitsiput
tamattomunga nunamut tamarsoarmut, napparsimarsullo nel-
linginait pisipeit taursomunga; 36 Tuksiarbigællugolo, an-
norame killungauteina aktorkollugo taukkonunga. Tamatto-
mingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. XV.

Farisæerit ajokærsoinerdluktut Iesusib arksoarei; arngnamut Kananittermiomut ussornartulliok; innuperksuit 4000 nerdlerpei.

Tava Farisæerit aglekenniglo illissimarsut, Ierusalemmit pirs-
sut, ornikpæt, okalluklutiglo: 2 Saog ajokærsukauvit malling-
ilatigik uttokaunerit illerkorekorseit? Arksettik arssengileit
timmiursartorángamik. 3 Akkiei okallugbigællugillo: Illiv-
seme saog Gudib inneitsissei mallingilissigik, illerkorekorsesse
pivlugit? 4 Gude ima pekkorsiok: Angutit arngnello náleis-
sauækkit; anguminulle arngnaminullo okarniktok, tokkussavok.
5 Illivsele ajokærsoirsarpose: Anguminut arngnaminulloneet
ima okalluktok: Pirsæksaralloet uamnit, tunnirsútávok; ivna
ajungitsulliartok unnerparse. 6 Taimaitomik kingorna nálek-
tokarungnærpok anguminut arngnaminulloneet; taimalo Gudib
inneitsissei pirsariakarungnærsikise, illerkorirsesse pivlugit.
7 Illungersöngitsut tautokko, Isaiasib okautigilluarpäse, ima

okarame: 8 Innuit okkoa kannermingnik ornigarănga,
kardlumingniglo nerssorirsarănga, umætteisale ungesikpănga;
9 Nálengnerdluksinnarpăngale, innuit inneitsisseineit ajokær-
sútigigamikik. 10 Innuperksuit tava ingminut kákoei, okal-
lugbigællugillo: Náleksinga, umamiugissiuglo: 11 Kanner-
mut pirsartub innuk minguktitaringila; kannermille annirsúb
innuk minguktitara. 12 Ajokærsugeisa tava ornikpæt, okal-
lukluṭiglo: Illissimauviuk, okausek tamanna Farisæerit tus-
saramiko, mammiasutigimarssuk. 13 Akkieile, okallukIunelo:
Naursut tamarmik, Atátama killangmiúb ikkursugaringisei,
nutsungnekaissaput. 14 Allarsigik, tekpeetsóput, tekpeetsullo
taukko tessiortigeit. Tekpeetsokanele tekpeetsúb tessioruniuk,
tamangmik tava ittersamut nakkarpuk. 15 Petrusib tava
sápa, okallugbigællugolo: Arssersóumik mattominga nevsui-
arbigittigut. 16 Iesusiblo okarbigei: Illivseső̆g sulle siune-
kangilase? 17 Sulle tamanna nællovissiuk, kannermut pir-
sartut tamarmik nersængnut pirsaraut, annirsarlutiglo sam-
móna? 18 Kannermille annirsut, umamit pirsaraut, tamak-
koalo innuk minguktitaræt. 19 Umamit merssa ekkarsautepil-
luit annirsaraut tokkotsinerlo, uersainerlo, arngnaunekarnerlo,
angununekarnerlo, tiglingnerlo, unnerdlutiginerlo illaminut,
mittengnerlo. 20 Tamakkoa tamarmik innuk minguktitaræt.
Arksennigle arsseksimangitsunnik innuk nerrigalloarpet, tamat-
toma minguktitaringila.

(Evangelium am Sontag Reminiscere.)

21 Iesuse tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo
erkængnut piok. 22 Attalo, arngnak Kananittit illæt taivkoa
erkængnit pirsok, taursoma torklulavlugolo okarbiga: Náleg-
angá, Davib Ernera, nákinga; panniga annernepillurksub
anniartingărpa. 23 Akkingilluinarpale okautsemik attaut-
semigloneet. Ajokærsugeisa tava ornikpæt, innælerlugolo
okarbigæt: Ikkioruk una, torklulammattigut. 24 Akkieile,
okalluklunelo: Aulartisimaginnarpunga sauennut tammar-
simarsunnut Israelib igloanit pirsunnut. 25 Taursomale

pædlorbigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, ikkiunga. 26 Ak-
kiale, okalluklunelo: Illuangilak, merdlertut timmiursartug-
einik arksárlugit, kemmingoennullo ekkardlugit. 27 (Arng-
nab) sápa: Ap, Nálegak; kemmingoelle nerrirsaraut karna-
lennikuinnik, nálekamik nerriviænnit nakkartunnik. 28 Iesu-
sib tava akkia, okallugbigællugolo: Arngnangá, opersutsit
angekau! piomarsarnik pissautit. Pannialo erngerlune ajor-
ungnærpok.

29 Terssangalo Iesuse aularame, Galilæab immanut
piok; kakkamut tava majoarpok, terssungalo ingillune.
30 Innuperksuillo ornikpæt; taukkoa illakartut tussiatun-
nik, tekpeetsunniglo, okajuitsunniglo, sigveetsunniglo, ad-
lenniglo kabserssoarnik, taukkole illieit Iesusib issigeisa
sænnut; taursomalo kaitsorsárpei. 31 Taimaitomik innuit
ussorukput, tekkogamikik, okajuitsut okallulersut, ajulersullo
ajorungnærsut, tussiatullo pitsorıksillersut, tekpeetsullo tek-
piksillersut; Israeliblo Gudia ussorungärpæt. 32 Ajokærsu-
kennelo Iesusib ingminut kákoei, okalluklunelo: Innuit okko
nákigingärpakka, udlut pingasut neijormanga nerrirsæksa-
karatiglo, ẽsisinnagillo aularkussengilakka, tumangukonnagit
ingerdlatillutik arvkosinerme. 33 Tava ajokærsugeisa okar-
bigæt: Sumit uagut nãmaktunnik timmiursæksarsinniaissaugut
tamãne innukajuitsome, innuperksuit okkoa kărsillautikseinik?
34 Iesusiblo okarbigei: Kabsinnik timmiursautekarpisse?
Sápæt: arbenek marlungnik, aulisagængoenniglo kabsingoen-
nik. 35 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. 36 Timmiur-
sautillo taukkoa arbenek marluk, aulisakello tiguei, kujavlu-
nelo augorpei; ajokærsukaminullo tunniullugit, ajokærsugeisalo
tunniupeit innungnut. 37 Tamarmik tava nerriput kărsillár-
lutiglo; sorarursello augvakungoet kattersorpeit, nuersekello
arbenek marluk immerlugit torkorpeit. 38 Nerrirsullo angu-
tainait amerdlasuseet 4000-dioursut, arngnello merdlertullo
kissinnagit. 39 Innuillo ingminit aulartinamigit, umiarsoar-
mut ikkivok, Magdalablo erkánut pivlune.

KAP. XVI.

Nællunærkumik piomaput; ajokærsukenne Iesusib miannersorniarkoei Farisæerit ajokærsüteinut; Petrusib unnerpa Kristusioursok; anniarsusiksaminik Iesuse okallukpok.

Tava Farisæerillo Sadduzæerillo ornikpæt: ursserlugolo
taursomunga tekkotekoput nællunærkumik killangmit. 2 Ak-
kieile, okalluklunelo: Unnugángel okararause: Akkago sil-
lagiksissavok, killak aukpallakemet; 3 Kaursarángello oka-
rarause: Udlome kevserdlussavok, killak aukpallakemet nuiáu-
lunelo. Illungersõngitsut tautokko, killak kannongétarángel,
illissimanarse, silla kannongétsomártok, saogme udlut tauk-
koa nællunærkoteit illissimanek ajorpissigik? 4 Ekkard-
lereet okkoa ajortut uersairsullo, nællunærkumik piomaput,
adlamiglé nællunærkumik tunninnekaissengilet, Profetib Io-
nab nællunærkoteinánik tunninekaissaput. Tava kemmekpei
aularlunelo.

5 Ajokærsugeilo igdloánut ikkāramik, timmiursautit nek-
sarsimangileit puigorlugit. 6 Iesusible okarbigei: Mianner-
sorniaritse Farisæerit Sadduzæerillo timmiursækseisa sérnar-
tuksænnut. 7 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo:
Tamanna pinnerpa, timmiursaumik neksanginauta. 8 Iesu-
sible illissimagamigit, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk
timmiursirsangirsuserse? 9 Sulle siunekangilase? Erkainek
ajorpissigik timmiursautit ivko tedlimæt augorsimarsut innu-
perksoarnut 5000 dinnut, nuersekello kabsit sorarurseinik im-
merausigik torkorlugillo? 10 Timmiursautittõg ivko arbenek
marluk augorsimarsut innuperksoarnut 4000-dinnut (erkaing-
ilissigik) nuersekello kabsit sorarurseinnik immeraussigik to-
korlugillo? 11 Saogme siunersiginnaungilissiuk, timmiursau-
mik okarbigingikivse, okarama: Miannersorniaritse Farisæerillo
Sadduzæerillo timmiursækseisa sérnartuksænnut? 12 Tava

siunersilerpæt, timmiurset sérnartuksænnut miannersorkongimattik, Farisæerille Sadduzæerillo ajokærsúteinut.

(Evangelium am Tage Petri und Pauli.)

13 Tava Iesuse piok Zæsàreab, terssa Filippusib iglorperksuisa, erkænnut, ajokærsukennelo appersorpei, ima okalluklune: Innúb Ernera innuit kináusugarssuk? 14 Okarput: Illeisa Iohannesiósugătit koirsirsok; adlello Eliasiósugătit; illeisalo Ieremiasiósugătit, Profetilloneet illæt (umarsimarsŏsugătit). 15 Tava appersorpei: Illivseme kináusugaisinga?
16 Simob Petrusib tava akkia, okalluklune: Kristusióvotit, Gudib tokkosuitsúb Ernera. 17 Iesusiblo sápa, okallugbigællugo: Pidluakautit, Simon, Ionab ernera; merssa uingúb aúblo tamattominga næliojungnærsingikătit, Atátamale killangmétúb. 18 Uangalo okaupaukitsŏg: Petrusióvotit, kărsomullo mattomunga aulaiængersitsomárpakka illageeksikka, tŏrtorsúblo pirsaunerætta arktussauei. 19 Tunniomárpaukillo killaúb nálegauviánut mattuérsautinnik. Tamarmik kellersukettit nuname, kellersornekaissaputtŏg killangme; tamarmiglo kellerursékettit nuname, kellerursérnekaissaputtŏg killangme. 20 Ajokærsukenne tava innerterpei, Iesuse Kristusiógame unnibkárekonnane innungnut. 21 Mattoma kingorna ajokærsukenne Iesusib okallugbigillerpei: Ierusalemmut pissirsum unnerlune, anniængărtitsartorlunelo uttokaunernut, Pellessiunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotităvlunelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unnerpok. 22 Petrusib tava ingminut pisipa, innerterlugolo, okalluklune: Nálegak, illingnik erdliginiarná, taimaitomut pekkonnatit. 23 Keviarlunele Petro okallugbiga: Tunnumnut peet, tornársuk, mammiagàukit, Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee issumagigaukit. 24 Ajokærsukenne tava Iesusib okallugbigei: Uamnut mallingnikomarsok issumaminik piniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlugo pissaua, malliklungalo.
25 Innúrsusiminik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erdlingitsok, uanga pivlunga, tauna innússavok.

26 Sillarsoarloneet tamát innúb pigigalloaruniuk, tarninnele
asseroleruniuk, suksarau? Sumigloneet innuk tunnirsiginnaua
tarninne ama annaunekarkollugo? 27 Merssa nedliussavok,
tava Innúb Ernera tikkissavok Atátame ussornarsusiánik, Eng-
elinne illagællugit, tavalo innuit tamása akkiniaissauei sullir-
seinik. 28 Illomut, okaupause: Taukkoa illeisa mānétut,
tokko missigissengilæt, Innúb Erneranik, nálegauvingmine
aggersomik, tekkotinnatik.

KAP. XVII.

*Iesuse ussornarsinekarpok; Eliasemik okallukpok; nappartar-
tok kaitsorsárpa; anniarsusiksaminik ama okallukiok.*

(Evangelium am 6. Sontag nach Trinit.)

Udlullo arbenengormætta, Petro, Iakolo, Iohanneselo, Iesu-
sib ingminut pisipei, kakkamullo kingiktomut majoarkattigæl-
lugit. 2 Irssigitillugillo ussornarsinekarpok, kénættalo tautoa
sekkenertut keblertorsoængorpok, annoreilo kaumarsotut
kakkortorsoængorput. 3 Attalo, Moseselo Eliaselo sakko-
merpuk taukkonunga, (Iesuse) okallugbigællugo. 4 Petrusible
Iesuse sápa, okarbigællugolo: Nálegak, tamānéluta ajungilak;
piomaguit, terssane pingasunnik innillioromárpogut, illingnut
attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.
5 Sulle taima okalluktillugo, atta, nuiab kaumarsúb ullikpei.
Attalo, nippe nuiamit tussarsaursok ima okalluktok: Terssa
Ernera assærsara, tauna nuennerirsarāra, tauna náleksiuk.
6 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, kénamingnik pædlor-
put, annilangārlutiglo. 7 Iesusible ornikpei aktorlugillo okal-
lugbigei: Makkilluselo erksidláriaurnase. 8 Uilleramigle, adla-
mik innuksingilet, Iesuse kissiet tekkoæt. 9 Kakkamillo atter-
amik, Iesusib innerterpei, okalluklune: Tekkorsarse tamanna
okautigissarunnassiuk innungnut, Innúb Ernera tokkorsunnit
makkingikadlarmet. 10 Ajokærsugeisa tava appersorpæt,
okalluklutik: Saogme aglekennik illissimarsut okarpet Elias-

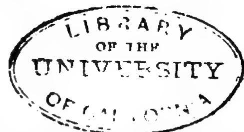
cmik siudlióvlune tikkissirsomik? 11 Iesusib sápei, okallug-
bigæilugillo: Eliase siudliussavomme, tamásalo illuarsarlugit.
12 Okaupausele: Eliase tikkisimarsok; illissaringikællo, issu-
mamingniglo pidlarǽt; taimatōg Innúb Ernera taukkonanga
nagliuktinekangäissavok. 13 Tava ajokærsugeisa tussaućt,
Iohannesemik koirsirsomik okallugbigigätik.

14 Innungnullo pimætta, innúb ornikpa, issigeinullo pæd-
lorlune. 15 Okalluklunelo: Nálegak, ernera nákigúk,
kaumettit nungullugit nappartarmet, anniængärlunelo, kab-
sersoarniglo orlorsarau ingnermut, kabsersoarniglo immer-
mut. 16 Ajokærsukængnullo pisikalloariga, kaitsorsárnerlo
ajorpǽt. 17 Iesusible sápa, okalluklunelo: Tautokko oping-
itsut, mummiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigir-
somik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægissau-
ause? Uamnut kainiarsiuk. 18 Iesusiblo tornársuk auoka-
rimanne, anniok taursomanga, nukakpiararlo terssangainak
ajorungnǽrpok. 19 Ajokærsugeisa tava kissimik ornikpǽt,
okalluklutiglo: Saog uagut annisinek ajorikput? 20 Iesusible
akkiei, okallugbigællugit: Opinginause. Okaupausele: illo-
mut, Senfkornesut aktigirsomik opersusekaruse, kakkamut
omunga okarsinnavose: Terssanga nukterit taivkunga; nuk-
teromárpok tava, ajugakaissennaselo. 21 Taimaitulle (an-
nernerit) annirsaringilet, kissienne tuksiarnermiglo nerring-
inermiglo.

22 Galilæamétillutigle Iesusib okarbigei: Innúb Ernera
pisitáussavok innuit arkseinut. 23 Taukkoalo tokkussauæt,
udlullo pingajuænne umaromáriok. Allieisungälerput tava.

24 Kapernaumulle pimætta, anningaursennik kattersoirsut.
Petruse ornikpæt, okalluklutiglo: Ajokærsortivse tunniutaring-
ila anningaursak? 25 Okarpok: Näga. Iglomullo issermet,
Iesusib ingiarpa, okalluklunelo: Simon, kannok issumavit?
Kikkunnit nálegaunerit nunamétut tunnirsútit anningaurset
pirsarátigik? Kittornamingnit tekkornartennilloncet? 26 Tava
Petrusib akkia: Tekkornartennit. Iesusib sápa: Kittornet

tava tunnirsirsariakangilet. 27 Ningeksarkonnatigigle, immauviúb sinnánut peet, nelluksivlutillo, siudlerlo aulisegak kakkirsuk, aitsartikukolo, Statermik nervsaromárpotit; tauna piuk, tunniullugolo pivlunga pivlutillo.

KAP. XVIII.

Ajokærsukenne Iesusib ajokærsorpei pirsariakartunnik malligæksennik.

Taimane ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Kiname angnerrova killaúb nálegauviáne? 2 Merdlertungoak Iesusib ingminut kákoa, akkornænnullo pisipa. 3 Okallukkunelo: Illomut, okaupause: Utteromangikuse, merdlertuttullo-éngikuse, killaúb nálegauviánut pinauieissengilase. 4 Ingminigle nangminek omatut merdlertotut miklisiniartok, tauna angnerrovok killaúb nálegauviáne. 5 Taimaitomiglo merdlertungoamik illæssirsúb attemne, illæssiaranga. 6 Uamnulle opertungoet okkoa illænnik asserorsáirsomut illuarnerrovok, asserorteriviúb ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo, ippitillugolo immauvingmut ittinerrúrsomut. 7 Erkanak sillarsúb innuee, asserorsáirsut pivlugit! Asserorsáirsokaissavomme; erkanarle innuk tauna asserorsáirsok! 8 Arksauville issikauvilloneet asserorpattit, kippikit egillugillo. Illingnut ajunginerrovok, tussiallutit sigveellutilloneet innursúmut isseruit, marlungnik arksakarnermit marlungnigloneet issigakarnermit, ingnermullo kammissengitsomut egitávlutit. 9 Irssivillo asserorpattit, pæruk egillugolo. Illingnut ajunginerrovok, igdluinnarmik irssekarlutit, marlungnik irssekarnermit, ingnermullo kammissengitsomut egitávlutit. 10 Missiksorniaritse, okkongoet illæt nachogekonnassiuk, okaunause: Taukkoa Engeleesa killangmétut Atátama killangmiúb kéna irssigituinnarpæt. 11 Innúb Ernerætta annautsartorpeime tamása tammarsimarsut. 12 Kannok issumavise? Innuk 100-nik sauakarune, taukkoalo illæt tammarpet, 99 (ivko tammarsimangit-

sut) kemmeissengilagit kakkennut, tamarsimarsorlo ujariartorlugo, pissengilau? 13 Nenniguniuglo; illomut, okaupause, tauna tipeitsuliginerrova adlennit 99-nit tammarsimangitsunnit.
14 Taimatõg atátauvse killangmiúb tammarkonginia okkongoet illæt. 15 Kattengupille ajortulliarbigippattit, ornigúk, tennerterlugolo kissimétillutik. Nálekpattit, káttengutit tava annausimauet. 16 Nálengippattille, tava attautsemik marlungnigloneet illakarlutit ornigúk, opernarkollugo okauserse marlúvlutik pingasóvluseloneet okallukause. 17 Taukko nálengippagit, illageenut okarna; Illageet nálengippagit, tava næIlursorsósugissauet tunnirsútinnik kattersoirsósugissevlugolo.
18 Illomut, okaupause: Kellersugarse nuname, kellersornekaissavoktõg killangme; kellerursægarselo nuname, kellerursærnekaissavoktõg killangme. 19 Ama okaupause: Marluk nuname illageekunik, sumigloneet tuksiaromaulutik; piomarsartik pissauæk Atátamnit killangmiomit. 20 Merssame marluk pingasulloneet attemne kattissimarsarángetta akkornænnétsomárpunga.

21 Petrusib tava ornikpa, okalluklune: Nálegak, katteng-uma ajortulliarbigippanga, kabsinnik issumakærbigissauara? Arbenek marlungnik nãmakpa? 22 Iesusib akkia: Okaupaukit, arbenek marlúngitsunnik, 490-nigle.

(Evangelium am 22. Sontag nach Trinit.)

23 Taimattomik killaúb nálegauvia sordlo nálegaunek, taursoma kivgenne kiglissioromagei. 24 Kiglissiolermattiglo, illæt taursomunga sakkomerpok akkeetsortine 10,000-dinnik anningaursauteperksoarnik. 25 Akkiksautekangimelle; nálegætta tauna akkigekoa, nullialo, kittorneilo, tamásalo perkotei aglæt, akkillerbigekollunelo. 26 Kivgab taursoma tava pædlorlune mannigubiga, okalluklunelo: Nálegak, kammautigekennanga, tamása akkilleromárpakka illingnut. 27 Kivgak tauna nálegætta tava nákillerpa, aularkollugolo akkillerkojungnærpatõg akkeetsugeinik. 28 Tava kivgak taivna annigamo, kivgakattime illæt kanningárpa akkeetsortine anning-

aursennik 100-nik; tigua tava, kemminniarlugolo, okallug-
biga: Uamnut akkeetsukettit akkillerkit. 29 Kivgakattætta
tava pædlorlune kenúviga, okalluklune: Kammautigeken-
nanga, tamása akkilleromárpakka illingnut. 30 Tussaro-
mangilarle; parnãrsimauvingmulle issertitsartorpa, akkeetsugei
akkillersinnagit. 31 Kivgakatteisa tamanna tekkogamiko,
allieisungãlerput, tamakkolo tamása tekkorsettik okautigiar-
torpeit nálekamingnut. 32 Tava nálegætta ingminut kákoa,
okallugbigællugolo: Kivgapillurksoangá, uamnut akkeetsu-
kettit tamása issumakærikka, kenúvigigangma; 33 Idlitsõg
kivgakattit nákissengiliuk, sórdlo uanga nákidlárivkit? 34
Nálegættalo kammautigilerpa, anniartitsirsunnullo pisillugo,
akeetsugei tamása akkillersinnagit. 35 Taimatõg Atátama
killangmiúb pissaugiãse, nungulluse umættivsine kattengutisse
issumakærbigingikussigik tammartarnerinnik.

KAP. XIX.

Iesuse ajokærsoiok nulliareengnermik illuartomik; merdler-tungoenniglo; pissónermiglo.

Okautsillo okko Iesusib nãsimagamigit, Galilæamit aular-
pok, Iudæablo nunætta erkánut pivlune, Iordanib igdloánut.
2 Innuperksuillo mallingmænne, terssane kaitsorsárpei. 3 Fa-
risæerit tava ornikpæt, ursserniarlugolo appersorpæt: Nulle
angutib, pirssútit nellinginait pivlugit, auillugo, illuarpa? 4
Akkieile, okallugbigællugit: Attuaingilase, innungmik pingor-
titsirsúb aulakaumit, pingortipek angut atausek arngnarlo atau-
sek. 5 Okalluklunelo: Taimaitomik innúb angune arngnelo
kemmeissapek, nullelo ungagissevlugo, taukkoalo marluk uinnik
attausiússapuk. 6 Taimaitomik marlújungnærpuk, uinnigle at-
tausiópuk. Gudiblo kattititek innúb auiksártissengilek. 7 Tava
okarbigæt: Saogme Mosese tunniukorsia aglekennik auirsú-
tiksennik, auikollugolo arngnak? 8 Akkiei: Umættisso

mangertorsómætta, Mosesib pekkogalloarpäse, nulliesse auikollugit; issoánillo taimaingilak.
9 Uangale okaupause: Nulliaminik auitok (angununekangipet) adlamiglo nulliarlune, arngnaunekarpok tauna. Auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.
10 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Angut nulliaminut taimailiussapet, nulliarnek tava ajornakau.
11 Okarbigeile: Okausek tamanna innuit siunersiginnaungikalloarpæt tamarmik, tamattomingale tunninekartut kissimik.
12 Aipaitsokarporle illeinik, arngnamik timeinit taimailutik erniusimarsunnik; aipaitsokarporlo illeinik, innungnut aipaitsungortitennik; aipaitsokarporlo illeinik, piarællutik aipaitsojomarsunnik, killaúb nálegauvia pivlugo. Tamattominga siunersiginnaursúb, siunersigilliung-una.

13 Taimane merdlertungoet taursomunga pisipeit, arksaminik pattikkollugit, tuksiukollugillo. Ajokærsugeisale auokarillerpeit.
14 Iesusele okarpok: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidláriaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk.
15 Arksaminiglo pattikpei; terssangalo aularpok.
16 Attalo, angutib ornikpa, okallukluneIo: Ajungitsok ajokærsoirsok, sumik ajungitsulliaissaunga, piomagauko innursút näissengitsok?
17 Okarbigale: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. Innursumulle isseromaguit, inneitsissit mallingniarkit.
18 Tava appersorpa: Suut? Iesusible sápa: Tokkotsissengilatit; arngnaunekaissengilatit; tiglissengilatit; seglutigissengilet (aipet.)
19 Angutillo arngnello nálekik; innukattillo tuglit illiktut assaissauet.
20 Innusuktúb taursoma tava okarbiga: Tamása makko mallingniarikka innusungnemnit; sunale sulle pingilara.
21 Iesusib okarbiga: Illuartuinaromaguit, pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit; killangme tava perkotiksariksaissautit; mallikiartorlungalo peet.
22 Okausek tamanna innusuktúb tussaramiuk, allieisuklune kemmekpa, pissórsógame.
23 Iesusible ajokærsukenne okarbigei: Illomut, okaupause, pissórsoak killaúb málegauviánut pinnek ajungajæis-

savok. 24 Amalo okauniause: Ajornænginerrovok, Kameele merkutib irssságut, pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauviánut issisissirsomit. 25 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, annilangărput, okallukluliglo: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 26 Iesusible irssigei, okallugbigællugillo: Innungne tamanna ajornakau, Gudemele ajornartokangilak.

27 Petrusib tava akkia, okallugbigællugolo: Areina, uagut tamása kemmekivut malliklutillo; suna akkigissauarput? 28 Iesusible okarbigei: Illomut, okaupause, măna mallikausinga, tamarmik nutángorpætta, Innúblo Ernera ivksiauvingmine ussornartome ivksiaissapet, illivsesŏg ivksiaissaugiose ivksiautenne arkanek marlungne, ekkartóullugillo pissauesse Israelib kinguei, arkanek marluit ekkardlereet. 29 Innúblo iglone kattengutinneloneet, anguneloneet, arngneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, nautsévingneloneet kemmekunigit, attera pivlugo, tauna 100-nik piomárpok, innursúmiglo năissengitsomik kingorngursiomárlune. 30 Amerdlasórsuille siudleet, kingudlingussaput, kingudleello siudlingussaput.

KAP. XX.

Sennachvirsut nautsévingme; Iesuse okallukpok anniarsusiksaminik; Salomib ernængne tuksiupei.

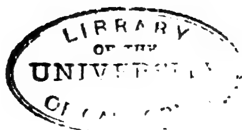
(Evangelium am Sontag Septuagesima.)

Killaub nálegauviætta arssiga iglúb ittoa, udlárotok sennachvirsuksarsinniarlune nautsévingminut Weiniksalingmut. 2 Sennachvirsukselle akkoarángænne, anningaursamik attautsemik piomammattik udlok năulugo sennachvekollugit, aulartipei tava nautsévingminut Weiniksalingmut. 3 Udlúblo nællunærkota pingasungormet annigame, adlet tekkoei niuverbingmétuartut sulliæksakangitsut; 4 Okallugbigællugillo: Illivsesŏg aularitse nautsévingmut Weiniksalingmut; illuartomiglo akil-

leromárpause. 5 Aularput tava. Ama annigiok udlúb næl-
lunærkota arbenengormet kollin-illoængormello, taimailiorlunelo.
6 Udlúble nællunærkota arkanengolermet, annigiok, adlello
sulliæksakangitsut tikkinamigit, okallugbigei: Saog udlok nău-
lugo sullirsæksakarase terssanésinnarpise? 7 Akkiæt: Sen-
nachvekorsirsokanginauta. Okarbigei tava: Illivsesŏg aularitse
nautsévingmut Weiniksalingmut, illuartomiglo akkiksamik pio-
márpose. 8 Unnungmelle, Weiniksaglúb nautséviúb nálegætta
pársirsungortitane okarbiga: Sennachvirsut kákokit, akkil-
lerlugillo; kingudleello siudliótillugit, siudlernut aglæt. 9 Ud-
lub nællunærkota arkanengolermet sennachvekonekartut tava
sakkomerput, tamarmiglo ingmikorlutik anningaursarsiput at-
tautsemik. 10 Siudleelle tikkinamik, issumakarput, am-
erdlanerrúrsunnik pissæsugællutik; taukkoatŏg ingmikórlutik
anningaursarsiput attautsemik. 11 Tamattomingale pigamik,
iglub ittoa okallorojugbigillerpæt. 12 Okallukiutiglo: King-
udleet okkoa udlúb illáinængoa sennachvirsut, uagutinullo
nellereeksipettit, naug udlúb aktornarnera kiængneralo uagut
attorikput. 13 Akkieile; taukkoalo illæt okarbiga: Ikking-
utiga oma, akkillernerdlungilaukit. Anningaursamik attaut-
semik akkilleromaulutit okarama, akkoaringikingma? 14 An-
ningaursarsiet piuk, aularlutillo. Kingudleelle taukko il-
liktut akkilleromárpakka. 15 Issumamnigloneet piginnaung-
ilanga pimnik? Tautordlukpit ajunginama? 16 Taima king-
udleet siudlingussaput, siudleello kingudlingussaput Kákosi-
marsut amerdlakemætta, kennikelle ikkekaut. 17 (Iesuselo)
Ierusalemmut aularpok, ajokærsukennelo arkanek marluk
ingminut pisipei ingerdlatillutik arvkosinerme, okallugbigæl-
lugillo: 18 Atta, tekpauunga Ierusalemmut piogut, Innúblo
Ernera pisitáussavok Pellessiunernut, aglekennik illissimars-
sunnullo, taukkoalo tokkotæksainængortissauæt. 19 Nællur-
sunnullo pisissauæt, mittautigekollugo, ipperartorkollugolo,
kikkiektortekollugolo senningarsomut, udlullo pingajuænne ama
(tokkorsunnit) makkitsomáriok.

20 Taimane Zebedæusib kittorneisa arngnétta, ernængne
illagællugik, ornikpa, pædlorbigællugolo sumik tuksiarbiga.
21 Appersorpalo: Sumik piomavit? Akkia: Ernekka okko
marluk ivksiakoigik nálegauvingne, ardlæk tellerpikpit tung-
ane, aipalo saumikpit tungane. 22 Iesusele akkivlune okarpok:
Tuksiautisse nælloesse. Ermutsib imma immigæksara immer-
sinnauvikko; koirsútiksamniglo koekoginnauvissik? Sápæk:
Ap, piginnavoguk. 23 Tava okarbigipek: Ermutsib imma
immigæksara immissægalloarpartik, koirsútiksamniglo koine-
karomáriotik; tellerpimale tungane saumingmalo tungáne
ivksiakorsinek, uanga pekkorsæksaringilara, Atátamale ivksia-
korsei kissimik pissaput. 24 Kollille (ajokærsuket) tamanna
tussaramiko, annérutillerpagik nukkareek okko. 25 Iesusible
ingminut kákoei, okallugbigællugit: Nálegarsuit nunamétut
nálegauniartartut illissimauesse, nálegaunerrúrsullo pirsarsóur-
saraut. 26 Illivsele taimaitokaissengilase; angnerrojomarsor-
tarsele kivgarissauarse. 27 Nálegaunerrojomarsúblo kivgar-
torbigissauáse. 28 Sordlo Innúb Ernera pinginiok, innungnut
kivgartorbigekollune, kivgartoriartorporle, innúrsusiminigle
tunniursivlune amerdlasút annaursutiksænnik.

29 Ierichomillo annimætta, innuperksuit mallikpæt. 30 At-
talo, tekpeetsuk arvkosinerme ivksiarsuk; Iesuselo sennerkotok
tussaramiko, torklullapuk, okalluklutik: Nálegangá, Davib
Ernera, nákittiguk. 31 Innuille auokarillerpagik, nippanger-
kollugik. Niblingărpugle, okalluklutiglo: Nálegangá, Davib
Ernera, nákittiguk. 32 Iesuse tava unnillerpok, kákollugiglo
appersorpek; Kannok illiorbigekovissik uamnut? 33 Ak-
kiæk: Nálegak, tekpiksekollunuk. 34 Iesusiblo nákiug-
ărpek, irssikikullo aktorpek; erngerlutiglo tekpiksillerpuk,
malliklugolo.

KAP. XXI.

Iesuse isserpok Ierusalemmut; nálekbingmétillune ajokærsoilune okallukpok.

(Evangelium am 1 Sontage des Advents, wie auch am Palm-Sontage.)

Ierusalemmullo padlilleramik, Betfagelo tikkillugo, orksūrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk Iesusib aulartipek. 2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut siunautingnétunnut, erngerlutiglo nerssút siutitók naipissauartik pittuksimarsok, nocharlo senniáne; pittussærlugik uamnut pisikik. 3 Tamannalo pivlugo sumik okarbiginekarutik, ima okaritik: Nálekab attoromarpek. Erngerlune tava aularkussapek illivtingnut. 4 Tamakkoale tamarmik taimailiput, Profetib okausee erkokollugit, imaitut: 5 Zionib pannia okaukissiuk, areit, Nálegaunerpit ornikpātit piuangitsóvlune, nerssúmélunelo, nerssútiblo siutitúb nangmaktartúb nochætta kānélune. 6 Ajokærsukæglo aularpuk, taimailiorlutiglo sordlo Iesusib pekkomattik; 7 Siutitórlo nocharlo pisipakik, annoramingniglo (nochak) kadlermarssuk, kānut ingipok. 8 Innuille amerdlasórsuit annorarsettik issuipeit arvkotiksamut: adlelle orpeet aualekoteit kiblórpeit, arvkotiksamullo siaroarterpeit. 9 Innuperksuille siudlersortut mallingniktullo torklulaput, okalluklutik: Hosianna, Davib Ernera; Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile! Hosianne kotsiksome. 10 Ierusalemmullo issermet, iglorperksuit innuit tamarmik pikkitorsoængorput, okalluklutiglo: Kina una. 11 Innuille okarput: Terssa Iesuse, Profete, Nazaremit Galilæamétomit pirsok. 12 Iesuse tava Gudib igloánut nálekbingmut isserpok, nálekbingmétullo niuvertartut pissirsullo tamása annisipei. anningaursenniglo tauseirsut illirsiveet, tingmirsenniglo Taubinnik niokutiglit ivksiauteit oppitillugit. 13 Okarbigeilo: Aglek-simavok, igloga taigornekaissavok tuksiartarbingmik; illivsele

tokkotsivingortikikse. 14 Tekpeetsullo, tussiatullo nálekbing-
me orningmanne, tamása kaitsorsárpei. 15 Pellessiunerille,
aglekennik illissimarsullo ussornartulliugei tekkogamikik; merd-
lertullo nálekbingme torklularsut, tussáramikik, ima okalluk-
tut: Hosianna, Davib Ernera: kammaktorsoængorput. 16
Okarbigællugolo: Okkoa okauseet tussarpigit? Iesusib sápei:
Ap. Attuaingisainarpisse, merdlertungoet milluktullo karnei-
nit ussorutiksak illuarsarit? 17 Tava kemmekpei, iglorperk-
soarnillo anniok Betaniamut, terssanétuarlunelo.

18 Kaumelle ama iglorperksoarnut ingerdlatillune kälerpok.
19 Orpiglo Feigeliksak arvkoserngúb senniáne tekkogamiuk,
ornikpa, pillutakarsinnartorlo tekkogamiuk, okarbiga: Matto-
ma kingorna paumakaissærluinaromárpotit. Orpiglo Feigelik-
sak tamanna erngerlune tokkolerpok. 20 Tamannalo ajokær-
sugeisa tekkogamiko, aijaisórput, okalluklutiglo: Orpik Feig-
eliksak kannog illivlune taima terssangainak tokkonæsuarpa?
21 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illomut, okaupause,
opersusekaruse nekkimannaselo, tava orpingmut Feigeliksamut
kissienne taimailioinnaissengikalloarpose, kakkamulle omunga
aglæt ima okaruse; terssanga kangattarit, immauvingmullo
illingnik nakkarit, taimaissavok tava. 22 Tamásalo tuksiau-
tivsinik piniartækese, operuse, pissauesse tava.

23 Nálekbingmut pimet, ajokærsoisillugolo, Pellessiunerit
uttokaunerillo innungnétut ornikpæt, okalluklutiglo: Suub
pirsauneránik taimailiorpit? kialo tunniätit pirsaunermik tai-
maitomik? 24 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uang-
atõg appersoromauause okautsemik attautsemik, tamattominga
okarbigigussinga, tava okarbigiomauausesõg, suub pirsaunera-
nik taimailiorpunga. 25 Iohannesib koirsirsarnera sumit
pirsok? Killangmilloneet innungnilloneet? Illumikut tava
ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirsok unnerutigo,
okarbigissauätigut, saog operingikikse? 26 Innungnille
pirsok unnerutigo, innuit tava erksigissauauvut; Iohannese
merssa innuit tamarmik Profetiósugimarssuk. 27 Iesuse

tava akkiæt, okarlutiglo: Nælloarput. Okarbigei tava:
Taimaitomik okarbigissengilausesōg, suub pirsauneranik tai-
mailiorpunga. 28 Kannorle issumavisse? Angut marlungnik
ernekartok, taursoma ardlæk ornikpa, okarlunelo: Ernera,
udlome sennachviartorit nautsévimnut Weiniksalingmut. 29
Taursomale sápa, okallukluneio: Piomangilanga. Kingornale
perkiksimilerame aularpok. 30 Aipalo ornikia, taimatōg
okallugbigællugolo. Taursomale akkia, okallukłunelo: Ap,
Nálegak; aularanelo. 31 Okkoa ardlækit kia angume pek-
korsa mallikpau? Akkiæt: Siudliúb. Iesusib okallugbigei:
Illomut, okaupause; Tunnirsútinnik kattersoirsut uersartullo
Gudib nálegauviánut issernauiakaut illivsenit. 32 Iohan-
nesib ajokærsoriartorāse arvkotiksamik illuartomik, illivselo
merssa operingikikse, tunnirsútinnigle kattersoirsut operæt.
Umnillo tamanna illivse tekkogalloaraussiuk, taimaitorle per-
kiksiminginiose, ivkoa kingornættigut operissægikse. 33 Ars-
sersóut adla tussarniarsiuk. Iglomut nálegáursong-étok, tauna
nautsévilliorkorsigame Weiniksalingmik, ungalulerlugolo naut-
sévik, nunalo ittersælliorlugo nakkitaruserpa, kakkalliorlu-
nelo, nautsévilliortunnullo attartortinamiuk, adlamut nunamut
aularpok. 34 Paumello innerisimarsut kattersoiviæt ned-
liutillermet, kivgenne aulartipei nautsévilliortunnut, paumet
piartorkollugit taukkonunga. 35 Nautsévilliortut tava kivgei
tigueit, illæt unnattarlugo, ardlæk tokkollugo, pingajuællo
ujarkennik millorpæt. 36 Ama kivget adlet, siudlernit
amerdlanerrúrsut, aulartiniei; taukkotōg taimailiorbigigieit.
37 Kingorna Erne taukkonunga aulartipa, okalluklunelo: Er-
nera iktorissauæt. 38 Nautsévilliortulle ernera tekkogamiko,
ingmingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksak;
kæ, tokkoniartigo, kingorngursækseilo uagutinut pisittigik.
39 Tiguæt tava, nautsévingmillo annisillugo tokkopæt. 40
Taimaitomik nautséviúb nálega tikkikune, nautsévilliortut
taukko kannok pissauagit? 41 Akkiæt: Ajortulliartorsuit
taukko tokkodláissauei, nautsévinelo nautsévilliortunnut adlen-

nut attartortillugo pissaua, taukkoa tunnissauæt paumeınik, inneripetta. 42 Iesusible okarbigei: Agleket attuangisainarpissigik, imaitut: Ujarak, iglulliortut egitæt, issidliksængorlune ujarálerpok. Terssa Nalekab taimailirsa, ussornakauglo irssivtinut. 43 Taimaitomik okaupause: Gudib nálegauvianik arksárnekaissause, nællursunnullo tunniunekaissavok, paumeinik aitsirsunnut 44 Ujarkamullo mattomunga tútok, akkonaromárpok, nakkarbigirsanelo serkomilluinaissaua. 45 Pellessiunerillo Farissærillo arssersóutei tussaramikik, mallugæt okautigigătik. 46 Tiguniarallorpæt tava, innuille erksigeit, Profetiósugimarssuk.

KAP. XXII.

Nálegaunerub erne nulliartipa; tunnirsiitinnik Iesuse tunnekorsiok, ajokærsoiok tokkorsunnik umaromártunnik; inneitsimiglo angnermik; Kristusemiglo Davib Erneránik Nálegániglo.

Iesusiblo sápei, ama okallugbigilerlugit arssersóutinnik, ima okalluklune:

(Evangelium am 20. Sontag nach Trinit.)

2 Killaúb nálegauvia sordlo Nálegaunerúb erne nulliartika.
3 Kivgenne tava aulartipei, nulliareeksungortungnut nerriartorkattigeeksukset kákollugit; aggeromangilelle. 4 Ama kivget adlet aulartiniei, okalluklunelo: Nerriartorkattigeeksukset okarbigissigik; Atta, nerdliutiksakka pirsarærikka, umingmautikka, nerssútikkalo puelasút tokkonekarput, tamarmiglo pirsarærsimaput; nulliareeksæk nerrekattigiartorsigik. 5 Tamannale nachogæt aularlutiglo, illæt nautsévingminut, adlalo sennachviartorlune piok. 6 Illeisale tigueit kivgei, mitteklugillo tokkopeit. 7 Tamanna Nálegaunerúb tussaramiuk, kammaktorsoængorpok, sorssuktuksennelo aulartipei, tokkotsirsullo taukko nungutsartorkoei, iglorpeillo ikkoellektekollugit.

8 Kivgenne tava okallugbigei: Nulliareeksungortungnut nerd-
liutikset piarǽrsimagalloartut, nerriartorkosimarsulle kinga-
konakaut taukkonunga. 9 Taimaitomik arvkoserngit katti-
ternereenut aularitse, tamásalo kanningákesse nerriartorkogis-
sigik nulliareeksængnut. 10 Kivget taukkoa tava arvkoserngit
kattiternereenut aularput, kanningáketligio tamása, kattersor-
peit, ajortullo ajungitsullo, nerriveello tamása teltorkidlárpeit
nerriartortut.

11 Kákosimarsut tava Nálegaunerúb tekkoiartorpei, ters-
sanelo innuk tekkogamiuk arssútekangitsok. 12 Okarbiga:
Assærsak oma, kannog illivlutit tamaunga isserpit, arssúllo
attinnago? Niblingilarle tauna. 13 Kivgenne tava okar-
bigei Nálegaunerúb: Telliglo niuglo kellersorsigik, annisil-
lugolo egissiuk tärnerrúrsomut, terssane opitórsónek kors-
sakotarnerlo-éssaput. 14 Kákosimagalloartut amerdlakemætta,
kennikelle ikkekaut.

(Evangelium am 23. Sonntag nach Trinit.)

15 Farisæerit tava okallugiartorkattigeelerput, kannog
illivlutik okauseenik nappitiniaruklugo. 16 Tava ajokærsu-
kettik, Herodesib innuktei illagitillugit, aulartipeit taurso-
munga, ima okallukollugit: Ajokærsoirsok, opernakersotit
illissimauautigit, Gudemullo arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit
siorirsakarnerlo; innungnik nellinginarsiorauit. 17 Taimaito-
mik okautigut, kannok issumavit? Kaisere tunnillugo tun-
nirsútinnik illuarpa, illuangilaloneet? 18 Iesusible pekko-
serdlursusiǽt illissimagamiuk, okarbigei: Illungersŏngitsoseá,
saog ursserpissinga? 19 Tekkollara anningaursak tunnirsú-
tiksak. Anningaursak tava niptarpǽt taursomunga. 20 Ap-
persorpeilo: Kia arssinga, kialo okausee kolláne? 21 Ak-
kiæt: Kaiserib. Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnis-
siuk, Kaiserib piksánik, Gudelo, Gudib piksánik. 22 Ta-
manna tussaramiko, aijaisórput; kemmeklugolo aularput.

23 Udlok tauna, Sadduzærit ornikpǽt, umarbekaissengitso-
mik unnersut, appersorlugolo. 24 Okallukput: Ajokærsoirsok,

Mosese ima okartok: Angut kittornakangitsok tokkopet,
taursoma nullia tava nukkætta nulliarissaua, angejuminullo
kinguæksiorlune pissavok. 25 Uagutinele nukkareet arbenek
marlúrsut. Siudlek nulliarame tokkovok; kittornakanginame-
lo nulle kemmekka nukkaminut. 26 Taimalo aipætta, ping-
ajuættalo, kesalo arbenek aipætta (pigigia). 27 Taukkoa
tamarmik kingornættigut arngnaktōg tokkogiok. 28 Umar-
bingmele, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua?
Tamarmik merssa pigisimagamiko. 29 Iesusible akkiei,
okallugbigællugillo: Tammakause, illa! aglekello nælloesse,
Gudib ajugakangirsusialo (nælloarse). 30 Tokkorsunnit mak-
kikunik, nulliaissengilelloneet uvinnissennatigloneet. 31 Tokkor-
sunnigle umaromártunnik attuaingilase, Gudib okallugbigimasse,
ima okalluklune: 32 Abrahab Gudigānga, Isaakiblo Gudig-
ānga, Iakublo Gudigānga? Gudele merssa tokkorsut Gudig-
ingilæt, innúrsulle Gudigæt. 33 Innuillo tamanna tussara-
miko, ajokærsútei annilárutigeit.

(Evangelium am 18. Sontag nach Trinit.)

34 Farisæerille tussaramik, Sadduzæerit okausiksærotikei,
attautsimut kattillerput. 35 Taukkoalo illætta aglekennik il-
lissimarsúb, ursserpa, okalluklunelo: 36 Ajokærsoirsok, kan-
nong-épa inneitsit angnek inneitsissinne? 37 Iesusible sápa:
Gude Náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo
illuitsomik, issumangniglo tamannik. 38 Terssa pirsariakar-
nek angnerlo inneitsit. 39 Aipatōg tamattomatun-éniok,
imaitok: Innukattit illiktut assaissauet. 40 Inneitsingnut
makkonunga marlungnut inneitsissit tamarmik illageeksimaput,
Profetillo aglegeit.

41 Farisæerille kattissimamætta, Iesusib appersorpei, 42
Okalluklunelo: Kannok issumavisse Kristusemik? Kia ernera?
Akkiæt: Davib. 43 Okarbigei: Kannongme tava Davib an-
nernekut tairsarau Nálekaminik? ima okarame: 44 Nálegara
Nálekab okarbiga: Tellerpingma tungánut ingitit, kingarsar-
tittit illissinnagit, issikauvit tungmagækseinut. 45 Davib tava

tairsarigamiuk Nálekaminik kamongme erneran? 46 Tamarmik tava akkinek ajorluinarpæt, udlúblo tamattoma kingorna tamarmiktõg oppersornek sapperiæt.

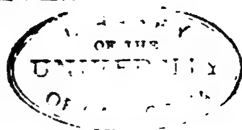
KAP. XXIII.

Farisæerit, aglekennik illissimarsullo, pekkoserdlhiktut, Ierusalemiullo kujangitsorsuit Iesusib allieisutigælhugillo auokaridlárpei.

Iesusib tava innuillo ajokærsukennelo okallugbigillerpei. 2
Okalluklunelo: Mosesib ivksiautáne aglekennik illissimarsut
Farisæeritlo ivksiarsaraut. 3 Taimaitomik taukkoa attuakorseit illivsenut tamása náleklugillo mallingniarsigik, sullirseille mallissengilesse. Okallukalloarput taimailioratiglo. 4 Erksugæksennigle okumeitsunnik erksuksaungitsunniglo kellersoirsaraut, innuillo tueenut illivlugit pirsareit, nangminerle aktoromannagit arksængmik attautsemigloneet. 5 Sullirsettigle tamása pirsareit innungnut tekkokollutik. Erkairsæksamingnik aglekbigirsettik silliktorsoængortitareit, annorarsamiglo killungauteit angesórsoængortillugit. 6 Nerrirsarángamik, kattisimauveenétarangamiglo sædliojomaulutik ingitsomarsaraut.
7 Niuverbingmétarángamiglo sikkivigekorsaraut nálekonermik, innungnullo taikollutik, Rabbimik. 8 Illivsele taikussengilase Rabbimik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse; illivsele tamause kattengutigeekpose. 9 Nunamétorlo kinaloneet taigussengilarse Atátamik; attauseenak Atátagigaussiuk, killangmétok. 10 Taikussengilaselo ajokærsoirsunnik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse. 11 Ardlarse angnek kivgarissauarse. 12 Merssa ingminik nangminek nálengnartiniartok nalengnartinekaissengilak ingminiglo nangminek nálengnartiniængitsok nálengnartinekaissavok. 13 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo illungersõngitsut! Killaub nalegauvia parnãrsaraussiuk innuit isserkon-

nagit; illivse ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse.
14 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo
illungersõngitsut! Uidlarnerit peet nungutarangaussigik, tek-
kisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerpesse; taimai-
tomik pidlángãrnekaissause. 15 Erkanak okkorse aglekennik
illissimarsut illungersõngitsut! nunakullo immakullo aular-
sarángause, illasiniarluse attautsemik Iudekattiksauvsinik;
illagippasselo, tãrtomut kittornængortitarárse, illivsenit ajungãr-
kollugo marloriarlugo. 16 Erkanak okkorse, tekpeetsut
tessioirsut! okararause: Gudib igloanik angernerdluktok,
sũngilak tamanna; nálekbiúblo (Gudib igloætta) Goldiánik
angernerdluktok, pirsóvok tauna. 17 Siorngærotorsuit tek-
peetsoseá! suna angnerrova, Golde, nálekbigloneet, ivler-
nartitsirsok Goldemik? 18 Altaremik (tunnirsirsarbingmik)
angernerdluktok, sũngilak tamanna; tunnirsúmiglo, kãnéto-
mik, angernerdluktok, pirsóvok tauna. 19 Siorngærotorsuit
tekpeetsoseá! suname angnerrova, tunnirsút, Altareloneet,
ivlernartitsirsok tunnirsúmik? 20 Taimaitomik Altaremik
angernerdluktok, angernerdlukpok tamattominga, kãnétullo
tamása tappuniei. 21 Nálekbingmiglo angernerdluktok anger-
nerdlukpok tamattominga, taursomalo innua tappunia. 22
Killangmiglo angernerdluktok, angernerdlukpok Gudib ivksi-
auviánik, kãnélo ivksiarsok tappunia. 23 Erkanak okkorse,
aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersõngitsut! Minzelo,
Tillelo, Kimmelo tunniutaraussigik kollinginnik: inneitsissille
pirsariakarnerrúrsut assiginnarpesse, imaitut: illuarnek, ná-
kiningnerlo, opernerlo. Tamakko piniaissægisse, ivkole
ipperarnagit. 24 Okkorse tekpeetsut tessioirsut, ippernet
kinnerirsarigaussigik, Kameelille érsarlugit. 25 Erkanak ok-
korse, aglekennik illissimarsut Farisæerille, illungersõngitsut!
ermutsillo, pogutello kãissigut kebleriksaraussigik, illuille
ullibkarput piomatónermik nerriomavellarnermiglo. 26 Fa-
risæere tekpeetsongoma! ermutsiblo pogutablo illugik selli-
kadlarkik, kægiglo kebleriksungorkollugik. 27 Erkanak ok-

korse, aglekennik illissimarsut, Farisæerillo illungersõngitsut!
illivertut kallipaksimarsuttun-énause, taukkoa pinnersũrsaral-
loarput sillatimikut illumikullo merssa ullibkarsimaput tok-
korsut saurninnik, mingungnartunniglo tamannik. 28 Tai-
mainiosesõg illivse, kãuvsigut illuartũrsaralloarpose innuit
tekkoænne, illuvsigulle ullibkarpose pekkosersónermik illueit-
sorsoarniglo. 29 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut,
Farisæerillo illungersõngitsut! Profetit illergveet sennach-
virsaraussigik, illuartulle illergveet pinnersárlugit. 30 Okal-
lukluselo: Angæjokáuvut siudlivut innukattigigalloarutigik,
illagiomaissengikalloarivut Profetit auit koilugit. 31 Taima
illivse nangminek nællunærparse tamanna, Profetinnik tok-
kotsirsut kittornarigãse. 32 Kæ, illivsesõg siudlivse oktúteit
ullibkártinniarsigik. 33 Pullaterirset kugluiararsuiná, kannog
illivluse anniængãrbik näissengitsok kemmãratigissauvissiúk?
34 Taimaitomik, atta, illivsenut aulartipakka Profetillo, il-
lissimarsullo, aglekennik illissimarsullo, taukkoale illeit tok-
kotsomárpesse, kerssungmullo senningarsomut kikkiektorlugit,
illeillo kattisimauvivsine ipperartoromárpesse, mallidlárlugillo
iglorperksoarnit ama iglorperksoarnut adlennut; 35 Illuartut
auisa tamarmik tikkekolluse, nunamut koirset, illuartúb Abe-
lib áuanit, Zachariasib áuanut aglæt, Barachiasib ernerætta,
tokkotauvse nálekbiúb Altariblo akkornængne. 36 Illomut,
okaupause, tamakko tamása pivlugit ekkardlereet okkoa
akkinekangãissaput. 37 Ierusalemmiut, Ierusalemmiuná, Pro-
fetinnik tokkotsirsut, millorlugillo ujarkennik illivsenut aular-
titet! kittornesse kabsersoarnik kattersoromagalloarikka, sordlo
arngnauvirsab katterkorsarei piarkenne ésarkominut? piomang-
itsosele. 38 Atta, iglurse innuærotissavók. 39 Merssa
okaupause: Mattoma kingorna tekkussengilausinga, ima okar-
tinnase: Ussornarsile Nálekab akkáne tikkitsok.

KAP. XXIV.

Ierusalemmiut asserorbiksænnik; udlullo nãgatiksænnik ekkartoivingmiglo Iesuse okallukpok.

Iesuselo nalekbingmit annimet, ajokærsugeisa ornikpæt tekkotitsomaulugo nálekbiúb senneinik. 2 Iesusible okarbigei: Tamása makko tekkogalloarpissigik? Illomut, okaupause: Ujarket terssanétut tamarmik asserorluinaissaput kallereeksokaissennatiglo. 3 Orksũrsaliksame kakkame ivksiaumet ajokærsugeisa kissimik ornikpæt, okalluklutiglo: Okarbigittigut, kakkugo tamakkoa tamarmik taimailissapet; sunalo nællunærkotáussaua tikkibiksarnik, sillarsúblo nãgatiksánik? 4 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. 5 Amerdlasút merssa tikkiussamætta, attera atterirsũrsarlugo, okalluklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammartissaueit. 6 Sorssungniartunnik, sorssuktullo nippersuinnik tussaromárpose; erksissarunnasele. Tamakkoa tamarmik taimailigadlaissaput, nãgatiksarle nedliunauiængikadlarpok. 7 Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut; tokkonartomiglo perdlukaissavok, nunab pee akkisórsoængussaput, tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput. 8 Tamerssa aitsait nagliungnartúb aulakautiksa. 9 Tamanna nedliupet, nagliungnartorsoarmut pisissauãse, tokkotsomárpãselo, Innuillo tamarsoarmik umigissauãse, attera pivlugo. 10 Tava amerdlasút mammiasaissaput, ingmingnullo unnerluktaukattigeessaput, ingmingnullo umigirsautissaput. 11 Profetiókosersullo amerdlasút sakkomeromárput, amerdlasúllo seglokittaissaueit. 12 Illueitsulliarnerlo sualukpellálissammet, amerdlasút assænigungnæissaput. 13 Nãgatiksamulle aulaiængersok pidluartungoromárpok. 14 Nálegauvingmiglo okautsit tussarnersut okautáussaput nunarsoarme tamanne, innuit tamarmik nællojungnærutiksænnik; kingorna tava nãgatiksak nedliussavok.

(Evangelium am 25. Sontag nach Trinit.)

15 Taimaitomik, erksinartok nungutsivik, Profetib Danie-
lib okautigirsa, ivlernartome innermétog-og, tekkogussiuk,
(Aglekennik okkoninga attuairsúb naleklnarligit.) 16 Tava
Iudit nunænnétut kemmălit kakkennut. 17 Iglúblo kănétok
akkaissengilak, sumik aikleromaulune iglominit. 18 Nautsé-
vingmétorlo ullissengilak, annorarsenne piartoromaulugit. 19
Erkanarle nărtóursut milluktitsirsullo, udlut taukkoa ned-
liupætta. 20 Tuksiaritsele kemmăkonnase okkiome Sabbate-
meloneet. 21 Nedliupelle tamanna, nagliungnartorsoakaissa-
vok, nellekangitsomik sillarsúb aulakautanit tamannalo tikkil-
lugo, kingornalo taimaitokaissenginiok. 22 Udlullo taivkoa
ikkiglisinekangipætta, innuk attauserloneet annaunekaissengilak;
kennikelle pivlugit udlut taivkoa ikkiglisinekaissaput. 23
Tamannalo nedliupet, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse
terssanépok, ikkanéloneet: operissengilarsele tamanna. 24
Merssa Kristusiókosersut, Profetiókosersullo sakkomeromár-
mætta, nællunærkorsarniglo ussornartorsoarniglo piniaissaput,
kennikello aglæt tammartissægalloareit (ajornængikalloarpætta).
25 Atta, makkoninga okaukadlarivse. 26 Taimaitomik ima
okarbigissappasse: Atta, innukajuitsomépok; annissarunase;
imaloneet: Atta, innemépok; operissarunnassiuk tamanna.
27 Sordlo ingnădlengnersoak páuanga pirsarau, sammungalo
ingnădlegiartarlune; taimaitsomáriok Innúb Ernerætta tik-
kibiksa. 28 Sillolingmulle nektoraglit kattitaraut. 29 Ud-
lulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut sekkinek an-
ningarlo kaumajungnéissapuk, udlorirsello nakkaromárput
killangmit, Killaúblo pirsauneree aulajomárput. 30 Tavai-
narle Innúb Ernerætta nallunærkota tekkuksáussavok kil-
langme. Innuillo nunamétut tamarsoarmik kenualeiomárput,
Innúblo Ernera tava tekkussauét killaúb nuieine akkartok,
pirsarsóursok ussornartorsóvlunelo. 31 Engelinne tava au-
lartissauei kardlortaursoarnik nippitórsoarnik; taukkoalo kat-
tersoromárpeit kennigei annorinnit sissamænnit, killaúb issoánit

issoánut aipánut. 32 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik; taursoma aualekotei ivsekalerángætta pillutakalerángættalo, tava aursak padlillersok illissimauarse. 33 Taimatōg tamakko tamása pillersut tekkogussigik, tava padlillersok illissimaissauarse. 34 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, makkoa tammarmik nāmaksissinnagit. 35 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunanieissengilet. 36 Udluksamigle taivrsominga, nællunærkotániglo illissimarsokangilak, Engelilloneet killangmétut illissimangilæt; Atátamale kissime nællungila. 37 Sórdlole Noa innútillugoétok, taimaitsomárioktōg Innúb Ernerætta tikkibiksa. 38 Sórdlolo udlunne taivkonane, ullersúb siornagut, étut, taimane nerriput immerlutiglo, nulliarput uvinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo, Noab isserbia umiarsoarmut; 39 Assiginnarpællo, ullersúb tava kanningārpei, tamásalo nungulluinnarlugit; taimaitsomárioktōg Innúb Ernerætta tikkibiksa. 40 Tamanna nedliupet, angutik marluk nautsévingmékattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 41 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk, ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 42 Taimaitomik pigáritse; Nálegauvse tikkibiksa nællogaussiuk. 43 Tamannale illissimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglúb inuætta nællungikuniuk, pigáissægalloarpok, iglominullo issertinauærsarlugo. 44 Taimaitomik illivsesōg piginnángoritse; Innúb Ernera tikkissammet nerriuktinnase. 45 Kiname tava illomorlune sillakarlunelo kivgauá, nálegætta kivgaminut pársirsungortita, taursomunga kivgenne tunnekogamigit pikseinik, nerriviæt nedliutillerånget? 46 Kivgak tauna pidluarpok, taimailiortok nálekame tikkippanne. 47 Illomut, okaupause: Piminut tamannut pisissaua. 48 Kivgapillugle adla umamigut okarpet, nálegara sulle tikkinauiengikadlarpok; 49 Kivgakattinnelo unnattalerpei, nerrivlunelo immerlunelo immerajuktut illagællugit. 50 Kivgab taursoma nálegá tava tikkissavok, udlok tauna nerriugingipane, udlublo nællunærkotáne, nællursáne:

51 Pidláissauá tava, illiungersŏngitsunnullo illagitillugo akkiniaissaua. Terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

KAP. XXV.

Arsersóut niviarsiennik kollinnik; kivgenniglo tunninekartunnik párekorsamik; ekkartoivingmiglo.

(Evangelium am 27. Sontag nach Trinit.)

Tamanna nedliupet, killaúb nálegauvia taimaitsomárpok, sórdlo niviarsiet kollit, taukkoa kodlelirsarlutik uviksak niobiorlugo annivigæt. 2 Taukkoale tedlimæt illissimangitsut, tedlimællo illissimarsut. 3 Illissimangitsut kodlelirsaralloarput, iginerursirsangilelle. 4 Illissimarsulle pogutamingne iginerutekarlutiglo kodlelirsarput. 5 Uviksarle mullumet tamarmik uerngalerput sinnilerlutiglo. 6 Unnuarle ketterarmet nippersoakalerpok imænna: Atta, uviksak aggerpok; niobiorlugo annivigissiuk. 7 Tava niviarsiet taukkoa tamarmik makkiput, kodlesiglo illuarsárniarlugit. 8 Illissimangitsulle okarput illissimarsunnut: Iginerutivsinik tunnissigut, kodlevut kammilermætta. 9 Illissimarsut tava akkieit: Năgale; ammigarkennavok uagutinullo illivsenullo. Niuvertunnulle pissiniariartoritse piksauvsinik nangminek. 10 Pissiniariartortillugille uviksak tikkipok; piginángorsimarsullo illagællugo isserput igloánut nerriartorlutik, mattolo parnărpæt. 11 Kingornagulle niviarsiet ivkoa adlet tikkiniputtŏg, okallukluliglo: Nálegak, Nálegak, mattuærbigitligut. 12 Akkieile, okalluklunelo: Illomut okaupause; illissaringilause. 13 Taimaitomik pigáritse; udlorloneet udlúblo nællunærkotaloneet nællogaussiuk, Innúb Ernerætta tikkibiksá.

14 Taimaissavok, sordlo angutib nunamut adlamut aularomarsúb, kivgenne kákoei, perkotinnelo tunniullugit taukkonunga; 15 Illællo tunnia anningaursautinnik tedlimannik, aipalo marlungnik, pingajuællo attautsemik, peet nápartorlugit.

16 Tedlimannik anningaursautinnik pirssok tava aularpok,
niokutiginiaramigillo, tedlimannik adlennik anningaursautingnik
illauei. 17 Taimatōg marlungnik anningaursautingnik pirsúb,
illaugipektōg marlungnik adlængnik. 18 Attauseenarmigle
pirsub nuna ittersællioriartorpa, nálekamelo anningaursautá
irssertorlugo. 19 Mattoma kingunersoa kivget okkoa ná-
legæt tikkipok, kiglissioromaulugit. 20 Tava sakkomerpok
tedlimannik anningaursautinnik pirssok, adlenniglo anningaur-
sautinnik tedlimannik neksarlune okallukpok: Nálegak, an-
ningaursautinnik tedlimannik tunnigingma; areit, adlennik
tedlimannik anningaursautinnik illauakka. 21 Nálegætta tava
okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomortotillo kivgak,
kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarnut pissitsomárpau-
kit, nálekauvit tipeitsugbiánut isserit. 22 Tava sakko-
merioktōg marlungnik anningaursautingnik pirssok, okalluk-
lunelo: Nálegak, marlungnik anningaursautingnik tunnig-
ingma; areit, adlængnik marlungnik illauækka. 23 Nálegætta
okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomortotillo kivgak,
kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarnut pisitsomárpau-
kit, nálekauvit tipeitsugbiánut isserit. 24 Kesa sakkomeriok-
tōg attautsemik anningaursaumik pirsok, okalluklunelo: Ná-
legak, illissimagivkit, sioranárlutit angutáursógauit, kiblóir-
sarauillo siaroartengisarnik, kattersoirsarauillo illingisarnik.
25 Sioravlungalo anningaursautit nunamut irssertoriartoriga.
Areit, peet piuk. 26 Nálegættale akkia, okallugbigællugolo:
Ajortotit erkéiasuktotillo kivgak, illissimagingma, kiblóirsar-
tunga siaroartengisamnik, kattersoilungalo illingisamnik; 27
Taimaitomik anningaursautiga tunniussægalloarit anningaursen-
nik taurséirsunnut, tikkikumalo, piga tava pekajariga adlamik
illænekartok. 28 Taimaitomik anningaursaumik arksársiuk,
kollinniglo anningaursautelik tunnissiuk tamattominga. 29 Pek-
kartok sumik, tunninekaissammet, pekkangārkollugo, pakkangit-
sorle arksárnekaissavoktōg piminik. 30 Kivgarlo attungitsok egis-
siuk tārnerrúrsomut, terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

(Evangelium am 26. Sontag nach Trinit.)

31 Innúble Ernera ussornarsusimine tikkikune, Engelillo
ajungilsut tamása illagællugit, tava ivksiaissavok ivksiauving-
mine ussornartome; 32 Innuillo tamarluinarsoarmik kén-
ælta sáne kattisimaissaput. Auiksartissauei tava, sórdlo pár-
sirsúb sauet arngnet auiksártitarei angursoarnit. 33 Sauello
tellerpingme tungánut pisissauei, angursuillo saumingme tungá-
nut. 34 Nálegaunerúb tava tellerpingme tungánétut ima
okarbigissauei: Káisitse, Atátama tængekartitei, nálegauvik
kingorngursarissiuk illivsenut piginángorsægáursok sillarsúb
aulakautánit. 35 Kăktunga, nerrisikivsinga. Immerosuktunga,
immikivsinga. Tikkeraursunga, sinniktarkogivsinga. 36 Tam-
makangitsunga, annorartartikivsinga. Napparsimarsunga, tik-
kerarivsinga. Parnărsimauvingmétunga, ornikivsinga. 37 Il-
luartut tava akkissauæt, okarlutiglo: Nálegak, kanga kăkto-
tit tekkogivtigit, nerdlerlutillo? Immerosuktillutilloneet, im-
mikivtigit? 38 Kanga tikkeraursotit tekkogivtigit, sinnik-
tarkollutillo? Tammakangisillutilloneet, annorartartikivtigit?
39 Kanga tekkogivtigit napparsimarsotit parnărsimauvingmé-
totilloneet, ornikivtigit? 40 Nálegaunerúb tava akkissauei,
okallugbigællugillo: Illomut, okaupause: Okkoa kattengutima
mingningoæt sumik pigikse, tamattominga uanga pigivsinga.
41 Saumingme tunganétuttŏg tava okarbigissauei: Arksoar-
nartorsuit uamnit aularitse ingnermut kammissengitsomut, pig-
innángorsársimarsomut tornársungmut Engeleenullo. 42 Kăk-
tunga, nerdlingikivsinga. Immerosuktunga, immingikivsinga.
43 Tikkeraursunga, sinniktarkongikivsinga. Tammakangit-
sunga, annorartartingikivsinga. Napparsimarsunga parnărsi-
mauvingmétungalo, orningikivsinga. 44 Tava taukkoatŏg
akkiomáriæt, okalluklutiglo: Nálegak, kanga tekkogivtigit
kăktillutit, immerosuktillutilloneet, tikkerartillutilloneet, tamma-
kangisillutilloneet, napparsimatillutilloneet, parnărsimauvingmé-
tillutilloneet, kivgartorbiginnatillo? 45 Akkissauei tava, okal-
luklunelo: Illomut, okaupause; okkoa mingningoæt sumik

pingikikse, tamattominga uanga pingikivsingatõg. 46 Tava
taukkoa annernartorsoarmut sorajuitsomut pissaput; illuartulle
innursúmut nãksaungitsomut.

KAP. XXVI.

Iesuse tenninekartok; Communionekartitsiok; aungmik kiæg-ukiok nautsêvingme; kingarsorteisa tiguát aularuhugolo Kaifasemut; Petrusib missiutigá.

Okautsinnelo tamakko tamása Iesusib nãgamigit, ajokærsu-
kenne okallugbigei: 2 Illissimauarse, udluk marluk nãpennik,
anniviksiussaput; tava Innúb Ernera pisitáussavok kikkiek-
tugáussevlune kerssungmut senningarsomut.

3 Taimane pellessiunerit, aglekennik illissimarsullo, innuil-
lo uttokaunereet kattillerput, Pellessiunerúb, Kaifasemik at-
tiglúb, iglorsoánut: 4 Okallukattigeekpullo, kannok pekko-
serdluklutik Iesuse tigujemaulugo tokkotsuklugolo. 5 Okar-
pulle: Udlorsiortilluta pissarunnago, innuit pikkitorsoæng-
orkonnagit. 6 Iesuselo Bethaniamétillugo, Simob puppik-
sógalloab igloáne: 7 Arngnab ornikpá, ermutsirsarlune
tarnutiksamik akkisõmik immalingmik; tamannalo koia nia-
koánut, nerrivingme ivksiautillugo. 8 Tamannale ajokærsgeisa
tekkogamiko, illuaringilæt, okalluklutiglo: Saog tamanna
koinerdlukpá? 9 Tarnutiksak una tunnisimagune akkiller-
nekaissægalloartok anningaursaperksoarnik, tunnirsútiksennik
peetsunnut. 10 Tamannale Iesusib tussaramiuk, okarbigei:
Arngnak una saog allieisuktipissiuk? Ajungitsomik pim-
manga. 11 Nungulluse peetsunnik illakartuinarpose, uangale
neijortuinaissengilause (timimnik). 12 Tarnutiksak una ti-
mimnut koigamiuk, tennikadlarpãnga, illivermut illirsáussægama.
13 Illomut, okaupause: Okautsit tussarnersut okkoa okau-
táussappætta sillarsoarme tamanne taunatõg okautáussaugiok,
kannongétomik pigãnga erkailugo. 14 Tava arkanek marluk

illæt, Iudase Ischariotemik attelik, pellessiunernut aularpok.
15 Okalluklunelo: Sumik tunniomauvissinga? Illivsenut
pisitsomárpara. Anningaursennik 30-nik tunniomaulugo un-
nerput tava. 16 Mattomalo kingorna taukkonunga pisiniæl-
lerpá, nautsorsoilune.

17 Sérnakangitsunnigle timmiursartorleramik, udlorme siud-
lerme ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Sumut
opellungarsáiartorkovissigut anniviksiutiksamik sauarkamik nek-
kiksarnik? 18 Okarpok: Iglorperksoarnut aularluse innuk
orniksiuk, okarbigællugolo: Ajokærsoirsúb ima okaukoátit,
piviksara nedliumet, illingne anniviksioromárpunga ajokær-
sukakka illagællugit. 19 Ajokærsukello taimailiorput sórdlo
Iesusib okaumattik, anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsar-
pæt. 20 Unnulermello nerrivingmut ingipok, arkanek marluk
illagællugit. 21 Nerrisillutiglo, okarpok: Illomut, okaupause,
illauvse pisitsomárpãnga. 22 Allieisungãlerput tava, ingmi-
kórlutiglo kingudlereeklutik appersólerpæt: Nálegak, uang-
áunerpunga? 23 Akkiei, okalluklunelo: Pogutamut missuk-
sekama pisitsomárpãnga. 24 Innúb Ernera pisitáussavongme,
sordlo taursominga agleksimamet; erkanarle innuk tauna, In-
núb Erneránik pisitsirsok. Innungmut taursomunga ajunginer-
rogalloarpok innungungikune. 25 Tava Iudasib, pisitsirsætta
akkia, okalluklunelo: Uangáunerpunga, Rabbi? Sápá okal-
luklune: Okarauit taivnávotimme. 26 Nerrisillutigle, timmiur-
sak Iesusib tigua, kujavlunelo augorpá, ajokærsukaminullo
tunniullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk; terssa tim-
miga. 27 Ermusektõg tigugia, kujavlunelo tamattominga tun-
niei, okalluklunelo: Tamause terssanga immeritse; 28 Terssa
áuga, Testamentitáb áuá, amerdlasórsuit pivlugit koirsok, ajor-
toærursutiksænnik. 29 Okaupause: Mattoma kingorna immis-
sæissaunga Weiniksaglúb orpiúb tungoánik, udlok tauna ned-
liutinnago, immerkissægiga illagælluse Atátama nálegauviáne.

30 Tuksiautillo ussorutit attoræramikik, annipat orksũrsa-
liksamut kakkamut. 31 Tava Iesusib okarbigei: Unnuak

tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga. Agleksimamet:
Pársirsok unnataissauara, sauarpáille siamartissaput. 32
Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga Galilæamut.
33 Petrusible sápa, okallugbigællugolo: Tamarmigloneet
mammiasutigigalloarpattit, uanga mammiasutigiomangilluinar-
paukit. 34 Iesusible okarbiga: Illomut, okaupaukit; unnuak
tamanna tingmirset angutiviæt kardlortinnago misserratig-
iomárparma pingasuriartarlutit. 35 Petrusib okarbiga:
Tokkokattigissægukilloneet, misserratigiomangilaukit. Taima-
tôg ajokærsuket tamarmik okariput.

36 Illagællugit tava Iesusib ungalusimarsok ornikpa, Geth-
sémanemik attelik, ajokærsukennelo okarbigei: Terssunga
ingititse, taivkunga tuksiariartortillunga. 37 Petruselo, Ze-
bedæusiblo ernerék ingminut pisipei, allieisulerlunelo kok-
sellangălerpok. 38 Iesusib tava okarbigei: Tarniga allieí-
sungărkau tokkomut aglæt; terssanétuarluselo pigárkattigis-
singa. 39 Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuk-
siarlunelo okarpok: Atátaga, ajornængipet, ermusek una
uamnit pérle; piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille. 40
Ajokærsukennelo ornikamigit, sinniktut tikkipei, Petruselo
okarbiga: Killængoamigloneet pigárkattigiginnaungilissinga?
41 Pigárluselo tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. An-
nernek pillerigalloarpok, uinnigle ajulerpok. 42 Aipæksánik
ama tuksiariartoriok, okalluklunelo: Atátaga, ajornarpet,
ermusek una uamnit pérkollugo, immingikadlaruvne; tava
pekkorset pille. 43 Utteramelo, ama sinniktut tikkiniei,
uerngarnermillo uisanek ajormætta. 44 Kemmeklugillo,
pingajuksánik ama tuksiariartoriok, okautsinnelo okauserekik-
lugit. 45 Tava ajokærsukenne tikkipei, okallugbigællugillo: Mă-
nakut aglæt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Atta, ned-
liusimavok, Innúb Ernera pissitáussavok ajortulliartut arkseinut.
46 Makkilluselo aularta; areit, tamănépok uamnik pisitsirsok.

47 Sullelo taima okalluktillugo, atta, Iudase, arkanek mar-
luk illát tikkillerpok, illagællugillo innuperksuit; pænnalir-

sartut, pappilirsartullo, (kerssungnik) taukkoa pirsut Pelles-
siunernit innuillo uttokaunereenit. 48 Pisitsirsúblo nællunár-
kumik illissimatillugit ajokærsorei, ima okalluklune: Kun-
nigæksara, taunajomárpok, tauna tigussiuk. 49 Erngerlugo
tava Iesuse ornikpa, okalluklunelo: Rabbi, pidluarkonarse-
keet; kunnikpa tava. 50 Iesusible okarbiga: Ikkingutiga,
saog tikkiupit? Tava Iesuse ornikpæt, tigullugolo. 51 At-
talo, Iesusib neijorteisa illéta pænnane, ammua, pellessiu-
nerúblo kivga pænnaua, siutárlugolo. 52 Iesusib tava okar-
biga: Pænnet mangugúk innanut; merssa pænnamik attorni-
artok tokkotáussavok pænnamik. 53 Issumakarnerpillonœet,
Atátamnut tuksiarsinnaungitsugællunga, tunnekollunga Engeler-
perksoarnik. 12 Legionennit amerdlanernik? 54 Kannorle
tava agleket erkussapet? Māna taimaissavok. 55 Taimane
innuperksuit okko Iesusib okarbigei: Sórdlo innungmik tok-
kotsirsomut annirsose, pænnalirsarluselo, pappilirsarluselo
tiguniarlunga; udlut nungullugit merssa neijorivse, nálek-
bingmelo ajokærsoilunga, tigungilausingale. 56 Tamakkoale
tamarmik taimaisersimaput, Profetit aglegeit erkokellugit.
Tava ajokærsuket tamarmik kemmekpæt, kemmāulutiglo. 57
Iesusemigle tigussirsut, Pellessiunermut Kaifasemut pisipæt,
terssunga aglekennik illissimarsut uttokaunerillo kattisimarsut.
58 Petrusible mallikpa kingornánit, pellessiunerúb iglorsoa
tikkillugo, isserlunelo, kivgello akkornánnut ingipok, kamok
pissægæt tekkojomaulugo. 59 Pellessiunerille uttokaunerillo,
kiglissioirsullo tamarmik seglutiksarsiorput Iesusemut, tokkot-
suklugo; 60 Sumigle nervsangilet. Umnillo amerdlasút
sakkomersut okautiginerdlukpæt seglóvlutik, sulle tamerssa
nervsangilet. Késa seglutórsoæk marluk sakkomerpuk. 61
Okalluklutiglo: Una okartok, Gudib igloa asserorsinnaunara,
udlullo pingasut sennakiklugo. 62 Pellessiunerúb tava nek-
koilune okarbiga: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit, passim-
mattit taukkoa? 63 Iesusele nibliingilak. Pellessiunerúb tava
sápa, okarbigællugolo: Tokkosuitsúb Gudib kénát sime

appersorpaukit, okarbigekogauta, Kristusiógut, Gudib Ernera.
64 Iesusib okarbiga: Okarauit taivnávungame. Okaupausele:
Mattoma kingorna Innúb Ernera tekkussauarse ivksiarsok
pirsaunerúb tellerpiætta tungáne, killaúblo nuieine erssersok.
65 Pellessiunerub tava annorarsenne alliktulerpei, okalluk-
lunelo: Gude mitteká sumik adlamik tava nællunærsitaria-
karnerpogut? Atta, māna Gude mitteká tussarsimauarse.
66 Kannok issumavisse? Akkiæt, okarlutiglo: Tokkotæk-
sainávok. 67 Kéna tava keiserarpæt, tiglukiugolo piæt. Il-
leisale kénagut erksārpæt. 68 Okallukiutiglo: Kristeá, okar-
bigælluta erkoniaruk, illingnik erksārsirsok kina?

69 Petrusele takkammane ungalut illuænne ivksiarsok.
Kivgab arngnab tava ornikpa, okalluklunelo: Idlillo Iesusib
Galilæamiúb aiparigiātittōg. 70 Missiarporle, tamása tussar-
tillugit, okalluklunelo: Okautsissit nælloakka. 71 Annimello,
arngnab adlab tekkoa, neijortunnullo okarpok: Unatōg Iesusib
Nazaremiúb illagigia. 72 Missiariok ama, okauserluklune
pimiok: Innuk tauna illissaringilara. 73 Terssugutsiængor-
mello terssanétuartut ornigukput, Petruselo okarbigæt: Illomut,
idlitsōg taukkoa illagigiātit, okautsivit merssa nællunæjarpátit.
74 Tava pillerpok ingminik angernerdluklune, okauserluler-
lunelo: Innuk tauna illissaringilara. Tavainarlo tingmiret
angutiviæt kardlorpok. 75 Iesusib okausee Petrusib tava er-
kaiei, ima okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt kardlortin-
nago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. Annivlunelo
tava kéjangārpok.

KAP. XXVII.

Iesuse pisipæt Pilatusemut; taursomunga ekkarlóunekarpok, anniartinekarlunelo kikkieklornekarpok; tokkomet ussornartut pirsarput; illivermut illinekarpok.

Kaumalermelle Pellessiunerit innuillo uttokaunereet tamarmik
kattillerlutik okallukattigeekput Iesuse pivlugo, tokkotsomaulugo.

2 Kellersorlugolo aularupæt, nunablo nálegánut, Pontiuse
Pilatusemut, tunniupæt. 3 Iudasible pisitsirsætta tekkogamiuk
pisitáursok tokkomut, perkiksimilerpok, anningaursello ivko
30 uttertitsartorpei pellessiunernut innuillo uttokaunereeaut. 4
Okalluklunelo: Ajortulliarkaunga, pingitsok áuk pisinauko.
5 Taukkoa okarput: Uagut sugárput tamanna? Idlit piet.
Anningaursello okko nálekbingmut nellukamigit, kemmăvok,
nangminerlo nivingariartorpok. 6 Anningaurselle ivko Pel-
lessiunerit tigueit, okallukiutiglo: Illuangilak okko illivlugit
Gudib igloætta iklerbiánut, aungmut akkiómætta. 7 Okal-
lukattigeekpulle, machiortúblo nautsévia pissiarǽt okkoninga,
tekkornarlennut illiveksáukollugo. 8 Taimaitomik nautsévik
tamanna taigornekarpok, aúb nautséviánik, sulle udlome.
9 Erkosimaput tava Profetib Ieremiasib okausee, imaitut:
Israelib kingueinit aningaurset 30, pissiamik akkee, pieit.
10 Akkigællugillo machiortúb nautséviánut, taima Nálekab
okallukkoănga. 11 Iesusele nunab nálegætta sáne kikkartok,
nunablo nálegætta appersorpa, okalluklunelo: Iudit nálegau-
nerătit? Iesusible okarbiga: Okarauit taivnávungame. 12
Pellessiunerillo uttokaunerillo passingărmænne, akkingilei.
13 Pilatusib tava okarbiga: Tussangilatit, kannok aktigir-
somik passingărmattit? 14 Akkingilluinarpale okautsemik
attautsemigloneet; tamanna nunab nálegætta aglæt aijaisóru-
tigingăra. 15 Nungullugille tamattominga udlorsiortarángætta
nunab nálega illerkokartok, parnărursimarsut illǽt, innuit
piomarsǽt, annisitara taukonunga, ipperarlugolo. 16 Tai-
manele adlennit ajornerrúrsomik parnărusimarsokarpok, Bar-
rabasemik attelingmik. 17 Kattisimamættalo, Pilatusib okar-
bigei: Kimik annisitsekovissinga? Barrabasemigloneet. Ie-
susemigloneet, Kristusemik tairsamik? 18 Illissimagamigit,
kingarællugo terssunga pisikǽt. 19 Kiglissiorbingmelo ivksi-
auvingme ivksiautillugo, nulliætta ima okautsartorkoa: Illuar-
tok tauna allaruk, voitsiak tauna sinnektorángauko, napliu-
kerssunga. 20 Pellessiunerille uttokaunerille innungnik

kajumiksáiniarput, kenúkollugit Barrabasemik, Iesusele tokko-
kollugo. 21 Nunab nálegætta tava appersorpei, okarbigæl-
lugillo; Okkoa ardlængnik kimik annisitsekovissinga illivsenut;
Okarput: Barrabasemik. 22 Pilatusib okarbigei: Kannorle
pissauara Iesuse, Kristusemik tairsak? Tamarmik okarput:
Kikkiektortirssuk kerssungmut senningarsomut. 23 Nunab
nálega okarpok: Sumingme ajortullia? Sullile niblingăr-
lutik sualullerput, okalluklutiglo: Kikkiektortirsuk kerssung-
mut senningarsomut. 24 Pilatusible mallugilerlugillo ajuler-
amigit, pikkitorsoængorsinnarmættalo, immek tava pia, ark-
sennelo arssekpei innuit irssigitillugit, okalluklunelo: Ping-
itsóvunga illuartúb taursoma ánanut, illivse piare. 25 Innu-
perksuit tamarmik tava akkiæt, okalluklutiglo: Aua uautinut
pille kittornautinullo. 26 Barrabase tava annisipa taukkonunga;
Iesusele ipperartorkoa, pisillugolo kikkiektortekollugo. 27
Nunab nálegætta sorssuktukseisa tava Iesuse pisipæt ingming-
nut iglomut kiglissiorbingmut, innuperksuillo tamása kattisi-
matipeit tauna pivlugo. 28 Mattarlugolo piæt, annoramiglo
aukpalláriksomik kadlerpæt. 29 Niakorutiksamiglo kénarik-
sunnik kakkidlernekutinnik perdlaiput, niakoánullo ivertipæt,
sudlutómiglo ajaupialerpæt arkseisigut tellerpeesigut, serkomig-
arbigællugolo mittautigæt, okalluklutiglo: Ullapisautekarit,
Iudit nálegauneræt. 30 Ketserarpæt tava, ajaupiarlo sudlutók
piæt, tamattomingalo niakoa annaulerpæt. 31 Mittautigisimag-
amikolo kallipámik annorajarpæt, nangminerlo annoreinik
attitillugo; kikkiektoromaulugolo aularupæt.

32 Annivlutiglo ingerdlatillutik innuk kanningărpæt, Si-
monmik attelik, Zirenemio; tauna erdlokopæt, senningarsoa
erksukollugo taursoma kingornagut. 33 Nunalo, Golgatamik
attelik, tikkinamiko, terssa niakortóumik tairsak. 34 Tava
immipæt sérnartomik sungamik akkunelingmik; tamannalo
ŏgiaralloaramiuk immeromangila. 35 Kikkiektoramikole, an-
norei ingmingnut augorpeit, immerautigællugillo; Profetib
okausee erkokollugit, imailut: Annorarsakka augorpeit ingming-

nut, kalliparalo immerautigæt. 36 Terssanelo ivksiauarlutik
allapernarsorpæt. 37 Niakoættalo kollánut agleket ivertipeit,
tokkokorsútanik, imaitut: Terssa Iesus, Iudit nálegaunerǽt:
38 Ajortulliartuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiek-
torpægik, ardlǽk tellerpiǽtta tunganut, aipalo saumiætta tung-
anut. 39 Terssonale sennerkotut, mittautigæt illækemmisar-
bigællugolo. 40 Okallukluttiglo: Nálekbingmik asseroirsotiná,
sennaulugolo udlut pingasut, illingnik annauniarit; Gudib er-
nerippattit senningarsomit akkarit. 41 Taimatõg pellessiunerit,
aglekennik illissimarsut illagællugit, mittautigigiǽt, okallukluttiglo:
42 Adlet annaukalloarei ingminiglo annaunek ajorpok.
Israelittit nálegaunerippænne, mãna senningarsomit akkarle,
tava operiomárparput. 43 Gude tettigimanne, annauliuk mãna,
nuennerigunniuk Gudib ernerigãne unnermet. 44 Taimatõg
innungǽrsuk kikkiektortisimakattækit mittautigigiǽk. 45 Udlúblo
nællunǽrkota arbeningormet, nuna tamarme tãrtorsoængorpok,
nællunærkota kollinilloǽt tikkillugo. 46 Udlublo nællunærkota
kollinilloængormet, Iesuse niblingãrpok, okalluklunelo: Eli,
Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog
kemmekpinga? 47 Terssanétulle illeisa tamanna tussaramiko,
okarput: Eliase oma kãkoa. 48 Taukkoa illǽt tava erngerd-
lune akpadlárpok, millnartorlo tigullugo sérnartomut missukpa
meitsektillugolo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa tamatto-
minga. 49 Adlelle okarput: Voitje, attegole, Eliasib annaut-
sartussennerpa? 50 Iesusele ama niblingãriok, annernængǽr-
lunelo. 51 Attalo, nálekbiúb umiksoa allikpok marlungorlune,
páuanga sammunga tikkillugo aglæt. 52 Nunalo seiuktorso-
ængorpok, kãrsullo koppivlutik, illergveello mattuærput, amerd-
lasúllo illuartut simmiviksut tokkungarsut timeit umarput. 53
Illivernillo annipnt, (tokkorsunnit) mekkimet kingorna, iglorperk-
soarnullo piput, amerdlasórsoarnullo sakkomerlutik. 54 Sors-
suktukselle nálegǽtta, neijorteisalo Iesusemik allepernarsoirsut,
nuna seiuktorsoængortok, kannorlo pirsartaket tamása, tekkoga-
mikik, annilangãrput, okalluklutiglo: Illomut tauna Gudib Er-

nerigа. 55 Arngnello amerdlasút Iesusemik mallingniktut,
taursomungalo kivgartortut, terssanétut, ungesiksomit irssigiuar-
tut. 56 Taukkoa akkornænnetut Maria Magdalena, Marialo,
Iakublo Iosesiblo arngnæk, Zebedæusiblo ernereesa arngnæt.
57 Unnulermelle angut pissŏrsoak, Iosefemik attelik, Ari-
matiamit pirsok, taunatŏg Iesusib ajokærsugarigia. 58 Taur-
soma Pilatuse ornikpa, kenúvigællugolo Iesusib timmánik, Pila-
tusib tava tunniukoa taursomunga. 59 Timma Iosefib tava pia,
immullugolo annoraksamut sátomut ivlernartomut. 60 Illivek-
tāminullo, kärsomut illulekkorsaminut, illiartorpa, ujararsoarlo
arksakárlugo illerrúb mattoa perroa, aularlunelo. 61 Maria
Magdalenale, Marialo adla terssanétuk, illivek sálugo ingipuk.
62 Opellungarsarbiúble udloa kangiumet, akkago kaumet, pel-
lessiunerit Farisæerillo tamarmik Pilatusemut piput. 63 Okalluk-
lutiglo: Nálegak, erkaiarput, seglokittairsok ivna, sulle innu-
tillune, ima okartok: Udlut pingajuænne (tokkorsunnit) mak-
kitsomárpunga. 64 Taimaitomik, udlut pingajuæt nautsorsorniar-
lugo, illivek párekiksarkogiuk, ajokærsugeisa tigligiartorkon-
nago, innungnullo okarkennapet, tokkorsunnit makkisimarsok
unnerlugo; seglokittainerlo kingudlerpák, tava ajornerrojomár-
pok siudlerpāmit. 65 Pilatusib okarbigei: Terssa pársirsukset,
isumarvsiniglo párekiksartitsartorsiuk. 66 Aularput tava, il-
liverlo páritillugo pigártennut, ujararsoarlo nakkitarusserpæt.

KAP. XXVIII.

*Kristuse makkipok tokkorsunnit; arngnennut ajokærsukami-
nullo sakkomerpok, pekkorsaminiglo tunniei.*

Sabbatele kangiumet, udlorme siudlerme, Mariab Magdale-
nab, Mariablo adlab, illivek ornikpæt tekkoniarlugo. 2 At-
talo, nuna seiuktorsoængorpok. Nálekab Engeliætta merssa
killangmit akkarlune, ujarak pæriartorpa (illerrúb) pánit,
kānullo ingillune. 3 Taursoma tautoa sordlo ingnădlengner-
soak, annoralo aputtitut kakkortigau. 4 Pársirsulle annilárput

erksinermik, tokkorsuttullo-élerlutik. 5 Engelible arngnæk
sápek, okallugbigællugiglo: Erksekennatik; Iesuse kikkiek-
tortisimarsok ujariktik, illissimauautik; 6 Tamănéngilak,
(tokkorsunnit) makkisimavok, sórdlo okartok. Nálekab in-
nigigalloa tekkoiartukko. 7 Ajokærsugeilo okarbigiartoræ-
suarsigik, tokkorsunnit makkisimamet; attalo, siudlerissauarse
Galilæamut. Atta, okaukivtik tamattominga. 8 Taukkoale
illivermit anninæsuarpuk, erksivlutiglo tipeitsungărput, akpal-
lutiglo, tamanna okautigiomagamiko ajokærsugeinut. Ajokær-
sugeinullo okautigiartorlugo ingerdlatillugit; 9 Atta, Iesusib
tava nellaupek, okalluklunelo, ullapisautekaritik. Ornikpæglo,
issigeilo erkillugit, pædlorbigæk. 10 Iesusib tava okarbigipek:
Erksekennatik; kattengutikka okautsartorsigik tamattominga,
Galilæamut aularkollugit, terssane tekkussauănga.

11 Terssungale ingerdlatillugit, atta, pársirsut illeit iglor-
perksoarnut piput, tamásalo taimailirset okautigeit pellessiu-
nernut. 12 Taukkoa tava, uttokaunerit illagællugit, kattisi-
maiartorput, okallukattigeeklutiglo, sorssuktuksennullo tunniu-
lerpeit anningaursaperksuit. 13 Okalluklutiglo: Ima okaritse:
Ajokærsugeisa tigligiartorpæt unnuame, sinniktilluta; 14 Nu-
nalo nálegætta tamanna tussaumalerpago, uagut okaukiksarni-
aromárparput, illivse pidlàrkonnase taursomunga. 15 An-
ningaursello taukkoa pieit, taimailiorlutiglo sórdlo ajokærsoră-
tik. Tamanna Iudit okauserillerpæt sulle udlome aglæt.

16 Ajokærsukelle taukkoa arkaneglit Galilæamut aularput
kakkamut, terssunga Iesusib pekkomattik. 17 Tekkogamikolo
pædlorbigæt; illeille nekkimaput. 18 Iesusiblo ornikpei okal-
lugbigællugillo, ima okalluklune: Tunninekarpunga pirsau-
nernik tamannik killangmelo nunamelo. 19 Taimaitomik
aularitse, innuillo tamása ajokærsorniarsigik, koivlugillo Ata-
tab, Ernerúblo, Annernerúblo ajunginerúb akkáne. 20 Ajo-
kærsorsigiglo, mallekollugit tamása pekkorsakka illivsenut;
Attalo, udlut tamása neijortuinaissauause, silla nătiunago.

EVANGELIUME.

MARKUSIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iohanese okalluktuallerpok, koirsiolunelo; Iesuse koekovok; ursserneekarpok; ajokærsukenne kennerpei; nappautelingnik kaitsorsaiok.

Terssa okautsit tussarnersut aulakautæt Iesusemik Kristuse-
mik, Gudib Ernoránik. 2 Sórdlo Profetib aglegeine agleksi-
mamet: Areit, Engeliga aulartipara siunernut, arvkotikset
illuarsáriartorkollugo siunerne. 3 Innukajuitsome torklulaur-
súb nippigãnga, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsársiuk,
arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannese innukajuitso-
métok koirsiok okalluktarlunelo koirsúmik sáiniarsutiksamik,
ajortoærursutiksamut. 5 Iudæamiullo Ierusalemmiullo tamar-
mik, annivigæt, koekollutiglo taursómunga Iordaneme kook-
soarme, ajortittiglo angigiunagit niptarpeit. 6 Iohannese
annorakartok nerssútit Kameelit merkoinnik, ketterutekarlu-
nelo amiminermik, igvinnelo piglertet egitséillo porosinguit
tungosungnitsut nekkigei. 7 Okalluktuarlunelo okausekartok
imaitunnik: Kingunevkut tikkiutuksakaromárpok, uamnit pir-
sársónerrúrsomik, tauna sikkivigællugoloneet, issigamæglo
singærlugit aglæt, kingakobigekãra. 8 Uanga koirsarause
immermik, taursomale koiomarpãse, Anernermik ajunginermik.
9 Taimanelo Iesuse piok Galilæamit Nazaremit, Iohanne-
semullo koekollune Iordaneme. 10 Erngerlunelo immermit
kakkimet, killak angmalersok tekkoa, Annernerlo, Taubesut,
akkartok taursomungalo pirsok. 11 Tavalo nippe killangmit
tussartitok ima: Idlit assærsarællutit Ernerágit, nuennerir-
sarællutit. 12 Erngerlugolo Annernerúb pisipa innukajuit-

somut. 13 Udlullo 40 nãuei terssane innukajuitsome, tornár-
sungmullo urssersimarsok, nerssútillo akkornænnétok, Eng-
elillo kivgartorbigæt.

14 Iohannesele pisitáugadlarmet kingorna Iesuse Galilæa-
mut piok, okautsinniglo tussarnersunnik okallulerpok Gudib
nálegauvianik. 15 Ima okalluklune: Nedliumet, Gudiblo
nálegauvia kaglisimamet, sainiaritse, okautsillo tussarnersut
operissigik. 16 Galilæable immauviætta sinnane pissukame,
Simon, kattengutalo Andrease, tekkopek, karksuseirsuk im-
mane, aulisartógamik. 17 Iesusiblo okarbigipek: Malliktinga,
innungnik piniartungortitsomárpautik. 18 Karksutittik tava
erngerlutik kemmeklugillo mallikpæk. 19 Terssangalo siu-
eitsiællerame, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo Iohan-
nese, tekkopek, umiarsoarmétuk, karksutittik illártorlugit;
erngerlunelo kákopek. 20 Tava angursik Zebedæuse umiar-
soarmut kemmekpæk, kivget akkiksarsiortut illagællugit, Ie-
suselo mallikpæk.

21 Kapernaumullo piput; Sabbatiúrsarángello erngerlune
kattisimauvingmut isserpok, ajokærsoilunelo. 22 Ajokærsú-
teilo annilárutigeit, pikkunartomik okallungmet, aglekenniglo
illissimarsuttut ajokærsoingimet. 23 Terssanelo innuk kattisi-
mauviænnětok, annernermik maujungnartomik illumiulik, tauna
niblidlárpok. 24 Okalluklunelo: Oma, sugautigit Iesuse
Nazaremio? Asseroriartorpautigut; kináursotit illissimauau-
kit, Gudib ajungitsorătit. 25 Iesusible siorarsárpa, okalluk-
lunelo: Okaissærit, omangalo anneet. 26 Anernerúblo
maujungnartúb tava issivterpa, niblingărlunelo anniok taur-
somanga. 27 Tamarmik tava annilárput, ingmingnullo ap-
persortáuput, ima okalluklutik: Suna terssa? Suna una ajo-
kærsutităk? Annernerit maujungnartut sukkanersomik okau-
mattik, nálekpæt. 28 Terssangainarlo tussaumaut Galilæab
erkanétut tamarmik. 29 Erngerlutiglo kattisimauvingmit an-
niput; Simoniblo Andreasiblo igloængmut piput, Iakolo Io-
hanneselo illagællugik. 30 Simoniblo sekkia innæengarsok,

kannimanartomik napparsimaulune; taursomingalo erngerlutik okarbigæt. 31 Ornikpa tava, arkseisigullo tigua makkitillugolo; terssangainarlo kannimanartúb kemmengmanne, kivgartorbigei. 32 Unnulermelle, sekkenek tachisimamet, tamannik nappautiglit tornársuglillo taursomunga pisipeit. 33 Iglorperksoarmiullo tamarmik mattúb sillatánut kattillerput. 34 Napparsimarsullo amerdlasút, tamannik nappautiglit, kaitsorsárpei; annernepilluillo amerdlasút annisipei, annernepilluillo okallukongilei, illissarimænne. 35 Akkagómello sulle tärtillugó makkiárlune anniok. Iesuselo innukajuitsomut aularpok, terssanelo tuksiarlune. 36 Petrusiblo neijorteisalo malligæsuarpæt. 37 Nennigamikolo, okarbigæt: Tamarmik ujarpätit. 38 Okarbigeilo: Iglorpængnut kanninerrúrsunnut aularta, taivkanétsög okallussægama; tamanna pivlugo merssa tamaungnarama. 39 kattisimauveennelo Galilæame tamanne ajokærsoiok, tornársuillo annisillugit.

40 Angutiblo puppiksoursúb ornikpa, tuksiarbigællugolo serkomigarbiga, okarbigællugolo: Piomaguit, puppérotisinnauarma. 41 Iesusiblo nákigingärpa, arkseanelo issæktorpei, aktorlugolo okarpok: Piomavunga, puppérotit. 42 Taimalo okarmet, terssangainak puppiksúb kemmekpa; puppéroluinnarpok tava. 43 Iesusiblo innertingärpa, erngerlugolo aulartipa ingminit. 44 Okallugbigællugolo: Miannersorit, adlennut tamanna okautigidláriaurnago; Pellesseemulle peet, tekkotillutillo taursomunga, tunnirsútiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniullugo, puppéronauit, nællejungnérkollugit. 45 Taunalo, annigame okalluktorsoængolerkau tamattominga, tamannalo tussaumarsængortipa; taimaitomik kingorna Iesuse sappillersok iglorperksoarnut issernek tekkuksáulune; anatánnele innukajuitsunnélersok, terssungalo ornikpæt tamannit.

KAP. II.

Tumaktortok Iesusib kaitsorsárpa; Mattheuse kennerpa; Farisæerit ajokærsorpei nerringiniarnermik; ajokærsukenne sernigei.

Udlullo kabsingoet nămætta, ama Kapernaumut pigiok; ig-
lométorlo tussaumauét. 2 Erngerlutiglo innuperksuit kattil-
lerput, innikserovlutiglo pănétsŏg aglæt; taukkolo okallug-
bigei. 3 Illeillo taursomunga piput, aitsivlutik tumaktor-
tomik, tauna sissamæt akkiarpét. 4 Orningnerlo ajuleramiko
innungnit, tava iglúb neijugétta kolla angmarpæt, terssonalo
sinnikbik, tumaktortub innængauvia, ningipét. 5 Oper-
susiélle Iesusib tekkogamiuk, tumaktorsimarsok okarbiga:
Ernera, ajortingnik issumakérbiginekarpotit. 6 Aglekennigle
illissimarsut illeit, terssane ivksiarsut, umættimikut issuma-
lerput: 7 Una kannongétunnik okausekarpa mittengnartunnik
Gudemut? Kina ajortoérotitsiginnaursok, Gude kissime,
illa? 8 Iesusiblo erngerlune annernermine illissimaleramigit,
illumikut taima issumalermætta, okallugbigei: Saogme taima
issumalerpisse umættivsine? 9 Tumaktorsimarsomut sumik
okallungnek ajornænginerrova, ajortingnik issumakérbigine-
karpotit: imaloneet, makkitit, innængauveet piuk, sakkil-
lutillo? 10 Nællojungnérkollusele, Innúb Ernera nuname
ajortoérotitsiginnaursok, tava tumaktorsimarsomut ima okar-
pok: 11 Okaupaukit, makkitit, innængauveet piuk, ang-
erdlarlutillo. 12 Erngerlunelo makkipok, innængauvigig-
alloelo tigua, tamásalo irssigitillugit anniok; tamarmik tava
annilárput, Gudelo ussorællugo okarput: Taimaitomik tekkór-
sakangisainarpogut.

13 Ama tava annigiok immauviúb erkanut; innuillo ta-
marmik ornikpét, taursomalo ajokærsorpei. 14 Iesusiblo ing-
erdlatillune Levi, Alfæusib ernera, tekkoa, tunnirsirsarbingme
ivksiarsok; okarbigimannelo: Mallinga; nækkoipok mallik-

lugolo. 15 Taursomalo igloane nerrivingme ivksiatillugo,
tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút Iesuse
ajokærsugeilo ingekattigeit nerrivingmut. Taursomunga mal-
lingniktut merssa amerdlamætta. 16 Aglekennik illissimar-
sullo Farisæerillo tekkogamiko, tunnirsútinnik kattersoirsut
ajortulliartullo nerrekattigimagit; ajokærsugei okallukbigeit:
Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekat-
tigællugillo immerkattigaigit? 17 Tamanna Iesusib tussara-
miuk, okallugbigei: Napparsimangitsut kaitsorsáriakangilet,
napparsimarsulle kissimik; Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit,
adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 18 Iohan-
nesiblo Farisæerillo ajokærsugeit kabseenik nerringiniartar-
put; illeisa tava ornikpæt, okallugbigællugolo: Saog Iohan-
nesib Farisæerillo ajokærsugeit nerringiniararaut, ajokærsu-
kettillo nerringiniængitsaraut? 19 Iesusib tava okallugbigei:
Nulliartomut tikkerartut kannog illivlutik nerringisinnaupet,
uviksak taukkonanétillugo? Uviksab merssa sulle neijormat-
tik nerringiniarsinnaungilet. 20 Nedliutsomárporle, uviksa-
mik arksárnekaissaput; tava nerringiniaissaput. 21 Annora-
tokák illártoraraingilæt nutāmik annoraminermik, nutāb al-
liktussammago pissokák, allingnerlo ajornerrursarau. 22
Weinelo nutāk immerarainginiæt porosersokennut, Weinib
nutāb alliktussammagit porosersoket, Weinelo koiluksinnais-
savok, porosillo asseroraraut. Weinemigle nutāmik poroser-
sæt immerniaissaueit.

23 Naursullo timmiursækset (Iesusib) arvkotigimagit Sab-
bateme, ajokærsugeisalo mullingoet nutsulerpeit ingerdlatillu-
tik. 24 Farisæerit tava okarbigæt: Areit, ajokærsukettit
sumik piniarpet Sabbateme, merssa pirsæksaungitsomik? 25
Okallugbigeilo: Attuaingisainarpisse, kannok Davi illiortok,
ajorsallerame, kālerlunelo, illænnelo? 26 Kannok isserame
Gudib igloanut, Abjatar pellessiunerrotillugo, timmiursello
tekkorsækset nerrigei, illaminuttōg tunniullugit, umnit tamakko
Pellessit kissimik nerrinek sappingileit. 27 Okallugbigeilo:

Innuk pivlugo Sabbate pingortisimavok, Sabbatele pivlugo
innuk pingortisimangilak. 28 Innúb Ernera Sabbatemuttög
nálegávok.

KAP. III.

Iesuse kaitsorsáiok tokkungarsunnik arksalingmik; innuperksuit kaitsorsárkoput; ajokærsuket 12 kennerpei; Annernermut ajunginermut mittengnek pivlugo; Arngne kattengutinnelo okautigei.

Kattisimauvingmullo ama isseriok. Innuglo terssanétok,
taursoma arkseisa idloee tokkungarsut. 2 Allapernarsorpæt
tava, Sabbateme kaitsorsäissæsugællugo, paitsisiksarsioromag-
amik taursomunga. 3 Innungmullo tokkungarsunnik arksa-
lingmut okarpok: Nækkoillutit tamaunga peet. 4 Okallug-
bigeilo: Sabbateme ajungitsulliaissaugulloneet ajortulliaissaug-
ulloneet? innuk annaullugoloneet tokkollugoloneet? Tauk-
koale niblingilet. 5 Kammaklune tava sieklugit irssigei,
umætteillo mangertorsuit allieisutigei; innuglo tauna okarbiga:
Arksettit issuikit. Issuipei tava. Arkseilo ajorungnærput id-
lumisun-élerlutik. 6 Farisæerit tava anniput erngerlutiglo
pivlugo okallukattigeelerput, Herodesib innuktei illagællugit,
kannog illivlutik tokkotsomaulugo.

7 Iesusele immauvingmut aularpok ajokærsukenne illagæl-
lugit; innuperksuillo mallikpæt Galilæamit Iudæamillo. 8 Ie-
rusalemmillo, Idumæamillo, Iordaniblo akkianit, Tirusiblo
Sidoniblo erkængnit; innuperksuit taukkoa, ussornartullir-
seinik tussartut, ornikpæt. 9 Ajokærsukennelo okaupei, at-
tortuksarsiukollune umiaitsiamik, innuit pivlugit, tettorkung-
iname taukkonunga. 10 Amerdlasórsuit merssa kaitsorsár-
magit; taimaimet anniaglit tamarmik orningniarpæt aktoromau-
lugo. 11 Annernerillo maujungnartut tekkorsarángamiko,
pædlorbigirsaræt, niblingärlutiglo okarput: Gudib Ernerätit.
12 Innertingärpeilo okautigekonnane.

13 Kakkamullo majoarpok, piomarsennelo kákoei; tauk-
koa tava oraikpæt. 14 Arkaneglo marluk kennerpei neijor-
tuarkollune, okallugiartortungortitsomaulugit. 15 Nekkursek-
titsomaulugillo nappautit péjarsinnaukollugit, tornársuillo an-
nisisinnaukollugit. 16 Simonelo aitserpa, Petrusemik; 17
Iakolo, Zebedæusib ernera, Iohanneselo, Iakub kattengutа;
taukkoło aitserpek Boanergesemik, terssa imaipok, Kadliub kittor-
nængnik. 18 Andreaselo, Eilippuselo, Bartolomæuselo, Mat-
theuselo, Tomaselo, Iakolo, Alfæusib ernera, Taddeuselo, Simo-
nelo, Kanamio; 19 Iudaselo Ischariote, pisitsirsok (Iesusemik).
20 Iglomullo angerdlarmætta, ama tava innuperksuit kat-
tilleriput, nerrinerloneet ajulersillugit. 21 Neijorteisalo ta-
manna tussaramiko, annivigæt innerteromaulugo, okaramik:
Kassuvellarnermit nukkærotissavok. 22 Aglekennik illissi-
marsulle, Ierusalemmit pirsut, okarput: Beelzebukarpok,
taursomingalo, tornársuit nálegænnik, annisitarei tornársuit.
23 Tava attautsimut kákoei, arssersóutinniglo okallugbigæl-
lugit: Kaanog-illivlune tornársub tornársukattane annisisin-
naua? 24 Nálegauvinb innuee ingmingnut illageegungnæler-
unik, nungunauiakaut. 25 Iglúblo innuee ingmingnut illag-
eegungnælerunik, nungunauiakaut. 26 Tornársuglo ingminut
akkerartolerune, arksoardlerlunelo, émersussengilak, nungun-
auiakaugle. 27 Pirsársúb igloanut issertokarsinnaungilak,
perkoteinik péjaivigællugo; kissiennele pirsársoak kellersor-
kăradlaruniuk, kingornalo igloa pejarlugo. 28 Illomut,
okaupause: Ajortunnik tamannik innuit issumakærbiginekar-
put, Gudemut mittengnermiktŏg aglæt, tamattominga mittek-
lerunik Gudemut. 29 Annernermulle ajunginermut arksoar-
nartomik okalluktok mitteklune, tauna issumakærbiginekar-
nauiengilak issukaissengtisomut, pisitæksainávorle ekkartoi-
vingmut năksaungitsomut. 30 Merssa maujungnartomik an-
nernekartok unnermænne.
31 Arngnalo kattenguteilo angutit tikkiuput, sillatanéler-
lutiglo okartitsiput taursomunga, kákollugolo. 32 Innuillo

ivksiaulutik illusimauæt; tava okarbigæt: Atta, arngnauvit
kattengutivillo kammanétut apperkotigătit. 33 Akkieilo, okal-
luklunelo: Kina arngnarăra, kikullo kattengutigăkka? 34
Ajokærsukennelo auamine ivksiarsut sieklugit irssigei, okal-
luklunelo: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo. 35 Merssa
Gudib pekkorseinik mallingniktok nukkarăra, neijagăralo,
arngnarăralo.

KAP. IV.

Iesuse okallukpok arssersóutinnik sissamænnik; immak siorsussársipa.

Ama tava ajokærsoillerpok immauviúb sinnane; innuperk-
suillo taursomunga kattisimalermætta, umiarsoarmut ikkini-
ariakarpok, terssungalo ingipok; innuperksuillo tamarmik nu-
namétut immauviub sinnane. 2 Tekkisómiglo okallugbigiler-
pei, arssersóutinnik. Okallnktuartillunelo ima okallugbigei:
3 Nálegitse! Atta siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirsok.
4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngúb sennianut illeit túput;
tava tingmirset killaúb attánétut pukkulugiartorlugit pieit. 5
Illeillo ujaraktómut irvsokaivsăngitsomut túput, náiartoræsuar-
lutiglo, irvsokaivsănginamik. 6 Sekkinerle nuimet, tokkoler-
put, sordlekanginamiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet
kénariksut akkornænnut, orpeello kénariksut náugamik, tokko-
peit, naursuksakartinnagillo. 8 Illeillo irvsoriksomut nunamut
túput, nautsejæksakalerlutiglo; náulerlutiglo agdliartorput;
illeillo nautsejæksakarput 30-nik, illeillo 60-nik, illeillo
100-nik. 9 Okarbigeilo: Tussarsinnaursunnik siutelik, tus-
sarle. 10 Kissimémello, neijorteisa, arkanek marluk il-
lagællugit, appersorpæt arssersóutinnik makkoninga. 11
Okallukbigei tava: Gudib nálegauviætta nællunartuanik
illivse siunekartuksávose, taukkoale nagutinéngitsut, tamatto-
minga pinekainarput arssersóutinnik. 12 Merssa irssinnik

uissimarsunnik tekkunikollugit tamattominga, illissarissennagole, siutinniglo angmartunnik tussarkollugit, siunersissennagolo; sáiniaissennatiglo issumakærbigekonnatik ajortimingnik. 13 Okallugbigeilo: Arssersóutit tamakko tussaunek ajorussigik, kannog illivluse tava adlet tamása tussaissauvissigik? 14 Okausek siaroarterirsúb siaroartera. 15 Terssápulle, arvkoserngúb sennianétut: okautsinnik siaroarterínekartunnik tussarpætta; tava erngerlune tornársúb okautsit pejariartorpei umætteinut siaroartersimarsut. 16 Taimatõg ujaraktómut siaroartersimarsut, terssáput: okautsit tussarsimagunikik, tipeitsungnermik erngerlutik piomadlárǽt; 17 Sordlekanginamigle illumingne, aulajatuinnarput; nagliuktitarángattik mallidlárángattiglo okausek pivlugo, erngerlutik tava mammieitsegaraut. 18 Orpeenallo kénariksunnut siaroartersimarsut, terssáput .okautsinnik tussartut: 19 Nunable mattoma pee issumalliutigigamikik, pissórsoængoromagamiglo, kabseeniglo adlennik ikdligupillullioramik, okautsit tava ippititareit, naulersuksǽrovlutiglo. 20 Irvsoriksomulle nunamut siaroartersimarsut, terssáput: okautsit tussarunikik, piomadlárpeit, nautséjæksakalerlutiglo, illeit 30-nik, illeillo 60-nik, illeillo 100-nik. 21 Okallugbigeilo: Nennerut ikkinekararau, nappartab nerriviúbloneet attánut illisuklugo? Nãgale, nenneruserbingmulle illisuklugo. 22 Merssa irssertorsimarsokangilak sakkomissengitsomik, angigirsakaranelo niptagaussengitsomik. 23 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 24 Okallugbigeilo: Tussagæksesse nálekluarsigik; ouktútigirsauvsinik ouktorbiginekaissaugiose, tappernekaromarluselo, tamattominga tussartoseá; 25 Pekkartok tunninekaissammet, pekkangitsorle arksárnekaissavoktõg piminik aglæt. 26 Okallukpok tava: Gudib nálegauvia imaipok, sordlo innuk nautséjæksennik siaroarterirsok nunamut; 27 Sinniklunelo unnugánget, makkillunelo kauleránget; nautséjækset tava náulerput agdliartorlutiglo, ariutsisillugo. 28 Nunab merssa ingminik náulersikãrpei ivgit, kingornalo mullingoet, kesalo

mullingoet nautséjæksakariput innerisimarsunnik kakkortunnik. 29 Naursulle nautséjæksaglit nunab inneritillerángagit, innuætta tava erngerlune kiblóriartorkorsarei, kattersoivik nedliumet. 30 Okallukpok tava: Kimut, Gudib nálegauvia arssersóutsomárparput? Kannongétomigloneet arssersóumik næallunæjaromárparput? 31 Sórdlo nautséjæksak Senfkorne, unangoak nunamut siaroarternekarune, mingnerrogalloarpok nautséjæksennit tamannit nunamétunnit; 32 Siaroartersimagunelo náulerlune agdliartorpok, aualekotitárlunelo angisúnnik; tingmirsello killaúb attánétut innitariartorsinnauput aglæt aualekoteisa attænne. 33 Arssersóutinniglo taimaitunnik amerdlasúnnik okallugbigei okautsinnik, merssa siunersinek ajungiseinik. 34 Arssersóutáungitsomiglo okallugbigingilei. Angnerrúrsomigle ajokærsukenne nevsuiarbigei tamakkoninga tamannik.

35 Udlorlo tamanna, unnungmet, okarbigei: Immab igdloanut ikkărniarta. 36 Innuillo aulartinamikik, umiarsoarmétok aualaupæt; adlello umiarsuit illagigiæt. 37 Annorausuartorsoængorporle, maglillo umiarsoak kădlarlugo piæt, ullibkangajeklugo. 38 Umiarsúblo akkoanélune sinniktok akkisingoakarlune. Ittersárpæt tava, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, issumagingilautigut umiuleraula? 39 Makkipok tava, annorelo innerterpa, immauviglo okarbiga: Nippagleet, siursussærit. Annorelo nippagliok tava, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 40 Okarbigeilo: Saog taima nangiakause? Kannok, opernek ajorpisse? 41 Erksingărpullo, ingmingnullo okallukattigeekput: Kina-una? Annorib immauviúblo nálengmække?

KAP. V.

Iesuse ussornartulliok tornársulingmut; Iairusib pannia umartipa; arngnak áunarsinnartok ajorungnærpok operame.

Immauviúblo igdloanut, Gadarenerit erkænnut piput. 2 Umiarsoarmillo niumet, erngerlugo innúb nellaupa, illivernit pir-

sub, maujungnartomik annernekartúb. 3 Tauna illivernė in-
nekartok. Kellersornerlo ajorpæt kallimnersoarnigloneet sauik-
soarnik. 4 Kabseeniglo kellersoralloarángænne parnărutinnik
kallimnersoarniglo, kallimnersuit sauiksuit tava kiktorarei,
parnărutillo asserorlugit, arktorsartinekajuillunelo. 5 Udlullo
unnuello nungullugit kakkennélunelo illivernétok, niblingăr-
lunelo ingminik tigluktarpok ujarkennik. 6 Iesusele ung-
esiksomit tekkogamiuk, akpallune pædlorbigiartorpa, niblid-
lárlunelo okarpok: 7 Sugáukit, Iesuá! Gudib kotsingnerrúr-
sub Ernera? Okaupaukit Gudeme, nagliuktekonnanga. 8
Okarbigale: Annernek maujungnartok, anneet omanga in-
nungmit. 9 Appersormannelo: Kannongétomik attekarpit?
Akkia, okalluklunelo: Legionemik attekarpunga, amerdlakig-
auta. 10 Taursoma tava kenúvigingărpa, aulartekonnatik
mattoma erkánit. 11 Terssanelo, kakket erkænne poleker-
perksoakartok nerrirsunnik. 12 Annernepillurksuit tamarmik
tava kenúvigæt, okalluklutiglo: Polekerperksoarnut taukko-
nunga pullakottigut. 13 Iesusiblo erngerlugit pekkoei. An-
nernerit maujungnartut tava anniput, polekerperksoarnullo
pulláput; polekerperksuillo tinginæsuarput immanut, (merssa
2000 - diungajektut) ippillutiglo immane. 14 Polekenniglo
párirsut kemmăput, tamannalo okautigæt iglorperksoarmiun-
nut iglorpængoarmiunnullo. Taukkoa tava anniput, taimai-
lirset tamakko tekkojomaulugit. 15 Iesuselo ornikpæt; tau-
nalo tornársuliksógalloak, ivksiarsok annorarsimaulunelo sil-
lakarlunelo, tekkogamiko, erksingărput. 16 Tamakkoningalo
tekkunniktut, taukko okalluktúpeit annernepilluliksógalloamik,
kannog illiorbiginekartomik, polekenniglo. 17 Tava inne-
lerpæt, erkamingnit aularkollugo. 18 Umiarsoarmullo ikki-
met, annernepilluliksógalloab taivrsoma kenúviga, neijortuaro-
magalloarlugo unnerpok. 19 Iesusible pekkongila, imale
okarbiga: Angerdlarit iglungnut illængoarnullo, taukkolo
okallugbigiartorkit, kannongétomik ussornartorsoarmik Ná-
lekab pimattit, nákallutillo. 20 Aularpok tava, iglorperkso-

arnélo kollinné okallulerpok, kannongétomik angisómik ajungitsulliamik Iesusib pimanne. Tamarmiglo aijaisórput.
21 Iesuselo umiarsoarmik ama uttimut ikkărmimet; innuperksuit taursomunga kattillerput, merssa immab sinnanétok.
22 Attalo, kattisimauviúb nálegeisa illætta, Iairusemik attiglúb, ornikpa. Tekkogamiuglo issigeisa sænnut pædlorpok. 23 Kenúvigingărlugolo, okarpok: Panniga tokkojakau; arksængnik aktoriartortuk, ajorungnærkòllugo innúkollugolo. 24 Aularlunelo aipara tava; innuperksuillo mallikpæt, nimniortillugolo.
25 Arngnarlo terssanétok, tauna okiut arkanek marluk áunarsinnartok; 26 Kaitsorsáirsunnillo amerdlasúnnit nagliungărtok, taukkonungalo perkotinne tamása nungukei, illuarsiginnaunanelo, nangiksinnarporle. 27 Taursoma Iesuse tussaumagamiuk, innuit akkornættigut annora aktoriartorpa tunnuanit.
28 Illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnæissaunga. 29 Terssangainarlo aua kippivok, timiminelo missigilerpok, nagliungnartomit ajorungnærame. 30 Iesuselo illumigut erngerlune missigilleriok, pikkunartok ingminit annimet; innuillo keviarpei, okalluklunelo: Annorarsakká kia aktorpagit? 31 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Innuit merssa nimniortimattit tekkoettit, idlillo okarpotit: Kia aktorpănga?
32 Tava aktortine keviarpa tekkonniarlugo. 33 Arngnarle erksillerpok, seiuklunelo, merssa illissimagame kannongétomik pigame, pædlorbigiartorpa tava, seglosuitsomiglo okallugbigilluinarpa. 34 Okarbigale: Panniga, opernerpit ajorungnærsikătit, pidluarlutillo aularit, nagliugungnærlutillo. 35 Sulle taima okalluktillugo, kattisimauviúb nálegætta kivgeisa illeit tikkiuput, okalluklutiglo; Panneet tokkovok, saog ajokærsoirsok pirssarirsersorpiuk? 36 Taukkoale okauseet Iesusib erngerlugit tussaramigit, kattisimauviúb nálegannt okarpok: Annilárkennek, opersinnait. 37 Adlello illakongilei ingminut, kissiennele Petruse, Iakolo, Iohanneselo, Iakub kattenguta.
38 Kattisimauviúblo nálegætta igloanut isserame, perpalluktullo, kejangărtullo, opitórsuillo tekkogamigit. 39 Isserlunelo

okallugbigei: Saog perkpallukluselo kejangărpisse? Niviar-
siarak una tokkungilak, sinniksinnarporle. Iglautigæt tava.
40 Tamasale annisipei, niviarsiarangúblo anguta, arngnalo,
illænnelo illaginiarpei, isserlunelo niviarsiarangúb nellauvianut.
41 Niviarsiarak tava arkseisigut tigua, okarbigællugolo:
Talita kumi; terssa imaipok: Niviarsiarak, okaupaukit, mak-
kitit. 42 Erngerlunelo niviarsiarak tauna makkipok, sakkil-
lerlunelo. Okkiueelo merssa arkanek marlúrsut. Taukkoalo
annilangărput. 43 Innertingărpeilo, tamanna unnibkautig-
ekonnago innungnut; taunangoarlo nerrirsæksamik tunnekoa
taukkonunga.

KAP. VI.

Iesuse inungorbingmine assiginnarnekarpok; ajokærsukenne 12 aulartipei; Iohannese niakoársinekarpok; aulartitet utteriput; innuit 5000 nerdlerpei; Immak pissukpa.

Terssangalo aularpok, innungorbingminullo pivlune, ajokær-
sugeisalo mallikpæt. 2 Sabbatelo nedliutillermet, kattisimau-
viænne ajokærsoilerpok. Amerdlasúllo, tussaramiko, ajokær-
súteit aijaisórutigeit, okallukiutiglo: Sumit oma tamanna
piau? Kannorlo illivlune taimaitomik illissimarsorsoangorpa,
ussornartulliarsinnaugame taima aktigirsunnik? 3 Sennar-
sŏngitsok una, Mariab erneringisa? Iakúblo, Iosesible,
Iudasiblo, Simoniblo kattengutigingikæt? Neijeitsŏg mãne
uagutinétuangilet? Mammiasautigæt tava. 4 Iesusible okar-
bigei: Profete assiginnarnerrursaræt nunakatteisa iglokatteisalo
adlennit tamannit. 5 Terssanelo ussornartulliginnungilak
attautsemigloneet; kabsingoinnaille napparsimarsut arksaminik
aktorpei, kaitsorsárlugillo. 6 Opingirsusiællo aijaisórutiga.
Iglorpængoennelo tamattoma erkanétunne sakkiuarpok, ajo-
kærsoilunelo.

7 Ivkolo arkanek marluk kákoei, marlukŏtarlugillo au-
lartipei, annernernullo maujungnartunnut pirsaunekartipei.

8 Okaupeilo, ingerdlatillugit piksamautekarkonnagit, ajaupia-
kainarkollugille; kaursarbekarkonnagit, timmiursirsarkonnag-
illo, anningaursello ketterumiugekonnagit; 9 Issigamakar-
kollugillo attugaineinik, annorarsæglo marluk attissennagik.
10 Okallugbigeilo: Iglomut sumétomulloneet isseruse, ters-
sanétuaritse, aulartinnase. 11 Illeisalo illæssiariomangippasse,
okautsillo tussaromannagit, tava terssanga annigitse, issikes-
selo karssejarsigik, taukkoa nællojungnératiksénnik. Illomut,
okaupause, Sodomamiut Gomorramiullo pidlárnekangãisseng-
ilet ekkartoiviúb udluksane, iglorperksoarnit okkonanga. 12
Taukkoalo aularput, okallugiartorlutiglo, (innuit) adlamik
issumakarkollugit. 13 Tornársuillo amerdlasút annisipeit,
napparsimarsullo amerdlasút tarnumik tennipeit, kaitsorsár-
lugillo.

14 Tamattomingalo nálegaunek Herodese tussaumalerame
(akka merssa illissimalermarssuk) okarpok tava: Iohannese
koirsirsogalloak tokkorsunnit makkisimavok; taimaitomik us-
sornartulliartarkau. 15 Illeille okarput: Eliasióvok; illeille
okarput: Profetióvok, Profetilloneet illæt (umarsimaulune).
16 Tamannale Herodesib tussaramiuk, okarpok: Terssa
Iohannese, niakoérsitara; tauna tokkorsunnit makkisimavok.
17 Herodesible merssa innuit aulartisimagei. Iohannese tig-
uiartorkollugo issertekollugolo parnãrsimauviagmut, nukkame
Filippusib nullia, Herodiase, pivlugo, tauna nulliarigamiuk.
18 Iohannesible Herodese ima okarbiga: Illuangilak, nukkau-
vit nullia pigigauko. 19 Herodiasible tokkoniaralloara, ajor-
lugolo. 20 Herodesible Iohannese erksiga, illissimagamiuk,
illuartóvlune issumagiksorsóvlunelo angutámet; sernigællugolo
kabseenik náleka, tussaromadlárlugolo. 21 Udlorlo innuvine
Herodesib attoramiuk nálegarsuit, sorssuktaksello nálegeit,
Galilæamétullo náleket unnukut nerdlerpei. 22 Herodiasib
pannia tava issermet tapparlunelo, Herodesib nerrekatteisalo
nuennerææt. Nálegaunerub tava niviarsiak okarbiga: Issu-
mangnik tuksiarbiginga, piomarsarnik tunniomárpagit. 23 Il-

lomullo angerbiga, okallukluue: Sumigloneet tuksiarbigig-
ungma, illomut tunniomárpagit, nálegauvima illanigloneet.
24 Annivlune tava arngne ima appersorpa: Sumik tuksiais-
saunga? Taursoma akkia: Iohannesib koirsirsúb niakoanik.
25 Isseræsuarpok tava nálegaunermut, tuksiarlunelo okarpok:
Piomavunga, terssangainak tunninga Iohannesib koirsirsúb
niakoanik, pogutamut illisimaulugo. 26 Nálegaunek allieisu-
lerpok; okautsinnele illomortut pivlugit, nerrekattinnelo piv-
lugit, tuksiarnerdluktitsomangila. 27 Erngerlunelo kivgame
illæt nálegaunerúb aularlipa, niakoa piartorkollugo. Taur-
soma tava parnărsimauvingmut niakoæriartorpa. 28 Niakoalo
pogutamut illisimarsok tikkiupa, niviarsiamullo tunniullugo;
niviarsiablo arngnaminut tunniupa. 29 Tamannalo ajokær-
sugeisa tussaramiko, tikkiuput, timalo piæt illiartorlugolo
illivermut.

30 Aulartitello Iesusemut kattillerput; tamanniglo okallug-
bigæt, ussornartullirsamingnik ajokærsútimingniglo. 31 Okar-
bigeilo: Kissivsa innukajuitsómut pissa, kassuersadlengoar-
luselo. Sakkirsut merssa amerdlamætta, nerrinerloneet aju-
lersillutik. 32 Kissimik tava umiaitsiartorput innukajuitsúb
erkanut. 33 Aualektillugillo innuit tekkoeit; amerdlasúllo
illissaræt, iglorperksoarnillo tamannit akpakattigeeklutik mal-
likpæt, terssungalo ingiarlugit tikkipæt. 34 Iesuselo niugame
innuperksuit tekkoei, nákigingărlugillo, sauettut pársirsokang-
itsuttun-émætta; tekkisŏmiglo okallugbigillerpei. 35 Udlorlo
késa năngajengmet, ajokærsugeisa ornikpæt, okallugbigællu-
golo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello. 36 Makko
illingnit aularlit, iglorpængnut iglorpængoennullo mattoma
erkanétunnut nekkiksarsiniarkollutik; nerrirsæksakanginamik.
37 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illivse tunnissigik nek-
kikseinik. Okarbigæt tava; Uagut timmiursarsiniariartussen-
nerpogut anningaurset 200 akkigællugit, taukkolo nerdler-
lugit? 38 Taursomale okarbigei: Kabsinnik timmiursaute-
karpisse? Tekkoiartorsigik. Missilikamikkiglo, okarput: Ted-

limannik, aulisakængniglo marlungnik. 39 Okaupeilo ing-
itekollugit ivginnut tungiortunnut, sórdlo nerrekattigeeksut.
40 Ingiput tava tunnudlereeklutik, nungullutik 100 ingmikut,
amalo 50 ingmikut. 41 Taursomalo timmiursautit okko ted-
limæt, aulisakæglo ivko marluk tiguei, killangmullo ardlor-
pok, kujavlunelo timmiurset augorpei, ajokærsukaminullo
tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit, aulisakæglo
augorpek tamannut. 42 Tamarmik tava nerriput, kărsil-
lárlutiglo. 43 Sorarursenniglo augvakunnik, aulisakæglo
illeinik kattersoiniaramik, nuerseket arkanek marluk immer-
peit tamakkoninga. 44 Nerrirsullo, anguteinait 5000-diúrsut.
45 Ajokærsukennelo erngerlugit umiarsoarmut ikkekoler-
pei, siudleriomagamigit igdloanut Betsaidamut, innuit aular-
tinnagit. 46 Ingminillo aulartinamigit, kakkamut majoarpok,
tuksiariartorlune. 47 Unnungmello merssa umiarsuit immau-
viúb kekkanétut, kissimelo nunamétok. 48 Epunermiglo
nagliuktut, annore arksormarssuk, Iesusib tekkogmigit, un-
nuame pigárbiætta sissamænne tikkilerpei, immab kăgut pis-
suklune. 49 Kángeromaulugillo. Immablo kăgut pissuktok
tekkogamikko, alliortugáusugæt, niblillerlutiglo. 50 Tamar-
miglo irssigigamiko, annilárput. Erngerlugille okallugbig-
illerpei, ima okarbigællugit: Tupedleritse, uangávunga, erk-
sekennase. 51 Taukkonungalo umiarsoarmut ikkimet, an-
nore kaitsomiok. Taukkoalo annilangărlutiglo tupigusungăr-
put. 52 Merssa sulle sillatorsimangilet, umnit tekkogalloara-
miko timmiursennik ussornartullimet, umættittik mangermætta.
53 Ikkărsimagamiglo, nunamut, Genezaremik attelingmut pi-
put, nunaliklutiglo.

54 Umiarsoarmillo niumætta, erngerlutik illissaræt. 55
Tamarmiglo aularæsuarput nunennut tamattoma erkanétunnut,
napparsimarsullo, sinnigbingmingne nellarsut pisilerpeit in-
nanut tussaumarsamingnut. 56 Niuvertarbeenullo, iglorperk-
soarnulloneet, iglorpængnulloneet isseránget, napparsimarsut
tava illirsareit niuvertarbingmut, kennúvigællugolo, annorame

killungautainaloneet aktorkollugo taukkonunga. Taursomingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. VII.

Farisæerit okallugbigei illerkuit pivlugit; arngnab Kananittermiub pannianut ussornartulliok; ama tussillartomut.

Farisæerillo, aglekennik illissimarsullo illeisa, Ierusalemmit
pirsut ornikpæt. 2 Ajokærsugeisalo illeit tekkogamikik tim-
miursartortut arksettik arsseksimannagit, illuaringilæt tamanna.
3 Farisæerit merssa, Iudillo tamarmik, nerrirsaringilet ark-
settik arsseksimatinnagit; taimalo uttokaunerit illerkorekorseit
mallikpeit. 4 Niuverbingmillo tikkitsarángamik, nerrirsaringilet
arsseksimatinnatik. Adlello amerdlasút taimaitut illerkorir-
sareit; ermutsillo, immertautillo, igaillo machait, nerriveello
arsseklugit pieit. 5 Tava Farisæerit, aglekennik illissimar-
sullo appersorpæt: Saog ajokærsukauvit mallingilátigik utto-
kaunerit illerkorekorseit, timmiursartorlutigle arksennik ars-
seksimangitsunnik? 6 Akkieile, okallugbigællugillo: Illivse
illungersõngitsose, Isaiasib okautigilluaráse, sordlo agleksima-
met, ima: Innuit okkoa kardlumingnik nersoränga, umætteisale
ungesikpänga; 7 Nálengnerdluksinnarpängale, innuinait in-
neitsiseit ajokærsutigigamikik. 8 Illivse merssa Gudib in-
neitsissei issumakærpesse, innuillo illerkorekorseit malliklugit
piesse, terssa, kattello ermutsillo arsseklugit, taimaitullo
amerdlasút attortarpesse. 9 Okallugbigeilo: Merssame Gudib
inneitsissei pirsariakarungnærsikisse, illerkorekorsesse malli-
komagaussigik. 10 Mosese merssa ima okartok: Angutillo
arngnello náleissauækkit; anguminullo arngnaminullo okar-
niktok, illomut tokkussavok. 11 Illivsele okararause: Ang-
uminut arngnaminulloneet, ima okalluktok: Korbanióvok,
terssa imaipok: tunnirsútávok, pirsæksaralloet uamnit; taivna
ajungitsulliartok unnerparse. 12 Taimaitomiglo kingorna

angutanut arngnanulloneet ajungitsulliarteiliarse tamannik.
13 Gudiblo okáusee pirsariakarungnærsipesse, illerkorekor-
sesse pivlugit; taimailiortarárauselo kabsersoarnik. 14 Innu-
perksuillo tamása ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Ta-
mause náleksinga, umamiugissiuglo. 15 Innungmut kam-
munga suulloneet pirsartut, minguktisinnaungilæt; kammang-
ale umamit annirsut minguktitarǽt. 16 Tussarsinnaursunnik
siutelik, tussarle. 17 Innuillo kemmeklugit iglomut pi-
met, ajokærsugeisa appersorpǽt arssersóumik tamattominga.
18 Okallugbigeilo: Illivsesŏg sulle taima siunekangilase?
Sulle tamanna nællovissiuk; kammanétut innúblo illuanut
pirsartut tamarmik minguktisinnaungilæt? 19 Umættanut
pinginamik, nerssængnulle pirsaraut, terssangalo sammóna
annirsarput, annisitsivekut tamannik. 20 Okallukpok tava:
Kammanga innungmit annirsut, tamakkoa innuk mingukti-
tarǽt; 21 Kammanga merssa, innuit umætteinnit, ekkarsau-
tepilluit annirsaraut, uersainerlo, arngnaunekarnerlo, angunu-
nekarnerlo, tokkotsinerlo. 22 Tiglingnerlo, piomangărnerlo,
pekkoserdlungnerlo, ikdligupillungnerlo, annérursinerlo, mit-
tengnerlo Gudemut, makkitanerlo, sillakanginerlo. 23 Ta-
makkoa tamarmik ajortut, illuanit annirsaraut, innuglo ming-
uktitarǽt.

24 Tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkæng-
nut piok; iglomullo isserlune, innuit ariutsisárniaralloarmat-
tik, ariutsingiælle. 25 Arngnab merssa tussaumagamiuk, taur-
soma pannia maujungnartomik annernekartok, ornikpa tava,
issigeisalo sǽnnut pædlorlune; 26 (Arngnak tauna Græke-
riúrsok, Sirofenizemio) kenúvigalo, annernepilluk paningminit
annisekollugo. 27 Iesusible okarbiga: Kittornet kărsillárad-
larlit; illuangilak, merdlertut timmiursartugeinik arksárlugit,
kemmingoennullo ekkarlugit. 28 Akkiale, okarbigællugolo:
Ap, Nálegak; kemmingoelle nerriviúb attánétut nerrirsaraut
merdlertut karnalenníkuinnik. 29 Okarbiga tava: Okausek
tamanna pivlugo aularit; panningnit annernepilluk annisima-

vok. 30 Iglerminullo pigame, annernepilluk annisimarsok kingorárpa, pannelo sinnigbingme nellarsok naipipa.

(Evangelium am 12. Sontag nach Trinit.)

31 Tirusiblo Sidoniblo erkængnit ama aularame, Galilæab immanut piok, iglorperksuit kollit erkænnut. 32 Tussillartok okallungnerlo ajortok tava pisipæt taursomunga, kennúvigsællugolo, arksaminik aktorkollugo. 33 Innungnit tava ingmikortipa arksennelo siutingnut mangukpei, kesserlunelo okka aktorpa. 34 Killangmullo ardlorpok, annersámivlunelo okarbiga: Hefata, terssa imaipok: angmarit. 35 Siutik tava erngerlutik angmalerpuk, okkalo nokarutæjarpok, okallukluarlunelo. 36 Innerterpeilo, tamanna okautigekonnago innungnut; merssa innertengoaralloarmattik, nangikiartorput, tamanna okautigællugo. 37 Ussorungärlutiglo okallukput: Tamása illuarsárei; tussillartut tussartipei, okallungnerlo ajortut okalluktipei.

KAP. VIII.

Innuit 4000 nerdlerpei; nællunærkumik piomaput; Farisæerinnut ajokærsukenne miannersorkoei; tekpeetsomut ussornartulliok; Petrusib Gudemut erneritipa; anniarsusiksaminik okalluk pok.

(Evangelium am 7. Sontag nach Trinit.)

Taimane innuit amerdlasút terssanémætta, nekkiksakaratiglo; ajokærsukenne Iesusib ingminut kákoei, okallugbigællugillo: 2 Innuit okko nákigingärpakka, merssa udlut pingasut neijormanga, nerrirsæksakaratiglo; 3 Esisinnagillo uamnit aularkogallearukit, tumangulissirsut ingerdlatillutik arvkosinerme. Taukkoa illeit merssa ungesiksomit pirsut. 4 Ajokærsugeisa akkiæt okalluklutik: sumit timmiursarsiniaissaugut tamäne innukajuitsome, okkoa kärsillautikseinik? 5 Appersorpei tava: Kabsinnik timmiursautekarpisse? Akkiæt: Arbenek

marlungnik. 6 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. Timmiursautillo okko arbenek marluk tiguei, kujavlunelo augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit; tunniupeit tava innungnut. 7 Kabsingoenniglo aulisægakarmætta, taukkotōg tængekartillugillo servsarkogiei. 8 Taukkoa tava nerriput, kärsillárlutiglo, sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arbenek marluk immerlugit torkorpeit. 9 Nerrirsullo taukkoa 4000-diúrsut. Aulartipei tava.

10 Erngerlunelo umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit, Dalmanutablo erkanut piok. 11 Farisæerillo orniklugo appersolerpæt, ursserlugolo, nællunærkumik killangmit tekkotissægātik unnerput. 12 Annernerminelo annersámivlune, okallukpok: Ekkardlereet okkoa saog nællunærkot tekkojomauárssuk? Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nællunærkumik tunninekaissengilet. 13 Taursomalo kemmekpei, umiarsoarmullo ama ikkivok, igdloanullo ikkārlune. 14 Timmiursautillo neksangikeit puigorlugit, attauseenarmiglo timmiursautekarput umiarsoarme. 15 Tava okaupei, ima okarlune: Nálegitse, Farisæerít Herodesiblo sérnartuksænnut miannersoritse. 16 Issumalliorput tava, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Tamanna pia, timmiursautekanginauta. 17 Iesusiblo tamanna illissimaleramiuk, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk timmiursautekangirsuserse? Sulle siunekangilase sillatoraselo? Sulle illuvsine umættekarpisse irksorarsimarsunnik? 18 Irssekarluselo tekkunningnek ajorpisse? Siutekarluselo tussarnek ajorpisse? Erkainerlo ajorpissiuk tamanna? 19 Timmiurset tedlimæt augoraukit innuperksoarnut 5000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerpissigik torkorlugit? Okarput: Arkanek marluk. 20 Timmiurselle arbenek marluk augoraukit, innuperksoarnut 4000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerlugit torkorpissigik? Okarput: Arbenek marluk. 21 Okarbigeilo: Kannongme tava siunekangilase.

22 Betsaidamullo pimet, tekpeetsok taursomunga pisipæt,
aktorkollugolo kennuvigæt. 23 Tekpeetsok tava arkseisigut
tigua, tessiorlugolo iglorpait auatænnut, irssiglo kesserarlugik,
aktorlugolo appersorpa; sumik tekkorsakarnersomik? 24
Uillune tava okarpok: Innuit pissuktut tekkoakka, sordlo
orpeet. 25 Irssik ama tava aktoripek; amalo uekomanne:
illuarsiok tava, tamasalo irssigilluarpei. 26 Tava angerdlar-
koa, okalluklunelo: Iglorpængnut pissarunnek, iglorpængné-
tunnulloneet tamanna okautigissengilet.
27 Iesuse tava, ajokærsukenne illagællugit, aularpok Zæ-
sareab, Filippusib iglorperksuisa erkænnut. Ingerdlatillutiglo
ajokærsukenne appersorpei, okarbigællugillo: Innuit okautig-
irsarångaminga kinåusugãnga? 28 Akkiæt: Okautigællutit
Iohannesiósugãtit koirsirsok; illeisalo Eliasiósugãtit; illeisalo
Profetit illæt umarsimarsósugãtit. 29 Ajokærsukennelo okar-
bigei: illivsemé kinåusugaisinga? Petrusib tava akkia, okar-
bigællugolo: Kristusióvotit: 30 Innerterpeile okautigekon-
nane innungnut. 31 Ajokærsolerpei tava: Innúb Ernera
anniængãrtissirsok, ajæktugåussirsorlo uttokaunernut, pelles-
siunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotitåussevlu-
nelo, udlullo pingajuænne umaromåriok. 32 Angiunnagillo
tamattominga okallukpok. Petrusib tava ingminut pisipa,
innertilerlugolo. 33 Keviarlunele; ajokærsukenne irssigei,
Petruselo tennerterpa, okallukiunelo: Tunnumnut peet, tor-
nårsuk; Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee kisseesa
issumagigaukit. 34 Innuit tava, ajokærsukennelo ingminut
kåkoei, okallugbigællugillo: Uamnut mallingnikomarsok, is-
sumaminik piniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlugo
pissaua, malliklungalo. 35 Innúrsusiminik merssa erdliko-
marsok, innújungnæissavok; innúrsusiminiglo erdlingitsok,
uanga pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit, tauna innús-
savok. 36 Sillarsoarloneet tamåt innúb pigigalloaruniuk, tar-
ninele asseroleruniuk, suksarau? 37 Sumigloneet innuk tun-
nirsiginnaua tarnine annaunekarkollugo? 38 Uamnigle okaut-

simniglo iktortok taukkonane peteitsunne ajortulliartunnelo
ekkardlereene, taunatõg Innúb Ernerætta iktorutigissægia
tikkikune Atátame ussornarsusiané, Engelit ajungitsut illag-
ællugit.

KAP. IX.

Iesuse kakkame ussornarsinekarpok; annernepillulikeoarmut ussornartullekau; anniarsusikse okautigigia, ajokærsukenne ajokærsorpei.

Okarbigei tava: Illomut, okaupause: Taukkoa mänélut il-
leisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik pisársóv-
lune aggersomik tekkotinnatik.
2 Udlullo arbenek näsimamætta, Petruse, Iakolo, Iohan-
neselo Iesusib ingminut pisipei, taukkolo kisseesa majoarkat-
tigællugit kakkamut kingiktomut, ingminiglo ussornarsisillune
irssigitillugit. 3 Annoreilo kaumarsorsoængorput, kakkortor-
soængorkallutiglo sórdlo aput; kakkorsáirsut nunamétut taima
aktigirsomik kakkorsárnek ajorpeit. 4 Moseselo Eliaselo
taukkonunga sakkomerpuk, Iesuselö okallukattigæk. 5 Petru-
siblo sápa, Iesuselo okarbigællugo. Ajokærsoirsok, tamäné-
luta ajungilak; pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik,
Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. 6 Okaut-
sinnele merssa nælloei, annilárkigamik. 7 Nuiablo pirsub
ullikpei. Nippelo nuiamit tussarsáursok, ima okalluklune:
Terssa Ernera assærsara, tauna náleksiuk. 8 Kingornaitsi-
ængormello, uilleramik, adlamik innuksingilet, Iesusele kissiet
tekkoæt neijormattik. 9 Kakkamille atteramik, Iesusib in-
nerterpei, innungnut okallukonnagit tamattominga tekkor-
sænnik, Innúb Ernera tokkorsunnit makkitinnago. 10 Okau-
serlo tamanna illumiugiuarpæt, ingmingnullo appersortáuput:
Sunamé terssa, tokkorsunnit makkinek? 11 Appersorpæt
tava, okallukiutiglo: Aglekennik illissimarsulle kissienne
okartarput Eliasemik siudlióvlune tikkissirsomik. 12 Akkieile,

okallugbigællugillo: Eliase siudliússavommé, tamásalo ama illuarsaissevlugit; taimatõg Innúb Ernera nagliuktinekangäissavok nachonarsivlunelo, sórdlo agleksimamet. 13 Okaupausele: Eliase tikkisimavok, taunalo issumamingnik pidláræt, sórdlo tauna pivlugo agleksimamet.

14 Ajokærsukkennelo tikkinamigit tekkoei illusimarsut innuperksoarnik, aglekennik illissimarsunniglo, appersoirsartartunnik taukkonunga. 15 Innuillo, tamarmik erngerlutik tekkogamiko, annilárput, akpallutiglo kénarsiartorpæt. 16 Aglekennik illissimarsut tava appersorpei: Suna apperkotigaissiuk okkonunga? 17 Innuperksuille illætta akkia, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, ernera illingnut pisikiga, taursoma annernepilluk okajuirsutiga. 18 Annernepillúblo tigudláranganne, issivtidláranganneelo, kappiorarau, korssakortarlunelo irksorararau. Ajokærsukettit okarbigigalloarikka, annisekollugo, ajorpælle. 19 Akkiale okalluklunelo: Tautokko opingitsut ekardlereet! kannok sivissutigirsomik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægissauause? Uamnut ainiarsiuk. 20 Taursomungalo pisipæt. Annernepillurksúblo tekkoleramiuk erngerlugo issivtillerpa, nunamut tava orlovok, arksakávlunelo kappiorpok. 21 Anguta tava appersorpa: Kanga taimailia? Akkia: Innúvingminit; 22 Kabsersoarniglo orlotitara ingnermullo immermullo, tokkoniarlugo; Idlille ajungikuko, nákittigut annaullutalo. 23 Iesusible okarbiga: Opersinnaguit; Opertunne ajornartokangilak. 24 Erngerlune tava merdlertúb taursoma anguta koddlillerlune niblillerkau, okalluklunelo: Operpunga, assærsok Nálegak, opingirsutsimnit annauniænga. 25 Innuille ornigæsuarmænne, Iesusib tekkogamigit, annernek maujungnartok auokarillerpa, okarbigællugolo: Okajuitsok tussillartorlo annernengá, okaupaukit, omanga anneet, kingornalo pullaissærlutit omunga. 26 Niblingärpok tava, issivtidlárlugolo anniok. Taunalo tokkorsotun-élersok, amerdlasúllo tokkorsok unnerpæt. 27 Iesusible tigua arkseisigut, makkitimannelo, mak-

kipok tava. 28 Iglomullo pimet, ajokærsugeisa kissimik ap-
persorpæt: Saog uagut annisinek ajorikput? 29 Okarbigeilo:
Taimaitut annernerit adlamik annisinnaungitsaraut, kissienne
tuksiarnermik nerringiniarnermiglo.

30 Terssangalo aularamik Galilæa arvkotigæt; innuillo
kallerchitsomangilei. 31 Ajokærsukennele ajokærsorpei,
okallugbigællugillo: Innúb Ernera pisitáussavok innuit ark-
seinut, taukkoalo tokkussauæt; tokkopænnelo, udlut pinga-
juænne makkitsomáriok (tokkorsunnit). 32 Okauseele ta-
makko siunersingileit, appersornerlo sapperpæt.

33 Kapernaumut tava piok, iglométillunelo appersorpei:
Suna illivsenut apperkotigaissiuk iugerdlatilluse. 34 Tauk-
koale niblingilet. Ingerdlatillutik ingmingnut appersortáuka-
mik kimik angnerrussennersomik. 35 Ingipok tava, taivkolo
arkanek marluk kákoei, okallugbigællugillo: Siudliójomarsok
kingudliússavok tamannit, tamarmiglo kivgarissauæt. 36
Merdlertungoak tava pia, pisillugolo akkornænnut, kunnik-
lugolo okallugbigei. 37 Taimaitomik merdlertungoamik
illæssirsúb attemne, illæssiarānga, uamniglo illæssirsúb kis-
sima illæssiaringikānga, uamnigle aulartitsirsok illæssiarigia.
38 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, angut
tekkogikput, annernepillungnik annisitsirsok atterné, malliga-
talo; uagullo innerterparput, mallingimattigut. 39 Iesusele
okarpok: Innertissengilarse. Ussornartullirsokangimet at-
temne, erngerlune arksoarælhunga. 40 Uautinut arksoard-
lingitsúb illagātigut. 41 Ermutsible immanik immermik il-
livsenik immitsirsok attemné. Kristusib pigimasse; illomut,
okaupause, tauna akkinekaissæissengilak. 42 Uamnullo oper-
tungoet illænnik asserorsairsomut illuarnerrovok, asserorteri-
viúb ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo, immauvingmullo
egillugo. 43 Arksauville asserorpattit, kippikit. Illingnut
ajunginerrovok, illainávlutit innursúmut isseruit, marlung-
nik arksakarnermit, ingnermullo kammijuitsomut pivlutit;
44 Terssane kugluiæt tokkussengilak, ingnerællo kammis-

sennane. 45 Niuvit asserorpattit, kippúk. Illingnut ajungi-
nerrovok, tussiarlutit innursúmut isseruit, marlungnik niukar-
nermit, annernartorsoarmullo egitávlutit ingnermut kammijuit-
somut; 46 Terssane kugluiæt tokkussengilak, ingnerællo
kammissennane. 47 Irssivit asserorpattit, illingnit egirsuk.
Illingnut ajunginerrovok, igdluinnarmik irssekarlutit Gudib
nálegauvianut isseruit, marlungnik irssekarnermit, ingnermullo
kammijuitsomut egitávlutit; 48 Terssane kugluiæt tokkus-
sengilak, ingnerællo kammissennane. 49 Tamarmik ingner-
mik tarrajornekaissaput, tunnirsútiksello tamarmik tarraitsomik
tarrajornekaissaput. 50 Tarrajok ajungikalloarpok; tarrajorle
tængæropet, sumik tava pikkunartinekaissaua? Illivsine
tarrajokarniaritse, illageersusekarluselo illivsinut.

KAP. X.

Nulliareengnermik illuartomik ajokærsoiok; ama merdlertungoennik; pissónermiglo; anniarsusiksaminik okallukiok; Zebedæusib ernerǽk okallukattigipek; Bartimæuse tekpiksipa.

Terssangalo aularpok, Indæab erkanut pivlune, Iordanib
igdloanut. Innuillo ama amerdlasórsóvlutik orningmænne,
ajokærsoriei illerkone attorlugo. 2 Farisæerit tava ornik-
lugolo appersorpæt: nulle angutib auillugo illuarpa? Merssa
ursserniarlugo piæt. 3 Akkieile, okalluklunelo: Suna Mosesib
pekkorsarisimaua illivsenut? 4 Okarput: Mosese aglekorsiok
aglekennik auirsútiksennik, auikollugolo (arngnak). 5 Iesu-
sib sápei, okallugbigællugillo: Umættisse mangertorsómætta,
Mosesib taima pekkorsivlune aglekalloartok illivsenut; 6
Issoanille pingortitakalerkärmet, Gudib pingortipek angut
attausek arngnarlo attausek; 7 Taimaitomik angune arngnelo
angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua. 8 Taukkoalo
marluk uinnik attausiússapuk; taimaitomik marlujungnærpuk,

uinnigle attausiópuk. 9 Gudiblo kattititek innúb auiksartis-
sengilek. 10 Iglomelo ajokærsugeisa tamattominga ama ap-
persormænne. 11 Okallugbigei: Nulliaminik auitok, adla-
miglo nulliarlune, tauna arngnaunekarpok taursomunga. 12
Arngnablo uvine kemmekuniuk, adlamiglo uviniklune, tauna
angununekarpok.

13 Merdlertungoello taursomunga pisipeit, arksaminik
pattikkollugit. Taukkongoennigle aitsirsut ajokærsugeisa
auokárillerpeit. 14 Tamannale Iesusib tekkogamiuk, illuar-
ingila, okallugbigællugillo: Merdlertungoet uamnut pillit,
innertidláriaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimars-
suk. 15 Illomut, okaupause: Merdlertotut Gudib nálegau-
vianik pingitsúb isserbiginauieissengila. 16 Erkillugillo ark-
saminik pattikpei, tængekartillugillo. 17 Annimello, arvko-
sinek attorlugo, angutib akpallune serkomigarbigiartorpa,
imalo appersorlugo; sumik pinniaissaunga, innursúmik näis-
sengitsomik kingorngursekollunga? 18 Iesusible okarbiga:
Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak,
Gude kissime ajungilak. 19 Inneitsissit illissimauettimmé:
Arngnaunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit.
Seglutigissengilet aipet. Seglokitaissengilatit. Angutillo arng-
nello nálekik. 20 Taursomale sápa, okarbigællugolo: Ajo-
kærsoirsok, tamasa makko mallingniarikka innusungnemnit.
21 Iesusiblo irssiga, illeksivlugolo okallugbiga: Attausek
sulle pingilet; pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tun-
niullugit, killangme tava perkotiksariksaissautit, malligiar-
torlungalo peet, nagliugutiksello nangmagúk. 22 Tamakkole
okautsit illuaringilei, allieisuklunelo aularpok, pissórsógame.
23 Iesuselo keviarpok, ajokærsukennelo okallugbigei: Pis-
sórsuit killaúb nálegauvianut pinnek ajungajæissaput! 24
Okauseele tamakko ajokærsugeisa annilárutigeit: Iesusible
ama sápei, okallugbigællugillo: Assærsakka kittornængoakka,
Gudib nálegauvianut issernek ajornakau pimingnut tettekar-
tunne; 25 Ajornænginerrovok, Kameele merkutib irssagut

pivlune, pissórsoarmit Gudib nalegauvianut ississirsomit. 26
Annilangăriput ama, ingmiugnullo okallukattigeeklutik: Ki-
name tava pidluartungorsinnaua? 27 Iesusible irssigei,
okalluklunelo: Innungne ajornakau tamanna, Gudemele ajor-
nængilak; ajornartut tamasa Gudib ajungimagit. 28 Petru-
sib tava okarbiga: Atta, uagut tamása kemmekivut mallik-
lutille. 29 Iesusib akkia, okalluklunelo: Illomut, okau-
pause: Innúb kialoneet iglone kemmekuniuk, kattengutin-
neloneet, anguneloneet, arngneloneet, nulleloneet, kittor-
nenneloneet, nautsévingneloneet, uanga pivlunga, okautsillo
tussarnersut pivlugit; 30 Tauna mattomanétillune 1000-
nik piomáriok, iglunnik, kattengutinniglo, ananenniglo, kit-
tornenniglo, nautsévingniglo umigigǽne, sillamelo tikkit-
suksame piomárpok innursúmik năksaungitsomik. 31 Amerd-
lasút siudleet kingudlingussaput; kingudleello siudling-
ussaput.

32 Arvkosinerle attorlugo tekpauunga Ierusalemmut ing-
erdlaput, Iesuselo siudlerǽt, annilárlutiglo mallikpǽt, erksiv-
lutiglo. Iesusiblo ama taukko arkanek marluk ingminut
pissipei, okallugbigællugillo, kannok illiorbiginekarsusiksaminik:
33 Atta, tekpauunga Ierusalemmut aularpogut, Innúblo Ernera
pisitáussavok pellessiunernut, aglekennik illissimarsunnullo;
taukkoalo tokkotæksainængortissauǽt, nællursunnullo pissis-
sauǽt. 34 Taukkoa mittautigissauǽt, ipperartussevlugolo,
ketseraissevlugolo, tokkotsomárpǽt; udlullo pingajuǽnne mak-
kitsomárpok (tokkorsunnit).

35 Taimane Iakub, Iohannesiblo, Zebedæusib ernækit, or-
nikpǽk, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, pekkoautikit, tunne-
kollunuk piomarsautingnik. 36 Tava appersorpek: Uamnut
kannok illiorbigekovissik? 37 Akkiǽk: Pekkottiguk, ard-
larpuk tellerpikpit tungáne, ardlarpuglo saumikpit tungáne
ivksiakollunuk ussornartome nálegauvingne. 38 Iesusible
okarbigipek: Tuksiautertik nælloartik; ermutsib imma im-
migæksara immersinnauvikko, koirsútiksamniglo koekogin-

nauvissik? 39 Akkiaek: Ap, ajungikalloarpoguk. Iesusible
okarbigipek: Ermutsib imma immigæksara immissauartingmé,
koirsútiksamniglo koinekaromárpotik; 40 Tellerpimale tungá-
ne, saumingmalo tungáne ivksiakorsinek, uanga pekkorsæk-
saringilara illivtingnut, ivksiakosimarsunnulle kissienne. 41
Tamannale ivkoa kollit tussaramiko, Iako Iohanneselo an-
nærutillerpagik. 42 Iesusible kákoei, okallugbigællugillo:
Nunamétut nálegarsuit illissimauesse nálegauniartut, tauk-
koalo illeit pirsársuit pirssauneliksóput. 43 Akkornauvsinele
taimaitokaissengilase; illarsele angnerrojomarsok, kivgaris-
sauarse. 44 Illauvsele nálegaunerrojomarsúb kivgartorbigis-
sauãse tamause. 45 Innúb Erneratõg tikkiusimangilak,
innungnut kivgartorbigekollune, kivgartoriartorlunele piok,
innursúminiglo tunnirsivlune, amerdlasút annaursútiksænnik.

46 Ierichomut tava piput. Ierichomillo annimet ajokær-
sukenne innuperksuillo illagællugit, tava tekpeetsok, Barti-
mæusemik attelik, Timæusib ernera, ivksiarsok arvkosinerme,
kenúrsarlunelo. 47 Taunalo tussarame Iesusióursomik Na-
zaremiomik, torklulerpok, okalluklunelo: Iesuseá, Davib
ernera, nákinga! 48 Innuillo amerdlasút auokárillerpæt,
nippangerkollugo. Taunale torklullakau: Davib Ernera, ná-
kinga. 49 Iesuse tava unnillerpok, kakollugolo. Tekpeet-
sorlo kákoæt, okarbigællugolo: Tupedlerit, nækkoilutillo,
kákomattit. 50 Annorarsennelo nelluklugit nækkoipok, Ie-
susemullo piok. 51 Iesusiblo sápa, okarbigællugolo: kannok
illiorbigekovit uamnut? Tekpeetsúb okarbiga: Nálegak,
tekpiksekollunga. 52 Iesusible okarbiga: Aularit, operauit
ajorungnærpotit. Erngerlunelo tekpiksillerpok, malliklugolo
arvkosinerme.

KAP. XI.

Iesuse ndlegaunertut isserpok Ierusalemmut; orpik Feigeliksak tokkokoa; Nálekbik attorluarkoa; opernermik ajokærsoiok; appersoirsut akkilluarpei.

Iersusalemmullo padlilleramik, Betfage Betanialo tikkillugik,
orksũrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk aulartipek;
2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut siunautingnétunnut,
isserutigło tava erngerlutik nochak naipissauartik
pittuksimarsok, taursoma kãnut sulle innungmik ingisimarsokangisainartok,
pittursǽrlugolo uamnut pisiniækko; 3
Imalo appersornekarutik: Saog taimailiorpissik? Ima akkiniækko:
Nálekab attoromárpa; erngerlune tava aularkussaua tamaunga.
4 Taukkoalo aularpuk, nocharlo naipipæk
pittuksimarsok issertarbiúb kiglingane, sillatáne arvkoserngub
auiksárbiane, pittursǽrlugolo. 5 Terssanétullo illeisa okarbigagik:
Sullivissik, nochak pittursǽrautiko? 6 Akkiakigle,
Iesúb pekkorsa malliklugo; akkoaraigik tava. 7 Nocharlo
Iesusemut pisipæk. annoramingniglo kadlermarssuk, kãnut
ingipok. 8 Amerdlasúllo annorarsettik issuipeit arvkotiksamut;
illeisale orpeet aualekoteit kiblórlugit, siaroartereit arvkotiksamut.
9 Siudlersortullo mallingniktullo: torklulaput,
okallukiutiglo: Hosianna, Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile!
10 Atátauta Davib nálegauvia ussornarsile, Nálekab
akkane tikkitsok, Hosianna kotsiksome! 11 Nálegak
tava Ierusalemmut nálekbingmullo isserpok, tamásalo kemmerdlórsimagamigit,
unnulermet anniok Betaniamut, arkanek
marluk illagællugit. 12 Akkagolo kaumet, Betaniamit annigamik,
kãlerpok. 13 Orpiglo Feigeliksak pillutalik assianit
tekkogamiuk, ornikpa paumakartugællugo. Tikkinamiuglo,
pillutakainartok tekkoa, paumakarbia nedliungikadlarmet sulle.
14 Iesusib tava sápa, okarbigællugolo: Mattoma kingorna
illingnit paumatortokaissengilak issukangitsomut. Ajokær-

sugeisalo tamanna tussarpæt. 15 Ierusalemmullo piput; Ie-
suselo nálekbingmut isserpok, niuvertullo pissirsullo annisil-
lerpei nalekbingmit, anningaursarirsullo illirsiveet, Taubin-
niglo niokutiglit ivksiauteit oppitillugit. 16 Sumiglo tigumi-
artut nalèkbekut ingerdlakongilei. 17 Ajokærsoilunelo okal-
lugbigei: Agleksimangila: Igloga taigornekaissavok tuk-
siartarbingmik innungnut tamannut? Illivsele tokkotsivingor-
tiparse. 18 Aglekennik illissimarsullo, pellessiunerillo ta-
manna tussaumagamiko, tokkoniaralloarpæt. Erksigælle, innuit
tamarmik ajokærsútei aijaisórutigimattigik. 19 Unnungmello
iglorperksoarnit annigiok. 20 Kaumello, orpik Feigeliksak
sennerkonnamiko, tekkoæt pannertok tungauvingminut aglæt.
21 Petrusiblo tamanna erkaigamiuk, okarbiga: Ajokærsoir-
sok, areit, orpik Feigeliksak, idlit auokárirset, tokkolluinar-
pok. 22 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Gudemut oper-
susekaritse. 23 Illomut, okaupause, omunga kakkamut
okartokarpet imænna: Terssanga kangattarit, immauving-
mullo nakkarit; tava taimailiussavok tamanna, okausia mal-
liklugo; kissiennele tamanna pisugællugo umættimine nek-
kimangikalloarpet, operpelle. 24 Taimaitomik okaupause:
Tamása tuksiautivsinik piniartækesse, pissæsugællugit oper-
sinnaritse, tava pissauesse. 25 Kikkarluselo tuksiaruse,
illauvsinullo paitsisekaruse, issumakærsigik tamakko; Atátauv-
sesŏg killangmétúb issumakærbigekolluse tammartarnivsinik.
26 Illivsele issumakærbiginingikuse Atátauvsesŏg killangmétub
issumakærbigissenginiăse tammartarnivsinik.

27 Ierusalemmullo ama piput. Nálekbingmullo issermet,
pellessiunerit aglekennik illissimarsullo, uttokaunerillo, ornik-
pæt. 28 Okarbigællugolo: Suub pirsauneranik taimailiorpit?
Kialo taimaitomik pirsaunermik tunniătit, taimailiorkollutit?
29 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uangatŏg apper-
soromauause okautsemik attautsemik, akkiniarussinga, tava
okarbigiomauause, suub pirsauneranik taimailiorpunga. 30
Iohannesib koirsirsarnera killangmit pirsok, innungnilloneet?

Akkiniarsinga. 31 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirsok unnerutigo, okarbigissauātigut: Saog operingikikse? 32 Innungnille pirsok unnerutigo, innuit tava erksigáuvut, tamarmik merssa Iohannese Profetióvluartósugimarssuk. 33 Akkiniarlutik tava, Iesusemut okarput: Nælloarput tamanna. Iesusiblo sápei, okarbigællugillo: Taimaitomik okarbigissengilauseсōg, suub pirsauneranik taimailiorpunga.

KAP. XII.

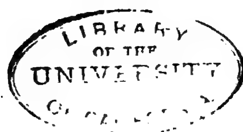
Arsserséut nautsévilliortunnik; anningaursak tunnirsútiksak pivlugo; ajokærsoiok tokkorsunnik umáromártunnik; inneitsemiglo angnermik; Daviblo Erneranik Náleganiglo; uidlarneriib peetsiib tunnirsúteinik.

Arsserséutinnik tava okallugbigillerpei: Innuk nautsévilliorkorsigame Weiniksalingmik kakkamik, ungalulerlugolo, nuna ittersælliorkoa nakkittaruserlugolo, kakkalliorlunelo; nautsévilliortunnullo pisinamiuk, nunamut adlamut aularpok.
2 Nedliumello, kivgak aulartipa nautsévilliortunnut, taukkonanga piartorkollugit tungukset paumet. 3 Taukkoale tiguæt unnattarlugolo, sōkartinnagolo angerdlartipæt. 4 Ama adla kivgak taukkonunga aulartinia; tauna ujarkennik millorpæt niakoa kidlidlárlugo, mittautigællugolo angerdlartipæt. 5 Ama adla aulartinia, tauna tokkopæt; amerdlasúllo adlet, illeit unnattarpeit, illeillo tokkopeit. 6 Tava ernetuakarame sulle, assærsaminik, kesa taunatōg aulartinia taukkonunga, okarlunelo: Ernera iktorissauæt. 7 Taukkoale nautsévilliortut ingmingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksak, tokkoniartigo, tava uagut kingorngursæksei pigilissauauvut.
8 Tiguæt tava tokkollugolo, nautsévingmillo annisipæt. 9
Māna nautséviúb nálega kannog illiussennerpa? Tikkissavok, taukkolo nautsévilliortut tokkudláissauei, nautséviglo adlennut

tunniussaua. 10 Aglekettōg okko attuangilissigik: Ujarak,
iglulliortut egitæt, issudliksængorlune ujaráulerpok. 11 Terssa
Nálekab taimailirsa, ussornakegioktōg irssivtinut. 12 Tig-
uniaralloarpæt tava, innuille erksigællugit; merssa mallug-
igamiko okautigigātik arssersóumik tamattominga; kemmek-
lugolo aularput. 13 Tava taursomunga aulartipeit Eari-
sæerit illeit, Herodesiblo kivgeisa illeit, nappitiniaruklugo
okautsinnik.

14 Taukkoalo ornikamiko, ima okarbigæt: Ajokærsoirsok,
opernakerssotit illissimauautigit, siorirsakaratillo, innungnik
nellinginarsiorauit, Gudemulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpo-
tit; Kaisere tunnillugo tunnirsútinnik, illuarpa, illuangila-
loneet? Tunnissauarput, tunnissengilarpulloneet? 15 Taur-
somale pekkoserlursusiæt illissimagamiuk, okarbigei: Saog
ursserpissinga? Anningaursamik aitsivigissinga, tekkokollugo.
16 Tamattomingalo aitsivigimænne, appersorpei: Kia ars-
singa una, kialo okausee okko ķollanétut? Akkiæt: Kaiserib.
17 Iesusib tava sápei, okallugbigællugillo: Taimaitomik
Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksanik; Gudelo, Gudib piksa-
nik. Aijaisórutigæt tava. 18 Sadduzæerit tava ornikiæt,
umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo okallukput:
19 Ajokærsoirsok, Mosesib ima aglekbigātigut: Angutib
angæjua tokkopet, nullelo kittornakangitsok kemmekpago,
nullia tava nukkætta pissaua, angæjuminullo kinguæksiorlune
pissavok. 20 Nukkareele arbenek marluk uautinétut; siud-
lek nulliarame tokkovok, kittornakaranelo. 21 Aipættalo
nulliarigamiuk, tokkogiok, kittornakaranelo. Taimatōg pinga-
juætta. 22 Taukkoalo arbenek marluk tamarmik kingud-
lereeklutik pigæt, kittornakaratiglo. Tamarmik kingornæt-
tigut kesa arngnaktōg tokkogiok. 23 Umarbingmele, umar-
unik, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua?
Tamarmik merssa nulliarisimagamiko. 24 Iesusib tava ak-
kiei, okallugbigællugillo: Tammakáuse, illa? agleket næl-
logaussigik, Gudib ajugakangīrsusialoneet. 25 Tokkorsunnit

makkitsomárunik, nulliaissennatiglo uvinnissengilet, Engelisulle killangmétuttun-éssaput. 26 Tokkorsunnigle umaromártunnik attuaingilase Mosesib aglegeine, kannok Gudib okallugbigimago, orpeperksoarne, ima okalluklune: Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Iakublo Gudigãnga? 27 Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt. Taimaitomik tammarkause. 28 Aglekenniglo illissimarsut illætta ornikpa, tussaramigit, kannok ingmingnut appersortáuput; illissimagamiuglo akkilluarmagit, appersorpa tava: Inneitsit kannongétok angnerrova adlennit tamannit? 29 Iesusible akkia: Inneitsissinnit tamannit inneitsit terssa angnerrovok: Israeleá, nálegit, Nálegak Guderput, Gudetuinavok; 30 Gudelo náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, issumangniglo tamannik, pirsaunerniglo tamannik. Tamerssa inneitsit angnek. 31 Aipatóg tamattomatun-éniok: Innukattit tuglit illiktun assaissauet. Adlamik angnerrúrsomik inneitsisekangilak makkonanga. 32 Aglekennik illissimarsúb tava okarbiga: Ajokærsoirsok, illomut okallukluarkautit, Gude attauseenámet, omangalo adlamik Gudekangimet; 33 Taunalo assæniarlugo umamik illuitsomik, issumenniglo tamannik, tarnemiglo illuitsomik, pirssaunerniglo tamannik, innukanelo tugline ingmisut assavlugo, terssa ajunginerrovok tunnirsútinnit óutæksennit, tunnirsútinnillo tamannit. 34 Iesusible tussaramiuk, sillalingmik akkiniarmanne, okarbiga: Gudib nálegauvia padlikkajarpet. Kingornalo tamarmik appersornek sapperpæt. 35 Iesuselo nálekbingme ajokærsoisillune, sápei ima okalluklune: Saog aglekennik illissimarsut, Kristuse Davib Erneriga, unnerparssuk? 36 Davile nangminek annernekut ajunginekut ima okalluktok: Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpingma tungánut ingitit, kingarsartitiit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 37 Taima Davib merssa taia nálekaminik; kannongme tava ernerau? Innuperksuillo tussaromadlárpæt. 38 Ajokærsorlugillo okallugbigei: Aglekennik illissimarsunnut miannersoritse; taukkoa

attorniaromarsaraut annorarsennik tekkisúnnik, innungnullo
sikkivigekorsarlutik niuverbingmétarángamik. 39 Illiniartar-
beenelo, unnukullo nerrirsarángamik sædliojomaulutik ingit-
somarsaraut. 40 Uidlarnerit peet nungutareit, tekkisúnniglo
tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerput. Taukkoa angner-
rúrsomik pidlangărnekaissaput.

41 Iesuselo ingipok, Gudib iklerbia sengmivlugo, innuillo
irssigei, kannok anningaursennik illiorairsut Gudib iklerbianut:
Pissórsuillo amerdlasút illirsiput amerdlasúnnik. 42 Uidlar-
nektŏg peetsok illirsiartoriok anningaursængnik marlungnik,
okkoa marluk Helleresun-épuk. 43 Ajokærsukenne tava
kákoei, okallugbigællugillo: Illomut, okaupause, uidlarnek
una peetsok Gudib iklerbianut amerdlanernik illirsiok, illiora-
irsunnit tamannit. 44 Taukkoa tamarmik pimingnik attungi-
samingnik illirsiput; taursomale peetsungóvlune pinne tamása,
innutigirsæksaugalloenne illigei.

KAP. XIII.

Iesuse okallukpok nálekbiúb asserorbiksanik; udlullo năgatik-sænnik.

Nálekbingmillo annimet, ajokærsugeisa illætta okarbiga:
Ajokærsoirsok, areit, ujarket sennarsuillo tamerssa? 2 Iesu-
sible sápa, okarbigællugolo: Tamása makko sennarsuit tek-
kogalloarpigit? Kallereeksunnik ujarakaissengilet, tamarmik
asserorluinaissaput. 3 Nálekbiuble akkiane, orksŭrsaliksame
kakkame ivksiamet, Petrusib, Iakúblo, Iohannesiblo, Andrea-
siblo kissimik appersorpæt: 4 Okarbigittigut, kakkugo ta-
makkoa tamarmik taimailissapet? Sunalo nællunærkotáussaua,
tamakkoa tamarmik nedliussappætta? 5 Iesusib akkiei, okal-
lugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase.
6 Amerdlasút tikkiussammætta, attera atterirsŭrsarlugo, okal-
luklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammartissaueit.

7 Sorssungniartunnigle, sorssuktullo nippersuinnik tussælleruse; tava erksissarunnase, tamakkoa taimailissammætta. Nãgatiksarle nedliunauiengikadlarpok. 8 Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput, nunablo pee akkisõrsoængussaput, erksinarnersoakaissevlunelo. Tamerssa nagliungnartúb aulakautiksa. 9 Illivsele miannersoritse. Pisissammasse kiglissiorbeenut kattisimauveennulle; ipperartornekaissauselo pisinekaissevluselo nálegarsoarnullo nálegaunernallo, uanga pivlunga, taukkoalo nællojungnærutiksénnik. 10 Okautsillo tussarnersut okautiginekaradlaissaput innuperksoarnut tamannut. 11 Aularuppase pisilluselo, tava issumanerdlugiaurnasse okausiksauvsinik, issumallioradlaraselo; terssangainarle illivsenut tunniurset okauserissigik; illivse merssa okalluktõnginause; Annernerle ajunginek (illuvsinétok). 12 Kattengunele kattengutætta angutib tokkokussaua, ernelo angutætta, angæjokettiglo kittorneisa peblingãrniaissaueit, tokkokollugillo. 13 Innuillo tamarsoarmik umigissauãse, attera pivlugo. Issoanulle aulaiængersimarsok pidluaissavok. 14 Erksinartorle nungutsivik, Profetib Danielib okautigirsa, innigingisæksaminétog-õg, tekkollerussiuk, (aglekennik okkoninga attuairsúb náleknarligit) tava Iudæamétut kemmãlit kakkennut. 15 Iglúblo kãnétok akkaranelo iglominut ississengilak, sumik aikleromaulune iglominit. 16 Nautsévingmétorlo utteranelo annorarsenne piartussengilei. 17 Erkanarle nãrtóursut milluktitsirsullo udlut taukkoa nedliupætta. 18 Tuksiaritsele kemmãkonnase okkiome. 19 Udlunne taivkoaane nagliungnartokaissammet nellekangitsomik sillab aulakautánit aglæt, pingortitakalerkãrmet, tamannalo tikkillugo; kingornatõg taimaitokaissenginiok. 20 Udlullo taukko Nálekab ikkiglisingippagit, innuk attauserloneet annaunekaissengikalloarpok; kennikelle, terssa kennigarirsenne, pivlugit, udlut taukko ikkiglisisimagei. 21 Udlut taivkoa nedliupætta, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse terssanépok, areit, ikkanépok; tava

operissengilarse tamanna. 22 Kristusiókosersut, Profetióko-
sersullo sakkomeromármætta, taukkoalo piniaissaput nællu-
nærkorsoarnik ussornartorsoarniglo, kennikello aglæt tammar-
tissægalloarieitsõg, ajornængikalloarpet. 23 Illivsele miksik-
sorniaritse. Atta, makkoninga tamannik okaukadlarivse. 24
Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut, sekkenek an-
ningarlo kaumajungnalissapuk. 25 Udlorirsello nakkaromár-
put killangmit; Killaúblo pirsauneree aulajomárput. 26
Innúblo Ernera tava tekkussauæt killaúb nuieine akkartok,
pirsársóursok ussornartorsóvlunelo. 27 Engelinnelo tava
aulartissauei, taukkonungalo kennikenne kattersorkussauei
annorinnit sissamannit, nunab issoanit killaúb issoánut aglæt.
28 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik. Auale-
kotei ivsekalerángætta, pillutakalerángættalo, tava aursak pad-
lillersok illissimauarse. 29 Taimatõg makko tamása pillersut
illivse tekkogussigik, padlillersok illissimaissauarse. 30 Illo-
mut, okaupause: Ekkardlereet okko nungussangilet, makkoa
tamarmik nãmaksissinnagit. 31 Killaglo nunalo nungussa-
puk, okautsikkale nungunauieissengilet. 32 Udluksamigle
taursominga, nællunærkotaniglo, illissimarsokangilak; Enge-
lilloneet killangmétut, Ernerúbloneet; Atátable kissime næl-
lungila. 33 Miannersoritse, pigárluselo tuksiaritse, nedliu-
biksak tamanna nællogaussiuk. 34 Sordlo angutib, nunamut
adlamut aularlune, iglone kemmeka, kivgennelo nálegangor-
tillugit, tamásalo tunnillugit sullirsækseinik; issertarbiúblo
pársirsa okaupa, pigárkollugo. 35 Taimaitomik pigáritse,
iglub nálegætta tikkibiksa nællogaussiuk, unnukulloneet, un-
nuak ketterarpelloneet, tingmirset angutiviæt kardlorpelloneet,
udlákulloneet tikkissennermet. 36 Tikkinæsuarkonnase, sin-
niktilluselo kanningárkonnase. 37 Illivsenulle okausera, ta-
mannut okauserãra: Pigáritse.

KAP. XIV.

Iesuse tenninekarpok; Communionekartitsiok; nautsévingme annerteringărpok; tigunekarpok, Kaifasemullo aularunekarkune; Petruse missiarpok.

Udluglo marluk nāpennik anniviksiussirsut, sérnakangitsunniglo timmiursartussevlutik. Pellessiunerillo, aglekennik illissimarsullo pekkoserluklutik tiguniaralloarpæt, tokkotsukluglo. 2 Okarpulle: Kissienne pissarunnago udlorsiortillugit, innuit pikkitorsoængorkonnagit. 3 Betaniamétillugolo, Simonib puppiksóursogalloab igloane, nerrivingmelo ivksiatillugo, tava arngnab ornikpa, ermutsirsarlune tarnutiksamik immalingmik pikkunartomik akkisômik; ermuserlo asserorpa, niakoanullo koia. 4 Terssanétulle illeisa, illuaringilæt okalluklutiglo: Tarnutiksak una saog koinerdlukpa? 5 Tarnutiksak tamanna niukotigisimagune akkillernekaissægalloarpok anningaursennik 300-nik, peetsunnut tunniursæksennik. Okallorojugbigæt tava. 6 Iesusele okarpok: Allarsiuk, saog allieisuktipissiuk? Ajungitsomik pimanga. 7 Peetsunnik illakartuinarause, ajungitsulliarbigiomagussigik piginnauesse; uangale neijortuinaissengilause (timimnik). 8 Ajugaringisaminik piok; timiga tennikadlarpa, illivermut illirsáussægama. 9 Illomut, okaupause: Okautsit okkoa tussarnersut okautáussappætta sillarsoarme tamanne, taunatōg okautáussægiok kannongélomik māna pigănga erkailugo. 10 Iudaselo Ischariote, arkanek marluk illæt, Pellessiunernut aularpok, pisitsomaulugo taukkonunga. 11 Tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, anningaursenniglo tunniomaulugo unnerput. Nautsorsoilunelo pisiniællerpa taukkonunga.

12 Sérnakangitsunniglo timmiursartoleramik udlorme suidlerme, anniviksiutiksak sauarak tokkussægamiko, ajokærsugeisa okarbigæt: Sumut opellungarsaiartorkovissigut anniviksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? 13 Tava ajokær-

sukængne marluk aulartipek, okallugbigællugiglo: Iglorperk-
soarnut aularitik, innúblo angutib immertaursirsartúb nellaut-
somarpätik, tauna mallikko. 14 Sumullo isserpet, tava iglúb
innua okarbigikko: Ajokærsoirsúb okaukoätit: Innersoak ner-
rirsarbik sumépa, terssane nerrekollunga anniviksiutiksamik
sauarkamik, ajokærsukakka illagællugit? 15 Innemullo ang-
isómut tava unnersussauätik illuarsársimarsomut; terssane
piksarput opellungarsárko. 16 Ajokærsukæglo aularpuk, ig-
lorperksoarnullo pivlutik, sordlolo okaumattik, naipipæk;
anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsárpæk. 17 Unnuler-
mello arkanek marluk illagællugit tikkiupok. 18 Nerriving-
melo ivksiautillutik nerrisillutiglo, Iesuse okarpok: Illomut
okaupause, illauvse nerrekama pisitsomárpänga. 19 Allieí-
sulerput tava, kingudlereeklutiglo appersorpæt: Uangáuner-
punga? Ama adla: Uangáunerpunga? 20 Akkiei, okallug-
bigællugillo: Arkanek marluk illæt, pogutamut missuksekat-
tiga, taivnávok. 21 Innúb Ernera pisitáussavongme, sórdlo
taursominga agleksimavok; innugle tauna erkanak, Innúb
Erneranik pisitsirsok; innungmut taursomunga ajunginerrog-
alloarpok innungungikune. 22 Nerrisillutiglo, timmiursak
Iesusib tigua, tængekártillugolo augorpa, taukkonungalo tun-
niullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk, terssa tim-
miga. 23 Ermusektög tigugia, kujavlunelo tamattominga
tunniei; terssangalo tamarmik immerput. 24 Okarbigigiei
tava: Terssa áuga, Testamentitäb (áua) amerdlasórsuit piv-
lugit koirsok; 25 Illomut, okaupause, mattoma kingorna
immissæissaunga Weiniksaglúb orpiüb tungoanik, udlok tauna
nedliutinnago immerkissægiga Gudib nálegauviane.

26 Tuksiautillo erinnaglit ussorútikset nägamikik, annipui
orksürsaliksamut kakkamut pivlutik. 27 Iesusiblo okallug-
bigei: Unnuak tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga,
agleksimamet: Pársirsok unnattaissauara, sauello siamartissa-
put. 28 Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga
Galilæamut. 29 Petrusible okarbiga: Tamarmigloneet mam-

miasutigigalloarpattit, nanga tava mammiasutigiomangilluin-
narpaukit. 30 Iesusib tava okarbiga: Illomut, okaupaukit,
udlome uannak tamanna, tingmirset angutiviæt kardlortinnago
marlungnik, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 31
Taunale ama okariok: Tokkokattigissægukilloneet, misserra-
tigiomangilaukit. Taimatōg tamarmik okariput.

32 Ungalusimarsomullo, Gethsemanemik attelingmut piput.
Ajokærsukennelo okarbigei: Terssunga ingititse, tuksiariartor-
tillunga. 33 Petruselo, Iakolo, Iohanneselo illagei, olillér-
lunelo koksellangălerpok. 34 Okarbigei tava: Tarniga allieì-
sungărkau tokkomut aglæt, terssanétuarluselo pigáritse. 35
Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuksiarlunelo,
ajornængipet mattoma nedliutúb kangerkollune. 36 Imalo
okarpok: Abba, Atátaga, tamása merssa ajunginaukit, ermu-
sek una pæruk uamnit; pekkorsamnigle pinnek, pekkorselle
pille! 37 Ornikamigillo, sinniktut tikkipei. Petruselo okar-
biga: Simoná, sinnikpit? Udlúb nællunærkota attauserloneet
nāulugo pigárnek ajorpit? 38 Pigárluselo tuksiaritse, ursser-
nartomut pekkonnase; Annernek pillerigalloarpok, uinnigle
ajulerpok. 39 Aipæksanigle ama tuksiariartorpok, okautsinne
okauserekiklugit. 40 Utteramelo ama sinniktut tikkiniei,
uerngarnermillo uissanek ajorput, taursomungalo akkirsútititik
nællovlugit. 41 Pingajuksaniglo tikkipei, okarbigællugillo:
Mānakut aglæt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Terssa,
nedliusimavok; atta, Innúb Ernera pisitáussavok ajortulliar-
tut arkseinut. 42 Makkilluselo aularta; areit, tamānépok
uamnik pisitsirsok.

43 Terssangainarlo, sulle taima okalluktillugo, Iudase tava,
arkanek marluk illæt tikkillerpok, illagællugillo innuperksuit
pænnalirsartut, pappilirsartullo, taukkoa pirsut pellessiuner-
nit, aglekennik illissimarsunnillo, uttokaunernillo. 44 Pisit-
sirsúblo nællunærkumik illissimatillugit ajokærsorei, ima okal-
luklune: Kunnigæksara taunávok, tigussiuk aularnauærsar-
lugolo. 45 Tikkinamelo, erngerlugo ornikpa, okarbigællugolo:

Rabbi, Rabbi; kunnikpa tava. 46 Taukkoale ornikpæt tigul-
lugolo. 47 Neijortulle illætta pænnane ammua, pellessiuner-
úblo kivga pænnaua, siutárlugolo. 48 Iesusiblo sápei,
okallugbigællugillo: Sórdlo innungmik tokkotsirsomut annir-
sose, pænnalirsarluselo pappilirsartose tiguniarlunga. 49 Ud-
lut nungullugit merssa neijorivse nálekbingme, ajokærsoi-
lungalo, tigungilausingale. Aglekelle erkotariakarput. 50
Ajokærsukello tamarmik kemmekpæt kemmăvlutiglo. 51 Nu-
kakpirsablo mallikpa, sátomik annoramik uinnekotiglúb; nu-
kakpirsello tauna tiguniarpæt. 52 Taursomale uinnekune
sátok ipperarpa, tammakaranelo kemmeratigei.

53 Iesuselo pisipæt pellessiunermut, terssunga pellessiunerit,
uttokaunerillo, aglekennik illissimarsulj̃o tamarmik kattissi-
marsut. 54 Petrusible mallikpa kingornanit, pellessiunerúb
iglorsoa tikkillugo isserbigællugolo; terssanétuarlunelo ivksia-
vok kivget akkornænne, kejărserlunelo ingnermut. 55 Pelles-
siunerille, kiglissioikattigeeksorsuillo tamarmik passikliutiksar-
siorput Iesusemut, tokkotsuklugo, sumigle nervsangilet.
56 Amerdlasúllo okautiginerdlukpæt seglovlutik, okauseelle
arssigeengilet. 57 Taukkoalo illeit nækkoiput, seglovlutiglo
okautiginerdlukpæt, okalluklutiglo. 58 Uagut tussarikput ima
okalluktok: Nálekbik, arksennik sennasimarsok, asseroro-
márpara, udlullo pingasut adlamik sennajomárpunga, arksen-
nik sennasimangitsomik. 59 Sullile okauseet arssigeengilet.
60 Pellessiunek tava nækkoilune akkornænnut piok, Iesuselo
appersorpa, okalluklunelo: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit,
passimattit taukkoa? 61 Nibleranele akkingilluinnarpok.
Tava Pellessiunerúb ama appersoria, okarbigællugolo: Kris-
tusióvit, ussornartúb Gudib Ernera? 62 Iesusele okarpok:
Taivnávungame. Innúblo Ernera tekkussauarse ivksiarsok
Pirsaunerúb tellerpiætta tungáne, killaúblo nuieine erssersok.
63 Tava Pellessiunerúb annorarsenne alliktulerpei, okalluklu-
nelo: Sumik adlamik nællunærsitariakarpogut? 64 Gude
mitteka tussarsimauarse; kannog issumavisse? Okkoale ta-

marmik tokkokoæt, tokkotæksaináunerarlugo. 65 Illeisa tava ketserællerpæt, kénalo mattórlugo tiglukpæt, okarbigællugolo: Erkotuksennik okallugbigittigut. Kivgello ajaupirsennik unnatarpæt kénăgut.

66 Petruselo tessammanétillugo iglorsoarme, pellessiunerúb kivgeisa arngnet illæt tikkiupok. 67 Petruselo kejărsersok tekkogamiuk, irssigillerpa, okalluklunelo: Idlitsŏg Iesuse Nazaremio aiparisimauet. 68 Missiarporle, okalluklunelo: Tauna illissaringilara, okautsissittŏg nællogiakka. Annivlunelo ungalunnut pimet, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 69 Arngnablo taursoma kivgab tekkogia, neijortunnullo ama okallulleriok: Terssa taukkoa illæt. 70 Amale missiariok. Terssugutsiængormello neijortut ama Petrusemut okariput: Illomut taukkoa illagătit, Galilæamiógauit, taukkotullo okausekarauit. 71 Taunale okauserlullerpok, ingminiglo angernerdluklune: Innuk taivna, okautigirsarse, illissaringilara. 72 Tingmirsello angutiviæt aipæksánik kardlorpok. Nálekab okausia Petrusib tava erkaia, ima okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt marlungnik kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. Kejangărpok tava.

KAP. XV.

Iesuse Pilatusemut ekkartounekarpok anniartillunelo; kikkiektorbingmut pisinekarpok; tokkomet kingorna ussornartunnik tekkorsakarpok; illivermut illiartorpæt.

Kaulermello pellessiunerit erngerlutik okallukattigillerput uttokaunerit aglekenniglo illissimarsut, kiglissioirsullo tamarmik illagiput; Iesuselo kellersorpæt, aularullugolo pisipæt Pilatusemut. 2 Pilatusiblo appersorpa: Idlit Iudit nálegaunerátit? Akkiale, okarbigællugolo: Okarauit, taivnávungame. 3 Pellessiunerillo passingărpæt. 4 Pilatusible ama appersoria, okalluklunelo: Akkingiligit? Atta, kannok aktigirsomik

passigātit. 5 Iesusele akkingilluinnarpok; tamanna Pilatusibtōg aijaisórutigigia. 6 Nungullugille anniviksiortarángætta, parnārusimarsut illæt, innuit piomarsæt, taursoma parnárusimajungnærkorsarpa. 7 Parnārusimarsokarporle Barrabasemik attelingmik, tauna peblingarniartut illagællugit tigursáursok, innungmik tokkotsigamik. 8 Innuperksuit tava tuksiarbigiartorpæt, illerkone attorkollugo. 9 Pilatusible sápei okalluklune: Iudit nálegaunerǽnnik annisitsekovissinga illivsenut? 10 Pellessiunerit kingarællugo terssunga pisikæt, illissimagamigit. 11 Pellessiunerille innungnik kajumiksáiput, taursomunga kennúkollugit, Barrabase annisekollugo. 12 Pilatusible ama sápei, okallugbigællugillo: Kannok uamnut illiorbigekovissiuk tauna, tairsarse, Iudit nálegaunerǽnnik? 13 Niblingāriput okalluklutik: Kikkiektoruk kerssungmut senneruteling-mut. 14 Pilatusible okarbigei: Sumingme ajortullia? Taukkoale sualullerlutik torklulaput: Kikkiektoruk kerssungmut senneruteling-mut. 15 Pilatusele issumakarame innungnut nāmagekollune, Barrabase tava annisipa taukkonunga; Iesuselo pisipa, ipperartorkollugo, kikkiektortekollugolo senningarsomut. 16 Sorssuktukset tava pisipæt iglomut kiglissiorbingmut, innuperksuillo attautsemut kákoeit. 17 Annoramiglo aukpallárik-somik attitipæt, niakorutiksamiglo kakkidlernekutinnik kénariksunnik perdlaiput, ivertillugolo niakoanut. 18 Mittautigillerpæt tava, imænna: Ullapisautekarit, Iudit nálegaunerǽná. 19 Sudlutómiglo niakoa annaulerpæt ketserarlugolo serkomigarbigællugolo tuksiarbigæt. 20 Mittautigerærsimagamikolo, aukpallárik-somik annorajarpæt, nangminerlo annoreinik attitillugo, kikkiektoruklugolo aularupæt.

21 Innauglo sennerkollune ingerdlarsok, Simonemik attelik, Zirenemio, Alexandriblo Rufusiblo angutæt, nautsévingmit pirsok, tauna erdlokopæt, senningarsok erssuktillugo taursoma kingornagut. 22 Aularupæt tava nunamut Golgatamut, terssa tairsamut, niakortóumut. 23 Weinemiglo, Mirramik akkunelingmik, immipæt; immeromangilale. 24 Kikkiektor-

simagamikelo, annorei augorpeit ingmingnut, immerautigællugillo, kina pissæsugællugo piksamik.
25 Udlullo nællunérkota pingasungormet kikkiektorpæt.
26 Kollanelo agleksimarsok paitsisigitinekarsusia, ima: Iudit nálegaunerǽt.
27 Innungérsuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiektorpægik, ardlæk tellerpiætta tungánut, aipalo saumiætta tungánut.
28 Agleket tava erkolerput, ima okartut: Ajortulliartut akkornénnut pisitávok.
29 Terssónalo sennerkotut mittautigǽt, illækemmisarbigællugolo, okalluklutiglo: Aijai, nálekbingmik asseroirsotit, innerlugolo udlut pingasut.
30 Illingnik māna annauniarit, akkarlutillo senningarsomit.
31 Taimatõg Pellessiunerit illageeklutik mittautigigiǽt, aglekennik illissimarsullo, okalluklutiglo: Adlet annaukalloarei ingminigle annaunek ajorpok.
32 Kristusiógune, Israelittillo nálegauneripþænne, māna senningarsomit akkarle, tekkunnikolluta operkollutalo. Kikkiektortisimakattækillo mittautigigiǽk.
33 Udlúblo nællunérkota arbeningormet kingorna, nuna tamarme tărtorsoængorpok, nællunérkot kollin-illoǽt tikkillugo.
34 Udlúblo nællunérkota kollin-illoængormet, Iesuse niblingărpok okalluklunelo: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga?
35 Tersanétullo illeisa tamanna tussaramiko, okarput: Atta, Eliase kákoa.
36 Illǽt tava akpadlárpok, milluartorlo sérnartomut missukpa meitsektillugo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa, okalluklunelo: Voitje, attegole, Eliasib akkartitsartussennerpa.
37 Iesusele niblingărpok annernengérlunelo.
38 Nálekbiúblo umiksoa allikpok marlungorlune, páuanga sammunga tikkillugo aglæt.
39 Sorssuktukselle nálegǽtta terssane akkianétúb, tekkogamiuk annernengérsok taimaitomik niblingărnermik, okarpok tava: Illomut innuk tauna Gudib Ernera.
40 Arngnello terssanéniputtõg ungesiksomit irssigiuartut; taukkoa akkornénnétut Maria Magdalena, Marialo, Iakungúb Iosesiblo arngnǽk, Salomelo.
41 Taukkoa mallikiǽttõg, kivgartorbigællugolo Gali-

læamétillugo; amerdlagiputtõg adlet, Ierusalemmut majoarkattei.
42 Unnulermello, udlok tauna opellungarsárbiómet Sabbatiússammello akkago. 43 Iosefe Arimatiamit pirsok, kiglissioirsut illæt, issumagiksok nerriuktorlo Gudib nálegauvianik; tauna nauiateilune Pilatusemut isseriartorpok, Iesusiblo timmánik kenúvigællugo. 44 Tokkorsorle Pilatusib tussaramiuk aijaisórpok; sorssuktuksello nálegæt kákoa, appersorlugolo tokkokamærsusianik? 45 Tamannalo siunersiutigigamiuk sorssuktukset nalegænnit, tava timma tunniupá Iosefemut.
46 Taunalo sátomik annoraksarsiok, akkartillugolo immupa annoraksamut sátomut, illivermullo, kãrsomut illulekorsaminut, illia; ujararsoarlo arksakávlugo illerrúb mattoa perroa.
47 Maria Magdalenable, Mariablo, Iosesib arngnætta, irssigiuarpæt sumut illinekartok.

KAP. XVI.

Iesuse tokkorsunnit makkipok; ajokærsukaninut sakkomersarpok; killalliarpok.

(Evangelium am Ostertage.)

Sabbatelo kangiumet, Maria Magdalena, Marialo, Iakúb arngna, Salomlo erdlingnartunnik tarnutiksarsiput, tennitsartoromaulugo. 2 Sabbatemelo udlákut, sekkenek nuilermet, taukkoa illivek ornikpæt. 3 Ingmingnullo okallukattigeekput: Ujarak illerrúb pãnit kia arksakátissaua? 4 Tagusaramikolo, ujarak arksakásimarsok tekkoæt; angisórsómet. 5 Illivermullo isserput, nukakpiarlo tellerpiætta tungáne ivksiarsok tekkoæt, tekkisómik kakkortomik annoralik; erksingãrlutiglo. 6 Taursomale okarbigei: Erksekennase; Iesuse Nazaremio kikkiektortisimarsok ujarparse; makkisimavok (tokkorsunnit,) tamãnéngilak; areit innigigalloa, terssunga illigæt; 7 Aularitsele, ajokærsugeilo okarbigiartorsigik,

Petruselo, siudlerissægaussiuk Galilæamut, terssane tekkus-
sauarse, sórdlo taursoma okaukãse. 8 Anninæsuarlutiglo
illivermit kemmãput; oliktorsoængoramik annilártorsoængor-
lutiglo, adlennullo okangilet, erksileramik.

9 Iesusele, udlák makkiname udlut aulakautænne, tekko-
tekãrpok Maria Magdalenamut, taursomanga annernepilluit
arbenek marluk annisikei, 10 Taunalo aularpok, illagigal-
loeelo allieisuktut kejársullo okarbigiartorpei tamattominga.
11 Taukkoale tussaramiko umarsok, taursomungalo sakko-
mersok, operingilæt. 12 Mattomalo kingorna, taukkoa illagik
pissuktuarmennik, sakkomerbigipek adlamik tautokarlune;
ingerdlatillugik iglorpængnut. 13 Taukkoalo illamingnut
okautigigiæk tamanna, kissienne taukkotõg operinginiægik.

(Evangelium am Himmelfahrts-Tage.)

14 Késa taivko arkaneglit sakkomerbigei nerrisillugit auo-
káridlárlugillo opingimætta, umætteillo mangertorsómætta,
operingimattigiglo taursominga tekkunniktut makkisimarsomik
(tokkorsunnit). 15 Okallugbigei tava: Sillarsoarmut taman-
nut aularitse, okautsillo tussarnersut okautigiartorsigik in-
nungnut tamannut. 16 Opertok koissimarsorlo pidluartung-
oromárpok, opingitsorle ekkartóutáussavok. 17 Opertulle
nællunærkotekaissaput imaitunnik: Annernepilluit annisis-
saueit attemne; nutáinik okkennik okallussaput. 18 Pulla-
terirset pejaissaueit; tokkonartomiglo immeralloarunik sun-
nissengilet; napparsimarsut arksamingnik aktorsinnarpattik
ajorungnæiessaput tava. 19 Nalegarlo taukkonunga okalluk-
simagame, killangmut kangattartipok, ingillunelo Gudib tel-
lerpiætta tunganut. 20 Taukkoale aularput, tamannullo okal-
lugiartorput, Nálekablo illagællugillo nekkursektipei, okau-
serlo opernarsárlugo nællunærkotinnik illaursunnik.

EVANGELIUME.

LUKASIB AGLEGEI.

KÁP. I.

Iohannese Kristuselo innungussammennik Engele okariartorpok; Mariab tuksiautei ussorutit; Iohannese innungorpok; Zachariase erkoluksennik okallukpok.

Amerdlasút aglekiksarniarmattigik illomut sullirset uagutine;
2 Ima unnibkaumattigut, tamakkoninga nangminek issoanit
tekkunniktut, kivgartortungortullo okautsinnut. 3 Tava
uangatõg tamanna ajungitsugara, tamása issoanit siunersiu-
tigekiksaradlaraukit, illingnut aglekiksaruklugit, assærsara
Teofiluseá; 4 Okautsinnut tussaumarsarnut kollarungnær-
kollutit.

5 Iudæame Herodese nálegaunerrotillugo, pellessekartok
Abiab simnerseisa illænnik, Zachariasemik attelingmik; taur-
somalo nullia, Aarúb kingneisa illæt, Elisabemmik attekar-
tok. 6 Tamangmigle illuartuk Gudemut, Nálekablo inneit-
sissei pekkorseilo tamása nálekpakik arksoarnaitsóvlutik.
7 Kittornakaratiglo, Elisabet ernisuiname; uttokavlutiglo ta-
mangmik. 8 Illanelo Zachariase Pellessisut adlettut sullis-
sægame Gudib sáne, simnevikse nedliumet. 9 Immerautiblo
erkormanne pellessiúrsutsib illerkoanik, pyússægame, Nále-
kab igloanut isseriartorpok. 10 Innuperksuillo tamarmik
sillatánétut tuksiarlutiglo, pyórtillugo. 11 Nálekablo Engelia
tekkotipok taursomunga, Altariblo pyórtitsiviub tellerpiætta
tungane kikkartok. 12 Taunalo Zachariasib tekkogamiuk,
annilárlunelo erksilerpok. 13 Engelible okarbiga: Zacha-
riaseá, tuksiautitit tussartiput, nulliello Elisabet ernissavok

ernertăksarnik, taunalo Iohannesemik aitsissauet. 14 Tipeit-
suligissevlugolo keemasuligissauet, amerdlasúttōg tipeitsuligis-
sauǽt innúpet. 15 Nálekamut angissammet; Weinemik,
adlamigloneet pikkunartomik immissengilak; sullilo arng-
name timǽtta illuanétillune Annernermik ajunginermik illu-
miulernekaissavok. 16 Israeliblo kinguei amerdlasút sáti-
niaissauei Gudemut, nálegǽnnut. 17 Taursomalo siudleris-
saua Eliasib annernerane pirsauneranelo, angæjokaillo umæt-
teit, kitternettik illagællugit, sátiniaissauei, opingitsullo,
illuartut illissimarsusiǽnnut, taimalo Nálegak innuksarsivlugo
piginnángortuksennik. 18 Zachariasiblo Engele okarbiga:
Suna nællunǽrkotarissauara tamattominga? Uanga merssa
uttokaugama, nulliaratōg uttokaugiok. 19 Engelib akkia,
okallugbigællugolo: Gabrielióvunga, Gudemétuartok, aular-
titávlungalo okallugbigekollutit, tamattomingalo okaukollutit.
20 Attalo okallungnek ajulerlutit okaissǽromărpotit, ta-
mattoma erkorbiksǽtta udluksa nedliutserlugo, illingnut
okkautsikka illomut kakkugo erkussirsut operinginaukit.
21 Zachariase nálekbingme mullumet innuit erinnigǽt, us-
sorukluliglo. 22 Annigamelo, okallugbiginek ajormattik,
mallugǽt tava tekkorsakartok nálekbingme. Arksaminiglo
urserarsinnarlugit okaissǽrluinarpok. 23 Sullirsamelo sor-
arbia nedliumet angerdlarpok iglominut. 24 Udlullo taukkoa
nămætta, taursoma nullia Elisabet nărtulerpok, kaumettillo
tedlimæt irssertorpok, ima okarlune: 25 Taima Nálekab
piănga, udlut taukkoa-étillugit, irssigigaminga, kangusutiga
uamnit pærlugo innungne.

26 Kaumetillo arbenekalermætta Engele, Gabrielemik
attelik, Gudib aulartipa iglorperksoarnut Galilæamétunnut,
Nazaremik attelingnut.

27 Niviarsiamut, angersimarsomut Davib kingueisa illæn-
nut angumut, Iosefemik attelingmut, niviarsiarlo tauna Ma-
riamik attekartok. 28 Engelib tava isserbiga, okalluklunelo:
Tipeitsukersávotit saimaursáursotit! Nalekab neijorpătit, us-

sornarkerssotit arngnennit tamannit! 29 Tekkogamiugle,
okausee annilárutigei, issumalerlunelo: una kannongétomik
okausekarpa? 30 Engeliblo okarbiga: Maria, erksekennek,
Gudib saimaumattit. 31 Atta, nărtulissautit ernertăromărlu-
tillo, taunalo Iesusemik aitsissauet. 32 Tauna angissavok,
Kotsingnerúblo Erneranik tairsáussavok; Gudiblo Nálekab
tunniomárpa angutætta Eavib ivksiauvianik; 33 Iakúb ig-
loanut (Israelittinnut) nálegaunerrojomárpok issukaissengit-
somut; nálegauvialo nănauieissengilak. 34 Engele Mariab
tava appersorpa: Kannongme tamanna pissaua uvekangi-
nama. 35 Engelib akkia, okallugbigællugolo: Annernerúb
Ajunginerúb kollangissauătit, Kotsingnerrúrsúblo pirsaunerætta
ulligomărpătit; taimaitomiktŏg ajunginek erniækset, Gudib
Erneranik taigornekaissavok. 36 Attalo, Elisabettŏg idlut
nărtuleriok ernertăksamik uttokaunermine, kaumettillo ar-
benillerpei, tauna nărtósuitsok tamarmik unnerpæt. 37 Gu-
deme ajornartokangimet. 38 Mariale okarpok: Atta, Ná-
lekab kivgarănga, okarauit taimaiserlanga. Engelib tava
kemmekpa.

(Evangelium am Tage Mariæ Heimsuchung.)

39 Udlunnele taivkonane Maria pillerillerpok aularæsuar-
lunelo kakkennut iglorperksoarnut Iudab nunanétunnut; 40
Zachariasiblo igloanut isserlune, Elisabet pidluarkoa. 41
Mariablo okausia tamanna Elisabetib tussarmago, timime
illumiua piglerpok. Elisabetiblo illumiugillerpa Annernek
ajunginek. 42 Niblingărlunelo okarpok: Ussornarkautit
arngnennit tamannit, timivitsŏg illumiua ussornarkegiok. 43
Saogmelo terssa piara, Nálekama arngnætta orningmanga.
44 Atta, pidluarkollunga okarauit, tussaraukit; timima illu-
miua tipeitsungnermik piglertalerpok. 45 Pidluarkautimme,
operauit, illingnut merssa Nálekab okausee tamarmik erkor-
luinaissammætta. 46 Tava Maria okarpok: Nálegak tar-
nima ussoringărpa. 47 Gudelo annaursirsiga annernerma
tipeitsutiga. 48 Kivgarojungoe saimaulugo irssigimago. Atta,

mattoma kingorna ekkardlekattigeeksut tamarmik ussornar-
neraromárpänga. 49 Ussornartorsoarmik pimanga, ajuga-
kangitsúb, ajunginermiglo attiglúb. 50 Nákinnirsusiminiglo
nálektiminétuinarpok issukaissengitsomut. 51 Arktorsajuipok
tellerminik, siamartillugillo umamingne makkitassünnik ekkar-
sautiglit. 52 Pirsársuit ivksiauvingmit ajegarei; assiginna-
kello kodlartillugit. 53 Käktut tunningärpei pikseinik, pissór-
suillo sŏkartinnagit aulartipei. 54 Kivge Israele illeksivlugo
ikkierpa, nákinnirsutse erkailugo; 55 Sordlo okarame siud-
livtinut, Abrahamut kingueinullo tamannut. 56 Kaumetillo
pingasut nängajeklugit Elisabet Mariab neijortuaramiuk, ama
angerdlariok iglominut.

57 Elisabello, ernivikse nedliumet, ernertärpok. 58 Ná-
lekablo nákingärmago nunakateisa igdluisalo tussaumagamiko,
tipeitsukattigæt. 59 Udlullo arbenek pingasungormætta, ná-
lungiarsungoak kippivlugo ornikpæt; angutanullo Zachariase-
mik atteritipæt. 60 Arngnættale sápei, okalluklunelo: Näg-
ale, Iohannesele atterissaua. 61 Tava okarbigæt: Ekkardle-
kangilatilloneet taimaitomik attelingmik. 62 Anguta tava
urserarpæt kannongétomik aitsekussæsugællugo. 63 Aglek-
bingmiglo kákorsivlune, aglekpok imænna: Iohannese attera.
Tamarmiglo aijaisórput. 64 Terssangainarlo taursoma karna
angmarsimalerlunelo okka kellerursærpok, okalluklunelo Gude
ussoreka. 65 Nunakatteilo tamarmik annilártorsoængorput;
tamakkolo tamása tussaumalerpeit kakkamiut tamarmik Iudæ-
ame. 66 Tussartullo tamarmik tamanna umamiugillerpæt,
okallukiutiglo: Kannongélissæsugaiuk nálungiarsungoak una?
Nálekab merssa neijortara arksaminik. 67 Angutalo Zacha-
riase Annernermik ajunginermik illumiukalerpok, erkotuksen-
niglo ima okalluklune: 68 Ussornarsile Nálegak, Israelib
Gudia! innunne tikkerarlugillo annaumagit. 69 Annaursir-
suksamiglo pirsársoarmik pimattigut, kivgame David igloane.
70 Itsarsoak taima okarame illuartut Profetit karnessigut:
71 Kingarsartivtinit annautsomauluta, tamarmiglo umitsair-

sivta arkseinit; 72 Angæjokáuvullo nákallugit, illageersutiksiutinelo ajungitsok erkailugo; 73 Atátautinut Abrahamut illomortomik okarame tunniomauluta imaitomik: 74 Annaunekarkolluta kingarsartivta arkseinit, uautinut nálekogame innutilluta erksiungnærluta. 75 Pekkollunelo ivlernarnermik illuarnermiglo nuennerirsaminik. 76 Idlillo, nálungiarsungoangá, tainekaissautit Kotsingnerrúrsúb Profetianik; Nalekab siudlersortigissauătit, arvkotikse illuarsárkollugo; 77 Innunnelo illingnut nællunærsekollugit pidluautiksamik, terssa, ajortimingnik issumakærbigirsájomármætta; 78 Gudivta umættátta nákinnirsusianik, taursomanga nuirsúb kotsingnermit tikkerarpătigut. 79 Kaumarsáruklugit tărmiúrsut, tokkúblo tachanétut, issikauvullo pisillugit arvkomut erkiksiviunartomut. 80 Nálungiarsungoarlo (Iohannese) agdliartorpok, nekkursektillunelo annernerme, innukajuitsomélunelo, sakkomerbikse Israelittinnut nautsorsorlugo.

KAP. II.

Iesuse innungorpok; kippinekarpok; Nálekbingmut pisinekarpok; ivlernartóvlune nukakpiarávok.

(Evangelium am H. Christtag.)

Taimane Kaiserib Augustusib nálegauvime innuee tamása nællunærsorkoei. 2 Tamerssa agleket (nællunærsorkorsútit) siudliúrsut, Zireniuse nálegautillugo Siriame. 3 Tamarmik lava iglorperksoamingnut aularput, aglekollutik. 4 Tava Iosefesŏg aulariok Galilæamit, iglorperksoarnit Nazaremit, Iudæamut, Davib iglorpeinut, Bethlehemmik attelingnut; Davib igloanit pigame, kinguarimannelo: 5 Aglekollune Maria nulliækse aiparællugo, tauna nărtúrsok. 6 Terssanétillutiglo erniviksе nedliupok. 7 Pernauminiglo ernertărpok, immullugolo annoraminernut, nerssútillo nerriviénnut illia, sinniktarbingme inniksæronamik adlamik. 8 Pársirsullo tamattoma

erkanétut narksamēlutik unnuame nerssutittik ungalolingmētut
páriniarlugit pigárput. 9 Attalo, Nálekab Engeliǽtta tikkipei,
Nálekablo kaumarsusiætta kaumarsarmattik, erksingālerput.
10 Engelible okarbigei: Erksekennase, atta, tipeitsungnangár-
tomik okallugbigause, innuit tamarluinnarsoarmik piksǽnnik;
11 Pivluse māna annaursirsok, Kristusiórsok Nálegak, Davib
iglorpeine, erniusimamet; 12 Terssalo nællunærkotarissiuk,
nálungiarsungoak annoraminernut immusimarsok nerssútille
nerriviǽnnut illisimarsok naipitsomárparse. 13 Tavainarlo
killangmiorperksuit Engelemétut, Gudelo ussorǽt, okallukluтiglo: 14 Gude kotsingnermétek ussornarsile! erkikainerlo
nunamo! innungnelo nuennernek pille!

(Evangelium am 2. Christtag.)

15 Engelillo kemmengmattik killangmut pivlutik, pársirsut
ingmingnut okallukattigeekput: Māna Bethlehemmut pissa,
ussornartorlo, taivkane pillirsak, tekkojartortigo, Nálekab
okautigekorsa uautinut. 16 Tuoviorlutiglo terssunga piput,
Marialo Iosefelo tikkipagik, nalungiarsungoarlo nerssútit ner-
riviǽnne innængarsok naipipǽt. 17 Tekkogamikole, taman-
nut okallugiartorput okkoninga okautsinnik tussakamingnik
nálungiarsungoak taivna pivlugo. 18 Tamattomingalo tus-
sartut tamarmik, pársirsut okauseet aijaisórutigeit. 19 Mariable
okautsit tamakko tamása puigornauǽrlugillo umamine ekkar-
sautiginiarpei. 20 Pársirsut tava utteriput, Gude ussorællug-
olo nerssorǽt tussakettik tekkorsettiglo tamása pivlugit, taima
okarbigimattik.

(Evangelium am Neujahrs-Tage.)

21 Udlallo arbenek pingasungormætta, nálungiarsungoak
kippirsaussammet, tava aitserpǽt Iesusemik, Engelib taima
taigormago, násimangikadlarmet arngname timǽtta illuane.

22 Udlullo nedliumætta, Maria ubbaisseviuse, Mosesib
inneitsissei malliklugit, tekpanunga Ierusalemmut aularupǽt,
Nálekamut pisitsomaulugo; 23 (Aglekot pivlugit Nálekab

inneitsisseine, imaitut: Angutingoet tamása arngnamingnit
perñgautit siudlerpáit Nálekamut tunniussauein - ŏg pigekol-
lugit). 24 Tunnirsútiksettiglo tunniullugit, sórdlo Nálekab
inneitsisseine agleksimavok: tingmirsæng-ŏg Taubik, piarkæg-
loneet marluk. 25 Attalo, taimane angut Ierusalemmétok,
Simeonemik attelik; innuglo taivna illuartóursok Gudemullo
nálektok, Israeliblo tupedlersautiksanik nerriukiok, Anner-
nerúblo ajunginerúb innigiuarpa. 26 Annernerúblo ajungi-
nerúb okauka, tokkussengitsok unnerlugo, Nálekab Kristusia
tekkotinnago. 27 Tauna, Annernerúb kajumiksármanne,
nálekbingmut piok. Nálungiarsungoarlo Iesuse angæjokékit
merssa pisimækko nálekbingmut, pivlugolo illerkorsoromau-
lutik inneitsissit malliklugit. 28 Tava tigua pernermiklugo,
Gudelo ussoreka, okallukiunelo: 29 Nálegak, māna erkiksi-
nartomut kivget angerdlarle sórdlo okartotit. 30 Irssimnik
annautiksarekorset tekkogauko; 31 Tauna innuperksuit ta-
marmik kéneinut sakkomersillugo piginnángorsárauko. 32
Kaumarsok nællursunnut kaumarsautiksak, innuktauvillo Israe-
littit ussornautiksæt.

(Evangelium am Sontag nach Christtag.)

33 Okautsillo tauna pivlugo angutissiætta arngnættalo
aijaisórutigaikik. 34 Tava Simeonib tængekártipek, arngna-
nullo Mariamut, ima okallukpok: Atta, una orlursútik-
sængoromárpok, makkirsútiksængoromárlunelo amerdlasúnne
Israelib kingueine, nællunérkotæksajomárlunelo akkerartugæk-
sak. 35 (Tarnivkullo pænnab pissauătit), amerdlasórsuit
umætteisa ekkarsauteit sakkomerkollugit. 36 Arngnaktŏg
erkotuksennik okalluktok terssanéniok, Hannamik attelik,
Fanuelib pannia, Asserib kingueisa illæt, arngnakoeksáursok,
okkiullo arbenek marluk uvekartok, niviarsiógame kingorna.
37 Mānale uidlarneróursok, okkiueelo 84-iópput; tauna nálek-
bingmétuinarpok, tuksiarnermiglo nerringiniarnermiglo Gude
nálengniarpa udlullo unnuello nungullugit. 38 Taursomatŏg
taimane ornikia, Nálegarlo ussoreka, okautigællugolo annaur-

sútiksamik nerriuktunnut tamannut Ierusalemmiunnut. 39 Ta-
másalo nãmaksigamikik Nálekab inneitsissei malliklugit, ama
Galilæamut utteriput iglorperksoamingnut Nazaremmut.

40 Nálungiarsungoarlo (Iesuse) agdliartorpok, nekkursek-
tillunelo annernerme, illissimarsorsoængolerlunelo, Gudiblo
saimaunerétta neijorpa.

(Evangelium am 1. Sontag nach Epiph.)

41 Angæjokæglo opernet nungullugit Ierusalemmut pir-
sartuk, anniviksiorbik nedliutaránget. 42 Okkiueelo arkanek
marlungormætta, tekpauunga Ierusalemmut aularput, iller-
kortik attorlugo udlorsiornarángat. 43 Udlullo taukko nãga-
mikik, angerdlarmenniglo, nukakpiarak Iesuse Ierusalem-
métuarpok, angæjokékillo ariutsiék. 44 Illamiagnulle illagi-
sugigamiko, udlorlo attausek ingerdlagamik, ujariartorpæt
apperkotigællugo igdlumingnut ekkardliimingnullo. 45 Nen-
ninginamikolo, ama Ierusalemmut utterpuk, ujarniarlugolo.
46 Udlullo pingasut nãmætta naipipék nalekbingme ivksiar-
sok ajokærsoirsut akkornénne, taukko náleklugillo appersor-
pei. 47 Taursomungalo nálektut tamarmik aijaisórutigæt
illissimarsusiagullo akkilluarsusiagullo; 48 Tekkogamikolo
annilárpuk; arngnéttalo okarbiga: Ernera, saog taima an-
nilártipautiguk? Atta, angutisiauvit uangalo ujarivtikit
kappiasuklunuk. 49 Okarbigipek tava: Saog ujarpittinga?
Illissimangilikko, Atátama pee neijorniaissevlugit pissægikka?
50 Taimalo okallugbigimattik siunersingilæk tamanna. 51
Illagællugik tava tessamunga Nezaremut piok, náleklaarlugiglo.
Okautsillo tamásà arngnétta torkorpei umamine. 52 Iesuselo
illissimaleriartorpok, okkiueelo amerdliartorlutik assænarsiar-
torpok Gudemelo innungnelo.

KAP. III.

Iohannese illomortorsóvlune ajokærsoilerpok, koirsivlunelo; Herodesib pisipa parnūrsimauvingmut; Iesuse koekovok Iohannesemut; Iesusib siudleenik.

Okkiut arkanek tedlimangormætta, Kaisere Tiberiuse náleg-
áutillugo, Pontiuse Pilatuse nálegáukattáumet Iudæame, Hero-
deselo nunamut illáinarmut nálegáumet Galilæame, nukkalo
Filippuse nunamut illáinarmut, nálegáumet Iduræame, Tracho-
nitisiblo erkane, Lisaniaselo nunamut illáinarmut nálegáumet
Abileneme; 2 Hannaselo Kaifaselo pellessiunerrotillugik;
taimane Iohannese, Zachariasib ernera, Gudib kákea innuka-
juitsome. 3 Tava Iordanib erkeinut tamanaut piok, ajokær-
soilunelo koirsúmik sainiarsutiksamik, issumakærbigekollugit
ajortunnik; 4 Sordlo makpersekenne Profetib Isaiasib okau-
seene agleksimamet, Innukajuitsome torklulaursúb nip-
pigānga, tauna ima okarmet: Nálekab arvkotiksa il-
luarsársiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik; 5 Kor-
kut tamarmik nellimæktemekaissaput; kakkello kakkango-
ello tamarmik nakkiglissarnekaissaput; arvkoserngillo niungar-
sut tamarmik nardlungnekaissaput, arvkoserngillo manneetsut
manniksissaput; 6 Innuillo tamarmik annautiksak, Gudemit
pirsok, tekkussaunæt. 7 Innuillo (Iohannese) annivigimænne
taursomunga koekollutik, ima okallugbigei: Pullateriarsuit
iveit tautokko! kiame illivse unnersóupäse, kemmäissægause
kammaumit nedliutuksamit? 8 Atta, okkorse, illomut sái-
niarluse adlamik issumakaritse; illuvsigullo issumaissarunnase,
ima okallukomauluse: Abraha Atátagārput. Okaupauseme:
Ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua.
9 Terssa, ullimaut orpeet tungauviænnélerpok; orpik ajungit-
sunnik paumakangitsok kippirsaussavok, ingnermullo egitaus-
savok. 10 Innuit tava appersorpæt, okalluklutiglo: Sullis-
saugut tava? 11 Akkiei, okallugbigællugillo: Marlungnik

annoraglúb aipa tunniussaua pekkangitsomut, nekkiksaliktōg
taimailiussægiok. 12 Tunnirsútinnik kattersoirsuttōg ornikiæt
koekollutik, appersorlugolo: Ajokærsoirsok, uagumme sullis-
saugut? 13 Akkiei okalluklune: Sualungmik piomaniarken-
nase. 14 Sorssuktuksettōg tava appersoriæt, okalluklutiglo:
Uagumme sullissaugut? Akkiei, okalluklune: Innuit péjar-
niarkennassigik; pekkosersóvluseloneet pidláriaurnassigik, pir-
sæksesselo nāmagissauesse. 15 Innuille nerriungmætta, Io-
hanneselo pivlugo tamarmik umættimikut issumakarmætta, tauna
Kristusiósugællugo; 16 Iohannesib sápei, tamásalo okallug-
bigællugit: Uanga imermik koirsarause, kingunevkulle ûkkiu-
tuksakaromárpok pirsársónerrúrsomik, taursoma issigamæk
singérlugit aglæt kingakobigekāra; Taursoma kojomárpāse
Annernermik ajunginermik ingnermiglo. 17 Taursoma nivaut
tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautséjæksariksullo kak-
kortut koiminut kattersoromárpei, kallipáillo óutsomárpei ing-
nermik kammijuitsomīk. 18 Adlenniglo amerdlasúnnik okaut-
sinnik innuit okaukiksarniarpei, okallugbigællugillo okautsinnik
tussarnersunnik. 19 Herodesele, náleket sissamæt illæt Io-
hannesib auokárimanne nukkætta Filippusib nullia, Herodiase,
pivlugo, ajortullirseilo tamāsa pivlugit. 20 Tava tamakko il-
lauei imaitomik aglæt, Iohannese parnārsimauvingmut pisillugo.

21 Innuillo tamarmik koekomætta, Iesusesōg koinekarmet,
tuksiarmello, killak tava angmarpok; 22 Annernerlo ajung-
inek tingmiatut Taubesut akkarlune taursomunga pirsok nip-
pelo killangmit tussartitok, ima okalluklune: Idlit assærsa-
rællutit ernerágit, nuennerirsarællutit. 23 Iesusiblo okkiuee
30-iólerput; taunalo ernerisugæt Iosefemut, tauna Elib er-
neriga; 24 Tauna Mattatib erneriga, tauna Levib erneriga,
tauna Melchib erneriga, tauna Iannab erneriga, tauna Iosefib
erneriga. 25 Tauna Mattatiasib erneriga, tauna Amosib er-
neriga, tauna Nahúb erneriga, tauna Eslib erneriga, tauna
Nangib erneriga. 26 Tauna Maatib erneriga, tauna Mattatiasib
erneriga, tauna Simeib erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna

Iudab erneriga. 27 Tauna Iohannab erneriga, tauna Resab
erneriga, tauna Zorobabelib erneriga, tauna Salatielib erneriga,
tauna Nerib erneriga. 28 Tauna Melchib erneriga, tauna
Addib erneriga, tauna Kosab erneriga, tauna Elmodab erneriga,
tauna Herib erneriga. 29 Tauna Iosib erneriga, tauna Elie-
zerib erneriga, tauna Ioreb erneriga, tauna Mattab erneriga,
tauna Levib erneriga. 30 Tauna Simeonib erneriga, tauna
Iudab erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna Ionab erneriga,
tauna Eliakib erneriga. 31 Tauna Meleab erneriga, tauna
Mainab erneriga, tauna Mattatab erneriga, tauna Nathab er-
neriga, tauna Davib erneriga. 32 Tauna Iessib erneriga, tauna
Obedib erneriga, tauna Boasib erneriga, tauna Salmúb er-
neriga, tauna Nahassub erneriga. 33 Tauna Aminadab er-
neriga, tauna Arab erneriga, tauna Esrob erneriga, tauna Fare-
sib erneriga, tauna Iudab erneriga. 34 Tauna Iakub erneriga,
tauna Isaakib erneriga, tauna Abrahab erneriga, tauna Tarab
erneriga, tauna Nachorib erneriga. 35 Tauna Seruchib er-
neriga, tauna Ragahub erneriga, tauna Falegib erneriga, tauna
Eberib erneriga, tauna Salak erneriga. 36 Tauna Kainab
erneriga, tauna Arfachsadib erneriga, tauna Semmib erneriga,
tauna Noab erneriga, tauna Lamechib erneriga. 37 Tauna
Mattusalab erneriga, tauna Enochib erneriga, tauna Iaredib
erneriga, tauna Kainab erneriga. 38 Tauna Enosib erneriga,
tauna Setib erneriga, tauna Adab erneriga, tauna Gudib pia.

KAP. IV.

Iesuse ursserneharpok tornársungmit, ajugávhunelo; ajokær-soihunelo ussornartulliok Galilæame, Nazaremne Kaper-naumelo.

Iesusele, Annernermik ajunginermik illumiulik, Iordanemit
ama utteriok, Annernerúblo pisipa innukajuitsomut. 2 Udlullo
40 näulugit tornársúb urssersarpa, Udlullo taukkoa - étillugit

nerringiniok sumigloneet, udlullo taukkoa nāsimamætta, kälerpok késa. 8 Tornársúb tava okarbiga: Gudib ernerippattit, ujarak una okauniaruk, timmiursængorkollugo. 4 Iesusiblo akkia, okallugbigællugolo: Agleket imaiput: Timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee tamása.
5 Tornársúb tava pisipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut sillarsúblo nalegauvee tamása taursomunga kemmerdlórtipei uissoreinak. 6 Okallugbigællugolo: Makko nálegauveet tamása, pinnersuseelo illingnut tunniutsomárpakka, uamnut tunniusimamætta, issumamniglo tunniupakka piomarsamnut; 7 Māna pædlorlutit tuksiarbigiomagungma, tava tamakko tamása pissauettit. 8 Iesusib akkia, okalluklunelo: Tornársungá, uamnit áularit, agleket imaimætta: Gude Náleket pædlorbigissauet, kissiello nálengniaissauet. 9 Ierusalemmullo aularunia, pisillugolo nálekbiúb kärpianut, okallugbigællugolo: Gudib ernerippattit, terssanga illingnik nakkarkeet; 10 Agleket imaimætta: Pivlutit Engelinne pekkussauei, sernigekollutit. 11 Kirssumiarkollutillo, issikettit apookonnagit ujarkamut. 12 Iesusib tava sápa, okarbigællugolo: Okauserinekartut imaiput: Gude Náleket urssissengilet. 13 Tornársúblo urssersutsinne tamása nāgamigit, kemmedlekpa.

14 Iesuselo ama Annernerub pirssaunerane Galilæamut utterpok, tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumauæt. 15 Illiniartarbeenelo ajokærsoiok, innuillo tamarmik ussoræt. 16 Nazaremmullo agdliartorbingminut piok; illerkonelo attorlugo, Sabbatiómet kattisimauvingmut isserpok, attuaiomaulunelo nækkoipok. 17 Tunnilerpæt tava makpersekennik Isaiasib aglegeinik. Taukkolo makperamigit, okautsit okko erkorpei, ima agleksimarsut: 18 Nálekab Annernerætta neijorpānga, taimaitomik tennikānga, aulartitarællungalo okautsinnik tussarnersunnik okallukoānga peetsunnut, asserorsimarsunniglo umættiglit kaitsorsarkollugit, parnārsimauvingmétullo okaukollugit annekbiksænnik, tekpeetsullo tek-

piksekollugit, nagliuktisimarsullo nagliugungnærkollugit kivga-
jungnærkollugillo. 19 Nálekablo annaursinerætta okkiua
okautigekollugo. 20 Makpersekello mattugamigit, kivgamullo
tunniunamigit, ingipok. Illiniartarbingmétullo tamarmik irs-
sigiuarpæt. 21 Tava okallugbigillerpei; Udlomeknut tussar-
tilluse agleket okkoa erkorsimaput. 22 Tamarmik tava
nersorǽt okautsillo tussarnersut karnanit annirsut aijaisóru-
tigeit, okalluklutiglo: Una Iosefib erneringilau? 23 Okar-
bigeilo: Illomut piomárpausinga okautsemik imaitomik: Kait-
sorsáirsok, illingnik annauniarit! merssa ussornartorsuit Ka-
pernaume pillirset tussarivut, taimailiorittōg tamāne nu-
nagirsarne. 24 Okariorle: Illomut, okaupause: Profete
kursagingilǽt nunakatteisa. 25 Illomulle okaupause: Is-
raelittinne uidlarnerit amerdlakerssut Eliase innútillugo, kil-
lak parnārsimatillugo okkiut pingasut kaumettillo arbeneglit,
kāngnerlo angekemet nunarsoarme tamanne; 26 Tauk-
koale illǽnnut Eliase aulartitáungitsok, kissiennele uidlar-
nermut Sareptamiomut, Sidonib nunanétomut. 27 Pup-
piksullo amerdlakerssut Israelittinne, Profete Elisa in-
nútillugo, taukkoale illǽnnik puppǽrosimarsokangilak, Naé-
manele Siriamio kissime (puppǽrosimarsok). 28 Kat-
tisimauvingmētullo tamarmik, tamanna tussaramiko, kam-
maktorsoængorput. 29 Nækkoillutiglo iglorperksoarnit an-
nisipǽt, kakkablo iglorperksoakarbingmik kárpianut pisil-
lugo, terssanga nakkartitsomagamiko; 30 Akkornættigulle
aularpok.

31 Kapernaumullo iglorperksoarnut Galilæamétunnut piok,
ajokærsorlugillo Sabbatiúrsaránget. 32 Ajokærsúteilo aijai-
sórutigeit, pikkunartunnik okausekarmet. 33 Innuglo kat-
tisimauvingmētok annernermik maujungnartomik illumiulik,
tauna niblingārpok. 34 Okalluklunelo: Oma, sugautigit
Iesuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut; Kináursotit illissi-
mauaukit, imaitok: Gudib ajungitsorātit. 35 Iesusib tava
siorarsárpa, okalluklunelo: Okaissærit, omangalo anneet!

Annernepillurksub tava orlotipa akkornæmnut, taursomangalo anniok, akkonarnagolo. 36 Tamarmiglo ijámiput, ingmingnullo okallukattigeeklutik, ima okarput: Sunalikiak terssa? Annernerit maujungnartut sukkanersomik pirssaunermiglo innermattik, anniput tava. 37 Tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumalerpæt. 38 Nækkoillunelo kattisimauvingmit anniok, Simoniblo igloanut pivlune. Simoniblo sekkia kannimanartomik napparsimakemet, tauna pivlugo kenuvigæt. 39 Ornikpa tava kannimanarungnærkollugolo; kannimanartublo kemmengmanne, erngerlune makkipok, kivgartorbigællugillo. 40 Sekkenerlo tachisimamet, tava tamarmik, nellinginarnik nappautelingnik napparsimarsokartut, aitsivigæt okkoninga. Taursomalo tamasa ingmikortillugit arksaminik pattikpei, ajorungnærsillugillo. 41 Tornársuittog amerdlasúnnit anniput, niblerlutiglo okarput: Idlit Kristusióvotit Gudib Ernera. Innerterlugille okallukongilei; Kristusióursok nællungimænne. 42 Kaulermelle, annivlune aularpok innukajuitsomut, innuillo ujarpæt, tikkinamikolo unniktiniarpæt, kemmekonnatik. 43 Okarbigeile: Adlennuttõg iglorperksoarmiunnut okalluktuariakarfunga okautsinnik tussarnersunnik Gudib nálegauvianik; merssa tamanna pivlugo aulartitávunga. 44 Okalluktuarpok tava kattisimauveenne Galilæamétunne.

KAP. V.

Petrusekut Iesusib aulisarkoei; kennerpei; puppiksimarsok puppérotipa; tungmaktorsimarsok ajorungnársipa; Levis kennerpa.

(Evangelium am 5. Sontag nach Trinit.)

Innuperksuille tettortimmænne, Gudib okausee tussarniarlugit, Genezareme immab sinnanétillune. 2 Umiarsoæglo

marluk sirksisimarsuk tekkogamigik, taukkonangale merssa
aulisartut niusimarsut karksutittik arssengniarlugit; 3 Tava
umiarsuit taukkoa ardlængnut ikkivok, Simonib pianut; tau-
nalo innelerpa aualektimitsiarkollugo. Ingillunelo innuit ajo-
kærsorpei umiarsoarmit. 4 Okallukame sorarame Simonemut
okarpok: Aualegit ittesómut, karksutisselo nelluksigik, kark-
torniarluse. 5 Simonib tava akkia, okallugbigællugolo: Ajo-
kærsoirsok, unnuak näulugo piniaralloartogut, angeluktor-
lutalo; okautsille náleklugo karktoromárpunga. 6 Taimai-
lioramiglo, aulisægarperksuit pieit, karksuteillo alliktorput.
7 Tava umiarsoarmiut ardlættik urserarlugit kokoeit, ammu-
arkattigællugit ikkioriartorkollutik. Taukkoalo orningmattik,
umiarsoægtik ussillersorpagik, kivingajektillugik. 8 Tamanna
Simonib Petrusib tekkogamiuk, Iesusib issigeinut pædlorpok,
okalluklunelo: Nálegak kemmenga, ajortoliksóvlunga innu-
vunga. 9 Terssa annilárame, ingiakatteilo tamarmik, taima
aulisaket amerdlænnáramikik illageeklutik. 10 Taimatõg
Iakolo Iohanneselo, Zebedæusib erneræk, Simonib ingiakat-
tæk (anniláripuk) Iesusiblo Simone ima okarbiga: Annilár-
kennek, mattoma kingorna innungnik piniaissautit. 11 Umi-
arsoæk tava nunalisikadlaramikik, pissik tamasa kemmekpeit,
malliklugolo.

12 Iglorperksuillo illænnémet; sunauva, angut puppiksor-
soak terssanétok. Taursoma Iesuse tekkogamiuk, kénaminik
pædlorlune tuksiarbiga, okalluklunelo: Nálegak, piomaguit,
puppærotisinnauarma. 13 Arksennelo issæktorpei, aktor-
lugolo, okalluklunelo: Piomavunga, puppærotit. Terssang-
ainak tava puppæroluinarpok. 14 Innerterpale, adlennut
tamanna okautigekonnago; aularsinnaille, pellessemullo tek-
kotillutit, Mosesiblo tunniukorsa tunniullugo puppæronauit,
nællojungnærkollugit. 15 (Iesusele) tussaumarsængoriartor-
pok tamannut, innuperksuillo kattillerput tussaromaulugo,
taursomungalo kaitsorsárkollutik nappautimingnit. 16 Innuka-
juitsunnulle aularpok, tuksiarlunelo.

17 Udlullo illænne ajokærsoimet, Farisæerit aglekennik illissimarsullo iglerpainnit tamannit Galilæamétunnit Iudæamétunnillo, Ierusalemmillo pirsut, terssane ivksiaput. Nálekablo pikkunartua taursomanga anniok, tamásalo kaitsorsarlugit. 18 Attalo, angutit illeit aitsiput innungmik tungmaktorsimarsomik sinnigbingme innængarsomik; taunalo issertiniarpæt, sánut illiomaulugo. 19 Innungnille isserbiksarsinginamiko, iglúb kănut kakkiput, angmarsokullo ningipæt, innængauvialo aglæt, innuit akkornænnut Iesusib sánut. 20 Opersusiællo illissimagamiuk, tauna okarbiga: Innungá, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 21 Aglekennik illissimarsulle, Farisæerillo issumalerput, okalluklutiglo: Kina una, okausekarmet mittengnartunnik Gudemut? Kina ajortoærotitsiginnaursok, Gude kissime illa? 22 Ekkarsauteille Iesusib mallugigamigit, sápei, okallugbigællugillo: Sumik issumakarpisse umættivsine? 23 Sumik okallungnek ajornænginerrova: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit? Imaloneet okarnek: Makkitit, pissuktuarlutillo? 24 Illissimakollussingle, Innúb Ernera nuname ajortoærotitsiginnaursok, tungmaktorsimarsomut ima okarpok: Okaupaukit makkitit, innængauveello tigullugo piuk, angerdlarlutillo. 25 Irssigitillugillo erngerlune makkipok, innængauvigigalloelo tigullugo iglominut angerdlarpok, Gudelo ussoreka. 26 Tamarmik tava annilártorsoængorput, Gudelo ussorææt, erksilerlutiglo okarput: Udlome ussornartorsoarnik tekkokaugut.

27 Mattomalo kingorna annigame, tunnirsútinnik kattersoirsok, Levisemik attelik, tunnirsirsarbingme ivksiarsok, tekkoa, okarbigimannelo: Mallinga; 28 Nækkoipok, tamásalo kemmeklugit mallikpa. 29 Levisib tava iglomine nekkiksiorpa angissómik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, adlello amerdlasút ivksiakattigææt nerrivingme. 30 Aglekennik illissimarsullo Farisæerillo okallorojullerput ajokærsugeinut, okalluklutiglo: Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigaissigik immerkattigællugillo? 31 Iesusible akkiei,

okallugbigællugillo: Napparsimangitsut kaitsorsáriakangilet, napparsimarsulle kissimik. 32 Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 33 Taukkoale okarbigæt: Saog Iohannesib ajokærsugei kabseenik nerringiniararaut, tuksiartarlutiglo amerdlasúnnik, taimatōg Farisæerit ajokærsugeit; ajokærsukettille nerrirsarlutiglo immeraraut. 34 Okallugbigeile: Nulliartomut tikkèrartut nerritseilinek ajorpesse, uviksak taukkonanétillugo. 35 Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 36 Arssersóumiglo okallugbigei: Annoratokak illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutāb alliktussammago; illáktārlo illuanginiok pissokamut. 37 Weinelo nutāk immerarainginiæt porosersokennut, Weinib nutāb alliktussammagit porosersoket, koilluksinnaissævlunelo tava, porotsillo asseroraraut. 38 Weinele nutāk porosersénnut immerlugo pirsariakarpok, tamangmik tava asserornauérkattigeekpuk. 39 Weinemik pissokamik immertok, erngerlune nutāmik piomarsaringilak, okarame: Pissokak mammarnerau.

KAP. VI.

Ajokærsukenne sernigei; tokkungartunnik arksalingmik kaitsorsaiok; ajokærsukenne 12 kennerpei; pidluautiksennik ajokærsoiok.

Sabbatillo illénne naursut timmiursækset arvkotigimagit, ajokærsugeisa mullingoet nutsulerpeit, arksamingniglo kallipæjarlugit nerrieit. 2 Farisæerille illeisa okarbigeit: Saog Sabbatinne pirsæksaungitsomik piniarpisse? 3 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamanna attuangilissiuk, kannok Davi illiortok kālerame, illænnelo? 4 Kannok Gudib igloanut isserame, timmiursello tekkorsækset tigullugillo nerrigei, illaminuttōg tunniullugit, umnit tamakko Pellessit kissimik

nerrinek sappingileit. 5 Okarbigeilo: Innúb Ernera Sabba-
temuttôg nálegávók.

6 Adlamelo Sabbateme kattisimauvingmut isserpok, ajo-
kærsoilunelo. Innuglo terssanétok, taursoma arksei tellerpeet
tokkungarsut. 7 Aglekennik illissimarsulle Farisæerillo alla-
pernarsorpæt, Sabbateme illuarsissæsugællugo; paitsisiksar-
sioromagamik taursomunga. 8 Taursomale ekkarsauteit illis-
simagamigit, innungmut tokkungarsunnik arksalingmut okar-
pok: Nækkoillutillo tamaunga peet. Tauna nækkoillunelo
terssunga pimet. 9 Iesusib okarbigei: Appersorpause, sumik
piniarnek pirsæksáva Sabbateme, ajungitsulliarnerloneet ajor-
tulliarnerloneet; innuk unnaullugoloneet tokkollugoloneet?
10 Tamásalo sieklugit irssigei, innuglo tauna okarbiga: Ark-
settit issuikit. Taimailiorpok tava. Arkseilo ajorungnærput,
igdlomisun-élerlutik. 11 Taukkoale peblingälerput, ingming-
nullo okallukattigeelerput, kannok illiorbigiomaulugo.

12 Taimanele kakkamut majoarpok tuksiariartorlune, un-
nuarlo nåua Gudemut tuksiarlune. 13 Kaumello ajokærsu-
kenne kákoei, taukkonangalo arkanek marluk kennerpei,
tailerlugillo Apostelinnik: 14 Simon, Petrusemik tairsak,
kattengutalo Andrease, Iakolo Iohanneselo, Filippuselo, Bar-
tholomæuselo; 15 Mattheuselo Tomaselo; Iako, Alfæusib
ernera, Simonlo, Zelotesemik tairsak. 16 Iudaselo, Iakub
kattenguta, Iudaselo Ischariote, pisitsirsok. 17 Taivkolo il-
lagællugit atterpok, narksamullo pivlune kikkarpok, ajokær-
sugarperksoeelo, innuperksuillo Iudit nuneinit tamannit, Ieru-
salemmillo, Tirusemillo Sidonemillo, immab sinnanétung-
nit: 18 Taukkoa tikkiutut, tussaromaulugo, kaitsorsárkol-
lutiglo nappautimingnit; annernerniglo maujungnartunnik
nagliuktisimarsut ajorungnærput. 19 Innuperksuillo tamar-
mik aktoromaniarpæt, pikkunartok taursomanga annimet,
tamásalo kaitsorsárlugit. 20 Ajokærsukennelo irssigillerpei,
ima okallukl une: Ussornarkause peetsose, Gudib nálegauvia
pigigaussiuk. 21 Ussornarkause kåktosė, kārsillaissægause.

Ussornarkause, mattomanétilluse kejarsose, tipeitsussægause.
22 Ussornarkause, innuit umigippasse, auiksártilluselo mit-
tautigippasse, attisselo tainerdluklugit sordlo ajortut, Innúb
Ernera pivlugo. 23 Tava tipeitsugitse, keemasukluselo, ak-
kiksauterse angekemet killangme. Taimatõg siudleesa pir-
sarigieit Profetit. 24 Erkanarle illivse pissórsose, tupedler-
sautæronause. 25 Erkanak illivse, tamannik arssirsorsóur-
sose, kãleromárause. Erkanak illivse, mattomanétilluse iglar-
tose, kejájomárluselo opitórsojomárause. 26 Erkanak ok-
korse, innuit tamarmik okautigilluarpasse. Taimattõg siud-
leesa pirsarigieit Profetiókosersut. 27 Okaupauselo, okkorse
nálektoseá: Kingarsartisse assæniarsigik. Illivsenut umit-
sairsut ajungitsulliarbigissigik; 28 Illivsenik pidluaikorsirsut
pidluarkogissigik; illivsenik nagliuktitsirsut tuksiuniarsigik.
29 Ullursekullo igdlokut erksãrnekaruit, tauna igdloaniktõg
mannilerbigimigiuk; kalliparniglo arksárnekaruit, tauna an-
norarniktõg erdligutingimigiuk. 30 Illingnut kenúrsok, tun-
niúk, pingniglo arksárnekaruit, uttertitsivigekussengilatit ta-
makkoninga. 31 Kannongétomigloneet innungnut illiorbige-
koguse, taimatõg illivse illiorbigissigik. 32 Illivseniglo assæ-
niktut assagussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissau-
visse? Ajortulliartuttõg assærsittik assægieit. 33 Illivsenullo
angæjokáursut kisseesa ajungitsulliarbigigussigik, kannongéto-
mik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttõg taimai-
lioriput. 34 Illivsenullo uttertitsiginnaursut attukikussigik,
kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartut-
tõg attukikattigeeksarmimætta, nellerlugit uttertitsivigekogamik.
35 Taimaitomik kingarsartisse assæniarsigik; angæjokáuv-
luselo attukeeniaritse uttertitsivigissæsuginnase; akkiksarse tava
angissavok, kotsingnerrúrsúblo kittornarissauãse; taursoma
ãuagirsormagit kujangitsut arksoarnartullo.

(Evangelium am 4. Sontag nach Trinit.)

36 Taimaitomik nákinniktóniaritse, sordlo Atátarsesõg
nákinniktorsómet. 37 Passiklerniariaurnasse passiklernekais-

sengilasesõg tava. Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekaissengilasesõg tava. Issumakærbiginnigitse, issumakærbiginekaissausesõg tava. 38 Tunnirsiniaritse, tunninekaissause tava. Ouktúmik nennersimarsomik aulatikamik ullibkangărtomik săvsinut tunnissauáse; ouktútigirsauvsinik merssa ouktorbiginekaissægiose. 39 Arssersóumiglo okarbigei: Tekpeetsok tekpeetsub unnersorsinnaunerpau arvkotiksanik? Tamangmik nakkaissengilek ittersamut? 40 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak; ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, nămakpok tava. 41 Kattengupille irssætta irssiuta saog tekkoñiarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 42 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, kattengutiga, irssiut irssingnit péjaromárpara, paukarullo merssa irssingnétok nangminek mallugingiliuk? Illungersõngitsotiná! paukarut irssingnit péjaradlauk, kingorna tava kattengupit irssiuta pærniarlugo piuk. 43 Orpik ajungitsok paumakartaraingilak ajortunnik, orpiglo ajortok paumakartaraingniok ajungitsunnik. 44 Orpeet tamarmik nællunaitsaraut paurngamingnit. Feigit Dornennit kattersorsinnaungileit, taimatõg Paumet Weiniglit kattersorsinnaunginieit kakkidlernekutinnit. 45 Innúb ajungitsúb ajungitsut sakkomersitarei umame pianit ajungitsomit; innúblo ajortúb ajortut sakkomersitarei umame pianit ajortomit; terssa, umættib ullibkarneranik kannek okallugarau. 46 Saogme tairsarpissinga, Nálekamik, Nálekamik, nálengnagillo okautsikka? 47 Uamnut pirsok, okautsimniglo tussartok, mallingniktorlo; tauna, kimut arssigirsok, okautigissauara illivsenut: 48 Arssiga angut iglulliortok, nuna taursoma ittersælliorlugo ittesómik, iglolo tungauvillera kărssomik. Kooksoængormelle immek, iglo tava kooksúb suppunia, aulatisinnaunagolo, kărssomik tungauvillermet. 49 Tussartúble mallinguingitsúblo arssiga angut iglulliortok irvsomut, tungauvillernago; kooksúblo suppumanne iglo tamanna, erngerlune oppikau asserorkallunelo.

KAP. VII.

Sorsuktukset nálegætta kivganut ussornartulliok; Nukakpiak umartipa Naineme; Iesuse Iohannesib appersorkoa ajokærsukaminut; Arngnak ajortulliartok kodlillerkau.

Okautsinnele tamakko năgamigit innuit tussartillugit, Kapernaumut aularpok. 2 Sorssuktuksello nálegætta kivga, assærsa, terssane napparsimarsok tokkungajeklune. 3 Taunale Iesusemik tussaumagame; Iudit utiokaunereet taursomunga tuksiariartorkoei, kivge kaitsorsáriartorkollugo. 4 Ivkoale Iesuse ornikamiko kenúvigingărpæt, okallukluiglo: Tamattominga pirsariakarpok illingnit; 5 Ekkardlivut assamagit, ajokærsorbikpullo sennatimago. 6 Iesusib tava illagillerpei; Iglole padlillermarssuk, sorssuktukset nálegætta assærsenne taursomunga okariartorkoei immænna; Nálegak, pirssarirsersornek; kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; 7 Taimaitomiktŏg uamnik nangminek kingakosugirsunga illingnut pinnek; okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 8 Uangatŏg innúgama nálegaliksóvlunga, kivgakarlungalo sorssuktuksennik; illænnullo okarpuma: Aularit, tava aulararau; ama adlamullo: Kacheit, tava kairsarau; kivgamnullo: Sennauk, sennarsara tava. 9 Tamannale Iesusib tussaramiuk, aijaisórutiga tauna; keviarlunelo innuit malliktinne okallugbigei: Okaupause, taima aktigirsomik opernermik nervsangitsunga Israelittinne aglæt. 10 Aulartitello iglomut tikkinamik, kivgak napparsimarsogalloak ajorungnærsok tikkipæt.

(*Evangelium am 16. Sontag nach Trinit.*)

11 Mattomalo kingorna iglorperksoarnut Nainemik attelingnut aularpok, ajokærsukennelo amerdlasút innuperksuillo illagællugit. 12 Iglorperksuille issertarbiæt tikkilermago; atta tokkorsok akkiarlugo annipæt, tauna arngnætta ernetuariga, uidlarneróvlunelo; innuperksuittŏg illagigiæt iglorperk-

soarnit. 13 Nálekablo tekkogamiuk, nákiga, okarbigællugolo: Kejákennek. 14 Iklerbik tava orniklugolo aktorpa, akkiartullo unnikput. Okarporlo: Nukakpiak, okaupaukit, makkitit. 15 Tokkorsok tava makkipok, okallulerlunello. Arngnanullo tunniupa. 16 Tamarmiglo erksilerput, Gudelo ussorǽt, okalluklutiglo: Profetersúb tikkisimauãtigut, Gudiblo innunne tikkerarsimauei. 17 Okautsillo tamakko, Iesuse pivlugo, tussaumarsængolerput Iudæame tamanne, erkanétunnelo nunenne tamanne.

18 Tamakkolo tamása Iohannesemut ajokærsugeisa unnibkareit. Taursoma tava ajokærsukængne marluk kákopek, 19 Taukkolo Iesusemut aulartipek, ima okarbigekollugo: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 20 Angutiglo taukkoa Iesuse tikkinamiko, okarpuk: Iohannesib koirsirsúb aulartipãtigauk illingnut, imalo okarbigekollutit: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 21 Taimane merssa napparsimarsut, anniartullo, tornársuglillo amerdlasórsuit kaitsorsárpei, tekpeetsullo amerdlasórsuit tekpiksisillugit. 22 Iesusib tava akkipek, okallugbigællugiglo: Aularitik, Iohanneselo okautsartukko tekkorsautingnik tussakautingniglo: Tekpeetsut tekpiksiput, tussiartut pissukput, puppiksut puppæroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsut okaursáput okautsinnik tussarnersunnik; 23 Ussornarkaulo mammieitsengitsok uamnik. 24 Iohannesible aulartitæk uttermeamik, Iesuse innungnut okallulerpok Iohannesemik, ima okalluklune: Innukajuitsomut suna tekkoiartorpissiuk? Iviksoak annorib aulatita tamannut tekkojomauvissiuk? 25 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Innuk annorariksok tekkojomauvissiuk? Atta, annorariksut nerrilluartullo nálegaunerit igloinnétaraut. 26 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Profete tekkojomauvissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok. 27 Taivnávok agleket okautigirsǽt imænna: Areit, Engeliga siunernut aulartipara, arvkotikset illuarsárkollugo siunerne. 28 Okaupauseme, arngnennit erniursokang-

ilak, Iohannesemit koirsirsomit angnerrúrsomik Profetemik, mingnerle Gudib nálegauviane, angnerrovok taursomanga.
29 Innuillo (Iohannesib) nálekteisa tamarmik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, Gude nálengnartipæt koekollutiglo Iohannesemut.
30 Farisæerille, aglekennik illissimarsullo Gudib pekkorsa nachogæt ingmingnut, koekonnatiglo taursomunga.
31 Nálegak tava okarpok: Innuit okko ekkardlereet kimut arssersóussanakka? Kinalo arssigárssuk? 32 Merdlertut arssigeit niuverbingme ivksiarsut, ingmingnullo torklularsut, ima okalluklutik: Kardlortarbigigalloarivse, tapperomangitsosele, allianartomiglo okarbigigalloarivse, kejájomangitsosele. 33
Iohannese koirsirsok tikkisimavok, timmiursartungimello, Weinemiglo immingimet; annernepillurksoakartok unnerparse.
34 Innúb Ernera tikkisimavok, nerrivlunelo immermet, okarrarause tava: Attà, innung una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsigirsæt. 35 Illissimarsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit tamannit.

36 Farisæerille illætta inneppa nerrekattigekollune. Farisæerib igloanut tava isserpok, nerrivingmullo ingipok. 37
Attalo, arngnak terssane iglorperksoarnétok, ajortulliartorsoak. Farisæerib igloane Iesuse ivksiamet, tauna tussarame, ermusek tarnutiksamik immalik tikkiupa. 38 Issigeisalo tunnuænnut piok, kejávlunelo; kodliminiglo issigei meitsektillerpei, nutsaminiglo sellumarsarlugit; issigeilo kunnikpei, tennillugillo tarnumik. 39 FarisæeribIe nerriártorkorsirsætta tamanna tekkogamiuk, illumigut ima okallulerpok: Una Profetiógune, arngnak una aktortine illissimalluaissægalloara, kinaursok; merssa ajortulliartorsómet. 40 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Simoná, illingnut okausiksakarpunga. Taunale okarpok: Ajokærsoirsok, okarit. 41 (Iesuse okarpok) Anningaursennik taurseirsok marlungnik akkeetsortokartok; ardlæk akkeetsortok anningaursennik 500-nik, aipale 50-nik.
42 Akkiksakangimenniglo akkillerkojungnærpek. Kæ okarit,

ardlækit kia assænerrussaua? 43 Simonib akkia, okallukluneIo: Uanga issumavunga, amerdlanernik akkillerkongissætta. Okarbiga tava: Issumalluarpotit. 44 Arngnamullo sállune, Simonmut okarpok: Arngnak una tekkoviuk? Iglungnut merssa issertunga, idlit tunningikingma immermik issikama ubbautiksænnik; omale issikakka meitsektikei kodliminik, nutsaminiglo sellumarsarlugit. 45 Idlit kunningikingma, unale isserame, sorangilak issikakka kunniksarlugit. 46 Idlit niakora tenningiket orpiúb orksuanik, omale issikakka tennikei tarnumik. 47 Taimaitomik okaupaukit: Una issumakærbiginekarpok ajortoperksoarnik, merssa assæningărame; ingmamigle issumakærbiginekartok, ingmamik assænikpok. 48 Arngnamullo okarpok: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 49 Nerrekattei tava illumikut ima okallulerput: Kina una, ajortunniktōg issumakærbiginniktok? 50 Arngnamulle okarpok! Operauit annausimavotit; pidluarlutillo aularit.

KAP. VIII.

Nálegiartunnik illuartunnik ajokærsoiok; immak siorsussærsipa; tornársulingmut ussornartulliok; Iairusib pánnia tokkorsok umartipa; arngnak nagliuktorsoak ajorungnærpok.

Mattomalo kingorna sakkiok iglorperksoættigut iglorpaisigullo, ajokærsoilunelo, okautsillo tussarnersut Gudib nálegauvianik okautigei; ivkoalo arkanek marluk neijortuinarpæt.
2 Taimatōg arngnet illeisa, annernepillungnit nappautepillungnillo ajorungnærsiteisà neijoriæt, imaitut: Maria, Magdalenamik tairsak, annernepilluærosimarsok arbenek marlungnik;
3 Iohannalo, Kusab, Herodesib pársirsætta nullia, Susannalo; adlello amerdlasút, taukkoa tunnirsarpæt perkotimingnik.

(Evangelium am Sontag Sexagesima.)

4 Innuperksuille kattissimalermætta, iglorperksoarnillo tamannit ornigæsuarmænne, arssersóumik okallugbigillerpei:

5 Siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirsok nautséjæksami-
nik, siaroarterisillugolo illéit túput arvkoserngúb senniamut,
tungmagávlutiglo, tingmirsello killaúb attánétut pakkulugiar-
torlugit pieit. 6 Illéillo kārsomut túput, náulerlutiglo tok-
kolerput, ivsekanginamik. 7 Illéillo túput orpeet kénariksut
akkornænnut, orpeello kénariksut náukattigigamikik, tokkopeit
tava. 8 Illéillo túput irvsoriksomut nunamut, náulerput tava,
nautséjæksakalerlutiglo 100-nik. Taima okarame torklu-
lavok: Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle! 9 Ajokær-
sugeisale appersorpæt, okalluklutiglo: Arssersóutib mattoma
issuma kannongépa? 10 Akkieile: Illivse tunninekarpose,
killaúb nálegauviátta nællunartua illissimakollussiuk; adlelle
tamattominga tunninekarput arssersóutikut, tekkunnikonnagit,
umnit tekkunnikalloartut, tussaukonnagillo, umnit tussaralloar-
tut. 11 Arssersóutible mattoma issuma imaipok: Gudib
okausee nautséjæksáput. 12 Arvkoserngúble senniamétut,
terssáput okautsinnik tussartut; kingorna tornársúb okautsit
péjariartorpei umætteinit, operkonnagit pidluarkonnagillo. 13
Kārsométulle, terssáput okautsinnik tussartut, piomadlártullo
tipeitsuklutik; taukkoalo sordlekanginamik killamik opiller-
alloarput, nagliuktitarángattigle operungnærput. 14 Orpeelle
kénariksut akkornænnut tútut, terssáput okautsinnik, tussartut,
nunablo mattoma peenut kajungerkigamik, pissórsójomaulutik
ikdligupillullioromaulutiglo, okautsit ippititareit, naulersuksær-
ovlutiglo. 15 Irvsoriksomele nunamétut, terssáput okaut-
sinnik tussartut torkorlugillo umættimingne illuartunne ajungit-
sunne, nautséjæksakalerlutiglo kammajuillutik. 16 Nenner-
úmigle ikkititsirsokararaingilak, mattórlugolo nappartamik, il-
lisuklugoloneet nerriviúb attánut; nenneruserbingmulle illirsara,
issertunnut tamannut tekkokollugo nennerut. 17 Irssertorsi-
marsokangimet sakkomissengitsomik, angigirsakaranelo niptag-
aussengitsomik, kaumarsomullo pissengitsomik. 18 Taimaito-
mik tussagæksesse nálegluarsigik. Pekkartok tunninekaissammet,
pekkangitsorle arksárnekaissavok pekkartugirsaminik agleet.

19 Arngnættale kattenguteisalo (Iesuse) ornikpæt, innungnille padlinek ajorpæt. 20 Okarbiginekarpok tava immænna: Arngnaavit kattengutivillo kammanétnt tekkojomauătit. 21 Sápeile, okallugbigællugillo: Gudib okauseenik tussartut mallingniktullo, terssáput arngnara kattengutikkalo.

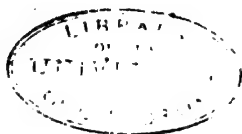
22 Udlullo taivkoa illénne umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit. Okarbigeilo: Immab igdloanut ikkărta. Aualekput tava. 23 Immarsiortillutiglo, sinnilerpok. Annorausuarsúblo tikkikei, maglillo umiarsoak kădlarpæt; nauianartorsiorkallutiglo. 24 Tava ornikpæt, itersárlugolo okarbigæt: Ajokærsoirsok, Ajokærsoirsok, umiulerkaugut, Makkipok tava, annorelo immauviúblo maglee innertermattik sorarput, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 25 Okarbigeile: Naug opersuæserse? Taukkoale erksilerput, aijaisórlutiglo, ingmingmullo okallukattigeekput: Kina una? Innertermattik, annoriblo immauviúblo nálekpæk.

26 Umiarsoakullo ingerdlaput tava Gadarenerit erkénnut, Galilæab akkianétomut. 27 Nunamullo niumet, angutib iglorperksoarnit pirsúb nellaupa, tauna annernepillungmik illumiuliksóursok siornarsoarnit, tammakangisinnarlunelo, iglomelo issersimauangilak, illivernétuarlunele. 28 Taursomale Iesuse tekkogamiuk, niblidlárpok, okallukluunelo: Sugaukit, Iesuse, Gudib kotsingnerrúrsúb Ernera? Kenúvigáukit, nagliuktekomanga. 29 Merssa annernek maujungnartok annikoa innungmit taursomanga, sivissórsoarmik nagliuktingărmagó. Taunalo innuk kallimnersoarnik sauiksoarnik, parnărutinniglo kellersornekaralloarángame, nungullune tava kellerutit kiktorarei, annernepillungmiglo aulartitaraursok innukajuitsunnut. 30 Iesusiblo appersorpa, okalluklunelo: Kannongétomik attekarpit? Akkia: Legionemik; annernepillnit amerdlasút pullasimamætta taursomunga. 31 Taukkoa tava kennúvigæt, aulartekonnatik ittisómut. 32 Polekerperksuille mattoma erkanétut nerrirsut kakkame; taukkonnungalo pul-

latèkollutik kennúvigæt. Taimalo pekkomattik. 33 An-
nernepilluit tava innungmit annipul, polekennullo pulláput;
polekerperksuillo tamarmik tinginæsuarput immanut, ippiv-
lutiglo. 34 Polekennigle pársirsut tamanna tekkogamiko,
kemmáput, okautigiartorlugolo iglorperksoarmiunnut iglor-
pængoarmiunnullo. 35 Tava anniput pillirsak tamanna tek-
koiartorlugo; Iesuselo ornikpæt, innuglo tauna annernepil-
luærotok naipipæt, Iesusib issigeisa sænne ivksiarsok annorar-
simaulune sillakarlunelo; annilárput tava. 36 Taukkolo okal-
luktúnieit tekkunniktut tamattominga, annernepillulik kan-
nok ajorungnærsok unnerlugo. 37 Tava tamarsoarmik, Ga-
darenerit nuneinétut, kenúvigæt kemmekollutik; erksingă-
leramik. Umiarsoarmullo ikkivok, ama utterlune. 38 Ang-
utible annernepilluærosimarsúb kenúviga, neijortuaromagalloar-
lugo unnerpok. Iesusible ingminit aularkoa, okarbigællug-
olo: 39 Iglungnut angerdlarit, okautigællugolo, kannong-
étorsoarmik ussornartomik Gudib pimattit. Aularpok tava,
iglorperksoarnelo tamanne okallulerpok, kannongétorsoarmik
ussornartomik Iesusib pimanne.

40 Iesuselo ama tikkimet, innuit niobiorpæt, tamarmik
merssa uttakigamiko. 41 Attalo, angut, Iairusemik attelik,
kattisimauviúb nálega, Iesusib issigeisa sænnut pædloriartor-
pok, kenúvigællugolo, iglominut isserkoa; 42 Pannesuakaráme
arkanek marlungnik okkiolingmik, tauna tokkojakau. Ters-
sungalo (Iesuse) ingerdlatillugo innuperksuit nimniortipæt.
43 Arngnarlo okkiut arkanek marluk áunărsinnartok; taur-
soma perkotinne tamása nungukei kaitsorsáirsunnut, illuar-
siginnaunanelo. 44 Taursoma ornikpa tunnuanit, annorætt-
talo killungauta aktoriartorpa; terssangainarlo áua kippivok.
45 Iesuse tava okarpok: Kia aktorpănga? Tamarmigle mis-
siarmætta, Petrusib neijorteisalo okarbigæt: Ajokærsoirsok,
innuit merssa tettortillutillo nimniortipătit, idlillo okarpotit:
Kia aktorpănga? 46 Iesusele okarpok: Merssame aktornekar-
punga, missigigauko pikkunartok uamnit annimet. 47 Arng-

nable tamanna angigiginnaunginamiuk, oliklune tava pædlor-
bigiartorpa, innuillo tamása tussartillugit unnibkára suna piv-
lugo aktorne, kannorlo erngerlune ajorungnærame. 48
Taursomale (Iesusib) okarbiga: Panniga, tupedlerit, operauit
annausimavotit, pidluarlutillo aularit. 49 Sulle taima okal-
luktillugo, kattisimauviúb nálegætta kivgeisa illæt tikkiupok,
okarbigællugolo: Panneet tokkovok, ajokærsoirsok tava
pirssarirsersoriaurnago. 50 Iesusible tamanna tussaramiuk,
sápa okallukluneló: Annilárkennek; opersinnait annekomár-
pok tava. 51 Iglomulle isserame, adlet isserkongilei, Petru-
sele, Iohanneselo Iakolo, niviarsiakablo anguta arngnalo.
52 Tamarmigle kejáput, allieisutigællugolo. Iesusele okar-
pok: Kejákennase; tokkungilak, sinniksinnarporle. 53 Ig-
lautigæt tava, tokkorsomik illissimagamik. 54 Taursomale
tamása annisipei, taunangoarlo arkseisigut tigua, niblerlunelo
ima okarpok: Niviarsiarak, makkitit! 55 Annernerætta
tava utterbiga, erngerlunelo makkipok. Nerrirsæksanik tava
tunnekoa taukkonunga. 56 Angæjokæglo annilangărpuk.
Innertingărpegle, pillirsak tamanna unnibkáutigekonnago
innungnut.

KAP. IX.

Ajokærsukenne 12 aulartipei; Iesuse Herodesib apperkotiga; inuperksuit 5000 Iesusib nerdlerpei; anniarsusiksaminik okallukpok; kakkame ussornarsinekarpok; tornársulik ajorungnársipa; Ierusalemmut ingerdlavok.

Ajokærsukennele arkanek marluk attautsimut kákoei; an-
nernepillungnullo tamannut kunnutitsirsungortipei pirsaune-
kartillugillo, nappautinniglo kaitsorsáinek ajungisipei. 2 Au-
lartipei tava okallugiartorkollugit Gudib nálegauvianik, kait-
sorsáikollugillo napparsimarsunnik; 3 Okarbigeilo: Piksa-

mautekaissengilaseloneet ingerdlatilluse, ajaupirsamigloneet,
kaursarbingmigloneet, timmiursamigloneet, anningaursennig-
loneet; nungulluselo marlungnik annorakaissengilasesŏg. 4
Iglomullo sumétomulloneet isseruse, terssanétuaritse, aular-
tinnase. 5 Illeisalo illæssiaringippasse, tava tersanga iglor-
perksoarnit annigitse, issikesselo aglæt karssejarsigik, næl-
lojungnærutiksænnik. 6 Taukkoalo aularput, iglorpéisigullo
ingerdlarsarlutik, okautsit tussarnersut okautigeit, kaitsor-
sáilutiglo tamanne.

7 (Iesusible) sullirseinik Herodese, nunamut illáinarmut
nálegáursok tussaumalerame, issumane nekkimatipa, illéisa
Iohannese unnermarssuk makkisimarsok tokkorsunnit; 8 Il-
léisale Eliase tekkotitok unnerpæt; illéisale Profetitokarsuit
illæt umartok unnerpæt. 9 Herodese tava okarpok: Io-
hannese niakoærsikiga, taivnale kináunerpa, tussaumarsara
taimaitomik? Tekkojomadlára tava.

10. Aulartitello ama utteramik, ussornartulliakettik tamása
okautigeit taursomunga. Ingminut tava pisipei, ingmikórlu-
nelo aularpok innukajuitsomut, iglorpait, Betsaidamik attiglit,
erkænnut. 11 Innuille tamattominga tussælleramik, mallik-
pæt; ornekollunelo tava okallugbigei Gudib nálegauvianik,
kaitsorsáriakartullo kaitsorsárpei. Uellillermelle. 12 Ajo-
kærsugeisa arkanek marluk ornikpæt, okarbigællugolo: In-
nuit makko illingnit aularlit, mattoma erkætta iglorpéinut,
iglorpængoeenullo, sinniktarbiksarsiorlutiglo nekkiksarsinniar-
kollutik; uagut māne innukajuitsoménauta. 13 Taursomale
okarbigei: Illivse nekkikseinik tunnissigik. Taukkoa okar-
put: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut, aulisakængniglo
marlungnik; uagulloneet pissiniariartussaugut innuperksuit
okkoa nekkikseinik. 14 Terssanétut merssa anguteinait
5000-dióursut. Ajokærsukennele tava okarbigei: Ingekogis-
sigik tunnudlereeksungorkollugit, 50 ingmikut, ama 50 ing-
mikut. 15 Taimailiorput tava, ingillutiglo tamarmik. 16 Tava
timmiursautit okko tedlimæt, aulisakæglo marluk tiguei,

killangmullo ardlorpok, tængekártillugillo augorpei, ajokær-
sukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit.
17 Nerripat tava, tamarmiglo kărsillárpat. Sorarsello aug-
vakungoet kattersoramikik torkorlugit, nuerseket arkanek
marluk immerpeit.

18 Kissimélunelo tuksiarame, ajokærsukennelo illagiga-
migit, appersorpei, okalluklunelo: Innuit okautigirsarånga-
minga kináusugănga? 19 Akkiæt, okallukl utiglo: Iohan-
nesiósugătit koirsirsok, illéisale Eliasiósugătit, illéisale Profetit
uttokáit illæt umarsimarsósugătit. 20 Tava appersorpei: Il-
livseme kináusugaissinga? Petrusib tava akkia, okalluklu-
nelo: Kristusióvotit, Gudemit pirsotit. 21 Innertingărpeile,
tamanna okautigekonnago innungnut. 22 Okariorlo: Innúb
Ernera anniængărtissirsum unnerlune, ajektugáussevlunelo
uttokaunernit, pellessiunernillo, aglekennik illissimarsunnillo,
tokkotitáussevlunelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unner-
pok. 23 Tava tamása okallugbigei: Uamnut mallingniko-
marsok issumaminik piniaissengilak, nagliugutikselo udlut
tamása ingminut pisissaua, malliklungalo. 24 Innúrsusimi-
nik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erd-
lingitsok uanga pivlunga, tauna innússavok. 25 Sillarsoar-
loneet tamát innúb pigigalloaruniuk, ingminigle tammartillune
asserorluneloneet, suksarau? 26 Uamnigle okautsimniglo
iktortok, taunatŏg Innúb Ernerætta iktorutigissægia tikkikune
ussornarsusimine, Atátamelo, Engelillo ajungitsut ussornar-
susiænne. 27 Illomulle okaupause: Taukkoa mănétut
illéisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik tekko-
tinnatik.

28 Taimalo okarame udlut arbenek pingasungormætta,
Petruse, Iohanneselo, Iakolo ingminut pisipei, kakkamullo
kingiktomut tuksiariartorlune. 29 Tuksiartillunelo, kénætta
tautoa adlangorpok, annoreilo kakkortorsoængorlutiglo keb-
lertorsoængorput. 30 Attalo, angutik marluk, terssa, Mo-
sesib Eliasiblo, okallugbigæk. 31 Taukkoa pinnersorsóvlutik

sakkomerpuk, okalluklutiglo tokkoviksanik, nāmaksiniksanik
Ierusalemme. 32 Petrusele illænnelo, uerngarnermik ajuler-
sut. Itteramiglo ussornarsusia tekkoæt, angutiglo taukko
marluk sennianétuk. 33 Taukkoalo Iesuse kemmengmækko,
Petruse Iesusemut okarpok: Ajokærsoirsok, tamānéluta
ajungilak, pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik, Mo-
sesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinne
merssa nællogei. 34 Taimale okalluktillugo, nuiab pirsúb
ullikpei, annilárpullo nuiab ullimattik. 35 Nippetsōg nuiamit
tussarsaursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assærsara,
tauna náleksiuk. 36 Nippelo taima tussarsautillugo, Iesuse
tekkoæt kissingortok. Tekkorsartiglo tamanna angigæl-
lugolo innungnut okautigingikæt udlut taukkoa-etillugit.

37 Akkagole kaumet, kakkamit attermætta innuperksuit
pāriartorpeit. 38 Attalo, angut, innuit akkornænnétok tork-
lullavok, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, kenúvigáukit, ernera
tekkoiartoruk, ernetuarigauko. 39 Atta, annernepillúb tigud-
lárángane, erngerlune niblerarau, issivtidlárangannelo kap-
piorarau; taimalo issivtidlárángamiuk kemmengnek ajunga-
jærpa. 40 Ajokærsukettillo kenúvigigalloarikka annisekol-
lugo, ajorpælle. 41 Iesusib tava akkia, okalluklunelo:
Tautokko opingitsut mumiksimarsullo ekkardlereet, kannok
sivissutigirsomik neijussauause koiægissevluselo. Ernerit
maunga ainiaruk.

42 Ornillermagolo, annernepillúb innuk issivterpa, pingār-
lugolo. Annernerle maujungnartok Iesusib auokáridlárpa,
nukakpiararlo ajorungnærsipa, angutanullo tunniunia. 43
Tamarmik tava Gudib ussornartua annilárutigæt. (Iesusible)
ussornartullirseinut tamannut tamarmik aijaisórmætta, taurso-
ma ajokærsukenne okarbigei: 44 Okautsit okko tussakesse
puigornauærsigik: Innúb Ernera pisitáussammet innuit ark-
seinut. 45 Okauserle tamanna tussaungikæt, nællovlugolo
siunekangikæt, okautsemiglo tamattominga appersornek sap-
perpæt.

46 Ekkarsautekalerpulle illamingnik kimik angnerojomar-
somik. 47 Umætteisale ekkarsauteit Iesusib illissimagamigit,
merdlertungoak tigua, senniminullo pisillugo. 48 Okal-
lugbigeilo: Merdlertungoamik ominga illæssirsúb attemne,
illæssiarigiånga; uamniglo illæssirsúb illæssiarigia aulartitsir-
sok uamnik. Illauvsinille tamannit mingnerrúrsok, tauna
angissavok. 49 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokær-
soirsok, angut tekkogikput, tornársungnik annisitsirsok at-
terne, uagullo innerterikput, illagælluta mallingimattit. 50 Ie-
susib tava okarbiga: Innertissengilarse; uautinut arksoard-
lingitsub illagătigut.

51 Udlungoennele náleramigit, nunamit kangattarbikse
nedliutillermet, illomórlune pillerillerpok Ierusalemmut aular-
omaulune. 52 Siudliksennelo aulartipei. Taukkoalo aular-
lutik Samarittit iglorpéinut inniksarsioriartorpæt. 53 Taiv-
koale illæssiaringilæt, Ierusalemmut ingerdlamet. 54 Ajo-
kærsukækille, Iakúb Iohannesiblo, tamanna tussaramiko,
okarpuk: Nálegak, piomaguit, okaromárpoguk sórdlo Eliase,
ingnek killangmit nakkarkollugo, nungukollugillo. 55 Ie-
susible keviarlugik tennerterpek, okalluklunelo: Annernerúb
kannongétúb illivtik kittornarimattik, illissimangilikko? 56
Innúb Ernerætta asseroriartungikei innuit tarneit, annaut-
sartorpeile.

57 Iglorpainnut adlennut tava aularput. Ingerdlatillugil-
le, angutib okarbiga: Mallikomárpagit aularbiksarnut ta-
mannut. 58 Iesusible sápa okarbigællugo: Terriænniet
sissekarput, tingmirsello killaúb attanétut uvlokarput; In-
núble Ernera nangminerminik innærtárbekangilarloneet. 59
Adlalo okarbigimanne: Mallinga; okarpok tava: Nálegak,
pekkogadlænga, angutiga illiartorkollugo uamnut. 60 Iesu-
sible okarbiga: Tokkungarsut tokkorsortættik illiartorlissigik,
idlille okallugiartorit Gudib nálegauvianik. 61 Adlalo okariok:
Nálegak, mallikomárpagit; pekkogadlængale, iglokatikka sor-
arutiksamik okallukbigiartoradlarkollugit. 62 Iesusible sápa

okarbigællugo: Arksaminik tigusirsok sennáksaminik, tunnuminétunnullo keviarlune; tauna illuangilak Gudib nálegauvianut.

KAP. X.

Ajokærsuket 70 aulartipei; tipeitsukłutik utteriput; aglekennik illissimarsok okallugbiga kannok illiorsusiksanik; Martalo Marialo pivlugik.

Mattoma kingorna ajokærsuket adlet 70 Nálekab kennerpei, marlukórtarługillo aulartipei siudliótillugit iglorpainnut nunennullo tamannut, ornikomarsaminut. 2 Okallugbigællugillo: Kattersugækset amerdlagalloakaut, sennachvirsuksello ikkekaut, taimaitomik kattersoiviúb nálega tuksiarbigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut. 3 Aularitse; atta, sauarkettut aulartipause ammarkut akkornænnut. 4 Põkaraselo, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, ingerdlatillusełó innungnut sikkimirsaissengilase. 5 Iglomullo sumétomulloneet isserángause, ima okaradlaritse: Iglo una ullapisautekarle. 6 Terssanelo ullapisautekaromártomik innukarpet, okauserse ullapisautelik taursomanétuaissavok, taimaitokangipelle, ullapisautivse utterbigiomárpãse. 7 Iglomele tamattomanétuaritse, nerdliurseinik nerrivluselo immeritse. Sennachvirsok akkilleriakarmet. Nukteriaurnase iglunnut tamannut. 8 Iglorpængnullo sumétunnulloneet pigguse, illæssiarippasselo, nerrigitse terssane nerdliurseinik. 9 Terssanétullo napparsimarsut kaitsorsársigik, okarbigissigiglo: Gudib nálegauviætta padliksimakãse. 10 Iglorpængnulle sumétunnulloneet isserusse, illæssiaringippasselo, tava iglut akkornættigut annigitse, okalluklusełó: 11 Karsserneritt aglæt, iglorperksoauvsinit attarsut uautine, péjarpauvut illivsenut; nællussengilarsele Gudib nálegauviætta padliksimagãse. 12 Okaupause: Udlut nãgatiksænne Sodomamiut pidlárne-

kangäissengilet, iglorperksoarmiunnit taukkonanga. 13 Erkanak Korazinå! Erkanak Betsaida! Tiromiunne Sidomiunnelo taimaitut ussornartulliet pisimapætta, sordlo illivsine pirsut, itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut aksemiussægalloarlutiglo. 14 Taimaitomik ekkartóursivingme ivkoa Tiromiut Sidomiullo pidlárnekangäissengilet illivsenit, 15 Idlillo Kapernaumá, kangattartisimarsotit killak tikkillugo, ittinerrúrsomut sammunga ajektugáussautit. 16 Illivsenik nálektúb nálekiänga; illivseniglo nachorsúb nachogigiänga; uamnigle nachorsúb nachogigiätög aularititsirsok uamnik.

17 Taivkoale ajokærsuket 70 tipeitsuklutik ama tikkinamik, ima okallukput: Nálegak, tornársuit aglæt nálekpátigut akkit pivlugo. 18 Okarbigeile: Tornársuk tekkogalloariga nakkartok killangmit, sordlo ingnädlengnersoak. 19 Atta, nekkursektikivse, pullaterirset Skorpionillo tungmagákollugit illivsenut, kingarsartúblo pirsaunereenut tamannut nálegangortikivse, sunnissengiläselo. 20 Annernepilluille nálengmasse, tipeitsutigissarunnassigik; angnerrúrsomigle tipeitsugitse, attisse agleksimamætta killangme. 21 Taimane Iesuse annernermine tipeitsukpok, okalluklunelo: Atátak, killaublo nunablo nálegæk, ussorágit, illissimarsunnut sillalingnullo tamanna angigigauko, merdlertuttun-étunnulle nællojungnærsinauko; illomut, Atátak taima illuarigit. 22 Tamása Atátama tunniupei uamnut. Ernermiglo kináursomik illissimarsokangilak, Atátab kissime illissimaua, Atátamigloneet kináursomik illissimarsokangilak, Ernerúb kissime, Ernerúblo nællojungnærsitsomarseisa illissimauæt.

(Evangelium am 13. Sontag nach Trinit.)

23 Ajokærsukennelo angnerrúrsomik sállugillo okallugbigei: Ussornakaut irssit, tekkunniktut tekkorsauvsinik. 24 Okaupauseme: Profetit amerdlasút nálegaunerillo tekkorsarse tekkojomagalloarææt, tekkonnagolo; tussægarselo tussaromagalloaræt, tussarnagolo.

25 Attalo, aglekennik illissimarsok tava nækkoipok urs-
serlugolo okalluklune: Ajokærsoirsok, sullissaunga, innursú-
mik nāksaungitsomik kingorngursekollunga? 26 Okarbigale:
Inneitsissinne kannok agleksimaua? kannok attuarpigit? 27
Sápa, okallukInuelo: Gude Náleket assaissauet umættingnik
illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, pirsaunerniglo tamannik,
issumangniglo tamannik, innukatillo tuglit illiktun assaissauet.
28 Okarbigale: Akkilluarpotit, taimailiorit, tava innússautit.
29 Taunale illuaromatógame, Iesuse appersorpa: Kiname
tuglerællugo innukattigāra? 30 Iesusib tava sápa, okalluk-
lunelo: Innuk Ierusalemmit tessammunga Ierichomut aular-
met, innungærsut tauna kanningárlugo piæt, mattarlugolo
unnattarlugolo tokkungajektorlo kemmekpæt. 31 Illáne Pel-
lessib terssóna ingerdlarsúb tekkogamiuk, kangersinnarpa.
32 Taimatōg Levitib terssunga pirsúb tekkogamiuk, kangeria.
33 Samariamiublę ingerdlarsúb, terssungalo pirsúb, tekkoga-
miuk, nákingārpa; 34 Orniklugolo kidlee mattuserpei, koir-
sivigællugillo orpiub orksuanik Weinemiglo, nerssúmelo kā-
nut kakkitillugo, iglomullo sinniktarbingmut pisipa, pauvkéi-
niarlugolo. 35 Akkago kaumet, aularomagame, anningaursæk
marluk niptarpek, tunniullugiglo sinniktarbiúb nálegánut,
okarbigællugolo: Pauvkenniarúk una, adlamiglo illagukik,
akkilleromárpagit ama utteruma. 36 Kannok tava issumavit?
pingasut taukkoa illæt kina innungærsut kidligætta tuglerællugo
innukattigau? 37 Akkia: Taursominga nákinniktok. Iesusib
tava okarbiga: Idlit tava taimailioriartorit.

38 Ingerdlatillutiglo, iglorpængoennut isserpok. Arngnak
terssanétok, Martamik attelik, taursoma isserkoa iglominut.
39 Taunalo kattengutekariok, Mariamik attelingmik; tauna
Iesusib issigeisa sænnut ingipok; okalluktillugolo nálengniarpa.
40 Martale ullapillerpok sakkinermik, kivgartorbigællugo.
Ornikpa tava, okalluklunelo: Nálegak, assiginnarpiuk, kat-
tenguma kissima kivgartortimanga? Okarbigúng-eit, ikkior-
kollunga. 41 Iesusible sápa, okallugbigællugolo: Marta,

Marta, issumalliorpedlárlutillo ullapipedlárkautit. 42 Attauseenarle pirsariakarpok; Mariab kennersimaga ajunginek, tamattominga arksárnekaissengilak.

KAP. XI.

Tuksiarnermik ajokærsoiok; okallorajuktut narkiksorpei; Farisæerib igloane nerrisilhune, taukko auokáridlárpei.

Tikkisamelo illánekame tuksiarpok. Sorarmello ajokærsugeisa illætta okárbiga: Nálegak, tuksiarnermik ajokærsortigut, sordlo Iohannesibtōg ajokærsukenne ajokærsorei, 2 Tava okarbigei: Tuksiaruse, ima okaritse: Atátarput killangme, akkit ussornarsile; Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmesut nunametsōg taimaikille. 3 Udlut tamása piksautinik tunnissigut. 4 Ajortivtiniglo issumakærbigittigut, uaguttōg akkeetsortivut tamása issumakærbigigautigik. Urssernartomut pissitsarunnata, ajortomille annautigut. 5 Okallugbigigiei: Ardlauvse kia ikkingutekarune, unnuablo kekkane tauna ima okarbigiartorpanne: Assærsara ikkingutiga, attartorlanga timmiursennik pingasunnik; 6 Ikkingutima tikkerarmanga, nerdliutiksaniglo ajupara. 7 Kammanétúblo imænna akkissennerpau, okalluklune: Sinnikteilissarunnanga; matto parnãrsimamet, kittornængoakkalo illagãkka inneme; makkinek ajulerpunga tunnillutillo. 8 Okaupause, makkingikalloarune tunnillugolo, ikkingutigigamiuk, taimaitorle iktojuitsõvlune kenúnermik sorarutingimanne, tava makkissavok, ajorsautaniglo tunnissaua. 9 Okaupausesõg: Kenúgitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennersissause tava; kassuktoirsaritse, mattuærbiginekaissause tava. 10 Kenúrsok merssa pirsarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekararau. 11 Kia ardlauvse, angune ernerætta kenúvigippanne timmiursamik, tunnissennerpau ujarkamik? Aulisægamigloneet kenúvigippanne, pullaterirsãmik

tunnissennerpau? 12 Mænningmigloneet kenúvigippanne,
Skorpionemik tunnissennerpau? 13 Illivse tava, naug ajor-
tose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungit-
sunnik; angekainik Atátab killangmétúb kenúrsartinne tun-
ninauiakei Annernermik ajunginermik?

(Evangelium am 3. Sontag in der Fasten, Oculi.)

14 Annernepilluglo, okallungnermik ajortitsirsok, (Iesusib)
annisipa. Annernepilluglo annisimamet, tavainak okallung-
nek ajortok okallulerpok. Innuillo ussorukput. 15 Illeille
okarput: Annernepilluit annisitarei Beelzebumik, anerne-
pilluit nálegænnik. 16 Adlelle ursserpæt, killangmillo næl-
lunærkumik tekkotekollutik taursomunga. 17 Ekkarsauteille
illissimagamigit, okallugbigei: Nálegauviúb innuee tamarmik
ingmingnut illageegungnærsut nungunauiakaut, iglullo oppi-
kattigeekiput ingmingnut. 18 Tornársuktōg ingminut ak-
kerartorune, kannongme tava nálegauvia émersussaua? Illivse
okarause, annernepilluit annisikikka Beelzebumik. 19 Uang-
ale annernepilluit annisikukit Beelzebumik, kimik kittor-
nauvse annisitarátigik. Taimaitomik taukkoa arksoarissauãse.
20 Annernepilluille Gudib arkseinik annisikukit, Gudib ná-
legauviætta tava tikkisimauãse. 21 Pirsársúb sekkokartúb
iglorsoe sernigippago, perkotei tava pinekaissengilet. 22
Pirsársónerrúrsúble pãiartoruniuk, arktungikuniuglo, sekku-
teinik tettigirseinik tamannik tava arksárara, péjakennelo
tunniorarlugit. 23 Uamnik illagiomangitsúb akkerartorbig-
ãnga, kattersoikattigingisaralo serkaiok. 24 Annernek mau-
jungnartok innungmit annirsarángame, ingerdlarsarau sõkangit-
sokut, kassuerbiksarsiorlunelo, taimaitomiglo nervsangikune
tava okararau: Iglumnut annivigigalloamnut utteromárpunga.
25 Tikkitsarángamiuglo, selliksimarsok pinnersársimarsorlo
nennirsara. 26 Tava aulararau, annernerniglo arbenek mar-
lungnik, ingminit ajornerrúrsunnik illatãlerlune, taukkoalo
isserángamik terssanétuarput; kingornalo innuk tauna ajor-
nerrursarau siudlermit. 27 Taimalo okalluktillugo, arngnak

torklulavok innuit akkornænne, okarbigællugolo: Pidluarpok
illingnik närtóursok, illingniglo milluktitsirsok. 28 Akkiale:
Ap, pidlúarput, Gudib okauseenik tussartut torkorlugillo
umættimingne.

29 Innuille kattilleriartormætta taursomunga, ima okallu-
lerpok: Okkokulluit ekkardlereet nællunærkumik piomaput;
adlamigle nællunærkumik tunninekaissengilet, kissienne Pro-
fetib Ionab nællunærkoteinanik. 30 Sórdlolo Ionase nællu-
nærkotáursok Ninivemiunnut, taimaissavoktõg Innúb Ernera
ekkardlereenut okkonunga. 31 Ekkartoiviúb udluksa ned-
liupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerúb nullia,
kauanga pirsok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo; nunab is-
soanit pigame Solomúb illissimarsusia tussariartorlugo. Attalo,
mãnépok Salomonemit angnerrúrsok. 32 Ekkartoiviúb ud-
luksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Niniveminut
sakkomissaput, ekkartóutillugillo; Ionab ajokærsormattik ad-
lamik issumakaleramik. Attalo, mãnépok Ionasemit angner-
rúrsok. 33 Nennerut ikkitaraingilæt, irssertorlugolo, nappar-
tab attánulloneet illivlugo; nenneruserbingmulle, nennerut
tekkokollugo issertunnut tamannut. 34 Irsse timib kaumar-
sora; taimaitomik irssit illuarpet, tava timmit tamarme kau-
maginnariok irssille ajorpet, tava timittõg tãrsinnariok. 35
Taimaitomik missiksorniarit, kaumarsok illungnétok tãrsókon-
nago. 36 Timit tava kaumalluinnarune, tãrtomiglo sõkangil-
luinnarune, tamarme kaumarsorsóussavok, idlillo kaumarsáis-
sauãtit kaumarsusiminik.

37 Taimale okalluktillugo, Faritæerit illætta nerriartorkoa
ingminut udlok ketterarpet. Isseriartorpok tava, nerriving-
mullo ingillune. 38 Ubbarsimangikadlarlunele nerriomamet,
Farisæerib tokkogamiuk, aijaisórpok. 39 Nálekable okarbiga:
Merssame, illivse Farisæerit ermutsillo pogntello käissigut
arssekalloarpesse, illussele ullibkangãrput piomangãrnermik
ajortorsoarniglo. 40 Okkorse siorngærotoseá! kã ippæropet,
ama illua ippærotsugaissiuk? Kãmik pingortitsirsúb illuatõg

pingortinginiau? 41 Illugleet tunniuniarsigik peetsunnut, tamarmik tava ippǽroput illivseňut. 42 Erkanarle okkorse Farisæerit Minzelo Rautelo, nunab naursoeelo nellinginait kollingit tunniutarigaussigik; illuarnerlo assæningnerlo Gudemut assiginnarpesse; tamakko merssa piniaissægisse, ivkole ipperarnagit. 43 Erkanek okkorse Farisæerit! kattisimauveene ungadliojomagause, niuverbingmelo sikkivigekolluse innungnut. 44 Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersōngitsoseá! illivertut mattórsimarsuttunénause, taukkoa kāissigut innuit pissukalloarput, illissimannagillo. 45 Tava aglekennik illissimarsut illǽtta sápa, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, tamakkoninga okautsinnik uaguttōg arksoarautigut. 46 Akkia tava: Erkanak illivsesōg aglekennik illissimarsut; innuit nagliuktinaussigik erksugæksennik arktornartunnik, illivsele nangminek aktoromangilesse arksamik attautsemigloneet náume. 47 Erkanak illivse, Profetit illergvioraussigik, angæjokáuvsele siudlivse tokkokeit. 48 Tamattominga tava nællunǽjarpose, angæjokáuvse sullirseit illuarigaussigik; ivkoa tokkokeit, illivse tava illergviorpesse. 49 Taimaimet Gudib illissimarsusia ima okarpok: Profetit aulartitello aulartitsomárpakka taukkonunga, taukkoalo illeit tokkussaueit mallidláissevlugillo; 50 Profetit tamarmik áuit ekkardlereenut okkonunga akkinekarkollugit, koirset sillarsúb aulakautanit. 51 Terssa, Abelib áuanit Zachariasib áuanut aglæt, ivna tokkokǽt tunnirsirsarbiúb nálekbiúblo akkornǽngne. Illomut, okaupause, ekkardlereenut okkonunga akkinekarkorsáussaput. 52 Erkanak, okkorse aglekennik illissimarsut, illissimanartúb mattuǽrsauta pǽraussiuk. Illivse nangminek ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse (Gudib nálegauvianut). 53 Tamakkoningale okallugbigimattik, aglekennik illissimarsut Farisæerillo piniængālerpǽt okausiksǽrotitsomaulugo appersútinnik nellinginarnik. 54 Allapernarsorpǽt tava, okauseenik paitsisiksarsioromaulutik taursomunga.

KAP. XII.

Miannersorkorsiok pekkoserlungnermut; opertut tupedlersarpei erksekonnagit; miannersorkorsigiok tukkuinermut issumanerlungnermullo, piginnángorkorsiolunelo ekkartoivingmut; nedliutut sinnekariakarmætla.

Innuperksuillo ornikpǽt, taussendeperksuillo kattillerput, ing-
mingnullo tungmartarlutik aglæt. Ajokærsukenne tava ima
okallugbigillerpei: Earisæerit timmiursækseisa sérnartuksǽn-
nut, terssa pekkoserlungnerǽnnut, angnerrúrsomik mianner-
sorniaritse. 2 Irssertorsimarsokangilarle sakkomissengitsomik,
angigirsakaranelo niptagáussengitsomik. 3 Taimaitomik tăr-
tome okautigirsesse, kaumarsome tussægáussaput, inninnelo
illauvsinut issurvsutisse, okautáussaput iglut kǽnne. 4 Okau-
pausele, assærsakka; Erksigissarunnassigik timinnik tokkot-
sirsut, taima aglæt piginnaursut. 5 Erksigirsæksauvsinigle
nællojungnǽrsissauause: tauna erksigissiuk, tokkotsigadlarune
annernartóvingmuttog egitsiginnaursok. Illomut, okaupause,
tauna erksigissiuk. 6 Tingmiængoet tedlimæt akkekararaing-
ilǽt anningaursennik marlungnik? Umnit taimaitungoet illǽt
attauserloneet Gudib puigungika. 7 Nutsessesőg tamarmik
kissisimagiput niakovsine. Taimaimet erksissarunase, ting-
miængoaperksoàrnit ajunginerrogause.

8 Okaupausele: Uamnik missiængitsok innungnut, tauna-
tőg Innúb Ernerǽtta missiautigissengila Gudib Engeleenut.
9 Uamnigle missiartok innungnut, taunatőg missiutáussavok
Gudib Engeleenut. 10 Okautsemigle illuangitsomik okalluk-
tok Innúb Erneranut, tauna issumakǽrbiginekaissavok tamat-
tominga; Annernermulle ajunginermut okauserluktok, tauna
issumakǽrbiginekaissengilak tamattominga. 11 Kattisimau-
vingmingnullo, nálegarsoarnullo, pirsársoarnullo pisissappasse,
tava issumallioriaurnase okausiksauvsinik akkirsútiksauvsinig-

loneet. 12 Annernerúb ajunginerúb merssakut ajokærsus-
sammasse okausiksauvsinik.

13 Innuille illætta, angutib, okarbiga: ajokærsoirsok, angæ-
juga okarbigúk, kingorngursæksarpuk auikollugo uamnut.
14 Okarbigale: Innungá, kia kiglissioirsungortikănga illiv-
tingnut, kingorngursæksartik auikollugo? 15 Okarbigei tava:
Tukkoinermut miannersoritse; perkoterperksuit innúb innú-
tigingimagit. 16 Arssersóumiglo okallugbigei, ima okalluk-
lune: Angutekartok pissórsoarmik, taursoma nuna naursolik-
sóursok. 17 Illumigut tava ima issumalerpok, okalluklu-
nelo: Sullissaunga? Naursukka kattersugæksakka inniksa-
kangimætta. 18 Okariorlo: Imale pissaunga; Koersoakka
ingivekărlugit pissauakka, agdlisillugillo sennajomárpakka,
naursukkalo tamása, perkotikkalo kattersoromárpakka takka-
münga. 19 Tarnimnullo ima okaromárpunga: Assærsara
tarniga, piksamautiksennik takkoakangărpotit okkiut amerdla-
sút; măna kassuérbekarit, nerrivlutillo immerlutillo tipeitsugit.
20 Gudible okarbiga: Siorngærotorsoangá, unnuak tamanna
tarnengærotinekaissautit; kiame tava pigilissauagit kattersu-
kettit? 21 Taimainiputtŏg perkotitóniartut, pissónatiglo
Gudeme.

22 Ajokærsukennele okallugbigei: Taimaitomik okaupause:
Innúnevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæk-
sarseloneet; timivse attirsækseiniktŏg issumanerdlussengilase.
23 Innúnek angnerrovok nekkiksamit, timelo angnerrovok
annorarsennit. 24 Tulluket irssigissigik, siaroarteringilet
kattersoinatiglo, koékaratiglo illivekauvekangilet, taimaitorle
Gudib taukko nerrisitarei. Kannorle aktigirsomik illivse
ajunginerrovisse tingmirsennit? 25 Kia ardlauvse tekkirsutse
tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigigalloara?
26 Mingnek tava ajorussiuk, saog adla allieisutigaissiuk?
27 Nunab merkoee arssorutit tagusarsigik, kannok năiartortut;
sennachviniængilet perdlainatiglo. Okaupausele: Salomolo-
neet, umnit tamannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok

taukkoa illáttut. 28 Ivgille nunamétut, udlome aulangitsut akkagolo kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit angekainik tava illivse annorartartissauäse, tautokko opernekitsut? 29 Taimaitomik illivsesõg nerrirsæksauvsinik immiksauvsinigloneet issumanerdlugiaurnase, issumalliorpedlárkennaselo. 30 Tamakko tamása sillab innueesa nællursut issumagællugit piniarareit; Atátauvsele illissimauäse taimaitomik ajorsartose. 31 Gudible nálegauvia piniaradlarsiuk, tava tunninekaromárpose tamakkoninga tamannik.

32 Erksidláriaurnase, okkorse illageeksungoet; Atátauvse illuarimago tunnisukluse nálegauvingmik. 33 Perkotisse tunnissigik, peetsunnullo tunniussigik. Põksiniaritse pissokangornek ajortunnik, perkotitóniarluselo killangme nungujuitsunnik; tiglikajuktut padlissengiseinik, okkungoello asserussengiseinik. 34 Perkotisse neijormattigik umættivse. 35 Makkitsauvsigut ketterusersimatitse, nennerutisselo ikkisimalit. 36 Innuíllo arssigissigik, nálekamingnik nerriuktut, katternængnit aggissirsomik; tikkipet, kassuktoipello mattuérbigissauét tava erngerlutik. 37 Kivget taimaitut pidluarput, Nálekab tikkipattik pigártut. Illomut, okaupause, nerrivingmut ingikussauei, sárliakoserlunelo sakkillunelo nangminek kivgartorbigissauei. 38 Pigárbiúb aipane, pigárbiúbloneet pingajuénne tikkipattik taimailiortut, kivget taukkoa pidluarput. 39 Tamannale illissimaissauarse: Tigliktúb tigligiartorbia iglúb innuétta nællungikuniuk, pigáissægalloarpok, iglominullo issertinauérsárlugo pissaua. 40 Taimaitomik illivsesõg piginnángoritse, Innúb Ernera tikkissammet udlúb nællunérkotáne nerriugingisauvsine. 41 Petrusib tava okarbiga: Nálegak, arssersóumik mattominga uagut pivissigut, tamásaloneet pivigittõg? 42 Nálekable sápa okalluklune: Kannorle pirsariakängarpok, illa! illomortok illissimarsorlo pársirsok, taivna merssa Nálekab pársirsungortipa kivgaminut, pikseinik tunnekogamigit taursomunga, nedliutaránget. 43 Kivgak tauna pidluarpok, Nálekame tikkipanne taimailiortok. 44 Illomut, okaupause: Per-

kotiminut tamannut pársirsungortissaua. 45 Kivgarle tauna
umamigut issumalerpet imænna: Nálegara tikkinauiængikad-
larpok; kivgello tava, angutit arngnello unnattalerlugit, ner-
rivlunelo immerlunelo uirvsængulerpet: 46 Kivgab taursoma
nálega tava tikkissavok, udlok merssa illimagingisane, udlúblo
nællunærkotáne illissimangisane; pidláissaua tava, opingitsun-
nullo illagitillugo akkiniaissaua. 47 Kivgarle, nálekame pek-
korsanik illissimarsok, piginángorsimannanelo, pekkorsalo
mallingnago: tauna unnattangărnekaissavok. 48 Pekkorsa-
nigle illissimangitsok, unnattariakartomigle piniarame, ingma-
mik unnattarnekaissavok. Tunninekangărtok piniarbigekon-
nængăissavok, pársekonekangărtorlo akkirsuksaussavok amerd-
lasút pivlugit. 49 Tikkiutunga, ingnek ikkitsartorlugo nuname;
kannoktōg mănakut ikkomalluarsimapet! 50 Koirsúmigle
koissitariakaradlarpunga; koksellangărpungalo, tamanna nă-
maksisinnago. 51 Erkiksisáiartoræsugaissinga nunamut? Okau-
pause, năga, ingmingnulle arksoardlissaput. 52 Mattoma
kingorna tedlimæt iglome attautseme ingmingnut arksoard-
leromárput, pingasut marlungnut, marluglo pingasunnut.
53 Atátak arksoardleromárpok ernerminut, ernerlo anguminut,
anának panniminut, panniglo arngnaminut; sekke okkoami-
nut, okkoarlo sekkiminut. 54 Ama innungnut okarpok;
Nuiak tekkorsarángaussiuk sammanga nuilersok, erngerluse
okararause: Siedlissavok; taimaitarau tava. 55 Nigillerång-
ello, okararause: Kiæktorsoængussavok; taimaitarau tava.
56 Illungersŏngitsut tautokko, nunalo killaglo kannongéssir-
suk illissimaginnauægse; saogme nedliutok tamanna illissima-
niængilissiuk? 57 Saogme illuvsine illuartok issumagingilis-
siuk? 58 Illingnut arksoardlersok aipariguko nálekamut,
tava ingerdlatillutik saimarsarniaruk, kiglissioirsomut pise-
kennauătit, kiglissioirsúblo tunniukennauătit parnărsimauviúb
pársirsánut, taursomalo pársirsúb parnărsimauvingmut egip-
pattit. 59 Okaupaukit, terssanga annissengilatit, akkillersin-
nago anningaurset năgatiksæt.

KAP. XIII.

Illomorhune sainiarkorsiok; arngnak ardlornek ajortok kaitsorsárpa; Gudib nálegauvianik piniarkorsiok; Herodese pivlugo; Ierusalemmiut opingitsut erkanarnerarpei.

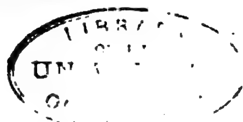
Taimanele neijortut illeisa unnibkaupáet Galilæamiunnik,
taukkoa áuit Pilatusib akkukei tunnirsúteinut. 2 Iesusib tava
sápei, okallugbigællugillo; Galilæamiut okko ajortulliarnerro-
sugaissigik Galilæamiunnit adlennit tamannit, taima aktig-
irsomik pidlagáumætta? 3 Nāgarpunga; okaupausele, sai-
niængikuse, tamausesōg tava taima asseroromáriose. 4 Ivko-
loneet 18, kakkalliarsúb Siloamétúb nakkarbigirsei tokkol-
lugillo, ajornerrosugaissigik innungnit adlennit tamannit Ieru-
salemmétunnit? 5 Nāgarpunga; okaupausele, sainiængikuse,
tamausesōg tava taima asseroromáriose. 6 Imaitomigle
arssersóumik okallugbigei: Orpik Feigeliksak innúb ikkur-
sugara kakkaminut Weiniksalingmut; paumarsioriartora-
miuglo nervsangilak. 7 Weiniksamik nautsévilliortomut tava
okarpok: Atta, aurset pingasut orpik tamanna orniktar-
lugolo paumarsioralloariga, nervsarinnagillo; kippúk, saog
innekarnerdluksinnarpa tamāne? 8 Taursomale akkia, okal-
lugbigællugolo: Nálegak, taimaikadlarle sulle aursak ta-
manna, auata arksakárlugolo, orksorlugolo illuarsáromár-
para. 9 Paumakaromárnerpok tava, pekkangipelle, kingorna
kippúk.

10 Kattisimauveello illénne ajokærsoiok Sabbatiómet.
11 Attalo, arngnak terssanétok annernelik napparnartomik
okkiut 18; pekkingavlunelo ardlornek ajortok. 12 Iesusible
tekkogamiuk, ingminut kákoa, okarbigællugolo: Arngnangá,
napparungnærit. 13 Arksaminiglo pattikpa, erngerlune tava
issuilerpok, Gudelo ussoreka. 14 Kattisimauvingmut nalegak
tava ningellerpok, Iesuse kaitsorsáimet Sabbateme, innuillo
okallugbigei: Udlut arbeneglióput, taukkonane sennachvir-

sariàkarpok, taukkoalo étillugit kaitsorsáriartorkogitse, Sabbatiópelle pinnase. 15 Nálekab tava sápa, okallukłunelo:
Illungersõngitsok omal illivse nungulluse nersútisse siutitórsuillo pittursæraraingilissigik nerriviænnit, immertitsartorlugillo Sabbateme? 16 Unale Abrahab pannia, pittuksimarsok tornársungmit okkiut 18, pittursærnekaissengila Sabbateme? 17 Taima ókallungmet, arksoardlersei tamarmik iktoriakartut; innuillo tamarmik ussernartullirsei tamása tipeitsutigeit.
18 Okarpok tava: Suna Gudib nálegauviætta arssigaa, sumullo arssersóussauara? 19 Nautséjæksartut Senfkornesutépok, tauna innúb tigua, nautsévingminullo ekkarlugo; náulersok tava, agdlivlunelo orpiksóængortok, tingmirsello killaúb attánétut innitálersut aualekoteisa attænne. 20 Ama okariok:
Sumut Gudib nálegauvia arssersóussauara? 21 Timmiursæksét sérnartuksættun-épok, tauna arngnab tigua, akkullugolo ouktúlinnut pingasunnut ivgviæksennik immalingnut, tamása sérnartillugit. 22 Ingerdlavok tava iglorperksoættigut iglorpængoættigullo, ajokærsoiniarlunelo, Ierusalemmullo aularlune. 23 Innuille illætta okarbiga: Nálegak, kabsingoet innuit pidluartuksængortugáigit? Okarbigeile: 24 Illomorluse issertarbekitsokut isserniaritse; Okaupause, amerdlasút piniaissaput isseromagalloarlutik, issernerle ajussaput. 25 Iglub innuætta nækkoillunelo issertarbiúk mattua parnãrærpago, kingorna tava illivse sillatanélerluselo matto kassuktoromáriarse, okalluklusel o: Nálegak, Málegak, mattuærbigittigut. Tava akkiomárpãse, okallugbigællusel o: Sumit pirsose illissaringilause. 26 Illivse tava okalluleromárpose: Idlit nerrekattigivtigit immerkattigællutillo, iglullo akkornænne ajokærsorivtigut. 27 Taunalo okaromáriok: Okaupause, sumit pirssose illissaringilause; tamause kemmeksinga ajortulliartoseá! 28 Terssane opitórsóvluselo korssakortaissause, Abraha, Isaarlo, Iakolo, Profetillo tamása, Gudib nálegauvianétut tekkussægussigik, illivsele sillatánut ajektorsimarsose.

29 Innuitsŏg páuangalo, sammangalo, auangalo, kauangalo
pissaput, Gudiblo nálegauviane nerriviagmut ingissaput. 30
Attalo, kingudlekarpok siudliússirsunnik; siudlekarlunelo
kingudliússirsunnik.

31 Udlok taivna Farissæerit illeisa ima okarbigiartorpæt:
Aularit, tamannalo kemmegúk, Herodesib tokkotsomamattit.
32 Okarbigeile: Terriænniak taivna ima okarbigiartorsiuk:
Atta, tornársuit annisipakka, kaitsorsáiniarlungalo udlomelo
akkagolo, udlullo pingajuænne nămaksissaunga. 33 Udlo-
mele akkagolo, akkagoagolo sakkirsariakaissaunga; Profete
Ierusalemmib assiane tokkotaraíngilæt. 34 Ierusalemmiut,
Ierusalemmiuná, Profetinnik tokkotsirsose, millórlugillo ujar-
kennik illivsenut aulartitet; kabsersoarnik, illa! kittornesse
kattersoromagalloarikka, sórdlo arngnauvirsab piarkenne kat-
terkorsarei esarkominut; piomangitsosele. 35 Atta, iglurse
innuásrotissavok. Okaupause: Tekkussengilausinga, ima okar-
tinnase: Ussornarsile, Nálekab akkane tikkitsok.

KAP. XIV.

*Innuk immermik puitok kaitsorsárpa; makkitanermut mian-
nersorkorsiok, peetsullo nachogekongilei; nerdlergviminut
kákosimarsut pivlugil; ingminuinak mallikovok.*

(Evangelium am 17. Sontag nach Trinit.)

Mattomalo kingorna Farisæerit nálegeisa illætta igloanut
nerriartortok Sabbateme: taukkoalo allapernarsorpæt. 2 At-
talo, angut terssanétok immermik puitok. 3 Aglekennik
illisimarsut Farisæerillo Iesusib tava sápei appersorlugillo, ima
okallukluse: Sabbateme kaitsorsáinek illuarpa? 4 Taukkoale
niblingilet. Tava tigua, kaitsorsárlugolo aularkoa. 5 Tauk-
kolo sápei, okallugbigællugillo: Kia ardlauvse, nerssúne
angursoak, siutitórloneet puillarsomut nakkarpet kakkinæ-
suaissengiuerpau Sabbateme? 6 Ama tava akkinek ajoriæt.

7 Arssersóumigle okallukpok nerriartortunnut, tekkogamigit
issuklermik ivksiautakaromarsut nerrivingme, imalo okallug-
bigei: 8 Katternæk nerriviængnut nerriartorkonekarnit, ungad-
lermut ingitsartussengilatit; illingnit nálegaunnerrúrsok ner-
riartorkonekartugællugo. 9 Kingornalo illingnik taursoming-
alo nerriartorkorsirsúb ornikpattit, okarbigippattillo: Tauna
arvsæruk; pakkaitsivlutillo tava tunnudlermut ingitsartolero-
márpotit. 10 Nerriartorkonekaruille tunnudlermut ingitsar-
torit, illingnik nerriartorkorsirsok tikkipet, okarbigippattillo:
Assærsak, ungadlermut idloarmitsiarit. Tava nerrekattivit
ussorissauātit. 11 Ingminik nangminek nálengnartiniartok
nálengnartinekaissengilak; ingminiglo nangminek nálengnarti-
niængitsok, nálengnartinekaissavok. 12 Nerriartorkorsirsimi-
nulle okarpok: Udlúb kekkane unnukulloneet nekkikset opel-
lungarsarukit, ikkingutittit, kattengutittilloneet, igdlutilloneet,
nunakattittilloneet pissórsuit nerriartorkussengilettit, taukkonunga
ama nerriartorkonekaissæsugællutit, akkinekarlutillo. 13 Nek-
kikselle opellungarsarukit, tava peetsut, sigveetsullo, tussiar-
tullo, tekpeetsullo nerriartorkoniakit; 14 Tava pidluaissa-
kautit; taukkoa merssa illingnut akkiksakangimætta; akkine-
karomárpotille illuartut makkibiénne. 15 Nerrekatteisale il-
lætta angutib tamanna tussaramiuk, okallugbiga: Pidluarpok,
timmiursartortok Gudib nálegauviane.

(Evangelium am 2. Sontag nach Trinit.)

16 Okarbigale: Angut nekkiksennik amerdlasúnnik opel-
lungarsaiok unnukut, amerdlasúllo nerriartorkoei. 17 Nerri-
viællo nedliumet, kivge ima okariartorkoa nerriartorkonekar-
tunnut: kaisitse, tamarmik pirsarérsimaput. 18 Tamarmik
tava kingudlereeklutik paitsisiksakalerput. Siudliúb okarbiga:
Nautséviksigama, taunalo tekkoiartussægauko pirsariakarmet,
tuksiarbigáukit, passissérniænga. 19 Aipalo ima okarpok:
Umingmait tedlimæt kammukserswkset pissiarigaukit, māna-
kullo taukko tekkoiartoraukit, tuksiarbigáukit, passissérni-
ænga. 20 Pingajuéllo ima okarpok: nulliarama, taimaitomik

piginnáungilanga. 21 Tava kivgab taursoma náleke okarbigiartorpa tamakkoninga. Iglúb nálega tava kammaktorsoængorpok, kivgelo okarbiga: Kaitsornek aularit, iglorperksuit akkornénnut arvkoserngìnnullo, peetsullo, sigveetsullo, tussiartullo, tekpeetsullo tamaunga issertiniakit. 22 Kivgarle okarpok: Nálegak, okarauillusõg taimaisimavok, kissiennele sulle terssane assélavok. 23 Nálekab kivge tava okarbiga: Nunab arvkoserngìnnut ungalunnullo aularit, isserkoniarlugillo, igluga tettorkollugo. 24 Okaupausele, angutit ivkoa, nerriartorkorsáugalloet, unnukut nekkiksara õngilluinaissauæt.

25 Innuperksuille illagimænne, keviarpei okallugbigællugillo: 26 Uamnut pirsúb, angune, arngnelo, nullelo, kittornennelo, kattengutinnelo, nangminerlo innúrsutse umigingippagit, ajokærsugariginnaungilara. 27 Senningarsuksaminiglo nangmangitsok, mallingnangalo, ajokærsugariginnaungilara. 28 Kinale ardlarse kakkallioromagune, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit piksenne, ajorsaissæsugællune innernago? 29 Tugliksei sennagunigit, kãdlikseinik ajutsomannago, tamannut tamattominga tekkunniktunnut mittautigekonnane. 30 Okallukiutik: Innuk tauna sennaleralloarpok, innernerlo ajorlugo. 31 Nálegaunerloneet kina sorssugiartoromagune nálegaunermut adlamut, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit, sorssuktuksame amerdlarsuseet 10000-dit, kollarissenginerlugit serssuktuksennut orniguktuksennut 20000-dinnut? 32 Kollarigunigille, ivna sulle ungesiksométillugo okautsartorkoa kivgaminut, sorssugunguærkollune. 33 Taimatõg illarse kinaloneet, piminik tamannik issumakærnikomangitsok, ajokærsugariginnaungilara. 34 Tarrajok ajungikalloarpok, tarrajorle tængéropet, sumik ama pikkunartinekaissaua? 35 Nunamulloneet, aktennulloneet suksájungnærpok, egitæksainávorle. Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle!

KAP. XV.

Ajortuglit erngumarsut Iesusib illæssiarei; taukkoa perkiksiminerǽt killangmiut tipeitsutigǽt.

(Evangelium am 3. Sontag nach Trinit.)

Tunnirsútinnik kattersoirsulle ajortulliartullo nellinginait ornikpǽt, tussaromaulugo. 2 Farisæerille aglekennik illissimarsullo okallorojullerput, ima okalluklutik: Ajortuglit oma illeksillugillo nerrekattigei. 3 Arssersóumigle imaitomik piei, okallugbigællugillo: 4 Innúb kia ardlauvse sauennik 100-dinnik piglúb, taukkoalo illǽt tammaiguniuk, 99 tava kemmeissenginerpágit innukajuitsome, tammarsimarsorlo ujariartussengilau, nennisinnago? 5 Nenniguniuglo, kakkakpa tipeitsuklune. 6 Tikkikunelo, ikkingutinne nunakattinnelo kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, sauangoara tammaralloartok nennigauko. 7 Okaupause: Taimatõg ajortulliartok, sainiarpet, killangmiut tipeitsutigissauǽt, 99-nit illuartunnit sainiariakangitsunnit. 8 Arngnabloneet kia kollinnik anningaursautiglub, taukkoa illǽt tammaiguniuk, nennerut ikkissenginerpau, iglolo sellliklugo ujarkiksaissenginerpa, nennisinnago? 9 Nenniguniuglo, ikkingutinne nunakattinelo arngnet kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, anningaursautingoara tammaralloartok nennigauko. 10 Okaupause: Taimatõg, ajortulliartok attausék sainiaránget, Gudib Engeleesa tipeitsutigissauǽt.

11 Okariorlo: angut marlungnik ernekartok. 12 Taukkoalo ardlǽkit nukkardliúb angune okarbiga: Atátak, perkotingnit pirsæksakka pillakka. Perkotinne tava auiktipei taukkonunga. 13 Kingornaitsiængormello, nukkardliúb perkotimme tamása kattersorpei, nunamullo ungesiksométomut aularpok, terssanelo perkotinne tamása nunguluksinnarpei ajortulliarlune. 14 Pinnelo tamása nungunamigit, kãngnerlo angesórsoængormet tamattomane nuname tamanne, taunatõg ajorsaler-

iok. 15 Tamattomalo nunab innuisa illǽt orniklugolo nei-
jorniarmanne, aulartipa tava nunaminut, polekit párekollugit
taursomunga. 16 Kārsilláromagalloarpok tava immiornerd-
lukunnik polekit nerrirseinik, tunninekaranelo tamakkoninga.
17 Issumamigut tava ekkarsalerpok, okalluklunelo: Kannorle
amerdlatigirsunnik angutiga kivgakarpok, illa! timmiursamik
ajorsangitsunnik, uangale tamāne perdlillerpunga? 18 Au-
larniaissaunga, angutimnullo angerdlaissevlunga, imalo okar-
bigissauara: Atátak, ajortulliarkaunga (Gudemut) killang-
métomut illingnullo; 19 Kingornalo ernernik taisinek king-
akopunga; kivgáulanga kivgettit illagællugit. 20 Aulalerpok
tava, anguminullo angerdlalerpok. Sullile ungesiksométillugo,
atátætta tekkoa, nákigællugolo, akpallunelo kongæsiágut er-
kipa, kunniklugolo. 21 Ernerættale okarbiga: Atátak, ajor-
tulliarkaunga, (Gudemut) killangmétomut illingnullo, kingor-
nalo ernernik taisinek kingakopunga. 22 Angutale kivga-
minut okarpok: Annorak pinnernek kaitsiuk, attitillugolo
pissiak, arkseilo ketterdlerúmik ketterdlerkosersigik, issiga-
mængniglo attitillugo; 23 Nocharlo puelasök kaitsiuk, tok-
kollugolo, nerrivlutalo tipeitsukta; 24 Ernera tauna tokkog-
alloartok, atna umarmimet; tammaralloartorlo nemirsáu-
mimet. Tipeitsulerput tava. 25 Ernerale angæjudlek nark-
same assimétok; angerdlaramelo iglo padlillerlugo, tuksiartut
kardlortartullo tussarpei. 26 Kivget illǽt tava ingminut ká-
koa, appersorlugolo tamattominga. 27 Taursomale akkia:
Nukket tikkipok, nocharlo puelasök angupit tokkokoa, erne
perkiksok ama pigamiuk. 28 Tauna tava kammaktorsotengor-
pok; isseromangimello, anguta anniok isserkoniarlugolo.
29 Angunele akkia, okarbigællugolo: Atta, okkiut amerd-
lasórsuit kivgartóupaukit, innersutittillo nungullugit malling-
niarikka, sullilo sauamigloneet angursoarmik tunningisainaring-
ma, tipeitsukollunga ikkingutikka illagællugit; 30 Mānale
ernerit tauna tikkimet, piminik nungutsirsok arngnaunekar-
nermik, tava tauna pivlugo nochak puelasök tokkokoet.

31 Taursomale okarbiga: Ernera, idlit neijortuinarparma,
pikkalo tamása pigattit; 32 Keemasuklutille tipeitsungäis-
sægalloarpotit; nukket ama tokkógalloartok, ama umarmimet;
tammaralloartorlo ama nennirsáumimet.

KAP. XVI.

Mingnermut aglæt illomoriakaraula; pissórsoak peetsotun-émet; peetsorlo pissorsoatun-émet.

(Evangelium am 9. Sontag nach Trinit.)

Ajokærsukennele okallugbigei: Angut pissórsok pársirse-
kartok piminut; tauna unnerlutigæt, perkoteinik nungutsirsok
unnerlugo. 2 Kákoa tava, okarbigællugolo: Kannongétomik
tussarpunga illiugarnik? Parirsettit kissinniarkit nællunérsor-
lugillo; mattoma kingorna, pársirsuksájungnérpotit pimnut.
3 Pársirsorle illumigut ima okallulerpok: Sullissaunga? Ná-
lekama pársirsójungnérkomanga; arksartoromanek ajorpunga,
kenunerlo iktoriunga; 4 Sullirsæksamnik illissimalerpunga,
illæssiarekollunga iglomingnut, mäna pársirsójungnæruma.
5 Nálekaminut akkeetsortut tamása tava ingminut kákoei king-
udlereeksarlugit, siudlerlo ima appersorpa: Kabsinnik idlit
akkeetsorpit nálekamnut? 6 Akkia: Nappartennik 100-nik
orksŭrsamik immalingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik
agleket pikit, ingillutillo aglegæsuarit 50-nik. 7 Kingornalo
aipanut ima okarpok: Idlimmé, kabsinnik akkeetsorpit? Ak-
kia: Ouktútinnik 100-nik, timmiursæksennik kakkortunnik
immalingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik agleket pikit,
agleklutillo 80-nik. 8 Pársirsok tauna illueitsok nálekab ner-
sora, sillalingoatut piniarmet; mattoma sillab kittornei iller-
komingnik illissimanerromætta kaumarsúb kittorneinit. 9 Okau-
niausesŏg: Assæniktuksarsiniaritse nunab peenik illueitsun-
nik, ajorsaleruse, illæssiarekolluse inninnut năksaungitsunnut.
10 Mingnermik pársidluartok, angesŏmiktŏg pársidluariok,

mingnermigle pársinerdluktok, angesõmigtõg pársinerdlukiok.
11 Illivse tava nunab pee illueitsut párilluangikussigik, kia
pársekussauãse pirsariakartunnik? 12 Attartuket párilluangi-
kussigik, kia tava tunnissauãse nangmineksauvsinik? 13 Ná-
lekæk marluk kivgab kivgartorbigiginnaungilæk; ardlæk umig-
iguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungægiguniuk, aipa
assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbig-
iginnaungilesse. 14 Tamakkole tamása Farisæerit anningaur-
sennik piomatóursut tussaramikik, mittautigæt. 15 Okarbigei
tava: Illivse merssa illuaromatógalloarpose innungnut, Gu-
dible umættisse illissimauei; innuit ussornartósugirseit Gudib
maujugirsaramigit. 16 Inneitsissillo Profetillo erkotuksennik
okallukput Iohannese tikkisinnago, mattomalo kingorna Gudib
nálegauvia okautáulerpok okautsinnik tussarnersunnik, tamar-
miglo tamattomunga isserniarkaut. 17 Ajornænginerrovorle,
killaglo nunalo nungussevlutik, arssilliængúb attausingúb in-
neitsissinnétúb péjarneranit. 18 Nulliaminik auitok, adlamiglo
nulliarlune, tauna arngnaunekarpok; auitamiglo nulliartok
arngnaunekariok.

(Evangelium am 1. Sontag nach Trinit.)

19 Pissórsoarmigle angutekartok; tauna annorartartok
aukpadláriksunnik sátunniglo erdlingnartunnik, udlullo nungul-
lugit innúlluarlunelo tipeitsuktok. 20 Angulle peetsok terssa-
néniok, Lazarusemik attelik, issertarbiætta sáne nellarsok kil-
lektorsóursok. 21 Taunalo kãrsilláromarsok augvakkunnik
pissórsúb nerrivianit nakkartunnik; kemmille alluktoriartorpeit
killei. 22 Peetsorle tauna tokkomet, Engelit ãpæt Abra-
hab sánut. Pissórsoarle tokkogioktõg illirsáursorlo illivermut.
23 Annernartóviksoarmele nagliungnartorsoarmelo éname, uil-
lerpok, Abrahalo tekkoa ungesiksométok, Lazaruselo sánétok;
24 Torklulavok tava okallukłune: Atátak Abrahaá! nákinga,
Lazaruselo aulartikiuk, tikkerme nóua immermut missukkãr-
lugo, okara niglersarliuk, mattomane ikkomarsorsoarme an-
nisengãrama. 25 Abrahable sápa, okarbigællugo: Ernek,

erkainiarak, nunamétillutit innúlluautittit idlit perærpettit, Lazarusele nagliuktartok, mānale tauna tupedlersitávok, idlillo anniartitávotit. 26 Tamannalo tappullugo akkornautine kongnersoakarpok ittesórojurksoarmik aulaiængersimarsomik; terssanga illivsenut ikkāromarsut ajoraraut, taimatōg illivsenit uautinut ikkāromarsut ajoriput. 27 Tava okarpok: Taimaimet tuksiarbigaukit, Atatangá, (Lazaruse) aulartekollugo angutima igloanut. 28 Sulle kattengutekarama tedlimannik, okautsartorkollugit, mattomunga anniængārbingmut pekkonnagit. 29 Abrahab akkia okallugbigællugo: Mosesiblo Profetillo aglegeinik pekaramik, ivko nálekillissigik. 30 Taursomale sápa okalluklune: Nāga, Atátak Abraha, tokkorsulle illætta ornikpattik, sainiaissirsut tava. 31 Akkivlugo okarbiga: Mosesiblo Profetillo aglegeit nálengikunikik, tava operissenginiættōg tokkorsut illætta umarlune ornikalloarpattik.

KAP. XVII.

Asserorsainermut miannersorkorsiok; opernermik piniagæksautiniglo ajokærsoiok; puppiksut kollit pivlugit; Gudib nalegauviánik ajokærsoiok.

Ajokærsukennele okallugbigei: Asserornekanginek ajornakan erkanarle asserorsairsok. 2 Taursomunga ajunginerrovok, asserorteriviúb ujararsoa kongæsiágut nivingarlugo immauvingmullo egillugo, makkongoet illænnik asserorsaineranit.
3 Tamanna pivlugo miannersoritse. Kattengupit ajortulliarbigippattit, tennerterniarúk; ajorungnærpello issumakærbiguk.
4 Udlormelo attauseenarme arbenek marlungnik ajortulliartarbigirsarunisit, udloinarlo arbenek marlungnik ama orniktarunisit, perkiksimiunga unnerpet: issumakærbigissauet tava.
5 Aulartitet tava Nálekamut okarput: Opersuserput nekkursektirsuk. 6 Nálegarle ima okarpok: Senfkornesun-aktiksomik

opersusekaruse, mattomungalo orpingmut tungosungnitsunnik
paumalingmut ima okaruse: Terssanga périt, immauving-
mullo peet; náleissauãse tava. 7 Kina ardlarse kivgakarune
nunamik sennachvirsomik, nerssútinnigloneet pársirsomik,
taunalo narksamit tikkitsarángat, ima okarbigissennerpau:
Erngerlutit nerrivingmut ingitsartorit? 8 Imale okarbigis-
sengilau: Unnuknt nekkiksiniænga, sardliakoserlutillo kivgar-
torbiginga, nerrisillungalo immertillungalo; kingorna idlitsõg
nerrivlutillo immeromáriotit? 9 Kivgak tauna kutsauvigis-
sennerpau, nálektuinarmanne? Taima issumangilanga. 10
Taimatõg illivse, malligæksesse tamása nãmaksigussigik,
okaritse: Kivgapillungóvogut, pinniagæksauvut kiseesa pig-
autigik.

(Evangelium am 14. Sontag nach Trinit.)

11 Ierusalemmullo ingerdlatillune, Samarialo Galilæalo
arvkotigipok. 12 Iglorpængnullo pimet, angutit kollit pup-
piksut nellaupæt, taukkoa assianut unnikput. 13 Torklulav-
lutiglo okarput: Iesuseá, assærsok ajokærsoirsok, nákittigut.
14 Tekkogamigillo, okallugbigei: Aularitse, Pellessinnullo
tekkotilluse. Terssungalo ingerdlatillutik puppéroput. 15
Taukkoale illæt puppéronsime missigillerame, utteriok, Gu-
delo ussoreka nippersoarmik; 16 Issigeisalo sénnut pæd-
lorlune kutsauviga. Taunalo merssa Samariamiúrsok. 17 Ie-
susible sápa, okallukiunelo: Puppérotitet kolliúngilet? Naug
taivkoa kollin-illoæt? 18 Adlamik uttertokangila, Gude us-
sorællugo, tekkornartak una kissime? 19 Tava okarbiga;
Makkilutillo aularit, operauit annausimavotit.

20 Farisæerille appersormænne: Kakkugo Gudib nálegau-
via pissennerpa? Akkiei, okalluklunelo: Gudib nálegauvia
tekkuksávlune pingilak. 21 Imaloneet okaissengilet: Terssa,
mãnépok, ikkanéloneet. Areit, Gudib nálegauvia akkornauv-
sinut pisimavok. 22 Ajokærsukaminullo okarpok: Udlut
nedliutsomárput, tava Innúb Ernerætta udluisa illæt tekkojo-
maissauarse, tekkussennagolo. 23 Tava ima okarbigiomár-

passe: Terssa tamänépok, ikkanéloneet; nálengnagillo terssunga pissengilase.
24 Sordlo kadliúb ingnera killaúb igdloanit ingnädlegiartartok killaúb igdloætta aipánut, taimaitsomárioktŏg Innúb Ernera udluksamine.
25 Tamannale nedliutinnago anniængärtikadlaissavok, innuillo okkoa ajektussauæt.
26 Sórdlolo étok Noa innútillugo, taimaitsomárioktŏg Innúb Ernerætta udlukseine.
27 Ivkoa nerrirsut immerlutiglo, nulliartut uvinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo Noab isserbia umiarsoarmut; ullersúb tava tikkikei, tamásalo nungulluinarlugit.
28 Sórdlolo étok Lote innútillugo; nerrirsut immerlutiglo, pissiniartut niuverniarlutiglo, ikkursoiniartut iglulliorlutiglo;
29 Udlorle tauna tikkimet, Lotib annivia Sodomamit, tava killangmit siedlersok ingnermiglo ikkuelleksaumiglo, tamásalo nungulluinarlugit;
30 Taimaitsomáriaktŏg Innúb Ernerætta udluksane [sakkomerbiksane.
31 Udlok taivna nedliupet, iglub kănétúb akkaissennane piartussengilei pingoenne iglométut. Taimatŏg assime narksamétúb utterbigissengilei kemmekenne.
32 Lotib nullia erkainiarsiuk.
33 Innúniartok innújungnæromárpok; innúniængitsorle innússavok.
34 Okaupause: Unnuak taivna nedliupet angutik marluk sinnikbingme attautseme innængakattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok.
35 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk asserorterúmik; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok.
36 Angutik marluk nautsévingmékattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok.
37 Appersorpæt tava, okarbigællugolo: Nálegak, sume tamaitsomárpa? Akkieile: Sillolingmut nektoraglit kattitaraut.

KAP. XVIII.

*Illomórluta kannilarlutalo tuksiartuinaissaugut; Gudib na-
legauvianut issernermik ajokærsoiok; anniarsusiksaminik
okalļukpok; tekpeetsok tekpiksipa.*

Arssersóumigle okallugbigei, tuksiartuinnarkolluta kassus-
sennata. 2 Ima okallukłune: Ekkartoirsok iglorperksoarné-
tok, taursoma Gude erksigingika, iktorirsakaranelo innung-
mik. 3 Uidlarnerle terssanénioktōg iglorperksoarne, taur
soma ornikpa, ima okarbigællugo: Akkerartortimnit annau-
nisænga. 4 Akkunikiarle tussaromangika. Kingornale illu-
migut ima issumalerpok: Naug Gude erksigingilara, iktorir-
sakarnangalo innungmik; 5 Uidlarnerúble taursoma erdlo-
komanga, annautsomárpara; tussangiæsārkonnanga késa. 6
Nálegak tava okarpok; Atta, illueitsúb ekkartoirsúb okausia
náleksiuk. 7 Gudible kennikenne annaussenginerpágit, udlullo
unnuello nungulkugit torklulamænne, umnit kigeilekálloarame?
8 Okaupause: Annaunæsuaissauei. Innúble Ernera tikkipet,
nuname opernermik nervsaissæsugaiuk?

(Evangelium am 11. Sontag nach Trinit.)

9 Innuille illeit, ingmingnik ajungitsósugirsut, illaming-
niglo nachorsut, okallugbigei arssersóumik imaitomik: 10
Angutik marluk tekpaunnga nálekbingmut tuksiariartortuk,
aipa Farisæeriúrsok, aipale tunnirsútinnik kattersoirsóursok.
11 Farisæere ingmikut kikkartok, illumigullo ima tuksiarlune:
Gudeá. kutsauvigáukit, adlatut innuktun-énginama, pajairsut-
tut, illueitsulliartutullo, arngnaunekartutullo, tunnirsútinnik
kattersoirsotut omatut; 12 Uanga udluk marluk nerring-
iniartaraunga Sabbatik akkornængne, pimmalo tamarmik kol-
lingit tunniutarakka nálekennut. 13 Tunnirsútinnik katter-
soirsulle allisimaulune kikkartok, killangmulloneet ardloro-
mangitsok; sekkirsaminulle tiglukpok, ima okalluklune: Gu-
deá! saimaunga ajortungóursunga. 14 Okaupause: Tauna

aipaminit ajorungnærsisimaulune, tessammunga angerdlartok
iglominut. Ingminik nangminek nálengnartiniartok, náleng-
nartinekaissengimet; ingminigle nangminek nálengnartiniængit-
sok nálengnartinekaissavok.

15 Merdlertungoelle taursomunga āpeit; arksaminik pat-
tekollugit. Tamannale ajokærsugeisa tekkōgamiko, aitsirsut
auokárillerpeit. 16 Iesusible ingminut kákoei, okalluklunelo:
Merdlertungoet uamnut pillit, innertidlariaurnassigiglo, tauk-
koa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 17 Illomut, okaupause:
Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsúb, isserbiginauieis-
sengila.

18 Nálekello illætta appersorpa, ima okalluklune: Ajung-
itsok ajokærsoirsok, sullissaunga, innursúmik näissengitsomik
kingorngursekollunga? 19 Iesusible okarbiga: Saog ajung-
itsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime
ajungilak. 20 Inneitsissit illissimalluarpettit, imaitut: Arng-
naunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit. Seg-
lutigissengilet aipet. Angutillo arngnello nálekik. 21 Taur-
somale okarbiga:. Tamakko tamása mallingniarikka innusung-
nemnit. 22 Tamanna Iesusib tussaramiuk, okarbiga: Attau-
sek sulle pingilet; terssa, pissit tamása tunniartorkit, peet-
sunnullo tunniullugit, killangme tava perkotiksariksaissakau-
tit, mallikiartorlungalo peet. 23 Tamannale tussaramiuk,
allieisungālerkau, pissórsógame. 24 Allieisungālersok Iesusib
tekkogamiuk, ima okarpok: Pissórsuit Gudib nálegauvianut
pinnek ajungajæissaput. 25 Ajornænginerrovok. Kameele
merkutib irssagut pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauvianut
ississirsomit. 26 Tamattominga tussartut tava okarput:
Kiname tava pidluartungorsinnaua? 27 Akkieile: Innungne
ajornartok, Gudeme ajornængilak. 28 Petrusib tava okar-
biga: Areina, uagut tamása kemmekivut malliklutillo.
29 Okallugbigeile: Illomut, okaupause, innúb kialoneet
iglone, angæjokenneloneet, kattengutinneloneet, nulleloneet,
kittornenneloneet, kemmekunigit, Gudib nálegauvia pivlugo.

30 Tauna amerdlasórsoarnik piomárpok mattomanétillune, sillamelo tikkitsuksame innursúmik nãksaungitsomik.

(*Evangelium am Sontag Esto mihi.*)

31 Taîvkole arkanek marluk ingminut pisinnamigit, okallugbigei: Atta, tekpaunga Ierusalemmut piogut, Profetilló aglegeit tamarmik erkorluinaissaput Innúb Ernera pivlugo.
32 Tauna pisitánussammet nællursunnut, taukkoa mittautigissauæt, nachogissevlugole, ketseraissevlugolo. 33 Ipperartussevlugolo tokkotsomárpæt, udlullo pingajuænne ama tokkorsunnit makkitsomárpok. 34 Okauseele tamakko tamása tussaungilluinarpeit, nællovlutiglo siunekangilet okalluktuanik.
35 Iericholo padlillermago, tekpeetsok ivksiarsok arvkosinerme kenúrsarlune. 36 Innuille sennerkotut tussaramigit appersorpeî tamattominga. 37 Taukkoalo okalluktúmænne Iesusemik Nazaremiomik sennerkotomik; 38 Torklulavok tava, okalluklune: Iesuseá, Davib Ernera, nákinga. 39 Innuille siudlersortut auokárillerpæt, nippangerkollugo; taunale niblingãriartorpok okalluklune: Davib Ernera, nákinga.
40 Iesuse tava unnillerpok, ingminullo pisekoa. Taursomungalo pisilermanne, appersorpa. 41 Okallukluneło: Kannok illiorbigekovit uamnut? Akkia: Nálegak, tekpiksekollunga. 42 Iesusib tava okarbiga: Tekpiksekeet; operauit ajorungnærpotit. 43 Erngerlunelo tekpiksillerpok malliklugolo Gudelo ussoringãrpa. Innuillo tamarmik, tamattominga tekkunniktut, Gude ussoriniarpæt.

KAP. XIX.

Zachæuse sainiarpok Iesusemut. Kivgennik tunninekarlunnik Iesuse okallukpok, Ierusalemmut isseriartorpok, innuillo kerssæitigei; Nálekbik attorluarkoa.

Ingerdlavlunelo Iericho arvkotigimago. 2 Atta, Angut terssanétok, Zachæusemik attelik, tunnirsútiimik kattersoirsut

nálegæt, pissórsóvlunelo; 3 Iesuselo taursoma tekkojomad-
lára kináusugællugo; innungnille ajorame, mikkirsungógame.
4 Siudlióvlune tava akpallerpok, orpingmullo Feigeliksamut
kakivok, tekkoniarlugo, terssóna merssa ingerdlaissammet.
5 Iesuselo terssunga pigame, ardlorame tekkolerpa, okarbig-
ællugolo: Zachæuseá, akkaræsuarit, voitsiaugame, iglungnut
isseromárpunga. 6 Akkaræsuarpok tava, tipeitsuklunelo il-
læssiara. 7 Tamanna tekkogamiko, tamarmik okallorojul-
lerput, angumut ajortulliartomut issermet. 8 Zachæusible
Nálegak ornikpa, okallugbigællugolo: Nálegak, areit, pikka
tamása marlungorlugit auikpakka tunniullugillo peetsunnut,
pekkoserluklungalo innungnit pinniakakka, uttertitsomárpakka
sissamariarlugit. 9 Iesusible okarbiga: Udlome iglo tauna
annaursutiksarsiok, taunatõg (iglub innua) Abrahab kinguari-
mago. 10 Innúb Ernerætta tammarsimarsut ujariartorlugillo
pidluartitsartormagit.

11 Taursomungalo nálengmætta, ama arssersóumik okal-
lugbigei, Ierusalemmut padlillerame; taukkoalo issumakar-
mætta, Gudib nalegauvia erngerlugo sakkomissæsugællugo.
12 Taimaitomik ima okarpok: Angut nálegak nunamut
ungesiksométomut aularpok, nálegauvik piniarlugo, kingornalo
ama angerdlaruklune. 13 Kivgenne tava kollit kákoei, tun-
nillugillo anningaursautinnik kollinnik, imalo okarbigei: Niu-
kotigissigik tikkitserlunga. 14 Innukoteisale nekkoringina-
miko, aulartitsivigællugo ima okarbigiartorkoæt: tauna ná-
legauniarkongilarput uagutinut. 15 Tikkinamelo, nálegau-
viglo pigamiuk, kivgenne ivko kákoei, anningaursennik tun-
nirsenne, tussaromaulugit niukoteisa pisseenik. 16 Siudlek
tava sakkomerpok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursau-
tingnik anningaursarsiunga kollinnik. 17 Okarbiga tava:
Kujanak kivgariksotit, mikkirsungoamut illomorauit, iglor-
perksoarnut kollinnut nálegáussautit. 18 Aipatõg sakko-
meriok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursautingnik anning-
aursarsiunga tedlimannik. 19 Taunatõg okarbigigia: Idlillo

iglorperksoarnut tedlimanut nálegáussautit. 20 Pingajuællo
sakkomerame, okarpok: Nálegak, tamerssa anningaursautit,
irssertorsimagiga kakkiksautimnut; 21 Erksigigivkit, angn-
táursógauit, illingisettit pirsartarettit, kattersorlugillo siaroar-
tengisettit. 22 Sápa okarbigællugo: Kivgapilluk oma, okau-
sernik ekkartóupaukit. Erksinakerssunga angutáursóvlunga
illissimagingma, illingisakka pirsartarikka, siaroartengisakkalo
kattersoraukit; 23 Saogme tava anningaursautiga tun-
niungiliuk anningaursennik taurséirsunnut? Tikkikumalo
pissægalloariga illænnekarsimarsok adlennik. 24 Tava nei-
jortinne okarbigei: Tauna arksársiuk anningaursaumik,
kollinniglo anningaursautelik, tunnissiuk tamattominga. 25
Akkiæt: Nálegak, taunale kollinnik anningaursautekarpok.
26 Okaupausele: Pekkartok sumik, tunninekaissavok; pek-
kangitsorle arksárnekaissavoktõg piminik aglæt. 27 Iv-
kole uamnut kingarsartut, uamnik nálegáukorsingitsut káit-
sigik, irssigitillungalo tokkotsigik. 28 Tamattominga okal-
lukame, aulalerpok, Ierusalemmut ingerdlavlune.

29 Betfagelo Betanialo padlilleramigik, kakkarlo orksũr-
saliksak tikkillugo; ajokærsukængne marluk aulartipek.
30 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut, siunauting-
nétunnut; isserutiglo, nochak pittuksimarsok naipissauartik,
taursoma kãnut sulle innungmik ingisimarsokangisainartok;
pittursærlugolo maunga pissiko. 31 Appersornekarutiglo,
suna pivlugo pittursærautiko, tava ima akkiniarko: Nálekab
attoromárpa. 32 Aulartitæglo aularpuk, sórdlolo okarbigi-
mattik naipipæk. 33 Nocharle pittursærmækko, nálegeisa
appersorpágik: Saog nochak pittursærpikko? 34 Akkiakik:
Nálekab attoromárpa. 35 Pisipæk tava Iesusemut, annora-
mingniglo nochak kadlerpæk, Iesuselo kãnut ingitillugo.
36 Taima ingerdlatillugo annorarsettik issuipeit arvkotiksa-
nut. 37 Ungesigungnærmelle, orksũrsaliksamillo kakkamit
attermet; ajokærsugarperksuisa tamarmik tipeitsungnermik
nippersoarmiglo Gude ussorillerpæt, ussornartullirset tekkor-

settik tamása pivlugit. 38 Ima okallukiutik: Nálekab akkane tikkitsok, Nálegaunerrúrsok, ussornarsile! Erkiksinekarle killangme, nálengnekarlunelo kotsiksome! 39 Innuille akkornénnétut Farisæerit illéisa okarbigát: Ajokærsoirsok, ajokærsukettit auokáringărkit. 40 Akkieile, okarbigællugillo: Okaupause: Okkoa nippangeralloarpætta, ujarket tava nibIissepat.

(Evangelium am 10. Sontag nach Trinit.)

41 Iglorperksoarnullo padlillerame, irssigei kerssættigællugillo okallukiunelo; 42 Kannoktok sulle mănakutloneet udluksauvsine illisimaissægussiuk ullapisautiksarse. Mănale irrsivsinut irssertorsimavok. 43 Taimaitomik udlut nedliutsomárput illivsenut, kingarsartivse tava auativsigut illujomărpăse, ungalulerluselo anninaunrsautiksamik, kittornesselo illivsenut illængutillugit tamanné nagliuktitsomárpăse; 44 Nungulluinaissauăselo, kallereeksunniglo ujarakartissengileit iglusse; terssa, annaubiksaralloauvse udloa issumaginginaussiuk. 45 Nálekbingmullo isserpok, terssanelo niuvertartút pissirsullo annisilerpei. 46 Okarbigællugillo; agleksimavok imænna: Igloga tuksiartarbióvok; Illivsele tokkotsivingortiparse, 47 Udlullo nungullugit ajokærsoiok nálekbingme. Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo, innungnullo nálegáursut, tokkoniaralloarpæt. 48 Kannorle illiorbigissægæt nællulerput, innuit tamarmik ungagimarssuk, nálektarlugolo.

KAP. XX.

Suub pirsauneranik taimailiorame, okarbigingilei; nautsévilliortut illomongitsut pivlugit; Kaiseremut tunnirsiitiksak tunniukoa; tokkorsunnik umaromártunnik okallukpok, Kristusemiglo Davib Nálegánik Erneràniglo.

Udlullo taivkoa illénne, innuit nálekbingme ajokærsormagit, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktillugo; pellessiunerit, aglekennik illissimarsunniglo ornikpát, uttokaunerit illagællugit,

2 Appersorlugolo, ima okallukluttik: Okautigut, suub pir-
sauneranik taimailiorpit? Kialoneet pirsaunermik taimaitomik
tunniătit? 3 Taursomale akkiei, okallugbigællugillo: Uanga
appersoromauausesŏg okautsemik attautsemik, tamattominga
okarbigissinga. 4 Iohannesib koirsirsarnera killangmilloneet
innungnilloneet pirsok? 5 Illumikut tava ekkarsalerput,
okalluklutiglo: Killangmit pirsok unnerutigo; okaromárpok
tava, saog operingikikse? 6 Innungnille pirsok unnerutigo,
innuit tamarmik tava millórniaissauătigut, illomórlutik issuma-
karamik, Iohannese Profetiósugællugo. 7 Akkiællo, sumit
pirsok nællovlugo unnerpæt. 8 Tava Iesusib okarbigei:
Taimaitomik okarbigissengilausesŏg, suub pirsauneranik tai-
mailiorpunga.

9 Innungnulle okallulerpok arssersóumik imaitomik: Angut
nautsévilliorkorsirsok Weiniksalingmik kakkamik, nautsévil-
liortunnullo pisinamiuk, nunamut adlamut aularpok, terssa-
némersoromaulune. 10 Kattersoiviglo nedliumet, kivgame
illæt aulartipa nautsévilliortunnut, nautséviúb paurngeisa illéi-
nik tunnekollune taukkonunga. Nautsévilliortulle tauna ipperar-
torpæt, sŏkartinnagolo aulartipæt. 11 Ama adla kivgak au-
lartiniá; taunale ipperartoriættŏg, mitteklugolo, sŏkartinnagolo
aulartipæt. 12 Ama pingajuæt aulartinia, taunale kidlidlári-
ættŏg, ajeklugolo annisipæt. 13 Nautséviúb nálega tava
okarpok: Sullissaunga? Ernera assærsara aulartitsomárpara,
tauna tekkogunniko iktorissennerpæt. 14 Nautsévilliortulle er-
nek tekkogamiko, ingmingne issumalerput, okalluklutiglo:
Terssa kingorngursirsuksak; kæ, tokkoniartigo, kingorngur-
sæksei uagutinut pekkollugit. 15 Nautsévingmit tava annisi-
pæt, tokkollugolo. Nautséviúble nálegætta okko kannok pis-
sauágit? 16 Tikkissavok, nautsévilliortullo okko tokkodláis-
sauei, nautsévinelo adlennut attartortillugo pissaua. Tamanna
tussaramiko, okarput: Kannoktŏg taimailiungilarle. 17 Taur-
somale irssigei, okalluklunelo: Sunale terssa, ima agleksimar-
sok: Ujarak, iglulliortut egitæt, issudliksængorlune ujaráulerpok.

18 Ujarkamullo omunga tútok, akkonaromârpok, nakkarbig-
irsanelo taursoma serkomilluinaissaua. 19 Pellessiunerille
aglekennik illissimarsullo mallugæt okautigigâtik arssersoútin-
nik tamakkoninga, erngerlutiglo tiguniaralloarpæt, innuille
erksigeit. 20 Allapernarsorpæt tava, allapernarsoirsuksello
aulartipeit, taukko ajungitsũrsarkollugit, okauseenik nappiti-
niaruklugo, pisitsomagamiko nálegaunermut, nunablo náleg-
ætta pekkorsusianut. 21 Taukkoalo appersorpæt, ima okal-
luklutik: Ajokærsoirsok, illissimauautigit, opernartomik okal-
lukauit ajokærsoilutillo, innungniglo nellinginarsiorauit, Gude-
mulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit. 22 Kaisere tunnigu-
tigo tunnirsútinnik, illuarpa illuangilaloneet? 23 Pekkoser-
lursusiælle taursoma illissimagamiuk, okarbigei: Saog ursser-
pissinga? 24 Anningaursak tekkollara, kia arssinganik kialo
okausseenik kollanétunnik pekkarpa? Akkiæt: Kaiserib.
25 Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib
piksánik, Gudelo, Gudib piksánik. 26 Okauseelo arksoarinek
ajorpeit innuit pivlugit, akkirsútalo aijaisórutigæt, nippanger-
lutiglo. 27 Sadduzæerit illéisa tava ornikpæt, umarbekais-
sengitsomik unnersut, appersorlugolo. 28 Okallukput: Ajo-
kærsoirsok, Mosesib ima aglegbigâtigut: Angutib angæjua nul-
lialik tokkopet kittornakaranelo, nullia tava nukkætta pissaua,
angæjuminullo kinguæksiorlune pissavok. 29 Nukkareelle
arbenek marlúrsut. Siudlek nulliarame, tokkovok kittorna-
karane. 30 Aipællo nulliarigamiuk tauna, tokkogiok kittor-
nakarane. 31 Pingajuællo pigigiga. Taima taukkoa arbenek
marluk tamarmik kingudlereeksarlutik pigæt, kittornakaratiglo
tokkoput. 32 Tamarmiglo kingornættigut késa arngnaktōg
tokkogiok. 33 Umarbingmelo umarunik, taukkoa ardlætta kia
nulliarissaua? Taukkoa arbenek marluk tamarmik nulliariga-
miko. 34 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamatto-
ma sillab kittornei nulliarput, uvinniklutiglo. 35 Sillable
aipanut pirsukset, tokkorsunnillo makkitsomártut, nulliaissen-
natiglo uvinnissengilet; 36 Kingornalo tokkonek ajussaput,

Engelisun-éssægamik, Gudiblo kittornarimattik, tokkorsunnit
makkikunik. 37 Tokkorsunnigle umaromártunnik Mosesesōg
nællunæjaigiok orpeperksoarne: Nálegak taigoramiuk, Abrahab
Gudianik, Isaakiblo Gudianik, Iakúblo Gudianik. 38 Gudele
merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt; taurso-
munga tamarmik innúgamik. 39 Aglekennik illissimarsut
illéissa tava sápæt, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, okalluk-
luarpotit. 40 Mattomalo kingorna sumigloneet appersornek
sapperpæt. 41 Okallugbigeile: Kannongme okarpet, Kristuse
Davib erneriga unnerlugo? 42 Davile nangminek tuksiauti-
mine erinnalingne, ima okarpok: Nálegara Nálekab okarbiga;
tellerpima tungánut ingitit. 43 Kingarsartittit illissinnagit is-
sikauvit tungmagækseinut. 44 Davib tava nálekaminik taig-
amiuk, kannongme ernerau? 45 Innuille tamarmik náleng-
mænne, ajokærsukenne ima okallugbigei: 46 Aglekennik
illissimarsunnut miannersoritse; taukkoa sakkiomarsarmætta
tekkisúnnik annorakarlutik, niuverbingmétarángamiglo sikki-
vigekorsaraut innungnut nálekonermik, kattisimauvingnelo,
nerrirsarángamiglo sádliojomaulutik ingitsomarsaraut. 47 Uid-
larnerit pee nungutareit, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiut-
somaulugit unnerput; taukkoa pidlangārnekaissaput.

KAP. XXI.

Uidlarnek peetsok pivlugo; Ierusalemmiut asserorbiksánnik okallukpok; tikkibiksaminiglo.

Innuillo pissórsuit irssigei, tunnirsútimingnik illiorairsut Gu-
dib iklerbiannut. 2 Uidlarnektōg peetsok tekkogia, taursoma
anningaursæk marlungoæk illiartorik. 3 Okarpok tava: Illo-
mut, okaupause, uidlarnek una peetsok amerdlanerrúrsunnik
illirsiok taukkonanga tamannit; 4 Taukkoa tamarmik piming-
nik attungisamingnik illirsimætta tunnirsútinnut Gudib peenut;
taursomale peetsungóvlune pinne tamása innútigirsæksáugal-
loenne illigei.

5 Illéisalo nálekbik pinnersarsimarsok ujarkennik manniksunnik erdlingnartunniglo unnermarssuk, ima okarpok: 6
Udlut nedliutsomárput, tava tamakkoa tamarmik tekkorsesse asserorluinnaissaput, ujarkello kallereeksokaissengilet.

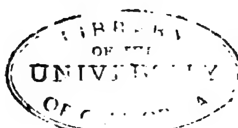
7 Tava appersorpæt, okallukluttiglo: Ajokærsoirsok, kakugo tamanna taimailissaua? Sunalo nællunærkotáussaua tamattominga nedliutsomártomik? 8 Akkieile: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. Amerdlasút tikkiussammætta, attera atterirsūrsarlugo, okalluklutiglo: Uangáursomik taisillutik; mānalo udlut nedliutillerput; Taimaitut malligiaurnassigik.
9 Sorssungniartunnigle pebleroirsunniglo tussaleruse, erksissarunnase, tamakkoa taimailigadlaissammætta, nāgatiksarle sulle nedliunauiengikadlarpok. 10 Tava okallugbigei: Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. 11 Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput; nunab pee akkissŏrsoængussaput, tokkonartomiglo perdlukaissavok; killangmittōg tekkorsakaissavok erksinartunnik nællunærkorsoarniglo. 12 Tamakkole tamása nedliutinnagit, tigulluselo mallidláissauāse, pisissevluselo kattisimauvingmingnut parnārsivingmingnullo, nálegaunernullo nálegarsoarnullo pisissauāse, attera pivlugo. 13 Taimailiorbigiomārpāsele næƚlunæjautiksamik. 14 Taimaimet māna tamanna umamiuginiarsiuk, issumallioradlarkennase akkirsútiksauvsinik. 15 Kannermik illissimanermiglo tunnissægause, illivsenut arksoardlersut arksoarinek ajugækseinik. 16 Angæjokáuvsele, kattengutivselo, ekkardlivselo, ikkingutivselo aglæt pisitsomárpāse, illæsselo tokkotsomárieit. 17 Tamarmiglo umigissauāse, attera pivlugo. 18 Nujarle attauserloneet niakovsinit tammaissengilak. 19 Issumagikluse tarnisse párinniarsigik. 20 Ierusalemmible auata sorssuktorperksoarnik illusimarsok tekkogussiuk, illissimaissauarse asserorkia nedliutillersok. 21 Tamannalo nedliupet, tava Iudit nunænnétut kemmālit kakkennut, iglorperksoarnétullo anninæsuarlit, assimétullo narksame issernauærlit. 22 Udlut tamakkoa

akkiniarbiússammætta, agleket tamarmik erkorkollugit. 23 Erkanarle nărtúrsut milluktitsirsullo udlut taivkoa nedliupætta; nagliungărnartokaissammet nuname, innuillo taukko kammautib pidláissauei. 24 Pænnenniglo ippiktorsoarnik tokkotáussaput, tigursáussevlutiglo aularursáussaput innungnut tamannut, Ierusalemmelo nællursut asserorluinaissauæt, nællursut nedliubiæt nămaksisinnago.

(Evangelium am 2. Sontag des Advents.)

25 Sekkenerlo anningarlo udlorirsello nællunærkotekaissaput, innuillo nunamétut annilangăissevlutiglo koksellangăissaput, immauviksoarlo kauchviumersarsuillo siorsudláromárput.
26 Innuillo erksinermit nerriungnermillo nukkingærussaput, nunamut piomártukset pivlugit; killaub pirssaumeree aglæt aulajomármætta. 27 Innúblo Ernera tava tekkussauæt, killaub nuieine akkartok, pirsársóursok ussornartorsóvlunelo. 28 Tamakkoale tamarmik pillerpætta, tava ardloritse, kongmullo kennerniaritse, nedliutillermet annaubiksarse. 29 Arssersóumik tava okallugbigei: Orpik Feigeliksak, orpeello tamása irssigissigik. 30 Pillutakalersut tekkogussigik, aursak padlillersok illissimauarse. 31 Taimatŏg illivse, tamakko tamása pillersut tekkogussigik, Gudib nálegauvia padlillersok illissimaissauarse. 32 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, tamakko tamása nămaksisinnagit. 33 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 34 Miannersoritsele, umættisse okkumeitsorsoængortitsarunnassigik nerringărnermik immingărnermiglo, nunab peenulloneet allieisungărnermik, udlormut taursomunga kanningárkonnase. 35 Nunamétut tamása taursoma tikkissammagit, sórdlo nigak: 36 Taimaitomik sorarase pigárluselo tuksiaritse, kemmeratigiginnaukollussigik tamása makko piomártukset, Innúblo Ernerætta kénanut sakkomersinnanluse.

37 Udlótillugolo (Iesuse) ajokærsoirsartok nálekbingme unnugángello annirsarpok, unnuirsarlunelo kakkame orksŭrsaliksame. 38 Innuillo tamarmik udlákut orniktarpæt, tussaromaulugo.

KAP. XXII.

Iesuse ussornartomik Communionekartitsiok; ajokærsukenne miannersorkoei angnerriniarnermut; nautsévingme aungmik kiæguktok; Petruse missiarpok; Kaifasemut pisinekarpok Iesuse.

Sérnakangitsunnigle timmiursartorbik nedliutillerpok, anni-
viksiorbingmik, tairsak. 2 Pellessiunerillo aglekennik illissi-
marsullo piniarpæt kannok illivlutik tokkotsuklugo, innuillo
erksigeit. 3 Iudasele, Ischariotemik tairsak, tornársúb pulla-
simaga, taivnalo arkanek marluk illagæt. 4 Aularpok tava
pellessiunernut sorssuktuksello nálegeinut, okallugbigællugillo,
kannok illivlune pisitsommaulugo taukkonunga. 5 Taukkoalo
tipeitsulerput, anningaursenniglo tunniomaudlugo unnerput.
6 Angerpok tava, kingornalo taukkonunga pisinniælerpa naut-
sorsoilune, innuit pikkititsomannagit.

7 Udlorlo sérnakangitsunnik timmiursartorbik nedliumet,
tamattomane sauarak anniviksiutiksak tokkussægæt. 8 Tava
Petruselo Iohanneselo aulartipek, okalluklunelo: Sauarak an-
niviksiutiksak opellungarsariartukko uautinut, nerrekollutigo.
9 Appersorpæglo: Sumut opellungarsaiartorkovissiguk tamat-
tominga? 10 Sapæk okallugbigællugik: Atta, iglorperksoar-
nut isserutik, angut nellautsomárpartik immertaursirsartok;
tauna mallikko iglomut isserbianut. 11 Iglúblo innua okar-
bigikko: Ajokærsoirsúb ima okaukoätit: Innersoak sumépa,
terssane sauarkamik anniviksiutiksamik nerrissægama, ajokær-
sukakka illagællugit? 12 Innemut angisómut tava unner-
sussauátik, illuarsarsimarsomut, terssane opellungarsárko. 13
Aularpuk tava; sórdlolo okaumattik naipipæk, anniviksiutik-
sarlo sauarak opellungarsárpæk. 14 Nedliumello, ingipok
(nerrivingmut) arkanek marluk illagællugit. 15 Taukkolo
okarbigei: umættivkut kajumikerssunga, anniviksiutiksak sau-
arak una illagælluse nerriomaulugo, anniartinnanga. 16 Okau-

pausele: Kingorna mattominga nerrisséissaunga, Gudib nálegauviane nāmaksisinnago. 17 Ermusek tava tigua, kujavlunelo okarpok: Tiguvlugo pigissiuk, tammakerluselo terssanga immeritse; 18 Okaupauselo: Immisséissaunga Weiniksaglub orpiúb tungoanik, Gudib nálegauvia tikkisinnago.
19 Timmiursarlo tigua, tængekártillugolo augorpa, ajokærsukaminullo tunniullugo, okalluklune: Terssa timiga, tunniusimarsok pivluse; taimailiortaritse erkailunga. 20 Taimatōg ermusek tigugia, unnukut nerrigamik soraramik, okalluklune: Ermusek una Testamentitávok áumnik, pivluse koirsomik. 21 Attalo, pisitsirsima nerrekattigānga.
22 Innúb Ernera pisitáussavongme, sordlo pekkosimavok. Erkanarle innuk tauna, taursominga pisitsirsok. 23 Ingmingnut tava appersortālerput, illartik pivlugo kina taimailiussæsugællugo?

24 Ingmingnullo sakkitsautillerput, illamingnik kimik angnerrussennersomik. 25 Okarbigeile: Nunamétut nálegaunerit nálegauniartarput, nálegarsuillo tainekararaut nálekennik saimarsunnik. 26 Illivsele taimaissengilase; illarsele angnek nukkardlersun-éssavok, illaminillo nálegaunerrúrsok kivgatun-éssavok. 27 Kiname nálegáunerrova? Nerrivingme ivksiarsok, kivgartortorloneet? Nerrivingme ivksiarsok, illa? Uangale akkornauvsine kivgatunépunga. 28 Illivsele neijortuarkivsinga urssernekartillunga. 29 Nálegauviglo tunniutsomárpara illivsenut, sórdlo Atátama tunniuka uamnut; 30 Nerrissevluselo immissægause nerrivimne nálegauvimnétome, ivksiaissevluselo ivksiautenne, Israeliblo ekkardleree arkanek marluit ekkartóullugit pissauesse. 31 Nálegarle okarpok: Simon, Simon, atta, tornársub piomagalloarāse, igleraromauluse, sórdlo timmiursækset kakkortut pirsareit; 32 Uangale tuksiupaukit, opersutsit sorarkonnago; kingornalo ama sainiaruit, kattengutittit nekkursektikit. 33 (Petrusible) okarbiga: Nálegak, aiparigimnángorpaukit parnārsimauvingmut tokkomullo. 34 Akkiale: Petruseá, okaupaukit, tingmirset

angutiviæt kardlortinnago udlome, misserratigiomárparma
pingasuriartarlutit, illissaringikingma unnerlutit. 35 Okar-
bigeilo: Nungullugit aulartitarángause pookarase, kaursar-
bekaraselo, issigamakaraselo, taimane illáne ajorsarpisse?
Akkiæt: Năgale. 36 Tava okarbigei: Mănale pookartub
neksarliuk, kaursarbiglo aglæt. Taimaitokangitsúble annorarse
tunniliuk, pænnasiniarlunelo pille. 37 Okaupausele: Uamnut
erkutsomárputtŏg agleket imaitut: Ajortulliartunnut illæng-
utităvok. Uamnik agleket tamarmik nămaksisimalermætta.
38 Okarbigæt tava: Nálegak, tamerssa pænnæk marluk.
Okarbigeile: Nămakpuk.

39 Iglorperksoarnit tava anniok, illerkonelo attorlugo
orksŭrsaliksamut kakkamut piok. Ajokærsugeisalo terssunga
mallikiæt. 40 Terssungalo pigame, okarbigei: Tuksiaritse,
urssernartomut pekkonnase. 41 Terssangainarlo kemmekpei
milloriarnertut ungesiksigirsomik, serkomigarlunelo tuksiarpok.
42 Ima okallukluno: Atátak, piomaguit, ermusek una pæruk
uamnit; piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille! 43 Enge-
lible killangmit sakkomerbiga, nekkursektillugolo. 44 Tok-
kublo kaglillermanne tuksiangălerpok. Kiægungnereele kut-
tittun auktan-état, nunamullo korlolerput. 45 Tuksiarame
sorarame makkipok, ajokærsukennelo, allieisungnermik sinnik-
tut, tikkipei. 46 Okarbigei tava: Saog sinnikpisse? Mak-
kititse tuksiarluselo, urssernartomut pekkonnase.

47 Sullile taima okalluktillugo; atta, Iudase, arkanek
marluk illæt, innuperksuit siudleræt; taursomalo Iesuse or-
nillerpa kunniklugolo. 48 Iesusible okarbiga: Iudaseá, Innúb
Ernera kunningmik nællunæjarlugo pisiniarpiuk? 49 Nei-
jorteisale tekkogamiko, kannok pilleræt, okarbigæt: Nálegak,
pænnænniaissaugut? 50 Tava illætta pellessiunerúb kivga
pænnaua, tellerpiætta tungániglo siutárpa. 51 Iesusible sápei,
okallugbigællugillo: Issumamingnik pillit. Siutalo aktor-
lugolo illuarsia. 52 Tava pellessiunerit, nálekbingmullo
náleket, uttokaunerillo tigujartormænne, Iesusib okarbigei:

Sórdlo innuktaliksoarmut annirsose, pænnalirsarluselo pappilirsarluselo; 53 Udlut nungullugit merssa neijorivse nálekbingme, tigungisainarpausingalo; tamerssale nedliubiksarse, tãrtúblo pirsaunera. 54 Tigulerpæt tava, pisillugolo aularupæt pellessiunerub igloanut. Kingornanille Petrusib mallikpa. 55 Tava iglorsúb ungaluisa kekkæne ingnek ikkomatiniarpæt, ingikattãullutiglo, Petruselo akkornænnut ingi niok. 56 Arngnab kivgab tava tekkoa ingnerme ivksiarsok, irssigekiksarlugolo okarbiga: Taunatõg (Iesusib) aipariga. 57 Misserratigale, okalluklunelo: Arngnangá, illissaringilara tauna. 58 Terssugutsiængormello, adlab tekkogia, okallukluneło: Idlitsõg taukkoa illagãtit. Petruselo okarpok: Innungá taivnáungilanga. 59 Terssugungormello, udlúb nællunærkota attausek nãngajengmet, adlab tamanna opernarsárpa, ima okallukłune: Illomut, taunatõg aipariga, Galilæamiómet. 60 Petrusele okarpok: Innungá, okautsissit nælloakka. Tavainarlo, sulle taima okalluktillugo, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 61 Nálekab tava keviarlune Petruse irssigillerpa. Nálekab okausia Petrusib tava erkaia, okarbigimenne: Tingmirset angutiviæt kardlortinnagó, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 62 Petruse tava annivlunelo kejangãrpok.

63 Angutille, Iesusemik tigusirsut, mittautigæt unnattarlugolo; 64 Kénalo mattórlugolo erksãrpæt, appersorlugolo, okallukput: Illingnik erksãrsirsok okautigællugo erkoniaruk? 65 Adlenniglo okausepillungnik mittautigæt.

66 Kaulermello, innuit uttokaunereet, pellessiunerillo, aglekennik illissimarsullo kattillerput, (Iesuselo) pisipæt kiglissioirsorsoarmingnut. 67 Okalluklutiglo: Idlit Kristusióvit? Okarbigitligut tamattominga. Okarbigeile: Okarbigigalloaruvse tamattominga, operissengilarse tava; 68 Appersoralloaruvsele, akkissengilausinga, ipperaissengilausingalo; 69 Taimaitomik mattoma kingorna Innúb Ernera ivksiaissavok ajugakangitsúb Gudib tellerpiætta tungáne. 70 Tamarmik

tava okarput: Gudib Ernerátimme? Sápei okallukiune: Okarause, taivnávungame. 71 Taukkoale okarput: Sumik ama adlamik nællunærsitariakarnerpogut? Okalluktok uagut nangminek tussarautigo.

KAP. XXIII.

Pilatusemut anniartipok; Herodesib mittautigigia; kikkiektorbiksamut pisipæt, kikkiektorlugolo; nivingarkatta sáiniarpok; Iesuse annernengærpok, illinekarlunelo illivermut.

Kattisimarsut tamarmik tava nækkoiput, Pilatusemullo aularupæt. 2 Tava okautiginerdlullerpæt, okallukiutiglo: Una missigárput innuit innertersereetsungortikei, Kaiseremullo tunnirsútit tunniukongilei, Kristusióvlunelo nálegaunerrúrsum unnersok. 3 Pilatusible appersorpa, okalluklunelo: Iudit nálegaunerátit? Akkia okalluklunelo: Okarauit taivnávungame. 4 Pilatuse tava pellessiunernut innungnullo okarpok: Innung una pidlagæksáusugingilara. 5 Taukkoale sorangilet, okalluklutiglo: Innuit taursoma pikkitorsoængortikei, ajokærsoiniarame Iudæame tamanne, Galilæamit pillerame tamaunga aglæt. 6 Pilatusele Galilæamik tussarame, ima appersoiok: Galilæamióva una? 7 Herodesiblo nálegauvianit pirsok tussaramiuk, Herodesemut aularukoa, taunatõg Ierusalemmémet udlut taukkoa-étillugit. 8 Herodesible Iesuse tekkogamiuk, tipeitsulerkau, itsak merssa tekkojomadláralloara, kabsersoarnik tussaumagamiuk, illimaitsekamelo ussornartulliak taursomanga tekkussæsugællugo. 9 Nellinginarniglo appersortaralloarpa, akkingilale sungoamigloneet. 10 Pellessiunerillo aglekennik illissimarsulle terssanétut unnerlutigingãrpæt. 11 Herodesible, sorssuktuksenne illagællugit, nachoga mittautigingãrlugolo, annoramiglo kakkorlomik attitipa, Pilatusemullo uttertipa. 12 Udlok tauna Pilatuselo Herodeselo ikkingutigeelerpuk, siornagut ingmingnut ningaukalloaramik.

13 Pilatusible pellessiunerit, nálekello, innuillo attautsemut
kákoei. 14 Okallugbigællugillo: Innuk una uamnut pisikikse,
innungnik innertersereetsungortitsirsok unnerlugo. Attalo, nei-
jortilluse kiglissioriga, passikliutigirsauvsinigle attautsemigloneet
nervsarbigingikiga innuk una; 15 Herodesibloneet náume;
taursomunga aulartikalloarause; attalo, paitsisiksarsirsokangilak
taursomunga tokkokorsútiksanik. 16 Taimaitomik pidlársin-
narlugolo ipperaissægalloarpara. 17 Merssa illerkone attor-
lugo udlorsiornaránget parnārusimarsut illæt annisissægalloara
taukkonunga. 18 Innuperksuit tamarluinarsoarmik tava nib-
lingārput, okalluklutiglo: Pæruk una, Barrabasemiglo tun-
nissigut annisillugolo. 19 Tauna merssa parnārsimauvingmut
pisitáursok, iglorperksoarne peblingārniarnek, innungmiglo
tokkotsinek pivlugik. 20 Pilatusib ama torklulauei, Iesuse
ipperaromagamiuk. 21 Taukkoale torklulaput, okalluklutiglo:
Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut senningarsomut. 22
Taursomale pingajuksanik okarbigei: Sumingme una ajor-
tullia? Tokkotæksáusugingilara, taimaitomik pidlársinnarlugolo
ipperaissauara. 23 Nippersoarmigle pekkotuinnarpæt, kik-
kiektortekollugo senningarsomut, taukkoalo pellessiunerillo
nippersoeet sualuktuinnalerput. 24 Pilatuse tava nællunær-
sitsiok, piomarsæt pekkollugo. 25 Taunalo, innuit piomarsæt
annisipa, parnārsimauvingmut pisitáursok peblerоinek tokkot-
sinerlo pivlugik, Iesusele illiorbigekoa piomarsusiænnik.
26 Aularunamikolo, angut, Simonmik attelik, Zirenemio,
nautsévingmit pirsok tiguæt, senningarsorlo erssuktillugo taur-
somunga, Iesusib kingornagut. 27 Innuperksuillo, arngnello
mallikpæt, nákallugolo kejauæt. 28 Iesusible keviarpei, okal-
lugbigællugillo: Okkorse, Ierusalemmiut panneeá! Uanga
kejánnanga, illivsenulle kittornauvsinullo kejátitse. 29 Atta,
udlut nedliutsomárput, taukkonane ima okaromármætta: Pid-
luarkaut arngnet nārtósuitsut ernisuitsullo, iviengimingniglo
milluktitsingitsut. 30 Tava kakkársoarnut ima okaleromárput:
Nakkarbigissigut! kakkangoennullo: Mattórtigut! 31 Orpik

umak taimailiortumiko, pænnertok kannok pissauárssuk? 32
Adlæktõg marluk ajortulliartuk annisipagik, illagællugo tok-
kotsomaulugik.
33 Nunalo, niakortóumik tairsak, tikkinamiko, terssane
kikkiektorpæt senningarsomut, ajortulliartuglo taursomunga
illagitillugik, ardlæk tellerpiætta tungánut, aipalo saumiætta
tungánut. 34 Iesuse okarpok: Atátak, issumakærbigigit,
sullirsettik næliomattigik. Annorei tava auiklugit pieit, im-
merautigællugillo. 35 Innuperksuillo irssiginarpæt; taukkolo
illagællugit náleket mittautigingãrpæt, okalluklutiglo: Adlet
ikkiorei, ingminik nangminek ikkiorniarle, Kristusiógune, Gu-
diblo kennigarippanne. 36 Sorssuktuksettõg mittautigigiæt,
orniklugolo aitsivigæt sérnartomik. 37 Okalluklutiglo: Iudit
nálegaunerippattit, illingnik nangminek ikkiorniarit. 38 Agle-
kello kollanut ivertitet agleksimarsut Grækerit, Latinerillo,
Ebræerillo okauseenik, imaitut: Terssa Iudit Nálegaunerææt.
39 Ajortulliartugle nivingarsimarsuk ardlækit mittautiga, okal-
luklunelo: Kristusiógunit, illingnik nangminek uautingniglo
annauniárit. 40 Aipætta tava sápa, auokárillerlugolo ima
okarbiga: Idlitsõg Gude erksigingiliugloneet, omatut merssa
pidlárnekartotit? 41 Uaguglo taimaitomik pidláriakaraunuk,
ajortulliaraunuk; taunale illuangitsomik piniængitsok. 42 Ie-
suselo okarbiga: Nálegak, erkaiginga, nálegauvingnéleruit.
43 Iesusib tava sápa okalluklune: Illomut, okaupagit, voitsi-
augame aiparissauaukit Paradiseme. 44 Udlúblo næliunær-
kota arbeningormet nuna tamarme tãrtórsoængorpok, næliunær-
kota kollin-illoæt tikkillugo. 45 Sekkenerlo kaumajungnær-
pok, nálekbiúblo umiksoa allikpok ketterpiamigut. 46 Iesuselo
niblingãrpok, okalluklunelo: Atátak, annernera pisipara ark-
sængnut. Taimalo okarame, annernengærpok. 47 Sorssuk-
tukselle nálegætta, kannok pirsartaket tekkogamigit, Gude
ussoreka, okalluklunelo: Illomut angut tauna ajungilluinartok.
48 Innuillo tamarmik terssanétut irssigiuarlutiglo, kannok
pirsartaket tekkogamikik, sekkirsettik tiglukpeit, utterlutiglo.

49 Iesusiblo illei tamarmik, arngnello, taursominga mallingnik-tut Galilæamit, assimétuartut, tamakkolo tamása tekkoeit.

50 Attalo, angut terssanétok, Iosefemik attelik, kiglissioir-sut illéet, piuangitsóvlune issumagiksok. 51 Taursoma kiglis-sioirsut issumakattigingikei illiorsusiænnut, nangminek Gudib nálegauvia nerriugigamiuktõg; Arimatiamillo, Iudit iglorperk-suinnit pirsok. 52 Tauna Pilatusemut isserpok, Iesusiblo ti-manik kenuviga. 53 Senningarsomillo akkartillugo immupa annoraksennut sátunnut, illivlugolo illivermut kãrsomut illu-lekkorsamut, sulle attornekangisainartomut. 54 Udlorlo opel-lungarsarbik nedliutok, Sabbatiólerlunelo. 55 Arngnelle, il-lagællugo Galilæamit pirsut, mallingnikkiputtõg, illiverlo kem-merdlórpæt, kannorlo timma illimarssuk. 56 Utterlutiglo, tippigiksautit tarnutiksello opellungarsáriartorpeit, Sabbatiótil-lugolo kassuérsarput inneitsissit malliklugit.

KAP. XXIV.

Tokkorsunnit makkisimarsok; ajokærsukæk Emausemut ing-erdlarsuk sakkomerbigipek; ama arkaneglillo; okallukoei okautsinnik tussarnersunnik; killalliarpok.

Sabbatille illænne udlákut illivek ornikpæt adlennik illakar-lutik, tarnutiksettiglo illuarsakettik neksarieit. 2 Ujararle illerrub pãnit arksakásimarsok tekkóæt. 3 Isseramiglo Nále-kab timma nenningilæt. 4 Tamannalo pivlugo erngumaler-mætta, atta, angutik marluk, keblertunnik annoraglæk, ornil-lerpæk. 5 Erksingãrlutiglo angmut nækkamætta, taukkoa okarbigákit: Saog umarsok ujarpissiuk tokkungarsunne? 6 Tamãnéngilak, tokkorsunnit makkisimavok. Erkaigissiuk, kannok okarbigigãse Galilæamékadlarame. 7 Ima okalluk-lune: Innúb Ernera innuit ajortulliartut arkseinut pisitáussa-vok, kerssungmullo senningarsomut kikkiektortissavok, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkissavok. 8 Okausee tava erkaieit. 9 Illiverlo kemmeklugo, tammakko tamása okau-

tigiartorpeit arkanelingnut ajokærsugeinut, adlennullo tamannut.
10 Maria Magdalenale, Iohannalo, Marialo, Iakub arngna, neijorteillo arngnet, tamattominga okallukalloarmætta Apostelinnut.
11 Okauseet tava sŏngitsugeit, operinnagillo.
12 Petrusele nækkoipok, akpallunelo illivermut, itsuaramelo annoràkset sàtut kisseesa tekkoei, aularlunelo aijaisórpok kannok pissugællugo tamanna.

(Evangelium am Oster-Montag.)

13 Attalo, udlok tauna taukkoa illagik marluk ingerdlapuk iglorpængnut, Emausemik attelingnut, Ierusalemmit ungesingitsunnut.
14 Ingmingnullo okallukattigeekpuk tamakkoninga tamannik pillirsennik.
15 Taimalo merssa okalluktillugik, ingmingnullo appersortăulutik, tavainak Iesusib padlillerpek., ingerdlakattigællugiglo.
16 Irssigigle taimailinekarput, illissarinnago.
17 Okarbigipek tava: Suna okautigaiko illivtingnut ingerdlatillutik, allieisuklutiglo?
18 Tava aipætta, Kleofasemik attiglúb, akkia, okallugbigællugolo: Idlit kissivit Ierusalemme tekkornartávit, udlut taukkoa illiugénnik illissimanginauit?
19 Appersorpeglo: Suname? Akkiæk: Iesuse Nazaremio pivlugo, Profetióursok, ussornartullirsóvlunelo pikkunartunnik okalluktóursok Gudemelo innungnelo tamanne;
20 Kannorlo illivlugo tauna pellessiunivta nálekautalo tokkokommarssuk, kikkiektortekollugolo senningarsomut;
21 Uagulle merssa Israelittit annaussæsugigivut taursomunga; udlomelo, udlut pingasungorput taimailiormarssuk;
22 Illavtalo arngnet, illivermut udlárotut, annilártikătiguttŏg.
23 Timma nenninginamiko-gŏg, Engeliglo, taursominga umarsomik okautiginiktuk, tekkogittik unnerput;
24 Tava illavta illivek ornikpæt, arngnello okarmætta, taima naipipæt, Iesusele kingorarpæt.
25 Taursoma tava okarbigipek: Tautokko siunekangitsuk, umættivtingnelo opernek ajortuk Profetit okauseenik tamannik;
26 Kristuse taima aktigirsomik anniartitæksáungitsok, ussornarsusiminullo isserlune?
27 Moseselo Profetillo tamása okautigillerpei, agleken-

niglo tamannik, ingminik agleksimarsunnik, nevsuiarlune nællojungnærsipek. 28 Iglorpængoello ornigæksettik padlilleramikik, sinaromarsŭrsárpok. 29 Innælerpǽgle, okallukluliglo: Neijortuartiguk unnulermet, udloǽrotillermello. Isserpok tava neijortuaromaulugik. 30 Nerrivingmelo ingekattigigamigik, timmiursak tigua, tængekartillugolo augorpa, tamattomingalo tunnimattik. 31 Tava uillerpuk; illissarilleramikolo, tammaiǽk. 32 Ingmingnut tava ima okallukattigeelerput: Umættivuk kirssangilek, okallugbigimattiguk ingerdlatillunuk, aglekenniglo nællojungnǽrsimattiguk? 33 Erngerlutiglo nækkoipuk, Ierusalemmut utterlutik; ajokærsukello arkaneglit neijorteillo tikkimattik. 34 Taukkoa ima okallukput: Nalegak illomut tokkorsunnit makkisimavok, Simonmullo sakkomersok. 35 Taukkoa tava illamingnut okautigǽk, kannok pimattik ingerdlatillutik, kannorlo illissarigiktik unnerpuk, timmiursak augormago.

36 Tamakkoningalo okalluktillugit, Iesuse nangminek akkornǽnnut piok, ima okallugbigællugit: Ullapisautekaritse. 37 Taukkoale annilárput erksillerlutiglo, annernerinak tekkosugigamiko. 38 Okarbigeile: Saog taima annilangărpisse? Saogmelo taimaitunnik ekkarsautekalerpisse umættivsine? 39 Arksakkalo issikakkalo irssigissigik, uangávunga, septillungalo irssigissinga; annernek merssa uinnekaranelo saurnekangilak, uautut tekkogaussinga. 40 Taimalo okarame, arksennelo issikennelo niptarpei taukkonunga. 41 Tipeitsungnermigle sulle opernek ajormætta, ussorungmættalo, okarbigei: Terssane nekkiksakarpisse? 42 Tava nerpiúb syetam illanik, timmiursablo tungosungnitsúb illanik servsaivigǽt. 43 Tigullugillo tamakko nerriei, irssigitillugit.

44 Taursomale okarbigei: Tamerssa okautssikka illivsenut, sulle neijoradlarause; pivlunga agleket tamarmik erkussammætta, Mosesiblo Profetillo makpersegeinétut, tuksiautinnétullo erinnalingne. 45 Tava illissimalersipei, aglekennik nællojungnǽrsillugit. 46 Okallugbigællugillo: Taima agleksima-

vok, taimalo Kristuse anniartisimadláissirsok, makkillunelo
tokkorsunnit udlut pingajuænne; 47 Atterminelo okallukor-
sissirsok innungnut tamannut, adlamik issumakarkollugit, issu-
makærbigekollugillo ajorteinik, Ierusalemmiunnelo aularner-
sitsivlune. 48 Illivsele tamakkoninga tamannik okautiginik-
tuksávose. 49 Attalo, Atátama unnersóuta aularlitsomárpara
illivsenut. Illivsele iglorperksoarne Ierusalemmétuaissause,
pauanga pirsaunermik tunninekartinnase.
50 Annisillugillo Betaniamut pisipei, arksennelo kodlar-
lugit pidluartipei; 51 Attalo, pidluartiniartillugillo, kemmek-
pei, killalliarlunelo. 52 Pædlorbigæt tava, tipeitsungärlutiglo
utteriput Ierusalemmut. 53 Nungullutiglo nálekbingméput,
Gude ussoriniarlugolo nerssoræt.

EVANGELIUME.

IOHANNESIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iesuse illomut Gudeviómet, tamanna Iohannesib nællunærpa; Iohannese koirsirsok okallukluarpok Iesusemik, Iesuse ajokærsoilerpok kennersillerlunelo ajokærsukaminik.

Tamarluinnarsoarmik issoænne okausek-étok, okauserlo Gu-
dimétok, okauserlo tamanna Gudiúrsok. 2 Tamarluinnarsoar-
mik issoænne ivna Gudimétok. 3 Tamarluinnarsoarmik taur-
somanga pingortitáput, pingortisimarsullo tamarmik adlamik
pingortitsirsokangilet, tauna kissiet pingortitsirsigæt. 4 Innur-
sút taursoma illuanétok, innursúllo tamanna innuit kaumar-

soræt. 5 Kaumarsorlo tărtome kaumagalloartok, tărtúble illæssiaringika. 6 Innuk Gudib aulartika, Iohannesemik attelik. 7 Taivna okaursiartortok, kaumarsomik okalluktuksáugame, tamása opertiniarlugit. 8 Taivna nangminek kaumarsóngitsok, kaumarsomigle okalluktuksaináursok. 9 Terssa illomut opernartok kaumarsok, innungnik tamannik kaumarsairsók, nuname innungortuksennik. 10 Tamanna sillarsoarmétok, sillarsoarlo pingortisimavok taursomanga, sillarsúblo innueesa illissaringikæt. 11 Innuktaminut pigalloartok, innukteisale illæssiaringikæt. 12 Taursomingale illæssirsut, atterminullo opertut kittornarsiaritikei Gudemut; 13 Terssa aungmit pingitsut, uingúb pekkorsánillōneet pingitsut, angutib pekkorsanilloneet pingitsut, Gudemille erniusimarsut. 14 Okauserlo ivna uinningortok, akkornautinélersorlo, uagullo tekkogikput ussornarsusía, sordlo Atátab Ernetuætta ussornarsusia, saimarsorsóvlunelo seglosuitsorsóursok. 15 Iohannesib okautigigamiuk torklulavlunelo okarpok: Terssaivna okautigirsara imænna: kingunevkut pisirsok siunemnétok, pingikadlarama tauna étok. 16 Taursomalo pekkangărneránit tamauta pirsartarikput saimaunek saimaunermik. 17 Inneitsissit tunniusimamætta Mosesekut, saimaunerlo seglosuirsútlo pingortuk Iesuse Kristusekut. 18 Gudemik tekkunniktokangisainartok; Ernetuable Atátab sánétúb tamattominga næll ojungnærsikătigut.

(Evangelium am 4. Sontag des Advents.)

19 Terssávorlo Iohannesib nællunæjauta, Iudit Ierusalemmit aulartimattigik Pellessillo Levitillo, taukkonunga ima appersorkollugo: Kináuvit? 20 Tava nællunæjarpok missiaranelo, ima okautigællune: Kristusiúngilanga. 21 Appersormænnelo: Kináuvimme? Eliasiónerpit? Akkiei: Taunáungilanga. Profetióvit? Akkieilo: Năga. 22 Ama appersormænne: Kináuvimme? Uautinik aulartitsirsut kannok akkissauauvut, illingnik kannok okarpit? 23 Okarpok: Innukajuitsome torklulaursúb nippigănga, imailune: Nalekab arv-

kotiksa illuarsarsiuk, sórdlo Profete Iesaiase okartok. 24 Aud-
lartitetle taivkoa Farisæeriörsut. 25 Appersorlugolo okal-
lugbigæt: Saogme koirsivit, Kristusiúnginauit, Eliasiúneg-
loneet, Profetiúnegloneet? 26 Tava Iohannesib akkiei, okal-
luklunelo: Uanga immermik koirsiunga, illissaringisarsele
akkornauvsinut pisimavok. 27 Terssa taivnávok kingunevkut
pissirsok siunemnétok, taursoma issigamákit kellerutéjarnaer-
ængnik kingakotekaunga. 28 Terssa tamarme taimailiok Be-
tabarame Iordanib igdloane, Iohannesib koirsiviane.

29 Akkago kaumet Iesusib ornikãne Iohannesib tekkoa,
okalluklunelo: Areiná, terssa Gudib Sauara. sillarsúb innueesa
ajorteinik kakkaktok. 30 Taivnávok okautigirsara illivsenut
imænna: Angut kingunevkut pissavok, siunemnétok, pingi-
kadlarama tauna-étok. 31 Illissaringikigalo; Israelittinnulle
illissarirsáulerkollugo, immermik koirsiartorpunga. 32 Iohan-
neselo unnibkaleriok, okallukluneló: Annernek, Taubesut, kil-
langmit akkartok tekkogiga, taursomanétuarlunelo. 33 Illis-
saringikalloarigalo; immermigle koirsiartorkorsima ima okar-
bigãnga: Tekkunnilleruit Annernerúb akkarbigirsánik kol-
langersimauarbiániglo, taunávok koirsirsok Annernermik
ajunginermik. 34 Tekkogigalo okautigællugolo, tauna Gudib
ernerimago.

35 Akkago kaumet ama Iohannese terssanéniok, ajokær-
sukængne marluk illagællugik. 36 Iesuselo ingerdlarsok tek-
kogamiuk, okarpok: Areit, terssa Gudib Sauara. 37 Taima
okalluktok ajokærsukæk marluk tussarpæk, Iesuselo mallik-
pæk. 38 Iesusele keviarpok, mallingniktuglo tekkogamigik,
appersorpek: Kina ujarpikko? Akkiæk: Rabbi, (imaipok:
Ajokærsoirsok) kikkunépit? 39 Okarbigipek: Tekkoiartuk-
ko. Tava inna tekkoiartorpæk, udlorlo taivna unnigbigæk;
udlúble nællunærkota merssakut kollingortok. 40 Tamatto-
mingalo Iohannesemit tussartuk, Iesusemiglo mallingniktuk,
aipa Andreasiúrsok, Simonib Petrusib kattenguta. 41 Taur-
soma kattengune Simone naipikšrpa, okallugbigællugolo:

Messiase naipiparput (imaipok: Tennitak). 42 Iesusemullo pisipa. Iesusible tekkogamiuk, okarbiga: Simonióvotit, Ionab ernera; Kefasemik attekaissautit (terssa imaipok: Kărsomik).
43 Akkago kaumet Iesuse ama Galilæamut ingerdlajomagame, Filippuse naipipa, okarbigællugolo: Mallinga. 44 Filippusele Betsaidamiúrsok, Andreasiblo Petrusiblo iglorperksoarmiokattæk. 45 Filippusible Natanaele naipipa, okallugbigællugolo: Naipiparput taivna, Mosesib inneitsissinne, Profetillo aglekamingne okautigirsæt, Iesuse, Iosefib ernera, Nazaremio. 46 Natanaelib tava akkia okalluklune: Nazaremit illuartokaissennerpa? Filippusib sápa okalluklune: Tekkoiartoruk. 47 Natanaelib ornikăne Iesusib tekkogamiuk, okautiga: Areit, terssa Israelitivik, pekkoserlungitsok. 48 Natanaelib tava appersorpa: Sumit illissaráinga? Iesusib akkia, okarbigællugolo: Filippusib kákotinnatit, orpiub Feigeliksab attánétillutit, tekkogivkit. 49 Natanaelib akkia, okarbigællugolo: Rabbi, Idlit Gudib ernerătit, Israelimiullo nálegaunerătit. 50 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Orpiúb Feigeliksab attánétillutit tekkogivkit, okarbigigaukit, operpotit tava; tamattomangale ussornarnerrursomik tekkojomárpotit. 51 Okallugbigigia: Illomut, Illomut, okaupause, mattoma kingorna killak angmarsok tekkojomárparse, Gudiblo Engelee kangattartut akkartullo Innúb Erneránut.

KAP. II.

Iesuse siudlermik ussornartulliok Kaname; Nálekbik, Gudib igloa pivlugo illungersungărpok, attorluarkogamiuk.

(Evangelium am 2. Sontag nach Epiph.)

Udlullo pingasungormætta nulliartokartok Kaname Galilæamétome, Iesusiblo arngna terssanétok. 2 Iesusele ajokærsugeilo nerriartorkonekariputtŏg nulliareeksungortungnut. 3 Weinemiglo ajorsalermætta, Iesuse arngnætta okarbiga: Weinemik immiksæroput. 4 Iesusib sápa okalluklune: Arnangá,

sugaukit; piomauviga nedliungikadlarpok sulle. 5 Arngnætta tava kivget okarbigei: Sumigloneet taursoma taippasse, náleksiuk. 6 Ermusersuille ujarket arbenneglit terssanétitáursut, Iudit ubbarbeesa illerkuinnik, taukkoa nungullutik, ullibkararaut marlugloneet pingasulloneet urssersautit immeinik. 7 Iesusib okarbigei: Ermusersuit okko immermik immersigik. Immerpeit tava ullibkárlugit. 8 Taursomalo okarbigigiei: Māna kallórsilluselo nerdlersoirsomut aitsisitse. Aitsivigæt tava. 9 Nerdlersoirsúble immek Weiningortok ōkamiuk, sumillo pirsok nællogamiuk, kivgelle immermik kallórtut nællungikæt, nerdlersoirsúb tava uviksak kákoa. 10 Okarbigællugolo: Weine mammarnek tamarmik siudliútitarlugo tunniutaræt, immerosugungnærángættale mammainek pirsarpæt; idlille Weine mammarnek kingulliutipet.
11 Taima Iesuse siudlerpámik ussornartullirsok Kaname Galilæamétome, ussornarsutselo niptarpa, ajokærsugeisalo operbigæt. 12 Mattoma kingorna sammunga Kapernaumut aularpok arngnelo kattengutinnelo ajokærsukennelo illagællugit, terssanémersungilello.

13 Iudillo anniviksiorbiætta udloæt nedliutillermet, Iesusesōg tekpauunga Ierusalemmut aulariok; 14 Nálekbingmétullo, umingmáinnik, sauenniglo, Taubinniglo niukotiglit naipipei, anningaursenniglo taurséirsut. 15 Tava aklunaursennik ipperausiorpok, tamásalo nálekbingmit annisidlárpei, sauello umingmáitlo illængullugit, anningaursenniglo taurséirsut anningaursauteit serkarpei, illirsiveello oppitillugit; 16 Taubinniglo niukotiglit okaupei: Tamakko annitsigik, Atátamalo igloa niuverbingortitsarunnassiuk. 17 Ajokærsugeisa tava erkaiæt agleksimarsok imænna: Iglut pivlugo illungersornerub nungutekajarkānga. 18 Tamanna pivlugo Iudit akkiæt, okarbigællugolo: Irssigitilluta kannongétomik ussornartulliomavit, taimailiorsinnagauit? 19 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Nálekbik una asserorsiuk, udlullo pingajuænne ama napparkikomauara. 20 Iudit tava okarput:

Nálekbik una okkiut 46 sennauæt, idlillo udlut pingasut nap-
parkikomagit unnerpet? 21 Taursomale timiminik okalluk-
pok, taigorlugo nálekbingmik. 22 Tokkorsunnillo makkisi-
mamet, ajokærsugeisa tava erkaiæt, taima okallugbigimattik;
aglekello Iesusiblo okausee opereit. 23 Anniviksiorbiúble
udloane Ierusalemmétillugo, innuit amerdlasút taursoma ak-
kanut opillerput, ussornartullee tekkogamikik. 24 Iesusible
tettigingikei, tamása illissimagamigit. 25 Innungmiglo næl-
lunæjarbigirsariakangitsok, innuit tamarmik illuit illissimal-
luaramigit.

KAP. III.

Nikodemusemut Iesuse okalluktuarpok, Iohannesib Iesuse okautigilluarpa.

(*Evangelium am Sontag Trinitatis.*)

Farisæerinnele angutekartok Nikodemusemik attelingmik, Iu-
dinne nálegáursomik. 2 Unnuame taursoma Iesuse ornikpa,
okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, ajokærsoirsóvlutillo Gu-
demit pirsotit illissimauautigit, illiktut ussornartullirsokarsin-
naungimet, Gudib aiparingippanne. 3 Iesusib sápa, okallug-
bigællugolo: Illomut, illomut, okaupaukit, nutámik erniusi-
mangitsúb Gudib nálegauvia tekkonauiengila. 4 Nikodemu-
sib tava okarbiga: Innuk kannok erniuginnaua uttokáugune?
Ama arngname timmanut pullaginnaua, erniukiklunelo? 5
Iesusib sápa okalluklune: Illomut, illomut, okaupaukit: Im-
mermik annernermiglo erniusimangitsok Gudib nálegauvianut
pinauiengilak. 6 Uinningmit erniusimarsok uinnióvok, an-
nernermille erniusimarsok annerneróvok. 7 Nutámik erniu-
simaissirsose okaunaukit, tamanna aijaisorutigissengilet. 8
Annore issumaminik sumilloneet annordleránget, siorsusia tus-
sartaralloarpet, sumille pirsok, sumulloneet pissirsok, illissi-
mangilet. Taimainiputtög tamarmik annernermit erniusimarsut.

9 Tava Nikodemusib sápa, okallugbigællugolo: Kannongme
tamanna piginnaua? 10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo:
Israelittit ajokærsortigătit, tamannalo nælloviuk? 11 Il-
lomut, illomut, okaupaukit: Illissimarsautinik okallukpogut,
tekkorsarpullo okautigărput, unnibkárirsauvullo operiomang-
ilesse. 12 Nunab peenik okallugbigángause, opingikuse; kan-
nok tava opissirsose, killaúb peenik okallugbigissæguse?
13 Killangmullo kangattartokangilak, killangmit akkartok kis-
sime, terssa Innúb Ernera, killangmétok. 14 Sórdlolo pul-
lateriak innukajuitsome Mosesib nappartika, taimatŏg Innúb
Ernera nappartitáussægiok: 15 Taursomunga opertut tamar-
mik tammarkonnagit, năksaungitsomigle innursútekarkollugit.

(Evangelium am Pfingst-Montage.)

16 Sillarsúb innuee Gudib taima assakigei, Ernetue tunniul-
lugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammar-
konnagit, năksaungitsomigle innursútekarkollugit. 17 Gudib
merssa Erne nunamut aulartingika, innuit ekkartóuniarkol-
lugit, innuille taursomunga annaukogamigit.

18 Taursomunga opertok ekkartóutissengilak, opingitsorle
ekkartóutisimavok; Gudib Ernetuætta akkanut opinginame.
19 Terssávorle ekkartóut, kaumarsok nunamut pigalloartok,
innuille tărsoak assænerroæt kaumarsomit; sullirsettik ajor-
mætta. 20 Kaumarsok ajortulliartúb umigirsara, kaumarso-
mullo piomangitsarau, illiukenne pidlárnekarkonnagit. 21 Il-
luartulliartorle kaumarsomut pirsarau, sullirsenne sakkomerkol-
lugit; Gude aiparællugo năgamigit.

22 Mattoma kingorna Iesuse, ajokærsukenne illagællugit,
nunamut Iudæamut piok, terssanelo unnikattigei, koirsivlunelo.
23 Iohannesele sulle koirsigióktŏg Enonme, Salib erkane,
terssane immekangărmet, terssungalo pirsarput koekollutiglo.
24 Taimane Iohannese sulle pisinekangitsok parnărsimauving-
mut. 25 Tava Iohannesib ajokærsugei Iudillo ingmingnut
appersortăuput ubbaumik. 26 Iohannesemullo piput, okal-
lugbigællugolo: Ajokærsoirsok, atta, angut taivna Iordanib

igdloane neijortit, okautigirset koirsiok, tamarmiglo ornikpæt.
27 Iohannesib tava akkiei, okalluklunelo: Innuk ingminik
piginnaungilak, sumik tunninekangikune killangmit. 28 Il-
livse nangminek tussarpausinga okarama: Kristusiúngilanga,
siornagulle aulartisimarsunga. 29 Nulliæksalik uviksávok;
uviksable ikkingutætta nálegluarsinnarpa, uviksalo nippa ti-
peitsutigingărpa. Tipeitsugbigalo tamanna mănakut tikkisi-
mavok. 30 Tauna agdliartussavok, ungale mikliartussaunga.
31 Pauanga pirsok tamannit angnerrovok; irvsomille pirsok
irvsoinnávok, irvsomiglo (nunab peenik) okallugarau; kil-
langmit pirsok tamannit angnerrovok. 32 Tekkorsaminiglo
tussakaminiglo okallugarau, okauseelo nálengnekangilet. 33
Okauseenigle nálektúb Gude illomortok unnerara. 34 Gudib
aulartitætta Gudib okausee okautigei, Gudib annernermik tun-
ningărmanne. 35 Erne Atátab assaua, tamásalo tunniukei
arkseinut. 36 Ernerámut opertok năksaungitsomik innursúte-
karpok. Ernerámulle opingitsúb innursút tekkussengila, Gu-
dible ningautuinaissaua.

KAP. IV.

Arngnak Samariamio Iesusib okallugbiga; Nálegaunerúb kivgarsoætta ernera napparsimarsok ajorungnærsipa.

Nálegarle Iesuse tussaumagame, Farisæerit kallerchimætta
taursominga amerdlanerrúrsunnik ajokærsugartártomik koir-
sinerrúrsomiglo Iohannesemit; 2 Naug Iesuse nangminek
koirsingitsok, ajokærsugeile kissimik; 3 Tava nuna Iudæa
kemmekpa, amalo Galilæamut aulariok. 4 Nunale Samaria
merssa arvkotigissæga. 5 Samariab iglorpéisa illéit tava tik-
kipei, Sicharmik attiglit, tairvsoma erkané nunangoak ĕpok,
Iakub tunniursa ernerminut Iosefemut. 6 Iakúble puillar-
soa terssanétok. Iesusele ingerdlanermit kassugame, puillar-
sub kiglinganut ingipok, udlúb nællunærkota arbenningormet.
7 Tava arngnak Samariamio immertarlune piok. Tauna Ie-

susib okarbiga: Imminga. 8 Ajokærsugei merssa iglorpáinnut
nekkiksarsiniariartortut. 9 Samariamiúb arngnab tava okar-
biga: Saog idlit uamnut immikovit, Iudiógauit, uangalo Sa-
marittit arngnartarigānga? Samarittit Iudit illagingimattigik.
10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Gudib tunnirsúta il-
lissimagalloaruko kináursorlo tauna, illingnut immikorsok il-
lissarigalloaruko, tuksiarbigekajarpet tava, taursomalo immer-
mik innursútelingmik tunnissægātit. 11 Arngnab tava okar-
biga: Nálegak, immertautiksakanginauilloneet, puillarsorlo
una ittessórsómet, sumimme immekarpit innursútelingmik?
12 Atátauvtinit Iakomit angnerrovit? Taursoma tunnigātigut
puillarsomik tamattominga, nangminerlo tamattomanga immer-
tok, kittorneilo nerssúteilo. 13 Iesusib tava akkia, okal-
lugbigællugolo: Ominga immermik immertok, kingorna ama
immerosulleromáriok; 14 Immermigle tunniutsomarsamnik
immertok, tauna immerosussengilak issukaissengitsomut; im-
merle taursomunga tunniutsomarsara, illuagut puillarsungoro-
márpok puillauartuksáulune innursúmut nāissengitsomut aglæt.
15 Arngnab tava sápa okalluklune: Nálegak, immermik
taimaitomik tunninga, ama immerosukkonnanga, terssungalo
immertariartorkonnanga. 16 Iesusib okarbiga: Uvit káko-
jartoradlauk, terssungalo kaimina. 17 Arngnab akkia, okar-
bigællugolo: Uvekangilanga. Iesusib tava sápa okalluklune:
Okarluarpotit, uvekangitsotit unnerauit; 18 Tedlimannik
uvekaralloartotit, mānale pigirset uvigingilet; taimaitomik
okarluarpotit. 19 Arngnab tava okarbiga: Nálegak Profe-
tiúrsotit mallugāukit. 20 Siudlivut terssane kakkame tuksiar-
tartut (Gudemut), illivsele okartarpose, Ierusalemme kissime
tuksiartarbióvok. 21 Iesusib sápa okalluklune: Arngnak,
operinga, udlut nedliutsomárput, tava terssane kakkameloneet
Ierusalemmeloneet. Atátak tuksiarbigissengilarse. 22 Tuk-
siarbigirsarse illissimangilarse, uagulle tuksiarbigirsarput illis-
simauarput, annautiksak Iudinnit pimet. 23 Udlulle nedliut-
somárput, mānalo merssa nedliusimaput, tava illomortut

tuksiartartut Atátak tuksiarbigissauǽt annernermelo illunger-
suinnarnermelo; taimaitullo tuksiartartinne Atátab piomauei.
24 Gude annerneróvok, taursomungalo tuksiartartut, anner-
nermelo illungersuinnarnermelo tuksiarbigissauǽt. 25 Arng-
nab tava okarbiga: Messiase, Kristusemik tairsak, tikkissir-
sok illissimauara; taursomalo tamannik nevsuiarbigiomárpā-
tigut, tikkikune. 26 Iesusib sápa okalluklune: Terssaivna
nangáursunga okallugbigirsit. 27 Taimalo okalluktillugo,
ajokærsugei tikkiput, aijaisorbigællugolo, arngnak tauna okal-
lugbigimago; imale okarbigingilæt. Sumik appersorpiuk?
Sumigloneet okallugbigaiuk?

28 Tava arngnab immertaune terssunga kemmekpa, iglor-
páillo innuinut okariartorpok imænna: 29 Innuk tekkojar-
torsiuk, illiukakka tamása taursoma tailugit, okarbigānga,
Kristusiúnginerpa una? 30 Iglorpáinnit tava annipul ornik-
lugolo.

31 Taimale taukkoa piniartillugit, ajokærsugeisa inneler-
pæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nercheet. 32 Okarbig-
eile: Nekkiksakarpunga illissimangisauvsinik. 33 Tava ajo-
kærsuket ingmingnut okallukattigeekput: Nekkiksamik pæ-
jungnekarnerpa? 34 Iesusible sápei okalluklune: Terssa
nekkigāra, aulartitsirsima pekkorsei malliklugit, piniagæk-
seilo nāniaraukit. 35 Illivse nangminek ima okangilase:
Kaumettit sissamæt nāpætta kattersoivik nedliussavok? Atta,
okaupause: Uititse, narksarlo irssiginiarsiuk, naursut kakkor-
tiput kattersugæksainængorlutiglo. 36 Kattersoirsorlo akkik-
sarsiok, naursunniglo takkoartarlune innursúmut nāissengit-
somut, siaroarterirsorlo kattersoirsorlo tipeitsukattigeengniar-
lutik. 37 Terssanelo okausek mænna opernarpok: Una siar-
oarterirsóvok, ingale kattersoirsóvok. 38 Uanga aulartikivse
kattersoriartorkollugit sennachvingisesse; adlet sennachvirsut,
illivsele taukkoa sennachvirseit tikkipesse. 39 Samarittillo
amerdlasút iglorpáinnit taivkonanga operbigillerpǽt, arngnab
okausee pivlugit, ima okarbigimattik: Illiukakka tamása taur-

soma tailugit okarbigānga. 40 Samarittit tava tikkinamiko,
kenúvigæt neijortuarkollutik, tava udluk marluk unnigbigei.
41 Amerdlanerillo opillerput okausee pivlugit. 42 Arngna-
mullo okallukput: Māna opillerpogut okautsissit paitsisigin-
nagit; uagulle nangminek tussarautigò nællojungnærlugolo
illomut una Kristusiúrsok, sillarsúb innuisa annaursirsæt.

43 Udlugle marluk nāmennik terssanga aularpok, Galilæa-
mullo pivlune. 44 Iesuse nangminek ima okarame: Profete
nunamine nálengnekaraingilak. 45 Galilæamulle pimet, Ga-
lilæamiut illæssiaræt, ussornartullee tamása tekkogamikik Ie-
rusalemme udlorsiorbingmétillugo; taukkoalo nangminek ud-
lorsiorbingménamik. 46 Iesuselo ama Kanamut Galilæamé-
tomut, immermik Weiningortitsivingminut piok.

(Evangelium am 21. Sontag nach Trinit.)

47 Nálegaunerúblo kivgarsoa terssanétok, napparsimarso-
mik ernekartok Kapernaume. Taursoma tussaumagamiuk,
Iesuse Iudæamit Galilæamut pimet, orningniarpa kenúvigæl-
lugolo, erne kaitsorsáriartorkollugo, tokkungajengmet. 48 Ie-
susib tava okarbiga: Ussornartullo nællunærkotillo tekkung-
ikussigik, operomangilase tava. 49 Nálegaunerúb kivgar-
soætta okarbiga: Nálegak, ernera tokkotinnago tessammung-
narit. 50 Iesusib tava sápa okalluklune: Aularsinnait, ernerit
innúvok. Iesusib taima okarbigimanne, okausia tamanna
angutib taursoma opera, aularlunelo. 51 Tessammungnartil-
lugolo, kivgeisa nellaupæt, okarbigællugolo: Ernerit innú-
vok. 52 Tava taukonunga udlúb nællunærkota apperko-
tiga, kannongélimet ajorungnærsomik. Taukkoalo akkiæt:
Ipeksak udlúb nællunærkota arbennek marlungormet kanni-
manartúb kemmekpa. 53 Anguta tava erkaiok taimane ajor-
ungnærsomik, Iesusib okarbigimanne: Ernerit innúvok. Tava
opillerpok iglokatteilo tamarmik. 54 Terssa Iesusib ussor-
nartulliætta aipæksa, Iudæamit pigame Galilæamut.

KAP. V.

Angut okkiut 38 napparsimarsok Iesusib kaitsorsárpa; Iudit ajortorsuit auokáridlárpei, ingminiglo okallukIune.

Mattoma kingorna Iudit udlorsiorbiæt nedliumet, Iesuse tek-
pauunga Ierusalemmut aularpok. 2 Iglorperksoarnele Ieru-
salemme sauet issertarbiætta kiglingane tessekartok, Ebræerit
tairsaræt Betesdamik, taunalo tedlimannik innelingóvok; 3
Taukkonane napparsimarsoperksuit nellarsut, tekpeetsullo, tus-
siartullo, uingærosimarsullo, immek aulaterserniarlugo. 4
Engele kakkutigut akkartarmet tetsemut, immerlo aulaterniar-
lugo. Immerlo aulaterángago kingorna siudlióvlune ikkirsōk
ajorungnærarau nellinginarnik nappautelik.

5 Innugle terssanétok napparsimarsok okkiut 38. 6 Tauna
innængarsok Iesusib tekkogamiuk, napparsimamersortorlo il-
lissimagamiuk, okarbiga: Ajorungnæromavit? 7 Napparsi-
marsub tava akkia: Nálegak, immek aulaternekaránget, in-
nungmik ikkiortiksakaraingilanga, tetsemut ikkititsirsuksamik,
ikkiartorniaralloartillungalo, adlab tava ingiararānga. 8 Ie-
susib okarbiga: Makkitit, innængauveet tigullugolo aularit.
9 Terssangainak tava innuk tauna ajorungnærpok, innæng-
auvinelo tigullugo aularpok. Udlorle taivna merssa Sab-
batiúrsok.

10 Ajorungnærsok Iudit tava okarbigæt: Udlome Sab-
batiómet, illuangilak innængauveet nangmagauko. 11 Ak-
kieile: Ajorungnærsitsirsima ima okarbigānga: Innængau-
veet tigullugolo aularit. 12 Tava appersorpæt: Kina una
innuk illingnut okartok: Innængauveet tigullugolo aularit?
13 Ajorungnærsimarsúble illissimangika kináursok; Iesuse
assimut aularmét, innuperksuit terssanémætta. 14 Mattoma
kingorna nálekbingme Iesusib naipinamiuk, okallugbiga: Atta,
ajorungnærsimavotit, ajortulliariaurnek kingorna, pidlangār-
nerrúrsomik pinekarkennavotit. 15 Innuk tauna Iudinnut

okariartorpok, Iesusib ajorungnærsikáne. 16 Taimaitomik
Iesuse Iudit pinialerpæt tokkotsuklugo, taimailiormet Sabba-
teme. 17 Iesusible sápei okalluklune: Atátaga, udlut ta-
mása piniartarpok, uangatōg piniartariunga. 18 Tamanna
pivlugo Iudit sualullerput tokkoniarlugo, Sabbate issumagingi-
mago, Gudelo Atátagingne unnermet, ingminiglo Gudesun-
étimet. 19 Tava Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Illomut,
illomut, okaupause: Ernek issumaminik sumik piniarsin-
naungilak, kissienne Atátame piniægei tekkorsarángamigit,
taunalo sumik piniaránget, Erneratōg taima piniariok. 20
Erne Atátab assagamiuk, sullirsennelo tamása tekkotitarei
taursomunga, angekaillo sulle taursomunga tekkotissauei, il-
livse ussorukkolluse. 21 Sórdlo Atátab tokkungarsut itter-
sararei umartillugillo, taimatōg Ernerætta umartitarigiei pio-
marsenne. 22 Attauserloneet Atátab ekkartóungila, Ernele
ekkartóursirsungortika tamannut; 23 Ernera tamarmik ná-
leissammarssuk, sórdlo Atátak nálegaræt. Erneránik nálengit-
súb Atátaktōg nálenginia, aulartitsirsok taursominga. 24 Il-
lomut, illomut, okaupause: Okautsimnik tussartok, aulartit-
sirsimnullo operlune, tauna innursútekarpok nāksaungitsomik,
ekkartóubingmullo pissengilak, tokkomille pirsok innursúmut.
25 Illomut, illomut, okaupause: Udlub nællunærkotiksa
nedliutsomárpok, merssakullo nedliusimavok, tokkungarsut
tussaromárpæt Gudib Ernerætta nippa, tamattomingalo tus-
sartut, innússaput. 26 Sórdlo Atátak innursútekarpok ing-
mine nangminek, taimatōg Erne tamattominga tunniga in-
nursútekaissammet ingmine nangminek. 27 Innungniglo ek-
kartóursirsungortika, innúb ernerimago. 28 Tamanna aijai-
sórutigissarunnassiuk; udlúb nællunærkotiksa nedliutsomár-
met, illivernétut tamarmik taursoma nippa tussaromárpæt.
29 Anniomárpullo, ajungitsulliartut makkissaput innursúmut
nāksaungitsomut, ajortulliartulle makkissaput ekkartóutæksáu-
lutik. 30 Issumamnik sumik piniarsinnaungilanga. Tussak-
akka malliklugit ekkartóursirsaraunga, ekkartoirsutigalo illu-

arpok, piomarsara mallingniænginauko, Atátable aulartitsirsima pekkorsa. 31 Uamnik nangminek okallukuma, okausera tava opernaissengilak. 32 Adlable okautigănga, uamniglo okausia opernartóursok illissimauara. 33 Illæsse aulartikisse Iohannesemut, opernartomiglo tauna okalluktok. 34 Uangale innungnut okautigirsariakangilanga, taimaitomigle okarpunga pidluartungorkolluse. 35 Tauna (Iohannese) ikkomaulunelo kaumaulunelo nennerutáursok, illivsele taursoma nennerutа tipeitsutigidlekomagikse. 36 Uangale angekainik okautiginekarpunga Iohannesemit; Atátab piniarkorsei uamnut nă-niaraukit, tava ivkoa ussornartullirsama okautigănga, Atátab aulartikănga. 37 Atátablo, uamnik aulartitsirsub okautigigiănga. Taursoma nippa illivse tussangisainarparse, tautoaloneet tekkungikikse. 38 Okausialo illumiugingilarse, taursoma aulartita operinginaussiuk. 39 Aglekenne ujarniarpose, taukkonane năissengitsomik innursútekaissæsugælluse, tamakkoalo illomut okautigănga. 40 Ornikomangilausingale, innursútekarkonnase. 41 Innungnut nálekotŏngilanga. 42 Illissimauausele, Gudemut assænirsusekangitsose illuvsine. 43 Atátama akkane tikkiutunga, illæssiaringilausingale; Adlale tikkiussapet attermine, tauna illæssiarekajarparse. 44 Kannok opersinnaissirsose, nálekotŏkattigeekause? Nálengnartorlo Gudemit kissienne pirsok piniængilarse. 45 Atátamut unnerlutigissægause, issumaissarunnase; adlab unnerlutigáse, terssa tettigirsauvse Mosesib. 46 Mosese operigussiuk, operekajarpausingatŏg, uamnik aglengmet. 47 Taursomale aglegei operinginausigik, kannongme tava okautsikka operiomárpissigik?

KAP. VI.

Innuperksuit 5000 Iesusib nerdlerpei; immak pissukpa; nekkiksamik asserojuitsomik okallukpok; Iesuse Kristusiúrsok Petrusib okautiga.

(Evangelium am 4. Sontage in der Fast.; Lætare.)

Mattoma kingorna Iesuse ikkărpok Galilæab immætta igdloanut, Tiberiasib erkánut. 2 Innuperksuillo mallikpæt, nappparsimarsunnut ussornartullee tekkogamikik. 3 Iesusele kakkamut majoarpok, terssungalo ingillune ajokærsukenne illagællugit. 4 Anniviksiorbik merssa nedliutillersok, Iudit udlorsiorbiksæt. 5 Iesusele uillerame innuperksuit ornikæne tekkogamigit, Filippusemut okarpok: Sumit timmiursæksarsissaugut makkoa nekkikseinik? 6 Taimale okarpok ursseromaulugo, sulliæksenne nangminek illissimalluaramigit. 7 Filippusib tava akkia: Timmiurset, umnit anningaursennik 200-nik akkilligæksei, ammigarissægalloarpeit, imangoamigloneet nungullutik illængerniaissægalloarunikik. 8 Ajokærsugeisa illæt, Andrease, Simonib Petrusib kattengnta, taursomunga okarpok: 9 Nukakpiarak terssanépok, tedlimannik suaursennik timmiursautelik, aulisakængniglo marlungnik; tamakkoale innuperksoarnut okkonunga suglunnakaut. 10 Iesusele okarpok; Piniaritse, innuit ingitillugit. Nuna taivna merssa igveliksóursok. Ingiput tava angutit 5000-dit. 11 Tava timmiursautit tamakko Iesusib tiguei, kujavlunelo tunniupei ajokærsukaminut, ajokærsugeisalo tunniupeit ivksiarsunnut; taimatŏg aulisakængnik tunnigiei nămagirseinik. 12 Kărsillármættale, ajokærsukenne okarbigei: Sorarurset augvakungoet kattersorsigik asserorkonnagit. 13 Tava kattersorpeit, nuersekello arkanek marluk immerpeit augvakunnik, timmiurset taukkoa tedlimæt illeinik, nerrirsut sorarurseinik. 14 Iesusib ussornartullirsa tamanna innuit tekkogamiko, okarput: Illomut tauna Profetióvok, nunamut tikkitsuksak. 15 Iesusible innuit

illissimagamigit, tiguiartussægænne, nálegaunengortitsomamæhne,
kissingorlune ama kakkamut kemmăvok.
16 Unnulermelle ajokærsugei atterput immab sinnanut.
17 Umiarsoarmullo ikkivlutik, immab igdloanut Kapernaumùt
ikkărput. Tărsillersok merssa Iesusib sulle tikkingikei. 18 An-
norelo nektillermet, immauvik madlersorsoængorpok. 19 Ung-
esiksoeitsiamullo epuniaramik, Iesuse immab kăgut pissuklune
aggersok tekkoæt, padlillersorlo umiarsoarmut erksillerput tava.
20 Taursomale okarbigei: Uangávunga, erksekennase. 21
Umiarsoarmut tava ikkitiniarpæt, erngerlutiglo umiarsuit tul-
leksimarsut nunamut ornikomarsamingnut.
22 Akkago kaumet, innuit immab igdloanétut illissimaueit
adlet umiarsuit terssanéngitsut, ajokærsugeisale attugæt kissiet,
Iesuselo illissimagiæt ajokærsukenne illagællugit irvsomunga
umiarsoarmut ikkingitsok, ajokærsugeile kissimik ikkărtut.
23 Adlelle umiarsuit tikkiput Tiberiasemit, timmiursartor-
biætta erkánit, Nálekab kujaneranik nerrigamik. 24 Iesusele,
ajokærsugeiloneet innuit tekkunginamikik terssane, umiarsoar-
nuttŏg ikkigiput, Kapernaumullo piput, Iesuselo ujarniarpæt.
25 Immablo igdloane naipinamiko, okarbigæt: Rabbi, kanga
tamaunga pivit? 26 Iesusib sápei, okallugbigællugit: Illo-
mut, illomut, okaupause: Ussornartullirsunga tekkogausinga
ujarniængilausinga, timmiursartorausele kărsillárluselo ujar-
pausinga. 27 Nekkiksamik nunguksartomik piniængăisseng-
ilase, nekkiksamigle innursúmut năksaungitsomut etuinnarto-
mik piniaritse, tamattominga Innúb Ernerætta tunnissauáse;
tauna Atátab Gudib nællunærmanne. 28 Tava appersorpæt:
Sullissaugut, Gudib sullirsa piniarkollutigo? 29 Iesusib sápei,
okallugbigællugillo: Terssa Gudib sullirsa, aulartita oper-
bigigussiuk. 30 Tava appersorpæt: Kannongétomik ussor-
nartullivit, tekkokollutigo, operællutillo? Sumik piniarpit?
31 Siudlivut Mannamik nerriput innukajuitsome, sórdlo
agleksimavok: Timmiursaumik killangmit pirsomik tunniei
nerrisillugit. 32 Iesusib tava okarbigei: Illomut, illomut,

okaupause: Mosesib timmiursaumik killangmit pirsomik tun-
ningikăse, Atátamale tunniăse timmiursaumik illuartomik kil-
langmit. 33 Terssame timmiursaut, Gudib tunniursa kil-
langmit pirsok, taursoma sillarsúb innuee tunnirsarei innur-
súmik. 34 Tava okarbigæt: Nálegak, timmiursaumik tai-
maitomik tunnitsuinartigut. 35 Iesusible sápei okalluklune:
Innursútávlunga timmiursautávunga; uamnut pirsok kălis-
sengilak, uamnullo opertok immerosungilluinaissavok. 36
Tamattomingale okaukivse, uanga tekkogivsinga, opering-
ilausingale. 37 Atátama tunniurseisa uamnut, tamarmik
ornikpănga, uamnullo pirsok annisinnagolo ajektussengilara.
38. Issumamnik piniarlunga killangmit pingilanga, aulartitsir-
simale pekkorsa kissiet mallikpara. 39 Terssale Atátab
aulartitsirsima pekkorsa, tamása uamnut tunniursenne tammar-
konnagit, udlulle năgatiksǽnne umartillugit pissægikka. 40
Terssávorle aulartitsirsima pekkorsa: Ernermik tekkunniktok,
operlunelo taursomunga, năksaungitsomik innursútekarkol-
lugo; udlullo năgatiksǽnne tauna umartitsomárpara. 41 Iudit
tava okallorojugbigillerpæt ima okarmet: Timmiursautávunga,
killangmit pirsunga. 42 Okarlutiglo: Iesuse una Iosefib
erneringilau? Angutalo arngnalo illissaringilauvuk? Kan-
nongme ima okarsinnaua: Killangmit pirsunga? 43 Iesusible
akkiei, okallugbigællugillo: Okallorojukattigeeksarkennase.
44 Uamnut piginnaursokangilak, Atátab aulartitsirsima ka-
jumiksængippanne; taunalo udlut năgatiksǽnne umartitso-
márpara. 45 Profetit makpersegeine ima agleksimavok: Ta-
marmik Gudemit ajokærsorsimaissaput. Tamattominga măna
Atátamit tussarlunelo illiniartub ornigarănga. 46 Atátamik
tekkunniktokangilak, Atátamit pirsúb kissime tekkoa Atátak.
47 Illomut, illomut, okaupause: Uamnut opertok innursú-
tekarpok năksaungitsomik. 48 Innursútávlunga timmiursau-
távunga. 49 Siudlisse Mannamik nerriput innukajuitsome
tokkovlutiglo. 50 Tamersa timmiursaut killangmit pirsok,
tamattominga nerrirsut tokkonauǽrkollugit. 51 Innursútáv-

lunga timmiursautávunga, killangmit pirsunga; tamattominga timmiursaumik nerrirsok innúsavok issukaissengitsomut. Timmiursarlo, tunniutsomarsara, uinigāra, terssa tunniutsomárpara sillarsúb innuee innukollugit. 52 Iudit tava ingmingnut sakkitsautillerput, okallukluliglo: Kannok oma illivlune tunniginnauátigut uiningminik, nerrekollutigo? 53 Iesusib tava okallugbigei: Illomut, illomut, okaupause: Innúb Ernerætta uinga nerringikussiuk, áualo immingikussiuk, innursútekangilase illuvsine. 54 Uinimnik nerrirsok, áumniglo immertok, innursútekarpok nāksaungitsomik, udlullo nāgatiksænne tauna umartitsomárpara. 55 Uiniga illomut nekkiksámet, áugalo illomut immiksámet. 56 Uinimnik nerrirsok, áumniglo immertok illumnétuarpok, uangalo illuanétuariunga. 57 Sórdlo Atátab tokkosuitsúb aulartikānga, Atátarlo pivlugo innúvunga, taimatōg uamnik nerrirsok innússægiok uanga pivlunga. 58 Tamerssa timmiursaut killangmit pirsok, siudlivse nerrirsættun-éngitsok, tauna nerrigæt tokkovlutiglo. Timmiursaumigle tamattominga nerrirsok innúlluinaissavok issukaissengitsomut. 59 Taima okallukpok kattisimauvingme, ajokærsoisillune Kapernaume.

60 Ajokærsugeisale amerdlasút tamanna tussaramiko, okallukput: Okautsit okkoa mammianakaut, kia koiegágit? 61 Ajokærsukennele tamanna pivlugo okallorojuktut, Iesusib illumigut illissimagamigit, okarbigei: Tamanna mammiagaissiuk? 62 Immakale Innúb Ernera innigigalloaminut pauungnartok irssigissægussiuk? 63 Annernek umartitsirsóvok, uinnik piungilak. Okautsikka annerneróvlutiglo innursútáput. 64 Illæssele opingilet. Kiglinganit merssa Iesusib illissimagamigit operomaissengitsut, pisitsirsikselo nællunginia. 65 Ama okariok: Taimaitomik okaukivse: Uamnut piginnaursokangilak, Atátama kajungersingippanne. 66 Mattoma kingorna ajokærsugeisa amerdlasút kemmekpæt, sakkikattigiungnærlugolo. 67 Iesusib tava arkanek marluk okarbigei: Illivseōg aularomavisse? 68 Simonib Petrusib tava akkia: Nálegak,

kina ornissauarput? Idlit okausekarauit nōksaungitsomik innursútelingnik. 69 Operællutillo illissimauautigit Kristusiúrsotit, Gudib tokkosuitsúb Ernera. 70 Iesusib tava sápa okalluklune: Arkanek marlúrsose kennigaringikivse? illarsele tornársóvok. 71 Taimale okallukpok Iudase Ischariote, Simonib ernera pivlugo. Taursoma kingorna pisipa tokkomut, arkaneglo marluk taukkoa illagæt.

KAP. VII.

Udlorsiorbik, pillutennik iklerbiúrsarbik pivlugo; Iesuse ajokærsoiok nálekbingme; immerosuktok kaile-gōg; Iudit sakkitsaukattigeelerkaut Iesuse pivlugo.

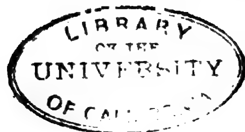
Mattoma kingorna Iesuse sakkiok Galilæame, Iudæame sakkiomanginame, Iudit tokkoniaromamænne. 2 Iudille udlorsiorbiæt, pillutennik iklerbiúrsarbiæt, nedliutillermet; 3 Tava kattenguteisa okarbigæt: Tamanna kemmegúk, Iudæamullo peet, ajokærsukauvittōg tekkokollugit ussornartullietit. 4 Tamannut tekkokorsok irssertorlune ussornartulliaraingilak. Taimailiguit sakkomerlutit peet innungnut. 5 Kattenguteisaloneet merssa operbigingilæt. 6 Iesusib tava okarbigei: Piviksara nedliungikadlarpok, piviksarsele nedliusimatuinararau. 7 Sillab innuisa umiginek ajoralloarpāse, uangale umigānga, sullirsettik ajortut unneraukit. 8 Illivse udlorsiorbingmut tamattomunga tekpauungnaritse, uangale udlorsiorbingmut tamattomunga pissengikadlarpunga, piviksara nedliungikadlarmet. 9 Taimale okarbigigamigit, Galilæaméluarpok. 10 Kattenguteile tekpauungnarsimamætta, tava tekpauungnarioktōg udlorsiorbingmut, sakkomeranelo, irssertorsimaulunele. 11 Iudit tava udlorsiorbingme ujarpæt, ima okalluklutik: Tauna suménerpa? 12 Taunalo innuit ingmingnut okadlisigingārpæt. Illéit okarput: Ajungitsóvok. Illéille okarput: Nāgale; innuille seglokittarpei. 13 Iudille tussartillugit, okautigilluinængilæt, erksigigamikik.

14 Sullile merssa udlorsiortillugit, Iesuse tekpaunnga ná-
lekbingmut piok, ajokærsoilunelo. 15 Tava Iudit aijaisór-
put, okalluklutiglo: Kannok illivlune oma agleket illissimau-
agit, illiniænginamigit? 16 Iesusib sápei, okalluklunelo:
Ajokærsútikka pigingilakka, aulartitsirsimale pigei. 17 Taur-
soma pekkorseinik nálengniartúb missigissauei, ajokærsútit
okkoa Gudemilloneet pimætta, issumamnigloneet okallukama.
18 Issumaminik okalluktok, ingminik nálengnartiniarpok;
aulartitsirsimele nálengnautanik piniartok seglosuitsóvlunelo
illueinekangilak illumine. 19 Inneitsissinnik Mosesib tun-
ningikãse, illa? Inneitsissinnigle mallingniktokangilase. Saog
tokkoniarpausinga? 20 Innuit tava akkiæt, okalluklutiglo:
Annernepillukarpotit, kia tokkoniarpãtit? 21 Iesusib akkiei,
okallugbigællugillo: Attauseenarmik ussornartulliunga, ta-
mauselo aijaisórpose. 22 Mosesib kippirsúmik tunnigalloar-
pãse, naug Mosesemit pingitsok, siudleenille pimet, angullo
Sabbatemétsõg kippirsarãrse. 23 Angut Sabbateme kippig-
aussiuk, tamattomingalo Mosesib inneitsissei nálegungnæng-
ikussigik, saog tava ningaupissinga, innuk tamát Sabbateme
ajorungnérsinauko. 24 Nelligeengitsunnik ekkartóursiniar-
kennase, illuartomigle ekkartóursisitse. 25 Tava Ierusalem-
miut illéit okarput: Terssa tokkoniægaringisæt? 26 Attalo,
iktorane okallungmet, sumigloneet okarbigingilæt. Nálekauta
mãna illissimalluarnerpæt, illomut Kristusiúrsok una? 27
Unale sumit pirsok illissimauarput; Kristusele tikkipet, sumit
pirsomik illissimarsokaissengilak. 28 Tava Iesuse nálek-
bingme torklulaulunelo ajokærsoiok okalluklune: Illissarau-
singame, sumillo pirsunga illissimauausinga. Issumamniglo
tikkiungitsunga; uamnigle aulartitsirsok opernartóvok; tauna
illissaringilarse. 29 Uangale illissarãra, taursomanga pigama,
taursomalo aulartikãnga. 30 Tava tiguniaralloarpæt, ak-
tornagolo, piviksa nedliungikadlarmet. 31 Innuille amerd-
lasút operbigillerpæt, okalluklutiglo: Kristuse tikkikune,
omanga amerdlakáinik ussornartulliaissennerpa? 32 Innuillo

taima okautigimarsuk, Farisæerit tussaumauæt. Tava Fari-
sæerit pellessiunerillo kivgettik aulartipeit, tiguiartorkollugo
taukkonunga. 33 Iesusib tava okarbigei: Sulle neijudleko-
márpause, aulartitsirsimnullo ama pissaunga. 34 Ujaromár-
pausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse.
35 Tava Iudit ingmingnut okallukattigeekput: Sumut una pio-
márnerpa, nennissenginautine? Grækerinnut tamannut sia-
marsimarsunnut piomárnerpa, taukkolo ajokærsorlugit? 36
Suna pinerpa okautsemik mattominga, ima okarame: Ujaro-
márpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajus-
sauarse.

37 Kattissimauviúble udluisa kingûdlerpǽnne ussornar-
nerme, Iesuse nækkoillunelo torklulavok, okalluklune: Im-
merosuktúb ornikillinga, immerlunelo; 38 Uamnut opertúb
timanit kooit innursútiglit kõleromárput, sordlo agleksimavok.
39 Taimale okarpok annernek pivlugo, taursomunga opertut
pirsæksæt; Annernek ajunginek merssa sulle pisimangikad-
lartok (opertunnut) Iesuse sulle ussornarsisimangimet. 40 In-
nuille amerdlasút, okautsinnik okkoninga tussartut, okarput:
Una Profetióvluarpok. 41 Illéisale Kristusiúrsok unnerpæt.
Illeille okarput: Kristuse Galilæamit pissennerpa? 42 Agle-
ket imaingilet: Davib kingueinit Kristuse pissavok, iglor-
páingnit, Bethlehemmik attelingnit, Davib neijugánit? 43 In-
nuit taima ingmingnut sakkitsautillerput tauna pivlugo. 44 Il-
léisale tigujomagalloaræt, aktornagolo. 45 Kivget tava ut-
terlutiglo, pellessiunerit Farisæerillo tikkimattik, ivkoa ap-
persorpeit: Saog neksangilissiuk? 46 Kivgelle akkieit: Sulle
innuk taima okallungisainartok, sórdlo innuk una. 47 Fari-
sæerit tava sápeit okalluklutik: Illivsesõg seglokittarsima-
visse? 48 Náleket illætta, Farisæerilloneet illætta operbig-
inerpau? 49 Innupilluille okkoa, inneitsissinnik siunekang-
itsut, uminartóput. 50 Tava taukkoa illætta, Nikodemusib,
Iesusemut pirsúb unnuame, appersorpei: 51 Innuk inneit-
sisivta ekkartóutipárssuk, kiglissiungikadlarautigo, sullirseilo

illissimangikadlarautigik? 52 Tava akkiæt, okallugbigællug-
olo: Idlitsög Galilæamióvit? Attegole, siunersiniaruk, Gali-
læamit pirsomik Profetekangisainartok. 53 Tamarmik tava
taima angerdlarput.

KAP. VIII.

Arngnak angununekartok ptolugo; Iesuse kaumarsuksavok sillarsúb innueenut; Gudib kittorneinik, tornársiblo kittorneinik.

Iesusele orksŭrsaliksamut kakkamut piok. 2 Kaulermello,
ama nálekbingmut utteriok, innuillo tamarmik orningmænne,
ingipok ajokærsorlugillo. 3 Aglekennik illissimarsulle Fari-
sæerillo arngnak angununekartillugo naipinamiko, taurso-
munga pisipæt, akkunermilliullugolo. 4 Okarbigæt: Ajo-
kærsoirsok, arngnak una angununekartillugo kanningárpar-
put; 5 Mosesible inneitsisinne pekkoătigut, ujarkennik mil-
lorkollugit taimailiortut; idlimme kannok okarpit? 6 Tai-
male okallukput ursserniarlugo, taursomunga unnerlutiksa-
mik paitsisiksarsioromagamik. Iesusele sikkillune nunamut
aglekpok arksaminik. 7 Appersorkingmænnele, makkiler-
lunelo okallugbigei: Illauvse ajortokangitsúb una millorkăr-
liuk ujarkamik. 8 Ama tava sikkillune nunamut aglekpok.
9 Tamannale taukkoa tussaramiko, issumamikut erkorsimag-
amik, kingudlereeksarlutik anniput, uttokáillo innúsuktullo
aglæt. Iesuselo kissingorollugo, arngnarlo kikkartok kem-
mekpakit. 10 Iesuselo ama makkiname, arngnarlo kissiet
tekkogamiuk, appersorpa: Arngnak, passiklersissit sumépet?
Ekkartóunekangilatit? 11 Akkiale: Ap, Nálegak. Tava
Iesusib okarbiga: Taimaitomik uangatŏg ekkartóutsomangi-
laukit; aularsinnait, mattomalo kingorna ajortulliariaurnek.

12 Tava Iesusib ama okallugbigillerpei, ima okalluklune:
Sillarsúb innuinnut kaumarsuksávunga; uamnik mallingniktok

tărsiussengilak, kaumarsorle innursútáursok pigissaua. 13 Fa-
risæerit tava okarbigæt: Illingnik okallukpotit, okautsissit
opernængilet. 14 Iesusible sápei, okallugbigællugillo: Naug
uamnik okallussirsunga, okautsikka tava opernartóussaput;
merssa illissimagama, sumit pirsunga, sumullo pissaunga;
illivsele illissimangilarse, sumit pirsunga, sumullo pissaunga.
15 Uingúb pekkorsanik illivse ekkartoirsarause; uangale at-
tauserloneet ekkartóungilara. 16 Ekkartoiniarumale, tava
ekkartoirsusera illuartuinaissavok; kissiménginama; uangale
Atátagalo aulartitsirsiga (attautsimépoguk). 17 Taimatŏg in-
neitsissivsine ima agleksimagiok: Innuk marluk okautigirsæk
opernartóursok. 18 Uangáursunga, uamnik okautigaunga,
Atátablo aulartitsirsima okautigigiănga. 19 Tava appersor-
pæt: Naug Atátet? Iesusib akkiei: Uangaloneet, Atátaga-
loneet, tamaunuk illissaringilautiguk; Uanga illissarigussinga,
Atátagatŏg illissarissægiarse. 20 Taima Iesuse okallukpok
Gudib iklerbiætta senniane, nálekbingme ajokærsoisillune, tig-
unekaranelo, pivikse nedliungikadlarmet. 21 Iesusib tava ama
okarbigigiei: Terssanga aularomárpunga. ujaromárpausingalo,
ajortivsinelo tokkussause; ornigæksaralo tikkinek ajussauarse.
22 Iudit tava okarput: Ingminik tokkoniaromanerpa, ima
okarame: ornigæksara tikkinek ajussauarse? 23 Tava okar-
bigei: Illivse sammanga pirsose, uangale pauanga pirsunga;
illivse sillamit mattomanga pirsose, uangale sillamit matto-
manga pingitsunga. 24 Taimaitomik okaukivse, ajortivsine
tokkussirsose unnerluse; merssa uangaursunga operingikus-
singa, tava ajortivsine tokkussause. 25 Tava appersorpæt:
Kináuvimme? Iesusib akkiei: Sumik okallukbigigivse issua-
nit, tamattominga sulle okallukpunga. 26 Illivse pivluse
okausiksakangărlungalo ekkartoirsútiksakarpunga; uamnigle
aulartitsirsok opernartóvok, taursomangalo tussakakka okau-
tigăkka innungnut. 27 Atátamiglo merssa okallugbigigătik
siunekangilæt. 28 Tava Iesusib okarbigei: Innúb Ernera
kangattartisimagussiuk, tava illissimaissauausinga uangáursunga,

issumamniglo piniængitsunga, tamakkoningale okalluktunga, Atátama ajokærsormanga. 29 Aulartitsirsimalo nungullune aiparirsarănga. Atátab kissingorollungalo kemmengilănga, piŏmarsei nungullugit piniartaraukit.

30 Taima okallungmet, amerdlasút operbigillerpæt. 31 Taimaitomik Iudit taivko, opertinne, Iesusib okarbigei: Okautsikka malliktuinnarussigik, tava ajokærsugarilluarpause; 32 Seglosuirsúllo illissarissauarse, seglosuirsútiblo kivgajúngnærsissauáse. 33 Tava sápæt okalluklutik: Abrahab kittornarătigut, sullelo kivgartortinekangisainartogut; kannongme okarpit: kivgajungnæissause? 34 Iesusible akkiei, okalluklunelo: Illomut, illomut, okaupause: Ajortulliartok ajortúb kivgarirsara. 35 Kivgarle issukaissengitsomut iglométuaraingilak, ernerle issukaissengitsomut-étuaissavok. 36 Ernerúb, tava kivgajungnærsipasse, kivgajungnærluinaissause. 37 Abrahab kittornarigăse, nællungilause; tokkoniarpausingale, okautsikka illuaringinaussigik. 38 Atátamne tekkorsakka okautigăkka, illivselo atátauvsine tekkorsesse malliktuinarpesse. 39 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Abraha atátagărput. Iesusib okarbigei: Abrahab kittornaripasse, tava Abrahab sullirsei mallissægalloarisse. 40 Mănale tokkoniarpausinga, merssa illivsenut okalluktunga opernartomik, tussakamnik Gudemit; Abraha taimailiungitsok. 41 Atátauvse sullirsei mallikpesse. Tava sápæt okalluklutik: Uersægáungitsogut, attauseenarmik Atátakarpogut, Gudemik. 42 Iesusible okarbigei: Gude Atátagigussiuk assaissægalloarpausinga, Gudemit annivlungalo taursomanga pigama, issumamnik merssa tikkiungitsunga, taursomale aulartikănga. 43 Saogme okausera illissaringilissiuk? Okautsikka tussaunek ajorpesse. 44 Tornársuk atátagărse, atátauselo pekkorsei mallingniaromauesse. Issoanit tauna innungnik tokkotsirsóursok, seglosuirsúllo aulaiængiutingika; seglosuirsutekanginame illumine. Seglovlune okallugángame, pinne okautigirsarei, merssa seglutógame, seglutóursuillo atátagæt. 45 Uangale opernartomik okallukama operingilausinga.

(Evangelium am 5. Sontag in der Fast.: Judica.)

46 Ardlauvse kia okarbigiginnauănga attautsemik ajortokartunga? Opernartomigle okallugbigigause, saog operingilissinga? 47 Gudemit pirsub Gudib okausia nálengniarpa; taimaimet nálekomangilarse, Gudemit pinginause. 48 Iudit tava sápæt, okallugbigællugolo: Samariamiúrsomik annernepillukartomiglo tairsarautigit, okarluangilagut? 49 Iesusib akkiei: Annernepillukangilanga, Atátagale nálekpara, illivsele nachogausinga. 50 Uamnik nálengnartiniængilanga, attautsible nálengnartiniarpănga ekkartóursirsóvlunelo. 51 Illomut, illomut, okaupause: Okautsimnik mallingniktúb tokko missigissengila issukaissengitsomut. 52 Tava Iudit okarbigæt: Aitsaït illissimauautigit annernepillukartotit. Abraha tokkorsok, Profetitsŏg, idlille okarpotit: Okautsimnik mallingniktúb tokko missigissengila issukaissengitsomut. 53 Atátauvtinit Abrahamit angnerrovit? Tauna tokkorsok, Profetillo tokkorsógiput. Kannongétiniarpit illingnik nangminek? 54 Iesusib akkiei: Uamnik nangminek nálengnartiniaruma, nálengnarsusera tava sŭngilak. Atátagale, terssávok nálengnartitsirsok uamnik, tauna Gudigigikse unnerpose; 55 Illissarinnagolo; uangale illissarăra. Illissarinnago unneruma, tava seglutokajarkaunga sordlo illivse. Illissarărale, okauseelo mallikpakka. 56 Atátauvse Abrahab udlora tekkussægamiuk, tipeitsulersok, tekkollugolo tipeitsutigeka. 57 Iudit tava okarbigæt: 50-nik okkiokangilatit sulle, Abrahalo tekkollugo unnerpit? 58 Iesusib sápei okalluklune: Illomut, illomut, okaupause: Abraha pingikadlarmet, uanga ătunga. 59 Tava ujarkennik tigusiput, milloromaulugo, Iesusele irssertorlune nálekbingmit akkornættigut anniok. Tava tammaiæt.

KAP. IX.

Tekpeellune erniursok Iesusib tekpiksisipa Sabbateme; tamanna pivlugo Iudit akkerartortut narkiksornekarput.

Iesuselo aularame, angut tekkoa, tekpeellune erniúrsok.
2 Tava ajokærsugeisa appersorpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, kina ajortulliarpa, taunaloneet, angæjokægloneet, tekpeellune erniumet? 3 Iesusib akkiei: Taunaloneet, angæjokægloneet ajortulliangilet, Gudible ussornartullirsei sakkomerkollugit taursomunga. 4 Aulartitsirsima piniarkorsei nãniaissauakka, udlokartillugo; unnuak nedliutsomárpok, sullinek tava ajornaissavok. 5 Nunamétillunga sillarsúb innueennt kaumarsautávunga. 6 Taima okarame, nunamut oriarpok, nuæglo irvsomik akkupa, tamattomingalo tekpeetsúb irssik tennipek; 7 Okallugbigællugolo: Siloab tessianut ermigiartorit, (okausek una imaipok: aulartitak). Tava ermigiartorpok, tekpiksivlunelo ama utteriok. 8 Tava nunakatteisa, adlello kenúrsótillugo tekkorsarigamiko, okarput: Terssa taunáungila, ivksiaulune kenúrsartartok? 9 Illéisa tava, taunáursók unnerpæt: illéisale, tauna arssigiginnara unnerpæt. Nangminerle okarpok: Taunávungame. 10 Tava taukkoa appersorpæt: Kannok illivlutit tekpiksivit? 11 Akkiei, okalluklunelo: Innúb, Iesusemik attiglúb, nuæk irvsomik akkupa, tamattomingalo irssikka tennipek, imalo okarbigãnga: Siloab tessianut ermigiartorit: terssungalo ermigiartorama tekpiksiunga.
12 Tava okarbigæt: Naug innuk tauna? Sápei: Nælloara.

13 Tekpeetsógalloak tava Farisæerinnut pisipæt. 14 (Merssa Sabbatiúrsok, Iesusib irvsok tarnutiksængortimago, tekpiksisillugolo). 15 Tava Farisæeritsŏg appersoriæt, kannok illivlune tekpiksirsok? Taursomale akkiei: Nuæk irvsomik akkúllugo irssimnut illia, ermikamalo mãna tekpiksiunga.
16 Tava Farisæerit illéit okarput: Innuk una Gudemit pingilak, Sabbate issumaginginamiuk. Illéille okarput: Kannorle

illivlune innuk ajortolik taima aktigirsomik ussornartulliginnaua? Ingmingnut tava arksoarlersáuput. 17 Tekpeetsógalloak ama appersoriæt okalluklutik: Idlimme kinausugaiuk, irssikit uissimagik? Akkieile: Profetióvok. 18 Iudille tekpeetsóursok tekpiksimello operinginamiko, tava tekpiksirsungortúb angæjokæk kákoagik. 19 Imalo appersorpagik; okalluklutik: Una erneráiko, tekpeellune erniúrsok okautigirsartik? Kannok illivlune măna tekpiksia? 20 Angæjokækit akkiakik, okalluklutiglo: Terssa ernerigautiko, tekpeellunelo erniúrsok illissimalluarparpuk; 21 Kannorle illivlune măna tekpiksirsok, nælloarpuk; kialoneet tekpiksisinerpa, nællogiarpuktŏg. Merdlertójungnærpok, appersorsiuk, ingminik akkivlunelo okallugle. 22 Angæjokæk taima okallukpuk, Iudit erksigigamikik. Iudit merssa ingmingnut akkoareeksarput, taursominga Kristusiótinniktok annisitsuklugo kattisimauvingmingnit. 23 Taimaitomik angæjokæk okarpuk: Merdlertójungnærpok appersorsiuk.

24 Innuk tekpeetsógalloak tava aipæksanik kákoæt, okallugbigællugolo: Gude nálegúk; innuk tauna ajortómet, illissimauarput. 25 Akkiei, okalluklunelo: Ajortónersok nælloara; tamannale nællungilara, tekpeetsóursunga, mănale tekpiksiunga. 26 Tava ama appersoriæt: Kannok piătit? Kannorlo illivlune tekpiksisikătit? 27 Akkiei: Terssa tava tamattominga okarbigigivse, tussangilissiuk? Saog tussarkikomauvissiuk? Illivsesŏg taursomunga ajokærsugangoromavisse? 28 Tava kammaklutik okallorojugbigillerpæt, ima okalluklutik: Idlit taursoma ajokærsugarătit, uagulle Mosesib ajokærsugarătigut. 29 Mosese Gudib okallugbigiga, illissimauarput; taunale sumit pirsok nælloarput. 30 Tekpeetsógalloab sápei, okallugbigællugillo: Suna ubba! tauna sumit pirsok nællovissiuk, irssikkalo merssa uissikik. 31 Ajortulliartulle Gudib tussangikei, illissimauarput; Gudemigle nálektok, pekkorseiniglo mallingniktok kissiet tussarara. 32 Sillarsúb aulakautánit tussartokangisainartok tekpeellune erniúrsúb irssingnik uissitængnik. 33 Tauna

Gudemit pingikune, taimaitomik ajussægalloarlok. 34 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Ajorluinarlutit innúrsotit, ajokærsoromavissigut? Ajeklugolo annisipæt tava.

35 Ajeklugo annisikæt, Iesuse tussaumalerpa; taunalo tikkinamiuk, ima appersorpa: Gudib Ernoránut operpit? 36 Akkia, okalluklunelo: Nálegak, kináursok tauna operbigirsæksara? 37 Iesusib tava okarbiga: Tekkogit, mãnalo okallugbigirsit taunávok. 38 Tava okarpok: Nálegak, operpunga; padlorlunelo tuksiarbiga. 39 Iesuselo okarpok: Ekkartóursirsóvlunga nunamut mattomunga pirsunga; tekpeetsut tekpiksekollugit, tekpiksullo tekpeelekollugit. 40 Farisæerille neijortut illéisa tamanna tussaramiko, okarbigæt: Uaguttõg tekpeeniogut? 41 Iesusib sápei, okalluklune: Tekpeekuse ajortokangekajaissause, mãnale tekpiksose unnerause, tava ajortoéronekarsinnaungilase.

KAP. X.

Tussarominakerssunnik okausekarkune okalluktuarpok pársilluarsusiminik, sauaminiglo; ingminik okallukpok Iudinnut; amerdlasúllo operbigillerpæt.

Illomut, illomut, okaupause: Sauet innænnut issertarbekut issingitsok, adlakulle issertok, tauna tigliktóvlunelo tokkotsirsóvok. 2 Issertarbekulle issertok, sauet pársirsigæt. 3 Tauna issertarbiúb pársirsætta isserkoa, nippalo sauet tussarpæt, taursomalo sauenne kákorsarei akkit tailugit, annisillugillo. 4 Sauennelo annisitarángattik, siudleræt, sauello malligaræt, erinna illissarigamiko. 5 Tekkornartarle mallikomangilæt, kemmãrattigællugole, tekkornartab erinna illissaringinamiko. 6 Arssersóumik tamattominga Iesusib okallugbigigalloarpei, sumigle okallugbigigãtik, taukkoa siunersingilæt. 7 Taimaitomik Iesusib ama okallugbigigiei: Illomut, illomut, okaupause: Issertarbióvunga sauennut. 8 Tikkingikadlarama,

tikkitsut tamarmik tigliktóvlutiglo tokkotsirsóursut; ivkole
sauet nálengikeit. 9 Uanga issertarbióvunga, uaukut issertok
pidluaissavok, isserlunelo annivlunelo piksakaissavok. 10
Tigliktok tigligiartorsinnararau, tokkotsiartorlunelo asseroiar-
torarau. 11 Uanga tikkiutunga, innursúmik nămakluinarto-
miglo piksakarkollugit.

(Evangelium am Sontag Misericordias Domini.)

12 Illuartóvlunga pársirsóvunga; pársirsúb illuartúb sauenne
tokkotigirsarei. Kivgable attartukab, pársirsóungitsúb, sauet
piginginamigit, ammarok aggersok tekkoguniuk, sauet kem-
mekpei, kemmăvlunelo; ammarkúb tava sauet pirsarei auik-
sartillugillo. 13 Kivgarle attartugak kemmărsarau, attartug-
áugame, sauello issumaginginamigit. 14 Illuartóvlunga pár-
sirsóvunga, pikkalo illissarăkka, pimmalo illissarigiănga.
15 Sórdlo Atátama illissarănga, Atátarlo illissarigiara; sauello
tokkotigăkka. 16 Sullilo adlennik sauakariunga, innemit
tamattomanga pingitsunnik; ivkolo tamaunga pisissauakka,
nippigalo náleissauæt, taukkoalo tamarmik attautsimélissevlutik
illageeksungorómárput, pársirsorlo attauseenaissavok. 17 Tai-
maitomik Atátama assauănga, innúrsusera ipperarauko, ama
pigekollugo. 18 Tamattominga arksárnekangilanga, issumam-
nigle ipperarpara. Tamanna ipperarsinnauara, amalo pigin-
naugiara. Taima Atátama pekkoănga. 19 Okautsit tamakko
pivlugit Iudit ama ingmingnut arksoarlersáuput. 20 Taukkoa
amerdlasút okarput: Tornársuliksóvok peblerorlunelo, saog
nálekpissiuk? 21 Adlelle okarput: Tornársuglúb tamakko
okauseringikei; tornársúbtŏg tekpeetsut tekpiksisinnauágit?

22 Taimanele nálekbiúb Ierusalemmétúb illuarsarbia ned-
liutok, merssalo okkiúrsok. 23 Iesuselo sakkillermet Sa-
lomub innane nálekbingmétome; 24 Iudit tava illulerpæt,
okallugbigællugolo: Akkunikiarle tarnivut nekkimatipigit?
Kristusióguit, okarbigilluinnartigut. 25 Iesusib akkiei: Okar-
bigigivse, operingilausingale. Atátama akkane ussornartullir-
sama nællunæjarluarpănga. 26 Illivsele opingilase, sauagingi-

nause, sórdlo okarbigigivse. 27 Sauama merssa nippiga tussararæt, uangalo illissarăkka taukkoalo malligarănga. 28 Innursúmiglo năksaungitsomik tunnirsarăkka; aserungisainaissaputtŏg, taukkoningalo arksárnekaissengilanga. 29 Atátak, taukkoninga uamnut tunniursirsok, tamannit angnerrovok; Atátagalo taukkoninga arksárnekarsinnaungilak. 30 Uangalo Atátarlo attausióvoguk. 31 Tava Iudit ama ujarkennik tigusiput millóromaulugo. 32 Iesusib tava sápei okalluklune: Amerdlasórsoarnik ajungitsulliarbigigivse, Atátama pekkorseinik; taukkoalo ajungitsullirsama illæt suna paitsisigællugo millóromavissinga ujarkennik? 33 Iudit akkiæt okalluklutiglo: Ajungitsulliak pivlugo millórniængilautigit, Gudele mittekauko, innuinnávlutillo illingnik Gudiotinauit. 34 Iesusible akkiei: Inneitsissivsine ima agleksimangila: Gudiúrsose unnerivse? 35 Gudib okauseenik tunninekartut Gudinnik tairsarimagit aglekello merssa seglotinekarsinnaungilet; 36 Saogme tava Atátab tennitanut, nunamullo aulartitanut okarpisse: Gude mittekpet, Gudib ernerigănga unnerama? 37 Atátama piniarkorsei piniængikukit, operissengilausinga; 38 Piniarukille, tava ussornartulliakka operissigik, uanga operiomangikussinga, illitsorillerkolluse operkolluselo, Atátak illumnémet, uangalo illuanétunga. 39 Ama tava tiguniaralloarmænne, annaiæt.

40 Iordaniblo igdloanut ama aularpok, Iohannesib koirsekărbianut, terssanétuarlunelo. 41 Amerdlasúllo ornikpæt, okalluklutiglo: Iohannese ussornartulliængikalloarpok; Iohannesible okausee tamarmik tauna pivlugo, seglosuitsóput. 42 Taimaitomik terssanétut amerdlasút operbigæt.

KAP. XI.

Lazaruse tokkorsok Iesusib umartipa; tamannalo Iudit kattissimarsutigæt, Iesuselo tokkoniarpæt.

Napparsimarsokartorle Lazarusemik attelingmik Betaniamiomik, Mariablo kattengutættalo Martab iglopămiokatængnik.

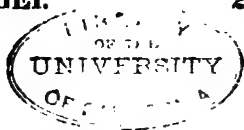
2 Terssáursorle Maria, Nálekamik tennitsirsok tarnumik, issigeiniglo sellumarsairsok nutsaminik, taursoma kattenguta, Lazaruse, napparsimarsok. 3 Tava kattengutik arngnæk au-
lartitsipuk Iesusemut, imalo okariartorkorsipuk: Nálegak, atta, assærset napparsimavok. 4 Iesusible tamanna tussar-
amiuk, okarpok: Nappaut tamanna tokkonartuksáungilak, Gudele ussornarsekollugo, tamattomingalo Gudib Ernera ussornarsekollugo. 5 Martale Iesusib assængărpa, kattengutalo Maria, Lazaruselo. 6 Taursomingalo napparsimarsomik tus-
sarame, sulle marlungnik udliok terssane néijukamine. 7 Mat-
toma kingorna ajokærsukenne okarbigei: Ama Iudæamut aularta! 8 Ajokærsugeisa okarbigæt: Ajokærsoirsok, siornáumet Iudit taivkanétut ujarkennik millóromakătit; idlillo taivkunga ama aularomavit? 9 Iesusib tava akkiei: Udlorme attautseme nællunérkotit arkanek marlúngilet? Udlokartillugo ingerdlarsok apooriakangilak, sillarsúb mattoma kaumarsoa tekkorsarigamiuk. 10 Unnuarsiortorle apoorarau, kaumar-
sokanginame ingmine. 11 Taima okallukame, kingorna okar-
bigei: Lazaruse, assærserput, sinnikpok, uangale ittersariartoromárpara. 12 Ajokærsugei tava okarput: Nálegak, sinnikune ajorungnæissavok. 13 Iesusele merssa tokkorsomik okalluktok, taukkoale sinniksinnartomik okallussugæt.

14 Iesusib tava okallugbigilluinarpei: Lazaruse tokkovok;
15 Illivselo pivluse tipeitsukaunga, neijunginauko, operkolluse;
mãnale orniktigo! 16 Tava Tomasib, marlulliamik tairsab illenne okarbigei: Illagittigo, tokkokattigiartorlugo! 17 Lazaruse udlut sissamæt illivermétok Iesusib tikkipa. 18 Betaniale merssa Ierusalemmit kannitok. 19 Iudillo amerdlasút Martamullo Mariamullo pirsut, tupedlersariartorlugik kattengutæk tokkorsok pivlugo. 20 Martale tussaramé Iesusemik aggersomik, páriartorpa, Mariale iglométuarpok. 21 Marta tava Iesusemut okarpok: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok; 22 Sullile merssa illissimauara, sumigloneeet Gude tuksiarbigiguvne, Gudib tunnissauătit. 23 Iesusib

sápa okalluklune: Kattengutit 'makkissavok. 24 Martab tava
okarbiga: Udlut nāgatiksænne umarbingme makkitsomártok,
nællungikalloarpara. 25 Iesusib akkia okalluklune: Uanga
makkititsirsóvlungalo innursútávunga, uamnut opertok, naug
tokkogalloarune, innússavok. 26 Innúrsoktōg, uamnullo
opertok, tokkussengilak issukaissengitsomut. Tamanna oper-
aiuk? 27 Akkia: Ap, Nálegak, operaukit Kristusiúrsotit,
Gudib Ernera, nunamut pisimarsotit. 28 Taimalo okarame,
kattengune Maria kákoiartorpa angiorlune, ima okallugbigæl-
lugo: Ajokærsoirsok tikkisimaulunelo kákoătit. 29 Tamanna
(Mariab) tussaramiuk, nækkoinæsuarlunelo ornikpa. 30 Ie-
suse merssa iglorpáimnut sulle pisimangitsok, sullile Mártab
pársimauvianétok. 31 Iglométut Iudit, taursoma neijortèisa
tupedlersitsirseisa, Maria tekkogamiko, nækkoinæsuartok an-
nirsorlo, mallikpæt, okallukluttiglo: Illergva ornikpa, kejájo-
maulune. 32 Mariable Iesuse tikkinamiuk, tekkollugolo, is-
sigeinut pædlorpok, okallugbigællugolo: Nálegak, terssané-
kuit, kattengutiga tokkussengikalloartok. 33 Tauna kejarsok
Iesusib tekkogamiuk, taimatōg Iudit, taursomunga ingiædlouir-
sut, kejámætta, tava annernermine allieisungālerpok, taman-
nalo umamiuga. 34 Okallukiunelo: Sumut illivissiuk? Ak-
kiæt: Nálegak, tekkoiartoruk. 35 Tava Iesusib irssik kod-
lillerpuk. 36 Iudit tava okarput: Areit, assængāralloara.
37 Taukkoale illeit okarput: Taursoma tekpeetsomik tekpik-
sisitsirsúb unatōg tokkoteiliginnaungikalloarnerpa? 38 Iesu-
sele ama illumigut allieisungāleriok, illivermullo piok. Merssa
ittersáursok tamanna, ujarkamiglo mattusimarsok. 39 Tava
Iesuse okarpok: Ujarak pærsiuk. Martable, tokkorsúb kat-
tengutætta, okarbiga: Nálegak, tippetungolerpok, udlut sissa-
mæt terssanélerame. 40 Iesusib sápa okallukIune: Okarbig-
ingikivkit, operuit, Gudib ussornartua tekkussægit? 41 Ujarak
tava pærpæt tokkorsúb innánit. Iesusele kongmut ardlor-
pok; okallukIunelo: Atátak, kutsauvigáukit tussarangma;
42 Merssa illissimauaukit, nungullugit tussartarangma; innúille

terssanétut pivlugit taima okarpunga, operekollunga aular-
tikingma. 43 Taima okarame, niblingãrpok okalluklune:
Lazaruseá, anneet! 44 Tokkorsok tava anniok, niukikullo
tellikikullo sátunnik okkorutinnik immusimarsok, kénalo an-
noraminermik mattusimarsok. Tava Iesusib okarbigei: Mak-
konanga pæradlarsiuk, pissugle. 45 Tava Iudit amerdlasút,
Mariamut pirsut, Iesuselo taima ussornartullirsok tekkogamiko,
operbigillerpæt. 46 Taukkoale illéit Farisæerinnut okariar-
torput, Iesuse taima ussornartullimet.

47 Tava Farisæerit pellessiunerillo kattillerput ingmingnut
appersortãulutik, okallukluiglo: Sullissaugut? Innuk una
ussornartullekau. 48 Arksoaringikutigo, innuit tamarmik
operbigissauæt. Mattoma kingorna tava Romiut péjariartoro-
márpátigut, nunamiglo innungniglo aglæt. 49 Taukkoale il-
læta, Kaifasemik attiglúb, okkiok taivna pellessiunerrúrsúb,
okarbigei: Nællovluinarpose. 50 Issumalliorasselo. Uautinut
ajunginerrovok, innúb attautsib innuit tokkotigællugit, innuit
tamarluinarsuisa asserorkonnagit. 51 Ingminigle taima okal-
lungĩlak, okkiorle taivna pellessiunerrogame, erkotuksennik
okallukpok. Innuit merssa Iesusib tokkotigissægei. 52 Tauk-
kolo innuit kisscesa tokkotigissengikei, Gudible kittornei sia-
marsimarsut attautsimut pisissægamigit. 53 Udlúb tamattoma
kingornagut okallukattigeeksarput, kannok illivlutik tokkot-
suklugo. 54 Iesusele Iudit tekkoæanne sakkiungnælerpok, in-
nukajuitsúble erkánut aularpok, iglorperksoarnut Efremmik
attelingnut, terssanétuarlunelo ajokærsukenne illagællugit.
55 Anniviksiorbigle Iudit kattisimauviksæt nedliutillermet,
amerdlasút mattoma erkánit pauunga Ierusalemmut aularput,
anniviksiorbik nedliutinnago ingmingnik ubbaromaulutik.
56 Terssanénamik, Iesuse apperkotigæt, nálekbingmétillutiglo
ingmingnut okallukattigeekput: Kannok issumavisse, udlor-
siorbingmut pingimet? 57 Pellessiunerille Farisæerillo merssa
okaukorsiput innungnut, neijugánik illissimarsokarpet, okar-
bigiartorkollutik, tigujomagamiko-gŏg.

KAP. XII.

Iesuse Betaniame tenninekarpok; Ierusalemmut isseriartorpok; terssane Grækerit Iudillo okallugbigei.

Udlut arbenengormætta, anniviksiortinnagit, Iesuse Betaniamut piok, terssanétok Lazaruse tokkorsogalloak, Iesusib umartita tokkorsunnit. 2 Terssane nerdlerpæt unnukut, Martalo kivgartorpok; Lazarusele illagæt nerrivingmut inginamik.
3 Tava Mariab tarnutiksak pikkunartok, akkisŏk, okumeilutetut okumeitsigirsok, pia, tamattomingalo Iesusib issigei tennipei, nutsaminiglo issigei sellumarsarlugit; iglole tamakerlune tippigiksorsoængorpok tarnutib tivkanik. 4 Tava ajokærsugeisa illæt, Iudase Ischariote, Simonib ernera, Iesusib pisitsirsa kingorna, ima okallukpok: 5 Tarnutiksak una saog niukotigisimangila 300-nik anningaursennik, peetsunnut tunnirsútiksennik? 6 Peetsulle issumagællugit, taima okangilak, tigliktógamele, poolirsaramelo, tunnirsútillo párællugit. 7 Iesuse tava okarpok: Allaruk una, tamanna torkorpa udlormut illinekarbiksamnut. 8 Peetsunnik illakartuinnarause, uangale neijortuinaissengilause.

9 Iuderperksuit tava Iesusemik terssanétomik tussaumaleramik, tauna kissiet pivlugo terssunga pingikalloarput, Lazarusele, tokkorsunnit umartita, tekkojomagiættŏg. 10 Pellessiunerille Lazaruseŏg tokkotsomaulugo issumalliorput. 11 Tauna pivlugo Iudit amerdlasút terssungnarmætta, Iesuselo operbigællugo. 12 Akkago kaumet, innuperksuit udlorsiorbingmut pirsut, Iesusemik, Ierusalemmut pirsomik, tussaramik; 13 Orpeet aualekoteit pieit, annivigællugolo niobiorpæt, torklulaulutiglo okallukput: Hosianna, ussornarsile Nálekab akkáne tikkitsok, nálegaunerrúrsok Israelittinnut! 14 Nerssútiblo siutitúb nocha Iesusib pigamiuk, kãnut ingipok, agleket imaimætta: 15 Zionib pannia, erksekennek, areit, Nálegaunerpit ornikpătit nerssútib siutitúb nochætta kãnélune.

16 Tamannalo ajokærsugeisa erngerlutik illissimangilæt, Ie-
susele ussornarsisimamet, tava erkaiæt, tauna pivlugo taima
agleksimamet, taimailiorbigigamikolo. 17 Innuille illéisa tai-
mane neijorsimagamiko, Lazaruse illergvánit kákomago umar-
tillugolo, ussornartullia tamanna ussoringărpæt. 18 Taman-
nalo pivlugo innuit páriartorpæt, tussaramik taima aktigirso-
mik ussornartullimet. 19 Farisæerille ingmingnut ima okal-
lukattigeekput: Terssa tekkoarse, sapperluinarparse, atta,
innuit tamarmik malliktuinarpæt.

20 Tekpauungale kattissimauvingmut nálegiartortut illéit
Grækeriúrsut; 21 Taukkoa Filippuse, Betsaidamit Galilæamé-
tomit pirsok, ornikpæt, kenúvigællugolo okallukput: Ná-
legak, Iesuse tekkojomadlárparput. 22 Filippuse tava An-
dreasemut okariartorpok tamattominga, Filippuselo Andrea-
selo okariartorkattigeekpuk Iesusemut. 23 Iesusible akkipek,
okalluklunelo: Innúb Ernerætta ussornarsivia nedliupok.
24 Illomut, illomut, okaupause: Nautséjæksak irvsúb illua-
nut pingikune, tokkonanelo, attausióginnararau, tokkogunele,
tava amerdlirsarau. 25 Innúrsusiminik assæniktúb makkair-
sissaua, innursusiminigle tamăne nuname umigirsúb pĭgitui-
naissaua innursúmut năksaungitsomut. 26 Uamnut kivgar-
toromarsúb mallikillinga, kivgaratŏg neijukamnétuaissægiok.
Uamnullo kivgartortok Atátama nálengnartissaua. 27 Mă̆na
tarniga allieisukpok. Kannorlo okaissaunga? Atátangá, an-
nauniærnga mattomanga nedliutemit; taimaitomigle matto-
munga nedliutomut piunga. 28 Atátak, akkit ussornarsiuk!
Tava nippe killangmit ima tussartitok: Ussornarsigiga, amalo
ussornarsiomáriara. 29 Innuille neijortut tamanna tussara-
miko, kadlersorsoængortok unnerpæt. Adlelle, Engelib okal-
lugbigiga unnerpæt. 30 Tava Iesusib sápei, okallugbigæl-
lugillo: Nippe tauna tussartingitsok pivlunga, pĭvlusele piok.
31 Mă̆na sillarsoak tamanna ekkartóunekalerpok, mă̆na sillar-
súb mattoma nálega ajektornekaissavok. 32 Uangalo, kang-
attartisimaissæguma nunamit, tava tamása kajungersitomár-

pakka uamnut. 33 Taimale okallukpok, nællunæromaulugo
kannongétsomărpok tokkotáursusiksə. 34 Innuit tava akkiæt:
Inneitsissinnit tussartogut Kristusemik issukaissengitsomut-
étuinaissirsomik; kannongme idlit okarpit, Innúb Ernera
kangattartitáussirsok? Innúb Ernera tauna kina? 35 Iesusib
tava okarbigei: Kaumarsúb sulle neijudlegomárpăse. Kau-
marsokartilluse sakkilluaritse, tărtúb kanningárkonnase. Tăr-
siortúb ornigækse nælloa. 36 Kaumarsokartilluse, operbigis-
siuk, kaumarsúb kittornarekollase.
37 Iesuse taima okarame, aularpok, irssertorlunelo taukko-
nunga. Naugle irssigitillugit taima aktigirsomik ussornartulli-
met, sulle operbigingilæt; 38 Erkokollugit Profetib Isaiasib
okausee, imaitut: Nálegak kia operágit ajokærsutivut? Kialo
illissimaua Nálekab tellia? 39 Tamanna pivlugo opernek
ajortut, Isaiase ama ima okarmet: 40 Taursoma tekpoeli-
sillugillo umætteit mangertorsoængortikei, irssimingnik tek-
kunnikkonnagit, umættimingniglo siunekarkonnagit, sainiar-
konnagillo, kaitsorsárkonnagillo uamnut. 41 Taima Isaiase
okalloktok, ussornarsusia tekkogamiuk, okautigællugolo pig-
amiuk.
42 Nálekelle amerdlasút operbigigalloaræt, Farisæerille
pivlugit tamanna okautigiomangilæt, auiksaissæsugællutik kat-
tisimauvingmit. 43 Innungne nálengnarsusek merssa assæ-
nerrogamiko, nálengnarsusermit Gudeme. 44 Iesusele torklu-
lavlunelo okallukpok: Uamnut opertok uamnuinnak oping-
ikalloarpok, aulartitsirsimnulle (operiok).
45 Uamniglo tekkuniktúb tekkogiatŏg aulartitsirsiga. 46
Kaumarsuksávlunga nunamut pirsunga, uamnut opertok tăr-
tométuarkonnago. 47 Okautsimniglo tussartok, operinnagillo,
tauna ekkartóussengilara; sillarsúb innuee ekkartóutsartungi-
naukit, annautsartorpakkale. 48 Uamnik nachorsok, okaut-
simniglo nálengitsok, ekkartoirsokarpok; terssa okautsima
ajokærsútima ekkartóussauæt udlut năgatiksænne. 49 Issu-
mamnik okallunginama, Atátablo aulartitsirsima inneitsekar-

tikãnga sullirsæksamnik okauserirsæksamniglo. 50 Inneit-
sisseilo nãksaungitsomik innursútáursut illissimauakka. Tai-
maitomik okallugángama, okallukpunga, sordlo Atátab okal-
lukkoãnga.

KAP. XIII.

Ajokærsukame issigeit Iesusib ubbarpei; pisitsirse okautigã allieisukkune; ussornarsusimininik okalluktuarpok, assakattigeekorsivlunelo; Petruse, taursominga misserratiginnissirsok unnerpa.

Anniviksiorbigle nedliutinnago, Iesusib illissimagamiuk ned-
liutok aularbikse mattomanga nunamit Atátamut; sórdlolo il-
længoenne nunamétut assagei, taimatõg sorarane assatuinar-
pei issoanut aglæt. 2 Unnukullo nerrigamik soraramik, Iu-
daselo Ischariote, Simonib ernera, tornársúb kajumiksarmago
umættágut, (Iesuse) pisiniarkollugo. 3 Iesusiblo illissimag-
amigit, arksaminut tamása Atátab tunniusimagei, Gudemillo
pigame, Gudemullo ama pissægame: 4 Nerrigame tava næk-
koipok, annorájarlunelo sárliakumik kettermigut kellersorpok.
5 Tava immek nappartamut koia, ajokærsukamelo issigeit
ubbalerpei, sárliakuminiglo sellumarsarlugit. 6 Simon Petruse
orningmanne, okarbiga: Nálegak, idlit issikakka ubbaissau-
vigit? 7 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Sullirsara mãna
nælloet, kingornale illissimaissauet. 8 Petrusib tava okar-
biga: Issikakka ubbangilliuinaissauettit. Iesusib sápa okal-
luklune: Ubbangikukit, uamne piksærutsomárpotit. 9 Simo-
nib Petrusib tava okarbiga: Nálegak, issikakka kisseesa pis-
sengilettit, arksakkale niakoaralo. 10 Iesusib sápa okalluk-
lune; Ubbarsimarsúb issigei kissimik ubbariakarput, ivlernar-
luinarame; illivselo ivlernaralloarpose, taimaingilasele ta-
mause. 11 Merssa pisitsirsikse illissimagamiuk, okarpok:
Ivlernangilase tamause.

12 Issigeille ubbaræramigit, annorarsenne tiguei, nerrîving-
mullo ama ingillune, okallugbigigiei: Kannok illiorbigigivse,
nællungilissiuk? 13 Ajokærsoirsomik Nálekamiglo tairsarau-
singa, okarluarluselo, taimainama. 14 Sórdlo uanga, Ná-
legauvse Ajokærsortivselo, issikesse ubbarikka, taima illiv-
sesõg issikauvsinik ubbarkattigeesægiose. 15 Malligæksakar-
tikivse, taimailiorkolluse, sórdlo illiorbigigivse. 16 Illomut,
illomut, okaupause: Kivgak angnerrungilak nálekaminit, au-
lartitarloneet angnerrunginiok aulartitsirsiminit. 17 Tamanna
illissimagussiuk, pidluaissause, malliklugo pigussiuk. 18 Ping-
ikalloarpause tamause; kennikakka nællunginaukit. Agle-
kelle erkokollugit imaitut: Timmiursautimnik nerrirsúb tung-
marpãnga. 19 Mãna tamattominga okaupause, nedliutinnago,
nedliupelle, operekollussiuk uangáursunga. 20 Illomut, illo-
mut, okaupause: Aularlitæksamnik illæssirsúb illæssiarãnga;
uamnigle illæssirsúb illæssiara aulartítsirsok uamnik.

21 Iesuse taima okallussærame, annernermine allieisung-
ãlerpok, nællunæjarlunelo ima okallukpok: Illomut, illomut,
okaupause; illauvse pisitsomárpãnga. 22 Ajokærsuket tava
ingmingnut irssikutillerput, koksellangãlerlutiglo, kina pissæ-
sugællugo taima okallungmet. 23 Ajokærsugeisale illæt, Ie-
susib sekkéne nellarsok nerrisillutik, Iesusib assærsa. 24
Tauna Simonib Petrusib irssingmiksarpa, appersoiniarkol-
lugo Iesusib okautigirsanik. 25 Taursomale Iesusib sekké-
nut tullorlune, okarbiga: Nálegak, kina tauna? 26 Iesusib
akkia: Augvakomik missukamnik tunnirsara taunávok. Aug-
vako tava missukpa, tunniullugolo Iudasemut, Simonib erner-
anut. 27 Augvako ẽmago, tornársúb pullaua. Iesusib tava
okarbiga: Piomarset piniaræsuaruk. 28 Sunale pivlugo taima
okarbigimago, nerrekatteisa merssa illissimangilæt. 29 Illeille
issumakarput, Iudase poolirsarmet, Iesusib ima okarbigini-
sugæt: Udlorsiorbingmut piksautinik ajorsautivtinik pissiniarit;
imaloneet: peetsut sumik tunnekosugællugit. 30 Augvako
pigamiuk, erngerlune anniok, merssa unnuáursok. 31 Taunale

annisimamet, Iesuse ima okarpok: Māna Innúb Ernera us-
sornarsiok, Gudelo ussornarsigiok taursomane. 32 Gude ussor-
narsigame taursomane, tava Gudiblōg ussornarsissaugia ing-
mine, ussornarsinæsuaissaualo. 33 Assærsakka kittornæng-
oakka, sulle neijudlekadlaissauause; ujaromárpausinga, sord-
lolo Iudinnut okartunga: ornigæksara tikkinek ajorparse.
34 Taimatōg māna okarbigigiause. Inneitsisitāmik tunni-
ause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse, sórdlo uanga assag-
ivse, illivseniktōg assakattigeekolluse. 35 Illivseniglo assa-
kattigeeksuaruse, tava innuit tamarmik mallugiomárpāse ajo-
kærsugarigause. 36 Simonib Petrusib tava okarbiga: Sumut
pissauvit? Iesusib akkia: Ornigæksamnut mānakut malling-
nek ajorparma, kingornale mallikomárparma. 37 Petrusib
okarbiga: Nálegak, saog mānakut mallingnek ajorpagit?
Tokkotigiomauaukit. 38 Iesusible akkia: Idlit tokkotigioma-
vinga? Illómut, illomut, okaupaukit: Tingmirset angutiviæt
kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit.

KAP. XIV.

*Ajokærsukenne tupedlersipei siuniksænnik killangme; okallug-
bigei illissarillerkollune; Anernermik ajunginermik pirsuk-
samik unnersóupei; ajokærsukaminut assakollune nálekollu-
nelo kajumiksáiok.*

Ajokærsukennelo okarbigei: Umættivsine annilárase. Gude-
mut operitse, uamnullo operitse. 2 Atátama igloane innit
amerdlakaut. Taimaingipet, okarbigissægalloarpause: Innik-
sioriartorpause. 3 Umnillo inniksioriartoruse, ama utteromá-
riunga, uamnullo pisitsomárpause, neijukamnétuarkolluse.
4 Ornigaralo nællungilarse, arvkollo nællunginiarse. 5 To-
masib tava okarbiga: Nálegak, orniket nælloarput, kannorlo
arvkot nællussengikikput? 6 Iesusib sápa okallukiune: Arv-
kotávunga, seglosuirsútávlungalo inmursútávunga; Atátamut

pirsokangilak, uanga pisingikuvne. 7 Illissarigussinga, Atá-
tagatõg illissarissægikse. Aitsaillo illissarillerparse, tekkollug-
olo. 8 Filippusib tava okarbiga: Nálegak, Atátak tekkollar-
put, nãmaksissaugut tava. 9 Iesusib sápa okalluklune: Nei-
jomersorivse, idlillo illissaringilinga? Filippuseá! uamnik
tekkuniktúb Atátaktõg tekkogia; saogme okarpit: Atátak
tekkollarput. 10 Atátamétunga, Atátarlo illumnétok, oper-
ingiliuk? Illivsenut okallukama, issumamnik okallugbiging-
ilause. Atátable illumnétúb piniartarlune okalluktigãnga.
11 Atátamétunga, Atátarlo illumnétok, operissinga, ajorusele,
tava ussornartulliakka pivlugit operissinga. 12 Illomut, illo-
mut, okaupause: Uamnut opertok, uautut ussornartulliaissa-
vok, okkonangalo angnernik aglæt pissavok; Atátamut pissæg-
ama. 13 Sumiglo tuksiaissæguse attemne, pissauara illivse-
nut, Atátak nálengnarsekollugo Ernerminit. 14 Sumik tuk-
siaissæguse attemne, pissauara illivsenut. 15 Assagussinga,
pekkorsakka tava mallingniarsigik. 16 Atátarlo tuksiarbigio-
mauara, taursomalo tunnissauãse adlámik tupedlersitsirsomik,
illivsinétuinaissirsomik issukaissengitsomut; 17 Annernermik
seglosuitsomik, tauna sillarsúb innueesa piginnaungilæt, tek-
kunginamiko illissarinnagolo; Illivsele illissarãrse, neijortui-
naissammasse, illuvsinétuinaissammello. 18 Illiarsuinnængor-
titsomangilause; ornikomáriause. 19 Killamik nãpet, sillarsúb
innuisa tekkussæissauãnga, illivsele tekkussauausinga, innúg-
ama, innújomárioseсõg. 20 Udlok tauna nedliupet illissimais-
sauarse, Atátamétunga, illivselo, illumne, uangalo illuvsine.
21 Pekkorsamnik pillik mallingniktorlo, tauna assæniktóvok
uamnik. Uamnigle assæniktok Atátama assaissaua, uangatõg
assaissægiara sakkomerbigissevlugolo. 22 Tava Iudasib,
Ischariotiúngitsúb, okarbiga: Saog uautinut sakkomeromávit,
sillarsúblo innuinut piomannatit?

(Evangelium am Pfingst-Tage.)

23 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Uamnik assæniktúb
okautsikka mallissauei, Atátamalo assaissægia, uaguglo ornik-

lugolo innigiomárparpuk. 24 Uamnigle assæningitsúb okautsikka mallingilei; okauserle tussægarse, terssa pigingisara, Atátable aulartitsirsima okausera. 25 Taima okallugbigáuse, neijoradlarause. 26 Tupedlersitsirsúble, Annernerúb ajunginerúb, Atátama aulartitætta attemne, ajokærsussauăse tamannik, illivsenullo okautsimnik tamannik erkasitsomárpăse. 27 Pidluarkoause, ullapisautimnik tunniause. Sillarsúb innuisut tunningilause (ullapisaumik) Anniláraselo erksidláriaurnase umættivsine. 28 Tussartose, okaukivse: Aularomárpunga, amalo ornikomáriause. Assagussinga, tipeitsussægalloarpose, okarama: Atátamut pissaunga; Atátak merssa angnerromet uamnit. 29 Mănalo tamattominga okaukivse nedliutinnago, nedliupet operkolluse. 30 Mattoma kingorna okallugbigingăissengilause; sillab mattoma nálega aggermet sŏkaranelo uamne. 31 Sillarsúble innuee illissimakollugit, Atátak assagiga, Atátablo pekkorsei uamnut nálektuinarikka: Nækkoititse tava, terssangalo aularta!

KAP. XV.

Iesusib okausee kingudleet tussorominarkerssut.

Illuartóvlunga Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, Atátagalo Weinelingmik nautsévilliortóvok. 2 Aualekotit uamnétut paumakangitsut tamása taursoma péjaissauei, paumakartulle tamása illuarsáissauei, paumakangărkollugit. 3 Măna ivlernarpose okausera pivlugo, okautigirsara illivsennut. 4 Illumnétuaritse, uangalo illuvsinétuarlunga. Sordlo aualekot ingminit paumakarnek ajortok, Weiniksaglúb orpiúb tungauvianétuangikune, taimaitarauseső̆g illumnétuangikuse. 5 Uangaivna Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, illivse aualekotávose. Illumnétuartok, uangalo illuanétuarlunga, tauna paumakangăissavok; uangale pigingikussinga, ajungitsulliarnek ajussause. 6 Illumnétuangitsok egitáussavok, sórdlo aualekot,

tokkovlunelo; taimaitullo kattersorareit kerssugællugillo ing-
nermut, nungutillugillo. 7 Illumnétuaruse, okautsikkalo illuv-
sinétuarpætta, tava piomarsauvsinik tamannik tuksiaromárpose,
tunninekaissevluselo. 8 Mattominga Atátaga ussornarsinekar-
pok, ajungitsulliængărángause, ajokærsugarælluselo pissauause.
9 Sórdlo Atátama assauănga, taimatŏg assaugiause. Assær-
sutsimnétuaritse. 10 Pekkorsakka mallikussigik; assærsutsim-
nétuaissause, sórdlo uanga Atátama pekkorsei malliktuinarikka,
assærsusianétuarlungalo. 11 Taima okallugbigause, tipeitsur-
susera illuvsinétuarkollugo, tipeitsursuserselo nămaksilluinar-
kollugo. 12 Terssa inneitsissiga, illivsenik assakattigeeksuar-
kolluse, sórdlo assagivse. 13 Assæningnerrúrsokangilak imai-
tomit, assærsenne pivlugit tokkotájomarsomit. 14 Ikkingutig-
ause, pekkorsakka mallikussigik. 15 Mattoma kingorna kivgen-
nik tajomangilause, nálekame sullirsei kivgab nællumagit.
Illivsele okaukivse, ikkingutigigivse unnerlunga; Atátamnit
tussakamnik tamannik næIlojungnærsinause. 16 Kennigar-
ingikivsinga, kennigaráusele, ajungitsulliariartortuksăkolluse,
ajungitsulliesselo étuarkollugit, sumik attemne Atátamut tuk-
siaruse, tunnekolluse.

17 Taima pekkoause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse.
18 Sillarsúb innuisa umigipasse, erkainiarsiuk. umigekărănga
illivsenit. 19 Sillarsúb innuisa illagigunisse, assaissægalloar-
păse. Sillarsúble innuisa illaginginamisse, taukkonangale ken-
nerause, taimaitomik sillarsúb innuisa umigăse. 20 Okausera
erkainiarsiuk, ima okarbigigause: Kivgak angnerrungilak ná-
lekaminit. Nagliuktinaminga, illivsesŏg nagliuktitsomáriăse;
sórdlo okautsikka nautsorsoramikik, taimatŏg okautsisse naut-
sorsoromárieit. 21 Tamakkoningale tamannik piomárpăse
attera pivlugo, uamnik aulartitsirsok illissaringinamiko. 22 Ta-
mattominga okarbigiartungikuvtik, ajortokaissengitsut tava;
mănale ajortimingnik passisærniaromaulutik okausiksarsiorsin-
naungilet. 23 Uamnik umigirsub umigigiatŏg Atátaga. 24 Ak-
kornænne adlab ussornartulliængiseinik ussornartulliængikuma,

ajortokaissengitsut tava; mānale tamakko tekkogalloareit, sul-
lilo tamerssa uangalo Atátagalo tamaunuk umigātiguk. 25
Terssa, erkokollugo okausek una inneitsissimiagne agleksi-
marsok, imaitok: Pingikuvtik umigānga.

(Evangelium am Sontage Exaudi.)

26 Tupedlersitsirsúble, illivsenut aulartitæksama Atátamit,
seglosuitsúb Annernerúb, Atátamit pirsúb, tikkikunisse, taur-
soma okautigissauānga. 27 Illivselo okautigissauausingatōg,
issoanit neijortuarausinga.

KAP. XVI.

Iesusib okautsinne pekkorsenne kingudleet nāgaserpei.

Taimaitomik okallugbigáuse, mammieitsekkonnase. 2 Kat-
tisimauvingmingnit auiksártitsomárpáse. Udlúb nedliutsomár-
put, illivsenik tokkotsirsut, Gude tamattominga kivgartorbigi-
sugissauæt. 3 Taimailiorbigiomárpāsele, Atátagaloneet uanga-
loneet illissaringinamissiguk. 4 Tamattomingale okallugbig-
igivse, nedliupet, erkaikollussiuk, taima okallugbigigadlarause.
Issoanille tamattominga okallugbigingikivse, neijorause.

(Evangelium am Sontage Cantate.)

5 Mānale uamnik aulartitsirsomut aularpunga, illivsenille
ima appersornekangilanga: Sumut pissauvit? 6 Taimaito-
migle okallugbigigause, umættisse allieisungālerput. 7 Oper-
nartomigle okaupause: Illivsenut illuarpok, aularama. Au-
langikuma, tupedlersitsirsúb tava ornissengilāse. Aularumale,
aulartitsomárpara illivsenut. 8 Taunalo tikkikune, sillarsúb
innuee næHojungnærsissauei, ajortorsoarmik, illuartorsoar-
miglo, ekkartóursivingmiglo. 9 Ajortorsoak pivlugo, oper-
bigingimanga. 10 Illuartorsoak pivlugo, Atátamut pissæga-
ma, tekkussæissauausingalo. 11 Ekkartóursivik pivlugo,
sillab mattoma nálega ekkartugáumet. 12 Sulle okausiksa-
kangārālloarpunga illivsenut, mānale nekkoriginnaungilesse.

13 Irvsomale seglosuitsúb annernerúb tikkikunisse, pisissauãse
opèrnartunnut tamannut. Ingminik okallussenginame, tussaka-
minigle okallussavok, nedliutuksello okautigissauei illivsenut.
14 Taursoma ussornarsissanãnga, pimnik pissægame, okautigæl-
lugolo illivsenut. 15 Atátama pee tamása pigãkka; taimaito-
mik okartunga: pimnik pissavok, okautigællugolo illivsenut.

(Evangelium am Sontag Jubilate.)

16 Killamik nãpet tekkussengilausinga; amalo killamik
nãmipet, tekkojomárpausinga, Atátamut aularama. 17 Tava
ajokærsugeisa illeit ingmingnut ima okallukattigeekput: Suna
oma okausera, uautinut ima okarame: Killamik nãpet tekkus-
sengilausinga, amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga,
Atátamut aularama? 18 Tamanna pivlugo okarput: Suname
oma okausera, ima okarame: killamik nãpet? Okausia næl-
loarput. 19 Iesusib tava illissimagamigit, appersoromagænne,
okarbigei: Tamattominga illivsenut appersortãupisse, okara-
ma: Killamik nãpet tekkussengilausinga, amalo killamik nã-
mipet, tekkojomárpausinga? 20 Illomut, illomut, okaupause:
Illivse kejávluselo kenualeiomárpose, sillarsúble innuee tipeit-
sugomárput; illivsele allieisugomárpose, allieisugungnæromár-
posele tipeitsulerluse. 21 Arngnak ernisuktillune allieisugarau,
ernivikse nedliumet; nalungiarle erniarigamiuk, erkajung-
nærpa nagliungnartok tipeitsutiginermit, innuk erniusima-
met nunamut. 22 Illivsesõg mãna allieisukpose, amale tek-
kojomáriause, umættisselo tipeitsussaput, tipeitsursusivsiniglo
arksárnekaissengilase. 23 Udlorlo taivna nedliupet, sumik
appersussengilausinga.

(Evangelium am Sontage Rogate oder Vocem Iucunditatis.)

Illomut, illomut, okaupause: Sumik attemne Atátak tuk-
siarbigissæguvsine, tunniomárpãse. 24 Sulle sumik tuksiæng-
itsose attemne. Tuksiaritse, pissause tava, tipeitsukluinar-
kolluse. 25 Taima okallugbigigivse arssersóutit attorlugit;
nedliutsomárporle arssersóutit attussennagit okallugbigissæg-
ause, Atátagale okautigilluinaissauara illivsenut. 26 Udlok

taivna nedliupet tuksiaissause attemne. Okarbigingilauselo; Atátamut tuksiutsomauluse; 27 Atátab nangminek assamasse, assagausinga, operællungalo Gudemit pirsunga. 28 Atátamit annirsunga, nunamullo pirsunga; nuna ama kemmekomárpara, Atátamut aularlunga. 29 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Atta, mãna okallukluinarpotit, arssersóumiglo okallungilatit.
30 Mãna illissimauautigit, tamarluinaisa næliungikittit, appersoriakaratillo. Taimaitomik operautigit Gudemit annirsotit.
31 Iesusib tava akkiei: Mãna operpose. 32 Atta, nedliutsomárpok, merssakulle nedliusimavok, tamause ingmikórtarluse siamartissause, uangalo kissingorollungalo kemmeissauausinga, merssa kissiméngitsunga, Atátab neijormanga. 33
Taima okallugbigause, illumne ullapisautekarkolluse. Nuname nagliungãromárpose, tupedleritsele, ajugáugama sillarsoarmut.

KAP. XVII.

Iesusib nãksaungitsúb Ajokærsoirsónivta ajokærsukenne, opertortænnelo tamása, Atátaminut tuksiupei okautsinnik tængekautelingnik sillab nãgatiksanut aglæt.

Taima Iesuse okarame, killangmut adlorpok, okallukluneIo: Atátak, mãna nedliupok, Ernerit ussornarsiuk, Ernerpitsõg ussornarsekollutit; 2 Nálegáutinauko innungnut tamannut, tamása, taursomunga tunniursettit, taursoma tunnekollugit innursúmik nãksaungitsomik. 3 Tamannale innursútávok nãksaungitsok, kissivit opernartóvlutit Gudióvluartotit illissarællutit, aulartitello Iesuse Kristusiúrsok illissarællugo. 4 Nuname ussornarsigivkit, uamnullo pekkorset nãmaksigiga.
5 Atátangá, mãnalo illingne ussornarsiniænga, kaumarsomik pigirsamnik, sulle illingnétuarama, nunakangikadlarmet. 6 Atternik næliojungnærsipakka innuit, uamnut tunniursettit, sillarsúb innueenit kennikettit. Pigigalloarittit, uamnullo tunniupettit, okautsissillo taukkoa puigornauærpeit. 7 Mãnalo

nællungileit, tamása uamnut tunniursettit, illingnit pirsut.
8 Okautsit, uamnut tunniursettit, tunniumigikka taukkonunga,
taukkoalo operællugit torkoreit, illomullo illissimalerănga
illingnit pirsunga, operlutiglo, aulartikingma. 9 Taukko
tuksiupakka, sillarsúblo innuee tuksiungilakka, taukkole,
uamnut tunniursettit, idlit merssa pigigaukit. 10 Pikkalo
tamása pigattit, pissitsŏg pigăkka, taukkonungalo ussornar-
siunga. 11 Uangalo nunamétsungnærpunga, okkoale sulle
nunaméput, uangalo ornikpaukit. Ajunginek Atátangá, ser-
nigigit atterne, tunniursettit uamnut, attausiókollugit, sordlo
uaguk. 12 Nuname neijorlugit pigaukit, párigikka atterne.
Uamnut tunniursettit sernigigikka, taukkonangalo tammarto-
kangilanga, tammartok kittornak kissime, (tammarsimavok)
agleket erkokollugit. 13 Mănale ornikpaukit, taimalo okal-
lukpunga, sulle nunamétillunga, okkoa tipeitsursusera pigitui-
narkollugo illumingne. 14 Okausernik tunnigikka, sillarsúblo
innuisa taukko umigirsareit, illaginginamikik sillarsúb innuisa,
sórdlo uangatŏg sillarsúb innuisa illagingikănga. 15 Okko
nunamit pærkollugit tuksiungikalloarpakka illingnut, ajorto-
mille sernigekoakka illingnut. 16 Sillarsúb innuisa illag-
ingileit, sórdlo uangatŏg sillarsúb innuisa illagingikănga.
17 Opernarsusernik ajorungnærsikit, okautsiseit opernartóput.
18 Sórdlo aulartikingma nunamut, taimatŏg aulartiniakka
sillarsoarmut. 19 Taukko pivlugit uamnik nangminek tunniu-
punga tokkotæksainængorlunga, taukkotŏg illungersoinnartomik
ivlernarsekollugit.

20 Illingnúlle taukkoinnait tuksiungilakka, uamnulle oper-
omártuttŏg taukkoa okauseenik. 21 Taukko tamása attau-
siókollugit, sordlo idlit Atátak illumnétuarpotit, uangalo il-
lungnétuarlunga; taimatŏg taukko attausióvluinnarkollugit
illuvtingne, sillarsúb innuee operkollugit, aulartikingma.
22 Ussornartorlo, uamnut tunniurset, tunniukigatŏg tauk-
konunga, attausióvluinnarkollugit, sordlo uaguk attausiúr-
soguk. 23 Taukkonanétuarlunga, illumnétuarlutillo: taukko

attausióvluinnarkollugit, sillarsúblo innuee illissimalerkollugit, aulartikingmá, taukkolo assauettit, sórdlo assauarmá. 24 Atátangá, uamnut tunniursettit neijukamnétuarkoakka, ussornarsusera tekkokollugo taukkonunga, tunniurșet uamnut; idlit merssa assagingma, nuna tungauvilersinnago. 25 Illuartuinartorsoak Atátangá, sillarsúb innuisa illissaringilătit, uangale illissaráukit, taukkoalo illissimagiæt, aulartikingma. 26 Atterniglo taukko nællojungnærsipakka, amalo tamattominga nællojungnærsitsomáriakka, uamnut assærsutsit taukkonanétuarkollugo, uangatõg taukkonanétuarlunga.

KAP. XVIII.

Iesuse tokkokorsirsunnut pisinekarpok, kellersornekarlunelo, unnatlarnekarlunelo misserratiginekarpok; Pilatusib pidlagæksáusugingikalloara, Barrabasele ipperarpa.

Iesuse taima okallussærame, iglorperksoarnit anniok ajokærsukenne illagællugit, kõub, Kidronmik attiglúb, igdloanut pivlune, nautsévik terssanémet, terssunga Iesuse isserpok, ajokærsukenne illagællugit. 2 Iudasible pisitsirsætta nællunginiatõg nautsévik tamanna, Iesuse kabsersoarnik terssunga pirsartarmet ajokærsukenne illagællugit. 3 Iudasib tava sorssuktorperksuit, Pellessiunerillo Farisæerillo kivgeit illæsserigamigit, terssunga piok illagællugit taukko nennerursirsartut, kodlelirsartullo, pænnalirsartullo. 4 Iesusible anniautigirsæksenne tamása illissimagamigit, anniok, okallugbigællugillo: Kina ujarpissiuk? 5 Akkiæt: Iesuse Nazaremio. Iesusib okarbigei: Uangávunga. Iudasible pisitsirsætta merssa neijoriei. 6 Uangávunga, Iesusib okarbigimattik, kingomórlutik utterérsorlutiglo nunamut niverput. 7 Ama tava appersorpei: Kina ujarpissiuk? Akkiæt: Iesuse Nazaremio. 8 Iesusib sápei okalluklune: Uangáursunga terssa, okaukivse. Uanga tava ujarussinga, okkoa aularlit. 9 Okautsinne merssa erkorkogamigit, ima okarame: Uamnut tunniursarnik tammar-

tokangilanga. 10 Simon Petruse tava pænnakarame, ammua,
pellessiunerúblo kivga pænnaua, tellerpiætta tungánik siutárpa,
kivgarlo tauna Malkusemik attekartok. 11 Iesuse tava Petru-
semut okarpok: Pænnet innanut mangugúk. Ermutsib imma
immissengilara, Atátama tunniursa uamnut?

12 Innuperksuille, sorssuktullo nálegætta, Iudillo kivgeisa,
Iesuse tigulerpæt, kellersorlugolo. 13 Hannasemullo pise-
kărpæt, Kaifasib sekkianut, taivna pellessiunerromet okkíok
tamanna. 14 Terssaivna Kaifase Iudinnut okalluktok, illuar-
tok unnerlugo, innúb attautsib innuit tokkotigippagit. 15 Si-
monib Petrusible, ajokærsukablo adlab Iesuse mallikpæk
kingornanit. Ajokærsugak tauna tekkornartáunginame pelles-
siunermut, Iesuse aiparællugo isserpok pellessiunerúb iglorsoá-
nut. 16 Petrusele issertarbiúb sillatánétok. Tava ajokærsug-
ak taivna, pellessiunermut tekkornartáungitsok, anniok, arng-
narlo, issertarbiúb pársirsa, okallugbiga, Petruselo issertipa.
17 Tava arngnab taursoma, issertarbingmik pársirsúb, Petruse
okarbiga: Innúb taursoma idlitsŏg ajokærsugaringilătit? Ak-
kia: Taunánngilanga. 18 Kivgelle terssanétut, ingnek ikko-
matikæt, kéjărserlutiglo, kéjanarkemet. Petrusele akkornæn-
nétok, kéjărserlunelo. 19 Pellessiunerúble Iesuse appersorpa
ajokærsugeinik, ajokærsúteiniglo. 20 Iesusib tava akkia: In-
nuit tamása tussartillugit okalluktunga. Nungullugit ajokær-
soiniartunga ajokærsoivingme nálekbingmelo, Iudit tamarmik
terssunga kattisimarsarmætta, irssertorlungalo okallungisai-
nartunga. 21 Saog tamattominga appersorpinga? Okaut-
simnik tussartut appersorkit, okautsikka taukkoa illissimaucit,
kannongétomigloneet okallugbigangauvtik. 22 Taimale okal-
luktillugo, kivget neijortut illætta, Iesuse erksărpa, okal-
luklunelo: Pellessiunek taima akkissauviuk? 23 Iesusib ak-
kia: Okauserlukuma, sukutsia ajorpa, nællunæjaruk; illuar-
tomigle okallukama saog erksărpinga?

24 Hannasible (Iesuse) kellersorsimarsok aularukoa Kai-
fasemut pellessiunermut. 25 Simon Petrusele terssanétuar-

lune kéjärsersok, Tava okarbigæt: Idlitsög taursoma ajokærsugaringilätit? Missiarporle, okalluklunelo: Taunáungilanga.
26 Tava pellessiunerúb kivgeisa illætta, angutib, merssa Petrusib siutægætta igdluætta, okarbiga: Nautsévingme neijorit tekkungikivkit?
27 Petrusele ama missiariok, tavainarlo tingmirset angutiviæt kardlorpok.
28 Iesuse tava Kaifasemit pisipæt iglorsoarmut kiglissiorbingmut; merssa udláursok. Taukkoale iglorsoarmut kiglissiorbingmut issingilet, ippegæsugællutik, anniviksiutiksak sauarak nerriomaulugo.
29 Taimaitomik Pilatusib annivigei, okalluklunelo: Kannongétomik okautiginerlukpissiuk innuk una?
30 Akkiæt, okallugbigællugolo: Ajortulliængipet una, illingnut pisissengikalloarikput.
31 Pilatusib okarbigei: Illivse tava pissiuk, inneitsisselo malliklugit, ekkartóulugo pidlársiuk. Iudille okarbigæt: Uagut innungmik tokkotsinek sapperpogut.
32 Terssa erkussammætta Iesusib okausee, nællunæramiuk, kannongétomik tokkussægænne.
33 Tava Pilatuse ama isseriok iglorsoarmut kiglissiorbingmut, Iesuselo kákoa, ima appersorlugo: Iudit nálegaunerätit?
34 Iesusib akkia: Issumangnik taima okarpit, adlelloneet taima okautiginerpänga illingnut?
35 Pilatusib sápa okalluklune: Iudióvunga? Ekkardlivit pellessiunerillo uamnut pisipätit, sullirsotit?
36 Iesusible akkia: Nálegauviga nunamit mattomanga pingilak; Nálegauviga nunamit mattomanga pipet, kivgama sernigissægallorpänga, Iudinnut pisitáukonnanga: Mänale nálegauviga nunamit mattomanga pingilak.
37 Pilatusib tava appersorpa: Nálegaunerrovimme? Iesusib akkia: Okarauit, nálegaunerrovungame. Innungorlungalo nunamut pirsunga, seglosuirsút okautigællugo. Seglosuirsúmit pirsúb tussarpa okausera.
38 Pilatusib okarbiga: Suname seglosuirsút? Taima okarame ama Iudinnut anniok, okallugbigællugillo: Pidlagæksáusugingilara una;
39 Anniviksiorángausele illerkokartarpose imaitomik: parnarusimarsut illæt ipperarkollugo uamnut; mäna una Iudit nálegaunerætipperar-

kovissiuk uamnut? 40 Tamarluinnarsoarmik tava niblingărput, okallukluligo: Tauna pinnago, Barrabasele, (piomauarput) Barrabasele innungærsóursok.

KAP. XIX.

Iesuse ipperartornekarpok, kakkidlernekutinniglo kénariksunnik niakorusernekarpok, mittautiginekarlunelo kikkiektornekarpok; annernengærpok; illivermut illiæt.

Pilatusib tava Iesuse pia, ipperartorkollugolo. 2 Sorssuktuksello niakorutiksamik perdlaiput kakkidlernekutinnik kénariksunnik, niakoanullo ivertipæt, annoramiglo aukpadlariksomik kadlerpæt. 3 Okalluklutiglo: Ullapisautekarit, assærsak Iudit nálegaunerænná. Kénagullo erksărpæt. 4 Tava Pilatusib ama annigiok, okallugbigællugillo: Areiná, una annisipara illivsenut, illissimakolluse pidlagæksáusuginginauko. 5 Taima Iesuse anniok niakorutekarlune kakkidlernekutinnik kénariksunnik, annorakarlunelo aukpadláriksomik. (Pilatusib) tava okarbigei: Areiná, innuk una! 6 Pellessiunerille kivgello tekkogamiko, niblingărput, okalluklutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pilatusib tava okarbigei: Illivse pissiuk, kikkiektorlugolo, uanga pidlagæksáusuginginauko. 7 Iudit akkiæt: Inneitsissekarpogut, tamakkolo inneitsissit malliklugit tokkussavok, ingminik nangminek Gudemut erneritiname. 8 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, siorangălerpok. 9 Iglorsoarmullo kiglissiorbingmut ama isseriok, Iesusemullo okalluklune: Sumit pivit? Iesusible akkingila. 10 Pilatusib tava okarbiga: Akkiomangilinga? Kikkiektorkoginnaulutillo aularkoginnagaukit, nællovinga? 11 Iesusib akkia: Uamnut nálegáuniarsinnaungikalloarpotit, pauanga tunninekangikuit pirsaunermik; taimaitomik uamnik illingnut pisitsirsok ajortokarnerrovok. 12 Tamattoma kingornagut Pilatusib aularkoniar-

alloarpa. Iudille niblerput, okalluklutiglo: Tauna aular-
koguko, Kaiserib ikkingutigissengilätit; ingminik nálegauneng-
ortiniartok Kaiseremut akkerartorpok. 13 Okausek tamanna
Pilatusib tussaramiuk, Iesuse annisipa, ingillunelo ivksiauving-
mut kiglissiorbingmut, ujaralingmik tairsamut, Ebræerille
tairsarǽt, Gabbatamik. 14 Udlok merssa opellungarsárbik
anniviksiorbingmut nedliupok, udlub næJlunǽrkota arbening-
olermet, Iudinnut ima okarpok: Areit okkorseá, terssa
nálegaunerse. 15 Taukkoale niblingärput okalluklutik: Pǽruk,
pǽruk una, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pi-
latusib tava okarbigei: Nálegaunerse kikkiektussauara? Pel-
lessiunerit akkiǽt: Kaisere kissiet nálegaunerärput, adlakar-
ata. 16 Pisipa tava taukkonunga, kikkiektorkollugo senning-
arsomut. Iesusele tiguǽt aularullugolo.

17 Senningarsonelo erssukpa, annivlunelo nunamut, nia-
kortóumik tairsamut, piok, Ebræerille tairsarǽt, Golgatamik.
18 Terssane kikkiektorpǽt senningarsomut, adlǽktōg marluk
taursomunga illagitillugik igdluktukut, Iesusele akkornǽng-
netillugo. 19 Aglekelle, kollánut ivertitækset, Pilatusib ag-
lekpei, senningarsomullo ivertillugit, aglekello imaitut: Iesuse
Nazaremio, Iudit Nálegaunerǽt. 20 Agleket okko kollánė-
tut Iudit amerdlasút attuarpeit; Iesusib kikkiektorsimauvia
kannekemet iglorperksoarnit. Agleksimapullo Ebræerillo,
Grækerillo, Latinerillo okauseenik. 21 Tava Iudit pelles-
siunereesa Pilatuse okarbigǽt: Aglekennek, Iudit nálegau-
nerǽnnik; imale aglegit; Iudit nálegaunerigǽnne unnersok.
22 Pilatusib akkiei: Aglekakka aglerǽrpakka terssa. 23
Sorssuktukselle Iesuse kikkiektorsimagamiko, annorei pieit,
auiklugillo sissamangortipeit, sorssuktuksennut sissamænnut
nāmaktillugit, taimatōg kallipa pigiǽt. Kallipale killukang-
imet, nuersægáulune tamarme sammunga aglæt; 24 Tava
ingmingnut okallukattigeekput: Auinnago una, immerar-
tarlutale piniartigo, immiarsirsúb kissime pigissaua. Agleket
merssa erkussammætta, ima okartut: Annorarsakka augorpeit

ingmingnut, kalliparalo immerautigæt. Taimailiorput sorssuk-
tukset. 25 Iesusible senningarsoætta sennianétut arngna,
arngnætalo kattenguta, Maria, Kleofasib nullia, Maria Mag-
dalenalo. 26 Arngne Iesusib tekkogamiuk, ajokærsugarlo
assærse sennianétok, arngne okarbiga: Arngnak, areit terssa
ernerit. 27 Kingorna ajokærsugak tauna okarbiga: Areit,
terssa arngnet. Terssangainarlo ajokærsukab ingminut pi-
sipa. 28 Kingornalo, Iesusib illissimagamigit tamása nămak-
sisimarsut, agleket erkokollugit, okarpok: Immerosukaunga.
29 Nappartak merssa terssanétok sérnartomik immalik. Mil-
luartok tava sérnartomut missukpæt meitsektillugo, Isope-
mullo kappullugo karnanullo pivlugo imminiarpæt. 30 Iesu-
siblo immek sérnartok pigamiuk, okarpok: Măna nămaksi-
simavok, niakelo okkupa, annernengærlunelo.

31 Udlorle taivna opellungarsárbiómet, timmeit assingarsut
okko Iudit senningarsométuarkunginamikik, Sabbate tauna
angekemet, tava Pilatuse innelerpæt, taukkoa saurngit næb-
lorkollugit, akkartekollugillo (senningarsunnit). 32 Sors-
suktukset tava næbloriartorpeit siudliúb aipættalo kikkiektor-
tisimakattikit saurngægik. 33 Iesusemulle pigamik, tokkor-
sorlo tekkogamiko, saurngee næblungileit; 34 Sorssuktuk-
selle illætta kallugiarsoarmik sennera angmarpa, erngerlutik
tava auglo immerlo terssanga kŏlerpuk. 35 Tamattomingalo
irssigirsúb okautiga tamanna, okauseelo opernartóput, taunalo
illissimavok, seglosuitsomik okallukame, illivsesŏg operkol-
luse. 36 Merssa taimaiserpok, agleket erkokollugit, imaitut:
Saurngee næblussengilesse. 37 Adlettŏg aglekot ima okari-
put: Kappirsamik inna irssigissauæt. 38 Iosefelo, Arimatia-
mit pirsok, Iesusemuttŏg ajokærsugáursok, umnit irsserar-
tursakut, Iudit erksigigamigit, tauna Pilatusemut tuksiariar-
torpok Iesusib timmanik assingarsomik, akkartitsomaulugo.
Pilatusiblo pekkomanne, Iesusib timma assingarsok tava ak-
kartipa. 39 Nikodemusesŏg, siornáumet unnuarsiorlune Iesu-
semut pirsartok, măna tikkiniok; taursomalo Mirrhillo Aloelo

akkuneksimarsut, 100 okumeilutættut okumeitsigirsut, tikkiu-
pei. 40 Tava Iesusib timma assingarsok piæk, annoraksen-
nullo sátunnut immullugo, tippigiksaumiglo tennipæk, Iudit
illerkuinnik, illirsirsarángamik. 41 Kikkiektorbiættale erkáne
nautsévekartok, terssanelo nautsévingme illivektákkariok, sulle
attornekangisainartomik. 42 Terssunga Iesuse illiæt, Iudit
opellungarsárbiætta udloa nedliumet; illivek tauna kannekemet.

KÁP. XX.

Iesuse tokkorsunnit makkiname, Maria Magdalenamut tek-kotekārpok; adlennut ajokærsukaminut sakkomerpok, To-masemullo.

Sabbatit allænne udlákut, sulle tārmet, Maria Magdalena il-
livermut piok, ujararlo illivermit pærsimarsok tekkoa. 2 Tava
akpallune Simon Petrusemut, ajokærsukamullo adlamut, Iesu-
sib assærsánut, piok, okarbigællugillo: Nálegak aularupæt
illivermit, sumullo illinerpæt nælloarput. 3 Tava Petruse
ajokærsugarlo adla, aularlutiglo illivek ornikpæt. 4 Tamang-
migle merssa akpakattigeekpuk, ajokærsugarle adla Petruse-
mit okillanerrógame, siudlióvlune illivermut piok; 5 Illua-
nullo itsuarame, annorakset sátut terssanétut tekkoei, issera-
nele. 6 Tava Simonib Petrusib mallikpa, illiverlo isserbig-
igamiuk, annorakset sátut terssanétut tekkoei. 7 Annorami-
nerle, Iesusib niakoanut mattugisimagalloak, annoraksennut
sátunnut illisimangitsok, ingmikulle kugluksimarsok (tekkoa).
8 Kingorna tava ajokærsugaktōg adla isseriok, siudlióvlune
illivermut pirsok, tekkovlugolo opera. 9 Sulle agleket, tok-
korsunnit makkitsomártomik unnersut, nællogamikik. 10 Ajo-
kærsukæk tava angerdlaripuk illamingnut.

11 Mariale illerrúb sillatánétualerlunelo kejávok. Kejág-
ame, illerrúblo illuanut itsuarame. 12 Engelik marluk, kak-
kortunnik annoraglek, ivksiarsuk tekkopek, attausek niakoætta
innáno, aipalo issigeisa innænne, Iesusib timmætta assingarsúb

innigigalloane. 13 Taukkoalo ima okarbigæk: Arngnak,
saog kejávit? Akkipek: Nalegara aularumarssuk, sumullo
illinerpæt, næallogauko. 14 Taima okarame, keviarpok, Ie-
suselo senniminétok irssigillerpa, merssa Iesusiósugingika.
15 Iesusib tava okarbiga: Arngnak, saog kejávit? Kina
ujarpiuk? Nautsévilliortósugigamiuk, okarbiga: Nálegak,
idlit aularukuko, sumut illigit, okarbiginga-eit? Piartoro-
márpara tava. 16 Iesusib okarbiga: Maria! Tava keviar-
lune okarbiga: Rabbuni! terssa imaipok: Ajokærsoirsok!
17 Iesusib okarbiga: Aktoriaurnanga, sulle pauunga Atátam-
nut pinginama. Kattengutimnulle aularit, okarbigællugillo
imænna: Atátamnut Atátauvsinullo, Gudimnut Gudivsinullo
pauungnaromárpunga. 18 Maria Magdalenab tava ajokærsuket
okarbigiartorpei: Nálegak tekkogiga, taimalo okarbigānga.

(Evangelium am 1. Sontag nach Ostern, Quasimodogeniti.)

19 Sabbatemele taivrsomane unnungmet, ajokærsuket kat-
tisimamætta, mattutiglo parnārsarlugit, Iudit erksigigamikik,
Iesusib tava tikkipei, akkornænnullo pivlune, ima okallug-
bigei: Ullapisautekaritse! 20 Taimalo okarame, arksenello
sennerkelo niptarpei taukkonunga; tava ajokærsuket tipeit-
sungālerput, Nálegak tekkogamiko. 21 Iesusiblo ama okar-
bigigiei: Ullapisautekaritse! Sórdlo Atátama aulartikānga,
taimatōg aulartiniause. 22 Taimalo okarame, sudluarpei,
okallugbigællugillo: 23 Annernek ajunginek pigissiuk; issu-
makærbigirsesse ajorteinik, issumakærbigirsáussaput, issuma-
kærbigingisesselo ajorteinik, issumakærbigirsáussengilet.

24 Tomasible, marlulliamik tairsab, arkanek marluk il-
lætta, neijungikei, Iesusib tikkimagit. 25 Taimaitomik adlet
ajokærsuket ima okarbigæt: Nálegak, tekkogikput. Ak-
kieile okallugbigællugit: Arksoissa kikkiektornereet tekkung-
ikukit, tikkeralo illingikuko kikkiektornereenut, arksakkalo
illingikukit sennerætta illuanut, operiomangilara. 26 Udlullo
arbenek pingasungormætta, ajokærsugei ama terssane katti-
simarsut, Tomasélo illagæt. Iesuse tava, mattut parnārsima-

tillugit, akkornænnut piok, ima okalluklune: Ullapisautekaritse! 27 Ama Tomasemut okarpok: Tikkerit kairsuk arksækkalo kemmerdlórkit, arksettillo issætorkit, sennerkamalo illuanut illikit, opingitsungnærlutillo, operille. 28 Tomasib tava akkia, okallugbigællugolo: Nálegara, Gudigalo! 29 Iesusib okarbiga: Tomaseá, tekkogangma, operpotit. Ussornakaut opertut, umnit tekkunningitsut: 30 Adlenniglo amerdlasórsoarnik Iesuse ussornartulligiok, ajokærsukenne irssigitillugit, agleksimangitsunnik makpersekenne makkonane. 31 Tamakkoale agleksimaput, operkolluse Iesuse Kristusiómet, Gudib Ernera; taursomungalo opernermik innursútekarkolluse taursoma akkáne.

KAP. XXI.

Ajokærsukenne Iesusib sakkomerbigei Tiberiasib immátta erkane; Petruse assængārlugo okallugbiga; agleket makkoa nāgateit.

Mattoma kingorna ajokærsukaminut Iesuse ama sakkomeriok, Tiberiasib immætta erkane: imailunelo sakkomerpok: 2 Simon Petruse, Tomaselo, marlulliamik tairsak, Natanaelo, Kanamit Galilæamétomit pirsok, Zebedæusiblo ernæk, adlæglo marluk ajokærsugeisa illægik, taukkoa tamarmik attautsimétut. 3 Simonib Petrusib tava okarbigei: Karksurseiartussaunga. Taukkoa sápæt okalluklutik: Illagiomauautigit. Umiaitsiamut tava erngerlutik ikkiartorput; unnuarlo tamanna angeluktorput. 4 Mānale kausimalermet udlávlune, Iesuse immab sinnáne kikkartok; ajokærsugeisalo merssa Iesusiósugingilæt. 5 Tava Iesusib okarbigei: Kittornængoakka, nekkiksakarpisse? Akkiæt: Nāga. 6 Okarbigeile: Karksutisse umiaitsiab tellerpiætta tungánut nelluksigik, tava aulisægaromárpose. Nellukpeit tava, karksuséilutiglo, aulisægarperksoarnillo ammunek ajulerieit. 7 Ajokærsugak, Iesusib as-

særsa, tava Petrusemut okarpok: Terssa Nálegak. Simon
Petruse Nálegaursomik tussarame, annorarse sátok uinekune
attiva tammakanginame, immanullo kirkserlune. 8 Adlelle
ajokærsuket umiaitsiakut nunaliput, nuna ungesigungnéra-
miko, ablornerit 200 ungesiksigaut. Karksutillo aulisaken-
nik immaglit kallipeit. 9 Niugamik, aumet ikkomarsut, au-
lisækello timmiursarlo, kænnut illissimarsut, tekkoeit. 10 Ie-
susib tava okarbigei: Káitsisitse aulisæket illeinnik mãna
ammursauvsinik. 11 Simon Petruse niusimagame, karksutit,
aulisægarsoarnik immaglit kakkipei nunamut, aulisækello
amerdlasuseet 153-ióursut. Naug taima amerdlatigirsógallo-
armætta, karksutit alliktungilet. 12 Iesusib tava okarbigei:
Nerriartoritse. Ajokærsugeisale tamarmik appersornek sap-
perpæt: Kináuvit? Illissimagamik Nálegáursomik. 13 Tim-
miursak tava Iesusib tiguiartorpa, tunniullugolo taukkonunga,
taimatõg nerpik. 14 Tamerssa pingajuksánik Iesuse sakko-
mersok ajokærsukaminut, tokkorsunnit makkiname kingorna.
15 Nerrigamik soraramik, Iesuse Simon Petrusemut okar-
pok: Simon, Ionasib ernera, okkonanga assænerrovinga?
Akkia: Ap, Nálegak, assagivkit, illissimauarma. Okarbiga:
Sauangoakka páriniarkit. 16 Aipæksánik ama okarbiga:
Simon, Ionasib ernera, assauvinga? Akkia: Ap, Nálegak,
assagivkit, illissimauarma. Tava okarbiga: Sauakka páriniar-
kit. 17 Pingajuksánik tava okarbiga: Simon, Ionasib ernera,
assauvinga? Tava Petruse allieisulerpok, pingajuksánik okar-
bigimanne: Assauvinga? Akkivlugolo okarbiga: Nálegak,
tamarluinaisa nællunginaukit, nællunginiarmatõg assagivkit.
Iesusib tava okarbiga: Sauakka páriniarkit. 18 Illomut, il-
lomut, okaupaukit: Innusukauit, idlit nangminek ketteruser-
totit, piomarsarnullo aulartotit; uttokalliguille arksettit issæk-
toromárpettit, adlablo ketteruseromárpätit, piomangisarnullo
pisissauãtit. 19 Taimale okallukpok novsuiaromagamiuk,
kannongótomik tokkuksamik Gudo nersorissæga unnerlugo.
Taimale okallukame, okarbiga: Mallinga.

20 Petrusele keviarame, ajokærsugak Iesusemik mallingniktok tekkoa, Iesusib assærsa, tullortok taivna sekkénut, unnukut nerrisillutik, imalo okartok: Nálegak, pisitsirsok illingnik kina?
21 Tauna Petrusib tekkogamiuk, Iesuse okarbiga: Nálegak, uname suksaua? 22 Iesusib akkia: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugáiuk tamanna. Idlit mallinga.
23 Tamanna pivlugo kattengutigeet imaitunnik okausekalerput: Ajokærsugak una tokkussengilak. Iesusible okarbigingika, tokkussengitsok unnerlugo, imale okartok: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugáiuk tamanna. 24 Terssa taivnáursok ajokærsugak, makkoninga okautiginiktok, makkolo agleksimauei. Okauseelo opernartut illissimauauvut.
25 Adlettōg Iesusib sullirsei amerdlagiput, tamakkole tamása kingudlereeksarlugit tailugit aglengnekaissappætta, issumakarpunga, makperseket tamakkoninga aglegækset sillarsúb innuisa siunersissengitsugællugit. Illomut.

TERSSA.

IESUSIB AULARTITEISA

APOSTELIT SULLIRSEIT.

KAP. I.

Iesuse killalliarpok; Mattiase kennernekarkune Apostelingortinekarpok.

(Epistel am Christi Himmelfahrts-Tage.)

Assæsara Teofiluseá, okalluktuarirsakka siudleet nămaksigikka, Iesusib sullirseinik tamannik, pinialerame ajokærsoilerlunelo.
2 Udlok merssa kangattarbikse tikkillugo, Apostelit kennikenne okaukadlaramigit Annernekut ajunginekut.
3 Anniartitsungnærame kingorna umarlune taukkonunga sakkomersok, nællunærkotinnik nevsokangitsunnik nellinginarnik, udlullo 40 tekkotitaraursok akkornænne, okallugbigirsarlugillo Gudib nálegauvianik.
4 Taukkolo attautsimut kattisimatinamigit, okaupei, Ierusalem kemmekkonnagò, Atátable unnersóutanik nautsorsoiniarkollugit, tamattominga-gŏg uamnit tussartose.
5 Iohannese merssa immermik koirsiok, illivsele ivseligame koinekaromárpose Annernermik ajunginermik.
6 Kattisimarsulle taukkoa appersorpæt, okalluklutiglo: Nálegak, mănakut Israelib nálegauvia ama illuarsissauviuk?
7 Akkieile: Tamattoma nedliubiksa nællunærkotiksaloneet illivsenut nællunæriakangilek, tamanna Atátab piomármago pirsaunerminik;
8 Illivsele Annernerúb ajunginerúb, illivsenut pirsuksab, pirsaunera pissauarse, okautigissauausingalo Ierusalemme, Iudæamelo tamanne, Samariamelo, sillarsúblo issoánnut aglæt.
9 Taimalo okarame sorarame, páuunga kangattartipok tekkuksáulune, irssigitillugillo nuiab kangattaupa erssitsungnærsillugo.
10 Killangmullo kangattartok ardlorbigimarssuk irs-

sigiuarlugo, atta, angutik kakkortunnik annoraglek sennianéluk; 11 Ima okalluktok: Okkorse, angutit Galilæamiuná, saog killangmut ardlungauarpisse? Iesuse tauna, illivsenit killangmut kangattartitok, tikkitsomáriok, sórdlo irssigigikse killangmut pirsok. 12 Tava Ierusalemmut utteriput, kakkamit, orksũrsaliksamik tairsamit, tauna Ierusalemmut kannitok, Sabbatemelo pissuktuartut kigligbigirsartægættut ungesiksigau.
13 Terssungalo pigamik, innemut kallianétomut majoarput, terssanétuarpullo, imaitut: Petruse Iakolo, Iohanneselo Andreaselo, Filippuselo Tomaselo, Bartolomæuselo Matteuselo, Iakolo, Alfæusib ernera, Simonlo Zelotese, Iudaselo, Iakub kattenguta. 14 Taukkoa tamarmik attautsimétuinartut issumakattigeeklutik tuksiartarlutik kenúrsarlutiglo, arngnettõg illagællugit, Marialo, Iesusib arngna, kattenguteilo.

15 Udlullo taukkoa-étillugit, Petruse nækkoipok ajokærsuket akkornænne, terssanelo kattisimarsut merssa 120-iúrsut, imalo okallulerpok: 16 Okkorse angutit kattengutigeená, agleket merssa, siornagut Annernerúb ajunginerúb okauserirsei Davib karnagut, erkoriakartut, Iudase pivlugo, tauna Iesusemik tigussirsut siudlerǽt. 17 Uagutinullo illagititáursok, uagullo aulartitakattigigikput. 18 Taursomalo nautsévik piniara akkiksamik illuangitsomik, ingminiglo nivingartok, nakkaramelo karkpok, erdlaueelo aglæt annisimaput. 19 Tamannalo tussaumalerǽt Ierusalemmiut tamarmik; taimaitomik nautsévik tauna okautsimingnik tairsarǽt, Hakeldamamik, terssa imaipok: Aúb nautséviánik. 20 Makpersekenne erinnalingnik tuksiautelingne, ima agleksimamet: Inna kemmegáukile, inniginekaissennanelo innungmit, adlablo simnerliuk ajokærsoirsónerovlune. 21 Taimaitomik, angutit taukkoa illagituinarmattigut, Nálegak Iesuse akkornautinétillugo sakkirsok tamattigut. 22 Terssa, Iohannesib koirsivianit pillerlune, udlorlo uautinit kangattarbikse tikkillugo, mãna pirsariakarpok, taukkoa illǽt okaursekattigissægikput umarsusianik.
23 Marluk tava ingmikórtipagik, Iosefe, Barsabasemik tairsak,

Iustusemik, attckoselik, Mattiaselo; 24 Tuksiarlutiglo ima
okallukput: Nálegak, umættinnik tamannik illissimarsotiná,
okkoa ardlæk kenniket nællunærnk. 25 Kivgæksáukollugo
aulartitæksáukollugolo, Iudase simnerlugo, tauna taimaitsung-
nærmet, pivingminut aularlune. 26 Immerautigágik tava,
Mattiaselo erkorlugo, taunalo illagititáulerpok Apostelinnut
arkanelingnut.

KAP. II.

Annernek ajunginek aulartitennut piok ussornartomik, Petruse okallukiksairkunelo narkiksoiok; amerdlasõperksuil Iesusemut sáiniarput.

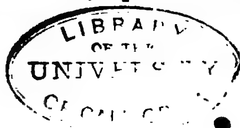
(Epistel am heiligen Pfingst-Tage.)

Annernerúb ajunginerúb udloa tava nedliusimamet, tamarmik
issumakattigeekiutik attautsimétut. 2 Terssangainarlo sior-
suksúb killangmit tikkipei, sordlo annorersúb siorsuksoætta,
iglolo neijugæt tamakerpa. 3 Okkello ingmikórtut ikkuellek-
simarsuttun-étut tekkonarput taukkonane, taursomalo tamása
nungullugit orniklugit mibigei. 4 Tamarmik tava Annerner-
mik ajunginermik illumiukalerput, okallulerlutiglo okautsin-
nik adlennik, Annernerúb taima okalluktungortimattik. 5 Ie-
rusalemmele Iudekartok angutinnik, Gudemut nálektunnik,
innungnit tamannit, killaúb attanétunnit, pirsunnik. 6 Nip-
pelo tamanna tussartimet, innuperksuit kattillerput, annilang-
ãlerlutiglo, tamarmik merssa ingmikórlutik okautsissik tussara-
mikik, taukkoa attormattigik. 7 Tamarmigle annilárput,
aijaisórlutiglo ingmingnut okallukattigeekput: Atta, okalluk-
tut okkoa, tamarmik Galilæamiúngilet? 8 Kannongme ta-
mauta ingmikórluta tussarbigirsarauvut nangminevtinik okaut-
sivtinik, merssa innungorbivtine okauserinekartunnik? 9 Par-
teremiógauta Mederemióvlutalo, Elamiteremióvlutalo, nuna-
karautalo Messopotamiame Iudæamelo, Kappadoziamelo, Pon-
tomelo, Assiamelo. 10 Frigiamelo, Pamfiliamelo, Egiptenmelo,

Libiniblo erkane Sirenib tungane, tekkornartávlutalo Romiut.
11 Iudióvlutalo, Iudekattigirsungortóvlutalo, Kretermióvlutalo
Arabermióvlutalo; Uagut tussarpauvut okko okalluktut Gudib
ussornartullirseinik, okautsivut attorlugit. 12 Tamarmik tava
annilárput, issumettiglo nekkimatillugit, ingmingnullo okal-
lukattigeeklutik: Kannongélissaua tamanna? 13 Illéille ta-
manna pivlugo mittekput, okalluklutiglo: Sillæroput, Wei-
nemik tungosungnitsomik immeramik. 14 Petruse tava,
arkaneglit illagællugit, nækkoipok, torklulerlunelo ima okal-
lugbigei: Okkorseá, Iudit, assærsená angutit, Ierusalem-
miullo tamauseá, tamanna næliojungnæissauarse, okautsikkalo
náleksigik, imaitut: 15 Sillærosimangilet okkoa, taima is-
sumakarbigirsesse, merssa udlúb nællunærkota aitsait ping-
asungormet; 16 Terssávorle Profetib Ioelib itsak okau-
tigirsa, imænna: 17 Gude ima okarpog-õg: Udlut kingudleet
nedliupætta, innungnut tamannut Annernera koilugo pissauara;
ernisselo pannisselo erkotuksennik okallussaput, nukakpiar-
tængoesselo tekkordlugakaissaput, ittoesselo sinnektugakaissa-
put; 18 Udlullo taivkoa nedliupætta, kivgamnut, angutinnullo
arngnennullo, Annernera koilugo pissauara, taukkoalo erko-
tuksennik okallussaput; 19 Pauanelo killangme ussórnar-
tulliaissaunga, sammanelo nuname nællunærkorsoarnik piniais-
saunga, aungmik, ingnermiglo, ingnérúblo pyoanik; 20 Sek-
kenek adlangorlune tãrtórsoængussavok, anningarlo auktut
aukpadlártungussavok, Nálekab udlorsãrsoa tekkuksáursok
nedliutinnago; 21 Tavaló imaissavok: Nálekab akka tailugo
tuksiartok, pidluartungoromárpok. 22 Angutit Israelittiná
okkorse, okautsit okko náleksigik: Iesuse Nazaremio, angut,
Gudemit nællunærluarsimarsok illivsenut pikkunartullirsennik
ussornartullirsenniglo, merssa taimailiorpok akkornauvsine,
Gudib piniartimanne, sórdlotõg illivse nangminek illissimauarse;
23 Issoanit merssa Gudib taima pekkomanne, tunniutok tava;
taivna illivse tigukoarse ajortulliartut arkseinik, senningarso-
mullo kikkiektortiparse tokkollugolo. 24 Taivnalo Gudib

umartika, anniaissærsillugolo tokkungajungnærsika, merssa
(tokkúb) pirsauneranésinnaungimet illomut. 25 Davib ima
okautigimago: Nálegak irssigituinariga, tellerpima tunganémet,
aulajængersinekarkollunga; 26 Taimaitomik umættiga
tipeitsukpok, okkaralo kujavok; timmigatōg kassuérsaissammet
uttakilune; 27 Tarniga merssa tokkorsut innænnétuarkussengilet,
ajungitsorirsello irvsoinængorkussenginiet; 28 Arvkotiksenniglo
innursútelingnik unnersóupárma, kénauvillo sáne
tipeitsungnartokartuinartissauarma. 29 Assærsená kattengutigeet
angutit, illivsenut okallukluinarkogissinga siudlivtinik
atátautinik Davimik: Tauna tokkovlunelo illirsáursok, illergvalo
uautinépok sulle tamerssa udlome. 30 Profetiógamelo,
Gudiblo illomornartomik unnersóumanne, illisimarsok imaitomik:
kinguæksame illét ivksiauvingminut ingekorsáussammet.
31 Tamannalo siornagut tekkordlóra, Kristusiblo umarsusiksa
tokkorsunnit okautiga, tarnalo tokkorsut innænnĕtuarkorsaungimet,
timmalo irvsoinængorkorsaungimimet. 32 Iesuse tauna
Gudib umartimago, tamattominga tamauta okautiginiktóvogut.
33 Mãnalo Gudib tellerpianik kodlarsimagame, Atátamillo
pisimagame unnersóutigirsamik Annernermik ajunginermik,
tava tamanna koilugo pia tekkorsarse tussægarselo. 34 Davi
merssa killalliængitsok, imale okarpok: Nálegara Nálekab
okarbiga: Tellerpima tungánut ingitit. 35 Kingarsartittit
illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 36 Taimaitomik mãna
Israelib kinguei tamarluinarsoarmik illomut illiesimaissauét,
Iesuse tauna, senningarsomut ivertitarse, Gudib nálegangortika
Kristusingortillugolo.

37 Tamannale tussaramiko kiblirsutigæt umættimikut, Petrusemullo
adlemmullo Apostelinnut okarput: Okkorseá, angutit,
assærset kattengutigeet, sullissaugut? 38 Petrusib tava okarbigei:
Sáiniarluse adlamik issumakaritse, koekolluselo tamause
Iesusib Kristusib akkane, ajortisse issumakærnekarkollugit;
Annernerúb ajunginerúb tunnirsúta tava piomárparse. 39 Illivse
merssa, kittornauvselo, piksarărse unnersóut tamanna,

tamarmiglo ungesiksométut, Gudib Náleganta kákojomarseisa.
40 Adlenniktõg okautsinnik amerdlasúnnik (Petrusib) nællu-
næjarbigællugillo kajumiksárpei, okalluklunelo: Annaukolluse
kemmektiniaritse innungnit okkonanga okausereetsunnit. 41
Okauseeniglo nálekomadlártut koekoput tava, udlorlo tauna
opertut illatãrput 3000-nik.

42 Apostelillo ajokærsúteit taukkoa malliktuinarpeit, illag-
eeksimaulutiglo, timmiursello augorlugit, tuksiartarlutiglo.
43 Tamarmiktõg innuit erksilleriput, Apostelillo kabsersoar-
nik ussornartorsoarnik nællunærkorsoarniglo piñiartarput. 44
Opertungortullo tamarmik attautsimétartut, pissiglo tamása
illængersarkattigeit. 45 Pissiglo perkotitiglo niukotigirsareit,
(akkeetlo) tunniorarlugit tamannut, merssakut ajorsartunnut.
46 Udlullo tamása illageeksuarlutik attautsimétut nálekbingme,
timmiursarlo augorpæt iglunne tamanne; 47 Nerrirsarlutiglo
Gude ussorirsaræt tipeitsungnermik umættinniglo piueitsunnik,
innungnelo tamanne assænarsiput. Udlullo tappillugit Illageek-
sut Nálekab illaursarpei pidluartuksennik.

KAP. III.

*Pissujuillune erniursok Petrusib Iohannesiblo ajorungnær-
sipæk; ussornartulliarlo tamanna narkiksutigæk.*

Petruselo Iohanneselo aipareeklutik nálekbingmut majoarpuk,
udlub nællunærkota kollin-illoængormet, tuksiartarbik nedliu-
met. 2 Angullo, pissujuillune eruiúrsók, ingminik akkiarkor-
sok, terssanétok, tauna udlut tappillugit ingitipæt nálekbiúb
issertarbiætta kiglinganut, pinnersomik tairsamut, nálekbingmut
isseriartortut kenúvigekollugit tunnirsúmik. 3 Petruselo Io-
hanneselo nálekbingmut isseromarsuk, taursoma tekkogamigik,
kenúvigipek tunnirsúmik. 4 Petrusible, Iohannese aiparællugo,
irssikupa, okalluklunelo: Irssigittiguk. 5 Irssigipek tava,
sumik tunninekaissæsugællune taukkonanga. 6 Petrusible
okarbiga: Anningaursautekangilanga kakkortunnigloneet auk-

padlártunnigloneet, pimnigle tunniaukit, Iesusib Kristusib Na-
zaremiub akkane; nækkoillutillo pissugit. 7 Tellerpiagullo
tigullugo nækkoitipa. Erngeenak tava niuǽk naugoeilo illuar-
siput. 8 Nækkoinæsuarlunelo, kikkarnek pissungnerlo ajor-
ungnǽrkau, taukkolo isserkattigipek nálekbingmut, sakkillunelo
pissuktuartorsoængorkau, Gudelo ussorællugo. 9 Sakkirsok
tauna, Gudemiglo ussoriniktok, innuit tamarmik tekkoǽt;
10 Illissarigiǽttōg, taunáumet nálekbiúb issertarbiǽtta pinner-
súb kiglingane ivksiarsok kenúrsartarlune; taimaisisimamello
aijaisúngālerput annilangālerlutiglo.
11 Pissujuitsógalloable taursoma, mānalo ajorungnǽrsúb,
Petruselo Iohanneselo neijortuinalermagik, innuit tamarmik
ornillerpeit, taukko kattillerbigællugit innemut, Salomúb in-
nánik tairsamut, aijaisórlutiglo. 12 Tamannalo Petrusib tek-
kogamiuk, innuit sápei okallugbigællugit: Okkorse angutit
Israelittiná, saog tamanna aijaisórutigalssiuk? Uagguglo saog
irssikutillerpissiguk, sordlo taursominga pissuktitsirsuk nangmi-
nevtingnik pirsaunevtingnik, ajungirsútsivtingniglo. 13 Abra-
hab, Isaakiblo, Iakúblo Gudiǽtta, angæjokáuta Gudiǽtta,
Ernetue Iesuse ussornarsiga, taivna illivse pisikikse misserra-
tigællugolo Pilatusemut, taursoma ipperarkogalloarmago au-
larkogalloarlugo. 14 Illivsele ajunginek illuartorlo tauna
misserratigārse, tunnekolluselo annisitsivigekolluse innungǽrso-
mik; 15 Nálegarsārsóursorle innursútelik tokkoparse. Tauna
Gudib tokkorsunnit umartimago, uagut okautigārput. 16 Una-
lo tekkorsarse, illissarirsarselo opermet akkánut, tava akkine
nekkursengnartika taursomunga, opernermiglo taursomunga
una ajorungnǽrsisimavok sórdlo irssigārse. 17 Taimaitorle,
assærset kattengutigeet, illissimauause taimailiorikse nællovluse,
sordlotōg nálekauvse. 18 Gudible tamása (okautsinne) erko-
kosimauei, taima siornagut Profetime tamarmik karneissigut
okallukorsigame, Kristuse anniartissirsok unnerlugo. 19 Tai-
maimet, māna adlamik issumakaritse, sáiniarluselo, ajortisse
pejarnekarkollugit; 20 Nedliutekollugit udlut pidluarnartuglit

Nálekab kénanit, kakkugo audlartipago tauna mãnakut. illiv-
senut okautigirsáugadlartok, terssa Iesuse Kristuse; 21 Kil-
lak taursoma innigirsariakaradlarpa, nautsorsorlugit tamása
namaksisinekaissirsut, Gudib okautigirsei Profetime tamarmik
illuartut karneissigut, sillab aulakautánit aglæt. 22 Siudleenut
Mosese ima okarmet: Nálekab Gudivse uautunétomik Pro-
fetekartissauãse kattengutivse kingueinnit pirsomik, tauna tus-
saissauarse, okauseelo illivsenut tamása náleissauesse; 23 In-
nuglo kinaloneet Profetemik taursominga nálengitsok, pæro-
márpok innukattiminit. 24 Profetillo tamarmik Samuelemit,
kingornagullo, okalluktut tamarmik, udlut taukko okautigi-
simaueit. 25 Illivse merssa Profetit siudleello, Gudib illag-
eersutiksiorbigirseisa kittornarãse, Abrahamut ima okarmet:
Kingnæksarnik pidluartinekaissaput innuit tamarmik nunamé-
tut. 26 Illivse siudlingótilluse Gudib Ernetue umartika tok-
korsunnit, illivsenullo aulartika pidluartekolluse, tamause sai-
niaruse ajortivsinit.

KAP. IV.

*Petruselo Iohanneselo pisitápuk parnãrsimauvingmut, aular-
konekarlutigle; opertut tuksiartarput illageeksuarlutiglo.*

Innungnulle okalluktillugik, pellessit nálegbiúblo nálegætta,
Sadduzæerillo ornilerpagik; 2 Merssa kammautigigamikik,
innuit ajokærsormattigik, Iesuselo okautigællugo, tokkorsun-
nit makkisimarsok unnerlugo. 3 Tigulerpagik tava, parnãr-
simauvingmullo pisillugik, akkago kautsorlugo, merssa un-
nungmet. 4 Okautsinnigle tamakkoninga tussartut amerdlasút
opertungorput, angutillo taukkoa amerdlarsuseet 5000-ióursut.
5 Akkagolo kaulermet, taukkoa nálegeit, uttokaunerillo, agle-
kennik illissimarsullo, attautsimut kattillerput Ierusalemme;
6 Terssa Hannese, pellessiunek, Kaifaselo, Iohanneselo,
Alexanderelo, tamarmiglo pellessiunerit illagirseit. 7 Ing-
mingnullo pisipagik, appersorlugiglo: Suub pirsaunneranik,

kialoneet akkane taimailiorpissik? 8 Petrusib tava, Anner-
nermik ajunginermik illumiuglúb, ima okallugbigei: Okkotse,
innuit nálegeit, Israelitillo uttokaunereet. 9 Udlome kiglis-
siornekaraunuk, innungmut napparsimarsomut angæjokáunek
tamanna pivlugo, kimiglo ajorungnærsitsirsomik. 10 Tava
illivse, Israelittillo tamarmik, næilojungnærsinekaritse; Iesusib
Kristusib Nazaremiúb, senningarsomut kikkiektukauvse, Gu-
diblo tokkorsunnit umartitætta akkane, innuk una ajorung-
nærsisimaulune kikkarpok sángoauvsine. 11 Terssávok ujar-
ak, illivse iglulliortóursose egitarse, tauna issudliksængorlune
ujaráulersimavok. 12 Adlamelo pidluarbiksakangilak, kil-
laúblo attáne attekangilarloneet adlamik annautiksamik in-
nungnut, pidluarbigirsæksautinik. 13 Petrusele Iohannesello
erksingitsuk tekkogamikik aijaisórput, merssa nællunginamikik
illiniængitsuk aglekennik illissimangitsóvlutiglo, illissarigiagik-
tõg Iesuse illagigæk. 14 Innuglo ajorungnærsimarsok taivna
sepniængne kikkartok tekkogamiko, okausiksæropul tamanna
pivlugo. 15 Tava annikoagik kiglissiorbingmit, ingmingnullo
ekkartóursekattigeekput, okalluklutiglo: 16 Innuk okko kan-
nok illiorbigissauauvuk? Ussornartullirsæk merssa tussau-
marsáumet tekkuksávlunelo Ierusalemmiunnut tamannut, nagut-
tõg tamanna missiutiginek ajoriarput. 17 Innuille tamatto-
minga tussaumajungnærsillugit, illungersorluta tava okko ten-
nerterniartikik, mattoma kingorna innungmut attaútsemulloneet
okallukonnagik taursoma akkanik. 18 Kákollugik tava ten-
nerterpagik, imangoamigloneet okallukonnagit, ajokærsoiniar-
konnagiglo Iesusib akkane. 19 Petrusible Iohannesiblo
akkiakit, okarbigællugillo: Illivse nangminek ekkarsaleritse,
Gudib tekkoænne illuarnerpa, illivse nálengnerrogutik Gude-
mit? 20 Okallungnermik sorarsinnaungilagumme, tekkor-
sauvuk tussakauvuglo okautigirsariakarautikik. 21 Amale
tennerterpagik, aularkollugiglo, pidlautiksængniglo adlamik
nællulerput, innuit pivlugit, taukkoa tamarmik merssa Gude
ussorimarssuk, ussornartulliak tamanna pivlugo. 22 Innuk

taivna, ussornartulliamik ajorungnærsok okkiokarmet 40-nit amerdlanerrúrsunnik.

23 Aularkomattigle, illamingnut pipuk, unnibkaullugillo, kannok pellessiunerit uttokaunerillo okarbigigătik. 24 Tamannale tussaramiko, illageeklutik Gudemut torklulerput, ima okallukluik: Nálegak, idlit Gudióvotit, killaglo nunalo, immarsoarlo, taukkonanétullo tamása pingortikittit. 25 Davib, kivgauvit, karnágut ima okartotit: Saog nællursut peblerorniarpet, innuperksuillo (saog) issumakarniarpet piungitsomik? 26 Nálegaunerit nunamétut attautsimétungorniarput, nálekello amerdlasórsoængorlutik kattillerput, akkerartorkattáuniarlutik Nálekamut, taursomalo Kristusiótitanut.
27 Illomumme, Herodeselo Pontiuse Pilatuselo, nællursut Israelittillo illagællugit kattillersut, ajunginek Ernetuet Iesuse akkerartorbiginiarlugo, idlit tennitet: 28 Merssa taimailioromaulugo, sordlo siornagut arksauvit issumauvillo pekkorsæksaritimarssuk tamanna. 29 Mănalo, Nálegak, erksisairsut okko mallugigit, kivgettillo tamannik tipeitsutekartillugit okalluktikit okausernik. 30 Arksettillo issæktorkit, kaitsorsainekarkollugo, nællunærkotekarkollugolo, ussornartulliakarkollugolo, ajunginerúb Ernetuauvit Iesusib akkanik.
31 Taima tuksiarærmætta, inne kattissimauviæt aulavok, tamarmiglo Annernermik ajunginermik illumiukalerput, Gudiblo okausee okautiggirsareit tipeitsuklutik.

32 Operkattigeeksóperksuille nungullutik umættekattigeeklutiglo tarnekattigeekput, taukkoalo illæt attauserloneet piminik okangitsok pigigine unnerlune, tamása pissik pigekattigigamikik. 33 Nálekablo Iesusib makkisimarsusia (tokkorsunnit) okautigingărpæt pikkunartorsoarmik, tamarmiglo saimaunersingărsimaput. 34 Taukkoalo akkornænne ajorsartokanginiok; tamarmik merssa nautsévingnik iglunnigloneet piglit, nungullutik tamakko niukotigirsareit, anningaursello niukotigirsamik akkeet ăpeit. 35 Apostelillo issigeinut illiorarlugit; tamarmik tava tunninekarput ajorsautimingnik.

36 Ioseselo, Apostelit tairsæt, Barnabasemik, terssa imaipok:
ernermik tupedlersitsirsomik; Levitiúrsok, Ziperemit pirsok.
37 Tauna nautsévekarame, tunnia, anningaursello ăpei, Apos-
telillo issigeinut illivlugit.

KAP. V.

Ananiaselo Safiralo pidlárnekarpuk tokkomik; Apostelit parnărsimauvingmut pisitáursut, Engelible annisipei.

Angutible, Ananiasemik attiglúb, nulla Safira aiparællugo,
perkotinne tunniei. 2 Akkeesalo illeit anningaurset angigei,
nulliættalo merssa illissimagei, illáinaille ăpei, illivlugillo
Apostelit issigeinut. 3 Petrusele okarpok: Ananiaseá, umæt-
tit saog tornársúb innigilerpau, seglokittaikollutit Anner-
nermut ajunginermut nautséviúblo akkeesa illeit angigællugit
pigaukit? 4 Pigituarsinnaugalloarpellonect, idlit pigigauko;
tunnerǽraukolo, akkee sulle piginnaugalloarpettit. Saogme
piarællutit taimaitunnik issumakarniartotit umættingne? Innuit
seglokingikittit, Gudele (seglokiket). 5 Okautsille tamakko
Ananiasib tussaramigit, orlovok annernengǽrlunelo; tamat-
tomingalo tussartut tamarmik erksingălerput. 6 Nukakpir-
selle nækkoiput pǽrlugolo, akkiarlugolo annisipæt, illiartor-
lugolo. 7 Terssugungormello, udlúb nællunǽrkotei pingasut
nămætta, nulliatŏg isseriok, merssa ariutsirsok tamattominga
taimailirsamik. 8 Petrusible sápa okalluklune: Oma okar-
bigiuga, nautsévik taivna tunnigautiko, akkekartikáikko taima
aktigirsomik? Okarpok tava: Ap, taima aktigirsomik.
9 Petrusiblo okarbiga: Saog illivtik illageelerpissik Ná-
lekab Annernera ursserniarlugo? Areit, uvingnik illir-
siartortut kammanéput, idlitsŏg akkiarlutit annisissauătit.
10 Terssangainarlo orlovok issigeinut, annernengǽrlunelo.
Nukakpirselle isserput, tokkungarsorlo tikkinamiko, akkiar-
lugo annisipæt, illiartorlugolo uvianut. 11 Tava illageeksut

tamarmik, tamattomingalo tussartut tamarmik erksingălerput.
12 Apostelille arkseinik ussornartullirset nællunærkotillo
amerdlakerssut innuit akkornænne; tamarmiglo illageeksuar-
lutik Salomonib innanéput nálekbingmétome. 13 Adlello
tamarmik taukko illagilernek sapperpeit, innuille nálengărpeit.
14 Nálekamullo opertut amerdliartortainarput, illatărlutiglo
anguterperksoarniglo arngnarperksoarniglo; 15 Napparsi-
marsuttōg iglut akkornænnut annisipeit, illivlugillo innarbee-
nut akkiutingnullo, Petrusib sennerkopagit, taukkoa illeit
tălerkollugit tachaminik aglæt. 16 Iglorpængnillo tamattoma
erkanétunnit amerdlasúttōg Ierusalemmut pigiput, napparsi-
marsunniglo áitsivlutik, annernepillungniglo nagliuktisimarsun-
nik, taukkoalo tamarmik ajorungnærput.

17 Pellessiunerle nækkoipok, neijortinnelo tamása, terssa
Sadduzæerit, illagællugit, illungersuinnartorsoængorlutiglo.
18 Apostelillo tigueit, parnărsimauvingmullo nellinginarmut
pisillugit. 19 Nálekable Engeliætta parnărsimauviúb isser-
tarbia mattuærpa unnuame, taukkolo annisillugit, ima okar-
bigei: 20 Sakkomeriartoritse, nalekbingmelo innungnut
okallugitse makkoninga okautsinnik tamannik innursútelling-
nik. 21 Tamanna tussaramiko, udlărovlutik nálekbingmut
piput, ajokærsoiniarlutiglo. Pellessiunerúble, illeisalo tik-
kiunamik, kattillerkoeit kiglissioirsut, Israelittillo uttokau-
nereet tamása, parnărsimauvingmullo aulartitsiput aikol-
lugit. 22 Kivgelle terssunga pigamik, parnărsimauving-
métut kingorárpeit, utterlutiglo tamanna okautigiartorpæt.
23 Ima okalluklutik: Parnărkiksarsimarsok
tikkikalloarparput, pársirsullo issertarbeet sillatænnétuarallo-
arput, mattuærautigole, illuane innuksingilagut. 24 Okaut-
sille tamakko Pellessiunerúb, nálekbingmullo nálekab, pel-
lessiunerillo adlet, tussaramikik, nællornikeit taukko, kan-
nongélissæsugællugo tamanna. 25 Tava angut okariartortok
taukkonunga, imænna: Atta, angutit taivkoa, parnărsimau-
vingmut pisitesse, nálekbingméput, innuillo ajokærsorniarlugit.

26 Nálekbingmut nálekab tava, kivget illagællugit piartorpei, erdlokotinnagille; innuit erksigigamikik, ujarkennik millussæsugællutik. 27 Terssungalo pisinamikik, kiglissioirsunnut sakkomersipeit. Pellessiunerúb tava appersorpei. 28 Ima okalluklune: Illungersovluta innertingikivse, illá, ajokærsoiniarkonnase taursoma akkane? Sunauvalo, Ierusalemmiut tamakerlugit piesse ajokærsútivsinik, innúblo taursoma áuanut uagut pirsótitsomauaussigut. 29 Petrusible Apostelillo sápæt, okalluklutiglo: Gude nálegiakarnerrovok innungnit. 30 Angæjokauta Gudiætta Iesuse umartika, terssa tokkortarse ivertitarselo kerssungmut. 31 Tauna Gudib tellerpiminik ussornartillugo nálegangortika annaursirsungortillugolo, Israelittit sáiniarsútiksakarkollugit, issumakærbigekollugillo ajortunnik. 32 Makkoningalo okautsinnik uagut okautigárput, Annernerúblo ajunginerúb, Gudib tunniursætta nálektiminut (taimailioria).

33 Tamannale tussaramiko, kiblirsuligæt umættimikut, issumalerlutiglo tokkotsomaulugit. 34 Farisæerele, kiglissioirsut illæt, Gamalielemik attelik, nækkoipok, aglekkennik illissimarsok, innuillo tamarmik atarkirsæt; taursoma Apostelit annidlaitsiarkoei. 35 Illænnelo ima okallugbigei: Okkorse, angutit Israelittiná, innuit okko pivlugit miannersorniaritse, kannok illioriakartugælluse. 36 Ivsak Teudase sakkomersok, ingminik ussornartullirsum unnerlune, angutillo 400 illagillerpæt; tauna tokkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaulutiglo nunguput. 37 Taursoma kingornagut Iudase Galilæamio sakkomeriok, udlut nællunærsorbeet nedliumætta, taursoma innuperksuit asserorei mallikollune, taunatog tokkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaput. 38 Mānalo okaupause: Innuit okko allarsigik, ipperarlugillo. Okautsit tamakko, sullirselloneet innungnit pigunik, nungussaput tava. 39. Gudemille pipætta, illivse tava nungutinek ajorpesse, merssa Gudemut akkerartoromarsuitut kanningárnekarkonnase. 40 Nálekpæt tava; Apostelillo

kákocit, unnattarlugillo innerterpeit, okallukonnagit Iesusib akkane, taimalo ipperarpeit. 41 Tava kiglissioirsunnit aularput tipeitsuklutik, mittautigirsæksængorsimagamik (Iesusib) akka pivlugo. 42 Sorarnauærlutiglo ajokærsoiniartarput nálekbingme, iglunnelo tamattigut, okautsillo tussarnersut okautigirsareit Iesuse Kristusemik.

KAP. VI.

Illageeksut pársirsuksceit tunnioráirsut kennernekalerput; illageeksut agdliartorput, Stefanuse passiklerpæt.

Udlunnele taukkonane ajokærsuket amerdlalermætta, Grækerit okallorojullerput Ebræerinnut, uidlarnittik pivlugit, taukko angeluktóutarmattigik nungullugit tunnioráirsaráugamik. 2 Tava arkanek marluk taivkoa ajokærsugarperksoarnik ataatsimut kákorsiput, okalluklutiglo: Illuaringilarput, Gudib okausee sulliarinnagit, kivgartorlutalo nerrirsunnut. 3 Taimaimet, okkorse, assærset kattengutigeená, angutinnik arbenek marlungnik kennerniaritse illauvsinit, unnersiutiginekartunnik, annernermiglo ajunginermik illumiolingnik, illissimarsusekartunniglo, taukko pársirsungortekollutigik tamattomunga pirsariakartomut; 4 Uagulle soraissennata tuksiaromavogut, okautsillo sulliarællugit. 5 Okautsit tamakko illuareit tamarmik, kennerlugillo imaitut: Stefanuse, angut illumiulik opernermik, Annernermiglo ajunginermik, Filippuselo, Prochoruselo, Nikanorelo, Timonelo, Parmenaselo, Nikolauselo, Iudekattingortok Antiochiamit pirsok. 6 Taukko Apostelinnut sakkomersipeit, tuksiursivlutiglo arksamingnik pattikpeit. 7 Gudiblo okausee pirsaunekaleriartorput, ajokærsukello amerdlasórsoængorkaut Ierusalemme. Pellessitsōg amerdlasút opernermik nálektungorput.

8 Stefanusele opersuseliksóvlunele pirsauneliksógame, ussornartullirsartarpok, nællunærkorsoarniglo piniartarlune innungne.

9 Tava illeit sakkomerput ajokærsoiviænnik tairsamit, Libertinermiut, Zirenermiullo, Aleksandrinermiullo, Silisiamit Asiamillo pirsut, taukkoa Stefanuse appersortarlugo sakkitsarpæt. 10 Arksoarinerlo ajorpæt illissimarsusiágut annerneragullo okalluktigirságut. 11 Tava angutit illeinik taursomunga unnerluktunnik kennersiput, ima okallukollugit: Una tussarikput okauserluktok Mosesemut Gudemullo. 12 Innuillo tava pikkitorsoængortipeit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo, ornillerlugolo peblingårniarpæt, aularullugolo kiglissioirsunnut. 13 Seglutiksarsiortullo sakkomersipeit, ima okalluktut: Innuk una sorangilak okauserluklune innemut mattomunga ivlernartomut, inneitsissinnullo. 14 Tussarautigo ima okalluktok: Iesusib Nazaremiub inne tamanna asserussæga unnerlugo, Mosesiblo illerkorekorsei uautinut, adlangortissevlugit. 15 Kiglissiorbingmelo ivksiarsut tamarmik irssigiuaramiko, kéna tekkoæt, sórdlo Engelib kéna.

KAP. VII.

Stefanusib akkerartortut okalluktuarbigei; arksoarimattik millórlugo tokkopæt.

Pellessiunek tava okarpok: Taimaipa tamanna? 2 Akkiale okallukluue: Okkorse, angutit, assærset kattengutigeená, angæjokaillo, nálegitse. Ussornartorsoak Gude tekkotitok atálauvtinut Abrahamut, sulle Mesopotamiamétillugo nunakangikadlarmet Haraneme. 3 Okarbigællugolo: Nunet ekkardlissillo kemmeklugit, nunamut adlamut aularit, unnersóutigirsamnut illingnut. 4 Tava Kaldæamiut nunænnit aularpok, nunakalerlunelo Haraneme; angutalo tokkomet, (Gudib) terssunga aulartinia, nunamut mattomunga pekkollugo, mānakut neijukauvsinut. 5 Terssanelo pigirsæksanik nunakartingika isserkatut silliktigirsomiglonect náume, unnersóupale, nuna tamanne pigirsæksængortitsomaulugo taursomunga

kinguækseinullo, umnit taimane sulle kittornakangitsok. 6 Gu-
dele ima okartok: Kinguæksettit tekkornartet nunænnétso-
márput tekkornartávlutiglo, kivgangortissaueillo taukkoa,
nagliuktissevlugillo okkiut 400 nãulugit; 7 Imalo Gude
okariok: Innuillo taivko kivgartorbigirsækseit, ekkartóutso-
márpakka; kingorna tava aularomárput, tamãnelo kivgartor-
bigiomárpãnga. 8 Tava illageersutiksiorbigællugit tunniei
kippirsúmik; Abrahablo Isaac ernertárigamiuk kippiva udlut
arbengæt pingajuænne, taimatõg Isaakib Iako, Iakublo ivko
arkanek marluk kippiei, taigorsimarsut siudlivtinik atátautinik.
9 Siudlivtalo taukkoa Iosefe umigigamiko, tunniæt Egipten-
mut. Gudible aiparællugo neijora. 10 Annaullugolo nag-
liungnarkoteinit tamannit, saimaunekartillugolo illissimarsor-
soængortika Faraomut, nálegaunermut Egiptenme, taursoma
tava nálegangortika Egipterminnnut, innukotiminullo ta-
mannut. 11 Kãngnersoakalerporle nuname Egiptenme tamar-
soarme, Kanaanemelo, nagliungnartokangãrlunelo; angæjo-
káuvuttõg nekkiksamik ajorsalerput. 12 Iakole tussaumag-
ame suaursæksennik Egiptenme nuisitáursartunnik, angæjo-
káuvut tava siudlermik aulartipei. 13 Aipæksaniglo pigamik
Iosefe illissarillerpæt kattenguteisa taivkoa, Iosefiblo ekkard-
lee nællunarungnærput Faraomut. 14 Iosefele aulartitsiok,
kákollugolo angune Iako, ekkardlinnelo tamása, innuit merssa
75. 15 Iakolo Egiptenmut aularpok, tokkovlunelo terssane,
angæjokáuvullo; 16 Sichemut tava ãpeit, illiartorlugillo
illivermut, Abrahab pissianut anningaursennik, Hemorib kit-
torneinit Sicheméstunnit. 17 Udlulle unnersóutiginekartut,
merssa Gudib unnersóutigirsei Abrahamut, nedliutsartormætta,
tava innuit agdliartorlutiglo amerdlasórsoængorput Egiptenme.
18 Kesa adlamik nálegaunekalerpok; taursoma Iosefe illissa-
risimanginamiuk. 19 Ekkardlivut tava pekkoserlukbigirsarei,
angæjokáuvullo nagliuktitarlugit, nalungiarsungoet angutingoet
egikoei, innúkonnagit. 20 Taimane merssa Mosese erniúrsok,
taunangoarlo Gudemo illuarinekartok, kaumetillo pingasut

milluktinekartok angume igloane. 21 Eginekarmelle, Faraúb panniætta ingminut pisipa, ernersiarællugolo milluktinekarkoa. 22 Mosese tava ajokærsornekarpok Egiptermiut illissimarsusiænnik tamannik; okautsiminiglo sullirsaminiglo pirsársoængorkau. 23 40-nigle okkiokarame, issumakalerpok kattengutinne Israelittit tekkojartoromaulugit. 24 Angullo illuangitsomik nagliuktitáursok tekkogamiuk, serniga, taivnalo nagliuktitak pingitsok annaupa, Egiptermiolo tokkopa. 25 Issumakarporle, tamanna kattengutime mallugissæsugællugo. Gudib annaunekarkomattik arkseinut; mallugingikælle tamanna. 26 Akkagolo kaumet sakkitsaukattigeeksuk kanningáramigik, okaukiksarpek, ningautiksakarkonnagik, ima okalluklune: Assærsæk angutik, okkortik, kattengutigeekpotik; saog illuangitsomik illiorbigekattigeekpissik? 27 Aipaminulle illueitsulliartúb ingminit ajektorpa, okalluklunelo: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikătit uautingnut? 28 Uangatŏg tokkotsomavinga, sórdlo ipeksak Egiptermio tokkokit? 29 Okautsille tamakko pivlugit Mosese kemmăvok, tekkornartáulerlunelo nuname Midiame; terssane ernertărpok marlungnik. 30 Okkiullo 40 nămætta, Nálekab Engeliætta sakkomerbiga innukajuitsome kakkame Sinaime, orpeperksoarne ikkuelleksimarsunne. 31 Mosesible tekkogamiuk, tekkorsak tamanna aijaisórutiga. Kemmerdlóriartormagole, Nálekab nippa taursomunga tussartitok imænna: 32 Angæjokáuvit Gudigănga Abrahab Gudigănga, Isaakiblo Gudigănga, Iakúblo Gudigănga. Mosese tava olillerkau, kemmerdlóinerlo sapperlune. 33 Nálekable okarbiga: Issigamákit pærkik, nuna tamanna, tungmarbeet, ivlernartómet. 34 Innuktama Egiptenmétut nagliursusiæt tekkogauko, annersamirsusiællo tussarauko, pauanga annautsartorpakka. Mănalo kainiarit, Egiptenmut aulartitsomauagit. 35 Mosese tauna, nálekomangisæt okallulutik: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikătit? tauname nálegáukollugo annaursirsókollugolo Gudib aulartika, Engelib arkseisigut, sakkomerbigir-

sætla orpeperksoarne. 36 Taursoma (Mosesib) annisikei, ussornartullivlunelo nællunærkorsoarnik piniartok Egiptenme, immarbingmelo aukpadlártome, innukajuitsomelo, okkiut 40 nāulugit. 37 Terssaivna Mosese, Israelittinnut ima okartok: Nálekab Gudivse uautun-étomik Profetekartissauāse, katteng-utivse kingueinit pirsomik, tauna náleissauarse. 38 Terssaivna (Mosese) illageeksunnétok innukajuitsome, aiparællugolo. Engele okallugbigirsine kakkame Sinaime, angæjokáuvuttōg okallugbigei; tauna tunninekartok okautsinnik innursútelingnik, tunniursæksennik uautinut. 39 Tauna angæjokáuvse nálekomangikæt, ajeklugole piæt, umættimikullo utterosuktut Egiptenmut; 40 Okalluklutiglo Aronemut: Gudiksautinik sennautigut, siudlersortiksautinik, Mosese taivna, uautinik audlarursirsok nunamit Egiptenmit, nælluleraatigo, sumik pinekarnérsok. 41 Taimanelo nochaursamik sennaput, Gudiúngitsomullo tunniursiput tunnirsútinnik, arksamiglo senneit tipeitsutigællugit. 42 Gudible tava allarpei, imaitungortillugit kivgangortipei killangmétorperksoarnut; sórdlo Profetit makpersegeine agleksimamet: Okkorse, Israelittekuná, taimane okkiut 40 innukajuitsométilluse tunninerpissinga tunnirsútinnik, nerssútinniglo tokkotæksennik? 43 Molochiblo turka piniarikse, Gudillirsauvselo Remfanib udloria, illivse terssa sennésse arssillirset, pædlorbigekollugit, taimaitomik aularukussauause Babylonib igdloanut. 44 Angæjokáuvulle merssa nálengnartomik tuppiursakartut innukajuitsome, sordlo Gudib pekkomattik, Mosesemut okarame, taimaitomik sennakollugo, arssillivlugolo, tekkorse mallik-lugo. 45 Tamannalo angæjokáuta illuarællugo piæt, neksarlugolo, Iosua illagællugo, nunamut nællursut neijugænnut, taukkole Gudib pærsikei ængæjokáutinit Davi innútserlugo aglæt. 46 Tauna saimaunersiok Gudeme, kenúvlunelo, piomagame Iakúb Gudiætta igluksanik. 47 Salomonible sennaupa igloanik. 48 Pirksomale kotsingnerrúrsúb merssa nálekbiksuit, arksennik sennasimarsut, innigirsaringilei, sórdlo

Profete okartok: 49 Nálegak ima okarpok: Killak ivksiautarara, nunalo issikama tungmagaræt; kannongétomik iglomik tava sennautissauvissinga? Sunaloneet innigirsarissevlugolo kassuérbigirsarissauara? 50 Tamása makko arksama pingortingikeit?.

51 Uttereetsorsuit tautokko, umættimikut siutimikullo illuarsisimangitsut, illivse sorarase arksoarnartorsóvose Annernermut ajunginermut, sórdlo angæjokésse siudlisse, taimainiosesög illivse. 52 Profetillo illæt kina angæjokáuvse mallidlárnagolo tokkungikæt? umnit taivkoa okaursiartortut illuartúb taursoma tikkiursusiksanik, taursominga illivse māna pisitsirsungortose tokkótsirsungorluselo. 53 Illivse merssa, Engelit piniarsusiænnik, inneitsissit piesse, nálengnagille mallingikise.

54 Tamakkole okautsit tussaramikkik, kiblirsútigeit umættimikut, korssarkortarlutiglo tauna pivlugo. 55 Taunale Annernermik ajunginermik illumiukarame, killangmut ardlorpok, Gudiblo ussornarsusia tekkoa, Iesuselo kikkartok Gudib tellerpiætta tungáne, tava okarpok: Atta, killak angmarsok tekkoara, Innúblo Ernera Gudib tellerpiætta tungáne kikkartok. 56 Niblingărpulle, siutittiglo milliklugit, attautsekullo sorssukpæt, ajektorlugolo, iglorperksoarnillo annisipæt, millórlugolo ujarkennik. 57 Taursomingalo unnerluktut annorarsettik illieit nukakpirsab, Saulusemik attiglúb, issigeisa sænnut. 58 Stefanuse tava millórpæt, tuksiartok ima okalluklune: Nálegak, Iesuá! annernera piuk; 59 Serkomigarlunelo niblingărpok okalluklune: Nálegak, ajortulliamik tamattominga issumakærbigigit! Taimalo okarame annernengærpok.

KAP. VIII.

Illageeksut siamartinekalerput; amerdlasüt, Samariamiullo, nálektungorput Gudib okauseenut; nálegarsoak Filippusib koia.

Saulusible illuara tokkomarssuk. Taimanele illageeksut
Ierusalemmétut mallidlárnekarlutik nagliuktinekangăramik, ta-
marmik siamalerput nunængnut Iudæamut Samariamullo, Apos-
telille pinnatik. 2 Angutille Gudemut nálektut, illageeklu-
tik Stefanuse illiartorpæt illivermut, kejangărlugolo. 3 Sau-
lusible illageeksut piorngærursarpei, tamattigut iglut isser-
bigirsarlugit, angutillo arngnello pivlugillo sakkomersipei,
parnărsimauvingmullo pisekollugit.

4 Siamartisimarsut tava sakkiput, okautsillo tussarnersut
okautigiartorpeit. 5 Filippusele iglorperksoarnut Samariamé-
tunnut piok, Kristusemiglo okallugbigei. 6 Innuit tava issu-
makattigeeklutik kajumiklutiglo nálegiartarput Filippusib
okallukbigirsarángattik, ussornartullirseilo tekkoeit. 7 Anner-
nepilluit merssa amerdlasúnnit annimætta niblidlárlutik, amerd-
lasúllo tumaktorsimarsut tussiatullo ajorungnærput. 8 Iglor-
perksoarnelo terssane tipeitsungălerput. 9 Angulle, Simone-
mik attelik, iglorperksoarne taukkonanétok, siornáumet ang-
ekórsóursok, Samariamiullo asserorei, ingminik angekersum
unnerlune. 10 Taunarsoarlo tamarmik nálekpæt, mikkirsullo
angisullo, okalluklutiglo: Tauna pilliksóvok Gudib pirsau-
neranik angekersomik. 11 Taimaitomik merssa nálekpæt,
sivissorsoarmik seglokittarsimamattik angekŏrsusiminik. 12
Filippusible okalluktuarirsei Gudib nálegauvianik, Iesusiblo
Kristusib akkanik, operilleramikik, koekoput angutillo arng-
nello. 13 Tava Simonetsŏg opertungoriok koekollunelo, Fi-
lippuselo neijorsinnarpa. Nællunærkotillo ussornartullo, pir-
sartaket, tekkogamigit aijaisungărpok.

(Epistel am Pfingst-Dienstag.)

14 Apostelille Ierusalèmmétut tussaramikik, Samariamiut
Gudib okausee nálekeit, tava Petruselo Iohanneselo taukko-
nunga aulartipagik. 15 Taukkoalo tikkinamikik tuksiupeit,
Annernermik ajunginermik tunninekarkollugit; 16 Sulle
taukkonunga pisimangikadlarmet, koisimainartulle Iesusib Kris-
tusib akkane. 17 Arksamingnik tava pattingmattik illumiu-
kalerput Annernermik ajunginermik. 18 Simonible tekkoga-
migit, Ánnernermik ajunginermik tunninekartut, Apostelit
pattingmattik arksamingnik, anningaursennik tava nuisitsi-
vigei. 19 Ima okalluklune: Uangatŏg taimaitomik pirsau-
nermik tunniniarsinga, innuk nellinginak pattikuko tunninekar-
kollugo Annernermik ajunginermik. 20 Petrusible sápa okal-
luklune: Pidlárnekarkeet anningaursarnik, issumakarauit,
Gudib tunnirsúta pissiæksáusugællugo anningaursennik. 21
Okautsit tamakko illængerutigissennagillo piginauieissengilettit,
umættit pekkoserluktorsómet Gudib kénætta sáne. 22 Tai-
maitomik ajorsutsit tamanna perkiksimirsutiginiaruk, Gudelo
kenúvigællugo, issumakǽrbiginekarkussennerlutit umapit pek-
koserluteinik. 23 Mallugigaukit issumapillurksoarnik ullib-
kartorsógauit, kellersorsimaulutillo illueitsorsoarnik. 24 Tava
Simonib akkia, okalluklunelo: Illivse tuksiuniarsinga Ná-
lekamut, pidlautit tamakko okautigirsesse pekkonnagit uam-
nut, attauserloneet. 25 Taukkoale okalluksimagamik, Na-
lekablo okausee okautigisimaulugit, ama Ierusalemmut ang-
erdlariput, okautsinniglo tussarnersunnik okaursiput amerdla-
sórsoarnut Samarittit iglorpeinut.

26 Nálekable Engeliætta Filippuse okallugbiga imænna:
Nækkoillutillo kujamut aularit, arvkosinerlo Ierusalemmit
Gazamut sengmirsok attuarlugo, merssa innukajuitsok,
27 Nækkoillune tava taivkunga aularpok. Sunauvalo angut
kernertut nunænnit pirsok, tauna kernertut Aetiopiamiut
nunénne nálegaunersúb nulliætta kandasib nálegarsoangor-
titara, merssalo inniminut pekkotiminullo tamannut pársir-

sungortitara, taunalo Ierusalemut nálegiartorsimavok. 28 Mã-
nalo ama angerdlarpok, kammukserlunelo. Profetiblo Isaia-
sib aglegeinik attuaiok. 29 Annernerable Filippuse okarbiga:
Kæ, kammutik okko erningniarkik. 30 Filippusib tava ak-
pallune tikkinamiuk, tussarpa, Profetib Isaiasib aglegeinik
attauairsok, okarbigællugolo pia: Attuakettit siunekarpigit?
31 Taursomalo akkia: Kannongme siunekaissægikka ajokær-
sornekarnanga? Filippuselo tava innellerpa ingekollugo,
kammukserkattigekollunelo. 32 Aglekelle merssakut attuagei,
imaitut: Sauartut tokkotsivingmut pisitáursok, niblingitsorlo
sórdlo sauarak, kirpsarángænne: taimatõg tauna niblingillui-
narpok. 33 Ingminik nikkanarsartillune, pidláruta pærsima-
vok. Kialikiarle innursusiætta sivissóursusiksa okautigiginais-
saua? Nuname merssa innújungnærsisimavok. 34 Tava ná-
legarsúb taivrsoma Filippuse sápa, okalluklunelo: Okarbiginga-
eit, kina Profetib pia, taimaitunnik okausekarame? Ingminik
nangminerloneet adlamigloneet pinerlune? 35 Eilippusele
okallulerpok, aglekello tamakko aularkautigællugit okallugbiga
okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik. 36 Arvkosinersoarlo
attuarlugo ingerdlagamik, immek tikkipæk; nálegarsoarlo
taivna okarpok: Areit, immek terssa, suna arvsiarkotigãra,
koekonnanga? 37 Filippusele okarpok: Umættingnik illuit-
somik operuit, pekkorsávok tamanna. Sápa tava, ima okal-
luklune: Iesuse Kristuse Gudib erneriga operãra. 38 Kam-
mutik tava unniktekopek; tamangmiglo immermut pipuk, Fi-
lippuselo nálegarsoarlo; koia tava. 39 Immermille kakkimæn-
nik, Nálekab Annernerætta Filippuse aularumago, nálegáursúb
taursoma tamáia; tipeitsuklunelo ingerdlavok angerdlarlune.
40 Filippusele naipinekarpok Asdodeme; tamattigullo sakkir-
sarpok, okautsillo tussarnersut okautigei iglorperksoarmiunnut
tamannut, Zæsaria tikkillugo.

KAP. IX.

Sauluse sâiniarpok, okalluktungorlunelo Iesusemik; Petrusib Aeneasc ajorungnærsipa, Tabealo umartipa.

Saulusele sulle akkerartorniartartok Nálekab ajokærsugeinut,
erksisarlugillo tokkotsomagalloarlugillo, pellessiunermullo au-
larpok. 2 Taunalo kenúviga tunnekollune aglekennik pir-
suksennik Damaskusemut kattisimauveennut, opertut taukkoa
illeit, angutillo arngnello, naipikalloarunigit, kellersorlugit
pisitsomagamigit Ierusalemmut. 3 Ingerdlatillugolo, Damas-
kuselo padlillerlugo, terssangainak kaumarsúb killangmit
kaumarsárpa. 4 Nunamut tava orlovok, nippelo tussarpa,
ima okallugbigigāne: Sauleá, Sauleá, saog akkerartorbig-
ainga? 5 Akkiale: Nálegak, kinâuvit? Nálekab sápa
okalluklune: Iesusióvunga akkerartuket. Ipiktorsoarmut ing-
ingmut tukartoinek ajorsissakautit. 6 Tava oliklunc koksel-
langārlunelo okarpok: Nálegak, sumik piniarkovinga? Ná-
lekab akkia: Makkillutillo iglorperksoarnut isseriartorit, ters-
sane okaunekaromárpotit piniagæksarnik. 7 Angutille, taur-
soma illagirsei, kikkarlutik irksorarsimarsut, nippe tussara-
miko innuksinnatiglo. 8 Saulusele nunamit makkipok, uil-
leramelo tekkunningnek ajorpok; tessiorlugo tava pisipæt
Damaskusemut. 9 Udlullo pingasut nāulugit tekpeepok ner-
rinanelo immeranelo.

10 Ajokærsugarle Damaskusemétok, Ananiasemik attelik,
tauna Nálekab tekkordlórnekut ima okarbiga: Ananiaseá!
Akkiale: Nálegak, mānépunga. 11 Nálekab tava okarbiga:
Nækkoillutillo aularit iglut akkornænnut arvkosinermut, nard-
lursomik tairsamut, Iudablo igloane Sauluse apperkotigúk,
Tarsemiomik tairsak, Attalo, tuksiarpok. 12 Annernermelo
tekkordlóilune tekkoka angut, Ananiasemik attelik, ornikāne
pattikānelo arksaminik, tekpiksekollune. 13 Ananiasible

akkia; Nálegak, angut tauna amerdlasút okautigigæt tussarikka, kannok aktigirsomik nagliuktimagin-ōg illuartortettit Ierusalemmétut; 14 Pellessiunerillo pekkosimauæt, tamā-netsōg kellersorkollugit tamása atternik taimiartut tuksiar-lutik. 15 Nálekable okarbiga: Aularsinnait, tauna merssa kennigarællugo attorluartuksarāra, attemnik okallukollugo næliursunnut, nálegaunernullo, Israeliblo kingueinut. 16 Missigititsomárparalo kannok aktigirsomik nagliugiakarmet attera pivlugo. 17 Ananiase tava aularpok, iglomullo tamattomunga isserlune, arksaminiglo pattikpa, okallukluneło: Sauluseá, assærsak kattengutiga, Nálekab, merssa tamaunga ingerdlatillutit sakkomerbigirsivit, aulartipānga, tekpiksekollutit, Annernermiglo ajunginermik illumiulernekarkollutit. 18 Terssangainarlo taursoma irssik sórdlo tettaursennik pærotinekarpuk, tavalo· tekpiksileriok. 19 Makkillunelo koekovok, nerrivlunelo nekkursektipok. Udlullo illeit Saulusib ajokærsuket neijortuarpei Damaskusemétut. 20 Erngerlunelo Kristuse okautigillerpa kattisimauveenne, Gudib Erneriga unnerlugo. 21 Tamattomingalo tussartut tamarmik annilárput, okallukiutiglo: Terssa taivnáungila, Ierusalemme nungutitsirsok tamannik attermut tamattomunga tuksiartartunnik, tamannalo tamaungnautiginginiatōg taukko kellersoromaulugit pisitsomaulugillo pellessiunernut? 22 Saulusele nekkursektitsartorpok, Iudillo Damaskusemétut nippangéiei, Iesuse Kristusiŋirsok unnerkiksarlugo.

23 Ivsangormello Iudit kattillerput kiglissioikattigeeklutik, tokkotsomagamiko. 24 Saulusele kallerchinekarpok piniaralloarmænne. Issertarbiksoarnelo allapernarsorpæt udlullo unnuello nāulugit, tokkotsomaulugo; 25 Ajokærsuket tava unnuame piæt, nuersegarsoarmétillugolo ningipæt ungalorsuit auatánnut. 26 Saulusele Ierusalemmut pigame, ajokærsuket illaginialerpei, tamarmigle erksigæt, ajokærsugáursok operinginamiko. 27 Barnabasible illæssiara, Apostelinnullo pisipa, unnibkarbigællugillo, kannok arvkosinerme Nálekab sakko-

merbigiga okallugbigællugolo, kannorlo Damaskusemétillune erksinane okalluktok Iesusib akkanik. 28 Neijorpei tava; Ierusalemmillo annivlunelo isserlunelo, iktoranelo okalluktaraursok Nálekab Iesusib akkanik. 29 Grækeritsŏg okallugbigirsarlugillo appersortarpei; taukkoale tokkonialerpæt. 30 Tamannale kattengutigeet tussaumaleramiko Zæsariamut pirsupæt, aularkollugolo Tarsenemut. 31 Illageeksimarsut tava taimane erkiksivlutik innúluartut Iudæame tamanne, Galilæamelo Samariamelo, agdliartortiniarlutiglo, Nálegarlo nálengărlugo sakkirsarput, Annernerúblo ajunginerúb tupedlersinerának illumiulernekalerput.

32 Petruséle tamattigut sakkirsarame, illuartunnuttŏg Liddamétunnut pigiok. 33 Terssane angut naipipa, Aeneasémik attelik, tauna okkiut arbenek pingasut năulugit innængarsok tumaktorsimaulune. 34 Petrusiblo okarbiga: Aeneaseá, Iesusib Kristusib ajorungnærsipătit; makkitit, idlillo nangminek innængauveet illuarsaruk. Erngerlune tava makkipok. 35 Tamarmiglo Liddamétut Saronemétullo tekkoæt sáiniarlutiglo Nálekamut.

36 Ajokærsugarlo arngnak Ioppemétok, Tabeamik attelik, tauna tamannik ajungitsulliartóursok tukortorsóvlunelo. 37 Udlunnele taukkonane nappalerpok, tokkovlunelo; timmalo ubbarsimagamiko, illiæt innemut kallianétomut. 38 Liddale merssa Ioppemit kannitok; ajokærsuket tava tussaramiko Petruse taivkanétok, taursomunga angutingnik marlungnik aulartitsiput, innellerlugolo kajumingnermik ornekollutik. 39 Petruse tava nækkoipok, illagællugiglo. Terssungalo pimet, kallianut pisipæt, uidlarnerillo tamarmik kikkarlutik illulerpæt, kejaulutiglo, illupaksello, annorarsello, Tabeab merssugei neijoradlarmattik, niptarpeit taursomunga. 40 Petrusiblo tamása annisinamigit, serkomigarpok tuksiarlunelo, timmalo assingarsok sállugo ima okarpok: Tabeá, makkitit! Uipok tava, Petrusiblo tekkogamiuk, ingipok. 41 Arkseisigulle tigullugo makkitipa, opertullo, uidlarnerillo kákoei,

umarsorlo sakkomersipa. 42 Tamannalo Ioppemiut tamarmik
tussaumauǽt, amerdlasúllo opertungorput Nálekamut. 43 Ud-
lorperksuillo Ioppeme unnikpok, Simon amiortok neijorlugo.

KAP. X.

Korneliusekut Petrusib okalluktuarbigimattik sáiniarput, koinekarlutiglo.

Angulle Zæsareamétok, Korneliusemik attelik, nálegáursok
sorssuktuksarperksoarnut, Italiamiunnik tairsennut; 2 Tauna
issumagiksóvlune Gudemut nálektok, iglokattinne tamása illag-
ællugit, innuillo tunniorártarpei tunnirsútinnik amerdlasór-
soarnik, Gudemullo tuksiartuinarlune. 3 Tauna tekkorsakar-
lune tekkunigluarpok udlótillugo, udlúb næliunǽrkota kollin-
illoængormet, Gudib Engeliǽtta isserbigællune imalo okar-
bigigāne: Korneliuseá. 4 Tekkogamiugle annilárpok, okar-
lunelo: Nálegak, sunauna? Taursomale akkia: Tuksiautit
tunnirsútittillo paunnga Gudemut pisimaulutik erkaumarsæng-
orsimaput. 5 Mānalo angutit aulartikit Ioppemut, Simonlo,
Petrusemik tairsak, kákogúk. 6 Taursoma Simon amiortok
neijorpa, iglokartok immab sinnane; taursoma okaussauātit
sullirsæksarnik. 7 Engelelo, Korneliusemut okalluktok, au-
larmet, kivgame illagik marluk, sorssuktuksarlo nálektime
illǽt, Gudemut nálektok, kákoei. 8 Tammakkoningalo taman-
nik unnibkárbigigadlaramigit, Ioppemut aulartipei. 9 Akkago
kaumet taukkoa ingerdlatillugit, iglorpáillo padlillermattigik,
Petruse merssakut iglúb kalliannut majoarpok tuksiaromaulune,
udlub næliunǽrkota arbenengormet. 10 Kāleramelo nerrio-
madlárkau, piksániglo nekkiksiormænne, tavainak ingminik
missigiungnǽrsok. 11 Killaglo angmarsok tekkoa, akkar-
bigigānelo mikliarsoak sórdlo, annoraminersoak sátok, nōee
sissamæt ingmingnut kellersorsimarsut, tamannalo nunamut
ninginekartok. 12 Tamattoma illuanétut nellinginait nunab
nerssútei, nyuartullo, paungortullo, tingmirsello killaúb attánétut;

13 Nippitsōg taursomunga tussartitok ima: Petrúseá, makkitit, tokkotsivlutillo nercheet. 14 Petrusele okarpok: Năgale, Nálegak, sulle nerringisainarama nellinginaursunnik maujungnartunnigloneet. 15 Nippelo tamanna aipæksánik piok taursomunga, ima: Gudib maujungnarungnérsitei, idlit maujungnartissengilettit. 16 Taimalo pingassunnik pinekartarmet, mikliarsoak tamanna ama killangmut kangattartinekarpok. 17 Petrusele ingmine nekkimalermet tekkorsenne pivlugit, sunasugællugolo tekkorsane tamanna, atta, tava angutit taivkoa, Korneliusib aulartitei, issertarbiub sillatanélerput, Simonib igloa apperkotigigamiko; 18 Torklorlutiglo, Simon, Petrusemik tairsak, apperkotigillerpæt, terssane sinniktarbekartugællugo. 19 Petrusible tekkorsane tamanna issumalliutigimago, Annernerub okarbiga: Areit, angutit pingasut apperkotigātit. 20 Kæ, makkitit, akkarlutillo illagikit, nangársutekaissengilatillo, uanga merssa taukko aulartinaukit. 21 Tava angutit taukko, taursomunga aulartitet Korneliusemit, Petrusib akkarbigei, okallukluneIo: Tamerssávunga apperkotigirsarse, suna tamaungnautigaissiuk? 22 Taukkoale okarput: Korneliuse, sorssuktuksennut nálegáursok, issumagiksok angut, Gudemullo nálektok, Iudillo tamarmik unnersiutigirsæt, taivna Gudib Engeliætta ajungitsúb okauka, idlit kákollutit iglominut, illingnit tussarkollugo okautsinnik. 23 Isserkolerpei tava, sinniktartillugillo. Akkago kaumet Petrusib aularkattigei, kattengutillo angutit illeisa illagigiæt Ioppemit. 24 Akkagolo kaumet Zæsareamut piput. Korneliusible nerriugekei, ekkardlinne ikkĭngutinnelo kakogadlaramigit. 25 Petruselo isseriartormet Korneliusib nellaukiartorpa, issigeinullo pædlorlune nálekpa. 26 Petrusible makkitipa okalluklunelo: Makkitit, uangatōg innuinávunga. 27 Okallukbigigadlaramiuk, isserpok, terssungalo amerdlasórsuit kattisimarsut naipipei. 28 Taukkolo ima okallugbigei: Nællungilarse, kannok tamanna angumut Iudiúrsomut sungiusimanængimet, pinek issernerloneet illagingisaminut (operkatigingisaminut) Gudible nællojungnér-

sikānga, innuk attauserloneet nellinginaunerarkonnago maujungnarnerarkonnagoloneet.
29 Taimaitomik nålèklunga tikkìutunga, kåkonekarama tamaunga. Tava māna appersorpause: Suna pivlugo tamaunga kåkovissinga?
30 Korneliusib sápa okalluklune: Udlut sissamæt nerringitsunga tamannalo tikkillugo aglæt, udlúblo nællunærkota kollin-illoængormet iglumne tuksiartunga. Sunauvalo, angut tava sångoamne kikkartok keblertomik annoralik.
31 Okalluklunelo: Korneliuseá, tuksiautittit tussartiput, tunnirsútittillo erkaumarsængorsimaput Gudeme.
32 Taimaimet māna Ioppemut aulartitsekeet, Simonlo, Petrusemik tairsak, illingnut kåkogúk, tauna innekarpok Simonib amiortúb igloane, immab sinnane; taursoma okarbigissauătit, tikkikune.
33 Erngerlunga tava illingnut aulartitsiunga, kujanakautillo tikkiunauit. Mănalo tamauta terssane, Gudib kénætta såne kattisimavogut, tussaromaulugit tamása Gudib pekkorsei illingnut.

(Epistel am Oster-Montage.)

34 Petruse tava ima okallulerpok: Māna illomut illissimalerpunga, Gude kennersirsómet innungnik tamannik nellinginarnik;
35 Taursomingale nálektok, illuartulliartorlo sumétorloneet innungne tamanne nellinginarne, tauna nuennerirsara.
36 Illissimauesseme okalluktuet, Gudib okautigekorsei Israelib kingueinut, ullapisautiksamiglo okallukorsimet Iesuse Kristusekut, tauna merssa nálegåvok tamannut.
37 Nunamelo Iudæame tamarsoarme okautáusimamætta, Galilæamillo pillerlutik, Iohannese koirsúmik okallungmet kingorna;
38 (Tussarivse) kanok Iesuse Nazaremio Gudib tennika Annernermik ajunginermik pirsaumiglo; tauna sakkirsarlunelo ajungitsulliartok, kaitsorsárlugillo tamása tornársúb pirsauneranétut, Gudib merssa aiparimanne.
39 Uagullo okalluktóvogut ussornartullirseinik tamannik Iudæame, Ierusalemmelo. Tauna tokkokæt, nivingarlugolo kerssungmut.
40 Merssa tauna Gudib umartika udlut pingajuænne, sakkomersillugolo.
41 Innungnut tamannut pinnago, uautiaulle, siornagut merssa

Gudib kennigarælluta okallukorsarigamissigut, uagut (Iesuse) nerrekattigigigautigo immerkattigællugolo tokkorsunnit makkisimamet kingorna.

(Epistel am Pfingst-Montag.)

42 Taursomalo okallukkoãtigut innungnut, okautigekollunelo Gudib ekkartóursirsungortimanne innúrsunnullo tokkungarsunnullo. 43 Tauna Profetit tamarmik okautigæt, taursomunga opertut tamarmik akkane issumakærbiginekaissammætta - õg ajortimingnik.

44 Petruse sulle taima okalluktillugo, Annernek ajunginek piok tamannut okautsinnik tussartunnut. 45 Petrusiblo illagirsei opertut, Iudiógalloet, tuppigusulerkaut, Annernerúb ajunginerúb tunnirsúta nællursunnuttõg koinekarmet; 46 Merssa tussaramikik okautsinnik adlennik okalluktut; Gudelo ussoringãrlugo pimarssuk. Tava Petrusib sápei okalluklune: 47 Kia immek pekkussenginerpa, koinekarkonnagit okko, uautitut pekkalersut Annernermik ajunginermik? 48 Koekoei tava Nálekab akkane. Taukkoalo kenúvigæt, udlut illeit neijortuarkollutik.

KAP. XI.

Petruse akkiniarlune okallukpok isersusiminik nællursunnut; Antiochiamiut opertungorput, taigornekarluliglo Kristomiunnik; kãngnekaissammet opertut pæjuktóput.

Tamannale tussaumarsaulerpok Apostelinnut kattengutinnullo, Iudæamétunnut, nællursuttõg nálektungorsimamætta Gudib okauseenut. 2 Petruselo Ierusalemmut pimet, opertut, Iudiógalloet, sakkitsarpæt. 3 Okalluklutiglo: Idlit issertotit angutinnut kippinekangitsunnut, nerrekattigisimaulugillo. 4 Petrusible pillerlune tamannik unnibkárbigiartorpei, okalluklunelo: 5 Iglorpængne Ioppemétunga, tuksiartillungalo uamnik missigiungnærsunga, tavainarlo tekkorsakartunga imaitomik: mikliarsoak sórdlo, anneraminersoak sátok, sissamannik, nõulik,

killangmit ninginekartok, uamnullo pirsok; 6 Illuanétullo
tagusaraukit, mallugællugillo tekkoakka nunab nerssútei, nyuar-
tullo, paungortullo, tingmirsello killaúb attanétut. 7 Nippitsõg
tussariga, uamnut ima okalluktok: Petruseá, makkitit, tok-
kotsivlutillo nercheet. 8 Uangale okalluktunga: Nãgale,
Nálegak, sulle nerringisainarama nellinginaursunnik maujung-
nartunnigloneet. 9 Nippible tamanna aipæksánik killangmit
akkiãnga imænna: Gudib maujungnarungnérsitei, idlit mau-
jungnartissengilettit. 10 Taimale pingasuriartarlune pimet,
tava taukkoa tamarmik ama killangmut kangattartinekarput.
11 Taimanelo erngeenak angutit pingasut sunauva iglúb sinnik-
tarbima sillatánélerput, Zæsariamit aulartitet uamnut. 12 An-
nernerúble okarbigãnga: taukkonunga illakollunga, nekkima-
konnangalo. Kattengutille angutit okkoa arbeneglit illagãnga,
angutiblo taursoma igloanut issertogut. 13 Taursoma tava
unnibkárbigãtigut: Engele iglomine kikkartok tekkogamiuk
unnerlune, imalo okarbigigãne: Angutinnik aulartitsekeet Iop-
pemut, Simonlo, Petrusemik tairsak, kákogúk. 14 Taursoma
okaussauãtit okautsinnik pidluautiksarnik, iglokattivillo tamar-
mik pidluautikseinik. 15 Okallulersillungalo, tavainak Anner-
nek ajunginek taukkonunga piok, sórdlo uagútinuttõg pirsok
issoanit. 16 Tava Nálekab okausee erkaiakka, ima okarme.
Iohannese koirsiok immermik, illivsele Annernermik ajungi-
nermik koinekaromárpose. 17 Taukolo, Nálekamut Iesuse
Kristusemut opertut, Gudib mãna tunnimagit tunnirsútiminik,
sórdlo uaguttõg pigamissigut, uanga tava suvlunga Gude in-
nertersinnaugiga? 18 Tamannale tussaramiko okausiksæro-
put, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: Gudib tava nællursuttõg
tunnigiei sáiniarsútiksamik innursútiksakarkollugit.

19 Siamartisimarsulle, taimane Stefanuse pivlugo nagliuk-
timattik, sakkillerput, Fæniziamut, Zipernemullo, Antochia-
mullo aglæt pivlutik, adlennullo okautsit okautigingileit,
Iudinnut kissienne. 20 Angutillo illeit, Zipernemillo Zirene-
millo pirsut, Antiochiamut pigamik, Grækerinnuttõg okal-

luleriput, okautigællugillo okautsit tussarnersut Nálekamik
Iesusemik. 21 Nálekablo arkseisa neijorpeit, amerdlasóperk-
suillo opertungorput, sáiniarlutiglo Nálekamut. 22 Illageek-
sulle Ierusalemmétut tamattominga tussaumaleramik, Barnabase
aulartipæt, sakkillerkollugo Antiochiamut aglæt. 23 Tau-
nalo terssunga pigame, Gudiblo saimaunera missigilleramiuk,
tipeitsulerpok, tamásalo kajumiksárpei, Nálekamétuinarkol-
lugit umamik aulaiaitsòmik; 24 Merssa issumagiksóvlune
angutáursok, illumiuliksóvlunelo Annernermik ajunginermik
opernermiglo. Innuillo amerdlasórsuit Nálekamut pigirsæng-
orput. 25 Barnabasele Tarsenemut aularpok, Sauluse ama
ujarniarlugo. 26 Naipiæmmingle, Antiochiamut pisipa. Ters-
sanelo illageeksunnétuarlutik okkiorsoak näuæk, innuperk-
suillo ajokærsorlugit; taimaitomik ajokærsuket Antiochiame
taigornekalerkärput Kristomiunnik.
27 Udlunne taukkonane Profetit Ierusalemmit Antiochia-
mut piput. 28 Taukkoale illæt, Agabusemik attelik, sakko-
merpok, annernekullo okaursiok, kängnersoakaissirsok un-
nerlugo, piomártuksamik nunennut tamannut; tamannalo
erkonioktög Klaudiuse Kaiseriótillugo. 29 Ajokærsukelle
nungullutik issumakattigeeksarput, ajugaringisamingnik kat-
tengutigeet Iudæamétut pæjuktaromaulugit tunnirsútinnik.
30 Taimailioriputtög, tunnirsútittiglo neksiupeit Barnabasemut
Saulusemullo, pisekollugit ittunnut.

KAP. XII.

Iako Herodesib tokkopa; Petruselo pisipa parnärsimauvingmut, Engelible ama annisipa; Herodese makkitasök pidlárnekarpok tokkomik.

Taimane illageeksormiut illeit nálegaunerúb Herodesib tigu-
kollugillo nagliuktekoei. 2 Iakole, Iohannesib kattenguta,
tokkotekoa pænnamik. 3 Iudillo mallugigamigit tamanna

illuarigæt, ama Petrusesōg tigukogia. Merssa udlut sérnа-
kangitsunnik timmiursartorbeet nedliutut. 4 Tigukogamiuglo
parnārsimauvingmut issertipa, sorssuktuksennullo sissamapai-
nut simniksigeeksunnut páritipa, issumakarame innungnut
sakkomersitsomaulugo, anniviksiorbik kangiupet. 5 Petruse
tava parnārsimauvingmétinekaralloartok, illageeksulle so-
rarrunnago tuksiupæt Gudemut 6 Herodesible merssa sak-
komersitsomamago, unnuak taivna Petruse sinniktok sors-
suktuksæk marluk akkornængne, kellersorsimaulune kallim-
nersoarnik sauiksoarnik marlungnik, pársirsullo issertarbiúb
sillatanétut, parnārsimauvik páriniarlugo. 7 Nálekablo enge-
liætta sunauva tikkilerpa, kaumarsúblo parnārsimauvik kau-
marsárpa; taursomalo Petruse pattikpa sennerágut, ittersár-
lugolo, okallukpok: Makkinæsuarit. Kallimnersuit sauiksuit
tava pærput arkseinit. 8 Engeliblo okarbiga: Ketteruser-
niarit, issigamalerlutillo; taimailiormello, okarbigigia: Kal-
liparset attillugolo mallinga. 9 Annivlune tava mallikpa,
nællovlunelo Engelib illomut taimailiorbigimanne, issumakar-
lunele tekkordlugakainartugællune. 10 Pigártulle siudleet
ardláillo arvkotigællugit annipuk, mattorsoarlo iglorperksoar-
nut sengmirsok tikkimængne, issumaminik mattuælersok
taukkonunga, annigamiglo, iglullo akkornættigut ingerdlaulu-
tik arvkosinek attausek nāgamiko, terssangainak tava Enge-
lib kemmekpa. 11 Petruselo ingminik illissimalerame, okar-
pok: Aitsait illomut illissimavunga, Nálekab Engeliminik
aulartitaminik annaukānga Herodesib arkseinit, Iudillo ner-
riursuseenit tamannit. 12 Taimalo ekkarsalerame, tava Mariab,
terssa Iohannesib, Markusemik tairsab, arngnætta igloa tik-
killerpa, terssanelo amerdlasút kattisimarsut, tuksiarlutiglo.
13 Issertarbiúblo silladliúb mattua Petrusib kassuktulermago,
niviarsiak, Rodemik attelik, aggerpok nálengniarlunelo.
14 Petrusiblo erinna illissarilleramiuk, tipeitsutiginermit isser-
tarbik mattuængila, akpallunele isserpok, okariartorlunelo
taukkonunga, Petruse mattórsúb sillatanétok unnerlugo.

15 Taukkoale okarbigæt: Oma sillæropotit. Taunale sak-
kikomangitsok seglungitsum unnerlune. Okarpulle: Terssa
Engelia. 16 Petrusible kassuktorkikia; mattuérbigigamikolo,
tekkoæt, annilárlutiglo. 17 Taursomale arksaminik ursser-
arpei nippangerkollugit, umibkárbigeilo, kannok illivlune
Nálekab annisikäne parnärsimauvingmit, okarlunelo: Iakolo
kattengutigeello okarbigiartorsigik tamattominga; annivlunelo,
aularpok- adlamut nunamut. 18 Kaumelle sorssuktukset an-
nilangärkaut Petruse pivlugo, kannok illissugællugo. 19 He-
rodesible ujaramiuk nenninnagolo, pársirsut kiglissiorkär-
lugit aularukoei; Iudæamillo aularpok Zæsareamut, terssané-
lerlunelo. 20 Merssa issumakarame Tiromiut Sidomiullo
sorssukomaulugit. Taukkoale illageeklutik ornikpæt, Blastu-
selo, nálegaunerúb kivgarsoa, okarbigekiksárpæt, sorssukon-
natik, merssa nunartik nekkiksakartarmet nálegaunerúb nuna-
nit. 21 Udlulle illænne nedliutitame Herodesib annorarsenne,
nálegaunerit attirsækseit, attivei, ivksiautamullo kiglissiorbing-
mut ingipok, okalluktuarbigællugillo. 22 Innuille torkluler-
lutik ima piæt: Terssa Gudib nippa, innúblo nippigingisa.
23 Erngerlugole Nálekab Engeliætta pidlárpa, Gude náleng-
nartingimago, kopperlullo nerrivlugo nungupæt, késalo an-
nernengærpok.

24 Gudible okausee agdliartorput, siaroarterinekarlutiglo
tamannut. 25 Barnabasele Sauluselo ama Ierusalemmut tik-
kipuk, neksiurset tunnirsútit nämaksigamikik, illagigiæktōg
Iohannese, Markusemik tairsak.

KAP. XIII.

Pauluse aulalerkärpok nælursunnut, piniartarlunelo taukkoa akkornénne.

Illageeksunnele Antiochiamétunne Profetit ajokærsoirsullo étut,
imaitut: Barnabaselo Simonlo, Nigeremik tairsak, Luciuselo,

Zirenemio, Mannahanelo, Herodesib, nunamut illainarmut
nálegáursúb, innurorsárkatla, Sauluselo. 2 Taukkoale Nále-
kamut náleklillugit ésisinnatiglo, Annernerub ajunginerub ima
okaupei: Barnabasemiglo Saulusemiglo kennersivigissinga
sulliarekorsamnut taukkonunga. 3 Tava ésisinnatiglo tuksiar-
put, arksamingniglo pattiklugik aulárkolerpagik. 4 Taukkolo
Annernerub ajungineruh aulartimattik, Seleuziamut pipuk,
terssangalo umiartorpuk Zibernemut. 5 Iglorperksoarnullo
Salaminemut pigamik, Gudib okausee okautigeit Iudit kattisi-
mauveenne. Iohanneseso̊g illagigiæk kivgarællugo. 6 Kik-
kertarlo tauna arvkotigællugo ingerdlagamik, iglorperksuit,
Pafusemik attiglit, tikkillugit, naipipæk angut angekok, Pro-
fetiókosersok, Iudiúrsok, Elimasemik attelik. 7 Tauna inne-
kartok tamattoma nunab nálegáne Sergiuse Pauluseme, ang-
ume sillalingme. Taursoma Barnabase Sauluselo kákopek,
Gudib okausee tussaromagamigit. 8 Tavale angekúb Elima-
sib arksoarillerpek, nunalo nálega opernauǽrsárniarlugo.
9 Saulusible, Paulusemiktőg tairsab, Annernermik ajunginer-
mik illumiuglúb irssikupa. 10 Okalluklunelo: Tauto-una
tornársúb kittorna, seglunermik pekkoserlungnermiglo taman-
nik illumiulik, illuartunnut tamannut akkerartortok, idlit
soraromangilatit, Nálekab arvkotigekorsei illuartut mumminiar-
uklugit; 11 Mănalo, atta, Nálekab arkseisa pidlárpătit,
tekpeelissautillo, sekkenerlo tekkussæradlaissauet. Terssang-
ainarlo tekpeelillerlunelo tărmiulerpok, maungainarlo sakkiv-
lune, ujarlerpok tessiortiksaminik. 12 Nunable nálegætta
taimailirsak tekkogamiuk, operpok, Nálekablo ajokærsúta
aijaisorutigingărpa.

13 Paulusele, illagirseilo, Pafusemit aularamik, Pergene-
mut, Pamfiliamétomut piput. Iohannesible kemmekpei, Ieru-
salemmut ama angerdlarlune. 14 Taukkoale Pergene kem-
mekiæt, Antiochiamullo Pisidamétomut pivlutik; terssanétil-
lutiglo Sabbateme kattisimauvingmut irsserput, ingilluliglo.
15 Inneitsissille Profetillo aglegeit attuarǽrsimamætta, kattisi-

mauviub nálegeisa okarbigiartorkoeit ima: Okkorse, angutit kattengutigeet, okausiksakaruse, innuillo kajumiksaromagussigik, tava okallugitse. 16 Pauluse tava nækkoipok, arksaminiglo ursseraiok, okallukłunelo: Okkorse angutit Israelittiná, Gudemut nálektoseá, nálegitse! 17 Innuit okkoa Gudiætta, angæjokáuvut kennerei, innuillo taivko ussornartunggortikei tekkornartáugadlarmætta nuname Egiptenme, terssanggalo annisikei tellerminik ajugakangitsomik. 18 Okkiullo 40 nãulugit kammagekiksárei illiorsusiænnik innukajuitsométillugit. 19 Innuperksuillo ekkardlekattigeet, arbenek marluit, nuname Kananemétut, nungukei, nunællo taukkonunga auggorpa immeraumik. 20 Tamattomalo kingornagut, okkiut 450-étillugit, kiglissioirsunnik tunniei, Profete Samuele innútserlugo. 21 Kingorna tava nálegaunermik piomaulutik kenúmætta, Gudib tunniei Saulemik, Kisib erneranik, angumik Benjaminib ekkardleenit pirsomik, okkiut 40 nálegaunerrokollugo. 22 Taunalo pæramiuk, Davi nálegaunengortipa taukkonunga, tauna ima okautiga: Davi nervsarãra, Iessib ernera, angut umættima illuarirsa, taursoma mallissauei tamása pekkorsakka. 23 Taursoma kingueinit merssa Gudib innungorkoa Iesuse, Israelittit annaursirsuksæt, sórdlo unnersóigadlarame. 24 Taunale (Iesuse) ajokærsoilersinnago, Iohannese Israelittinnut okallukãradlarpok koirsúmik sáiniarutiksamik. 25 Iohannesible udlungoenne nãleramigit, ima okarpok: Taunáungilanga issumakarbigirsarse; attale, kingunevkut tikkiutsomárpok, tauna kingakobigekara issigamæk singærlugik.

26 Angutiná, assærset kattengutigeet, Abrahab kingueisa kittorneiá, akkornauvsinétullo, Gudemut nálektut, okorseá! illivsenut merssa okautsit tamattominga annaursúmik okautáukorsáput. 27 Ierusalemmiulle, nálegeisalo tauna illissaringinamiko, Profetit okauseelloneet, Sabbatit nungullugit attuarnekartut, siunersinginamikik, erkótipeit, tauna ekkartóutinamiko. 28 Umnillo tokkokorsútiksamik nervsarbiginginamiko,

taimaitorle Pilatuse kenuvigæt tokkokollugo taursomunga.
29 Taunalo pivlugo agleket tamása erkótinamikik, senning-
arsomit akkartipæt, illivermullo illivlugo. 30 Gudible umar-
tika tokkorsunnit. 31 Udlullo amerdlasút sakkomerbigirsarei
majoarkattinne Galilæamit Ierusalemmut, taukkoalo merssa
okautigirsaræt innungnut. 32 Uaguttõg okallugbigigiause
unnersóutiginekartomik angæjokautinut; 33 Tamattominga
Gude erkortitsimet uagutinut taukkoa kittorneinut, terssa,
Iesuse umartinamiuk; taimatõg tuksiautinne erinnalingne
aipæne ima agleksimavok: Idlit erneragit, udlome erniaragit.
34 Tokkorsunnille umartinamiuk, kingorna irvsungorkonnago,
tamanna pivlugo ima okartok: Saimaursutsimnik, Davimut
unnersóutigirsamik, aulaisængerbigissauause. 35 Taimaito-
miktõg adlame tuksiaume ima okariok: Ajungitsorirset
irvsungorkussengilet. 36 Davile innútillune, Gudib pekkor-
seinik kivgartorsimagame, sinnikpãrtok tava, siudlimisullo
illinekartok illivermut, irvsungorlunelo; 37 Gudible umar-
tita tokkorsunnit, tauna irvsungungitsok. 38 Taimaitomik,
assærset kattengutigeet angutit, okkorse, nællojungnæritse,
Iesuse tauna pivlugo ajortoærursútiksamik okallugbiginekar-
pose, tamanniglo illuarsirsutiksennik, merssa illivsenut pigi-
nauiængitsunnik inneitsissinnit. 39 Taursomungale opertok,
illuartitávok. 40 Miannersoritsele, Profetit okauseesa er-
korkennauáse, imailut: 41 Okkorse, nachorsoseá, tekkog-
itse, annilárluselo nungutitse, innutilluse pilliaissægama, oper-
issengisauvsinik, tamattominga okarbiginekaruse.

42 Iudille kattisimauvingmit annimætta, nællursut kenúput
(Apostelinnut) Sabbatik akkornængne nungullutik okallugbig-
ekollutik okautsinnik tamakkoninga. 43 Kattisimauvingmelo
kattissimarsut auiksarmætta, tava Iudit amerdlasút, Iudekat-
tingortullo, Gudemut nálektut, mallingnikput Paulusemullo
Barnabasemullo. Taukkoale okallugbigællugillo kajumiksár-
peit, Gudib saimauneranétuinarkollugit. 44 Sabbatible tug-
liane iglorperksoarmiut tamangajengmik kattillerput, Gudib

okausee tussaromaulugit. 45 Innuperksuille taukko Iudit tekkogamikik, ningektorsoængorkaut akkiorniarlutiglo Paulusib okauseenut, akkiortarlutiglo mittautiginnikput. 46 Tamasale tussartillugit Pauluselo Barnabaselo iktoratik ima okallukpuk: Illivse merssa okallugbigirsariakalerkărtose Gudib okauseenik; mānale tamakko assiginnarlugit ajektoraussigik illivsenit, illivseniglo nangminek kingakonarsisinause innursúmut nāksaungitsomut, atta, tava nællursunnut sáissauguk; 47 Nálekab taima pekkomattigut, ima okarame: Nællursunnut kaumarsuksængortikivkit, annaursutigekollutit nunab issoanut aglæt. 48 Nællursulle tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, Nálekablo okausee ussorutigingărpeit, opertungorlutiglo tamarmik kennersimarsut innursúmut nāksaungitsomut. 49 Nálekablo okausee okautiginekaleriartorput tamattoma erkáne tamanne. 50 Arngnelle issumagiksut nálengnekartut, iglorperksoarmiullo nálegeit, Iudit tava pikkitorsoængortipeit, Pauluselo Barnabaselo nagliuktekollugik, ajeklugiglo aulartipagik erkamingnit. 51 Taukkoale issikettik karsséjaramikik taukkonunga, Ikonienemut pipuk. 52 Ajokærsukelle tipeitsungălerput illumiukalerlutiglo Annernermik ajunginermik.

KAP. XIV.

Ikonieneme Listramelo Apostelik piniartarpuk okalluktarlutiglo; Antiochiamut utterpuk.

Ikonienemétillutigle attautsekuk Iudit kattisimauviænnut isserpuk, okallungmænniglo amerdlasóperksuit, Iudillo Grækerillo, opertungorput. 2 Iudille opingitsut pikkititsivlutiglo ningektungortitsiput nællursunnik, akkerartorkollugit kattengutigeenut. 3 Sivissómiglo terssanépuk, iktoratiglo okallukpuk Nálegak tunnārællugo, taursomalo okautsinne saimaunartuglit opernarsillugillo, nællunærkotillo ussornartullirsello pekkogiei taukkoa arkseinik; 4 Iglorperksoarmiulle ingmingnik

auiksarniarput, illeisa Iudit illagilerpeit, illeisale Apostelik.
5 Nællursulle Iudillo, nálekettik illagællugit, pikkitorsoængormætta, (Apostelik) mittautigiomaululiglo millóromamattik
ujarkennik. 6 Mallugilerpæk tamanna kemmävlutiglo iglorperksoarnut Likaoniamétunnut, Listramut Derbenemullo, tamattomalo erkánut. 7 Terssanelo okautsit tussarnersut okautigeit.
8 Angulle Listramétok ivksiainariakartok, niulukame, pissujuilunelo erniursok, sullelo pissungisainartok. 9 Pauluse
okalluktok taursoma nálengmanne, irssigiuarpa, mallugigamiuglo opermet ikkiornekaissæsugællune. 10 Tava nippitómik ima okarpok: Nækkoillutit kikkarluarit. Nækkoinæsuarpok tava pissulerlunelo. 11 Paulusible taimailirsa innuit
tekkogamiko, niblingärput, Likaoniamiullo okauseet attorlugit, okalluklutik: Gudit innuktun-élerlutik akkarbigätigut;
12 Barnabaselo aitserpæt tava, Iupiteremik, Pauluselo Merkuriusemik, aipaminit okalluktartómet. 13 Iupiterible Pellessiætta, taukkoa iglorperksuisa anatænnétúb, tava umingmait niakorutillo äpei issertarbiksoarmut, tunnirsiomaulunelo
innuit illagællugit. 14 Aposteligle, Barnabasiblo Paulusiblo,
tamanna tussaramiko, annorarsettik alliktorpækit, akpallutiglo
innuit akkornænnut pipuk, torklorlutiglo. 15 Ima okarpuk: Angutiná, okkorse, sullivisse tamäne? Uaguktög illivsesut innúvoguk tokkojarsunnik timmekarlunuk, okautsinniglo
tussarnersunnik okalluktóvoguk illivsenut, sáiniarkolluse okkonanga Gudiúngitsunnit Gudemut tokkosuitsomut, taursoma
pingortimagit killaglo nunalo, immauviksoarlo, illuanétullo
tamása; 16 Taursomalo itsaligame nællursut tamása issumamingnik innúniartut innertingikalloarei; 17 Umnit ingminik nangminek nællunæjartartok, kabsersoarniglo pirsartaramissigut ajungitsomik, siedlerkorsivlunelo killangmit, nunablo
merkoee náulerkorsarei, nekkiksautiniglo tunnirsarluta, innúdluartillutalo umættivut tipeitsuktitarei. 18 Taimalo okallukamik, innuit innerternek ajungajekpeit, tunniomamattik
tunnirsútinnik.

19 Iudille, Antiochiamit Ikonienemillo terssunga piput, innuillo okaukiksarmattigik Pauluse millórpæt ujarkennik, iglorperksuillo auatænnut unniarlugo piæt, tokkosimasugigamiko. 20 Ajokærsukelle illulermænne, makkipok, iglorperksoarnullo isserlune; akkagolo kaumet, Barnabase aiparællugo, terssanga aularpok Derbenemut. 21 Iglorperksoarnelo taukkonane okautsit tussarnersut okautigeit, ajokærsugartärlutiglo amerdlasúnnik, utterlutiglo ama Listramut, Ikonienemullo, Antiochiamullo. 22 Ajokærsukello tarneit nekkursektipeit, kajumiksárlugillo opernermik sorarnauærkollugit, imalo pieit: Nagliungnartorpérksuit attorlugit isseriakarauta Gudib nálegauvianut. 23 Tamattigullo illageeksunnut pársirsokartitsipuk ittunnik, tuksiarlutiglo ésisinnatiglo taukko sernigekoeit Nálekamut operbigirsænnut. 24 Pisidia tava arvkotigællugo Pamfiliamut pipuk; 25 Gudiblo okauseenik okallukamik, Attaliamut utterpuk; 26 Terssangalo umiartorpuk Antiochiamut, tamerssa aularbigigalloæk, Gudib saimauneranik siornagut pekkonekaramik sullirsamingnut, tamakkolo māna nāmaksigeit. 27 Taimaitomik terssunga pigamik, illageeksut kattisimatipeit, okallugbigællugillo kannok ussornartigirsunnik Gudib piniartungortimattik, kannorlo nællursuttōg opernermut pekkosimamagit. 28 Terssanétualerpuk tava ajokærsuket neijorlugit.

KAP. XV.

Apostelit kattisimauviksoakarput Ierusalemme, nællursunnullo aglekput nællunæjarbigællugit malligækseinik; Pauluse aipæksánik nællursunnut aularpok.

Iudæamillo pirsut illeisa, kattengutigeet ima ajokærsólerpeit: Kippekungikuse Mosesib illerkorekorseinik, pidluartungorsinnaungilase. 2 Tamannalo pivlugo ingmingnut akkerartortut Paulusib Barnabasiblo aksut sakkitsaukattigimattik,

pekkorsilerput tava, Pauluselo Barnabaselo, adlello illættik,
aularkollugit Ierusalemmut Apostelinnut, uttokaunernullo,
appersút tamanna pivlugo. 3 Illageeksunnit tava illagine-
karlutik aularput, Foenizia Samarialo arvkotigællugik, næl-
lursullo sáiniarsusiénnik unnibkaramik, kattengutigeet tamása
tipeitsungnangärtokartipeit. 4 Ierusalemmullo tikkimætta,
illageeksut Apostelillo, uttokaunerillo niobiorpeit, taukko-
nungalo okaursiput, kannok Gudib piniartungortimattik. 5
Farisæerille illeit, opertungorsimarsut, nækkoiput, ima okal-
luklutik: Kippirsariakarpumme, okautariakarlutiglo Mosesib
inneitsissei mallekollugit.

6 Apostelille uttokaunerillo kattillerput, ivko okautsit
kiglissiutigællugit. 7 Tekkisómiglè okallukattigeeksarmætta
Petruse nækkoipok, ima okallugbigællugit: Angutit, assærset
kattengutigeet, illissimauarse, ardlagut Gude akkornautine
kennersimet, kannimnit næellursut tussarlerkollugit okautsin-
nik tussarnersunnik, operkollugillo. 8 Gudiblo, umættinnik
illissimarsub, næellokutsungnærsipei, Annernermiglo ajunginer-
mik tunnisimauei, sordlo uaguttōg pigamissigut; 9 Attau-
serlo nelligeeksikátigut uagullo taukkolo, umætteillo ivler-
narsikei opernermik. 10 Saogme tava māna Gude urs-
serpissiuk? ajokærsuket nangmagakartinnausigik, merssa
siudlivsaloneet uagulloneet ajukauvtinik? 11 Operpogulle
Nálekab Iesusib Kristusib saimauneranik pidluartinekaissæg-
auta taimailuinnartomik sordlo taukkoa. 12 Tamarsoarmik
tava nippangerput Pauluselo Barnabaselo náleklugik, okal-
luktuarmænnik kannok aktigirsunnik næellunærkotinnik us-
sornartullirsenniglo Gudib piniartungortimattik næellursut ak-
kornénne.

13 Taukkoalo okallussérmennik, Iako ima okallulerpok:
Angutit, assærset kattengutigeet, náleksinga! 14 Simon Pe-
truse okalluktuarpok, kannok illiorlune Gudib næellursut issu-
magimagit siudlermik, taukkoningalo ingminut innuksarsil-
lune attermine. 15 Taimainiputtōg Profetit okauseet, ima

agleksimarsut: 16 Kingorna utteromáriunga, Daviblo igloa oppisimarsok sennakiklugo, asserornereelo sennakikomauakka, napparkiklugolo pissauara; 17 Innuit ammigakuit Nálekamut piniarkollugit, nællursullo tamarmik aglæt, attimnik taigornekartut; tamersa Nálekab, tamakkoninga tamannik pirsartub okausee. 18 Gudib pingortitenne tamása illissimauei sillarsúb aulakautánit aglæt. 19 Taimaitomik pekkorsiunga imaitomik: Gudemut sáiniarsimarsut, nællursunnit pirsut, nekkimatekonnagit. 20 Aglekbigekollugille, Gudiúngitsut maujungnartoeenik pinauærkollugit, arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, ippisimarsomiglo aungmiglo nerrekonnagit. 21 Itsarsoængorporle, Mosesib okauseenik okalluktokartarmet iglorperksoarne tamanne, Sabbatillo nungullugit attuarnekartarput kattisimauvingne.

22 Apostelit uttokaunerillo, illageeksullo tamarmik tava illuarillerpæt, illættik angutik kennerlugik, Antiochiamut aularkollugik Pauluselo Barnabaselo illagællugik, terssa imaituk: Iudase, Barsabasemik tairsak, Silaselo; angutik taukkoa ajokærsoirsóursuk kattengutigeeksunne. 23 Taukkolo aglekennik neksipeit imaitunnik: Apostelit, uttokaunerillo, kattengutigeello, pidluarkoeit kattengutit nællursunnit pirsut, Antiochiamétut, Siriamétullo, Ziliziamétullo. 24 Uagut tussarauta, uagutinit pirsut illeisa nekkimatikāse-gōg ajorkærsútinnik, tarniselo asserorlugit, ima okarlutig-ōg: Kippikoniaissause, inneitsissillo malliklugit; umnit tamanna pekkorsaringikalloarautigo taukkonunga. 25 Taimaitomik illageekluta kattisimatilluta, ima issumarsogut: Angutit kenneromaulugit, illivsenullo aularkollugit, illagekollugillo assærsautingnut Barnabasemullo Paulusemullo. 26 Taukkoa merssa tarnittik erdliginnagit tunniupeit, Nálegauta Iesusib Kristusib akka pivlugo. 27 Aulartipauvuk tava Iudaselo Silaselo, tamattomingatōg okaursiartorkollugik okautsinnik. 28 Annernerúb ajunginerúb uagullo illuarigautigo, adlamik erdlokonartomik piniagæksakartitsomangilause, imaituinnaille

pirsariakartut illivsenut pekkorsarauvut: 29 Gudiúngitsut
maujungnartoeenik pinauærkolluse, aungmiglo ippisimarso-
miglo nerrekonnase, arngnaunekarkonnase angununekarkonna-
selo; tamakkonunga miannersoruse, illuartulliarpose. Innúl-
luarkonarsisitse!

30 Taukkoa aularkonekaramik, Antiochiamut piput, ters-
sanelo operkattigeeksorperksuit kattisimatinamikik, agleket
tamakko tunniupeit taukkonunga; 31 Tamakko attuarami-
kik, tupedlerlutik tipeitsulerput. 32 Iudasele Silaselo ama
Profetiógamik, kattengutigeet kajumiksárpækik nekkursektil-
lúgillo okauserperksoarnik. 33 Terssanétuaradlarmenniglo,
kattengutigeet angerdlarluarkolerpagik Apostelinnut. 34 Si-
lasible illuareka, terssane unnikomaulune. 35 Paulusele
Barnabaselo Antiochiamétuarpuk, adlello amerdlasút illagæl-
lugit, ajokærsoiniartarlutiglo okalluktarpuk Nálekab okau-
seenik.

36 Udlulle illeit nāmætta, Pauluse Barnabasemut okarpok:
Ama aularluk, kattengutivullo tikkerariartortigik tamása iglor-
pamiut siornagut okallugbigirsauvut Nálekab okauseenik,
missiliklugillo kannok illiorsuseenik. 37 Barnabasib tava
Iohannese illakolerpa, Markusemik tairsak. 38 Taunale
illagiomaulugo Paulusib illuaringila, merssa siorna kemmeng-
mattik Pamfiliame, piniarkattigingimattiglo sulliarekorsamut.
39 Ingmingnut tava taima sakkitsaupuk, auiksarlutik aglæt,
Barnabasiblo Markuse aiparillerpa, umiartorlunelo Ziper-
nemut.

40 Paulusible Silase aipara, aularmello kattengutigeet
Gudib saimauneránut pekkoæt; 41 Ingerdlavlunelo Siriene
Zilizienelo arvkotigigamikik, illageeksut nekkursektipei.

KAP. XVI.

Paulusib Timotheuse illæssiara, Filippemullo piok; Lidia opertungorpok; annernepilluk annisinekarpok; Apostelik parnārsimāuvingmut pisitāupuk; parnārsimauvingmut pársirsok sáiniarpok; Pauluse ipperarnekarpok.

Derbenemulle Listramullo piok attalo, ajokærsugak ters-
sanétok, Timoteusemik attelik, taursoma arngna Iudiúrsok
opertok, angutale Grækiúrsok. 2 Tauna unnersiutigæt kat-
tengutigeet, Listramétullo Ikonienemétullo. 3 Tauna Paulu-
sib illæssiariomagamiuk, kippiva, Iudit terssanétut pivlugit;
anguta tamarmik illissarimarssuk Grækiúrsok. 4 Iglorperksuille
arvkotigigamikik, taukkoa innuinnut mallikoeit inneitsissit,
Apostelit uttokaunerillo Ierusalemmétut pekkorseit. 5 Illag-
eeksut tava aulaiængersinekarput opernerme, udlullo nungul-
lugit amerdliartorput. 6 Frigiale, nunalo Galasia arvkotigi-
mattigik, Annernerúb ajunginerúb okallukongilei Asiame. 7
Misiamulle pigamik, Bitinia arvkotiginiaralloarpæt, Annerner-
úble pekkongilei. 8 Missia tava sarssunamiko Troasemut
piput. 9 Unnuamelo Pauluse tekkordlugakartok imaitomik:
Angut Mazedoniamio kikkartok, kennúyigællugolo ima okar-
pok: Tessammunga Mazedoniamut peet, ikkioriartorlutalo.
10 Taimaitomigle tekkordlugakarsimagame, erngerdluta tava
Mazedoniamut aularniarpogut, nekkimanginauta, Nálekab taiv-
kunga kákomattigut, taukkonunga okallugiartorkolluta okaut-
sinnik tussarnersunnik.

11 Troasemit tava aularpogut, Samotrazialo torainarlugo,
akkagolo kaumet Neapolinemut piogut. 12 Terssangalo Fi-
lippenemut pigiogut, tamerssa nunab Mazedoniab iglorperksoee
ajunginerit, nellinginarnik innuglit. Udlulle illeit terssané-
tuarpogut iglorperksoarne. 13 Sabbatiblo udloa nedliumet,
iglorperksuit auatænnut anniogut, kook tikkillugo, terssane
tuksiartarbekarmætta, ingillutalo, arngnet, terssunga kattisi-

marsut, okallugbigauvut. 14 Arngnarlo, Gudemut nálektok,
Lidiamik attelik, Purpuremik niuvertartok, Tiatiramiunnit
pirsok, tauna nálengniarmet, umætta Nálekab angmarpa, Pau-
lusib okausee siunersiksáulersillugit taursomunga. 15 Tau-
nale iglokattinnelo koinekaramik, innellerpätigut, okalluklu-
nelo: Nálekamut opertósugigussinga, tava iglumnut isser-
niaritse, terssanétuarluselo. Isserkollutalo okaukiksárpätigut.
16 Illánele tuksiartarbingmut ingerdlatilluta, niviarsiab pard-
lekpätigut, tauna erkotuksennik okalluktomik annernekarame,
nálekenne tava pissórsótitarei okallungnerminik erkotuksennik.
17 Tauna Paulusemut uautinullo mallingniktainarpok, tork-
lorlunelo ima okallukpok: Innuit okko Gudib kotsingnerrúr-
sub kivgarei, illivsenut okautiginiktut arvkotiksamik pidluar-
nartomut. 18 Taimailiortartok tauna udlorperksuit. Paulu-
sible tamanna erdlokirsútiga, keviarlunelo annernek okar-
biga: Iesusib Kristusib akkane okaupaukit, omanga anne-
kollutit; terssangainak tava anniok. 19 Nálegeisale tekkoga-
miko piksarsissærmattik, Pauluselo Silaselo tigullugik aularu-
pagik niuvertarbingmut nálekennut. 20 Sorssuktuksello ná-
legeinut pisipagik, okalluklutiglo: Innuk okkoa Iudiúrsuk,
iglorperksoautalo innuee asserorpeit; 21 Ajokærsoiniarpuglo
illerkunnik uautinut attugæksaungitsunnik, malligæksáungit-
sunniglo, Romiógauta. 22 Innuit tava taukkonunga pikki-
torsoængorput, sorssuktuksello nálegeisa annorajarkoagik
ipperartorkollugiglo; 23 Taimalo aksut ipperartorárамikik
parnärsimauvingmut pisipagik, parnärsimauvingmullo nálegak
okaupæt, parekiksarkollugik. 24 Taima pekkomænne nálek-
pok, parnärsimauviúblo innánut illudlerpámut pisipek, niuki-
kuglo parnärsarlugik kerssuksoarmut. 25 Unnuarle ketterar-
met Pauluse Silaselo tuksiarpuk, tuksiaumiglo Gude ussorék;
parnärusimarsullo merssa nálektut taukkonunga. 26 Ters-
sangainak tava nuna seiuktorsoængorkau, parnärsimauviúblo
tungauvia aglæt aulasorsoængorpok; erngerlatiglo mattuee
tamarmik mattuælerput, tamarmiglo kelleruteit kellerursærput.

27 Parnärsimauvingmulle nálegak itterame, parnärsimauviúblo
mattuee angmarsimarsut tekkogamigit, pænnane ammuva ing-
minik tokkoniaromaulune, issumakarame parnärusimarsut
kemmäsimasugællugit. 28 Paulusele niblingärpok, okalluk-
lunelo: Illingnik pidlárniarkennek, tamauta tamänépogut.
29 Nennerúmik tava kákorsivlune isseræsuarpok, olillerlunelo
pædlorpok Paulusib Silasiblo issigeinut; 30 Annisillugiglo
ima okarbigipek: Assærsæk nálekængá, sullissaunga pidluar-
tungorkollunga. 31 Akkiáek: Nálekamut Iesuse Kristusemut
operit, pidluaissautit tava, iglokattittillo. 32 Nálekablo okau-
see okautigeit taursomunga, iglokatteinullo tamannut. 33
Erngerlunelo unnuak tammanna ingminut pisipek, unnattar-
nerkiglo allerterlugit; erngerlunelo nangminek koekovok,
illænnelo tamarmik. 34 Iglominullo pisipek nerisillugiglo,
iglokattinnelo tamása tipeitsukattigei, Gudemut opertungorsi-
magame. 35 Kaumelle sorssuktukset nálegeisa, iglorperksuit
kivgeit aularkoeit, ima okariartorkollugit: Innuk taukkoa
aularlik. 36 Okautsillo tamakko parnärsimauvingmut nálekab
okautigei Paulusemut, okallukłune: Náleket tamaunga okar-
iartorkorsiput, parnärutsæjarkollutik. Taimaitomik mäna an-
nigitsik, tupedlerlutiglo aularitik. 37 Paulusible okarbigei:
Taukkoa unnattarkogamissiguk innuit tekkoænne, umnit pir-
sútekaratik kiglissiornekaranugloneet, mersea umnit Romiúr-
soguk, pisillunuglo parnärsimauvingmut mänalo angiortomik
annisikolissægätiguk? Nägale taimaissengilak, ivkoale nang-
minek annisitsartorillissiguk. 38 Okautsille tamakko iglor-
perksuit kivgeisa okautigiartorpeit nálekennut, taukkoalo erk-
silerput, tussaramikik Romiúrsuk. 39 Ornikpagik tava, okau-
kiksarniarlugiglo annisipagik, kenúvigællugiglo iglorperksuit
kemmekollugit. 40 Parnärsimauvingmit annipuk tava, Lidia-
mullo pullariartorlutik, kattengutigeello tekkoræramikik tuped-
lersárlugillo, aularpuk.

KAP. XVII.

Pauluse okalluktuarlune nagliungārpok, terssa Tessalonikame, Berroenemelo Atenemelo, amerdlasórsuillo sátinekarput Iesusemut.

Amfipolinelo Apollonialo arvkotigigamikik, Tessalonikamut
pipuk, terssane Iudit kattisimauvekarput. 2 Paulusib tava,
illerkone attorlugo, isserbigei, Sabbatillo pingasut okallug-
bigei agleket attuarlugit. 3 Tamakkoningalo ajokærsorlugillo
nevsuiarbigei Kristuselo anniartitæksáursok tokkorsunnillo mak-
kituksáursok unnerpa, ima okarlune: Iesuse tauna, illivsenut
okautigirsara, Kristusióvok. 4 Taukkoa illeit tava opillerput,
Pauluselo Silaselo illagillerlugik, taimatõg Grækerit Gudemut
nálektut amerdlasórsuit, arngnettõg nalengnekartut amerdla-
kaut (opilleriput). 5 Iudille utterreetsorsuit ningellerput, ang-
utepillurksoarniglo innupillungnik peblerortunnik illatárniar-
lutik kattillerput, iglorperksoarmiullo pikkitorsoængortillugit,
Iasoniblo igloanut sorssugiartorput, taukko annisitsuklugik in-
nungnut. 6 Nenninginamikigle, tava Iasone, kattengutigeello
illeit, pisipeit iglorperksoarmiut nálegeinut, niblidlárlutiglo
okallukput: Innuk okko sillarsúb innueenik tamannik pikki-
titsirsuk, tamaungnariputtõg; 7 Taukkolo Iasonib sinniktar-
kopek ingmine, taukkoalo tamarmik Kaiserib inneitsissei ná-
lengisinnarpeit, adlalo nálegaunerrúrsok unnerlugo, terssa-gõg
Iesuse. 8 Taimaitomigle pikkitipeit innuit, iglorperksoar-
miullo nálegeit, tamattominga tussartut. 9 Iasonible illeisalo
akkiniarsimamatiik ipperarpeit tava.

10 Unnuamele Pauluselo Silaselo erngerdlugik kattengu-
tigeet aulartipagik Berroenemut; terssungalo pigamik Iudit
kattisimauviænnut isserpuk. 11 Taukkoa merssæ ajunginer-
rúrsut Tessalonikamiunnit, kajumiklutiglo okautsit nálekpeit,
udlullo nungullugit agleket attuarkiksárniarpeit, arssigeeksi-
niarlugit. 12 Taukkoa amerdlasút tava opillerput, Grækerittõg

nálengnekartut, arngnello angutillo, ikkingitsut. 13 Iudille Tessalonikamiut kallerchinamik, Berroenemetsŏg Pauluse okallungmet Gudib okauseenik, terssungatŏg piput, innuit pikkitillugit. 14 Kattengutigeelle Paulușe erngerlugo aulartipæt, immab kiglinganut pekkollugo, Silasele Timoteuselo unnikpuk terssane. 15 Paulusible unnersorteisa pissipæt Atenemut, okariartorkonekaramiglo Silasemut Timoteusemullo (Pauluse) ornigæsuarkollugo, ama utteriput.

16 Paulusible taukko uttakillugik Atenemétillune, annernermine allieisungălerkau, iglorperksoarmiut taukko tekkogamigit kivgartorpedlárkerssut Gudiúngitsunnut. 17 Taimaitomik Iudit, Gudemut nálektut, okallugbigigalloarpei kattisimauvingme, niuvertarbingmetsŏg udlut nungullugit orniktinne pigalloarei; 18 Illissimajomatórsuille illeisa, terssa Epikurerit Stoikerillo, sakkitsarpæt. Illeillo okarput: Piungitsunnik okalluktorsoak una, kannongétunnik okausekaissaua? Illeille okarput: Sórdlo Gudităinik okallukomarsok illiorpok. Merssa taima piæt, okallugbigimattik okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik makkirsusermiglo (tokkorsunnit). 19 Tiguæt tava aularullugolo kiglissiorbiksoarmut, okallukiutiglo: Ajokærsútităk tamanna, okautigirset, nællojungnærsinnauarput? 20 Idlit merssa tussangisainakautinik tussartinautigut, sunáunersok tamanna illissimajomadlárparput. 21 Atenermiulle tamarmik, tekkornartello, terssanelo nunasiakartut, adlamik issumakarniængitsut, nutámik kissienne okallukomaulutik tussaromaulutiglo. 22 Paulusele kiglissiorbiksúb kekkane kikkarlune ima okallukpok: Okkorseá, angutit Atenermiut, mallugause, tamannik opernerdlukpedlártorsógause. 23 Terssane sakkigama, Gudiúngitsunnut nálekbiksesse kemmerdlórniarlugit, tunnirsirsarbik tava tikkipara, imaitomik aglengnelik: Gudemut nællunariomut. Nællursarse tava nalekaussiuk, mŭna tauna okautigara illivsenut. 24 Gude sillarsoarmik, tamattomanétunniglo tamannik, pingortitsirsok, merssa nálegáugame killangmullo nunamullo, innekararaingilak nálekbiksoarne ark-

sennik sennasimarsunne; 25 Innuillo arkseinik kivgartorbig-
inekanginioktōg, sórdlo sumik ajorsartok, merssa nangminek
tamása tamanne innursútekartillugillo annernekartinamigit;
26 Innuperksuit tamása pingortikei áungmit attautsemit, nu-
narsoarlo tamát innersorlugo, kiglikbekartikadlarlugillo innú-
mersorsusiænnik nunasiækseiniglo. 27 Nálegak ujarniakol-
lugo, missigiginnaunerlugolo nenniginnaunerlugolo; naug tam-
makerluta ungesingikalloarpātigut. 28 Taursomane innúgauta,
aulavlutalo étuarauta. Taimatōg illæsse, tuksiautinnik aglek-
tut, ima okariput: Taursomanga pingortitávogut. 29 Gude-
mit tava pisimagauta, issumakaissengilagut, Gude arssersóut-
somaulugo arssillirsennut sennasimarsunnut Goldemit Silvere-
milloneet ujarkennilloneet, innuit issumeinik taimailirsen-
nut. 30 Taimaitomiglo innuit nællursorsótillugit Gudib irs-
sigingitsūrsaralloarei, mānakulle innuit tamása tamannétut
sainiarkoei; 31 Udlok merssa nedliutitæksak taigamiuk, sil-
larsúb innuee tamása illuartomik ekkartóutitsomaulugit Ang-
umut ekkartóursirsungortitaminut, taunalo tokkorsunnit umar-
tinamiuk kingorna tava tamása opernek ajornarungnærsipei.
32 Tokkorsunnigle makkitsomártunnik tussaramik, illeit mit-
tekput; Illeille okarput: Tamattominga ama tussarkikomár-
pautigit. 33 Taimalo Paulusib kemmekpei. 34 Angutille
illeisa neijorniarpæt opillerlutiglo; taukkoa illæt Dionesiuse,
kiglissioirsut illæt, arngnarlo, Damarisemik attelik, adlettōg
illagigieit.

KAP. XVIII.

Pauluse ajokærsoiok Korintuseme, Efesuselo arvkotigællugo utteriok Ierusalemmut.

Kingorna tava Pauluse Atenemit aularpok, Korintusemut
pivlune. 2 Terssanelo Iude naipipa, Akvilasemik attelik,
Pontuseme innungortok; kissienne Klaudiusib Iudit tamása

Rommit aularkomattik, taana Italiamit tikkiukammerssok, nulle Priscilla aiparællugo. 3 Taukkonunga (Pauluse) pullarpok, attauserlo nelligeeksomik sullikattigigamigik, neijulerpek, sennachviniarlunelo, itsellirsógamik. 4 Sabbatillo nungullugit ajokærsoirsarpok kattisimauvingme, Iudillo Grækerillo okautsiminik kajumiksárpei. 5 Silasele Timoteuselo Mazedoniamit pimænnik, Annernerúb Pauluse innerpa, Iudinnut okallukollugo Iesusemik Kristusiúrsomik. 6 Taukkoale akkerartormætta okauserluklutiglo, annorarsenne karsséjarpei, okarbigællugillo: Aukse niakuvsinut pille, terssa, pingitsóvlunga mattoma kingorna nællursunnut aulaissaunga. 7 Tamannalo kemmekamiuk, angutib, Iustusemik attiglúb, igloanut isserpok, tauna Gudemut nálektóursok, igloalo kattisimauviúb tuglera. 8 Krispusele, kattisimauvingmut nálegáursok, opertok Nálekamut, iglokattinne tamása illagællugit; Korintumiuttög amerdlasút nálektut opertungorput, koekollutiglo. 9 Nálegarle unnuame Paulusemut tekkotipok ima okarlune: Erksekennek, okalluksinnaille, nippangernauérlutillo. 10 Aiparigaukit, kimilloneet pinekarnauieissenginauit nagliungnartomik, merssa innuit pigirsæksakka amerdlakemætta iglorperksoarne makkonane. 11 Terssanétuarpok tava okkiok attausek, kaumetillo arbeneglit näulugit, ajokærsorlugillo Gudib okauseenik. 12 Gallionele nálegáutillugo nunamut Achajamut, Iudit illageeklutik Pauluse peblingärmiarpæt; ekkartóursivingmullo aularupæt. 13 Okalluklutiglo: Innuit oma kajumiksárpei, Gudemut kivgartorkollugit, inneitsissit merssa mallekomagit. 14 Paulusele okallukomalermet, Gallione Iudinnut okarpok: Assærset Iudit okkorse, illueitsulliak pekkoserlungnerloneet pinekarpennik, tussaromaissægalloarivse; 15 Tamannale appersútáumet, ajokærsút okautsillo akkillo, inneitsisselo pivlugit, tava illivse nangminek tamanna piarse; uanga ekkartóursiomangilanga tamanna pivlugo. 16 Ekkartóursivingmit tava aularkoei. 17 Sostenesele, kattisimauviúb nálega, Grækerit tamarmik tava tiguæt unnattarlugolo ekkartóursiviúb

sáne. Tamannalo Gallionib assiginnarpa. 18 Pauluse sullo
terssanétuaradlarame, kattengutigeet tava soraruliksamik okal-
lukbigei, Siriamut umiartoromagame, Priscillalo Akvilaselo
illagællugik; Kênkreamétillunele nutsenne kippiei, angerute-
karame. 19 Efesusemullo pigame terssunga kemmekpek;
nangminerle kattisimauvingmut isserpok, Iudillo okallugbigei.
20 Taukkoa tava innellerpæt, ama unnigbigekollutik, akkoar-
ingileilé; 21 Nāgaliksamiglo okallugbigei, ima okarlune:
Ierusalemme merssa udlorsioriakarpunga tuglermik; orniko-
máriausele, Gudib pekkoppanga. Efesusemit tava aularpok.
22 Zæsareamullo pigame majoarpok, kattengutigeello okallug-
bigigamigit innúlluarkollugit, aulariok tessamunga Antiochia-
mut. 23 Terssanétuaradlaramelo, ama aularlune, nunæk Ga-
lazia Prigialo sakkivigipek kingudlereeksarlugik, ajokærsukello
tamása nekkurseklipei. 24 Iudele, Apollomik attelik, Alek-
sandriame innungortok, angut okallungnermik ajungitsorsoak,
aglekenniglo illissimarsorsoak. Efesusemut tikkiupok. 25
Tauna ajokærsorsimagame Nálekab ajokærsutánik, annernerme
pilleritsektóvlune okallukpok, Nálekamiglo ajokærsoiniarkik-
sarlune, umnit Iohannesib koirsirsarneranik illissimaginnartok.
26 Tauna kattisimauvingme okallulerpok tamása tussartillugit.
Akvilasible Priscillablo tussaramiko, ingmingnut pisipæk,
nevsuiarbigekiksarlugolo Nálekab ajokærsutánik. 27 Akaja-
mullo aularomamet kattengutigeet aglekput, ajokærsukello
kajumiksárpeit, tauna illæssiarekogamiko taukkonunga; ters-
sungalo pigame, saimaunermik opertungortisimarsut amerdla-
sút ikkiorpei. 28 Iudit merssa sorarunagit okausiksærotina-
migit, tamásalo tussartillugit, Iesuse Kristusiúrsok unnerpa,
agleket narkiksutigællugit.

KAP. XIX.

Pauluse Efesusemétuarlune ajokærsoiok koirsivlunelo; Demetriusib iglorperksuit pikkitorsoængortipei Pauluse pivlugo.

**Apollole Korintusemétillugo, Paulusib nunet kinginerit sak-
kivigigamigit, Efesusemut piok, terssanelo ajokærsuket illeit
naipinamigit. 2 Okarbigei: Opertungorsimagause Annernek
ajunginek pivissiuk? Akkiælle: Ajunginermik annernekar-
met tussangilagulloneet. 3 Ama appersoriei: Sumumme
tava koissimavisse? Akkiæt: Iohannesib koirsútigekorsanut.
4 Paulusele okarpok: Iohannese koirsigalloarpok koirsúmik
sáiniarutiksamik, innuille okaupei, kingunermigut tikkiutuksak
operbigekollugo, terssa, Iesuse pivlugo, Kristusiómet. 5 Ta-
manna tussaramiko, koekoput Nálekab Iesusib akkánut.
6 Paulusiblo arksaminik pattingmagit, Annernek ajunginek
taukkonunga piok; okautsinniglo adlennik okallulerput, er-
kotuksenniglo okalluklutik. 7 Angutillo taukkoa arkanek
marlúrsut. 8 Kattisimauvingmulle isserpok, sioranaelo okal-
lukpok kaumettit pingasut étillugit, ajokærsorlugillo okallug-
bigekiksárniarpei Gudib nálegauvianik. 9 Illeille mangertor-
sómætta operomannatiglo, ajokærsúllo tamanna okautiginerd-
luklugo innuperksoarnut, kemmekpei tava, ajokærsukello
ingmikórtipei taukkonanga, udlullo tappillugit okalluktarpok
angutib, Tiranusemik attiglúb, kattisimauviane. 10 Taimai-
liorporle okkiuk marluk-étillugik, késa tava Asiamiut tamar-
mik, Iudillo Grækerillo, tussarput Nálekab Iesusib okausee-
nik. 11 Gudiblo Pauluse piniartipa ussornartorsoarnik. 12
Allerterutei aglæt, annoraksello timmanut attuket, pivlugillo
illipattigik napparsimarsunnut, ajorungnærput tava nappauti-
mingnit, annernepilluillo taukkonanga anniput. 13 Iudille
illeit sakkirsáinartut, merssa angekóursut, nauiateilutik Nále-
kab Iesusib akka tainiarpæt annernepillulingnut, okalluklutiglo:**

Iesuse, Paulusib okautigirsa, pivlugo annekoause. 14 Taimailiortartulle illeit, tersséursut Skevasib Pellessiunerúb Iudiúrsub erneree arbenek marluk. 15 Annernepillúble sápei, okalluklunelo: Iesuse illissarăra, Paulusesŏg nællunginiara, illivsele kikuvisse? 16 Innúblo annernepillungmik illumiuglúb tava sorssuklugillo arktungilei kunnutillugillò, taimailiorbigimattiglo, iglomit tamattomanga kemmăput tammakaratik killersimaulutiglo. 17 Tamannale tussaumarsaulermet tamannut Efesumiunnut, Iudinnut Grækerinnullo, tamarmik tava erksirsorsoængorput, Nálekablo Iesusib akka ussornarsinekangărpok. 18 Amerdlasúttŏg, opertungorsimarsut, nællunæjariartorlutiglo uńnibkárput kannok illioralloaramik. 19 Amerdlasúllo piungitsunnik piniagæksakaralloaramik, makperseket kattersorpeit óulugillo, tamása irssigitillugit, tamakkoalo akkeet kissiniarlugit pigamikik, akkekartut anningaursennik 50000-nik. 20 Taima aktigirsomik Nálekab okausee agdliartorput pirsaunekaleriartorlutiglo.

21 Tamannalo nămaksimet, Panluse illumigut issumalerame, Mazedonia Achajalo arvkotigiomaulugik, Ierusalemmullo sakkiomaulune, ima okarpok: Taivkanétuaradlarama, ama Rom tekkussauara. 22 Kivgængnelo marluk, Timoteuselo Erastuselo aulartipek Mazedoniamut; nangminerle unnikadlarpok Asiame. 23 Taimanele pikkitorsoængorput ajokærsút tamanna pivlugo. 24 Imaitok: Angut erdlingnartulliortok Goldemik, Demetriusemik attelik, nálekbiúrsennik erdlingnartunnik sennarsok Dianamut, sennakattigirsennelo nungullugit akkiksarsiortipei angisúnnik; 25 Taursoma tava taukko kattisimatipei, adlello taimaitomik sennarsut, ima okalluklune: Assærset angutiná, illissimauarse, tamakko niukotigællugit piksakautigigalloarautigik. 26 Tekkorsarposele tussartarluselo, Paulusib oma, sordlo Efesumiut, taimatŏg Asiamut tamakingajeklugit, innuperksuit asserorniarpei kajumiksárnerdluklugillo, okarame: Gudiúngitsut unnerlugit, arksennik sennasimarsut. 27 Taimaitomiglo niukotiksauvut assigi-

narnekalerput, Gudelirsarsúblo Dianab nálekbiksoa sũngitsug-inekalerpok, ussornarsusialo aglæt nungussavok, umnit Asia-miut nunamiullo tamarmik nálegarǽt. 28 Tamanna tussara-miko, kammaktorsoængorput, niblidlárlutiglo okarput: Diana Efesumiunnétok angekau. 29 Iglorperksoarmiullo tamarmik pikkitorsoængorput, tekkoranártarbingmúllo attautsekut aula-dlárkaut, Gajuselo Aristarchuselo Mazedoniamiuk, Paulusib ingiakattǽk, tigulerpagik. 30 Paulusele innungnut sakko-meromamet, ajokærsuket pekkungilǽt. 31 Nálekettõg illeisa, Asiamiut, Pauluse ikkingutigilluaramiko, aulartitsiput taur-somunga, okaukiksárlugolo, tekkoranártarbingmut pekkonnago. 32 Taivkoale niblersorsoængorlutik okausekartut nellingi-narnik arssigeengitsunnik, illageello nællulerput sunasugællugo, amerdlanerillo siunekangilet suna pivlugo kattisimalersut. 33 Iudillo Aleksandere ajengmarsuk, innuit illeisa tigullugo sakkomersipǽt; Aleksanderible arksaminik ursserarpei, in-nuit akkivlugit okallugbigiomagamigit. 34 Taunale illis-simaleramiko Iudiúrsok, tava tamarmik udlúb nællunérkotæk marluk nãulugik, ima niblingainarput: Diana Efesumiun-nétok angekau. 35 Iglorperksoarmiulle nálegǽtta innuit nippangersáramigit, okallugbigei: Okkorse, angutit Efesu-miut, innúb kiame illissimangila, iglorperksoarmiut Efesumiut nálektorsómætta Gudelirsarsóursomut Dianamut, arssilliamut killangmit pirsomut? 36 Tamanna merssa opernakemet, nippangerniaissause, issumakangitsuttullo illiussennase. 37 In-nuit okko tamaunga pisikisse, umnit nálekbingmilloneet tig-lingitsut, Gudillersauvsinulloneet mittengitsut. 38 Demetriu-sele, sennakatteilo kimut passikliutiksakaralloarpætta, kiglis-siorbekartarpok, nunennullo nálegakarioktõg, ingmingnut tava unnerlukkattauniarlit. 39 Adlamigle illuarsægæksa-mik okallukattigeekomaguse, tava tamanna nãnekarle il-lageeksunne kattisimalluartunne. 40 Nauianartorsiorpogum-me, udlome peblerorsuserput tamanna pivlugo unnerlutig-issammattigut; uagullo merssa pirsutekangilagut, passissǽr-

niaromaguta peblerorsusek tamanna pivlugo. Taima okarame kattisimarsut aularkoei.

KAP. XX.

Pauluse pingajuksánik aularpok Mazedoniamut, ama Troasemut Miletomullo; pirsarialingnik okausekarlune ajokærsoirsónerit okallugbigei nāgatiksamik.

Peblerorsusek tamanna nāgasernekarmet, ajokærsuket Paulusib ingminut kákoei, innudluarkollugillo; terssangalo tava aularpok Mazedoniamut piniarlune. 2 Nunello tamakko sakkivigigamigit, terssanémiullo kajumiksársimaulugit okauseperksoarnik, Grækerit nunénnut piok, terssanétuaterlunelo kaumettit pingasut nāulugit. 3 Iudille pinialermænne, Siriamut audlaromagalloarame, tava issumakalerpok (Nunakut) Mazedoniakut ingerdlajomaulune. 4 Asiamut tava illagei imaitut: Sopaterelo Berroenemio, Aristarchuselo Sekunduselo, Tessalonikamiuk, Gajuselo Timoteuselo, Derbenemiuk, Tichikuselo Trofimuselo, Asiamiuk. 5 Taukkoa siuarput, uttakivlutalo Troaseme. 6 Uagulle, udlut sérnakangitsunnik timmiursartorbeet kangiumætta, Filippenemit aularluta umiartorpogut, udlullo tedlimæt nātinnagit Troasemétut tikkipauvut, terssanelo unnikpogut udlut arbenek marluk. 7 Sabbatillo illænne, ajokærsuket kattissimamætta, timmiursak augoromaulugo, Paulusib okallugbigei, kaupet merssa aulaissægame; unnuarlo ketteralermet sulle okalluktok; 8 Innemelo kallianétome kattisimauviænne nennerútit ikkisimarsut amerdlakersut. 9 Nukakpiarle, Eutichusemik attelik, igalarsame ivksiaugame, sinnilerkau, Pauluse okalluktillugo, sinniksoarlo arktorsinnaramiuk, nakkarpok kallianit pingajuænnit, tokkungarsorlo makkitiniarpæt. 10 Pauluse tava atterpok, ingminiglo illivlune taursomunga, erkillugolo okarpok: Perkpallukkennase, sulle tarnekarpok. 11 Amalo majoarlune, timmiursak augorpa nerrillerlunelo, sullelo okallukbigingărpei; késalo kachumanne,

aularpok tava. 12 Nukakpiarlo umarsok majupæt, tupedlidlârlutiglo. 13 Uagulle umiarsoarmik siuartogut, Assonemullo aularluta, terssane Paulnse arvkosáromagautigo, taima pekkorsimet, nangminerlo nunakut piomaulune. 14 Tikkimattigullo Assoneme, ikkitiparput uautinut, Mitilenemullo piogut. 15 Terssangalo tiksiarauta, kaumet tikkipogut Kiusib akkianut, akkagolo kaumet Samonemut apŏpogut, Trogilliumelo udligauta, kaumet Miletomut piogut. 16 Pauluse merssa issumakartok, Efesuse sarssuinaromaulugo, Asiame mullujomannane, Annernerúb ajunginerúb udloa tuoviutigigamiuk Ierusalemmut, terssane attoromaulugo, tamanna sappingikuniuk kissienne. 17 Miletomille aulartitsiok Efesumut, illageeksullo ajokærsoirsónereet kákoei. 18 Taukkoalo orningmænne, ima okallugbigei: Illissimauausinga, Asiamut pekărama kannok illivlunga neijortuinnarivse. 19 Kannorlo Nálegak kivgartorbigiginnariga kannilangărlunga, kodlingărlungalo, nagliuktinekangărlungalo, Iudit merssa taima piniartarmanga, tokkoniaromagalloarlunga. 20 (Illissimauausinga) kannorlo angiunaućrivse sungoamigloneet attortuksáursomik, tamanniglo ajokærsorivse, tamása tussartillugit, ingmikórtilluselo. 21 Iudillo Grækerillo okauniarikka, sáiniarkollugit Gudemut, operkollugillo Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 22 Mănalo, atta, annernerme kellersorsimarsotun-élunga aularpunga Ierusalemmut, næliovlungalo, kannok pissauănga terssunga piguma. 23 Tamannale nællungilara, Annernerúb ajunginerúb okautarănga iglorpængne tamanne, okarlunelo, kellerutit nagliungnartullo taivkane uttakiănga unnerlunga. 24 Tamakkole tamása assiginnarpakka, innúrsuseraloneet sŭsuginnagolo erdliginauiængilara, terssa, innúneksara, piniagæksaralo, Nálekamit Iesusemit pirssara, năniaromaulugik tipeitsungărlunga, okallukonekarama okautsinnik tussarnersunnik Gudib saimauneránik. 25 Măna, atta, illissimavunga, sukkivigirsakka, Gudiblo saimaunerúnik okallugbigirsakka, illivse tamause kénara tekkussæromárparse mattoma kingorna. 26 Taimaitomik

udlome illivsesenut narkiksoiunga, pingitsóvunga áuvsinut
tamannut. 27 Merssa sungoamigloneet angigunauérluselo
okallugbigigause tamannik Gudib pekkorseinik. 28 Taimai-
tomik māna pársiniaritse illivsenik, illageeksunniglo tamannik,
taukkonunga Annernerúb ajunginerúb missiksoirsungortimasse,
Gudib illageeksorirsei párissægaussigik, áungminik pissiari-
magit taursoma. 29 Merssa nællunginaukit ammarkut késor-
torsuit kingunevkut pissirsut akkornauvsinut, taukkoalo mian-
nersoutissengileit illageeksut. 30 Illauvsinillo aglæt pirso-
kaissavok angutinnik, kiglormut okalluktunnik, ajokærsuket
ungatitsomagamikik ingmingnut. 31 Taimaitomik erkærsar-
niaritse, erkainiarsiuglo, okkiut pingasut-étillugit, udlullo un-
nuello sorangitsunga tamause ingmikórtilluse kajumiksárluse
kodlivlunga aglæt. 32 Mānalo assærsækka kattengutikka,
Gudemut okauseennullo saimaunartolingnut sernigekoause,
taursoma merssa agdliartortinek ajungimasse, kingorngursa-
kartisinauăselo illagitilluse tamannut ivlernarsarsimarsunnut.
33 Pingoesse erdlingnartut, Goldilloneet Solvilloneet, annorar-
selloneet piomaniængikikka. 34 Illissimauausingale, mak-
koninga arksamnik ajorsautikka piniarikka, illamalo ajorsau-
teit. 35 Tamannik ajokærsorivse, taima sallirsariakaraata,
peetsullo illæssiarællugit, Nálekablo Iesusib okausee erkai-
lugit, ima okarmet: Tunnirsinek pidluarnarnerrursarau pio-
manermit. 36 Taimalo okallukame sorarame serkomigar-
pok, tamásalo tuksiarkattigællugit. 37 Tamarmik tava kod-
lerperksuit annisipeit, Pauluselo erkipæt kongæsiagut, kun-
niklugolo 38 Okausek tamanna pingārlugo allieisutigiga-
miko, imaitok: kénane tekkussæromarǽt unnermet; umiar-
soarmut tava illagǽt.

KAP. XXI.

Pauluse Miletomit aularpok, Ierusalemmullo piok; terssanétillugo Iudit nálekbingme tiguæt tokkotsomaulugo; annaunekarlunelo.

Taukko tava kemmekautigik aualeksimaulutalo, Kouse torsinarparput, akkagolo kaumet Rodusemut piogut, terssangalo
Pataramut. 2 Terssanelo umiarsoak naipinautigo, Foenizia-
mut ikkäissirsok, tamattomunga ikkivluta aualekpogut. 3 Zi-
pernelo erssillermet, sämiúb tunganétillugo sarssuparput, Siria-
mut tiksiarluta, Tirusemullo tikkipogut, terssane umiarsoak
ussingiaissammet. 4 Ajokærsukello terssane naipinautigik,
unnigadlarpogut udlut arbenek marluk; taukkoa annernekut
Pauluse okaupæt, Ierusalemmut aularkonnago. 5 Udlullo
taukko näsimagautigik, ama aulalerpogut, aualekiartorluta;
taukkoa tava nulliamingnik kittornamingniglo illagätigut iglor-
perksuit auatænnut, sirksamelo serkomigarpogut tuksiarlu-
talo. 6 Innudluarkokatigeekautalo, uagut umiarsoarmut ik-
kivogut, taukkoale angerdlariput illamingnut. 7 Uagulle
Tirusemit umiartorærluta Ptolomaidamut pigauta, kattengu-
tigeet innúlluarkollugit okallugbigáuvut, udlorlo attausek
unnigbigáuvut. 8 Akkago kaumet, uagut, Pauluse illagæl-
lugo, aulariogut, Zæsareamullo pivluta; Filippusiblo Evange-
listib, arbenek marluk illæta, igloanut isserpogut, taursoma-
nétualerlutalo. 9 Tauna pannekartok sissamannik, taukkoa
niviarsióvlutiglo Profetiúrsut. 10 Udlullo amerdlasút ters-
sane unnikauta, Profete Iudæamit terssunga piok, Agabuse-
mik attelik. 11 Taursomalo tikkinamissigut, arksenne issi-
kennelo kellersorpei Paulusib ketterutánik, okarlunelo: An-
nernek ajunginek ima okarpok: Ketterutib mattoma innua,
Iudit taima kellersoromárpæt Ierusalemme, pisissevlugolo
nællursut arkseinut. 12 Tamannale tussarautigo, tava uagut,
terssanétullo, kenúvigärput, tekpauunga Ierusalemmut aular-

konnago. 13 Paulusible akkiătigut: Suvluse taima kejággause, umættigalo allieisuktillugo? Terssa piginnángorpunga kellersorkollunga, tokkojomaulungalo aglæt Ierusalemme, Nálekab Iesusib akka pivlugo. 14 Utteriaromangimelle, nippangerpogut, okarlutalo: Nálekab pekkorsa pigile! 15 Ivsangormello opellungarsársimagauta, Ierusalemmut aularpogut. 16 Ajokærsukettŏg illeisa Zæsareamiut illagigiătigut, taukkoa pisipătigut ajokærsukamut uttokamut, Mnasonemik attelingmut, Ziperniomut, taursomane sinniktarkolluta.

17 Ierusalemmut tava pigauta, kattengutigeet illæssiarilluarpătigut. 18 Akkagolo kaumet Paulusib pullarkattigătigut Iakomut, ajokærsoirsónerillo tamarmik terssunga piput. 19 Taukkolo pidluarkogamigit, sullirsenne tamása tava unnibkáutigiartorpei, kannorlo kivgartorsutse Gudib tængekautelingortimago nællursut akkornænne. 20 Tamannale tussaramiko, Nálegak ussorǽt, okarbigællugolo: (Paluse) Kattenguput oma, Iudit tausendeperksuit illissimauettit opertungorsimarsut, taukkoalo tamarmik inneitsissinnut, nálekomatókaut. 21 Tussaumauătille, Iudit tamása nællursut akkornǽnnétut ajokærsorietting-ŏg, Mosesib inneitsissei náleissǽrkollugit, okarauing-ŏg: kittorneit angutingoet kippikonnagit, taursomalo illerkorekorseitsŏg attorkunginietting-ŏg taukkonunga. 22 Kannongépa tava tamanna? Ivkoperksuit kattisimarsariakaissapumme, tikkiutotit tussaumalissægamissit. 23 Taimaitomik illingnut okautsivut măna mallingniarkit. 24 Angutit sissamæt, sumik angerutiglit, uautinéput; taukko illingnut pisikit, ubbarkollutillo illagællugit, akkilliuniarkittŏg niakuttik kirvsarkollugit, tava tamarmik missigissauǽt erkorsimangimet tussaumarsartik pivlutit, idlille nangminektŏg mallingniktógauit inneitsissinnik. 25 Opertut merssa, nællursunnit pirsut, pekkorsautinik aglegbigáuvut, tamakko attorkonnagit, kissiennele Gudiúngitsut maujungnartueenik pinauǽrkollugit, nerrekonnagillo ippisimarsomik, aungmiglo, arnguaunekarkonnagillo angununekarkonnagit. 26 Angutit taukko tava Paulusib

ingminut pisipei, akkagolo kaumet ubbarkorsok illagællugit, nálekbingmullo isserpok, tekkotillunelo, kannok illivlune udlut ubbarbigekorset attoramigit, ingmikórtarlutik tunnirsútiksettik nāmaksiserlugit.

27 Udlulle taivkoa arbenek marluk nālissammætta, Iudit, Asiamit pirsut, tekkogamiko nálekbingmétok, innuperksuit tamása pikkitorsoængortipeit, tigullugolo piæt, niblidlárlutiglo okallukput: 28 Okkorse, angutit Israelittiná, ikkiorsigut; terssa innuk, innungnik tamannétunnik ajokærsoirok pirsæksaungitsomik ekkardlivtinut, inneitsissinnullo, nálekbingmullo mattomunga; taimatōg Grækerit issertiniei nálekbingmut, iglolo tamanna ivlernartok nellinginautillugo. 29 Imaitok: Trofimuse Efesumio tekkogadlaramiko Paulusib aiparimago iglorperksoarne, taivnalo issumakarbigæt, nálekbingmuttōg aiparisugællugo. 30 Iglorperksoarmiullo tamarmik tava pikkitorsoængorput, innuillo terssunga kattillerput; Pauluselo tiguæt nálekbingmillo annisillugo, mattueelo erngerlugit parnārsárpeit. 31 Tokkoniaromamarssugle, tamanna tussaumarsaulersok sorssuktukset nálegarsoænnut, kannok Ierusalemmiut tamarmik pikkitorsoængormætta; 32 Taursoma tava erngerlugit sorssuktukset nálegáursullo ingminut pisipei, illagællugillo sorssugiartorpok taukkonunga. Taunale nálegarsoak sorssuktuksello tekkogamikik, Pauluse unnattarlugo sorarupæt. 33 Nálegarsúble tikkinamiuk tigua, kallimnersoarniglo sauiksoarnik marlungnik kellersorkoa, taukkolo appersorpei kináursomik sullirsomiglo? 34 Innuille nelligeengitsunnik okausekarlutik torklulerput; nippersoarmillo siunersinek ajuleramigit, aularukoa sorssuktukset innænnut. 35 Majoartarbeenulle pimet, sorssuktukset akkiariakarpæt, innuit parssumarssuk. 36 Innuperksuit merssa mallingniktorsóursut, torklulavlutiglo: pæruk una. 37 Paulusele sorssuktukset innænnut issertimænne, nálegarsoak okarbiga: Okallugbigekovit uamnut? Akkiale: Grækerit okauseet ajungiligit? 38 Egiptermiúnginerpit ivna pęblingarniartok ivseligame, angutillo 4000 innungærsut

pisingiligit innukajuitsomut? 39 Paulusele okarpok: Iudió-
vunga, Tarsenemit pirsunga, iglorperksoarmiut taukkoa, us-
sorinekartut Ziliziamétut illagãnga. Kennúvigáukit, okallukol-
lunga innungnut okkonunga. 40 Pekkomannelo, Paulusib
majoartarbingme kikkarlune innuit ursserárpei arksamik.
Pikkinaitsorsoængormello, okallugbigillerpei tava, Ebræerit
okauseet attorlugit, ima okalluklune.

KAP. XXII.

Paulusib akkirsúlei sorssuktukset innænnétillune.

Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, angæjokaillo, illiv-
senut akkiniarsusera pingirsutsimnik tussarsiuk; 2 Tussara-
mikole, Ebræerit okauseet attorlugit okallugbigimattik, sulle
nippangeriartorput. Okarpok tava: 3 Iudióvunga, Tarsene-
melo Ziliziamétome innungorpunga, taivkonanelo iglorperk-
soarmiunne agdliartorpunga, Gamalieliblo issigeisa sænne
ajokærsornekarluarpunga siudlivsa inneitsisseinik, Gudemullo
illungersorniartunga, sórdlo illivse tamause udlome illunger-
sorniarpose. 4 Ajokærsúmullo tamattomunga akkerartorniar-
tunga, tokkokorsillunga aglæt. Angutillo arngnello keller-
sorikka, pisitáukollugillo parnãrsimauvingmut. 5 Pellessiu-
nerúbtõg uttokaunerillo tamarmik taima illissimagiãnga, tauk-
konangalo aglekennik pirsunga kattengutigeenut, Damaskuse-
mullo aulartunga, terssanétut kellersoruklugit, Ierusalemmullo
aularutsomaulugit, pidlárnekarkollugit. 6 Ingerdlatillungale,
Damaskuselo padlillerauko udlúb kekkane, kaumarsorsúb
killangmit terssangainak kaumarsárpãnga. 7 Nunamut tava
orlorsunga, nippelo tussariga, ima okalluktok uamnut: Sau-
leá, Sauleá, saog akkerartorbigainga? 8 Uangale akkiara:
Nálegak, kináuvit? Sápãnga tava, okalluklune: Iesusió-
vunga, Nazaremio, idlit akkerartuket. 9 Illamale kaumarsok
tamanna tekkogalloarpæt, annilárlutiglo; okallugbigirsimale
nippa tussangikæt. 10 Uangale okartunga: Nálẹgangá,

sullissaunga? Nálekab tava akkiănga: Makkillutillo Damaskusemut aularit, terssane okaunekaromarpotit sullirsæksarnik tamannik. 11 Kaumarsúble tamattoma kaumarsusianit ingiasukama, illama tava tessiorănga, taimalo Damaskusemut pirsunga. 12 Angulle, Gudemut nálektok, inneitsissinnik mallingniktok, Ananiasemik attelik, Iudillo terssanétut tamarmik unnersiutigirsæt, terssanétok. 13 Taursoma pullarpănga, tikkillungalo okarbigănga: Sauleá, assærsak kattengutiga, uigit. Terssangainarlo tava irssigăra. 14 Taunale okarpok: Angæjokáuta Gudiætta kennerpătit, illitsorillerkogamissit pekkorsaminik, illuartorlo tekkokollugo illingnut, nippelo tussarkollugo karnanit; 15 Merssa innungnut tamannut okalluktigiomárpătit tekkorsarnik tussagarniglo. 16 Mănalo, saog kigeipit? Terssa makkitit, koekollutillo, ubbarkollutillo ajortingnit, Nálekablo akkánut tuksiarna. 17 Ierusalemmulle ama utterama, nálekbingmelo tuksiartillunga, tavainak uamnik missigiungnærsunga, tavalo tekkogiga; 18 Uamnullo okartok: Akkunit, Ierusalemmit anniæsuarit, okautsissit uamnik operissengimattigik. 19 Uanga tava okartunga: Taukkoa illissimauăngame, illingnut opertut pisikikka parnărsimauvingmut, unnattarlugillo kattisimauveengne tamanne. 20 Stefanusiblo, okautigirsivit áua koinekarmet, uangatŏg neijoriga, illuarællugillo tokkomarssuk, taursomingalo tokkotsirsut annoreit párigikka. 21 Okarbigănga tava: Aularit, ungesiksomut aulartitsomárpaukit nællursunnut.

22 Okausek tamanna kigligællugo (Pauluse) nálekadlaramiko, tava torklulavlutiglo okallukput: Pæruk una nunamit, innúkorsariakangimet. 23 Niblidlármættale, annorarsettiglo nelluklugit, pyualanerlo kongmut egillugo. 24 Nálegarsúb tava issertekoa sorssuktukset innænnut, ipperartorkollugolo kiglissiorkoa, siunersiomagame, suna pirsutigællugo taima torklularsut tauna pivlugo. 25 Aklunáinigle kellersormæune, Paulusib nálegangajek senniminétok appersorpa: Innuk Romio, merssa ekkartóutinekangitsok, ipperartorlugo illuarpa

illivsine? 26 Tamattomingale nálegangajek taivna tussarame, nálegarsoak okautsartorpa, ima okalluklune: Missiksorniarit, innuk una Romiómet. 27 Nálegarsúb tava (Pauluse) appersoriartorpa okalluklune: Okarbiginga, Romióvit? Akkia: Ap. 28 Nálegarsúb tava sápa okalluklune: Uanga anningaursauteperksoarnik akkilleraukit ekkardlersiarillerpănga taukkoa. Paulusible akkia: Uangale innungorpunga aglæt Romióvlunga. 29 Erngerlutik tava taursominga kellersoirsuksaugalloet sorarupæt allarlugo. Nálegarsoarlo sióralerpok, illissimaleramiuk Romiúrsok, kellersorsimagamiuglo.

30 Akkagole kaumet, siunersiluaromagamiuk, suna pivlugo Iudit unnerlutigæt, kellerutæjarpa tava, Pellessiunerillo kiglissioirsokatteillo tamása kattisimalerkoei, Pauluselo sakkomersipa, akkornænnullo pisipa.

KAP. XXIII.

Pauluse kiglissiornekarpok; tokkokorsirsunnit annaunekarpok; Zæsareamut pisinekarpok.

Paulusible kiglissioirsut irssikupei, okalluklunelo: Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, udlok tauna tikkillugo illuartomik issumakarlunga sakkirsartunga Gudib kénætta sáne. 2 Pellessiunerúble Ananiasib erksărkoa sennianétunnut. 3 Paulusib tava okarbiga: Oma, Gudib pidlaissauătit, karmaktut kallipæksimarsotun-étotiná! ivksiavit, ekkartóuniarlungalo inneitsissit malliklugit, erksărkovingalo, inneitsissit merssa mallingnagit? 4 Terssanétuartulle okarput: Gudib pellessiuneránut okarnikpit? 5 Paulusib akkiei: Assærset kattengutigeet, pellessiunerúrsok illissimangikalloaraukoi; aglæket merssa imaimætta: Ekkardlivit nálegaunerænnut okauserlussengilatit. 6 Taukkoale illeit Sadduzæeriúrsut, illeille Farisæeriúrsut, Paulusib illissimagamigit, torklulerpok kiglissioirsut sænne: Okkorse angutiná, assærset kattengutigeet,

Farisæerióvunga, Farisæeriblo ernerănga; ekkartóutinekaler-
punga operama tokkorsunnik umaromártunnik. 7 Taimale
okarmet, Farisæerit Sadduzæerillo pikkitorsoængorput, innu-
perksuillo taukkoa auiksárput. 8 Sadduzæerit merssa okar-
taramik, tokkorsunnik umaissengitsunnik, Engelekangitsomiglo-
neet annernekangitsomigloneet unnerlutik. Farisæerille ta-
makkoninga tamannik operput. 9 Nippersuit tava angesor-
soængorput, aglekennik illissimarsullo, Farisæeriúrsut, nækkoi-
put, sakkitsaivlutiglo okarput: Innuk una ajortomik nervsar-
bigingilarput; annernerúble Engelibloneet okallugbiginerpago,
Gude tava akkerartorbigiginnaungilarput. 10 Angisómiglo
pikkitorsoængormætta, Nálegarsúb Pauluse nauǽrsuga tokkus-
sæsugællugo taukkonunga, taimaimet sorssuktukset atterkoei,
taukko arksáriartorkollugit taursominga, aularukollugolo sors-
suktukset innǽnnut.

11 Akkagómelle unnuame Nálekab neijulerpa, ima okal-
luklune: Paulusea, tupedlerit; sórdlo Ierusalemme okautigig-
ingma, taimatŏg okautigissægiarma Romme. 12 Kaumelle
Iudit illeit illageelerput, ingmingnullo angerkattigeeklutik,
nerriomannatik immeromannatiglo unnersut, Pauluse tok-
kungikadlaruniko. 13 Taukkoale taima ingmingnut anger-
kattigeeksut 40 nit amerdlanerrúrsut. 14 Taukkoalo Pelles-
siunernut uttokaunernullo piput, ima okalluklutik: Uautinut
angerkattigeeksarkaugut nerriomannata, Pauluse tokkungikad-
larutigo; 15 Taimaitomik kiglissioirsut illagællugit nálegar-
soak okautsartorsiuk, akkago illivsenut pisekollugo, kiglis-
siorniaromarsŭrsarlugo, uagulle tokkosinnángorparput illiv-
senut pingikadlarpet. 16 Taimale issumakattigeeksunnik
Paulusib ujorua kallerchiname, sorssuktukset innǽnnut isser-
iartorpok, Pauluselo tamattominga nællunǽrbiga. 17 Paulu-
sib tava nálegáursut illæt kákollugolo okarbiga: Nukakpiak
una nálegarsoarmut pisirsuk, taursomunga okausiksakarmet.
18 Aiparillerpa tava, nálegarsoarmullo pisipa, okalluklunelo:
Kellersorsimarsúb Paulusib ingminut kákollunga okarbigănga,

nukakpiak una illingnut pisekollugo, illingnut okausiksakar-
meng-ŏg. 19 Nálegarsúble tigua arkseisigut, assimullo pisi-
pa, appersorlugolo: Sumik okausiksakarpit uamnut? 20 Ak-
kiale: Iudit illageelerput kenúvigiomaulutit, akkago Pauluse
pisekollugo kiglissioirsunnut, kiglissiorniaromarsŭrsarlugo.
21 Idlille nálegiaurnagit, angutit merssa, 40 nit amerdlaner-
rúrsut, allapernarsorniarmarssuk, ingmingnut angerkattigeek-
sut, nerriomannatiglo immeromannatiglo unnersut, Pauluse
tokkungikadlarnniko; mānalo piginángorput, pekkorset naut-
sorsorniarlugo. 22 Nukakpiak tava nálegarsúb ingminit au-
larkoa, innungnullo okallukongila, tamattominga nevsuiarbig-
imanne. 23 Sorssuktuksello nálegæk marluk ingminut ká-
kollugik okarbigipek: Sorssuktukset 200, nerssúrsoaglillo 70,
pissiksiglillo 200, opellungarsárniarsigik Zæsareamut aularkol-
lugit nællunærkot pingasungorpet unnuame. 24 Nerssútillo
illuarsársigik, Pauluse ingitekollugo kānut, serniginekarsimar-
sorlo pisekollugo Feliksemut, nunab nálegánut. 25 Agle-
kioktŏg imænna: 26 Klaudiusib Lisiasib pidluarkoa nunab
nálegarsoa Felikse! 27 Angut una Iudit tigukæt, tokkokog-
alloarlugolo. Uangale sorssuktukset illagællugit ornikikka
arksárlugillo taursominga, illissimalerlugolo Rommiúrsok.
28 Taukkoalo passikliutigirseit taursomunga, siunersiutigio-
magaukit, pisikiga kiglissiorteinut; 29 Tavalo tussariga,
passiklernekartok appersútit pivlugit taukkoa inneitsisseinik;
unnerdlutiksakangilarle taursomunga, tokkokorsútiksamik kel-
lersorkorsútiksamigloneet. 30 Kallerchinamale, Iudit illeisa
allapernarsorniarmarssuk, erngerlugo tava illingnut aularti-
kiga, passiklersullo pekkogiakka, idlit okarbigekollutit, taur-
somunga passikliutittik pivlugit. Inuúlluarna! 31 Sorssuk-
tukset tava pekkonekarsusertik mallikIugo, Pauluse piæt, un-
nuamelo aularupæt Antipatridomut; 32 Akkagole kaumet
nerssúrsoaglit taursomunga illagitipeit, nangminerlo ama ang-
erdlariput sorssuktukset innéraut. 33 Ivkoale Zæsareamut
pigamik, aglekello tunniunamikik nunab náleganut, Paulusesŏg

sakkomersiniæt taursomunga. 34 Nunab nálegætta agleket attuaræramigit, appersorpa sumit nunamit pirsomik? Ziliziamillo pirsomik tussarame, okarpok: 35 Kiglissiorománpaukit, passiklersissit tamaungnarmipætta. Párilekoa tava Herodesib igloanut kiglissiorbingmut.

KAP. XXIV.

Iudit passiklersinne Paulusib akkiei narkiksorlugit; Félikse pidlairsotut illiungilak taursomunga, kingunerminullo kemmekpa.

Udlullo tedlimæt nâsimamætta, Pellessiunek Ananiase, attokaunerillo, Tertulluselo, angut okalloriksok, tessamunga aularput, taukkoalo unnab náleganut sakkomerput Pauluse akkerarisuklugo. 2 Kákonekarmello, Tertulluse tava pillerillerpok passiklernermik, okallukluneIo: 3 Nálegaunersoak Felikseá, erkiksisimangärluta innúgauta nálegauvingne, innuillo okko kabsersoarnik illuartulliarbiginekarmætta, issumagiksorsógauit, tamakko tamása nungullugit pirsarauvut, tamannik kujarsutekarluta illingnut sorarnængitsomik. 4 Erinnitsektekennauaukille, kenúvigáukit, tussadlaitsiarkolluta, kammajuitsorsógauit. 5 Angut una missilikikput asserorsairsok, Iudillo tamása nunarsoarme tamannétut taursoma pikkitorsoængortikei, Nazaremiullo, ingmikórtunnik ajokærsútiglit, siudlersortigigiæt. 6 Nálekbiglo aglæt ivlernarungnærsiniarallóaria; taimaitomik tigugikput, ekkartóutinekarkollugolo, inneitsissivut malliklugit. 7 Nálegarsúble Lisiasib tamanna tussaramiuk, angutausersóvlune arksáriartorkätigut taursominga. 8 Passiklerseilo illingnut pekkosimauei, taukkolo kiglissioromagukit, tava taursomunga (Paulusemut) passikliutivut tamása siunersiutigiginnauettit. 9 Okautsillo tamakko Iuditsög illaueit okautsimingnik, okarlutiglo, tamanna illomórnerarlugo unnerput. 10 Paulusele nunab nálegætta okallukomanne, akkia okalluklune: Illissimagaukit, okkioperksuit nâulugit ekkar-

toúrsirsóursotit innungnut okkonunga, iktornanga tava akkiniaissaunga passisærniarlunga. 11 Siunersiginnauet, udlut merssa aitsait arkanek marlungormætta, Ierusalemmut tuksiariartorama; 12 Taukkoalo naipinginiängattōg nálekbingme innungmut okalluktillunga, pikkitillugilloneet innuit, kattisimauveenneloneet iglorperksoarneloneet; 13 Narkiksorsinnaunginiängatōg passikliutimingnik uamnut. 14 Tamannale nællunæjarpara illingnut: ajokærsút tamanna, umnit ajokærsúmik ingmikórtomik tairsæt, malliklugo kivgartorama siudlima Gudiænnut, operigáukit tamása agleksimarsut inneitsissinne Profetillo aglegeine. 15 Gudelo tettigællugo nerriukluarpunga, sórdlo taukkoatōg nangminek nerriugirsakarput, imaitomik, tokkorsunnik umaromártunnik, illuartunniglo illuangitsunniglo. 16 Taimaitomiglo paitsisaitsomik issumakarniarpunga tamanne, Gudemullo innungnullo. 17 Okkioperksuille nāmætta, késa tikkiutunga, ekkardlikka aitsivigællugit pæjugúmik, tunnirsivlungalo. 18 Taimailiortillungalo, umnit pikkinaitsomik perkpallungnangalo ubbarkogama nálekbingme, naipisimauänga. 19 Terssa Iudit illeisa Asiamiut, māna tamānéssægalloartut illingne, unnerdlutigællungalo, paitsisakaralloarunik uamnut. 20 Okkoaloneet nangminek okarniarlit, illuangitsomik nervsarbigineränga, kiglissioirsut sænnétillunga; 21 Okausek una kissiet pinerpæt, akkornænnétillunga, ima torklorama: Tokkorsunnik umaromártunnik operama, udlome illivsenit ekkartóutinekalerpunga. 22 Tamannale Feliksib tussaramiuk, taimaitikadlarpei, merssa ajokærsút tamanna illissimalluaramiuk, okarlunelo: Nálegarsoak Lisiase tikkiupet, pirsutigirsarse siunersiutigissauara; 23 Sorssuktukset nálegæt tava pekkoa, Pauluse allapernarsorkollugo taursomunga, kellersorkonnagolo, illangoeelo innerterkonnagit, kivgartorbigiomapparssuk, pullaromapparssugloneet.

24 Udlulle illeit nāmætta, Felikse tikkiupok, nulle, Drussillamik attelik, Iudiúrsok, aiparællugo, Pauluselo kákollugolo tussarpa okalluktok opernermik Kristusemut. 25 Illuarner-

migle, peteijuinermiglo ekkartóubiksamiglo nedliutuksamik
Paaluse okallungmet, Felikse annilárkau, sállugolo okarpok:
Mána aularadlait, ullapingikuma, kákojomáriagit. 26 Nerri-
ukioktõg anningaursènnik tunninekaissæsugællune Paulusemit,
ipperarkoguniuk, taimaitomik kabseenik kákorsarpa, okal-
lukattigirsarlugolo. 27 Okkiugle marluk-nãmennik Felikse
Portiusib Festusib simnerpa. Felikselo Iudinnut illuarekogame,
Pauluse parnãrusimarsok kemmekpa kingunerminut.

KAP. XXV.

Paulusib akkirsútei Festusemut; Agrippasibsõg Pauluse tus-
saromamanne, okallukpok tava.

Festusẽ tava nunamut tamattomunga pigame, udlut pinga-
sungormætta Zæsareamit aularpok Ierusalemmut. 2 Tava
Pellessiunerit, Iudillo nálegéisa, Paulusemut akkerartortut,
ornikpæt, okaukiksárniarlugolo. 3 Pauluselo akkerarigamiko,
(Festuse) kenúvigæt illeksekollutik, taunalo Ierusalemmut
pisekollugo, merssa allapernarsoramiko tokkotsomaulugo,
terssunga ingerdlatillugo. 4 Festusib tava akkiei: Pauluse
Zæsareame párinekartok unnerlugo, ivseligamele ama nang-
minek taivkunga angerdlaissirsum unnerpok. 5 Okariorlo:
Taimaimet illæsse aularsinnaursut, tessammunga illainiarlit,
angullo tauna unnerdlutigillirsuk, taimaituksáupet. 6 Udlullo
kollinnit amerdlanerrúrsut taukkonanésimagame, aulariok tes-
sammunga Zæsareamut, akkagolo kaumet, ivksiauvingmut
kiglissiorbingmut ingipok, Pauluselo piartorkoa. 7 Taunale
tikkiumet, Iudit, Ierusalemmit pirsut, illulerpæt, Paulusemullo
unnerdlutiksarsiorput amerdlasúnnik angisúnniglo, naug ta-
makko uarkiksutiginek ajoramikik. 8 Taursoma merssa pas-
sissærniarlune akkimattik okalluklune: Iudit inneitsisseinut,
nálekbingmulloneet, Kaiseremulloneet ajortulliængitsunga. 9
Festusele Iudinnut kutsauvigekogame Pauluse akkia, okal-
luklunelo: Ierusalemmut piomavit, terssanelo uamnut kiglis-

siorkollutit tamakko pivlugit? 10 Paulusible sápa okalluk-
lune: Kaiserib kiglissiorbianut pirsuksávunga, terssane kig-
lissiornekaissaunga; Iudit merssa sumigloneet allianartomik
pinginaukit, sórdlo idlitsŏg illissimalluarpotit; 11 Allianar-
tomigle pivigirsakaralloaruma, tokkokorsútiksamiglo piniaral-
loaruma, uamnik tava erdligingitsunga tokkomut, uamnulle
passikliuteit tamarmik seglutápætta, tava taukkonunga tunniu-
konekarsinnaungilanga. Kaiseremut piomavunga. 12 Festusib
tava kiglissioirsut okallukattigigadlaramigit, akkia: Kaiseremut
piomarsotit, Kaiseremut aulaissautit.

13 Udlulle illeit nămætta, nálegaunek Agrippase, Bernizelo
Zæsareamut pipuk, Festuse tikkeraromaulugo. 14 Udlor-
perksuillo terssanélermætta Festusib nálegaunek unnibkaupa
Paulusemik, ima okalluklune: Angut tamănépok, Feliksib
kemmega parnărusimarsok; 15 Tauna pivlugo pellessiunerit,
Iudillo uttokaunereet, uamnut sakkomersut Ierusalemmétil-
lunga, kenuvigællungalo pidlártekollugo; 16 Taukkole ak-
kiakka: Rommiut tamanna illerkoringikæt, innuk tokkotæng-
orkollugo, merssa passiklernekartok taivna passiklerseisa nei-
jungipparssuk, taukkolo akkiniarsinnaungikadlarpagit passik-
liuteit pivlugit. 17 Tamaungale kattisimalermætta, ernger-
lunga tava akkago kaumet kiglissioirsunga, angullo tauna
sakkomersekogiga; 18 Taursomungalo passiklersut pillera-
mik, suna ubba, illimagirsamnik paitsisakangitsut taursomunga.
19 Akkerarællugole taursomunga appersútekartut operirsa-
mingnik, tokkorsomiglo Iesusemik, tauna merssa Paulusib
okautiga, umarsok unnerlugo. 20 Appersútille tamakko siu-
nekanginaukit, appersoriga: Ierusalemmut piomavit, kiglis-
siorkollutillo tamakko pivlugit? 21 Kaiserible okausiksa Pau-
lusib naleksinnaromagamiuk unnermet, párekogiga Kaiseremut
pisitsomaulugo. 22 Agrippase tava Festusemut okarpok: Angut
tauna tussaromadláriara. Akkiale: Akkago tussaromárpet.

23 Kaumello, Agrippase, Bernizelo arssoarsimadlárlutik
kiglissiorbingmut iglorsoarmut isseriartormænnik, illagællugillo

iglorperksoarmiut nálegeit angutillo nálengnarnerirseit, Pauluse tava sakkomersinekarpok, Festuse taima pekkorsimet. 24 Festuselo okarpok: Assærsak nálegaunek Agrippase, angutillo tamause, illagælluta tamanétoseá, okkorse: tamerssa tekkoarse, tauna pivlugo Iuderperksuit tamarmik, Ierusalemmétullo tamänétullo, okaukänga, niblidlárlutiglo: innújungnárkorsæksáursok unnerlugo. 25 Uangale tokkotæksáungitsok misselillerauko, nangminektög Kaiseremut piomamimet, tava issumarsunga aulartitsomaulugo. 26 Pivlugole namaktomik aglegæksakanginama Nálekamut. Taimaimet sakkomersekoara illivsenut, angnerrúrsomigle illingnut, nalegaunek Agrippaseá, kiglissiornekaradlarpet kingorna aglegæksakarkollunga. 27 Merssa illuangitsugigauko tamanna, parnärusimarsok aularukollugo, taursomungalo paitsisamik taigutekarnanga.

KAP. XXVI.

Pauluse okalluktuarkau Festusemut, Agrippasemullo, Bernisemullo. Agrippasiblo pidlagæksáusugingila.

Agrippasele Paulusemut okarpok: Okallukonekarpotit issumangnik. Pauluse tava arksaminik urseraiok, ingminiglo passissærniarlune akkiniarpok ima okalluklune: 2 Assærsak nálegaunek, Agrippaseá, uamnik ussornarsugáunga, udlome illingnut uamnik akkiniaissægama, Iudit passikliutei uamnut tamésa pivlugit. 3 Angnerrúrsomik idlit illissimarsorsógauit Iudit illerkorirseinik appersúteiniglo tamannik. Taimaitomik kenúvigáukit kammautigekonnanga tussarkollunga. 4 Innúlerkärsutsimnit aglæt kannok illiortunga innuit okkoa akkornénnetillunga Ierusalemme, Iudit tamarmik illissimanänga. 5 Nællunæjaromagunik kissienne, issoanit illissarigaminga; merssa Farisæeriúrsunga, taukkoa ingmikórtunnik ajornartunnik ajokærsútekarnerroput illauvtinit tamannit Gudemut nálektunnit. 6 Mänalo terssamélunga unnerdlutiginekarpunga, Gudib

unnersóutigirsei angæjokáutinut operigaukit; 7 Tamakkotõg
operirsarigieit ekkardlivta arkanek marluit, Gudemut kivgar-
torniængãrnermik udlullo unnuello nãulugit. Operirsarlo ta-
manna pivlugo Iudit passigãnga, assærsak nálegaunek Agrip-
paseá! 8 Gudible tokkorsut umartimagit, saog tamanna oper-
nængitsuginekarpa illivsene? 9 Taimaikalloarpomme, uang-
atõg nangminek illuvkut issumakaradlartunga, Iesusib Naza-
remiúb akka arksoaringãrlugo piniariakartugællunga. 10
Sórdlo Ierusalemmetsõg illiortunga, illuartorperksuit issertil-
lugit parnãrsimauvingmut, pellessiunerit taima pekkomanga,
tokkotarángattigiglo, pekkogiakka. 11 Kattisimauveennelo
tamanne pidlárikka kabsersoarnik, arksoarnartomiglo okallu-
kollugit erdlokokikka, sualuktomiglo akkerartorniartunga tauk-
konunga, mallersudlárikkatõg iglorpáinnut tekkornartennut
aglæt. 12 Taimailioromaulunga Damaskusemuttõg aulartunga,
pellessiunerit merssa pekkomanga taimailiorsinnángorkollunga.
13 Tavainarle, assærsak nálegaunengá, udlok ketterarmet
ingerdlatillunga, kaumarsok tekkogiga killangmit, sekkenertut
keblertigirsónerrúrsok, tamattoma uanga illakkalo kaumarsar-
kátigut. 14 Tamautale nunamut pædlorauta, nippe tussariga,
Ebræerit okauseet attorlugit, ima okarbigãnga: Sauleá!
Sauleá! saog akkerartorbigáinga? Ipiktorsoarmut ingingmut
tukartoinek ajorsissakautit. 15 Uangale okartunga: Nálegak,
kináuvit? Akkiãnga: Iesusióvunga, idlit akkerartuket; mak-
killutille kikkarit. 16 Taimaitomik merssa illingnut sakko-
mersunga, kennigariomaulutit, kivgartortungortitsomagaukit
okalluktungortitsomaulutillo tekkorsarnik, sullelo tekkokor-
sæksamniglo illingnut. 17 Innungnillo nællursunnillo an-
nautsomárpagit, taukkonunga mãna aulartipaukit. 18 Irsseit
uissekollugit, tãrtorsoarmillo sáiniarkollugit kaumarsomut, tor-
nársúblo pirsautánit Gudemut, issumakærbiginekarkollugit
ajorteinik, kingorngursekattigekollugillo ivlernarsisimarsut oper-
nermik uamnut. 19 Taimaitomik, assærsak nálegaunek Agrip-
paseá, killangmit tekkorsara náleksinnariga; 20 Siudliótil-

lugille Damaskusemétut, Ierusalemmétullo, Iudillo nunætta
erkanétut tamása, nællursuttõg okallugbigiartorikka, adlamik
issumakarkollugit, sáiniarkollugillo Gudemut, adlamiglo issu-
makalersuttut illiorkiksarkollugit. 21 Tamanna pivlugo Iudit
tigudlárkãnga nálekbingme, nauiateilutiglo tokkoniaralloar-
kãnga. 22 Gudible idlersormanga, sulle tamerssa udlome
innúvunga, okautiginiktóvlungalo mikkirsunnullo angisunnullo,
adlennigle okausekangilanga, kissienne Profetillo Mosesiblo
okausee, erkussirsut, okautigãkka, imaitut: 23 Kristuse un-
nermarssuk anniartisimadlaissirsok, tokkorsunnillo siudlióvlune
makkissirsok, okallussirsorlo kaumarsomik innungnut nællur-
sunnullo. 24 Taimaitomigle akkirsútekarmet, Festuse nipper-
soarmik ima okarpok: Pauluseá! sillæropotit, pimãrsutsivit
sillærotipãtit illa! 25 Akkiale: Nálengnartiga Festuseá,
sillærosimangilanga, okallukpungale okausekarlunga opernar-
tunnik illissimanartunniglo. 26 Tamakkolo nálegaunerúb il-
lissimamagit, tipeitsuklunga okallugbigãra; merssa nællungit-
sugigauko tamakkoninga tamannik, irssertortome taimaisersi-
mangimætta tamakkoa. 27 Profetit operáigit, nálegaunek
Agrippaseá? Operigittit illissimauágit. 28 Agrippasible
Pauluse okarbiga: Kajumiksárlunga narkiksungajekparma
Kristomiúngorkollunga. 29 Paulusele okarpok: Taimaiser-
kajaruilloneet, taimaiserkajangikuilloneet, tava Gudemut tuk-
siarpunga, idlit kissivit pinnatit, tamarmigle udlome uamnik
tussartut uautun-élerkollugit, kellerutille okko kisseesa pek-
kungilakka taukkonunga. 30 Taimalo okarmet, nálegaunek
nækkoipok, nunab nálegalo, Bernizelo, ivksiakatteilo. 31 Ing-
mikullo pivlutik okallukbigekatigeekput imalo okalluklutik:
Innuk una tokkotæksáungikalloarlunelo kellersugæksáungikal-
loarporloneet. 32 Agrippasele Festusemut okarpok: Innuk
una ipperarnekarsinnaissægalloartok Kaiseremut piomangikune.

KAP. XXVII.

Paulusekut umiartorlutik aulalerput Rommut; umiukajaleramik Paulusib tupedlersipei; umœjaramik tamarmik annekput; Miletemut piput.

Italiamulle umiartorkonekarauta, tava Pauluse, adlello parnărusimarsut illeit, tunniupeit nálegáursut illænnut, Iuliusemik attelingmut, Kaierib sorsuktuksakatigeekseisa illænnut. 2 Adramittamiulle umiarsoænnut ikkivluta aualekpogut, Asiab erkánut tiksiaromauluta; Aristarchusiblo, Mazedoniamiúb, Tessalonikamit pirsúb illagătigut. 3 Akkagolo kaumet Sidone tikkiparput; Iuliusiblo Pauluse illeksirsarpa, assærseinullo pullarkollugo, pauvkersarnekarkollugolo. 4 Terssangalo aualekauta, Ziperne arvkotigărput, annore arksorautigo. 5 Ama Ziliziab Pamfiliablo immæk ikkărparput, nunalillutalo Miramut, Liziamétomut. 6 Terssanelo umiarsoak Aleksandriamit pirsok, Italiamut aualeissirsok, nálegáursúb naipipa, tamattomungalo ikkekoătigut. 7 Udlullo amerdlasút ingerdlaivsăngināuta, Knidusele tikkeenarlugo, arksorkigauta, Kreta arvkotigărput, iglorpáit, Salmonemik attiglit, tungænut. 8 Tamakkolo kángerkainarautigik, nunalipogut kissarbigiksomik tairsamut, tamattomangalo iglorpáit kannekaut, Laseamik attiglit. 9 Merssakullo ivsársoængorsimamet, umiartornelo nauianarsillerkemet, udlullo ésinginiarbeet kangiusimamætta, Paulusib okaukiksarpei. 10 Okarbigællugillo: Assærset angutiná, mallugăra umiartornek nagliungnarsillerlunelo nauianarsillerkemet, umiarsoak usseelo kisseesa pinnagit, innúrsuserpulle pivlugotŏg. 11 Umiarsúble nálegætta akkutóursúblo okautsigik nálegáursúb operinerroei, Paulusib okauseenit. 12 Kissarbiglo tauna illuangimet okkéirsunnut, taukkoa amerdlanerit tava terssanga aualekomainartut, Foeniziamut okkéiartoromaulutik, tamerssa kissarbik Kretamétok, kujamut auamullo sengmirsok. 13 Kiængalermelle, issumakaramiglo

piomarsartik nāsugællugo, kissartik tava ammoarlugo, Assonemut sengmiput, Kretalo kagliniarpæt sinnasiorlugo. 14 Kingornaitsiængormelle, tavainak annorausuab arksomit tikkidlárkei, tamakeemik tairsab. 15 Tiksiarnerle ajornarsillermet, umiarsoak annorersúb tingilermago, taimaitiparput tiksekainarlutalo. 16 Kikkertængoarle, Klaudamik attelik tikkiparput, terssane umiaitsiak pekainarparput. 17 Tauna kakkinautigo, ikkiorniarpogut, umiarsoarlo kellersorparput; nangialerautalo, ikkardlursoarmut ikkardlussæsugælluta, tingerdlautæjarparput, taimalo sauvipogut. 18 Annorersoarmiglo nagliungārauta, kaumet tava umiarsúb ussee ekkarpauvut. 19 Udlullo pingajuænne umiarsúb perkotei ekkarpauvut arksautinik. 20 Udlulle amerdlasút sekkenerlo udlorirsello erssingimætta, annorelo angesorsóvlunelo arksornarkemet, issumakarluinarpogut umiussæsugælluta. 21 Udlorperksuille nerringimætta, Pauluse akkornænnut piok, ima okarlune: Assærset angutinà, náleissægalloarivsinga, Kretalo kemmengnago, tava nagliungnartorsúb asserornartúblo tamattoma pissengikalloarātigut: 22 Mānalo kajumiksárpause, nangiarkennase, illautinik tokkorsokaissenginauta, umæjarsinnaissaugulle. 23 Unnuak tamanna Gudib, terssa pigirsima kivgartorbigirsamalo Engeliætta neijorpānga; 24 Ima okarlune: Pauluseá, nangiarkennek, Kaiseremut sakkomersitæksávotit, attalo, umiartorkattitit tamása Gudib tunniupei illingnut. 25 Taimaitomik, assærset angutinà, tupedleritse; Gude operāra, okarbigimanga, taimaisissaugut. 26 Kikkertamulle apootariakaissaugut. 27 Unnuelle 14-iólermætta, Adriáblo immane umiartorauta unnuak ketterarmet, umiarsoarmiut nuna ungesingitsugæt; 28 Ittisórsioramiglo, ittirsusia missilikpæt 20-nik issaitarnelik, siuaitsialeramiglo ama ittisórsiorput, issaitarnerit tava 15-iúrsut; 29 Taimaitomik illimasuleramik ikkardlissæsugællutik, kissarsuit sissamæt tava umiarsúb akkoanit nellukpeit, kiksalerlutiglo kaulerasuarkollugo. 30 Umiartortulle umiarsoak kemmengniaramiko, umiaitsiak ningipæt

immánut, okallukoserlutiglo, kissarsuit umiarsúb sioanit nak-
kartitsomaulugit. 31 Tava Pauluse nálegáursomut sorssuk-
tuksennullo okarpok: Okkoa umiarsoarmétuangipætta, annek-
sinnaungilase. 32 Umiaitsiab pittutei tava sorssuktukset kib-
lorpeit, immanullo nakkartillugo. 33 Kaulermelle Paulusib
tamása okaukiksárpei, nerrekollugit, ima okalluklune: Terssa
udlut 14-ingorput, nautsorsoinermit nerrissærsimagause, sung-
oamiglo ésinnase; 34 Taimaitomik okaukiksarpause, nerri-
niarkolluse nekkursektiniarkolluselo; nuyak attauserloneet
nakkaissengimet tamause niakovsinit. 35 Taimalo okarame,
timmiursak tigua, tamásalo tussartillugit Gude kutsauviga,
augorlugolo nerrillerpok. 36 Tamarmik tava tupedlerput,
nerrillerlutiglo. 37 Umiarsoarméttulle tamarmik 276-iúrsut.
38 Nerrivlutiglo kărsillæramik, umiarsoak okiglisilerpæt,
igviksello immánut ekkarlugit. 39 Kaumelle nuna tamanna
tekkornarpǽt, kissarbigle tekkolerpæt imnarsoakangitsok, ters-
sunga umiarsoak apootitsartorniarpæt, ajornængipet. 40 Kis-
sarsuillo ammoarǽramikik, akkoursoarlo kellerutæjaramikolo,
immarsoarmut pekkoput, tingerdlaúblo senningarsoa kollarpǽt
annoremut, sirksarlo torarlugo. 41 Ikkardlorle, igdluktut
immalik, erkorautigo, umiarsoak ekkardlipok, sioa tava
aulanauǽrpok, akkoale maglersuit asserorpǽt. 42 Sorssuk-
tukselle issumakattigeeksimaput, parnărusimarsut tokkotsomau-
lugit, taukkoa illǽnnik kemmărsokarkonnago nelluktomik.
43 Nálegáursúble Pauluse annautsomagamiuk innerterpei,
nelluriksullo siudliókollugit nellukkoei nunamut. 44 Adlelle
annengniarkoei, illéit seglillikennut, illéillo umiarsoarminernut.
Taimailiorlutiglo tamarmik anneksimaulutik nunamut piput.

KAP. XXVIII.

Paulusib kannok illiorsusianik ussornartullirseiniglo Miletemétilhune; Rommut piok, terssanelo okalluktarpok Gudib nálegauvianik.

Terssungalo pisimagauta, kikkertak tamanna tussarparput,
Miletemik attelik. 2 Innungoelle taivkoa innuksiarnerkaut
uagutinut, ingnerlo ikkomatipæt, tamautalo pullarkoätigut,
siedlilliumattigut, kéjanarkemello. 3 Paulusible orpingoet
nutsullermagit, ingnermut kerssugællugit, tava pullateriak
ingnermit sakkomerpok, Paulusiblo arkseinut pissikpok. 4
Innungoelle taukkoa tekkogamiko pullateriak tamanna arkseisigut
nivingarsok, ingmingnut okallukattigeekput: Innuk una
tokkotsirsónerpok, akkingersútib innukongimanne, umnit immanit
annektok. 5 Taursomale pullateriak tamanna kevsertarpa
ingnermut, anniaraneloneet. 6 Taukkoale nautsorsoiniarput,
pudlissæsugællugo, terssangainarloneet tokkussæsugællugo.
Sivissómigle nautsorsoigamik, tekkollugolo sumigloneet
nauianartomik pinekangitsok, tava adlamik issumakalerput,
okarlutiglo, Gudiúrsok unnerlugo. 7 Tamattomale
erkane kikkertamiut nálegaunerát, Publiusemik attelik, nunakartok;
taursoma illæssiarätigut, udlullo pingasut pauvkersarluta
iglominékoätigut illeksivluta. 8 Publiusiblo anguta merssa
innængaulune napparsimamet kannimanermik aunárnermiglo,
Paulusib tava tauna isserbiga, tuksiarlunelo arksaminik pattikpa,
kaitsorsárlugolo. 9 Taimaisermet, adlettõg kikkertamiut
nappautiglit sakkomeriput, kaitsorsárkolluliglo. 10 Taukkoalo
nálengnarnerarkätigut, aulalerautalo tunnikätigut ajorsautivtinik.

11 Kaumettille pingasut nämætta, umiarsoak Aleksandriamit
pirsok, terssane okkéirsok, marlulliængnik arssillialik,
attorparput aualeksútigællugo. 12 Sirakusamullo nunalikauta,
pingasunnik udliogut terssane. 13 Terssangalo aualekauta,

Regionemut piogut, udlorlo attausek kemmómet, nigillermet,
akkago tava Puteolenemut tikkipogut. 14 Terssane kattengu-
tigeet naipinautigik, taukkoa kenúvigătigut, arbenek marlung-
nik udlikolluta. Taimalo késa Rommut piogut. 15 Katteng-
utigeello tussaumagamissigut niobioriartorpătigut, Apifere Tre-
tabernelo tikkillugik; taukkolo Paulusib tekkogamigit, Gude
kutsauviga, tupedlerlunelo. 16 Rommulle pigauta, parnăru-
simarsut nálegáursúb pisipei sorssuktukset nálegaunerǽnnut.
Paulusele ingmikun-ékollugo aularkoa piomarsanut, sorssuk-
tuksamullo attautsemut allapernarsorkoa.

17 Udlulle pingasut nămætta, Iudit nálegaunerit Paulusib
kákoei; taukkoalo kattisimamætta, ima okallugbigei: Assær-
set kattengutigeet, angutiná, umnit illueitsulliængitsunga ek-
kardlivtinulloneet, angæjokáuta illerkuinnulloneet, kellersorsi-
maulunga pisitávunga Ierusalemmit Rommiut arkseinut.
18 Taivkoalo merssa kiglissioraminga ipperaromagalloarănga,
tokkotæksáusuginginaminga. 19 Iudille arksoardlersorsómætta,
okariakartunga Kaiseremut piomaulunga, pinnangale unnerd-
lutekartotut ekkardlimnut. 20 Tamanna pivlugo tamaunga
kákoause, tekkojomauluse okallugbigiomauluselo. Merssa Is-
raelittit operirseit pivlugit kellersorsimavunga okkoninga
kallimnersoarnik. 21 Akkiǽt tava: Iudæamit aglekennig-
loneet pingitsogut idlit pivlutit, kattengumigloneet tikkiu-
tokangilak okalluktomik, unnerdluktomigloneet pivlutit. 22
Taimaitorle tussaradlarnautigit issumangnik; merssa ajokærsut
tamanna tussaumagautigo, akkerartorutiginekarmet tamanne.
23 Udlormiglo nedliutomik taisivigigamiko, amerdlasút ornik-
pǽt sinniktarbianut, taukkolo nevsuiarbigei Gudib nálegauvia
okautigællugo, udlamillo unnungmut aglæt okallugbigei Iesu-
semik, Mosesib inneitsissei, Profetillo aglegeit ajokærsútigæl-
lugit. 24 Illéisa tava okausee opereit, illéisale operingileit.
25 Ingmingnulle issumakattigeenginamik, aularput, Pauluse
merssa okausekarmet, Annernerúb ajunginerúb okautigirsánik
angæjokáutinnut Profetekut Isaiasekut. 26 Ima okarame:

Innuit okko orningniarkit, okarlutillo: Siutivsinik tussais-
sauarse, siunersissennagolo, irssivsiniglo tekkussauarse, illis-
sarissennagolo; 27 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput,
tutsardluklutiglo siutimingnik, sikkornerlutiglo, késa tekkun-
nigomanginamik irssimingnik, tussaromannatiglo siutimingnik,
siunekaromannatiglo umættimingnik, sáiniaromannatiglo, an-
naunekarkonnatik uamnut. 28 Taimaitomik nællojungnærsine-
karitse, nællursut pæjungnekarmætta Gudib annaursútánik
tamattominga, taukkoalo tussaromárpæt. 29 Taimalo okarmet,
Iudit aularput, ingmingnullo appersortăuput amerdlasórsoarnik.
30 Paulusele marlungnik okkéiok iglusiamine, tamásalo
orniktinne pullarkoei. 31 Gudiblo nalegauvianik okallukpok,
Nálekamiglo Iesusemik ajokærsoiok tipeitsungărlune, inner-
ternekaranelo.

PAULUSIB

AGLEGEI ROMMIUNNUT.

KAP. 1.

*Paulusse nællunæjarpok, Kristusemut opernek kissime pidluar-
nartoliksómet, innuglo attauserloneet illuarsirsitekangimet
ajungitsullirsaminik.*

Pauluse, Iesusib Kristusib kivga, kákorsa Aposteliókollugo,
kenniga okallukollugo Gudib okauseenik tussarnersunnik.
2 Terssa siornagut unnersóutigirseinik Profetime karneissigut,
aglekenne ajungitsunne. 3 Erne pivlugo, Davib kingueinit
innungordlune erniusimarsok. 4 Nællunærnekarluartorlo Gudib
ernerigáne annernekut, ivlernnarsitsirsokut, tokkorsunnit makki-

name kingorna, temerssa Iesuse Kristuse Nalegarput. 5 Taur-
soma saimauluta Apostelingortikātigut, næliursut tamása ná-
lektiniarkollugit opernartomut akkine pivlugo. 6 Taukkotōg
illagigiesse illivse, Iesusib Kristusib kákorseiá. 7 Rommétose
tamause, Gudib assærseiá, kákosimarsullo illuartut: Saimau-
lisse pidluartillisselo Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib
Kristusib.

8 Aulakautiksamik Gudiga kutsauvigara Iesuse Kristuse-
kut, illivse tamause pivluse, opersuserse okautiginekarmet
sillarsoarme tamanne. 9 Gudible, annernimne kivgartorbigir-
sama okautsinnik tussarnersunnik Erneranik, illissimauānga
sorarunnase issumagigause. 10 Nungullungalo tuksiartar-
ángama kenúrsarpunga, kakkugoloneet nedliutekollugo illiv-
senut tikkerarbiksara, Gudib pekkorsanik; 11 Kajungerkig-
ama tekkojomauluse, pekkalersitsomagause Annernerúb tun-
nirsútánik, nekkursektekolluse. 12 Imaitok: tupedlerkattig-
iomauluse opersusivsinik opersutsimniglo, taimaitomik pekkat-
tigeekauta. 13 Assærselle kattengutigeet, angiutsomangilause,
kabsersoarnik issumarsarama orningniaromauluse, illivsinetsōg
kattersoiniaromaulunga, sórdlo adlenne næliursunne piniartar-
ama, sullile tamerssa arvsiarnekarpunga. 14 Grækerinnullo
Grækeriúngitsunnullo, illissimarsunnullo illissimangitsunnullo
akkeetsortóvunga; 15 Taimaimet, tamangoamnik tamannik
kajumikaunga, illivsesōg Rommétose okallugbigiomauluse
okautsinnik tussarnersunnik. 16 Iktorutiginginaukit okautsit
tussarnersut Kristusemik; Gudib Merssa pikkunarsarmagit,
pidluautiksáukollugit opertunnut tamannut, pingārtomik Iu-
'dinnut, Grækerinnuttōg. 17 Tamakkonane nællunærsimamet
illuarsirsút, Gudeme nāmaginekartok, opernermit pirsok ama
opernermut pigiok, sórdlo agleksimavok: Illuartok innútik-
sakaissavok opersusiminik.

18 Gudible ningengnera killangmit nællunærsinekararau
innuit ajortullirseinut illueitsullirseinullo tamannut, seglosuirsút
pitseilirsarmarsuk illueitsulliarnermik. 19 Gudekartomik næl-

'lungikalloarput, Gudib tamattominga nællojungnærsimattik; 20 Imaitomik: Gudib kannongérsusia tekkuksáungitsok, terssa, ajugakangirsusia náksaungitsok Gudióursusialo missigirsáumennik sillarsoak pingortisimamet kingorna, pingortitei irssigigunikik; taimaitomik paitsisiksæroput.

21 Gudekartomik nællungikalloaramik, taunale Gudesut illiorbiginnagolo ussoringinamiko, kutsauviginnagoloneet; issumamikulle peteitsorsoængorsimaput, umætteillo siunekangitsut tărsiput. 22 Ingmingniglo illissimarsósugigamik, siorngærosimaput; 23 Gudiblo năksaungitsúb ussornarsusia mummiksimauæt arssilliamut arssigitillugo; terssa innungmut asserojarsomut, tingmirsennullo, nerssútinnullo pullaterirsennullo.

24 Gudib tava taimaitisinnarei, umætteisa ikdligupillurksoeenik pekkollugit maujungnartomut, timittik ingmingnut kangunarsarlugit. 25 Taukkoa Gudib opernarsusia mumiksimauæt opernaitsomut, pingortitarlo nálengnerrovlugolo kivgartorbiginerroæt pingortitsirsomit, tauna merssa ussornarsisimarsok issukaissengitsomut. Illomut. 26 Taimaitomiktŏg Gudib pekkosimauei kangunartorsoarnut ikdligupillungnut, arngnarteit merssa attorluaromaissærmætta attornerdlukorsivlutik peteinartorsoarmik. 27 Taimatŏg angutit arngnennik attornerdlukorsiput, ingmingnullo ikdligupilluliorkattigeeksarput, angutit angutinnut kangunartomik pirsarlutik, taimalo illuamik tava akkinekarput ingmingnut, tammartarnartomut sásimagamik. 28 Sordlolo assiginnairsóvlutik Gude illissariniængimænne, taimatŏg Gudib allarlugillo kiglormut issumakarkoei, arksoarnartulliarkollugit. 29 Terssa, illueitsunnik tamannik ullibkarkollugit, arngnaunekarnermik angununekarnermiglo, pekkoserlungnermiglo, piomatónermiglo, ajortunniglo, umitsengnermiglo, tokkotsinermiglo, akkerartornermiglo, seglunermiglo, taimailutik issumaluktorsóvlutik kakkejardlersóput illamingnut; 30 Unnerdluktorsóvlutiglo, nachorsóvlutiglo Gudemik, mitteklersóvlutiglo, makkitasŏvlutiglo, ussorsitsairsóvlutiglo, ajortunnik illissimarsorsóvlutiglo, angæjoka-

mingnut nálengitsorsóvlutiglo; 31 Sillaitsóvlutiglo, opernaitsóvlutiglo, assænningitsóvlutiglo, issumakærbiginingitsóvlutiglo, nákinningitsóvlutiglo; 32 Taukkoa, umnit Gudib illuarnera illissimagamiko, taimailiortut tokkotæksáumætta, taimaitorle nangminek taimailiortarlutiglo, nuennerigieitsõg aglæt adlet taimailiortartut.

KAP. II.

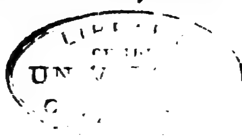
Iuditsõg nællursuttut ajortoliksóput, umnit ussorsitsairsut inneitsissinnik kippirsúmiglo.

Taimaitomik innuk oma, paitsisiksakarsinnaungilatit kináugauilloneet passiklersotiná; adlale sukulloneet passiklerángauko, illingnik nangminek tava ekkartoirsarpotit, passikliutigirsettit idlit nangminek pirsarsinnaraukit. 2 Gudible ekkartóursinera taimailiortunnut illuarmet, illissimauarput. 3 Idlille innuk oma! taimailiortunnik passiklersogáuit, nangminerlo taimailiormigauit, issumavit Gudib ekkartóursinera kemmãrattigissæsugællugo? 4 Assiginnarpigilloneet auãginirsusersoalo, issumatóursusersoalo, kammajuirsusersoalo? Illissimangilatit, Gudib auãginirsusianik kajumiksarnekarauit sáiniarsusermut? 5 Idlille mangertomik sainiaromangitsomiglo umættekarauit, illingnut nangminek kammautiksamik kattersoiniarsinnarpotit udluksamut sakkomerbiksakartomut kammaumik, Gudiblo ekkartóursineranik illuartomik. 6 Taursoma tava tamása akkilluaromarpei sullirseinik. 7 Imaitok: ussornaumik, nálengnaumiglo, innursúmiglo nãksaungitsomik taukko kammajuilutik ajungitsulliarlutiglo isserniartut innursúmut nãksaungitsomut; 8 Okausereetsulle, opernartomullo nálekomangitsut, illuangitsomulle náleksinnartut. 9 Innuit taimaitut, tamása, ajortulliartut, angnerrúrsomik Iudit, Grækerittõg, pidlaissauei saimaunginermik, ningaumiglo, nagliungnaumiglo, koksellaumiglo. 10 Ussornaumigle, nálengnaumiglo, ullapisaumiglo

pekkartissauei tamása ajungitsulliartut, angnerrúrsomik Iudit, Grækerittôg. 11 Gude merssa innungnik nellinginarsiorpok.

12 Ajortulliartut innersútekangitsut, tammarlukomáriputtôg
inneitsissit narkiksútiginagit, inneitsekarlutigle ajortulliartut,
inneitsisittôg narkiksútigællugit ekkartounekaromáriput. 13
Terssa, inneitsissinnik tussarsinnartut illuartóngikalloarmætta
Gudeme, inneitsissinnigle mallingniktut illuartitáussaput. 14
Nællursulle aglekennik inneitsekangikalloartut, issumamingnik piniarunik inneitsissit sulliarekorseinik, taukkoa tava inneitsisselingóput ingmingnik, aglekennik inneitsekanginamik;
15 Taimaitomik nællunæjarput inneitsissit sulliarekorseit agleksimamætta umættimingne, issumamik merssa narkiksormattik, taimatôg ekkarsautittik párdlegáumætta ingmingnik
unnerdlutiginiklutigloneet passissærniarlutigloneet. 16 Udluksak pivlugo, merssa innuit angigirseit Gudib ekkartóutigissammagit Iesuse Kristusekut, okautsit tussarnersut okautigirsakka malliklugit.

17 Attale, miannersorniarit, Iudemik tainekarpotit, inneitsissillo tettiginarpettit, Gudelo ussorsitsautiget. 18 Pekkorsalo illissimauet; inneitsissinniglo ajokærsornekarnuit,
ajunginersiorpotit sullirsæksarnik. 19 Illuvkullo issumakarpotit tessioirsósugællutit tekpeetsunnik, kaumarsósugællutillo
tarmiúrsunnut. 20 Narkiksoirsósugællutillo illissimaitsunnik,
ajokærsoirsósugællutillo pokkeetsunnik; illissimarsursarpotit
illuartunnik inneitsissinnétunnik. 21 Oma illa! adlet ajokærsoralloarpettit, illingnigle nangminek ajokærsoratit. Okalluklutit tiglikorsingikalloarpotit, idlillo tiglikpotit. 22 Okarlutillo
arngnaunekarkorsingikalloarpotit angununekarkorsingikalloarlutillo, idlillo arngnaunekarpotit. Gudiúngitsut maujugirsaralloarpettit, idlillo Gude pejaivigirsarpet piksanik. 23 Inneitsissit ussorsitsautigirsaralloarpettit, Gudelo mittautigirsarpet,
inneitsissit mallinginaukit. 24 Illivse merssa pirsóvose Gudib
akka mittautiginekarmet nællursunne, sórdlo agleksimavok.

25 Kippirsút attortógaHoarpok, inneitsissit mallikukit, in-
neitsissille mallingikukit, tava kippinekarsutsit kippirsútáung-
itsungorsimavok. 26 Mãnàlo kippinekangitsúb inneitsissit il-
luarekorsei piniarpagit, issumakangilatit kippinekartotun-étine-
kartugællugo, umnit kippinekangitsok? 27 Taimaitomik in-
núlerkãrnerminit kippinekangikalloartúb, inneitsissinnigle ná-
lektuartúb, ekkartóutissauãtit, inneitsissit nálenginaukit, umnit
aglekennik kippirsúmiglo pekkaralloartotit. 28 Tauna merssa
Iudiúngilak, kãinamigut Iudiúrsũrsaralloartok, tamannalo kip-
pirsutáunginioktõg, uingub kãinagut pisimarsok. 29 Taunale
Iudiúrsok illumigut irssertortokut taimaisimarsok, umættivkullo
kippinekarnek, terssávok kippirsút annernerme pisimarsok,
aglekelle pinekaratik; taursoma ussorsitsauta innungnit pingi-
lak, Gudemille pirsok.

KAP. III.

***Iudillo nællursullo ajorkattigeekamik, tamarmik tava illuar-
sirsútiksakarput opernermik Kristusemut.***

Suna Iudit pingãrneróvlutik ussornautigãrsuk? Kippirsúllo-
neet sumut attorpa? 2 Merssame ussornangãrkaut. Pingãr-
tomik Gudib okauseenik pigitinekarput. 3 Illeille tamakko-
nunga opingitsómætta, sussirsok? Taukkoa opingirsusiætta
Gudib seglosuirsusia opernarungnærsissennerpa? 4 Ajorna-
kaugle! Imaiginnaissavorle: Gude seglosuitsóvok, innuillo
tamarmik seglutóput, sórdlo agleksimavok: Illuartuinnar-
kollutit okautsingnik, ajugáukollutit ekkartóunekaruit. 5 Imai-
pelle, Gudib illuarsusia illuangirsusivta nællunæjarmago ussor-
narsivlugolo; kannongme tava okaissaugut? Gude illuaitsul-
liarnerpa ningengnermik pidlarunissigut? Innuktut taima
okallukpunga. 6 Taimainauiængilak! Taimaikunele, kannok
illivlune Gudib tava sillarsúb innuee ekkartóusinnaissauei?
7 Illame, Gudib seglosuirsusia ussornarsilluarpet opernængir-

sutsimnut, saogme tava sulle ajortulliartotut ekkartóunekaissirsunga? 8 Imale piniaissirsoguttõg, sórdlo illeisa mittautigællula okautigirsarãtigut, okausekartogung-õg imaitunnik: Ajortulliarta, terssanga ajungitsok piginnángorkollugo? Taimaitut ekkartóutæksauluarput. 9 Kannongme tava mãnakut okarpogut? Uagut ajunginerrovogut? Nãgale. Terssa tava nællunǽrparput: Iudillo Grækerillo tamarmik ajortoliksómætta. 10 Aglekettõg imaimætta: Illuartomik innukangilak, attautsemigloneet náume. 11 Illissimarsokangilak, Gudemiglo apperkotiginiktokangilak; 12 Tamarmik kiglormut sásimaput, tamarmiglo ajulersungorsimaput; ajungitsulliartokangilet attautsemigloneet náume: 13 Torkluǽt sórdlo illivek angmarsimarsok; okkamingnik pekkoserluktulliarput; pullateriarsuit tokkonartuǽnnik kardlumiokarput; 14 Karnǽt ullibkarsimavok okauserlungnermik, kammangnermiglo; 15 Niumingnik tuoviorarаut tokkotsiomaulutik. 16 Asserornartuinnait, nagliungnartuinaillo arvkoteinéput. 17 Arvkollo annaursútelik nælloginnarǽt. 18 Gudelo nálengnagolo mianneringisinnarpǽt. 19 Illissimavogulle, inneitsissit okauseenik pinekarput inneitsissiglit; terssa, innuit tamása okausiksærotinekarkollugit, sillarsúblo innuee tamása akkeetsortuksáukollugit Gudemut. 20 Terssa taimaipok, innuk attauserloneet illuártungornauiengimet taursomunga inneitsissit sulliarekorseinik; inneitsissinit merssa ajortok missingnarsirsarau.

21 Mãnale illuarnek, Gudeme nãmaginekartok, nællunarungnǽlerpok inneitsissiúngitsunnit, merssa inneitsissit Profetillo okautigirsǽt. 22 Illuarnerle Gudeme nãmaginekartok mænna piara, pirsok opernermit Iesuse Kristusemut, terssa tamannut piksak, opertullo tamarmik pigirsǽt. 23 Nelligeekpumme; tamarmik ajortuináugamik, Gudemelo ussornartoǽróvlutik, umnit taimaitokaissægalloartut taursomane; 24 Saimautanillo illuartitængorput akkekangitsomik, Iesusib Kristusib annaumattik. 25 Tauna Gudib sakkomersika sai-

mauvigekollugo opernermik áuanut, merssa illuarnek, taursomane nāmaginekartok, nællunæramiuk imaitomik, ajortut issumakæromagamigit, siornagut pekkonekartuartut Gudib kammajuirsusianut; 26 Mānakut pekkorsariomagamiuk, illuarnek, taursomane nāmaginekartok, kissime illuartuarkollune, Iesusemullo opertok illuartungortitsomagamiuk. 27 Naug tava ussorsitsautiksak? Pærsimavok. Kannongétunnigle inneitsissinnik? Piniarkorsirsunnik? Năgale, inneitsissinnigle operkorsirsunnik. 28 Taimaitomik māna illissimalluarpogut, innuk illuartungorarau opernermik kissienne, inneitsissille piniarkorseinik illuartungorane. 29 Iudilloneet kissimik Gude Gudigirsaræt? Nællursuttŏg Gudiginginiæt? Năgale, nællursuttŏg Gudigigiæt. 30 Illáme, attauseenarmik Gudekarpok, taursoma kippinekartut illuarsárpei opernermit, kippinekangitsullo illuarsárpei opernekut. 31 Kannok tava? Inneitsissit attorungnærkonerpauvut, operkorsigauta? Năgale; inneitsissille nāmaksekoauvut.

KAP. IV.

Illuarsirsút opernermit pimet, tamanna nællunærnekarpok Davib okauseenik, Abrahablo illiugeinik.

Atátarpulle Abraha pivlugo sumik okallussaugut, nervsarirsanik uinnekut? 2 Terssa piarput: Abraha illuartungorsimagune pillirsennik, ussornautiksakaralloarpok, Gudemele náume. 3 Aglekelle kannok okarpet? Ima: Abrahab Gude opera, tamannalo pivlugo illuartitáulersok. 4 Sulliniartorle akkiksarsinekarame, tava nákinermit taima pinekangikalloarpok, akkileriakaramele. 5 Sulliniængitsorle operame ajortulliartunnik illuartitsirsomut, tauna illuartitáulerpok opersutse pivlugo. 6 Davitsŏg taima issumakarlune okarpok, innuk, Gudib illuartita nákinnirsusiminik, kissime-gŏg pidluarpok, naug sullirsei pirsutiginnagit Gudib; tava (Davi) ima okartok. 7 Pidluarput, illueitsullirsamingnik issumakærbiginekartut, ajortullir-

samingniglo erssitsungnærsitsiviginekartut. 8 Angut pidluariok, ajortei Gudib issumagiomaissærpagit taursomunga. 9 Mãnalo pidluarsusek tamanna kippinekartuinnait piksarinerpæt, kippinekangitsullo piksaringiniættõg? Okariakarpogumme, Abraha illuartitáulersok opersutse pivlugo. 10 Kannongétillunele tava opernermik illuartitáulernersok? Kippinekarameloneet, kippinekangikadlarameloneet? Nællunængilame, kippinekarame kingorna taimaisersimangikalloartok, kippinekangikadlaramele taimaisersimarsok. 11 Kippirsúmigle nællunærkotsernekartok, tamanna narkiksutigekollugo illuartungorsimarsutse pivlugo, merssa sulle kippinekangikadlarlune operame; tamanna pivlugo opertut tamarmik, umnit kippinekangitsut, atátagissauæt, taukkoatõg opernermik illuartitáulissægamik. 12 Kippinekartuttõg atátagilissægiæt, kippinekartulle kingueisa kissimik pissennago, tamarmigle sakkiuartut malliklugo Atátauta Abrahab opersusia kippinekangikadlarame. 13 Merssa nunarsoak kingorngursarissammago, unnersóut tamanna Abrahamut kingueinulloneet pisimangikalloarpok inneitsissinnik, pisimavorle illuartungornermik opernermik. 14 Inneitsissiglille (kissimik) kingorngursirsuksáugalloarpættа, opernek tava attorungnærkajalerpok, unnersóullo unniorkotisimavok. 15 Illáme inneitsissit ningektitseenarmætta; inneitsekangitsunnele nálengirsútiksakanginiok. 16 Taimaitomik illuarsirsút opernermik pirsariakarpok, saimaunermit pissægame, unnersóullo aulaiængersinekarkollugo tamarmik kingueinut, sórdlo inneitsisselingnut, taimatõg Abrahatut opersusekartunnut, tauna tamauta atátagigautigo. 17 Ima agleksimamet: Atátangortikivkit nællursoperksoarnut Gudib kénætta sáne, tauna operigauko, terssávok umartitsirsok tokkorsunnik, kákollugillo erssingitsut, ersserkollugit. 18 Taursomalo (Abrahab) kollárnartógalloak kollársutigingika operluarlune, atátagilissammænne nællursoperksuit, sórdlo okarbiginekartok: Taima amerdlatigissaput kinguæksettit. 19 Opernekitsungornauæramelo, timmine ajulersok issumalliutigingika, merssa 100-nik okkiokangajekame;

Sarkablo timma ajulersok issumalliutiginginia. 20 Gudiblo
unnersóuta kollársutigingika opinginermik, nekkursektitorle
opernerme, Gudelo nálekluara. 21 Nangănauærlunelo illis-
simarsok, Gudib unnersóutinne nănek ajungimagit. 22 Ta-
manna pivlugo tava illuartitávok. 23 Taunainarle pivlugo
tamanna agleksimangilak, taimaisersimamet. 24 Uagutōg
pinekarpogut, taimaisissægauta, operuta taursomunga Náleg-
auta Iesusib umartitsirsánut tokkorsunnit; 25 Tauna (Iesuse)
tunniusimavok ajortivut pivlugit, umartisimagioktōg illuar-
tungortitsomauluta.

KAP. V.

Gudib illuartitei pidluarsimaput.

Măna opernermik illuartitangorsimagauta, Gude tava illagil-
luarparput Nálegautigut Iesuse Kristusekut. 2 Operluarau-
talo, tauna arvkotigigiarput saimaumut tamattomunga, pigir-
sautinut, nerriugirsarlo ussornartorsoak piomártuksak ussorsit-
sautigărput, terssa Gudib tunniursæksa. 3 Tamannalo kissiet
pinnago, nagliungnartulle aglæt ussorsitsautigigiauvut, illissi-
magauta, nagliungnartut kammajuitsungortitarátigut; 4 Kam-
majuirsutsible missigirsartungortitarătigut; missigirsutsible ner-
riugirsartungortitarătigut; 5 Nerriugirsutsible kangusukte-
kongilătigut, terssa Gudib assænnirsusia koisimamet umæt-
tivtinut Annernermik ajunginermik, tauna uautinut tunniusi-
mavok. 6 Sullile ajulerauta, taimane Kristusib uagut ajortor-
soursogut tokkotigisimauătigut. 7 Merssa illuartok pivlugo
tokkotiginikomarsokaissengikókau, angæjokáursorle pivlugo
tokkotiginikomarsokaissennersok. 8 Taimaitomik Gudib as-
sænnirsutse nællunæjardluara uautinut, Kristuse pivluta tokko-
met, sulle ajortorsógauta. 9 Angekainik illa măna taursomona
serniginekaissaugut kammaumit, taursoma áuanik illuartitang-
orsimagauta. 10 Gudemullo ningaursajungnærsisimagauta er-
nerætta tokkoanik, sulle kingarsartótilluta, angekáinik tava

amarsusia annaursútigiomárparput, māna ningaursajungnǽrsisimagauta. 11 Taimatōg Gude ussorsitsautigigiarput aglæt Nálegautigut Iesuse Kristusekut, tauna māna ningaursajungnǽrsitsirsigigautigo.

12 Taimaitomik, sórdlo innungmit attautsemit ajortok nunamut tikkiutok, tokkolo ajortomit pirsok, taimatōg innuit tamarsuisa tokkúb tikkidlárkei, tamarsoarmik ajortulliarmætta; 13 Ajortok sillarsoarmékalloartok sulle inneitsissekangikadlarmet, inneitsissekangitsunnele ajortut pidlárialiksósuginekangitsaraut. 14 Tokkole nálegauniartok Adamit pillerlune Mosesemut aglæt, taukkonungatōg umnit Adasut ajortulliængitsunnut, taunalo arssersóutigirsáursok taimane pirsuksamut. 15 Tunnirsúlle saimaunartok ajortorlo arssigeengikalloarpuk. Merssa amerdlasórsuit tokkosimamætta attautsib ajortánik, angekáinik tava Gudib saimauta tunnirsútalo missigirsængorsimaput amerdlasórsoarnut innúb attautsib saimauneranik, terssa Iesusib Kristusib. 16 Kissiennele umnit attautsib ajortulliartub ajortulliainanit pimætta asserornartut tamarmik, tava tunnirsút saimaunartok pingikalloarpok attauseenarmut ajortulliamut. Merssa ajortomit attautsemit pisimavok ekkartóut pidlautiksak; tunnirsútible saimaunartúb ikkiorarātigut ajortoperksoarnittōg illuarnermut. 17 Attautsible ajortullirsa pivlugo tokko nálegaugalloarmet attautsemik, angekáinik tava tunninekartut saimautib pekkangārneranik, pirsartullo tunnirsútinnik illuarsirsútinnik, nálegáussakaut innúnerme, attausek tunuarællugo, terssa Iesuse Kristuse. 18 Taimaitomik, sórdlo innúb attautsib ajortullirsa pivlugo, innungnut tamannut pidlárbekalersok, taimatōg attautsib illuarnera pivlugo, innungnut tamannut illuarsirsútekalerpok innursúmik. 19 Sórdlolo innúb attautsib nálenginerάnik amerdlasórsuit ajortolingorsimamætta, taimatōg attautsib nálengnerάnik amerdlasórsuit illuartungorput. 20 Inneitsissille pisimagiput, ajortúb angirsusia nællunǽrnekarluarkollugo; ajortúble angirsusia nællunærdluaránget, saimaunerúbtōg angirsusia pingārneróursomik

nællunærdluariok. 21 Imaissammet: Sórdle ajortok naleg-
áuniartok tokkomut, taimatŏg saimaunek nálegáukollugo il-
luartitsivlune innursúmut nāksaungitsomut, Iesuse Kristusekut
Nálegautigut.

KAP. VI.

*Innuit saimaunekartut innúlerkikput kivgajungnærsinekarlu-
tiglo ajortunnut.*

Kannongme tava okaissaugut tamanna pivlugo? Ajortul-
liartuaissaugut, saimaunek angisungoriartorkollugo? 2 Ajor-
nakaule! Uagut ajortunnut tokkosimagauta, kannok illivluta
tava innúniaromaissirsogut ajortunnut.

(Epistel am 6. Sontage nach Trinit.)

3 Illissimangilissiuk, tamauta Iesusemut Kristusemut koi-
simarsogut, taursoma tokkoanut koisimavogut? 4 Koirsúte-
kut tava, Kristuse aiparællugo, illirsáursogut tokkomut, sórd-
lolo Kristuse umartitáursok Atátab ussornarsusiagut, taimá
uaguttŏg innulerkikluta sakkidluaissaugut. 5 Tokkomet taur-
somunga illængutitágauta arssigællugo, tava umarkattigis-
sægiarputtŏg arssigissevlugo. 6 Innúsisókakput illissimauar-
put Kristuse aiparællugo ivertisimarsok sennerosikamut, ajor-
tolik piungnærkollugo, ajortunnullo kivgajungnærkolluta. 7
Tokkorsok merssa ajortoærotisimamet. 8 Kristusele aiparæl-
lugo tokkosimaguta, operpogut tava, innukattigiomármigau-
tigo. 9 Kristuselo, tokkorsunnit umartitáursok, illissimauar-
put tokkussærsok kingorna, tokkolo taursomunga ajugáussær-
sok kingorna. 10 Tokkogamele, attausiarlune tava tokkor-
sok ajortut pivlugit, innúgamele Gudemut innúvok. 11 Tai-
matŏg illivse ajortunnut tokkosimasugælluse pigitse, Gude-
mullo innúniaritse Kristuse Iesuseme Nálegautine.

12 Ajortut tava māna nálegáukorsarunnassigik timmivsine
tokkojarsunne, kajumiksárutepilluee náleissennagit. 13 Auæt-
tissesŏg ajortunnut attortitsarunnassigik illueitsulliarsútigekon-

nagit, Gudemulle illivsenik nangminek tunniunniaritse, tokkorsunnit umartuttut illivluse, auættisselo Gudemut tunniullugit illuartulliarsútigekollugit. 14 Ajortut ajugâusinnaissengimætta illivsenut, inneitsissit merssa kivgaringimasse, saimauneruble pigãse.

15 Kannongme tava? Ajortulliaissennerpogut, inneitsissit kivgaringimattigut, saimaunerúble pigimattigut? Nãgale.
16 Illissimangilissiuk, kimulloneet kivgalliutarángause illivsenik, nálekomaulugo, taursomunga merssa kivgáulerpose, nálekollussiuk, ajortorloneet tokkomut, nálengnartorloneet illuartitsinermut. 17 Gudele kujanarsile, umnit ajortunnut kivgartortógalloarause, mãna umættivsinik nálektungorsimagause ajokærsúmut tussægauvsinut, mallingniktungorsimauluselo.

18 Mãnale ajortunnut kivgajungnærsinekarsimagause, tava illuartomut kivgangorsimavose.

(Epistel am 7. Sontage nach Trinit.)

19 Innuktut okallugiakarpunga tamattominga, terssa, illissimanek ajulersungógause. Sórdlo auættisse siornagut attortikalloarlugit kivgartortikalloarauseigik maujungnartomut, illueitsulliarsinnarluselo, taimatõg mãnakut auættisse attortillugillo kivgartortissigik illuartomut, ivlernarsinekarkollugit.
20 Ajortunnulle kivgartortilluse, illuartoærogalloartose. 21 Kannongétunnik taimane pilliksóursose? Mãnakut kangugirsauvsinik, illa; merssa tokko nãgatigimarssuk tamakkoa.
22 Mãnale ajortunnut kivgajungnærause, Gudemullo kivgangorsimagause, pilliksóvose ivlernarsautigirsauvsinik; innursúlle nãksaungitsok nãgatigirsávok. 23 Merssa ajortut tokkomik akkinekarput, Gudible tunnirsúta saimaunartok innursútávok nãksaungitsok Kristuse Iesuseme Nálegautine.

KAP. VII.

Illuartitáursut erdlokonekaissœrput inneitsissinnik, Kristuse nálegarigamiko, inneitsissit Paulusib ajungineraipei, Kristuse tunarœlhugo.

Assœrset kattengutigeet (merssa inneitsissinnik illissimarsut okallugbigăkka) illissimangilase, inneitsissit nálegáumætta innungmut innútillugo? 2 Taima arngnab uviglúb uvine neijortuinaissaua, innútillugo, inneitsissit náleklugit; uvinele tokkopet, inneitsissit ivko, uvine pivlugo, nálegiakarungnœrpei. 3 Taimaimet, uvine innútillugo adlamik uvekalerune, taigornekarpok angununekartomik; uvinele tokkopet, inneitsissit ivkó nálegiakarungnœrpei, angununekartóungilak, angutib adlab pigilerpanne. 4 Taimatŏg illivse, kattengutikka, inneitsissinnut tokkorsungorsimavose Kristusib timmanik, mãna adlab pigilermasse, terssa tokkorsunnit umartitáursúb, ajungitsulliarkolluta Gudemut. 5 Uinningme innútsivut attoradlarautigik, ikdligupilluit tava pingărătigut auœtivtigut, inneitsissit pilleritítsirsómætta tamakkoninga, ajortulliarkolluta tokkomut. 6 Mãnale inneitsissinnik pinekaissœrpogut, tokkungaulutalo taukkonunga, taukkoa parnărsarmœttigut sórdlo, mãna kivgartussægauta annerneriksarsimarsuttut illivluta, pissennagille agleket pissoket.

7 Kannok tava măna okaissaugut? Inneitsissit ajortónerpet? Năgale. Inneitsekangipelle ajortok illitsorissengikalloariga. Piomaniarnerloneet næellussægalloariga, inneitsissit ima okangipætta: Piomaniaíssengilatit. 8 Inneitsille tamanna kajumigutigilerlugo ajorsutsib illuvkut piomaitsektungortidlarănga nellinginarnut. Inneitsekangipelle ajorsusek tokkungávlune kajumiksaingilak. 9 Uangale inneitsekarnanga innudleitsiaradlarama, inneitsit tava tikkiumet, ajorsusek ama umarlune kajumiksaiok. 10 Uangale tokkogiunga, inneitsit tava, umnit umartitsirsógalloak uamnut, missigileriga tokkor-

sútigigauko. 11 Inneitsit pirsutigigamiuk ajorsutsib, seglokipãnga tava, tokkollungalo tamattominga. 12 Inneitsissit tava ajungikaut, aglekello pekkorsaglit ajungikallutiglo illuarlutiglo attortóput. 13 Attorluak tava uamne tokkonartolernerpa? Ajornakaule; ajorsusek taimaiserpok, ingminik nællunærkollune kannok illomut ajortógame, tava ajungitsógalloakut tokkonartolerpok, ajorsusek illissarirsáulerkollune arksoarnartorojuktógame inneitsissinnut.

14 Inneitsissille íllissimauauvut annerneliúrsut, uangale uinneliόvunga, ájortublo kivgarsiarãnga. 15 Pillirsakka illissimangilakka, merssa piomarsaralloara piniænginauko, umigirsarale pirsarpara. 16 Piomangisarale pirsartarauko, inneitsissit ajunginerarpakka tava. 17 Uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle íllumnétok pirsarau. 18 Sunaloneet ajungitsok innekangimet illumne, terssa uinnimne, illissimauara. Piomarsusekaralloarpunga, ajoraingitsorle nãmaksilluarnek nælloara. 19 Merssa ajungitsok piomarsara pirsartængilara, ajortorle piomangisara pirsartarpara. 20 Piomangisarale pirsartarauko, uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle illumnétok pirsarau. 21 Ajungitsulliaromarsógalloarama uanga, tava illumne inneitsissit missigirsarãkka, ajortut attavigimanga. 22 Illuvkut merssa nuennerigalloarpakka Gudib inneitsissei; 23 Inneitsissille adlet auættimnétut missigirsarãkka, tamakkoalo issumama pekkorseinut akkerartorput, kivgangortillungalo ajortut pekkorseinut auættimnétunnut. 24 Uangakullungoak, kialikiak annaussauãnga tamattomanga timmemit tokkonartolingmit? 25 Gude kutsauvigãra, Iesuse Kristuse Nálegarput tunnarællugo. Tava mãna Gudib inneitsissei nálengniarpakka issumavkut, uinnivkulle ajortut pekkorsei.

KAP. VIII.

Gudib kittorneisa ussornarsusiánnik.

Tava pidluaitsuksajungnælerput māna, Iesuse Kristusemétut,
uingúb pee pinnagit, annernerúble pee malliklugit sakkiuartut.
2 Annernerúble, Iesuse Kristuseme umartitsirsub inneitsisseisa
kivgajungnærsikānga ajortúb tokkotsirsúb pekkorseinut. 3 In-
neitsissille, merssa uinningmik ajulersut ajugarirsæt, terssa
Gudib piniara Ernetue aulartinamiuk, uinnik ajortolik ars-
sigekollugo, ajortorlo uinningmétok ajulersika ajortoærotit-
sivlune. 4 Inneitsissit illuautigekorsei nāmaksekollugit uau-
tine, uagut sakkiuarauta uingúb pee mallingnagit, annererúble
pee malliklugit. 5 Uinningmulle nálektut uingúb pee issu-
malliutigirsareit, annernermulle nálektut annernerúb pee issu-
malliutigirsareit. 6 Uingúble peenik issumalliornek, terssa
tokkorsútávok, annernerúble peenik issumalliornek innursú-
tavlunelo erkiksiviunartóvok. 7 Uingúb peenik issumallior-
nek akkerartorutávok Gudemut, merssa Gudib inneitsissei
nálekomanginamigit, ajorlugillusōg. 8 Uinningmulle nálektut,
Gudib illuarinauiengilei. 9 Illivsele uingúb peenut, náleng-
ilase, annernerúble peenut, Gudib Annernerætta innigippasse
kissienne. Kristusible Annerneranik pigininqitsok, tauna
pigirsáungilak taursomunga. 10 Kristusele illuvsinépet, timme
tava tokkungaugalloarpok, ajortut pivlugit, annernerle uma-
nartóvok, illuarnek pivlugo. 11 Iesusemiglo tokkorsunnit
umartitsirsúb Annernerætta innigippasse, tava Kristusib umar-
titsirsætta timmissesōg tokkojarsut umartitsomáriei, taursoma
Annernerætta innigimasse.

(Epistel am 8. Sontag nach Trinit.)

12 Tava māna, assærset kattengutigeet, uinnik nálegia-
kangilarput, uingúb pee malliklugit innúniaissenginauta.
13 Merssa uingúb pee malliklugit innuniaruse, tokkojomár-

pose, uingúble piniarneree tokkoniarussigik annernekut, innújomárpose. 14 Nungullugit Gudib Annernerætta tessiugei Gudib kittornarsiarimagit. 15 Illáme kivgáursuttut annernekartinekangilase, ama erksirsariakaissægause, kittornarsiettulle annernekartinekarpose, taursomanga torklulaursaraugut imænna: Abba, assærsak Atátangá! 16 Annernerúb taursoma okaukaniararãtigut annernivtigut, Gudemut kittornarsiaritisimagauta. 17 Kittornaugutale, kingorngursirsuksáugioguttõg, imaipok: Gudemut kingorngursirsuksávogut, Kristuselo kingorngursekattigællugo, nagliukattigigutigo kissienne, ama ussornarsekattigekolluta taursomunga.

(Epistel am 4. Sontag nach Trinit.)

18 Issumarsaraungama, mattomanétilluta nagliungnartut attortækauvut tellerunarsugællugit ussornartomut, merssa sakkomersitæksamut uautinut. 19 Taimaitomik Gudib kittorneisa sakkomiutiksæt pingortisimarsut erinnigællugolo nerriugirsarǽt. 20 Terssa pingortisimarsut asserujakigamik umnit piomannatik, taimaisermattigle asserujarsungortitsirsúb, pivlugo nerriugirsæksak. 21 Pingortisimarsullo merssa kivgajungnǽrsinekaissaput nungujarsunnut nunab peenut, pisinekaissevlutiglo ussornartorsoarmut Gudib kittorneisa kivgajungnǽrsibiǽnnut. 22 Pingortisimarsullo tamása illissimauauvut, nerriukattigigátigut annersamivlutiglo sulle tamerssa. 23 Kissimigle taukkoa taimaingilet, uaguttõg nangminek, annernerúb siudliótiteinik pekkarauta, illuvtigut kajungerkãgut, Gudemut kittornariuarkolluta, timivtalo annaubigirsæksæt nerriugãrput. 24 Uagut pidluaralloarpogut, nerriuklutale sulle. Nerringirsarle tekkorsak nerriugirsáungilak, merssa kannok illivlune innúb nerriugiginnaua tekkorsane? 25 Tekkungisarpulle nerriugigutigo, tava nerriugãrput erinnitsaunago. 26 Taimatõg ajulerángauta Annernerúb tava annertokoserarãtigut. Uagut nællogauta tuksiautiksauvtinnik nãmagekorsennik, Annernerúble nangminek tuksiutararátigut annersaminernik taiksáungitsunnik. 27 Umættinnigle misseling-

niartub illissimaua Annernerúb issuma; illuartullo tuksiutarángagit Gudib illuarirsanik.

28 Illissimavogulle, tamása illuarkotigeenarmattigik Gudemik assænniktut, terssa issumaminik kákorsei. 29 Siornagulle merssa illissimakammærsortenne sulle pekangikadlarmætta pekkorsarigieitsŏg Ernerminut arssigekollugit, tauna angejudliókollugo kattengutigeeksoparksuit akkornǽnne. 30 Siornagulle pekkorsenne innuit, kákorsarigieitsŏg, kákorsennele illuartungortitarigiei, illuartungortitennele ussornartungortitarigiei. 31 Tamannalo pivlugo kannongétunnik okausekaissaugut? Gudib illagippattigut, kia tava arksoariginnauătigut? 32 Taursoma Ernetue aglæt erdlignnago tunniunamiuk tamauta pivluta; kannongme tava tunnissenginiătiguttŏg tamannik tauna pivlugo? 33 Kinalikiak Gudib kennigeisa passiklersiksarissauǽt? Gude illuartitsirsok tamerssa. 34 Kina ekkartóursiomannerpa? Kristuse tamerssa, tokkorsok, imakka umartitáursok; tauna merssa Gudib tellerpiǽtta tunganélerpok, uagullo tuksiutararátigut. 35 Kia auiksartitsomanerpătigut Gudib assænirsusianit? Nagliungnartulloneet? Annilárnartulloneet? Kingarnartulloneet? Kăngnerubloneet? Tammakanginerúbloneet? Nauianartulloneet? Pænnabloneet? 36 Sórdlo agleksimavok: Idlit pivlutit tokkoniararătigut udlok năulugo, sauettullo tokkotitæksáusuginekararáugut. 37 Tamakkonungale tamannut ajugáulluarkaugut, assærserput pivlugo. 38 Nangănauærpungame, tokkúbloneet, innunerúbloneet, Engelibloneet, atarkirsarsuilloneet, pirsársuilloneet, nedliusimarsulloneet, nedliutukselloneet. 39 Paukkoaloneet, saukkoaloneet, adlabloneet pingortitab auiksartinauærpătigut Gudib assænirsusianit Kristuse Iesuseme Nálegautine-étomit,

KAP. IX.

Opertut kissimik, Iudinnillo nælhursunnillo pirsut, pidluarput illuartitávlutiglo.

Illomorlunga okallukpunga Kristuseme, seglunnangalo, issumaga merssa narkiksoirsigigauko Annernerme ajunginerme;
2 Sorarnanga allieisungărkaunga kappiasungărlungalo umættivkut
3 Merssa Kristusemut pidlagæksarekogalloarama kattengutikka pivlugit, terssa ekkardlikka uinekatikka.
4 Taukko Israelib kinguarimattik kittornarsiæksáput, pigititæksávlutiglo ussornartomik, illageersúmiglo, inneitsissinniglo agleksimarsunnik, Gudemullo kivgartornermik, unnersóumiglo;
5 Siudleetsŏg taukkoa angæjokárigieit, taukkonangalo Kristuse innungorsimavok, tauna tamannut Gudióvok, ussorsornartok issukaissengitsomut. Illomut.

6 Taimale okangikalloarpunga, Gudib okausee erkorungnénerarlugit. Merssa Israelitinnit pirsut, illomórlutik Israelittiúngikalloarput tamarmik.
7 Taimatŏg Abrahab kinguei, illomórlutik kittornáungikalloarput tamarmik; imale: Kinguæksarnik tairsak, Isaamit piomárpok;
8 Imaipok: uinnekut umnit kittornáursut Gudib kittornaringikalloarpei, unnersóutible kittornarsiarirsei kinguæksáutinekararaut.
9 Tamerssale okausek unnersóutelik, (Gude) ima okarmet: Aipágut tamanna nedliupet, tikkiutsomavunga, Sara tava ernertăkaissavok.
10 Taimaglæt pisimangikalloarpok, Rebekkatŏg nărtulerame Isaamit atátautinit.
11 Illumiuéglo erniusimangikadlarmennik, sullilo ajungitsulliaratigloneet ajortulliaratigloneet—Gudib merssa pekkorsenne kennigarimagit.
12 Sullirsello pirsutiginnagit, kákorsirsúble saimaunera pirsutiginekarmet—(Rebekka) ima okarbiginekartok: Angnek kivgangoromárpok mingnermut.
13 Sórdlo agleksimavok: Iako assagiga, Esaule umigigiga.

14 Kannongme tava okaissaugut? Gude illuangitsónerpa?
Nagale! 15 Mosesemulle ima okarpok: Saimautsomarsara
saimaupara, nákigiomarsaralo nákigãra. 16 Taimaitomik
innúb piomarsusia piniarsusialoneet pirsuliginekangilek, Gu-
dible nákinnirsusersoa kissime. 17 Farao pivlugo agleket
ima okarmætta: Taimaitomik merssa innútuarkogivkit, næl-
lunærbigiomagaukit pirsaunersoamnik, attera okauliginekar-
kollugo nunenne tamanne. 18 Taima mãna piomarsenne
nákigirsarei, piomarsennelo mangertitarei. 19 Tava idlit
okarbigissennerparma: Suvlune pidlagæksáusipãtigut uagut?
Piomarsa kia akkerariginnaua? 20 Oma, assærsak innungá,
kináuvimme idlit, Gude akkiorlugo kiglissioromagauko?
Sennársoaktõg sennarsiminut ima okarnerpa? Saog taima
sennavinga? 21 Machiortúbloneet issumaminik machak sen-
naginnaunginerpa illá pogutangorlugo ussornartomut, ama
illá pogutangorlugo ussornaitsomut? 22 Taimaitomik Gudib
ningeksutse tekkotitsomagamiuk, pirsársutselo nællunæromau-
lugo, tava pingortitet ningautariakartut, umnit tammartuk-
sáugalloartut, kammagingãrkiksarei: 23 Ussornarsutsime
angirsusia nællunæromagamiuk pingortitennut nákinartunnut,
siornagut taukko piginnángorsaramigit ussornartomut. 24 Ká-
korsenne tava piei, imaipok, uagut, Iudinnit pigauta kissivsa
pingilãtigut, nællursunnille pirsut aglæt. 25 Taimatõg okau-
sekariok Profetekut Hoseakut: Innuktaringitsaugalloakka taig-
ussauakka innuktamnik, assærsæksaungikalloartullo taigus-
sauakka assærsamnik. 26 Imaiseromáriok: nuname ima
okaunekarbiógalloamingne: innuktaringilause, kingorna ters-
sane okaunekaromárput: Gudib tokkosuitsúb kittornarãse.
27 Isaiasele torklorpok Israelittit pivlugit ima: Israelib
kinguei umnit siorkettut immab sinnanétuttut amerdlatigissæg-
alloarunik aglæt, taimaitorle amigarkut pidluartungoromárput;
28 Arvsiakotainekaissammet nãmaksiursinekaissevlunelo illu-
artomut, Nálekablo tamanna nãmaksissaua nuname. 29 Sórd-
lolusõg Isaiase tamanna pivlugo siornagut okartok: Nálekab

Sebaotib amigarkokartingikalloarpattigut illautinik, tava Sodomamiuttun-étungussægalloartogut, Gomorramiullo arssigissægalloarlugit.

30 Sumik māna okaissaugumme? Imaitomik okaissaugut: Nællursut, umnit illuarnermik piniængitsut, illuarnek pisimauæt; okarpungalo, illuarnek pivlugo opernermit pirsok.
31 Israelittille inneitsissinnik illuarsirsútinnik piniaralloarput; inneitsissille illuarsirsútit pigilersimangikeit. 32 Saogme?
Terssa, operatik piniartaramik, inneitsissille sulliarekorseit piniarsinnarlugit. Taimaitomik apoorput ujarkamut apoorbingmut. 33 Sórdlo agleksimamet: Atta, Zioneme ujarakartitsiunga apoorbiksamik, kārsomiglo mammiasautigirsæksamik, taursomungalo opertok kangusuktinekaissengilak.

KAP. X.

Tamarmik illuartungortinekarsinnaput Gudemut, Israelittille illuarsirsút illissimalernek ajoræt.

Assærset kattengutigeená, umættivkut kajungerkaunga, Gudemuttōg tuksiuniakka Israelittit, pidluartungorkollugit. 2
Merssa taukko pivlugit narkiksoigama, illomórlutik Gude nálengniaralloaræt, siunekarluaratiglo. 3 Illuarnek, Gudib nāmagekorsa, illissimalernek ajoramiko, nangminertiglo illuarsusertik nāmagitiniaramiko, taimaitomik tava illuarnek, Gudib nāmagekorsa, nálengisinnarpæt. 4 Kristuse inneitsissit nāgatigimarssuk, taursomungalo opertok illuartitávok. 5 Illuarsinerle, inneitsissinnit pirsok, Mosesib agleksútigigalloara ima: Makkoninga mallingniktúb innursútigissauei. 6 Illuarsinerle, opernermit pirsok, ima pirsarau: Umættingne okadláriaurnek: Kina killalliaromaua? Terssa sórdlo Kristuse akkartitsartorlugo?
7 Imaloneet: Kina sammungnaromaua? Terssa sórdlo Kristuse ainiaromaulugo tokkorsunnit? 8 Kannorle okarpa?
Ima: okautsit okko kannigisimauettit, kannermiugællugillo

umamiugisimauettit; tamerssáput okautsit taivkoa opernermik,
okautigirsauvut. 9 Merssa kannekut Iesuse okautigirsariguko,
nálegáursok unnerlugo, umættekullo operuit, tokkorsunnit
Gudib umartimago, pidluartungorpotit tava. 10 Umættekut
opernek illuarsinarmet, kannekullo okautiginingnek pidluar-
narmet. 11 Agleket imaimætta: Taursomunga opertok
kangusuktinekaissengilak. 12 Nelligeekpumme māna Iudillo
Grækerillo, tamarmik attauseenarmik nálegakaramik, tuk-
siartiminut tamannut ajoursingitsomik. 13 Pidluartungolis-
sammet nellinginak Nálekab akkanik tainiartok tuksiarlune.
14 Kannorle illivlutik tuksiarbigissauæt operbigingisartik?
Kannorle illivlutik operbigissauæt tussaumangisartik? Kan-
norle tussaissapet okallugbiginekangikunik? 15 Kannorle
illivlutik okallussapet, aulartinekangikunik? Sórdlo agleksi-
mavok: Sekkiminakaut, illa! erkiksinermik okaursirsut is-
sigeit; ajungitsunnik okaursirsut. 16 Illéisale nálengikal-
loarpeit okautsit tussarnersut; Isaiase ima okarmet: Náleg-
angá, ajokærsútivut kia operáigit? 17 Taimaitomik opernek
okalluktuarnermit pirsarau, Gudible okausee okalluktuau-
tigirsáput. 18 Uangale okarpunga: Tussangineroit? Nāgale,
nunennut tamannut tussaumarsængorsimaput, okauseello pisi-
maput sillarsoarmut tamannut. 19 Okariungale: Israelittit
tamattominga ariutsisimanerpet? Siudlióvlune Mosese ima
okartok: Annærutissauause innuktaringisaralloamnut, ningek-
tissauauselo innungnut siunekangitsunnut. 20 Isaiase tava
ima okarsinnavok: Uamnik ujarlingikadlartut nennisimauānga,
uamniglo apperkotiginingitsut sakkomerbigisimauakka. 21 Is-
raelittinnulle okarpok: Udlorsoak nāulugo arksækka issæk-
torikka innungnut okausereetsunnut arksoarnartunnullo.

KAP. XI.

Iudit operomanginamik ajektorsimaput, nællursulle opertung-oleramik illæssiarirsáput; taimaitorle Israelittitsõg pid-luaissaput.

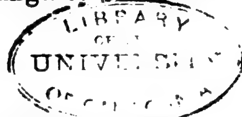
Taimaitomik māna okarpunga: Gudib innuktenne ajektor-nerpagit? Nāgale! Uangatōg Israelittióvunga, Abraha næg-govigællugo, Benjaminib kinguarānga. 2 Gudib innuktenne ajektornauiengilei, siornagut kennikenne. Aglekelloneet Eliase pivlugo illissimangilissigik? Kannok illivlune taursoma Is-raelittit ajorigamigit Gúdemut, imalo okarlune: 3 Nálegangá, Profetittit tokkopeit, tunnirsirsarbissillo asserorpeit; uangalo kissima ammigarkovunga, uangatōg tokkoniaralloariānga. 4 Kannorle tava Gudib akkia? Uamnut ammigarkokartit-siunga angutinnik 7000-nik, Baalemut serkomiængitsun-nik. 5 Taimatōg mānakut ammigarkokartarpok taimaitunnik, saimaunermik kennikennik. 6 Saimaunermigle taimaisimaga-mik, tava sullirsamik akkeenik pisimangilet, taimaingipet, saimaunek tava saimatuniójungnæissægalloartok. Sullirsa-migle akkeenik taimaisimapætta, saimaunek tava sũngilak, taimaingipet, akkiónek tava akkiójungnærpok. 7 Kannongme tava māna? Israelittit ujarniagartik pirsaringilæt kennersi-marsulle pirsaræt, simnerille mangertorsóput. 8 Taima aglek-simamet: Gudib annernekartikei kammakajarsomik, irssekar-tillugillo tekkoningnek ajortunnik, siutekartillugillo tussaunek ajortunnik, sulle tamerssa udlome taimaitoliksóput. 9 Da-vilo okariok: Taukkoa nerriviksit nigæksarillirsuk, apoor-biksarællugolo mammiasautigirsæksarillirsuk, akkinekarkollu-tik ingmingnut; 10 Irsseit tekpeelisikit, tekkonikonnagit, sorarussennagillo kunnutikit. 11 Tava māna ima okarpunga: Tamanna pirsutigællugo apoornerpet, orlussægamik? Nāgale! Taukkoale orlosimamætta, nællursut tava annautiksarsiput,

taukkoninga (Iudit) mallingnikkollugit. 12 Taukkoale orlosimarsusiæt pivlugo sillarsoarmiut pissórsoængormætta, taukkoalo ajulersusiæt pivlugo nællursut pissórsoængormætta, imakka sainiarluarpætta. 13 Illivse nællursógalloartose okallugbigause, merssa nællursunnut aulartitáugama, piniariakarsusera ussornartitsomauara; 14 Ekkardlikka illungersortiniarlugit kajumiktungortitsomagaukit, taukkoalo illeit pidluartungortillugit. 15 Taukkoale tammarsimarsusiæt pivlugo sillarsoarmiut saimaursáulerpætta, terssa sórdlo imaipok: Innursút piniarlugo tokkorsunnit. 16 Illaminektäk ivlernarpet, timiursæksaktōg ivlernariok, næggoviglo ivlernarpet aualekotittōg ivlernariput. 17 Umnille māna aualekotit illeit nævlorsimagalloarpætta, idlille ajortotit olialik orpiógadlartotit ivertisimagauit næggoviænnut, orpiúblo oliaglúb sordlánik ivseraniglo illængersinekarauit; 18 Tava ussorsitsárkennek aualekotinnut. Ussorsitsáralloaruille, illissimaniaissauet, sordlek kalleringikalloarpet, sordliúble kallerätit. 19 Tava okaromanerpotit: Aualekotit nævlorsimaput, uanga ivertinekarkollunga. 20 Taimaipomme. nævlorsimaput opingirsusertik pivlugo. Idlille ivertisimauarpotit opernermik; makkittakennek, miannersorlutille. 21 Aualekotiveet aglæt Gudib mianneringinamigit, idlitsōg miannerissengitsugællutit. 22 Taimaitomik Gudib auäginirsusia illungersorneralo mallugini-arkik; imaitok: illungersornera ajortunnut ordlosimarsut pivlugit, auaginirsusialo idlit pivlutit, auaginirsusia attordluaruko kissienne, taimaingikuille, idlitsōg kippinekaissægiotit. 23 Ivkoale opingitsungnærunik, ivertinekaromáriput, Gudib ama ivertisinnaumimagit. 24 Idlit merssa ajortomit olialingmit orpingmit pærsimarsotit ivertisimagauit olialingmut orpigiksomut tungauvigingisaralloarnut, angekáinik tava aualekotivigigalloet ivertinekarsinnaput orpigirsamingnut. 25 Assærset kattengutigeet, makkitalerkonnase, angiutsomangilause nællunartomik imaitomik: Israelittit illeit tekpeersusermik pidlárnekarsimagadlarput, nællursút sáiniartukset nāmaksiserlugit.

26 Taimalo Israelittit tamarsoarmik pidluartungoromárput,
ima agleksimamet: Zionemit piomárpok annaursirsok, pe-
jairsorlo ajortullirsenik Iakúb kingueinit; 27 Tamerssalo
unnersóutiga taukkonunga, ajorteit pejaradlarukit. 28 Il-
livse pivluse kingarsartósugăkka okautsinnut tussarnersunnut,
kennersimarsusiællo pivlugo assærsarăkka, angæjokáit piv-
lugit. 29 Gudib tunniursenne saimaunartut, kákorsirsutselo
aulaisengiusinnarpei. 30 Sórdlome illivsesŏg itsak opingit-
sógalloartose Gudemut, mănale nákinekalerpose, taukkoa
opingimættla; 31 Taimatŏg măna taukkoa operiomangilăse
taima nákinekalerause, taukkotŏg nákiginekarkollugit. 32
Merssa innuit tamakerlugit Gudib opingitsórigei, tamása
nákigiomagamigit.

(Epistel am Sontage Trinitatis.)

33 Innornakau, illa! Gudib pissóursusia illissimanermik
siunekarnermiglo! Kannorlo siunersiksángilluinarpuná ek-
karsautei, kigliliksáunatiglo arvkotei! 34 Nálekab issuma
kiame illissimalera? Kialoneet ajokærsora? 35 Kialoneet
sumik tunnigadlarnera, ama akkillerkollune taursomunga?
36 Merssa tamarluinnarsoarmik pingortisimaput taursomanga,
taursomingalo taursomungalo. Ussornarsile tauna issukais-
sengitsomut. Illomut.

KAP. XII.

*Opertul Paulusib ajungitsulliarkoei, ingmingnik tunniuniar-
lutik Gudemut; pingărtomiglo tamannik assænniktuttut
illiorkoei.*

(Epistel am Sontage nach Epiph.)

Assærset kattengutigeená, Gudib nákinnirsusiagut kajumik-
sarpause, timisse tunnirsútiksarissigik, umarsut, illuartullo pise-
kollussigik Gudemut illuarirsáukollugit, taimailiorluse Gudemut
nálegluaromárpose sillalingmik. 2 Sillablo mattoma innuee

illerkokattigekennassigik, adlangorlusele nutángoleriartoritse
issumauvsigut, missiliksinnaukollussiuk sunámet ajungitsok,
illuartorlo, namagluartorlo Gudib pekkorsa. 3 Uangale sai-
maunekartisimagama tamause ingmikórtilluse okaupause, ing-
minik angnerruniartokarkonnase pirsæksaungitsomik; nãmak-
tomigle issumakarkolluse ingmikórluse, terssa pivlugo, sórd-
lo Gudib ingmikortilluse tunniorarmasse opernermik ouk-
tútigekorsaminik. 4 Sórdlome timmeme attautseme amerdla-
súnnik auættekarauta, auættille tamarmik attortóngikalloar-
mætta attauseenarmut; 5 Taimatõg uagut amerdlasóvluta
timmióvogut attausek Kristuseme, nungullutale uautinut auæt-
tekattigeekpogut. 6 Nilligeengitsunniglo ingmikórtunnik tun-
ninekarpogut saimaunartunnik.

(Epistel am 2. Sontage nach Epiph.)

7 Erkotuksamik 'nevsoiairsub, okauseesa arssigillirsuk
operdluarnekarsutse. Kivgartóutiksakartúb nungullune sul-
liarilliuk kivgartóutigirsane. Ajokærsoirsúb nungullune sul-
liarilliuk ajokærsoinek. 8 Kajumiksairsúb nungullune sul-
liarilliuk kajumiksainek. Tunniorairsok nungullune tun-
nioraile illungersorlune. Pársirsok nungullune issumagik-
lune piniarile. Nákiningniartok nungullune taimailiorle tipeit-
sungnermik. 9 Assæniktok illomorle. Ajortok umigissiuk,
ajungitsorlo ungagissiuk. 10 Kattengutigeeksuttut asssakat-
tigeengniaritse, umættivsinik pirsartarluse. Nálekattigeengni-
aritse ingiakattigeekluse. 11 Erkeiasuktariaurnase piniagæk-
sauvsinut. Annernerme illungersuinaritse. Nálegak kivgar-
torbiginiarsiuk. 12 Nerriukluse tipeitsugitse, illællárluselo
nagliuktarángause, sorarase tuksiartaritse. 13 Illuartut ajor-
sauteit issumagituinnarsigik. Sinniktarbigekogitse kajumik-
luse. 14 Illivsenik nagliuktitsirsut pidluarkogissigik, pid-
luarkorsisitse, okarnikkennaselo. 15 Tipeitsuktut tipeitsukat-
tigissigik, kejársullo kejákattigissigik. 16 Tamause issuma-
kattigeeksuaritse. Makkitalerkennase angnerrinermit, nikka-
nartungoelle malliklugit piniaritse.

(Epistel am 3. Sontage nach Epiph.)

17 Issumarsariaurnase illivsenik illissimarsósugælluse. Il-
livsenut ajortulliartok akkiniariaurnassiuk ajortomik. Illuar-
tok piniarkiksársiuk tamarmik tekkoænne. 18 Ajornængipet,
innuit tamása illeksiniarsigik, ajungikussiuk tamanna. 19 Il-
livse nangminęk akkingersekennase, assænerirsakka! ningeis-
særlusele pigitse; ima agleksimamet: Akkingersirsuksáugama,
uanga akkingersiomárpunga. Nálekab okausee tamersa. 20
Taimaitomik akkerartortit kākpet, nerrisiniaruk, immerosuk-
pet imminiaruk, taimailioruit, tava aumet ingneglit niakoanut
kattersoromárpettit. 21 Ajortok ajugátitsarunago illingnut
ajortomulle ajugauniarit ajungitsulliarnermik.

KAP. XIII.

*Opertut náleketlik nálengniaissaueit, innukattiltiglo assal-
lugit, Gudiblo saimautimattik illuarniaissaput.*

Innuit nungullutik atarkirsækseltik nálektuinnarlissigik, ná-
legakangimet Gudib pekkungisanik. Nálegarsoængortulle
nungullugit Gudib pekkosimauei. 2 Nálegarsoarnulle arksoard-
lersúb akkerartorpei Gudib pekkorsei; akkerartortulle pidlár-
biksarsissaput ingmingnut. 3 Nálegarsuille pirsársuit merssa
erksinængikalloararaut ajungitsulliartunnut, ajortulliartunnut
kissienne erksinararaut. Nálegarsoarnulle idlit erksiomang-
ikuit, ajungitsulliarsinnait, tava taukkoa ussorissauātit. 4
Merssa Gudib kivgarimagit, taukkonunga angæjokárekollutit.
Ajortulliaruille, erksekeet, assuleenak pænnalirsængimætta.
Gudib kivgarei, akkingersirsókollugit pidlairsókollugit ajor-
tulliartunnut. 5 Tava māna nálektóniarit tamanna pirsaria-
karmet, pidlautiksak kissiet pinnago, issumelle pivlugotōg.
6 Taimaitomik tunnirsirsariakariosesōg tunnirsútinnik; ser-
nigirsukset taimaitut Gudib kivgarimagit. 7 Tamása tava
tunnissigik akkeetsukauvsinik; tunnirsútinnik tunnirsariakartok
tunnissiuk tunnirsútinnik; illængerutigirsennik illængéirsuksak

tunnissiuk illængerutigirsennik; mianartok mianerissiuk, nálengnartok náleksiuk.

(Epistel am 4. Sontage nach Epiph.)

8 Nungulluse sumik akkeetsorbigirsakariaurnase, illivsenik assakattigeengnermik kissienne, merssa aipaminik assænniktub inneitsissit nämaksimagit. 9 Okauserinekartullo imænna: Arngnaunekaissengilatit, angununekaissennatillo; tokkotsissengilatit innungmik; tiglissengilatit; innukattit seglutigissengilet unnerdlutiginnago; sumik piomaniaissengilatit; adlamigloneet inneitsissekarpet, tamakkoa issumæt tava imaisinnarpok: Innukattit illiktut assaissauet. 10 Assæniktúb innukane ajortomik pirsaraingila. Taimaimet inneitsissit nämaksinekararaut assæningnermik.

(Epistel am 1. Sontage des Advents.)

11 Tamannalo illissimagautigo, imaitok: nedliusimamet itterbiksarput sinningnermit, merssa mänakut annaubiksarput kanninerromet siornanit, opilerkärauta. 12 Unnuak kemmósimavok, kaulerlunelo udlóvok. Taimaitomik tärtub pillurksoee ipperartigik, kaumarsúblo pee attorluarlugit. 13 Sakkilluarta, sórdlo kaumarsométut; nerrirsorsónata, immerajuktorsónatalo, peteinatalo, sakkitsaunatalo, annærusinnatalo. 14 Nálegarle Iesuse Kristuse attiniarsiuk; timisselo attorluarkogissigik, peteitsungorkonnagit.

KAP. XIV.

Operluartut opernekitsullo illeksekattigeessaput; ekkartóursekattigeessennatiglo.

Operluarnek ajulersungoak assænnermik illæssiariniarsiuk, taimaitullo issumeit párdlegartungortinnagit. 2 Ardlarse operarau nellinginait nerriginnaulugit, ajulersúble naursuinnait nerrirsarei. 3 Nellinginarnik nerrirsúb, nachoginauærliuk nerringitsok; nerringitsúblo ekkartóunauærliuk nerrirsok; Gudib merssa illæssiarimago. 4 Kináuvit idlit, ekkartóursir-

sógauit adlab kivganik? Nálekaminut illuarnerporloneet illuanginerporloneet. Illuarsiginnavorle, Gudib illuarsinek ajungimanne. 5 Ardlarse issumarsarau, udlut illeit udlorsiutigirsariakarnerrosugællugit adlennit; ardlauvsele udlut tamása nellinginarirsarei. Tamarmik nungullutik issumettik nekkimatinauérlissigik. 6 Udlut illéinik nellinginariningitsok, Nálekamut taimailiorarau, udlunniglo tamannik nellinginariniktok, Nálekamuttōg taimailiorarau. Nerrirsok, Nálekamut nerrirsarau, Gude kutsauvigigamiuk. Nerringitsok, Nálekamut nerringitsarau, Gudelo kutsauvigællugo. 7 Ingminut innúniartokarata, ingminullo tokkussirsokanginioguttōg; 8 Innútillута Nálekamut innúginnarpogut, tokkogutalo Nálekamut tokkovogut. Taimaimet, innútillutaloneet tokkogutaloneet, Nálekab pigituinnarpătigut. 9 Tamanna pivlugotōg Kristuse tokkogiok, tokkorsunnillo makkillune umariok, nálegáukollune tokkorsunnullo innúrsunnullo. 10 Idlille saog kattengutit ekkartóuniarpiuk? Idlilloneet saog kattengutit nachogaiuk? Tamauta merssa sakkomersinekaissaugut Kristusib kiglissiorbiksanut. 11 Agleket imaimætta: Illomut umarsógama, Nálegak okarpok: Tamarmik uamnut serkomigartungortinekaromárput, okkello tamarmik Gude unnersiutigissauét. 12 Innuit tava ingmikórlutik ingmingnik nangminek akkirsuksáussaput Gudemut. 13 Taimaimet mattoma kingorna ekkartóukattigeessennata piniarta, tamannale pingărtomik ekkarsautigissiuk, mammiaitsektitsirsokarkonnase asserorsairsokarkonnaselo kattenguminik. 14 Illissimavunga nangănauærlungalo Málekame Iesuseme, nekkiksak tamát allariakangimet kissiennele allarosuktome allarnaralloarpok. 15 Kattengutille allieisuktikuko nerrirsarnik, tava assæniktotut illiorungnérpotit. Assærsængá, Kristusib tokkotigirsa idlit asserorsariaurnago nerrirsettit pivlugit. 16 Taimaimet missiksorniaritse, ajungitsok pigirsarse mittegáulerkonnago. 17 Gudib nálegauviétta pingimagit nekkikset immiksello; illuarnerle erkiksinerlo, tipeitsungnerlo piei Annernerme ajunginerme. 18 Tamakkoninga

Kristusemut kivgartortok, tauna Gudib nuennerirsara, innuillo illuarirsarǽt. 19 Taimaimet erkiksinartut piniartigik, ajorungnǽrkattigeersútiksello uautinut. 20 Assarsængá, Gudib illuarsirsa asserorsarnauǽruk nekkikset pirsutigællugit. Nekkikset tamarmik maujungnængikalloarput, ajorpulle innungmut issumamigut nekkimaulune nerrirsomut. 21 Ajunginerrovok, nekketungikuit Weinemiglo immeratillo, adlamigloneet, merssa kattengupit illuaringisanik, mammiasautigirsanigloneet, ajulersautigirsanigloneet. 22 Idlit taimaitomik opersusekaruit, tava illingne nangminek taimaisinnait Gudemut. Pidluarpok tauna ingminut arksoaringitsok attukenne pivlugit. 23 Nekkimarsútigirsaminigle nerrirsok, tauna pidluaipok, opersutse mallinginamiuk. Opernermigle pillirsáungitsut, tamarmik ajortulliáput.

KAP. XV.

Ama taima kajumiksariei illuartomut pirsarialingmut: Aglekenne nāgasillerpei.

Uagulle nekkursektitáugauta, sengeetsut ikpigirseit kammaginiaissauauvut, uautiniglo nangminek nuenneriniaissengilagut. 2 Tamautale ingmikorluta piniarta, innukattivlinut nuennerekolluta ajungirsútiksǽnnik, ajorungnærutiksǽnniglo. 3 Kristusesōg ingminik nangminek nuenneringimet, agleket imaimætta: Illingnik mittautiginiktut mittengnereet uamnut túput.

(Epistel am 2. Sontage des Advents.)

4 Itsarle agleket, agleksimaput ajokærsútigekollutigik kammajuiluta nerriuklutalo tupedliutiksakarkolluta aglekennik tamakkoninga. 5 Gudible kammajuitsúb tupedlersitsirsúblo issumakattigeeksillisse illivsenik, Iesuse Kristuse mallingnekarkollugo. 6 Illageekluse attauseenáursotut karnivsinik ussorekollussiuk Gude Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta. 7 Taimaitomik illivsenik illæssiarekattigeengniaritse, sórdlotōg Kristusib illæssiarigāse, Gude ussorinekarkollugo. 8 Okar-

pungale, Iesuse Kristuse kivgáursok kippinekartunnut, Gudib seglosuirsusia pivlugo, unnersóutit, siudleenut pisimarsut, aulaiængerkollugit. 9 Nællursulle Gude ussorirsarǽt nákinirsusia pivlugo, agleket imaimætta: Tamanna pivlugo ussorissauágit nællursut akkornǽnne, akkillo tuksiautigissauara. 10 Amalo okariok: Nællursoseá, tipeitsugitse, innuktei illagællugit. 11 Amatõg ima: Nællursut támause Nálegak ussorissiuk, innuillo tamause nerssorissiuk. 12 Amatõg Isaiase ima okariok: Ivna Iessib kingua, terssáussavok nálegáukorsok nællursunnut, taunalo nællursut tunnariomárpæt. 13 Gudible nerriuktitsirsúb illumiukartillisse tamannik tipeitsungnermik ullapisaumiglo opernerme, nãmaktomik nerriugirsæksakarkolluse Annernerúb ajunginerúb pirsáuneràgut. 14 Kissienne illissimalluarpauseme, kattengutikka, illivse nangminek tamannik ajunginause, tamanniglo illissimarsorsóvluse, illivseniglo kajumiksarkattigeengnek ajungilase. 15 Taimaitorle, assærsækka kattengutikka, iktoringinause aglekomarsunga illivsenut, erkásitsomagause, saimaunek attorlugo, Gudib tunniursa uamnut. 16 Iesusib Kristusib kivgarekomanga nællursunnut, Gudib okausee tussarnersut okautigekollugit; nællursut tunniursængorkollugit, Gudib nuennerirsanut, ajorungnǽrsinekarkollugillo Annernekut ajunginekut. 17 Taimaimet ussorsitsarsinnavunga Iesuse Kristuseme, Gudib kivgarimanga. 18 Sumigloneet okallungnek sappissægalloartunga, Kristusib merssa taimaitomik okalluktigingippanga, nællursut nálektungortekogamigit okautsinnik sullirsenniglo. 19 Nællunǽrkotinniglo ussornartullirsenniglo pikkunartunnik, Gudiblo Annernerǽtta pirsauneranik; taimailiorlungalo Ierusalemmit pillerlunga, tamattigullo Illiruse tikkillugo, tamannut okautigirsarãkka okautsit tussarnersut Kristusemik. 20 Angnerrúrsomiglo piniarkersunga, okautsit tussarnersut okautigællugit Kristusib akkanik illissimangitsunnut, merssa adlab aularniutigirsa attoromanginauko; 21 Agleket pivlugit imaitut: Taursominga okaunekangitsut, tekkojomárpǽt, tussangitsullo siunersiomárpǽt.

22 Tammaînnatõg pirsutáugiok, kabseenik arvsiarkotigirsar-
lugo orningikivse. 23 Mãnale nunennut makkonunga ornig-
æksakaissærama, illivse tava ornikomauluse kajumikaunga,
merssa ardlagórsoarnit aglæt; 24 Ornikomárpauselo, Spania-
nemut audlaissægama. Issumagama, tamanna arvkotigissev-
lugo tekkussægause, illivseniglo pisinekaissevlunga taivkunga,
kissienne neijortuaradlarluse tipeitsukattigigadlaruse. 25 Mã-
nale Ierusalemmut aulalerpunga, illuartut kivgartorbigællugit.
26 Merssa Mazedoniamiut Achajamiullo issumamingnik katter-
soimætta pæjugutiksennik illuartut Ierusalemmétut peetsortei-
nut. 27 Issumaitsiarlutik taimailiorput, taimalo akkeetsor-
tógiputtõg taukkonunga; merssa tarneisa pee illængeramikik
nællursut, nãmakioktõg taukkonunga pæjuktógunik timib pik-
seinik. 28 Tamanna tava nãmaksigadlaruko, tamakkoningalo
pæjugutinnik tunnisimagadlarukit, terssanga Spaniamut aular-
omárpunga. nunarse arvkotigællugo. 29 Nællungilangale,
illivsenut tikkikuma, piomárivse pidluarnartorsoarnik namag-
luartunnik okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 30 Kat-
tengutikkale, Nálegautinik Iesuse Kristusemik, Annernerúblo
assænnirsusianik kajumiksarpause, illivsenut piniarkattigekol-
lunga tuksiarkatigekollungalo, Gudemut. 31 Sernigekollunga
opingitsunnit Iudæamétunnit, Ierusalemmullo kivgartóutigir-
sara nuennerirsængorkollugo illuartunnut; 32 Kingorna ti-
peitsuklunga ornikolluse Gudib pekkorsanik, tipeitsukattig-
iomagause. 33 Gudible pidluarsairsub illagillisse tamause.
Illomut.

KAP. XVI.

Terssa aglekenne nãgaserpei.

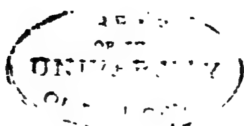
Kattengulle Foeba, illageeksunnut Kenkreamétunnut kivgar-
tortok, illivsenut pekkoara; 2 Illæssiarekollussiuk Nálekame,
illuartut illerkuit malliklugit, sullirseinelo tamanne angæjo-
kautserbigællugo pissiuk, illivsenik ajorsaránget. Amerdla-

súnnuttõg tauna angæjokáumimet, uamnullo agiæt. 3 Priszilla Akvilaselo, piniarkattikka Iesuse Kristuseme, okaukissigik innúlluarkollugik. 4 Taukkoa ingmingnik erdligingitsuk innúrsusera pivlugo; taukkolo uanga kissima pinnagik, illageeksulle tamarmik, nællursunnit pirsut, kutsauvigirsarèk. 5 Illageeksuttõg, taukkoa igloængnétut, okaumigissigik innúlluarkollugit; innúlluarkollugotõg Epeneluse assærsara, tauna Achajamiunnit siudlióvlune operlungormet Kristusemut. 6 Innúlluarle Maria, ullapikersok piniartorlo pivluta. 7 Innúlluarlik Andronikuse Iuniaselo, ekkardlikka, parnãrusimakattikkalo, Aposteliúrsuk ussornartuk, uamnillo operkãrtuk Kristusemut. 8 Innúlluarle Ampliase assærsara Nálekame. 9 Innúlluarlik Urbanuse, ikkiortingoarput Kristuseme, Stachiselo assærsara. 10 Innúlluarle Apellese, illomortóursok Kristuseme. Innúlluarlit Aristobulusib innukotei. 11 Innúlluarle Herodion, igdlora. Narzissusib innukotei innúlluarlit Nálekame. 12 Innúlluarlik Trofena Trifosalo, piniartartuk Nálekame. Innúlluarle Persida, assærsara, piniartartorsoak Nálekame. 13 Innúlluarlik Rufuse, kennersimarsok Nálekame, taursomalo uangalo arngnarpuk. 14 Innúlluarlit Asinerituse, Flegonelo, Hermanelo, Patrobaselo, Hermeselo, kattengutigeelo taukkonanétut. 15 Innúlluarlit Filologuse, Iuliaselo, Nereuselo nejalo, Olimpalo, illuartullo tamarmik taukkonanétut. 16 Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik. Kristusib illageeksorirseisa innúlluarkoãse. 17 Uangale okaukiksarpause, assærsærset kattenguligeet, allapernarsarkollussigik illivsenik auiktitsirsut asserorsairsullo, mallingnikorsingitsut ajokærsúmut illiniakauvsinut; taukko kemmeksigik. 18 Taimaitut Nálegarput Iesuse Kristuse kivgartorbigingimarssuk, nerssettigle pieit; okautsimingniglo tussarominartũrsartunnik okallukluarnermiglo asserorsarareit siunekaivsãngitsunnik umættiglit. 19 Nálekluarsuserse merssa tussaumarsængorsimamet tamannut; Taimaitomik tipeitsutigáuse. Illissimarsorsoængorkoausele ajungitsomut, pokkeekollusele ajor-

tomut. 20 Gudible ullapisairsúb tornársuk tungmagæksæng-
ortilliuk issikauvsinut. Nålegauta Iesusib Kristusib saimau-
nerætta illagillisse.

21 Timoteusib, ikkiortima, Luziusiblo, Iasoniblo, Sosipa-
teriblo, ekkardlima, innúlluarkoãse. 22 Uangalo Tersiusib,
aglekennik okkoninga aglekonekarama, innúlluarkoause Nále-
kame. 23 Gajusib, uamnut illageeksunnullo tamannut sin-
niktarbingmik nálegáursúb, innúlluarkoãse. Eratusib, iglor-
perksoarmiut anningaursauteinik pársirsúb, innúlluarkoãse,
taimatõg kattengutib Kuartusib. 24 Nálegauta Iesusib Kris-
tusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut. 25 Illiv-
senigle nekkursektiitsiginnaursok, merssa tussarlernekarause
okautsinnik tussarnersunnik okautigirsamnik Iesuse Kris-
tusemik, makkoninga nevsuiarsimamet nællunartok, ummit
sillab aulakautanit angigirsáursok. 26 Mãnakulle nællunæ-
jarsimarsok, okautáursoktõg Profetit aglegeinik, nãksaung-
itsúb Gudib pekkorsanik, nællursut tamása nálektungortine-
karkollugit opernermut: 27 Gude tauna illissimarsotuak, ná-
lengnarsile Iesuse Kristusekut nãissengitsomut. Illomut.

Korintuseme makko agleksimaput Rommiunnut, Foebib, illageeksut Kenkreamétut kivgætta neksagei.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET KORINTUMIUNNUT.

KAP. 1.

Korintumiut opertut Paulusib kujarsutigei Gudemut, kajumiksarpei issumakattigeeksuarkollugit; okautsit tussarnersut pivlugit Kristusib senningarsoanik.

Pauluse, Gudib pekkorsanik kákosimarsok, Iesusib Kristusib aulartitarekollugo, kattengullo Sostenese; 2 (Aglekpuk) Gudib illageekseinut Korintumiunnut, Iesusib Kristusib ajorungnærsiteinut, ivlernarkonekartunnut, tamannullo, Nálegauta Iesusib Kristusib akkanik tuksiarlutik tairsunnut, adlennétunnullo uagutinétunnullo. 3 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

(Epistel am 18. Sontage nach Trinit.)

4 Nungullugit Gudimnut kujarsutigirsarause, Gudib saimaunera pivlugo, illivsenut tunniusimarsok Kristuse Iesuseme: 5 Taursomanga pissórsoængortisimagause tamannik, ajokærsútinnik tamannik, illissimanartunniglo tamannik; 6 Taima okalluktuet Kristusemik aulaingersimametta illuvsine: 7 Tamanna pivlugo sumigloneet saimaunartomik ajorsangilase, nerriuksinnarluselo Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksanik. 8 Taursomatōg (Gudib) aulaiængersissauãse issoanut aglæt, arksoarnaikolluse Nálegauta Iesusib Kristusib udluksanut. 9 Gude illomortógame, ivna kákorsirserse illageersútekarkolluse Ernerminut Iesuse Kristusemut Nálegautinut.

10 Okauniarpausele, assærset kattengutigeená, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, tamause arssigeeksunnik okausekarkolluse, auirsutiksakarkonnase akkornauvsine, illageeksarniar-

lusele issumakattigeeksuaritse attautsemik issumakarluse. 11
Assærselle kattengutigeená, Kloesib innukoteisa nællunærbig-
ănga illivsenik, sakkitsaursose unnerluse. 12 Imaitomigle
okarpunga; ardlarse okaránget: Paulusib innuktarănga; ard-
larselo: Apollosib innuktarănga; ardlarselo: Kefasib innuktar-
ănga: ardlarselo: Kristusib innuktarănga. 13 Kannorle tava?
Kristuse măna augornekárnerpa? Pauluse senningarsomut
kikkiektorsimanerpa pivluse? Koisimavisseloneet Paulusib
akkanut? 14 Gude kutsauvigăra, Krispusemik Gajussemiglo
kissingnik koirsigama illivsine, adlamiglo pinnanga; 15 Okar-
sinnaursokarkonnago, attimnut koirsirsunga unnerlunga. 16 Ste-
fanusible iglokattei koimigikka, adlennigle koirsingikokaunga.
17 Kristusib merssa aulartitaringimanga koirsiartorkollunga,
okautsinnigle tussarnersunnik okallugiartorkoănga, okausersár-
suit attorkonnagit, Kristusib kikkiektorsimarsusia attortuksájung-
nærkonago. 18 Okautsit senningarsomut kikkiektorsimarsomik
tammartukset siorngæronartorirsareit, uagulle anneglu artuksáur-
sogut pikkunartorirsarauvut Gudemit. 19 Agleket imaimætta:
Illissimarsut illissimarsusiæt suksaungitsungortitsomárpara, sil-
laliksuillo sillakarsusiæt pejaromárpara. 20 Naug sillaliksuit?
Naug aglekennik illissimarsut? Naug sillab mattoma illissimar-
sortei? Sillab mattoma innuisa illissimarsusiæt Gudib piungit-
sungortingilau? 21 Sillab mattoma innuisa Gude illissimar-
sóursok illitsorinek ajormænne illissimarsusimingnik, Gudib tava
illuariga, okautsinnik illissimarsutánsuginekangitsunnik pidluar-
titsomaulugit makkonunga opertut. 22 Iudit merssa nællunær-
kotinnik tekkotekomætta, Grækerillo illissimanartorsiorlutik.
23 Uagulle okautigirsararput Kristuse senningarsomut kikkiek-
tortisimarsok, merssa Iudit mammiasautigirsæt, Grækerillo na-
chogirsæt. 24 Kákosimarsunnulle, Iudinnullo Grækerinnullo
okautigirsararput Kristuse, merssa Gudib pirsaunera Gudiblo
illissimarsusia. 25 Gudele illissimangitsósugigalloarmænne,
merssa illissimanerrúrsok innungnit, Gudele ajulersósugigal-
loarmænne, merssa pirsársóunerrórsok innungnit.

26 Assærset kattengutigeet, kákosimakatlisse tagusarsigik;
innuit illissimarsorsuit amerdlángitsut, pirsársuittōg amerdláng-
itsut, nálegarsuittōg amerdlángitsut kákosimarsut. 27 Sillable
innuisa siorngárotosugirseit Gudib kennerei, sillaliksuit pak-
kaitsisaromagamigit, sillablo innuisa sengeetsósugirseit Gudib
kennerei, pirsársuit pakkaitsisaromaulugit. 28 Sillablo innuisa
assiginnægeit nachogirseillo Gudib kennerei, sūngitsullo aglæt,
merssa ingmingnik sūsugirsut, sūjungnársitsomaulugit: 29
Terssa, ingminut ussorsitsarkunginamigit innuit tamarsuisa.
30 Taursomangalo illivsesōg pisimavose Iesuse Kristusemétuar-
konekarluse, tauna Gudib uautinut illissimanarsirsútigekoa,
ajortoærursútigekollugolo, ivlernarsirsútigekollugolo, annaursú-
tigekollugolo. 31 Tamanna taimaisersimavok, ima agleksima-
met: Ingminik ussorsitsaromarsub, Nálegak ussorsitsautigilliuk.

KAP. II.

Paulusib okalluktuarsutse nællunárutiga Korintumiunnut.

Uangalo tikkinause, assærset kattengutigeena, okallugbigiar-
toromauluse Gudib ajokærsútigekorsanik, tava pingikalloar-
tunga okausersărsoarnik, illissimarsusersoarmigloneet. 2 Merssa
issumagama, sumigloneet adlamik siunekaromannanga akkor-
nauvsine, kissienne Iesuse Kristusemik, senningarsomut kik-
kiektortisimarsomik. 3 Neijorivselo ajulersóvlunga, erksirsóv-
lungalo, koksellarsorsóvlungalo. 4 Innuillo siuneliksuit okau-
sersoeet attungikikka, okautsikkale okalluktuarsuseralo nungul-
lugit illænekartut annernermik pirsaunermiglo missingnartomik.
5 Opersutsivse merssa tunganvigekonnago innuit illissimarsu-
siæt, Gudele pirsautigekollugo.

6 Okautigirsarpulle tamanna, merssa illissimarsútávok il-
luartuinartunne; umnit sillab mattoma innuisa illissimarsútig-
ingisæt, nálegeisaloneet, taukkoa nungussammætta. 7 Gudible
peenik illissimanartunnik nællunartunnik okalluktarpogut, ta-
makkoninga Gude pekkorsimet sillársoakartinnago, ussornau-

tiksautinik. 8 Tamakkole sillab mattoma nálegeisa illitsorisimangikeit; tamakko merssa illitsorigunikik, tava Nálegak ussornartuinnartorsoak kikkiektungikæt senningarsomut. 9 Aglekelle imaipput: Irssib tekkungisainæga, siutiblo tussængisainæga, innúblo umamiugingisainæga, terssa Gudib piginnángorsarei assærsiminut; 10 Uautinulle tamanna Gudib nevsuiarpa annernermigut. Annernerub merssa tamása nællungilluinnarmagit, Gudiúrsutsibtõg innornarsusia issumeilo aglæt. 11 Innúb illuanétut kiame illissimauágit, innúb annernerætta kissime illuanétúb, illa? Taimatõg Gudib issumeinik illissimarsokanginiok, Gudib Annernerætta kissime (nællungilei). 12 Uagulle sillab innuisa annernerǽt pigingikikput, Gudemille pirsomik annernertãrpogut, nællojungnærsinnángorkollutigik Gudib tunniursei uagutinut. 13 Taimaitomiktõg okalluktarpogut okautsinnik, innuit siunekarsusiætta ajokærsutigingiseinik, Annernerúble ajunginerúb ajokærsutigirseinik, Annernerúblo pee sukkuǽrpauvut Annernerúb peenik. 14 Gudible annernerætta pee innúb siunekangitsarei issumaminik, illissimarsútáungitsugællugillo nællogìnnararei, ekkarsautigirsariakarmætta annernermiunne. 15 Annernerúble peenik piglúb tamása nællorngissǽrpei, adlamut merssa nangminek nællorngissævlune. 16 Nálekable issuma kiame illissimaua? Kiaŀoneet ajokærsorsinnaua? Uagulle Kristusib issumanib pekkarpogut.

KAP. III.

Korintumiut innerterpei asserornartunnik auirsútiksakarkonnagit.

Uangalo, assærset kattengutigeená, illivsenut sórdlo annernermiunnut okallungnek ajoralloartunga, kissiennele sórdlo uiningmiunnut, sórdlo merdlertóorsunnut Kristuseme. 2 Immungmik immikivse, nekkiksamik pinnase, ajoradlaraussiuk taimane, sullelo merssakut ajoriarse; 3 Sulle uiningmiógause. Merssa illauvsinut ningautiksakaruse, sakkitsautiksakarluselo,

issumakattigeengirsútiksakarluselo, tava uiningmióvose, illa,
innuillo illerkuit attorlugit sakkirsarpose? 4 Ardlarsele
okarånget: Paulusib innuktarãnga; adlale: Apollosib innuk-
tarãnga; tava uiningmióvose illa?

5 Pauluse kináunerpa? Apollosesõg kináunerpa? Kivg-
ainápuk, taukkoalo opertungortikäse, merssa taimailuinnarto-
mik, sórdlo Nálekab ingmikórtillutik tunnimatlik. 6 Uanga
ikkursoirsunga, Apollo immerterirsok, Gudele náulersitsirsóur-
sok. 7 Taimaimet ikkursoirsorloneet immerterirsorloneet ta-
mangmik sũngilek, Gudele náulersitsirsok kissime. 8 Ikkur-
soirsorle immerterirsorlo nelligeekpuk. Tamangmigle ingmi-
kuk pissapuk akkiksaminik sullirsamingnut. 9 Uagut Gudib
kivgarãtigut, illivse Gudib nautsévilliutigäse, Gudiblo pillirsaräse.
10 Uanga merssa, Gudib saimaunerminik tunnimanga, iglullior-
totut illissimarsotut tungauvilleriga, (iglo) adlablo kadlerpa
tuglikseinik. Tamattomungale kalliksælliortok nungullune mis-
siksorniarlune pigile. 11 Adlamigle tungauviksamik illirsirso-
karnauiengilak, omanga tungauvigitisimarsomit, tamerssa Iesuse
Kristuse kissime. 12 Tamattomungale tungauvingmut iglul-
liortokarpet Goldemigloneet, Silvemigloneet, ujarkennigloneet
erdlingnartunnik, kerssungmigloneet, ivingnigloneet, iviksoar-
nigloneet. 13 Tava tamarmik ingmikortut senneit nællunæ-
jarnekaissaput udluksame; ingnerúb merssa nællunæjaissam-
magit, tamarmiglo ingmikortut senneit kannongétut ouktútiksa-
kaissaput ingnermik. 14 Tamattomunga iglulliortúb senna
aulangipet, tauna akkiksarsissavok. 15 Kiale senna óupet,
tauna nauianartorsiorpok, nangminerle annegomárpok, naug
sórdlo ingnersoakut. 16 Illissimangilissiuk, Gudib innigimasse,
Gudiblo annernera illuvsinémet? 17 Gudible innigirsanik as-
seroirsok, Gudib asseroromária; Gudib innigirsa ivlernarkemet,
tamerssa illivse. 18 Illivsenik nangminek seglokittariaurnase.
Illarse ingminik illissimarsósugirsok, tauna illissimaitsungorle
mattomane sillame, illissimalerkollune. 19 Sillab mattoma
innuisa illissimarsusiæt illissimarsútáusuginekangilak Gudeme,

ima agleksimamet: Illissimarsŭrsartut taursoma nællunæjararei
illissimarsusiænne pekŏserdlutelingme. 20 Amatŏg ima: Illissi-
marsŭrsartut ekkarsauteit Nálekab nællungilei, piungitsóursut.
21 Taimaimet innuit ussorsitsautigekennassigik; tamása pig-
igaussigik. 22 Pauluselo Apolloselo, Kefaselo sillarsoarlo,
innunerlo tokkonerlo, nedliutullo nedliutuksello; tamása pigesse.
23 Illivsele Kristusib pigăse; Kristusele Gudib piga.

KAP. IV.

Apostelit ekkartóugæksáungilet innungnut, Gudemut kissienne;
Korintumiut Paulusib erkasipei illomórlune.

(Epistel am 3. Sontage des Advents.)

Innuit tamarmik kivgartortósugissauătigut Kristusemut, pársir-
sósugællutalo Gudib peenut næliunartunnut. 2 Pársirsulle
nungullugit illomórkonekarlutik pársilluarkonekararaut. 3 Il-
livsenulle adlennulloneet innungnut ekkartóunekaralloaruma, ta-
manna assiginnarpara; uamniktŏg nangminek ekkartóuniæng-
iniunga. 4 Umnillo sumigloneet paitsisakangikalloarama, il-
luartitáungilanga tamanna pivlugo; Nálegarle tamerssa ekkar-
tóursirsigara. 5 Taimaitomik ekkartóursijărkennase, Nálegak
tikkitserlugo, taursoma kaumarsomut pisitsomárpei tărtome
irssertuket aglæt, umættillo issumalliorneree sakkomersissauei;
tavalo tamása Gudib ussornartissauei (illuartut).

6 Assærset kattengutigeet, tamattomingale okalluktunga
uangalo Apolloselo pivlunuk, taima aglekbigælluse ajokær-
soromagause mallekollunuk, kinaloneet makkitautigekonnassiuk
illauvsinut. 7 Kiame angnerrotipátit? Sumigle pekkarpit
tunniunekangitsomik illingnut? Tunninekaruille tamattominga,
saog tava ussorsitsarpit, sórdlo tunninekangitsok tamattominga.
8 Piarpellarluse kărsillárpose pissórsoængorluselo, illaginnatalo
ajugáuniaralloarpose, kannoktorlo! ajugáursungorsimaguse,
uaguttŏg tava ajugauniakattigissægivse. 9 Issumavungale, uagut
Apostelíúrsogut Gudib innupillungoangortikătigut, sórdlo tok-

kotæksainait; mittautigirsæksangolersimagauta sillamiunnut,
Engelinnullo, innungnullo. 10 Siorngæropógut sórdlo, Kris-
tuse pivlugo, illivsele sórdlo sillaliksóvose Kristuseme; uagut
sengeepogut, illivsele pirsársóvose; illivse ussornartóvose,
uagulle nachonartóvogut. 11 Tamannalo tikkillugo nagliukluta
kăkpogut immerosuklutalo, tammakangilagut unnáttarnekarlutalo
neijugæksakaratalo aglæt; 12 Sennachviniarlutale piniarpogut
arksautinik; okauserlukbigángattigut, pidluarkorsirsaraugut;
akkerartortarángattigut illællárpogut; mittautigirsarángattigut,
annersamivluta kenúrsaraugut. 13 Sillab innuisa sorarunata
uminarnerarpătigut, innuillo tamarmik ajorsugælluta pærsilaria-
kartugătigut. 14 Tamakkoninga aglengilanga pakkaitsisaro-
mauluse, okaukiksarniarpausele sórdlo assærset kittornængoakka.
15 Ummime 10000-nik narkiksoirsokaralloaruse Kristuseme,
taimaitorle amerdlasúnnik atátakangilase; uanga merssa okaut-
sinnik tussarnersunnik pillirsarigause Kristuse Iesuseme. 16
Taimaitomik kajumiksárniarpause, uamnut mallingniktóniaritse.
17 Tamannatŏg pirsutigællugo Timoteuse aulartikiga illivsenut,
tærssa assærsara illomórtok ernersiara Nálekame, taursomunga
erkasiniarkogause ajokærsútimnik Kristuse pivlugo, taimaitomik
ajokærsoirsartarama illageeksunnut tamannut. 18 Illæssele
makkitalerput, uanga ornissengitsugælluse. 19 Nálekable pek-
koppanga, ornikomárpause killamik năpet, makkitasŭllo okausee-
neit missilikomannagit, pirsaunerælle piara. 20 Gudib náleg-
auvia pirsaraingimet okauseenarnik, pirsaunermigle pirsarau.
21 Kannok tava pekkorsivisse? Uamnut ornekovisse orpingoen-
nigloneet assænningnermigloneet, annernermiglo pinueitsomik?

KAP. V.

Asserorsairsut Paulusib illageeksunnékungilei, taukkonunga asserussæsugællugit opertut.

Tussaumadlárpáse, uersairsokartose akkornauvsine, merssalo
taimaitomik uersairsomig-ŏg næellursut aglæt siunekangisænnik,

angume-gõg nulliarigalloanik nulliartokarmeng-õg. 2 Illivselo makkitasõvose, merssa allieisutigissægalloarikse taimailiortok, auiksártinekarkollugo illivsenit. 3 Uangale, naug timimnik neijungikalloarause, annernimnigle neijorluse taimailiortok ekkartóukadlariga sórdlo neijorluse: 4 Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, kattisimauvivsinélunga annernimnik, Nálegautalo Iesusib Kristusib pirsauneranik. 5 Taimailiortok tunniutsomaulugo tornársungmut, timma asserorkollugo, tarna annaunekarkollugo Nálekab Iesusib udluksane.

(Epistel am Ostertage.)

6 Ussorirsariakangilase. Illissimangilissiuk, timmiursæksak tamát sérnarsautingúb sérnartitara? 7 Taimaimet sérnarsautitokak annisiniarsiuk, timmiursartärtut nutángortitáukolluse, merssa sérnakangitsoseme. Uaguttõg sauarakarpogut saimaunersiviksiutiksamik tamerssa Kristusemik pivluta tokkotaursomik. 8 Taimaitomik udlorsiorta, pinnatale sérnarsautitokamik illueitsomik, sérnarsautekarataloneet ajortomik pekkoserlungnermiglo, tungosungnitsomigle timmiursakarniarta ivlernarluta illuarlutalo.

9 Aglekbigigivse aglekenne, uersairsunnut illagekussengínause allarkollussigik. 10 Tamattomingale pingikalloarpakka sillab innuee uersairsut, tukkoitsulloneet, tigliktulloneet, Gudiúngitsunnut nálektulloneet taimaipet, silla tava kemmeissægalloarparse. 11 Mãnale aglekbigigivse, taimaitunnik illagirsakarkonnase, terssa imaipok: Kattengumik taikorsok uersairsópet, tukkoitsópelloneet, Gudiúngitsunnut nálektópelloneet, mittautiginiktópelloneet, immerajuktorsópelloneet, tigliktópelloneet; taimaitorsoak nerrekattigissengilarseloneet. 12 Sũgãkkame kammanétut illageeksunnéngitsut ekkartóussægikka? Illivse merssa illagirsesse ekkartóunek ajoraussigik? 13 Gudible illageeksunnéngitsut ekkartóussauei. Illivse nangminek ajortulliartorsuit auiksártissigik illivsenit.

KAP. VI.

Paulusib auókarillerpei, akkerarukemætta unnerdluklutiglo nálekennut opingilsunnut; arngnaunekarkungilei.

Illarse paitsisakarune aipaminut, kannok illivlune tava ta-
mattominga unnerdluksinnaua illuangitsunnut, pinnanelo il-
luartunnut? 2 Nælluvisse, illuartut ekkartóutsomármattigik
sillarsúb innuee? Sillarsúble innuee ekkartóutsomárausigik,
saog tava ekkartóursinek ajorpisse pirsariakaivsăngitsunnik?
3 Nælluvisse, ekkartóursirsungoromárauta Engelinnut? Ang-
ekainigle nunab peenut? 4 Illivsele, nunab pee pivlugit
paitsisakarángause, tava illageeksunne nachoginekartut kig-
lissioirsungortitarpesse. 5 Taima okariakarpunga illivse
pakkaitsisarluse. Attauseenarmigloneet illissimarsokangilase?
Kiglissioirsuksamigloneet, kattengut paitsisakaránget katteng-
uminut? 6 Kissienne kattengut nungullune sakkitsaursarau
kattenguminut, opingitsut aglæt neijortillugit. 7 Tamatto-
mungale tammartarposesŏg akkioreeksógause. Saog pio-
manginerrungilase illueitsulliarbigekolluseloneet? Saog pio-
manginerrungilase pekkoserlukbigekolluseloneet? 8 Illivsele
illueitsulliarbigirsarpesse, pekkoserlukbigirsarællugillo katteng-
utit aglæt. 9 Nælluvisseloneet, illueitsulliartut pigissengimars-
suk Gudib nálegauvia? Miannersoritse seglokittarnekarkon-
nase; uersairsulloneet, Gudiúngitsunnullo nálektulloneet, arng-
naunekartulloneet angununekartulloneet, peteitsulloneet, kig-
lormut sátulloneet. 10 Tiglikajuktulloneet, tukkoitsulloneet,
immerajuktulloneet, mittautiginiktulloneet, péjairsulloneet, Gu-
dib nálegauvia piginauieissengilæt. 11 Illæsselo taimaitor-
sósimagalloariput; ubbarsimavosele, ivlernarsisimavose, il-
luarsisimavose Nálekak Iesusib akkanik, Gudivtalo Anner-
neránik.

12 Tamannik piginnavunga, illeille ajorungnærnængilet.
Tamannik piginnavunga, kissiennele sumulloneet kivgare-

kungilanga. 13 Nekkikset attoraraut nærsængnut, nærselle attoraraut nekkiksennut; taukkole tamása Gudib attorungnérkussauei. Timmele uersainermut attussengilak, Nálekamulle, Nálegarlo timmemut attoriakarpok. 14 Gudible Nálegak umartinamiuk tokkorsunnit, uaguttōg umartitsomáriātigut pirsaunnerminik. 15 Nælluvisse, timmisse Kristusib auættigimagit? Kristusib auættei tava attortissennerikka uersainermut? Ajornakaugle! 16 Nælluvisseloneet, uersartomut ungarsúb timmekattiga? Taukkoa marlug-ōg uinnik attausiússapuk. 17 Nálekamulle ungarsúb annernekattiga attauseenarmik. 18 Uersairsarunnasele. Adlet tamarmik, innúb ajortullirsei, timætta auatanésinnararaut, uersairsorle ajortulliararau timiminik asseroilune. 19 Nælluvisseloneet, timmisse Annernerúb ajunginerúb illuvsinétúb innigirsarimagit? Taukkoninga Gudib tunnimasse, illivselo nangminek pigingilesse. 20 Akkisónersoarmik merssa pissiarinekarause, taimaimet timivsigut annernivsigullo Gude ussorissiuk, tamakko Gudib pigimagit.

KAP. VII.

Appersoradlarmænne akkiei nulliareet illuartut pivlugit, taukkolo, adlello aipakangitsut ajokærsorpei malligækseinik.

Aglekessele uamnut pivlugit, ima akkiause: Angumut illuarpok, arngnak aktungikuniuk. 2 Innuille arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, angut nungullune nulliakarle pigirsaminik, arngnarlo nungullune uvekarle pigirsaminik. 3 Angutib nulle illæksiniarliuk nāmaktomik, arngnablōg uvine taimailiorliuk. 4 Uvelik timiminut nálegáungilak, uviale; taimatōg nullialik timiminut nálegáungilak, nulliale. 5 Erdligekattigeeksariaurnatik illivtingnut, killængoamigloneet piomakattigeekutik kissienne, terssa illuarnerrosugællutik nerringiniarnermut tuksiartarnermullo, amale kattimigitik, tornár-

sungmut ursserkonnatik, pissægalloarlutik nunogutiko. 6 Tamannale issumamnik nællunæjarsinnarpara, merssa inneitsissiúngitsok. 7 Innuille tamása uautun-ékogalloarpakka; tamarmigle ingmikórlutik Gudemit tunninekarput saimaunartomik, illæt taimattomik, illællo adlamik. 8 Aipakangitsulle, uidlarnerillo ima okaukalloarpakka: Uautun-ésinarunik nămakalloarput. 9 Kissiennele nunonek ajorunik, aipakalerlit; aipakarnek illuarnerromet nulliarosuksinnarnermit. 10 Aipaglille uanga pinnagit, Nálekable pekkoei, uviglúb uvine kemmekonnago. 11 Kemmekalloaruniugle, adlamik uvinnissengilak, uvineloneet saimarsárkiklugo pilliuk; nulliaglúble nulle auissengila. 12 Adlelle Nálekab pinnagit, uangale okaupakka imaitomik: Opertok nulliakaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 13 Arngnaktŏg uvekaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 14 Opingitsok angut ajorungnærsimet nulliaminit, arngnarlo opingitsok ajorungnærsiok uviminit. Taimaingipet, kittornesse ivlernaissengitsut, mănale ivlernarput. 15 Opingitsorle auikune, auikile. Merssa taimaiseránget, tava opertok angut arngnarloneet malligæksakangilak aipaminut. Gudible kákorsarătigut erkiksekattigeekolluta. 16 Idlille uvelingá, nællungiliugloneet uvit pidluartisinnaunerauko? Idlilloneet nullialingá, nællungiliugloneet nulliet pidluartisinnaunerauko? 17 Taimaitorle, nungullutik ingmikórlutik pillit, sórdlo Gudib pekkomattik, sórdlolo Nálekab kákomattik, taima sakkilluarlit; taimalo pekkorsirsaraunga illageeksunne tamanne. 18 Kinaloneet kippinekartóvlune kákosimagune, tauna kippinekangitsotut illiortungornauærile. Kinaloneet kippinekangitsóvlune kakosimagune, tauna kippekussengilak ingminik. 19 Kippinekarsusek sŭngilak, kippinekangirsuserlo sŭnginiok, Gudible inneitsissei nálegiakarput. 20 Innuk nungullune pekkonekarsutsiminétuinnarle. 21 Kivgáutillutit kákosimaguit, issumanerdlukennek; kivgajungnærsinnaguille, taimaitsomanerrokeet. 22 Ki-

naloneet kivgáulune kákosimapet Nálekame, tauna Nálekab kivgajungnærsitara; Taimatõg kinaloneet kivgáungitsóvlone kákosimapet, tauna Kristusib kivgara. 23 Akkisónersoarmik pissiarinekarpose illa! innungnut kivgangorkennase. 24 Assærset kattengutigeet, nungulluse kannongétilluse kákosimaguse, taimaisinnarluse Gudemétuaritse. 25 Niviarsielle pivlugit, inneitsekangilanga Nálekamit; issumagale annipara, illomórtuartinekarama Nálekab nákinnirsusianik. 26 Mænna tava ajungitsugāra: Nagliungnartokaissammet, innungmut ajungitsugællugo taimaisinnarpet. 27 Nulliakaruit, auiniariaurnago piuk; nulliakangikuille, nulliæksarsioriaurnek. 28 Nulliaralloaruille, ajortulliængilatit; niviarsiarlo uvinnikalloarune, ajortulliænginiok; naugle taimaitut timmimikut nagliussaput. Taimaitomulle pekkungikalloarpause. 29 Mattomingale okaupause, assærset kattengutigeet, udlukset ikkitungóput. Amalo terssa issumaga: Nulliaglit nulliakangitsuttun-ékollugit; kejársullo, sórdlo kejangitsut; 30 Tipeitsuktullo, sórdlo tipeitsungitsut; pissiniartullo, sórdlo pekkangitsut; 31 Sillarsúblo mattoma peenik attorniartut, attornerdlungniartuttun-ékonnagit, sillab mattoma pee nungussammætta. 32 Uangale issumanerdlutekarkungilause. Aipakangitsub issumalliutigirsarei Málekab pee, illuarekollune Nálekamut. 33 Aipakartuble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune nulliaminut. Uvelik niviarsiarlo taimaikattigeengilek. 34 Uvekangitsúb issumalliutigirsarei Nálekab pee, timmimine annernerminelo ivlernarkollune; uviglúble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune uviminut. 35 Tamattomingale okaupause, pidluautiksakarkolluse, erdlokotitsomaulusele pingilanga, illuarkemelle, illivsenut tava pekkoara, soraraselo arvsiarnekaraselo kivgartorsinnaukolluse Nálekamut. 36 Illarsele issumakaralloarune, niviarsiamut panniminut tamanna nāmangitsugællugo, innerisimaulune taimaisinnarpet, pirsariakartugiguniuglo, issumaminik tava pigile, ajortulliængila, uvekarkoguniuk. 37 Illarsele aulaiængersimarsomik issumakarune, merssa

erdlokonekarane issumaminik piginnaugame, umamigullo issumauarame, niviarsiak panne taimaisinnarkollugo, illuartulliartok tauna. 38 Taima uvekarkorsirsok illuartulliarpok, uvekarkorsingitsorle illuartulliarnerrovok. 39 Arngnab inneitsissit nálegiakarpei, uvine innútillugo, uvinele tokkopet, issumaminik piginnaulune uvinniksinnángorpok piomarsaminik; kissiennele Nálegak aiparællugo taimailiorle. 40 Pidluarnerrosugărale kissiméluinnarpet. Issumavungale, uangatōg Gudib annernera pigisugællugo.

KAP. VIII.

Gudiúngitsut pivlugit ajokærsorpei, Korintumiut illuartulliarkellugit.

Gudiúngitsunnulle tunnirsútit illissimauauvut, tamauta merssa illissimarsusekarauta. Illissimangărnerle makkitasōngortitsirsarau, assænningnerle ajorungnærsitsirsarau. 2 Ingminigle illissimarsósugirsok, sulle sumigloneet illissimarsæksaminik illissimangilak. 3 Gudemigle assæniktok, tauna (Gudib) illissara. 4 Tava măna Gudiúngitsunnut tunnirsútinnik nerrinek pivlugo illissimavogut, Gudiúngitsok nuname sūngilluinnarmet, attauseenarmiglo Gudekarmet, adlakarane. 5 Umnille Gudinnik tairsakaralloartok, killangmeloneet nunameloneet, merssa Gudillo nálekello amerdlakemætta; 6 Taimaitorle, uagut attauseenak Gudigărput, terssa Atátak, taursomanga tamarluinnarmik pingorpút, uagullo taursomunga; attauseenarlo Nálegarărput Iesuse Kristuse, taursominga tamarluinnarmik pingortisimaput, uagullo taursominga. 7 Illéille tamattominga illissimarsusekangilet; illeisa nerrirsarángamiko, issumanerdlukput, Gudiúngitsunnut tunnirsútigisugællugo, taimaitomiglo issumettik paitsisakartipeit, sulle pikkorlungmætta, Gudiúngitsut sulle sūsugigamikik. 8 Nekkiksarle illuarsirsútigingikalloarparput Gudeme; ajunginerrungginauta nerrigalloaruta, ajornerrunginautalo nerringikalloaruta.

9 Miannersoritse, tamattominga piginnaursusivsinik mammia-
sutigekonnase ajulersunnut. 10 Idlille tamattominga illissi-
marsusekartotit, issumamigut ajulersúb tekkogalloarunissit
nerrisillutit Gudiúngitsúb igloáne, issumakartinekaïssenginerpa
idlit nerrekattigiomaulutit tunnirsútinnik Gudiúngitsunnut. 11
Kattengutit tava, ajulersok, merssa Kristusib tokkotigirsa,
asserornekaissavok, illissimarsutsit pivlugo. 12 Taimale
kattengutinnut ajortulliarpose, issumeillo ajulersut sórdlo kil-
lerlugit, Kristusemut tava ajortulliarpose. 13 Taimaimet, nek-
kiksak kattenguma mammiasutigippago, nekketoromanauiengit-
sunga innútillunga, kattengutimnut mammiasutigekennanga.

KAP. IX.

Pauluse ingminik akkivlunelo okallukpok, illiorsusiminiglo mallikollune.

Aposteliúngilanga? Kivgáungingilanga? Nálegarput Ie-
suse Kristuse tekkungikiga? Illivse pillirsaringilause Nále-
kame? 2 Adlennut Aposteliúngikumaloneet, tava illivsenut
taimaitóvunga; illivse nællunærkotáugause Aposteliúrsutsim-
nik Nálekame. 3 Appersornekaruma, ima akkiniarpunga:
4 Nerriginnaunatalo immersinnaungilagut? 5 Uaguttõg kat-
tengumik nulliakarsinnaungilagut aiparirsautinik sakkirsaráng-
auta, sórdlo adlet Apostelit, Nálekablo kattengutei, Kefa-
selo? 6 Uaguglonoeet, uangalo Barnabaselo, kissivnuk sul-
lissærsinnaungilaguk? 7 Kina aulariartorlune sorssugiar-
torpa, nangminerminik piminik akkiksarsiniarlune? Kina
nautsévilliorpa Weiniksalingmik, nerrinanelo nautséjeinik?
Kialoneet nerssútepáit párirsarei, nerrinanelo nerssútepáit
immueenik? 8 Innuille illerkuinnik taima okausekarner-
punga? Inneitsissittõg taima okanginipet? 9 Merssame
Mosesib inneitsisseine ima agleksimavok: Umingmãk, igvit
mullingoeenik tungmartairsok irvsarusissengilet. Umingmái-
nait Gudib issumagägit? 10 Uagulloneet pingärluta taima

okarnerpa? Ap, uagut pivluta taima agleksimavok. Merssa nunamik kejortairsok kejortairsariakarpok nerriuklune, unnattairsorlo (igvinnik) unnattairsariakarpok nerriuklune piksaminik illængerutiksaminik. 11 Annernerúb peenik siaroarterirsógauta illivsenut, sualungnerpa tava, timmivse peet illængeralloarutigik? 12 Adlelle taimaitunnik piginnaumætta illivsenit, saog uagut pingãrtomik taima piginnaungitsogut? Piginnaugalloarlutale taimailiungitsogut, nellinginarnigle ajungilagut, okautsit tussarnersut Kristusemik arvsiarkotiksakarkunginautigik. 13 Ivlernarterirsut illissimangilissigik, nerrirsuttõg ivlernartunnik? Nálekbiúblo tunnirsirsarbiane kivgartortut, tunnirsirsarbiúb kãnut illirset illængerbigirsareit, illa? 14 Taimatõg Nálegak pekkorsigiok, okautsinnik tussarnersunnik okalluktartut piksakarniaissaput okallugbigirsimingnit okautsinnik tussarnersunnik. 15 Uangale taimaitunnik pivsinik piniængitsunga. Tamattomingalo aglepginiungatõg taimailiorbigekollunga. Perdlernek merssa illuarinerrogauko ussornarungnérnermit tamanna pivlugo. 16 Okautsinnigle tussarnersunnik okautiginiktógama, tamanna ussorsitsautigiginnaungilara; merssa okallukonekarama. Erkanartorsiorpungalo okautsit tussarnersut okautigingikukit. 17 Kajumiklunga okallukuma, akkillernekararaunga, kajumingikumale, taimaitok uanga terssáursomik piniagæksakarkonekarpunga. 18 Sumingme tava akkigãra? Imaitok: okallukonekarpunga okautsinnik tussarnersunnik, akkekangitsomiglo taimailiorkollunga, piginnaursusera merssa attornerdlukussenginauko okautsit tussarnersut pivlugit. 19 Umnillo innungnut kivgáunginginama, taimaitorle tamunnut uamnik kivgalliutaraunga, taukkoa illaperksoee piniaromaulugit. 20 Iudinnut Iudesun-étungortaranga, Iudit illæssiariomaulugit. Inneitsisselingnut inneitsisselingoursotun-etungortaraunga, inneitsissiglit illæssiariomaulugit; 21 Inneitsissekangitsunuut inneitsissekangitsotun-étungortaraunga, inneitsissekangitsut illæssiariomaulugit; umnit inneitsissekangitsotun-énginama

Gudeme, Kristusible inneitsissei nálekpakka. 22 Sengeetsun-
nut sengeetsotun - étungortaraunga, sengeetsut illæssiarioman-
lugit. Tamannut nellinginaursotun - étungortaraunga, taman-
nétut illéilloneet pidluartungortisomaulugit. 23 Taimailior-
taraungale okautsit tussarnersut pivlugit, uanga nangminek
illængerutigiomagaukit.

(Epistel am Sontage Septuagesima.)

24 Illissimangilase, akpalliutarbigekorsame akpatut, tamar-
mik akpakattigeekalloarput, attauseenable pirsara siuniksak
akpalliutigirsak? Taimaimet akpalluaritse, piniaromaulugo.
25 Piniartorsuille nungullutik tamása issumakærareit, taima
ivkoa piniararaut, niakorut asserojarsok piomaulugo, uagulle
asserojuitsok piniarparput. 26 Taimaimello akpaniarpunga,
pinnangale kollarnartomut; piniarpungalo, arssiginnagille
maungainalliortut. 27 Timmigale arktorsartillugolo kunnuti-
para, terssa taimailiorpunga, adlet ajokærsortaraukit, nang-
minek ajektugæksarekonnanga.

KAP. X.

Uingüb pekkorseinut miannersorniarkoei, maungainarmut illiorkonnagit.

Angiutsomangilausele, assærset kattengutigeet, siudlivut ta-
marmik nuiamik ulliksimagalloartut ingerdlatillutik, tamar-
miglo immarbik ikkärlugo ingerdlagalloartut; 2 Tamarmiglo,
Mosesemut, koisimagalloartut nuiamiglo immarbingmiglo;
3 Tamarmiglo nekkiksak atausek annernermiolik illageek-
lutik nerrigalloaræt; 4 Tamarmiglo attausek nelligeekso-
mik immiksamik annernermiolingmik immeralloartut; immer-
tulle irvsomanga kärsomit annernermiolingmit illagirsiming-
nit, tamerssáursok Kristuse. 5 Taukkoale amerdlanerit
Gudib illuaringikei; taimaitomik nungutinekarsimaput innuka-
juitsome.

(Epistel am 9. Sontag nach Trinit.)

6 Tamakkoale taimaisersut erkairsæksængortisimaput uau-
tinut, kajumiksilerkonnata ajortomut, sórdlo taivkoa ka-
jumiksilersut. 7 Gudiúngitsunnattõg nálektungoriaurnase,
sórdlo taivkoa illeit pisimalersut, ima agleksimamet: Innuit
taivkoa ingitut nerriomaulutik immeromaulutiglo, amalo nek-
koimiput pingoaromaulutik. 8 Arngnaunekariaurnatatõg,
sórdlo taivkoa illeit arngnaunekartut, udlormelo attausee-
narme terssangainarlutik tokkoput 23000-dit. 9 Kristuse-
loneet ursseriaurnatigo, sórdlo taivkoa illeisa ursserǽt, pul-
laterirsello kénereenik tokkonekarput. 10 Okallorojukkenna-
sesõg, sórdlo taivkoa illeit okallerojuktut, nungutinekarlutiglo
asserorsairsomut. 11 Tamakkoningale tamanik pidlárnekartut
erkainiagæksamik; tamakkoale agleksimaput tennerterkotiksau-
tinik, merssa udlut nãgatǽnne innúgauta. 12 Taimaitomik
issumamigut kikkartósugirsok, miannersorniarle orlokonnane.
13 Adlamit sulle urssernekangilase, innuit attornek ajungi-
sǽnnik kissienne; Gudible opernartógame, ajugæksauvsinik
ursserkonauiengilàse, urssernartorlo nãgatekartissaua nãmagir-
sauvsinik. 14 Taimaimet, assærsakka, Gudiúngitsut nálegi-
aurnassigik. 15 Sórdlo sillalingnut okallukpunga, illivse
tava okautsikka misselingniarsigik (imaitut). 16 Ermusek
tængekártisimarsok, uagut tængekártitarput, Kristusib áuǽtta
illageersutigingilau? Timmiursarlo, augoartægarput, Kristu-
sib timmǽtta illageersutigingilau? 17 Timmiursak merssa
attausióvok, taimaitomik amerdlasóvluta timmióvogut attausek;
timmiursak attausek piksakarbigigautigo tamauta. 18 Næg-
govingmingnit Israelittiúrsut tagusarsigik; tunnirsútinnik ner-
rirsut, tunnirsirsarbik piksakarbigingipparssuk? 19 Sumik
tava mãna okallussennerpunga? Gudiúngitsut sũtillugit?
Tunnirsútilloneet Gudiúngitsunnut sũtillugit okaissennerpunga?
20 Imale okarpunga: Nællursut sumik tunnirsirsarángamik,
tornársuit tava tamattominga tunnirsareit, Gudele pinnago.
Mãnale illageersutekarkungilause tornársungnut. 21 Nálekab

ermusianit tornársuillo ermusiænnit attautsekut immersinnaungilase; Nálekabtög nerdleigvia tornarsuillo nerdleigviæt attautsekut illængerbigiginnaungilægse. 22 Ningeksaromaissægikpulloneet Nálegak? Taursomanga pirsársónerrovogut?

23 Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille illuarsinængilet. Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille ajorungnærnængilet. 24 Nangminek attugæksesse kisseesa issumagiginnarniaissengilesse, nungullusele illauvse piksei issumaginiarsigik. 25 Nekkemik niuvertarbingme niukotiginekartut tamása nerrissigik, siunersiutiginnagillo, issumarse miannersóulugo. 26 Nuna Nálekab pigimago, tamattomanétut tamáse pigigiei. 27 Opingitsulle illætta nerriartorkoppasse, ornikomagussiuglo, nerrigitse tava nerdliurseinik nellinginarnik, appersoiniaraselo, issumarse miannersóulugo. 28 Imale okarbiginekaralloaruse: Terssa Gudiúngitsunnut tunnirsútit, tava nerrissengilase, nællunæjairsok tauna pivlugo, issuma miannersóukollussiuk. Nuna Nálekab piga, tamattomanétullo tamása. 29 Taimale okallukama, idlit issumet pingilara, adlable issuma piara. Saog issumamnik piginnaursusera ekkartóutigekussauara adlab issumanut? 30 Merssa kujaniarlunga nerriguko tamanna, saogme mittautiginekaissirsunga kujarsutigirsara pivlugo. 31 Taimaimet, nerrirsarángauseloneet immerángauseloneet, sumigloneet piniartarángause, tamakko tamása pirsartarsigik Gude náleklugo. 32 Mammiagekussengilase Iudinnulloneet Grækerinnulloneet, Gudib illageeksorirseinulloneet. 33 Sórdlo nangatög tamannut illuaritiniarpunga nellinginarnik, ajorungnærutiksara kissiet pinnago, amerdlasórsuille ajorungnærutiksænnik piniarpunga, pidluartungorkollugit.

KAP. XI.

Nálekbingmut nálegiartorángætta illuarniarkoei; Kommunione ussornartok attorluarkoa.

Malligæksarissinga, sórdlotõg uanga Kristuse malligæksarara.
2 Ussorausele, assærset kattengutigeet, erkaitsuinnarausinga
tamannik, illerkorekorsakkalo illivsinut attortuaraussigik. 3 Il-
lissimakoausele, angutib nungullune niakorimago Kristuse,
angulle arngnab niakora, Gudele Kristusib niakora. 4 Angut
nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktarángame-
loneet, nessarsimagune, niake tava nachonarsisitara. 5 Arng-
narle nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktar-
ángame nessaingarme, niake tava nachonarsisitara; kirvsarsi-
marsolun-éname. 6 Nessaromangikunele kirvsarnekarile.
Arngnarle nujærsimarsok kirvsarsimarsorloneet, nachonarame,
tava nessarsimaulune pille. 7 Angulle nessærsimaissavok,
Gude arssigigamiuk ussornautigimannelo, arngnarle angutib
ussornautiga. 8 Angut arngnamit pingimet, arngnarle angumit
piok. 9 Angullo pingortisimangilak arngnak pivlugo, arngnarle
pingortisimavok angut pivlugo. 10 Taimaimet arngnak ná-
lengnermik nessaissavok Engelit pivlugit. 11 Taimaikattigeek-
lutigle tamangmik Nálekamétuksápuk, angut pinekarnerrungilak
arngnamit, arngnarlo pinekarnerrungilak angumit. 12 Sórd-
lome arngnak angumit pirsok, taimatõg angut arngnakut pigiok;
tamarmigle Gudemit piput. 13 Illuvsigut ekkarsaleritse, Gudib
sáne arngnak tuksiartaránget nessaingaulune, tekkolluarnar-
nerpa tamanna? 14 Issumauvsinigloneet narkiksornekangilase,
angutib nytsenne tekkisungortekunigit pinneersutigimago ta-
manna? 15 Arngnable nytsenne tekkisungortekunigit pinner-
kotigimago tamanna? Nytsiminik mattutekartisimamet. 16 Ak-
kornauvsinele tamanna pivlugo sakkitserosuktokaruse, taivna
nællojungnærle, uagulloneet, Gudib illageeksorirseiloneet, tai-
maitomik illerkokanginauta.

17 Tamakoninga inneitsigama nællunærniaissaunga, illuar-
iginhaunginauko, kattissimarsaraínginause ajorungnæriartorluse,

ajoriartorlusele. 18 Tussartarpungame illivsenik, operekajar-
lugolo tamanna, imaitok: Illageeksunne kattisimarsarángause,
issumakattigeengirsútekartose-gõg akkornauvsine. 19 Ajor-
tunnik issumakattigeeksokaissavomme akkornauvsine, illomortut
nungullugit sakkomerkollugit akkornauvsinétut. 20 Tava kat-
tisimaiartorángause, Nálekab nerdleigvia attorluarnekangilak.
21 Merssa Kommunione attornekaissirsaránget, tava ingmikor-
luse pigadlarpose pivsinik, illarse tava kăktorsórsarau, ard-
larsele immerajuktóvok. 22 Iglokanginerpisse, terssane ner-
riginnauluselo immersinnauluselo? Gudib illageeksei nachog-
aissigigloneet, pekkangitsullo pakkaitsisarlugit? Kannok okais-
saunga illivsenut? Nersorissennerpause? Tamanna pivlugo
nersoringilause.
23 Nálekamit pisimauara tunniusimarsara illivsenut, imai-
tok: Nálekab Iesusib unnuak taivna pisitángame, timmiur-
sak tigua; 24 Tængekartillugolo augorpa, okalluklunelo:
Tigullugo nerrissiuk, terssa timmiga, pivluse tunniusimarsok;
taimailiortaritse erkailunga. 25 Taimatõg ermusek (tigugia,)
unnukut nerrigamik soraramik, okalluklunelo: Ermusek una
Testamentitávok aumne; taimailiortaritse, nungullugit im-
merángaussiuk, erkailunga. 26 Taimaitomik timmiursak ta-
manna nerrirsarángaussiuk, ermutsemillo tamattomanga im-
merángause, nungullugit Nálekab tokkorsusia unnersiutigir-
sartarsiuk, tikkisinnago. 27 Mãnale timmiursamit tamatto-
manga nerrirsok, Nálekab ermusianilloneet immertok, illarsuk-
sáunanelo, tauna pidlagæksávok Nálekab timma aualo pivlugik.
28 Innugle nungullune missilingniarkărlune pigile, tavalo tim-
miursak tamanna nerrigiliuk, ermutsemillo tamattomanga im-
merile. 29 Kinaloneet illarsuksáunane nerrirsok immertorlo,
tauna nerrivlunelo immerlunelo ekkartóutiksarsiok nangminek
ingminut, Nálekab timma nellinginarigamiuk. 30 Taimaito-
miktõg ajulersut napparsimarsullo amerdlágiput akkornauvsine,
kabseello tokkogiput aglæt. 31 Merssame uautinik missiling-
niaruta ekkartóunekaissengikalloartogut. 32 Ekkartóunekar-

ángautale, Nálekamit tava pidlaitsiarnekararaugut, opingitsut ekkartóutaukattigekonnatigik. 33 Taimaitomik, assærsækka kattengutikka, nerrekattigeekomauluse kattisimaiartorángause, illivsenik tava uttakekattigeegitse. 34 Kăktokarpelle, tauna iglomine nerrigile; ekkartóutiksarse kattisimarsútigekonnassiuk. Adlet pekkorsarigalloakka piomárpakka tikkikuma.

KAP. XII.

Ajokærsorpei, kannok Gudib tunnirsirsarmet Annernerminik; auætlekattigeeksutullo assakattigeeksuarkoei.

(Epistel am 10. Sontag nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, tunnirsútinnigle annernerúb peenik nællojungnærsitsomagiause. 2 Illissimavose, nællursorsógalloartose, Gudiúngitsullo okajuitsut ornikalloarpesse, sórdlo tessiornekartose. 3 Taimaimet nællojungnærsipause, Gudib annernerágut okalluktartúb Iesuse uminarnerarnauiengila; Iesuselo Nálekamik innuit tailuarnek ajoralloarpæt, Annernerúb ajunginerúb pingipattik.

4 Tunnirsútit saimaunartut nelligeengitsut amerdlakaut, Annernerle taivnávok. 5 Kivgartóutillo nelligeengitsut amerdlakaut, Nálegarle taivnávok. 6 Pikkunartulliello nelligeengitsut amerdlakaut, Gudede taivnávok, tamannik illuarsairsok tamanne. 7 Innuk ingmikórtok nungullune mallungnarsirsarau annernerúb tunnirsúteinik, tamarmik ajungirsútikseinik. 8 Illæt tava annernekut okalluktinekararau illissimanermik, ama illæt okalluktinekararau illitsorinermik, annernermit taivrsomanga; 9 Ama illæt opernermik, annernermit taivrsomanga; Ama illæt kaitsorsaiginnaukollugo tunninekararau annernermit taivrsomanga; 10 Ama illæt ussornartulliginnaukollugo, ama illæt okalluksinnaukollugo erkotuksennik, ama illæt illissimaginnaukollugo innungnik kannongétomik annernelingnik, ama illæt illiniarsinnaukollugo innuit nellinginait okauseenik, ama illæt nællunæjaisinnaukollugit okautsit issumeinik. 11 Tamakko

tamása annernerúb taivrsoma attauseenab pirsarei, issumami-
niglo tamása tunniorárpei pikseinik. 12 Sórdlome timme
attausiúrsok amerdlasúnnik auætekarpok, timmible attautsib
auætei tamarmik, umnit amerdlágamik, timmióput attausek;
taimainioktõg Kristuse. 13 Tamauta annernermik attautsemik
koisimavogut, timmekattigeekolluta attautsemik, Iudiógutaloneet
Grækeriógutaloneet, kivgáugutaloneet kivgáungikutaloneet, ta-
mautalo imminekarpogut annernermik attautsemik. 14 Tim-
metõg auætekangilak attauseenarmik, amerdlasúnnigle. 15
Imakkale issiket okaralloarpætta: arksáunginauta, timib tava
auætigingilãtigut; tamanna pivlugo tava timib auætiginginer-
pagit? 16 Imakkatõg siut okaralloarpet: irssiúnginama, timib
auætigingilãnga; tamanna pivlugo tava timib auætiginginerpa?
17 Imakka timme tamarme irssiógalloarune, sukut tava tus-
saissirsok? Tamarmeloneet siutáugalloarune sukut tava nãi-
maissirsok? 18 Mãnale Gudib issumaminik timme auætekar-
tika ingmikórtunnik. 19 Auætille tamarmik auætiópætta at-
tausek, naug tava timme? 20 Mãnale auætit amerdlágalloar-
put, timmele attausióvok. 21 Irsse arksennut ima okarnek
sapperpok: attungilause; taimatõg niakok issikennut imainane:
attungilause. 22 Imale pirsarau: timib auætei, merssa ka-
jengnarnerrosugirsauvut, pirsariakarneraut; 23 Iktornarner-
rosugirsauvullo arssengnerrursaráuvut. Pinneekotigirsauvullo
arssoarnerrursaráuvut. 24 Pinnerkotigirsauvut merssa pinner-
sariakangilet. Gudible timme taima auætilerlugo pia, assigin-
naket nungullugit pirsariakarnerrotillugit. 25 Arksoardler-
sãukonnagit timmimétut, auætille ingmingnut ikkiorkattigeekol-
lutik, isumalliorkattaulutik. 26 Taimaitomik auætit illælloneet
anniaránget, auætit tamarmik anniarkattigirsarǽt; auætillo
illælloneet pinnersarnekaránget, auætit tamarmik tipeitsutigir-
sarǽt. 27 Illivsele Kristusib timmigãse, ingmikórtosele auæ-
tigãse. 28 Gudible illageeksunne attortitarei Apostelit ang-
nerrúrsomik, amatõg Profetit ajokærsoirsullo, taimatõg ussor-
nartulliartut, kaitsorsaiginnaursullo, ikkiortullo, nálegæksello,

irssoairsullo okautsinnik ingmikórtunnik. 29 Tamarmik tava Apostelionerpet? Tamarmik Profetiónerpet? Tamarmik ajokærsoirsónerpet? Tamarmik ussornartulliartónerpet? 30 Tamarmik kaitsorsaiginnaursónerpet? Tamarmik okalluktónerpet okautsinnik tamannik? Tamarmik irssoairsónerpet? 31 Tunnirsútille saimaunartut ajunginerit piniarsígik. Uangalo sulle ussornarnerrúrsomik arvkomik ajokærsussauause.

KAP. XIII.

Assænnirsusek tamannit angnerrotillugo pidluarnarnerrotipa Paulusib.

(Epistel am Sontage Quinquagesima)

Innuillo Engelillo okauseet attorlugit okallukiksorsógalloarumaloneet, assænirsusekarnangalo, tava kangusatut sianartungoatut - ésirsunga, auilortungoatulloneet. 2 Erkotuksenniglo okallukśinnaugalloarumaloneet, nællunartullo illissimanartullo tamása illissimagalloarukit, tamanniglo opersusekarallloarumaloneet, kakkársuit nuktersinnaulugit aglæt, assænirsusekarnangalo, attungikajarkaunga tava. 3 Pikkalo tamása tunniukalloarukilloneet peetsunnut, timmigalo óutæksængortikuko, assænirsusekarnangalo, suksáungikajarkau tava uamnut. 4 Assæniktok nungullune kammajuillunelo innuksiarnersóursarau, assæniktok annærursingitsarau, assæniktok tettitónanelo makkitasōngitsarau. 5 Kammaktotut illioraingilak, nangminek-saminik piniængitsarau, ningektingitsarau, asseroiniængitsarau. 6 Illuaitsulliarnek tipeitsútigirsaraingila, illuartulliarnerle tipeitsutigirsara. 7 Tamannik nekkoriniarpok, tamannik operomarsarau, tamannik nerriukomadlarau, tamannik paumejuitsóursarau. 8 Assænirsusek sorarnauiengilak, umnit erkotuksennik okallungnek soraissammet, adlenniglo okausekarnek soraissægiok, illissimanerlo soraissægiok. 9 Merssame illissimarsuserput nāmangitsóvok, erkotuksenniglo okallursuserput nāmangitsógiok. 10 Nāmagluinartorle nedliupet, tava nāmang-

itsok soraissavok. 11 Merdlertótillunga, merdlertotut okalluktunga, merdlertotullo siunekartunga, issumakarlungalo merdlertotut; innerisimaleramale timivkut, tava merdlertopallungnek ipperariga. 12 Mănakut sórdlo tacharsútekut tekkoniarluta ujarlerpogut okauserne nevsokartunne, kingornale kénamit kénamut pinaissavok. Mănakut illainait illissimauakka, kingornale illissimalissauakka, sórdlo uanga illissimanekarama. 13 Mănakulle opernek, nerriungnerlo, assæningnerlo, pingasut tamakkoa attortuinaissaput; assænningnerle tamakkonanga angnerrovok.

KAP. XIV.

Annernerub tunnirsútei saimaunartut kannok attoriakarmætta, Paulusib ajokærsorpei.

Assæningnek piniagæksarissiuk. Annernerúb tunnirsútei attorkiksarniarsigik, tamannale pingărniarsiuk nevsuiaivluse okallukomauluse. 2 Adlet okauseet attorlugit okalluktok, okallugaraingilak innungnut, Gudemulle, tussaursáungimætta (okausee,) annernermele okallukpok nællunartunnik. 3 Nevsuiaivlunelo okalluktok, tauna okallugarau innungnut, ajorungnærsarlugit, kajumiksárlugillo, tupedlersárlugillo. 4 Adlet okauseet attorlugit okalluktok, ingminik nangminek illuarsárniarpok, nevsuiaivlunele okalluktúb illageeksut illuarsárarei. 5 Tamauseme okalluksinnaukoause adlet okauseenik, angnerrúrsomigle nevsuiaikolluse okallukkoause. Nevsuiaivlune okalluktok angnerromet okalluktomit adlet okauseenik, kissiennele nevsuiarunigit, illageeksut illuarsáruklugit. 6 Imakkale, assærset kattengutigeet, ornikalloaruse, illivsenullo okallukalloaruma adlet okauseet attorlugit, attussengikajarkaunga illivsenut, merssa okallugbigingikuse nevsokangitsunnik, illissimanartunnigloneet, erkotuksennigloneet, ajokærsútinnigloneet. 7 Umangitsuttŏg nippekainartut taimainiput, kardlortaulloneet, kukkilektulloneet, ingmikórtunnik nippekangikalloarpætta, kia tava illissimaissæga kardlortarnerloneet

kukkilektornerloneet? 8 Kardlortaursúblo nippa tussarnek ajornarpet, kina tava opellungarsáissaua sorssungniarnermut? 9 Taimatõg illivse, adlet okauseet attorlugit okalluktilluse, tussaunek ajornartunnik okallukuse; kannok tava siunersiksáuginnaupet okauserinekartut? Maungainarle okalluksinnarpose. 10 Okautsille umnit amerdlakersut nuname, tamarmik siunersiksáput. 11 Okautsille illissimangikukit, okalluktok tussaunek ajussauara, uangatõg okalluktúb tussaunek ajussægiãnga. 12 Taimatõg illivse, merssa annernerúb tunnirsútei attorkiksárniaraussigik, illageeksut illuarsautikseinnik, pekkangãrniarluse. 13 Taimaitomik, adlet okauseet attorlugit okalluktok, tauna tuksiarle, okautsinne nevsuiarnek ajungekollugit. 14 Adlelle okauseet attorlugit tuksiaruma, tava annernimne tuksiarpunga, issumakkale tængekautiksiornængilet adlennut. 15 Kannongme tava pissaua tamanna? Imaissavorle: Tuksiaromavunga annernevkut, tuksiaromagiungatõg tussarsáursomik; erinnaglit tuksiautigiomauakka annernekut, erinnaglitõg tuksiautigiomagikka tussarsáursomik. 16 Annernevkulle tængekartekorsiguit, kannok tava siunekangitsúb Illomumik akkissauãtit, illárlutit kujaniarnernut? merssa okautsissit nællogamigit. 17 Idlit kujaniarluaralloarpotit, aipelle illuarsissengilak tamattominga. 18 Gudiga kutsauvigãra, adlet okauseet attorlugit okalluktarnerrogama illivsenit tamannit. 19 Okautsinnigle tedlimainarnigloneet tussarsáursunnik illageeksunnut okallukomanerrovunga adlet ajokærsorlugit, okallungnermit okautsinnik 10000-nik tussarsáungitsunnik. 20 Assærset kattengutigeet, merdlertuttut siunekangitsungorkennase, ajortomigle siunekangitsungoritse merdlertuttut, illissimarsorsoængorlusele nãmagluinnartomik. 21 Inneitsissinne ima agleksimavok: Innungnut okkonunga okalluleromavunga tekkornartet okauseenik adlenniglo kardlunnik, merssa náleisengilãnga, taima Nálegak okarpok. 22 Taimaimet, adlet okauseet attoriakangikalloarput opertunnut, opingitsunnulle nællunærkotáput; okautsille nevsuiag-

ækset attoriakangilet opingitsunnut, opertunnulle. 23 Illageeksulle tamarmik innemut kattisimaleralloarpætta, tamarmiglo adlet okauseet attorlugit okallulerpætta, illissimangitsulle, opingitsulloneet isseralloarnnik, sillærosimarsose unnissengilâse illa? 24 Tamarmigle nevsuiarsimarsunnik okallukpætta, opingitsorlo illissimangitsorloneet isserune, tamása tava narkiksortigissevlugillo ekkartóursigissægei. 25 Tavalo umættáne irssertuket sakkomissirsut, nangminerlo kénaminik pædlussirsok Gude tuksiarbigissevlugo, Gudelo illomut illuvsinétok unnerlugo pissæga. 26 Kannongépale tava, assærset kattengutigeet? Kattisimarsarángause, tava ardlarse tuksiautiksakarpok erinnalingnik, adla ajokærsútiksakarpok, adla okausekarpok tekkornartet okauseet attorlugit, adla okausekarpok nællunæjarbiginekarsusiminik, adla nevsuirsútiksakarpok. Tamakkoa tamarmik kissienne illuarsautiksáugilit. 27 Adlet okauseet attorlugit okalluktokaránget, marluinæk pingasulloneet kingudlereeksarlutik pillit, attautsible nevsuiarilligit okautsit. 28 Nevsòjairsuksáungikunele okautsinnik, tava nippangerile illageeksunne; ingminulle Gudemullo okalluksinnarile. 29 Nevsuiarnekartumigle okalluktut okallukilit marluglôneet pingasulloneet, adlelle missilingniarlit. 30 Ivksiarsulle illæt okausiksakalerpet nællunæjarbiginekarsusiminik, siudlek tava nippangerile. 31 Tamause nevsuiarnekartunnik okalluksinnaugalloarpose, kissienne kingudlereeksarluse, tamása illiniartinekarkollugit, tamásalo kajumiksárnekarkollugit. 32 Profetittōg ingmingnik nálekattigeekput. 33 Gude merssa illuangitsomik Gudiúngimet, erkiksirsútiksamigle, sórdlotōg illageeksunne illuartunne tamanne. 34 Arngnartæsse nippangissaput kattisimauveene, okalluktuksáukonekanginamik, nálektuartuksápulle, sórdlotōg inneitsissit pekkorsiput. 35 Sumigle illiniaromagunik, uvissik tava appersorlissigik iglomingne. Kattisimauveene okallungnek illuangimet arngnenne. 36 Illivsenilloneet Gudib okausee pisimanerpet? Illivsenuinnarloneet pisimanerpet? 37 Ingminik Profetiósugirsokarpet,

annernerúblo peenik pekkartugirsokarpet, taursoma siunersiniarligit aglekakka illivsenut, tamakko Nálekab pekkorsarimagit.
38 Siunekaromangitsorle tamakkoninga, tauna siunekangikile.
39 Taimaimet, assærset kattengutigeet nevsuiarnekartunnik okallukomaniaritse, adlello okauseet attorlugit okalluktut innerterkennagit.
40 Illerkoriksulle illuartullo tamása piniarsigik.

KAP. XV.

Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimamet, innuittōg tokkorsunnit makkitsomárput, adlangortinekaromárlutiglo.

(Epistel am 12. Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, erkasiniarpausele okautsinnik tussarnersunnik, okautigirsamnik illivsenut, ivkolo tussaromagisse, ivkolo aulaiængiupessesōg.
2 Ivkolo pidluautigigiessesōg, okautigirsakkale mallikluarussigik kissienne, assuleenarlo operingikalloarussigik.
3 Illivsenulle okautigirsakka siudliútitet, nangminek pisimauakka, imaitut: Kristuse tokkorsok ajortivut pivlugit, agleket erkokollugit.
4 Illirsáursorlo illivermut, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkisimarsok, agleket erkokollugit;
5 Kefasiblo tekkosimaua, kingornalo ivkoa arkanek marluk;
6 Kingornalo kattengutigeet 500-nit amerdlanerrúrsut attautsekut tekkosimauæt, taukkonangalo amerdlasút sulle innúput, illéille sinnikpálersut.
7 Kingornalo Iakub tekkosimagia, kingornalo Apostelit tamarmik.
8 Késale tamarmik kingornættigut, uangatōg, umnit taimaituksáungikadlartunga, tekkosimagiara.
9 Uanga merssa Apostelinnit nikkanarnerrovunga, Apostelemiglo taisinek kingakotekaunga, Gudib illageeksorirsei akkerartoradlaraukit.
10 Gudible saimaunerminik pimanga taivnávunga, uamnullo saimaursusia attornerdlungnekangitsok, uangalo taukkonanga tamannit piniængārnerrúrsunga, uangale pinnanga, Gudible saimaursusiætta neijoraminga ikkiorānga.
11 Māna uangaloneet

taukkoaloneet taima okalluktarpogut, taimalo illivse operisimauesse (okautsivut). 12 Kristusele okautigigautigo, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo, saogme tava illæsse okartarpet, tokkorsut umaissengitsut unnerlugit? 13 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristusesōg umarsimanginiok. 14 Kristusele umarsimangipet, tava assuleenartomik okautigirsakarpogut, opersuserselo assuleenarioktōg. 15 Uaguttōg tava Gudemik unnerdlutiginiktuttut seglutórsoettut kanningārnekaissirsogut, Gude Kristusemik umartitsirsok unnerautigo; suna ubba makkitingika-gōg, tokkorsut umaissengimætta-gōg. 16 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristusesōg umarsimanginiok. 17 Kristusele umarsimangipet, tava opersuserse piungilak, sullilo ajortivsinépose. 18 Tavatōg Kristuseme sinnikpálersut tammarsimaput. 19 Tamānénak innútilluta Kristuse tettigigutigo ajulersónerrokajarkaugut innuperksoarnit tamannit. 20 Mānale Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimavok, siudlingorsimaulunelo sinnikpártunnit. 21 Merssa innungmit attautsemit tokko pisimamet, ama innungmit attautsemit tokkorsut makkibiæt pisimagiok. 22 Sórdlome Adame tamarmik tokkorsaraut, taimatōg Kristuseme tamarmik umartitaussægiput. 23 Nungullutigle ingmikórtarlutik; siudlek terssa Kristuse; kingornalo Kristusib innuktei, tikkipet. 24 Tamattomalo kingornagut nāgatiksak piomárpok; terssa nálegauvik pisippago Gudemut Atátamullo, attorungnærkussægunigit tamása nálegaunerit, nálekello, pirsársuillo. 25 Nalegáuniaissavorle, kingarsartinne tamása issikame attænnut illitserlugit. 26 Kingarsartok kingudliksak pæjagæksak, terssa tokko. 27 Tamarluinaisa (Atátab) illissimamagit issigeisa attænnut. Okautigangagole tamannut nálegáursok unnerlugo, nællunængilak tava pinekangimet taursominga nálegangortitsirsok tamannut. 28 Tamarluinarsoarmigle (Atatak) nálegarillerparssuk, Ernerúbtōg nangminek nálegariomárpa nálegangortitsirse tamannut, Gude tamattigekollune tamanne. 29 Sullirsarpemme koekorsarángamik tokkorsut

pivlugit, tokkorsut umaissengilluinarpætta? Saogme tava koekorsaraut tokkorsut pivlugit? 30 Saogmelo uagut udlut tamása nauærsinnarpogut? 31 Udlut tapillugit tokkokajavunga, illivsenik ussorsitsautekarlunga, Kristuse Iesuseme Nálegautine. 32 Efesusemétillunga innuktut issumakainarlunga akkerartorniaruma nersútinnut nyuartunnut, suksarissægiga tamanna, tokkorsut umaissengipætta? (Imailiorniaissirsorle) Nerriniarta, immerlutalo pissa, akkago tokkussægauta. 33 Seglokittarkonanæritse. Illerkut ajungitsut asserornekararaut okausepillungnik. 34 Késale erkærsarluaritse, ajortulliaraselo; illæsse merssa Gudemik siunekangitsóput, taima okarpunga pakkaitsisárluse.

35 Imale okartokaissennerpok: Tokkorsut kannok illivlutik umaissapet? Kannongétomiglo timmekarlutik sakkomeromárpet? 36 Tauto-una siunekangitsok! Nautséjæksak, irvsúb illuanut illirset, umarnauiengilak, tokkungikadlarune. 37 Sunaloneet illirsarángauko irvsomut, tamanna timmiúngikalloarpok piomártuksak, nautséjæksainavorle, kakkortok, adlaloneet nellinginak. 38 Gudible tamakko timmekartitarei piomarsaminik, siaroartersimarsullo nungullugit timmekartitarei ingmikórtunnik. 39 Uingit tamarmik attausiúngikalloarput; innuille adlamik uinnekarput; nerssútit adláput; aulisakello adlágiput, tingmirsello adlágiput. 40 Killangmiokarpok, nunamiokarlunelo; killangmiulle adlamik ussornarsusekarput, nunamiullo adlamik ussornarsusekarput. 41 Sekkenek kaumarsusekarpok adlamik, anningarlo kaumarsusekarpok adlamik, udlorirsello kaumarsusekarput adlamik; udlorirset illeit illamingnit kaumanerromætta. 42 Taimaitsomárioktõg tokkorsut umarpætta. Illirsávok asserojarsok, makkissavorle asserojuitsok. 43 Illirsávok ussornaitsok; makkissavorle ussornartok; illirsávok ajulersok. makkissavorle pirsautelik: 44 Illirsávok timme tarneliógalloak, makkissavorle timme annernermiúrsok. Tarnelingmik timmekartok, timmekarioktõg annernermiulingmik. 45 Imatõg agleksimagiok:

Innuk siudlerpák, Ada, tarnelingortinekarpok umarsomik,
Adalo kingudlek annernelingortinekarpok umartitsirsomik.
46 Timmele annernermiúrsok siudliúngitsok, timmele tarnelik
siudliúrsok, kingorna annernermiúrsok. 47 Innuk siudlerpák
irvsomit pirsok, irvsomióvlunelo; innugle aipa, terssa Nálegak,
killangmit pirsok. 48 Irvsomit pirsok arssigæt irvsomiut,
killangmillo pirsok arssigigiæt killangmiut. 49 Sórdlolo
arssigigalloarikput irvsomit pirsok, taima arssigissægiarputtõg
killangmit pirsók. 50 Mattomingale okaupause, okkorse
assærset kattengutigeet, Gudib nálegauvia uingúb aúblo
pigilernauieissengilæk; asserojuitsoktõg asserojarsúb pigiler-
nauieissenginia.

51 Atta, nællunartomik okallugbigause: Tamauta sinnek-
saissengilagut, tamautale adlangortinekaromárpogut; 52 Tai-
malo terssangainak, uissorainak, kardlortaursoak kingudlek
nippekalerpet. Kardlortaursoak illomut nippekaissakemet, ta-
valo tokkorsut makkissaput asserojuitsóvlutik, uagullo ad-
langortinekaromárpogut. 53 Asserojarsúb tamattoma attis-
sammago asserojuitsok, tokkojarsublo mattoma attissammago
tokkojuitsok. 54 Asserojarsuble mattoma attissappago as-
serojuitsok, tokkojarsublo mattoma attissappago tokkojuitsok,
tava okautsit agleksimarsut erkussaput, imaitut: 55 Tokko
ajugajungnærsimavok ajugáursomut. Tokko-ah! kapputit
naug? Anniartitsivin-ah! ajugaursutsit naug? 56 Tokkúble
kapputa terssa ajortok, inneitsissille ajortúb pirsautigei.
57 Gudele kujanarsile! ajugautinamissigut, Nálegarput Iesuse
Kristuse tunnárællugo. 58 Taimaitomik, assærsakka kat-
tengutikka, illomórluselo aulaiængeritse, Nálekablo piniar-
korseinut agdliartoritse; illissimagause, piniarnerdluksinnaungi-
lause Nálekame.

KAP. XVI.

Kattersorkorsiok tunnirsútiksennik opertunnut ajorsartunnut; aglekenne näuei.

Tunnirsútille, illuartunnut pæjugutikset pivlugit, sórdlo il-
lageeksut Galasiamétut pekkogikka, taimailioritsesõg illivse.
2 Sabbatit nungullugit tamause ingmikórluse illiorainiaritse
pivsinik, kattersoiniarluselo issumauvsinik, pæjugutikset aitsait
kattersoriakalerkonnagit tikkikuma. 3 Tikkikumale, aitsekor-
sesse pivlugit aglekadlaruse, taivko tava aulartitsomárpakka,
Ierusalemmut aitsekollugit tunnirsútivsinik. 4 Uangale nang-
minektõg terssunga aulariakaissægalloaruma, illagissauakka.
5 Mazedoniakulle ingerdlaissæguma ornikomárpause, Maze-
donia merssa arvkotigissægauko. 6 Illivsinele étuaissenner-
punga, okkéissennerpungaloneet, illagiomauluse ornigæksam-
nut. 7 Mänakulle sennerkoinnaissægause tikkeraromangi-
lause, issumakarama illivsinétuaromaulunga udlorperksuit,
Nálekab pekkoppanga. 8 Efesusemele sulle unnikomavunga
Annernerúb ajunginerúb udloa nautsorsorlugo. 9 Terssane
isserbiksoak sórdlo angmarsimamet pivlunga; taimaitomik
illatäksarsiornarpok amerdlasúnnik, naugle akkerartortut amerd-
lágiput terssane.

10 Timoteusele tikkikunisse, sióranane neijorlisse; Nálekab
pekkorsanik piniagæksakarametsõg sórdlo uanga. 11 Taur-
sominga nachorsokarkonnase; erkiksinermigle illagekiksarniar-
siuk, ornekollunga, nerriugigauko, kattengutit illagissæsugæl-
lugit taursomunga. 12 Kattengulle Apollose pivlugo illissi-
magitse, kajumiksængäriga ornekolluse kattengutit illagællugit,
mänakulle ornikomauluse issumakangikalloarkau, pissakärporle
ullapitsungnærune. 13 Pigáritse, aulaiængerluse operitse,
illomórniarluselo nekkursektiniaritse. 14 Sullirsæksesse tamása
näniarsigik assæningniarluse. 15 Okaukiksarniarpausele, as-
særset kattengutigeet: Stefanusib innukotei illissimagaussigik

opillerkärtut Achajame, ingmingniglo nangminek kivgalliutar-
aursut illuartunnut; 16 Illivsesög taukkonunga nálektókolluse,
piniarkattigeeksunnullo tamannut. 17 Tikkiutut Stefanuselo
Fortunatuselo Achaikusele tipeitsutigäkka; taukko pekkarbig-
igáukit, sumigloneet illivsenik ajorsarángama. 18 Taukkoalo
tupedlersipeit issumakkalo issumesselo. Taimaitut tava issu-
magissigik. 19 Illageeksut Assiamétut innúlluarkoäse. Ak-
vilasib Priszillablo aksut innúlluarkoäse, opertut iglokattittik
illagællugit. 20 Kattengutigeet tamarmik innúlluarkoäse.
Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik.

21 Innúlluarkorsiungatög nangminek agleklunga uanga
Pauluse. 22 Nálekamik Iesuse Kristusemik assæningitsok,
taüna tammartuksáukile tokkomut. 23 Nálekab Iesusib Kris-
tusib saimaunerætta illagillisse! 24 Tamause assatuinarlause
Kristuse Iesuseme. Illomut.

Korintumiunnut agleket okko siudleet Filippeneme aglek-
simaput, Stefanusib Fortunatusiblo Achaikuselo Timoteu-
siblo neksageit.

PAULUSIB AGLEGEISA

ARDLAIT KORINTUMIUNNUT.

KAP. I.

*Pauluse tupedliutekarpok ussorsitsautekarlunelo nagliungnar-
tunne; ingminik akkivlune aglekpok, suna pivlugo sulle tik-
kerarsimanginamigit.*

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik,
kattengullo Timoteuse (aglekpuk) Gudib illageeksorirseinut

Korintumiunnut, illuartunnullo tamannut Achajamétunnut ta-
marsoarme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib
saimaulisse erkiksisilluselo.

3 Ussornarsile Gude Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta,
nákinikajuktorsóursok Atátak, tamanniglo tupedlersautelik-
sóursok Gude; 4 Taursoma tupedlersársinnarmatligut nag-
liungnevtine tamanne, uaguttōg tupedlersitsiginnaukolluta ta-
mannik nagliungnartolingnik, merssa tupedlersaumik Gudib
tupedlersautigititánik uautinut. 5 Sórdlome Kristuse pivlugo
nagliuktinekangārauta, taimatōg Kristuse pivlugo tupedlersár-
nekangāriogut. 6 Nagliuktinekarángautaloneet tupedlersár-
nekarángautaloneet, tamerssa pivluse taimaiserarau. Nagliuk-
tinekarángauta, tava taimaiserarau illivse tupedlersautiksa-
karkolluse annaursútiksakarkolluselo; annaursúllo tamanna
missingnarpok, uautitut illællárluse nagliukuse. Tupedlersár-
nekarángautalo, taimaiserioktōg illivse tupedlersautiksakarkol-
luse annaursútiksakarkolluselo. 7 Taimaitsomártose uagut
nekkimarsútigingilause, illissimagauta, sórdlo nagliukattig-
igaussigut, taima tupedlersárnekarkattigiomáriaussiguttōg. 8
Angiutsomangilauseme, assærset kattengutigeet, nagliung-
nevtinik, Assiamétilluta attukautinik, merssa taimane sualuk-
torsoarmik nagliuktisimagauta, ussematōg innúnauieissengit-
sogut. 9 Issumakartogullo tokkussæsugælluta. Taimale pi-
nekartogut uagutinut tettekarkonnata, Gudemulle tokkorsun-
nik umartitsirsomut; 10 Taursomalo annaukātigut tokkomut
nauéralloarauta, sullelo tamerssa annautarātigut, tettigigiar-
puttōg mattoma kingorna annaussæsugællutalo. 11 Illivse
tuksiutaraussigut ikkiorserluta, merssa tunnirsútit saimaunar-
tut, uagutinut tunniusimarsut, kujarsutigingārkollugit innu-
perksoarnut.

12 Ussorsitsautiksakarpogulle imaitomik: issumauta næl-
lunæjarbigātignt, nuname, angnerrúrsomiglo illivsine, sak-
kiuarauta piueiluta, Gudemullo illomórluta, illissimarsuse-
karatalo uingúb peenik, Gudible saimaunerānik pekkarluta.

13 Uagullo adlamik aglekbigingikalloarpause, kissienne attukauvsinik, illomullo missigirsáursunnik illivsenut. Issumavungalo, issoanut aglæt taima missilissæsugaussigut, sórdlotŏg illauvse missiliksimauătigut. 14 Uagut merssa illivse ussorsitsautigigaussigut, sórdlotŏg illivse uagut ussorsitsautigigiause, Nálekab Iesusib udluksa nedliupet. 15 Taimaitomiglo tettiksakarama, issumarsunga siornagut ornikomagalloarluse, ama tava saimaunartomik piksakarbigekollunga illivsenut. 16 Nunauvsigullo ingerdlajomaulunga Mazedoniamut, ámalo Mazedoniamit utterbigisukluse, illivsenillo pisinekarkollunga Iudæamut. 17 Taimale issumakarsimagama, illomónginersunga? Issumalliutekarnersungaloneet uingub peenik? Năgale taima, uamnele imaitarau: illomut angerarraunga, illomullo năgararaunga. 18 Gude opernakemet, illivsenut okausekangilagut simnersareengnartunnik angernermik năgarnermiglo. 19 Gudible Ernera, Iesuse Krístuse, illivsenut okautigigautigo uangalo Silvanusiblo, Timoteusiblo, tava angerluta năgarlutalo pirsartængitsogut, tamarmigle illomornartóursut taursomane. 20 Merssa Gudib unnersóutei tamarmik opernartóvlutiglo illomornartóput taursemane, Gude ussorekollugo uagutinut. 21 Gudible aulaiængersikătigut illagælluse Kristuseme, tennillutalo. 22 Nakkittaruserlutalo, tunnirsúllo, Annernek, umættivtinut tunniusimaua. 23 Gudemulle tarniga nællunæjarbigekoara, illivse miannerælluse sulle ama pinginama Korintusemut. 24 Nálegauniængikalloarauta opersusivsinut, ikkiorkattigaussigulle tipeitsursusivsinut, aulaiængerluse operause.

KAP. II.

Arksoarnartogalloak Paulusib illæssiarekoa; Gude kutsauviga nekkurseklimanne.

Umættivkulle taima issumalersunga, ama tava allieisungnermik ornikomanginause. 2 Allieisuktikalloaruvsele, kiame tava

tipeitsuktissægãnga, allieisuktitama pingippanga? 3 Tamattomingalo aglekbigigivse, tikkikuma allieisutigiomannagit tipeitsutigirsæksaralloakka. Tamause merssa issumakarbigigause, tipeitsungnartiga ama illivse tamause tipeitsungnartigisugællugo. 4 Merssame nagliungãrlunga, umættivkullo koksellangãrlunga kodlingãrlungalo aglekbigigivse, allieisukkungikalloarause, illitsorillerkogausele assærsutsimnik illivsenut angnerrúrsomik.

5 Allieisuktitsirsokaralloarpelle, taivrsoma uanga allieisuktingikãnga, illáinessele piei, tamakerluse allieisuktitsomangipause. 6 Taivnale amerdlasórsuit pidlármarssuk, taimaglæt nãmakpok; 7 Mattomalo kingorna illivse pingãrlugo issumakérbigissauarse tupedlersarniarlugolo, allieisuktorsoængorkonnago. 8 Tamanna pivlugo okauniarpause, tauna taima assænartulliarbigekogauko illivsenut. 9 Tamanname piara aglekbigigause, missilikomauluse illomortúsuginerluse nálengnermik pekkorsennut tamannut. 10 Issumakérbigirsarselo tauna, uangatõg issumakérbigigiara. Uangatõg innuk sumik issumakérbigiguko, tamanna issumakérpara pivluse, Kristusib kénætta sáne. 11 Tornársúb seglokittarkennauãtigut, taursoma issumeinik pekkoserluteinik illissimagauta.

12 Troadamulle pigama, okautsit tussarnersut Kristusemik okautigiartorlugit, isserbiksoarlo uamnut angmarsimalermet Nálekame. 13 Annernimne tava unnigbiksakangitsunga, kattengutiga Tituse kingorarauko, taukkole kemmeklugillo aulartunga Mazedoniamut.

14 Gudele kujanarsile! sorarunnata ajugáutinamissigut Kristuseme, uagullo attorluta ajokærsútime tippigiksusia missingnartinamiuk illissarekollune nunenne tamanne. 15 Uagut merssa Kristusib Gudemut tippigiksautigãtigut, sórdlo pidluartuksennut taimatõg tammartuksennut; 16 Makkoa kingudleet pirsutigãtigut tokkomut, ivkoale siudleet pirsutigãtigut innursúmut. Kinalo tamattomunga ajunginerpa? 17 Umnillo Gudib okauseenik mumiksairsut amerdlakemættta, uagulle

taimaingilagut, Gudible kénætta sáne illomórluta Gudib peenik okallugaráugut Kristuseme.

KAP. III.

Kivgartout pivlugo Testamentitáme.

Ama uautinik nangminek ussorsitsalernerpogut? Uagutinulloneet sórdlo illéinut pirsariakarnerpet agleket ussorsitsautikset illivsenut, aglekelloneet ussorsitsautikset illivsenit? 2 Illivse merssa aglegarause, agleksimarsose umættivtinut, innuillo tamarmik illissimauãse attuarluselo. 3 Nællunængi-nause, Kristusib aglegarimasse, illuarsarsimarsose ajokærsútigirsautinik; uagullo aglegarause aglautáungitsomik, Gudible tokkosuitsub Annerneranik, aglektarbeenut ujaráungitsunnut, aglektarbeenut uinniúrsunnut, terssa umætivtinut.

(Epistel am 12. Sontage nach Trinit.)

4 Taimaitomigle tettekarpogut Gudemut Kristuse tunnárællugo. 5 Tamannale piarput, sumik issumalliorkingnek ajorpogut uautinik nangminek, sórdlo uaguinautinik, ajungirsuserpulle Gudemit piok. 6 Taursoma uaguttõg ajungisikãtigut kivgartorsinnángorkolluta Testamentitámut, arssilliainarnut pinnata, Annernerúble peenut. Arssilliainait tokkotsirsómætta, Annernerle umartitsirsóvok, 7 Kivgartóutigirsaralloarle ivna, arssilliennik tokkonartógalloak, ujarkennut tittarsimarsok, kaumarsusekaralloarmet ima aktigirsomik, Mosesib kéna Israelittit irssiginek ajorlugo aglæt, kéna sekkenertut keblersusekarmet, merssa sorajarsomigle; 8 Angekáinak tava kaumarsusekaissengila kivgartóutigirsak annernermik pekkarnartok? 9 Kivgartóulle pidlautekarkorsirsok kaumarsusekarmet, angnerrungãrtomik kaumarsusekarpok tava kivgartóut illuarsirsutekarkorsirsok. 10 Ivnatõg taimane kaumarsarsimarsok, kaumarsautáusuginekarsinnaungilak mattomanga kaumangãrsusermit. 11 Sorajarsorle kaumarsusekarmet, angekainik tava kaumarsusekaissavok sorajuitsok. 12 Taimaito-

miglo mãna nerriugirsæksakarauta, tipeitsungãrsusekarluta piniartarpogut, 13 Mosesesullo illiungilagut, taursoma kenane mattórlugo pimago, Israelittinnut irssigekonnago sorajarsúb nãgata; 14 Taukkoale issumeit mangertisimaput. Sullelo tamerssa udlome taukkoa attuairsarángætta Testamentitokáme, tava mattórsimauarpok pærnek ajornartomik, Kristusible pærsitara. 15 Sullele tamerssa udlome Mosesib aglegei attuarnekarángætta, umættéit mattórsimaput. 16 Sáiniarpættale Nálekamut, tava mattout tamanna pærsinekaissirsok. 17 Nálegarle annerneróvok; sumétarángelle Nálekab annernera, terssane tãrsiutekangitsarau. 18 Mãnale Nálekab kaumarsusia tamauta akkisugungnerárput, kénamik mattórsimangitsomik, arssigileriartorparpullo pinnersiartorluta, pinnersusermit ama adlamut pinnersusermut, merssa Nálekamit annernerúursomit pinekarluta.

KAP. IV.

Gudib pirsaunera angekemet ajulersunnut, tupedlerlutik piniartarput.

Taimaitomiglo kivgartóutekarauta, merssa nákiginekarsimagauta, tava kassursungornauærpogut. 2 Angiortokullo kangunartut pinauærpauvuttõg, pekkoserlunginauta, Gudiblo okausee mumingilauvuttõg, nællunæjautigællugille opernartomik, Gudiblo kénætta sáne ajungitsulliararaugut innuit tamarmik issumeinut. 3 Taimaimet mãna okautigirsauvut okautsit tussarnersut nællunaralloarunik, tava tammartuksenne kissienne nællunarput; 4 Taukkonane sillab mattoma Gudiætta opingitsut issumeit tekpeelisitarei, okautsit tussarnersut kaumalluarsusiæt, taukkonunga kaumalerkonnago Kristusib terssa Gudib arssingætta ussornarsusianik.

5 Uautinigle nangminek okautigingilagut, Iesuse Kristusele okautigãrput, nálegáursok unnerlugo; uagulle kivgáursogut illivsenut, Iesuse pivlugo. 6 Gudible, kaumarsomik nuekor-

sirsúb tărtomit, akkisugungnartomik kaumakotiksiorpătigut umættivtigut, uagut kaumakotiksáukolluta illissimauartomik Gudib pinnersusiánik Iesusib Kristusib tautoáne.

7 Erdlingnartorsoarle tamanna pigárput pogutenne assero jarsunnětisimaulugo, pikkunarsusia angekersok nællunæjarsekollugo Gudemit pimet, uagutinillo pinane. 8 Tamannik nagliungnartokaralloarpogut, koksellagatale; Allieisukalloarpogut, nikkadloratale; 9 Mallidlárnekarpogut, kemmengnekaratale; Kunnutinekarpogut, nungunatale. 10 Nálekablo Iesusib tokkorsusia timimiugárput sorarata, Nálekab Iesusib umarsusiatŏg nællunǽrsinekarkollugo timmivtine. 11 Uagut merssa, innúrsogut, nungulluta tokkomut pisitáursaraugut Iesuse pivlugo, Iesusib umarsusiatŏg nællunǽrsinekarkollugo uinnivtine tokkojarsome. 12 Taimaitomik măna tokko pirsársóvok illuvtine, innursúlle illuvsine. 13 Anernermigle taivrsominga opertitsirsomik pekkarauta, agleket imaitut attorlugit: operama okallukpunga; taya uaguttŏg operauta okallukiogut. 14 Nællunginauta, Nálekamik Iesusemik umartitsirsúb, uaguttŏg umartitsomáriătigut Iesusekut, sakkomersissauătiguttŏg illivse illængutilluse. 15 Tamakkoale tamarmik taimaiserput illivse pivluse, saimaunek nellekangitsok pivlugo Gude ussorinekarkollugo amerdlasórsuit kujanerǽnnik. 16 Taimaitomik kassursungornauǽrpogut, umnit kăutigut uinnikput asseruleralloarpet, illuvtigulle tava udlut tapillugit nutángortinekararaugut. 17 Sivikitsomik arktornængitsomiglo nagliukalloarauta, ussornautiksioinnarpogut tava năissengitsomik nellekangitsomiglo. 18 Uagut merssa tekkuksáursunnik piksiunginauta, tekkuksáungitsunnigle. Tekkuksáursut terssa nunab pee, tekkuksáungitsulle năksaungitsóput.

KAP. V.

Killangme inniksiornekarpogut; Kristusemétut pingorterkiksitáput.

Illissimavogulle, asserojarsut igluvut asserorpætta nuname, inniksakarauta Gudib sennánik, merssa iglomik arksennik sennasimangitsomik näissengitsomik killangmétomik. 2 Ivnalo pivlugo kajungerniarpoguttõg inniksautinut, killangmit pirsomut, kajumiksilerpogullo tamanna innigiomaulugo. 3 Kissiennele annorarsimauluta, tammakangitsónatalo kanningãrnekaruta. 4 Uagulle sulle timmekartilluta annersamiogut ajulerlutalo, mattarnekaromanginerrogauta kallekaromaulutale, tokkojarsok nungutinekarkollugo umanartomik. 5 Tamattomungale uautinik arkiksoirsok, terssa Gude, taursoma tunninamissigut Annernermik nællunærkotarirsautinik. 6 Taimaimet, tupedlersimavogut, nauk illissimagauta timmekartilluta nálekamit assiarluta sakkigauta. 7 Operluta sakkigauta, tekkunigatalo. 8 Tupedlersimavogulle, timmivullo kemmekomaulugit kajungerkáugut, Nálekamullo angerdlarnek nuenneringãrparput. 9 Taimaitomiktõg piniarkiksariogut, Nálekamut illuarekolluta, angerdlarsimatillutaloneet, sakkirsartillutaloneet. 10 Tamauta sakkomeriakarauta Kristusib ekkartóubiksanut, ingmikortilluta akkinekarkolluta kannok piniartogut innútilluta, ajortomigloneet ajungitsomigloneet.

11 Nálegarle miannerirsariakartok illissimagautigo, innuit kajumiksáinarlugit pirsarauvut, Gudible nællungikãtigut. Nekkimangilangale, issumauvsinetsõg nællunarungnærsugælluta. 12 Merssa uautinik ama ussorsitsarniængikalloarpogut, illivsele ussorsitsautiksakartipause uautinik, akkirsútiksakarkolluse ussorsitsartunnut ajungitsullirsamingnik, umættimiglo pigingiseinik. 13 Pingãrpedlártomigloneet taimailiorula, tava Gude piarput, pingãngikutale, tava illivse pivluse pingãngilagut. 14 Kristusib assænnirsusiætta taima pekkotuinnarmattigut,

ima issumakarauta: tamása attautsib tokkotigimattik, tamarmik tava tokkoput. 15 Taursomalo tamása tokkotigisimauei, innúrsut ingmingnut innúniaissengimætta kingorna, taursomungale tokkotigirsimingnut umartigirsimingnullo innúniaissaput. 16 Taimaimet mattoma kingorna timelingnik ekkardlersiungilagut. Umnillo Kristuse illissarigalloarautigo timmekartillugo, tava mānakut taima illissariungnærparput. 17 Taimaitomik, Kristusemétok nellinginak pingorterkiksitávok. Pissokák náume, atta, tamarmik nutángortitáput. 18 Tamakkoale tamarmik Gudemit piput, taursoma ingminut nangminek ningaursajungnærsimattigut Iesuse Kristusekut, kivgartóutekartillutalo saimaunnartok okautigekollugo. 19 Gude merssa Kristusemétok sillarsúblo innuee ningaursájungnærsikei ingminut, ajorteiniglo issumakærbigiomaulugit, okautsinniglo saimaunartolingnik okallukkoātigut. 20 Taimaimet, Krituse pivlugo aulartitávogut, uagutigut Gude okaukiksáimet: tava māna Kristuse pivlugo, kenúvigause: Saimautekoniaritse Gudemut. 21 Merssa ajortomik missigingitsok taivna, (Gudib) ajortoliksoatut illiorbiga pivluta, uagut taursomane illuautiksarsekolluta, Gudemut námagekorsamik.

KAP. VI.

Gudib kivgei okautigei; Korintumiut innerterpei, opertut aipæksarsiorkonnagit opingitsunnik.

(Epistel am 1. Sontage in der Fasten, Invoc.)

Uagulle ikkiorkattiginekarauta, illivse okaukiksarniarpause, Gudib saimaunera assuleenak pirsarekonnassiuk. 2 (Nálegak) ima okarmet: Tussarivkit nedliutome nuennersome, udlorlo pidluarbik nedliumet annaupagit. Atta okkorse, tamerssávok nedliutok nuennersok, tamerssávorlo udlok pidluarbik. 3 Innungmulle nellinginarmut mammiagekonaurærisa sungoamigloneet, kivgartóuput mittautigirsæksængorkonnago. 4 Sullirsautinele tamanne Gudib kivgeisut mallungnarsilernaugut,

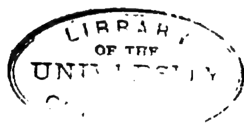
nungulluta kammajuitsorsóvluta, nagliuktarángautaloneet, ajorsarángautaloneet, kokseellarsarángautaloneet; 5 Unnatlarnekarángautaloneet, parnărsimauvingmétarrángautaloneet, peblingărnekarángautaloneet, sullirsarángautaloneet, pigártaránggautaloneet, nerriniængitsarángautaloneet; 6 Nungulluta peteijuitsóvluta, illissimarsóvlutalo, illællártóvlutalo, innuksiarnersóvlutalo, ajunginerme annernermióvlutalo; 7 Opernartunnik okausekarlutalo, Gudib pirsaunera attorlugo igdluktut sekkutekarniarlutalo illuartunnik; 8 Nálengnekarángautaloneet assiginnarnekarángautaloneet, ajornerarlutaloneet ajungineraarlutaloneet pirsarángattigut; umnit seglokittairsunnik taigoralloarpattigut, opernartóvlutale; 9 Illissarinekangitsuttut, merssa illissarinekarlutale; tokkojalersuttut, attalo, innúvogut; pidlárnekartuttut, merssa tokkotáunatale; 10 Allieisuktuttut, merssa tipeitsuktuinarlutale; peetsuttut, merssa pisórsoængortitsirsóvlutale amerdlasórsoarnik; pekkangitsuttut, merssa pekkarlutale tamannik. 11 Korintumiut okkorseá, karnivut angmarsimalerput illivsenut, umættivullo issuillutik tupedlersimaput. 12 Umætivut nerrotosóuput illivsenut, umætissele nerrokitsóuput uagutinut. 13 Okallugbigirsarause sórdlo kittornarælluse, illivsesŏg uamnut taimailiorkolluse, kajumikkolluselo. 14 Illuangitsomut illaginiarkennassigik opingitsut. Illuartúb illaginerpau illueitsok? Kaumarsúblo illaginerpau tărsoak? 15 Kristusib tornársuk issumakattiginerpau? Sumigloneet opertúb piksakarbiginerpei opingitsut? 16 Kannongme Gudib igloane Gudepilluit inniksakartuksáupet? Illivsele merssa Gudib tokkosuitsúb innigirsarăse, Gude ima okarame: Uanga innigiomárpakka, sakkiuarbigiomárlugillo, uangalo Gudigissauănga, taukkolo innuktarissægiákka. 17 Taimaimet annigitse taukkonanga, illagissérlugillo, tamerssa Nálekab okausee, maujungnartulliarkennaselo, uanga tava illæssiariomárpause. 18 Atátagissauausingalo, illivselo ernerælluselo pannigissauause, taima okarpok Nálegak ajugakangitsok.

KAP. VII.

Ivlernarsinek piniagæksávok; Pauluse tipeitsukpok aglekenne siudleet ajorungnærutáulermætla Korintumiunnut.

Taimaitunniglo māna unnersóutekarauta, assænerirsakka,
uautinik ervkejarniarta pejarlugillo uingúb annernerúblo erv-
kit tamása, ivlernarsiartorlutalo piniarta, Gude náleklugo.
2 Illeksiniarsigut, (illauvsinik) illueitsulliarbigirsakangilagut,
innarluktulliarbigirsakangilagut, pejaivigirsakangilagut. 3 Tai-
male okangilanga, illivse ekkartóutsomauluse; terssa tava
okaradlarama, umættivtinétose unnerluse, tokkokattigisukluse
innúkattigisukluselo. 4 Tipeitsungārlunga okallugbigirsaráuse;
ussorsitsautigingārpause; tupedliutekangārpunga; tipeitsung-
nartokangārpunga nagliungnevtine tamanne. 5 Mazedonia-
mullo pigauta, uinnikput erkiksingitsok, tamannele nagliung-
nartokartogut, auativtigut sorssungnekartogut, illuvtigullo
erksirsóursogut. 6 Gudible, nikkanartunnik tupedlersitsirsúb
tupedlersarātigut, Tituse tikkiumet. 7 Naugle tikkiursusia
kissiet pirsutigingikalloarautigo, tupedlersusiale pimiarputtōg,
illivse pivluse tupedlersársimamet, unnibkáumattigullo kaju-
mirsusivsiniglo kejársusivsiniglo, illungersorsusivsiniglo piv-
lunga; tamannalo pirsutigællugo tipeitsungāriartorpunga. 8
Aglekamniglo allieisuktinause, perkiksimingilanga. Umnillo
perkiksimigalloaruma, mallugileramale aglekama killængoamik
allieisuktimasse. 9 Tava māna allieisuktungorsuserse tipeit-
sutigingikalloarpara, kissiennele perkiksiminermit allieisuk-
tungorsimagause. Merssa allieisuktungorsimagause Gudib
illuarirsanik, uautinit piviginekarkonnase sumigloneet ajungir-
sútiksáungitsomik. 10 Gudemulle allieisungnek perkiksimir-
susekartitsiok pidluarnartolingmik, perkiksiminængitsomik ta-
mannut; sillarsoarmulle allieisungnek tokkotsirsarau. 11 At-
talo, Gudemut allieisuktungorsimagause, kannok aktigirsomik
tamanna pikkoriksartungortikāse illa? taimatōg piniarkiksar-

tungortikăse, sakkitsaisilluselo, ningektilluselo, erkiksisilluselo, kajungersilluselo, illungersortilluselo, akkingersisilluselo? Tamakkoninga tamannik nællunærpose, pirsónginause taimailiortógalloamut. 12 Taimaitomik umnit aglekbigigalloarause, tava allieisuktitsirsok ivna, allieisuktitarloneet pirsutigingikalloarikka, imaitomigle pirsutekartunga: piniarkiksarsuserse uautinut, illivsine nællunærnekarkollugo, Gudib tekkoane. 13 Taimaitomik tupedlersimavogut, illivse tupedlersimagause. Tituselo tipeitsungmet pivluse, sulle tipeitsungăriartorsimavogut; tamause taursoma tipeitsutigimasse annernermigut. 14 Taursomungalo ussorsitsautigisimagause, tamanna pakkaitsirsútigingilara; sórdlolo illivsenut okautsikka tamarmik opernakemætta, taimaitŏg Titusemut ussorsitsautigirsarput opernartungorsimagiok. 15 Umaminiglo assængărpăse, nálekluarsuserse erkairsarigamiuk, kannorlo illæssiarisimagaussiuk nálengărnermik, olingnermiglo. 16 Taimaitomik tipeitsukpunga, teltigiginnaugause tamannik.

KAP. VIII.

Mazeedoniamiut nersorpei tukkortórsómætta; Korintumiullo kajumiksárpei taimainiarkollugit.

Assærset kattengutigeet, nællojungnærsipause Gudib saimaunеránik, tunniusimarsomik illageeksunnut Mazedoniamétunnut. 2 Nagliungnartorperksoarnik ursseгnekarángamik, tipeitsungărkerssut, umnillo peetsorsógamik, pekkoserlugatik tunnirsingărput pæjugutiksennik. 3 Issumamingniglo kajumiksivlutik tunnirsimætta ajugaringisamingnik, ajugarirsamingniglo aglæt, taima unnerpakka. 4 Kenúvigællutalo kajumiksárkătigut, tunnirsútittik, illageeklutiglo pæjugutigirsettik nachogekunginamikik uautinut, terssa illuartunnut piksáursut. 5 Umnillo taima issumakarbigingikalloarautigik; ingmingnigle nangminek Nálekamut pigekolerkărput, kingornalo uautinut, Gudib pekkorsanik; 6 Taimaitomik Tituse okaukiksarikput, sórdlo

siorna pillersok, taimatōg illivsine pæjugutikset taimaitut nāmaksekollugit. 7 Sórdlolo illivse tamannik pissórsógause, opernermiglo, okautsinniglo, illissimanermiglo, piniarnermiglo nellinginarnik, assænermiglo uautinut; taimatōg piniaritse tunnirsingāromauluse tunnirsútinnik makkoninga. 8 Taimale okangilanga, sumik pekkorsivigiomauluse, kissienne adlet kajumiklutik taima piniartarmætta, assænirsuserseśōg missilingniarpara, illomórtugællugo. 9 Merssa Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunera nællungilarse, umnit pissórsógalloarame, peetsoinnængortok pivluse, peetsóursusimigut pissórsoængortekolluse. 10 Tamannalo pivlugo issumaga okauserāra; tamanna illivsenut illuarkemet, merssa siorna taima pillerkārause piniarnermiglo piomanermiglo. 11 Mānale tunnirsinek nāmaksiniarsiuktōg, sórdlolo issumaitsiauvsinik piomarsógause, taimatōg issumaitsiauvsinik nāmaksirsóniaritse, pivsinik tunnirsivluse. 12 Ajugaringisenne ōktoutigællugit kajumiklune tunnirsiniartok nuænerinekartarmet, ajugarirsenne ōktoutiginnagit. 13 Imale issumakangikalloarpunga, illivse tunnirsekolluse, ivkole adlet innúdluartungorkollugit, illivsele ajorsarkolluse, nelligeeksungorkollusele attugæksauvsinik. 14 Pekkangārsuserse tava taukkoa piksakautigillirsuk mattomane nedliutome kāngnartome, kingornatōg taukkoa pekkangārsusiksǽt attorkollugo, illivse ajorsautiksakaruse, nelligeersútekarkollugo. 15 Agleket imaitut malliklugit: Amerdlasórsoarnik kattersoirsok amigarkokangitsok, ingmamiglo kattersoirsok ajorsanginirsok. 16 Gudele kujanarsile! Titusib umǽtta taima illungersortimago pivluse. 17 Kajumiksárkogalloartok; kissienne nangminek kajumingārtógame, issumaminik tava orniksimauāse. 18 Kattengutille illǽt aulartiniarput aiparitillugo taursomunga, tauna illageeksut tamannétut okautigilluarpǽt, attortok okautsinnut tussarnersunnut unnerlugo. 19 Illageeksullo ingiakattigitipǽttōg uautinut, aulaissæguta aitsivluta tunnirsútinnik tamakkoninga, terssa, Nálegak nálengnartinekarkollugo, piomarsuserselo ussorine-

karkollugo. 20 Miannersorniarpogullo, nautinut kakkeijardlersokarkonnago, tunnirsúterperksuit tamakko pivlugit, tamakkoninga kattersoirsógauta: 21 Tamannalo piarput, illomórtulliaromagauta Nálekamullo innungnullo aglæt. 22 Kattengupullo taursomunga aularkattigitiparput, taivna merssa kabseenik missiliksimagautigo erkeijasungitsok, tamattomónale pikkoriksarnerrussavok. 23 Illivsenullo tettiksakangărpogut, Tituseloneet pivlugo, terssa ingiarkattiga ikkiortigalo illivsine, kattengutivulloneet pivlugit, terssa illageeksunnut aulartitet Kristusib nálektei. 24 Măna illageeksut tekkoænnut nællunærniarsiuk taukkonunga angæjokáursuserse uagut unnersiutigirsarput pivluse.

KAP. IX.

Tunnirsútikset Paulusib tuoviutigekoei; sunalo pivlugo okallugbigei.

Pæjugutikselle taivko pivlugit, illuartunnut piksáursut, aglektariakangikalloarpunga illivsenut. 2 Merssa tukkortorsóursose illissimagause, tamannalo ussorsitsautigăra Mazedoniamiunnut, ima okarlunga: Achajamiut siorna piginángorsimarsut. Amerdlasút tava kajumiksárisse illungersorsusivsinik. 3 Taimaitomiglo kattengutit ivko aulartikikka, uagut unnersiutiginerdluksinnaromanginause tamanna pivlugo; taimalo piginnángorkolluse, sórdlo okautigigivse. 4 Merssa Mazedoniamiut illagigalloarpănga, opellungarsársimangitsoselo tikkikalloarpasse, kangusukonnata tava, taimaitomik unnersioradlarauta illivsenik. 5 Pirsariakartugigaukole, kattengutit tava kajumiksárikka, illivsenut siudliókollugit, kattersoradlarkollugit tunnirsútisse unnersóutigirset, amerdlænártinekarkollugit ikkinártinekarkonagille. 6 Imale issumavunga: Ikkinárlugit siaroarterirsok, ikkitunniktŏg kattersojomáriok; amerdlænárlugille siaroarterirsok, amerdlasúnniktŏg kattersojomáriok. 7 Ingmikórtulle nungullutik tunnirsigilit umættimik piomar-

seinik; ningengnermik erdlokonermiglo pissennatik; tipeitsuklune tunnirsirsok Gudib assammago. 8 Gudele ajunginame, saimaunekangărtisinnauăse tamannik, tamannelo nămagluinartomik piksakarkolluse, pissórsutiksakarkolluselo ajungitsulliautiksennut tamannut. 9 Tamannatõg pivlugo agleket imaimætta: Siamarteriok, peetsullo tunniorárlugit; illuarsusia issukaissengitsomun-étuinarpok. 10 Siaroarterirsomulle tunnirsirsok nautséjæksennik, taivna merssa tunnirsiomárioktõg timmiursennik nerrirsæksennik, naursuksesselo amerdliartortillugillo naursokangărtissauăse, taimaitomik angæjokaursoseá. 11 Tamannik pissórsoængorluse tunnirsingărkolluse kajumingnermik, tamanna pivlugo tava Gude kujanarsissavok uautinut. 12 Tunnirsútit pæjugutikset tamakkoa sórdlo piksakautáugamik ajorsartunnut illuartunnut, taimatõg angnerrúrsomik pirsutáugiput, Gude kutsauviginekarkollugo amerdlasórsoarnit, kivgartorluarsuserput taivna pivlugo; 13 Gudelo ussorirsarǽt, nálektungóvluse okalluktógause okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik, pekkoserlugaselo pæjuktaraussigik, tamásalo. 14 Tuksiuniarpăselo; taukkoalo kajungerăse, Gudib saimaunerminik nellekangitsomik pimase. 15 Gudele kujanængărle, tunnirsúta taiksaungitsok pivlugo.

KAP. X.

Pauluse miannersorkorsiok ajokærsoinerdluktunnut asserorsairsunnút.

Uangale, Paulusiúrsunga, Kristusib piuangirsusia kammajuirsusialo attorlugik, okaukiksárpause; uangáursunga miannerigivse-gõg akkornauvsinétillunga, neijungikusele illungersortunga-gõg illivsenut. 2 Kennúvigausele, ornikuse illungersortotut illioriakarkonnanga, sappeetsotullo piniariakarkonnanga, taima merssa illeisa unnerdlutigimattigut nálektivtinut; uinningme innútsivut attorlugit sakkirsogun-õg. 3 Umnillo uinningme innútsivut attorlugit sakkigalloarauta, tavale sek-

kutiksakangilagut uingúb peenik. 4 Sekkutivulle ajugauniutivut uingúb pigingilei, Gudemille pisimaulutik ajugáursóput, piorngærursairsóvlutiglo karmarsoarnik; 5 Taimaitunniglo merssa piorngærursarpauvut tamása Gudemik illissimanermut akkerartortut makkittasúllo, issumakautepilluillo tamása ajulersitaráuvut Kristusemut nálektungortillugit; 6 Pigingángoriog-uttõg, akkiniaromaulugit tamása nálengitsut, illivse náleglu-arneksarse namaksidluaradlarsimagussiuk.

7 Tekkuksaursut taggusarpissigik? Kinaloneet tettigirsakarune imaitomik, Kristusemut pigisugællune, taivna ama illumigut issumarsalerile ima: sórdlo ingminik nangminek pigisugigame Kristusemut, taimatõg uagut pigisugælluta Kristusemut. 8 Merssame kangusussengitsunga, umnit sulle adlamik ussorsitsarniaralloaruma pirsautiksarput pivlugo, Nálekab tunniursa uagutinut, ajorungnærsautigekollugo asser-orsautigekonnagole illivsenut. 9 Taimale okarpunga, issu-makarkonnase, erksisaromagivse aglekennik. 10 Ima okar-tarmætta (pivlunga:) aglegei kakkakalloarlutiglo kimmik-tógalloarkaut, innuælle timmiminik neijortillune, ajulersóvok, okauseelo nachonakaut. 11 Kinaursorle taimaitok ekkarsa-lerile imænna: Sórdlo okausekartarauta aglekluta assiartil-luta, taima merssa piniarsusekarsinnaugioguttõg timmivtinik neijortilluta. 12 Uagut illagitekunginauta nelligeeksinekar-konnatalo ingmingnik ussorsitsartunnut. Taukkoale ingming-nik nangminek sũsugællutiglo makkitasõgamik, illissimangitsor-sóput tava. 13 Uagulle pirsæksaungitsomik ussorsitsangi-lagut, kiglikbigekorsarle tikkeenarparput, Gudib kiglikbigi-tita uautinut, illivsenut aglæt tikkekolluta. 14 Illivsenulle pisimangikuta, tamattominga ussorsitsautekaissengikalloar-togut pirsuttut illivluta, illivsenulle aglæt pisimavogumme okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 15 Pirsæksaung-itsomiglo ussorsitsautekangilagut, adlet sennachvirseit piv-lugit; nerriukpogullo, opersuserse agdliartorsimapet illuvsine, uagut ama nukteromauluta, pekkonekarsuserput malliklugo;

16 Okautsillo tussarnersut okautigiomaulugittõg erkangoauv-
sinétunnut; adlello piniageit ussorsitsautiginauieissengilauvut.
17 Ussorsitsarniartúble Nálegak ussorsitsautigilliuk. 18 Merssa
ingminik nangminek innuk ussorsitsarune, tamanna pivlugo
tava sulle illomortóngikalloarpok, Nálekable ussorirsaránganne,
nãmakpok.

KAP. XI.

Korintumiut seglokittarnekarkungilei ajokærsoinerdluktunnut; pirsartækenne missigirsennelo okautigei.

Kannoktõg kammagigussinga, ingmamik ussorsitsaralloaruma,
nællungilangame kammagigausingaloneet tamattominga. 2
Pivluse merssa illungersorniarama Gudib illungersútánik.
Pigirsæksængorkogause Angumut, terssa, Kristusemut pisitar-
iomagause niviarsiettut ivlernartuttun-ékolluse. 3 Ernguma-
kaungale, sórdlo Eva pullateriarsúb pekkoserluklune seglo-
kika, taimatõg issumesse pærsinekaissæsugællugit illomórnar-
tomit Kristusemétomit. 4 Merssa Iesusemik adlamik illivse-
nut okallugiartortokaralloarpet, okautigingisautinik, adlamig-
loneet annernermik piviginekaralloaruse, merssa pirsaringi-
sauvsinik, adlennigloneet okautsinnik tussarnersũrsártunnik,
merssa tussartaringisauvsinik, tava okalluktok taivna nálek-
lugo koiægissægalloarikse, illa? 5 Issumavungale, Aposte-
lersoarnit ivkonanga mingnerrungitsugællunga. 6 Umnillo
okalluringikumaloneet, tava pokkeetsóngikalloarpunga illissi-
manerme. Illivsele tamause illissarilluarpausingame. 7 Ta-
marsimanerpunga uamnik nikkanarsarama, illivse nálengnar-
tinekarkolluse? Okautsit tussarnersut illivsenut okautigigaukĩt
akkekangitsomik; 8 Adlello illageeksut arksárikka pingoei-
nik, piksakarbiginiarlugit, illivsenut okalluktillunga. 9 Neijor-
tilluselo ajorsarángama, illivsenit piksarsingitsunga, katteng-
utille Mazedoniamit pirsut ajorsautimnik piãnga; tamanniglo
miannersortunga piksarsiniarnermik nagliungnaromananga

illivsenut, kingornatõg taimainiaissaunga. 10 Sórdlo illomut
Kristusib seglosuirsusia illumnémet, taimatõg ussorsitsaumik
tamattominga sorarunekaissengilanga Achajamiut nuneine.
11 Saogme? Assænginerause? Gudib illissimauänga. 12
Taimailioramale piomarsamnik, terssa taimailiortaraunga,
uautitun-étiniartut, ingmingnik ussorsitsarniartut, okausiksær-
otitsomaulugit. 13 Taimaitulle Apostelióokosersut, piniartó-
kosersullo pekkoserluklutik ingmingnik Apostelióiniarput
Kristusemut. 14 Tamannalo aijaisórnænginiok, merssa tor-
nársuktõg pekkoserluklune ingminik Engelióiniarmet kaumar-
somut. 15 Taimaitomik tuppingnænginiok, kivgeitsõg pek-
koserluktópætla okalluktũrsárlutik illuarnermik, taukkoale
nãgatiksakaissaput sullirsamik akkiksǽnnik. 16 Ama tava
okarpunga: siunekangitsugirsarunnassinga, kissiennele siune-
kangitsósugigussingaloneet, taimaileme, uangatõg ingmamik
ussorsitsaromalerąma uamnik. 17 Okautsikkale makko Ná-
lekab okauseringikei, siunekangitsotulle illivlunga attorpakka,
ussorsitsarama uamnik. 18 Amerdlamætla ussorsitsartut
uinningme innúlsissik attorlugit uangatõg tava ussorsitsaro-
máriunga.

(Epistel am Sontage Sexagesima.)

19 Sillakangitsut kamagiomadlárpesseme, sillaliksógause.
20 Kamaginikposeme, kivgangortinekaruse, nungukainarne-
karuse, tiglikbiginekaruse, kunnutinekaruse, erksãrnekaruse.
21 Ussornængitsomik tamattominga okallukpunga, uagut aju-
lersungortuttun-énauta. Adlelle makkitættigirsæt, uangatõg
makkitættigigiara, siunekangitsotulle illivlunga okallukpunga.
22 Taukkoa Ebræeriópat, uangatõg. Taukkoa Israelittió-
put, uangatõg. Taukko Abrahab kinguarei, uangatõg. 23
Taukkoa Kristusemut kivgartortóput; sillakangitsotut tava
ima okarpunga: uangale angnerrovunga. Taukkonanga pi-
niarnerrúrsunga, unnattarnekarnerrúrsungalo, amerdlanerrúr-
sunniglo parnãrsimauvingmétunga, kabseeniglo tokkomut nau-
ǽrsunga. 24 Iudit tedlimariartarlutik piãnga ipperartornernik

39-nik. 25 Pingasuriartarlunga unnattarnekartartunga, attauseriarlungalo millórbiginekartunga ujarkennik, pingasuriartarlunga umiukajarsunga, udlullo unnuello nãgikka immarsiorlunga ittesókut. 26 Kabseenik aulartartunga. Nauærsunga immarsoarme, nauærsunga innungærsunnut, nauærsunga Iudinnut, nauærsunga nællursunnut, nauærsunga iglorperksoarmiunnut, nauærsunga innukajuitsome, nauærsunga immarbingme, nauærsunga kattengutinnut pekkoserluktunnut. 27 Nungullunga piniartarlunga sennachvirsarlungalo, kabseenik pigártarlunga, kãktarlungalo immerosuktarlungalo, kabseenik nerringiniartarlunga, kéjarsarlungalo tammakangitsarlungalo. 28 Adlelle sũlloneet taigutiginnagit, imaitok: udlut tamása pinekartarama tamannik, illageeksullo tamannétut issumalliutigirsartaraukit. 29 Kina ajulerpa, uangalo ajulersungornanga? Kina mammieitsektinekarpa, uangalo aksorojurksoarmik pinekarnanga? 30 Uamnigle ussorsitsariakaralloaruma, tava ajulersusera ussorsitsautigiomauara. 31 Gudib Nálegautalo Iesusib Kristusib Atátætta illissimauãnga, seglungitsunga; tauna ussornarsile issukaissengitsomut. 32 Damaskusemétillunga nálegaunerúb Aretasib nunamut nálegangortitætta, Damaskumiut iglorperksoeet allapernarsorkoei, tiguniaromagalloarlunga. 33 Uanga tava nuersægarsoarnétinekarlunga igalakut ninginekartunga ungalorsúb auatánut, arkseinillo kemmãrsunga.

KAP. XII.

Paulusib missigirsenne tekkordlornerinne okauligei, kannorlo Nálekab nikkanartungortimanne; Aposteliúrsutse ussorsitsautiga.

Ussorsitsarosungnek illomut attungikalloarpok uamne; taimaitorle, tekkordlugangortitet Nálekablo nællunæjægei okautigissauakka. 2 Innuk Kristomio illissarãra okkiut 14-ingorput (timmiminénersorloneet nælloara, timmiminénginersorloneet

nællogiara, Gudib nællungila) tauna ingminik missigiungnérsok tekkordloilune killáit pingajuénnut aglæt. 3 Innuglo tauna illissarăra (timmiminénersorloneet, timmiminénginersorloneet nælloara, Gudib nællungila). 4 Tauna ingminik missigiungnérsok tekkordloilune Paradisemut, okautsillo nællunægæksaungitsut tussarei, innúb taiginnaungisainægei. 5 Tamanna ussorsitsautigiomauara, uamnigle ussorsitsaromangilanga, ajulersutsimnigle kissienne. 6 Uamniglo ussorsitsaromagalloaruma, siunekangitsotut illiussengitsunga, merssa opernartomik okallussægama, nunogarale, angnerrosugekonnassinga tekkorsauvsinit uamnétomit, tussakauvsinillo uamnit. 7 Ussornartorlo nællunæjarbiginekarsusera tamanna makkitættigekonnago uamnut, missigitinekarpunga nagliungnartorsoarmik timmimne, imaitok: tornársúb Engeliættа erksărpănga, makkitalerkonnanga. 8 Tamannalo pivlugo pingasuriartarlunga Nálegak kenúvigigiga, kemmekollunga taursomunga; 9 Taursomalo okarbigănga: Saimaunaukit, terssa nămagiuaruk, pirsaunera nekkursektinekarnakemet ajulersunne. Taimaitomik ajulersusera ussorsitsautigiomanerroara, Kristusib pirsaunera innekarkollugo illumne. 10 Taimaitomiglo tupedleraraunga ajulerángama, mittautiginekarángamalo, nagliuktinekarángamalo, mallidlárnekarángamalo, annilartinekarángamalo, Kristuse pivlugo. Merssa ajulerángama pirsársóursaraunga. 11 Ussorsitsarnermigle siorngérotungortunga sórdlo, illivse taimailiortikaussinga. Illivse merssa ussorissægalloarpausinga, mingnerrunginama Apostelersoarnit ivkonanga; umnille sŭngitsunga. 12 Apostelisut merssa piniarluartunga akkornauvsine, nungullunga kammajuillunga, nællunérkotinniglo piniarlunga tupingnartulliarlungalo, ussornartulliarlungalo. 13 Sumingme mingnerrovisse tava adlennit illageeksunnit, manna kissime pinekainarnerpa, illivsenit tunnekunginama piksamnik? Issumakærbigissinga tamattominga. 14 Atta, pingajuksánik orniginnángorpause, amalo piksakarbigiomannase nagliukonnase; pisse piniænginaukit, illivsele piause. Kittornet kattersoiniaissengimætta

perkotiksennik angæjokámingnut, angæjokáille kittornamingnut kattersoiniaissaput. 15 Pikkale erdligiomangikajarpakka, uamniglo aglæt erdligingilanga tarnisse pivlugit; umnillo assængărause, ingmamik tava assauausinga. 16 Illáme piksakarbiginiængikalloarivse, pekkoserluklungale piniarivse-gŏg. 17 Illivsenulle aulartitama illéilloneet pejairsókonerikka pivsinik? 18 Tituse kajumiksariga, kattengullo taursomunga aiparitillugo. Titusib sumigloneet piviginiaráse? Issumakattigeeksuttut sakkingitsogut? Mallekkatigeeksóngitsogut? attautsemik?

19 Ama tava paitsisiksarsiorsugaissigut akkirsútivtinik illivsenut? Kristuseme okallukpogut, Gudib tekkoane; nungullutale taimailiortarpogut, assænerirsakka, illivse ajorungnærutiksauvsinik. 20 Erngumakáungame, illivsenut tikkikuma, nervsarbigissengitsugælluse piomarsamnik, uangalo illivsesŏg nervsarbigissengitsugausinga piomarsauvsinik; kanningărkennauause sakkitsaisilluse, annærursisilluselo, ningektilluselo, arksoardlersilluselo, mamardlersilluselo, unnerdluktilluselo illauvsinik, makkitalersilluselo, peblingălersilluselo; 21 Ama tikkekennauause, Gudimalo pakkaitsisárkennauănga illivsine, allieisugiakaissæsugællungalo amerdlasút pivlugit ajortulliartógalloet, perkiksiminiængitsulle maujungnartullirsamingnut, arngnaunekarnermingnullo, kangunartullirsamingnullo.

KAP. XIII.

Ajortulliartut pidlaromárine unnerpok, taimailomik ajorungnærkoei; agleket tamakko năuei.

Pingajuksanik măna ornileruse, tava pirsútit paitsiset nellinginait opernarkussauakka mardlóvlutik pingasóvlutigloneet okallukpætta. 2 Tamattominga okarbigigadlarivse, aipæksaniglo okarbigigadlarpause sórdlo neijorluse, mănale. assimétillunga aglekbigăkka ajortulliartógalloet, adlello tamása, ama tikkimiguma, miannersóussennagit pissauakka. 3 Merssa mallugirsakarniaromagause uamne okalluktomik kináursomik,

terssa Kristusemik; taunalo missigigikse ajoursingitsok pirsársóursorle akkornauvsine. 4 Umnillo senningarsomut ivertisimagalloartok ajulersótillune, umariorle Gudib pirsautánit. Uaguttōg umnit taursomane ajulersuttun-énauta, innúkattigigiarpulle illivsine, Gudib pirsaunerane. 5 Illivsenik nangminek missilingniaritse, illivsenik kiglissiorniaritse, operluarnersógauseloneet; Iesuse Kristusele illuvsinémet missigingikussiuk, egitæksainávose. 6 Issumavungale, illissimasugaussigut uagut ajorsimangitsogut. 7 Gudele kenúvigāra, sumigloneet ajortulliarkonnase, uagut merssa ajungitsuginekarkungikalloarauta, 8 Opernartok arksoarinek ajorautigo, opernartorle illuareenarparput. 9 Tipeitsugaráugulle ajulerángauta, illivsele pirsársóvluse, tamannalo kiksautigigiarput, imaitok: illivse illuartuinarkolluse. 10 Taimaimet makko aglekpakka assimétillunga, pidlairsotut illioriakarkonnanga neijuleruse, taimaitomik pirsaunekartimanga Nálekab, ajorungnærsitsekollunga asseroikonnangalo.

11 Késa, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse, illuartuinaritse, tupedlersarkattigeengniaritse, issumakattigeeksuaritse, ullapisainiaritse; tava Gudib assæniktóursúb, ullapisairsúblo illagissauāse. 12 Illivsenik innúlluarkokattigeegitse kunningmik illuartomik. Illuartut tamarmik innúlluarkoāse. 13 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta, Gudiblo assærsusiætta, Annernerúblo ajunginerúb illageengnerætta, illagillisse tamause. Illomut.

Agleket ardláit Korintumiunnut agleksimaput Filippenemit Mazedoniamétomit, Titusib Lukasiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI

G A L A S I A M I U N N U T.

KAP. I.

Galasiamiut operungnælermætta Paulusib allieisutigei; Aposteliókonekarsutse kivgartorkonekarsutselo okautigipek.

Pauluse, Apostelióvlune, innungnit pingitsok, innukunniltõg
pinnane, Iesuse Kristusemille, taursomingalo umartitsirsomit,
Gudemit Atátamit pirsok; 2 Kattengutillo tamarmik uam-
nétut illageeksunnut Galasiamétunnut (ima aglekpogut): 3
Gudib Atátab, Nálegautalo Iesusib Kristusib saimaulisse,
erkiksisilluselo! 4 Tauna ingminik tunniutok ajortivut piv-
lugit, annautsomagamissigut sillarsúb innueenit makkonanga
ajortunnit, Gudib Atátauta pekkomanne. 5 Tauna náleng-
narsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.
6 Tupigusulerkáunga, taima erngerluse Evangeliumut ad-
lamut sátekogause, pærsinekarkolluse kákorsirsivsinit Kristusib
saimauneranut. 7 Umnit adlakangimet, illéisale kiglormut
pisilluse kajumiksárpãse, okautsillo tussarnersut Kristusemik
mumiksiniaromaulugit. 8 Kissiennele, uagulloneet nangmi-
nek, Engelibloneet Killangmit, okallugbigiartorpasse, Evange-
liumemik adlamik, merssa okautigingisautinik, taivna uminar-
tuksainaukile. 9 Sórdlo mãna okartogut, taimatõg ama okar-
iogut: kialoneet okallugbigiartorpasse Evangeliumemik ad-
lamik, merssa tussangisauvsinik, taivna uminartuksainaukile.
10 Terssa mãna innungnulloneet Gudemulloneet kivgareko-
vunga okalluktillunga? Issumavungaloneet innungnut illuare-
kollunga ? Innungnut sulle illuarekogalloarúma, tava Kristu-
sib kivgarissæissægãnga. 11 Nællunæjarbigausele, assærset

kattengutigeet, okautsit tussarnersut, okautigirsakka, innúb
okauseringikei. 12 Merssa innungmit pinginaukit, illiniar-
nagilloneet, Iesusible Kristusib nællunæjarbigänga tamakko-
ninga. 13 Tussaumauausingame kannok illioralloartunga
Iudiúrsuserme, kannorlo Gudib illageeksorirsei akkerartorau-
kit sualuktomik, nunguniarlugillo. 14 Iudiúrsusermelo agd-
liartortunga ekkardlerperksoamnit okkiokattimnit, sualukto-
miglo illungersortorsóursunga siudlima illerkuit pivlugit. 15
Gudible, kennersirsima arngnama timanit aglæt, saimauner-
miniglo kákorsirsima illuarimago. 16 Ernerminik nællunæ-
jarbigiomaulunga, taursominga okalluktungorkollunga nællur-
sunnut okautsinnik tussarnersunnik, erngerlunga tava piomad-
lárkersunga, tamattomingalo appersungikikka uinnik auglo.
17 Ierusalemmulloneet utlingitsunga siunevkut Apostelingor-
simarsunnut; Arabiamulle aulartunga, Damaskusemullo ama
angerdlarlunga. 18 Kingorna okkiut pingasut nāmætta Ieru-
salemmut pirsunga, Petruse tekkojomaudlugo, udlulle 15 un-
nigbigællugo. 19 Apostelille adlet tekkungikikka, Iakole
kissiet, Nálekab kattenguta. 20 Aglekamnigle tamakkoninga
illivsenut seglunginama, Gudib nællungilänga. 21 Kingorna
Siriablo Ziliziablo nunægingnut pirsunga. 22 Kristomiulle
illageeksut Iudæamétut tekkungisainarãnga. 23 Imale tussar-
sinnartut; ivna uautinut akkerartortógalloak māna nangminek
okalluktóvok opernermik, merssa siornagut asserorniakaminik.
Gude tava ussorǽt pivlunga.

KAP. II.

Paulusib ajokærsútei Apostelit adlet illuareit; unnibkárpok illiorsusiminik Petrusemut; okautsillo tussarnersut opernermik okautigei.

Kingornalo, okkiut 14 kemmómætta, Ierusalemmut ama
aulariunga, Barnabase aiparællugo, Tituselo illæsserigiara.
2 Tekpauungnartungale nællunærbiginekarama, taukkolo

okallugbigigikka okautsit tussarnersut pivlugit, nællursunne
okautigirsakka., ajokærsoirsónerillo pingãrlugit, merssa pini-
arnerdluksinnaromaissennanga, taimailioromangitsóursógamalo
siornagut. 3 Titusele aipara, kippikonekangilarloneet, umnit
Grækeriúrsok. 4 Kattengutille illeit pekkoserluktut tikkiud-
lármætta akkornǽnnut, missilikomaulugo kivgáungirsuserput,
merssa Iesuse Kristuseme attortægarput, kivgangortitsomamat-
tigullo; 5 Tava killængoamigloneet taukko kunnugiomang-
ikivut náleklugit, okautsit tussarnersut opernarsusiǽt illivsi-
nétuinarkollugo. 6 Ivkole ajokærsoirsónerit, kannongekad-
larnersulloneet nelligeeksipakka, Gude innungnik nellingipar-
siormet. Uangale ajokærsoirsónerit taivkoa adlamik ajokær-
sungikãnga. 7 Taimatõg mallugileraminga, okautsinnik tus-
sarnersunnik okallukorsáursunga kippinekangitsunnut, sórdlo
Petruse kippinekartunnut okallukorsáursok; 8 Merssa Pe-
trusib okauseenik tængekautelingortitsirsúb Aposteliótillugo
kippinekartunnut, taursoma okautsikkatõg tængekautelingor-
tisimauei nællursunnut. 9 Taimaitomiglo saimaunekartunga
illissimaleraminga Iakúblo, Petrusiblo, Iohannesiblo, merssa
ajokærsoirsónerit, tava tellerpimingnik tellerpivtikuk tiguátiguk
uangalo Barnabaselo, akkoerkotigællunuk, uaguk okallukollu-
nuk nællursunnut, taukkoale kippinekartunnut; 10 Peetsulle
kissienne issumagekoeit uautingnut, tamannalo piniarkiksau-
tigisimauaratõg. 11 Petrusele Antiochiamut pimet akkerar-
toriga okallugbigællugo, passikliutekalermet taursomunga.
12 Merssa Iakúb illængoeenik tikkiutokangikadlarmet, næl-
lursut nerrekattigei, tikkiumættale, auiksárlugit kemmekpei,
kippinekartut iktorilleramigit. 13 Iudillo adlet malliklugo
pingitsũrsáriputtõg; Barnabaselo aglæt asserormænne, pingit-
sũrsárioktõg illagællugit. 14 Tekkogaukille, sakkilluangit-
sut, okautsillo tussarnersut opernarsusiǽt mallingimarssuk,
tava Petruse okarbigãra tamása tussartillugit: Idlit, Iudiúr-
sotit, nællursotut illerkorsorlutit innúgauit, Iudesullo iller-
korsoratit, saog tava nællursut innúkovigit Iudit illerkuinnik?

15 Umnit uagut innúlerkärsusivtinit Iudiúrsogut, nællursun-
nillo ajortulliartóngitsogut; 16 Kissiennele illissimagauta,
innuk illuartungornaniengimet inneitsissit sulliarekorseinik,
opernermigle Iesuse Kristusemut; uaguttõg tava Kristuse
Iesuse operbigärput, illuartungortinekarkolluta opernermik
Kristusemut; inneitsissille sulliarekorseinik pinnata; merssa
innuk nellinginak illuartungornauiengimet inneitsissit sulliare-
korseinik. 17 Uagulle, Kristusemik illuartungorniarauta,
sulle nangminek ajortulliartuttuttõg malluginekaissægalloaruta,
Kristuse tava ajortomut kivgartortitsirsónerpa? Taimainaui-
engilak. 18 Uangale asserukakka ama arkiksorniarukit,
nællunæjarpunga tava uamnik nangminek, tammartartótillunga.
19 Inneitsissinnigle tokkovunga inneitsissunnut (sullikorsir-
sunnut) Gudemut innúginnarkollunga, Kristuselo ivertisimakat-
tigära senningarsomut. 20 Innúniarpungale, pissærlungale
mãna uamnut, Kristusele innúvok uamne. Innútsigalo
mãna uinningme innúvok, operlunga Gudib Erneranut, taur-
soma assagãnga, ingminiglo tunniutok pivlunga. 21 Gudib
saimaunera assiginnarnauiengilara. Inneitsissinnille opernek
pigalloarpet, Kristuse tava assuleenak tokkosimavok.

KAP. III.

Galasiamiut arksoarei, inneitsissinnut ama sálermætta, umnit opernermik Kristusemut illuartungoromártut.

Tautokko Galasiamiut siunekangitsorsuit! Kialikiak asseror-
sarpáse pekkoserlungnermik, opernartomut nálegungnærkolluse?
Irssivsinut merssa Iesuse Kristuse taima kemmerdlortitáursok,
sórdlo mãnakut akkornauvsine kikkiektugáursok senningarso-
mut. 2 Mattomingainak illiniarbigiomauause, imaitomik: in-
neitsissit sulliarekorseit pirsutigællugit annernek pivissiuk,
okautsilloneet opernermik pirsutigællugit pivissiuk? 3 Taima
aktigirsomik siunekangitsorsóvisse? Annernerme pillerkär-
tose, mãna nãmaksiniarpisse uinningme? 4 Taima amerdla-

tigirsut tava assuleenak attortaraissigik? Assuleenalliornarpet
kissienne. 5 Annernermik tunniursirsok illivsenut, taima ak-
tigirsomik ussornartullirsógame akkornauvsine, taimailiorpa
pirsutigællugit inneitsissit sulliarekorsei, pirsutigællugilloneet
okautsit opernermik? 6 Sórdlo Abraha tamattominga illuar-
titáulersok, Gude operigamiuk; 7 Taima illivse māna illit-
sorillerpose, opertut Abrahab kittornarigei. 8 Aglekelle itsak
ima pekkorsirsut: nællursut Gudib illuartungortissægei oper-
nermik. Taimaitomik Abraha agleket piæt imænna: Illingne
nællursut tamarmik pidluartinekaissaput. 9 Taimaimet māna
opertut pidluartinekararaut, opertok Abraha illagællugo. 10
Inneitsissille sulliarekorseinik tettiksakarniartut uminartuksaina-
put. Ima agleksimamet: Uminartuksainâukile nungullune na-
lektuangitsok tamannut inneitsissinne agleksimarsunnut, mal-
lingningitsorlo tamakkoninga. 11 Gudible kénætta sáne illuar-
tungortokangimet inneitsissit sulliarekorseinik, tamanna nællu-
nærnekarpok, illuartok innútiksakaissammeng–ōg opernerminik.
12 Inneitsissille opernek pingilæt, innúble tamakkoninga ná-
lektúb innursútigissauei. 13 Kristusible annaukātigut inneit-
sissit uminarkorsútæanit, nangminek uminartuksainængorame
pivluta, agleket imaimætta: Uminartuksainâukile nungullune
kerssungme nivingarsimarsok. 14 Abrahab pidluartitáunera
nællursunnut pekkollugo Iesuse Kristusekut, nagullo tava
opernermit pissægauta Annernermik unnersóutigirsamik.

(Epistel am 13. Sontag nach Trinit.)

15 Assærset kattengutigeet, innuit illerkuinnik okallukoma-
vunga: Innúb Testamentia (pekkorsa kingudlerpák) aulane-
karaingilak, aulaiængersisimarsarángame, sumiglo illænekar-
aingilak. 16 Mānale Abraha kingualo pinekarpuk unner-
sóutigirsamik tamattominga. Okautsille imaingilet: amerdla-
sórsuit kingueinik; imaipulle: attautsib, merssa idlit kinguar-
nik, terssa Kristusemik (pidluartinekaissaput). 17 Imaitomigle
okariunga: Testamente ivna, Gudib aulaiængersita issuanit
Kristusemut attorungnængilak, sórdlo unnersóut, soraissæ–

sugællugo inneitsissit pivlugit, tamakkoa merssa tunniusimamætta unnersóutib kingornágut, okkiut 430 kemmómætta.
18 Inneitsissille piniautáugalloarpætta kingorngursæksamik, tava unnersóut pirsutiginekaissengitsok. Gudible Abraha tunnia tamattominga, unnersóut pirsutigeenarlugo. 19 Inneitsissille tava suksápet? Ajortut pivlugit tappigáput, kingnæksak ivna, unnersóutib okautigirsa, tikkitserlugo, tamakkoalo tunniusimaput ningaursájungnærsitsirsúb (Mosesib) arkseisigut, Engelit neijortillugit. 20 Ningaursájungnærsitsirsorle nungullune ningaursájungnærsitsirsóngilak attauseenarmut, Gudele attauseenávok. 21 Kannok tava? Inneitsissit arksoardlerpet Gudib unnersóuteinut? Năgale. Tunniusimarsomigle inneitsissekaralloarpet umartitsigimnaursomik, tava illomut illuarnek inneitsissinnit pissirsok. 22 Aglekelle ajortolingónerareit tamása, unnersugak pigirsaulerkollugo opertut, opernermit Iesuse Kristusemut.

(Epistel am Neuenjahrs-Tage.)

23 Operneksarle nællunærnekardluangikadlarmet, inneitsisimnit pinekarluta parnársárnekartogut, operneksak nællunærdluarnekaissirsok sakkomerserdlugo. 24 Inneitsissit taima innerterirsigigivut Kristuse tikkiutserlugo, opernermik illuartitáulerkolluta. 25 Mănale opernek nedliumet, innerterirsokarungnærpogut. 26 Illivse tamauseme Gudib kittornarăse opernermik Kristuse Iesusemut. 27 Nungulluse tava koisimarsose, Kristuse attisimauarse. 28 Tavalo umnit Iudillo Grækerillo, umnit kivgéllo kivgáungitsullo, umnit angutillo arngnello, măne nelligeekput, tamáuse attausingortisimagause Kristuse Iesuseme. 29 Kristusible pigippasse, Abrahab tava merssa kinguarăse, kingorngursirsuksávluselo unnersóut pivlugo.

KAP. IV.

Kristusemut opertut kivgáussárput inneitsissinnut, Gudib kittornarimattik; Galasiamiut Paulusib aksut narkiksorpei, pidluautiksakarkogamigit.

(Epistel am Sontage nach dem Christ-Tage.)

Imale okarpunga: Kingorngursirsuksak merdlertótillune kivgatun-ésinnarpok, umnit nálegæksáugame perkoterperksoarnut tamannut; 2 Ajokærsoirsulle pársirsullo nálegiakarpei, nedliutserlugo angume nedliutekorsa. 3 Taimatõg uagut, merdlertótilluta, parnãrsarnekartogut inneitsissit illerkorekorseinik. 4 Udlulle nedliusimamætta, Gudib Erne aulartika, arngnamit erniutillugo, inneitsissinnut kivgáukollugo; 5 Inneitsissinnut kivgáursut kivgajungnærsekollugit, uagut kittornarsiaritiltáulerkolluta. 6 Kittornarinekarauselo, Gudib tava Ernerme annernera tunniuka umættivsinut, torklulaursok: Abba, assærsak Atátangá! 7 Taimaitomik tava kivgartortokarungnærpok, tamarmigle kittornáput, kittornáugunigle, Gudemut tava kingorngursirsuksáugiputtõg Kristusekut.

8 Taimanele, Gude illissaringikadlaraussiuk, illomut Gudiúngitsut kivgartorbigigisse. 9 Mãnale Gude illissarisimagaussiuk, angekainiglo Gudibtõg illissarimasse, saogme mãna utterbigilerpissigik illerkut piungitsut ajorsarnartullo, tamakko nálekikomaulugit? 10 Illivse attorosukpesse udlullo kaumettillo, nedliutullo okkiullo. 11 Erngumarsutigilerpause, assusuleenak ajokærsorsimasugáuse. 12 Uautun-éniaritsele, illivsesun-énama; kenuvigause, assærset kattengutigeet, illivse nagliuktingikivsinga. 13 Illissimauausingale, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama illivsenut, timivkut ajulersunga. 14 Timivkulle urssernekartillunga nachoginnangalo assiginnangikivsinga, Gudible Engeliatut, merssa Kristuse Iesusesut aglæt, illæssiarisimauausinga. 15 Taimanelo kannok aktigirsomik pidluartose, illa? Unnersiutigause, merssa ajornængi-

kalloarpet, irssisse aglæt pærkajarisse, uamnullo tunniullugit.
16 Tava măna umigilerpissinga, seglosuirsút pivlugo narkik-
sorause? 17 Ivkoale illungersorbigirsŭrsáralloarpăse, umnit
illuaratik, tunnukoăngale, nangminek illungersorbigekogamik.
18 Nungullugo illuarnek pivlugo illungersorniarnek ajungilak,
taimale piniartainaruse neijortarángause, nămangilak, sorarasele.
19 Assærsækka kittornængoakka, ama tava erniusulersotut al-
lieisukáunga illivsenut, Kristusib arssinganik illumiugitinekar-
kolluse. 20 Kajumikáungale mănakut neijoromauluse, adlen-
nik okausekalersinnaukollunga; merssa erngumarsutigigause.

(Epistel am 4. Sontage in den Fasten.)

21 Okarbigissinga, inneitsissinnut nálekomarsose: Okautsit
inneitsissinnétut tussangilissigik? 22 Agleket imaimætta:
Abraha marlungnik ernekartok, ardlæk arngnamit kivgáurso-
mit, aipale arngnamit kivgáungitsomit. 23 Arngnable kivg-
súb ernera, uinnikut erniúrsok, kivgáungitsúble ernera unner-
sóutigirsóvlune erniúrsok. 24 Tamakkoale okautsit arsser-
sóutigirsáput. Taukkoame, terssaivko Testamentik marluk,
aipa kakkamit Sinaimit pivlune kivgangortitsirsóvok, terssa
Agara. 25 Merssa kakkak Sinai Agaramik tainekarmet Ara-
biame, tamannalo arssigei Ierusalemmiut, merssakut-étut,
kivgartortut kittornettik illagællugit. 26 Ierusalemmele paua-
nétok, tamerssa kivgáungitsok, taunalo tamauta anánagărput.
27 Ima agleksimamet: Nărtósuitsotit, ernesuitsotiná, tipeitsugit,
sakkomerlutillo torklullait, nărtóngitsotiná; aipakangitsúb kit-
tornei amerdlanerromætta, uviglúb kittorneinit. 28 Uagulle,
assærset kattengutigeet, sórdlo Isaake, taimatŏg unnersóutib
kittornarătigut. 29 Sórdlole taimane uinnikut erniúrsúb ak-
kerartora annernermit erniúrsok, taimaitaraugioktŏg sulle mă-
nakut. 30 Kanorle agleket okarpet: ima: Annisikik arngnak
kivgak erneralo tappullugo; kivgáursúb ernerætta kingorng-
ursekattigissengimago kivgáungitsúb ernera. 31 Tava măna,
assærset kattengutigeet, arngnab kivgáursúb kittornaringilă-
tigut, kivgáungitsúble kittornarătigut.

KAP. V.

Kristusemétuarkollugit saimaunerseenarkoei taursomanga, piniarkollugillo Annernerúb peenik.

Taimaitomik kivgajungnærsuserse aulaiængerbigissiuk, Kris-
tusib kivgajungnærsimattigut, kingornalo ama kivgangortekus-
sengilase. 2 Atta, uanga Paulusiúrsunga, okaupause: Kip-
pinekarkoguse, Kristuse tava illivsenut attussærpok. 3 Innuillo
ingmingnik kippikorsut tamása, ama tava okaupakka: inneit-
sissit tamása sulle nálegiakarpeit. 4 Illivse, inneitsissinnik
illuartungoromarsose, Kristuse tammaigikse, saimaunekarung-
nærluselo. 5 Uagulle annernerme nerriukpogut illuartungor-
nermik opernekut, tamanna merssa nerriugirsariakarmet. 6
Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisi-
manginerloneet, opersuserle pilleritsektok assærsutsekut. 7
Ingerdlaluartose, kia arvsiarpäse, opernartomut nálegungnær-
silluse? 8 Illivsenik kákorsirsúb taimaitungortekungiläse.
9 Sérnarsautingúb sérnartitara timmiursæksak tamat, 10 Is-
sumakarbigáuse Nálekame, adlamik issumakaissengitsugælluse.
Illivsenigle asserorsairsok pidlautiksaminik missigilissavok,
kináuguneloneet. 11 Uangale, assærset kattengutigeet, kippikor-
sinermik sulle okallukalloaruma, saogme mallidlárnekarpunga?
Ajokærsút senningarsomik tava mammiasautigiungnæissægællo-
arǽt. 12 Kannoktõg auiksártinekarlit illivsenik asserorsairsut.
13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kákosimavose kivg-
ajungnærkolluse. Miannersoritsele, kivgajungnærsuserse at-
tornerdlukonnassiuk, uinningmut akkoerkotigekonnago, assæn-
ningnermigle kivgartorbigekattigeengniaritse. 14 Merssa in-
neitsissit tamarmik nãmaksinekalermætta okautsemik attaut-
semik, imaitomik: Innukattit tuglit illiktut assaissauet.
15 Sakkitsaukattigeeklusele kakkeijardlerkattigeekuse illauv-
sinut, tava missiksoritse nungukattigeekonnase.

(Epistel am 14. Sontage nach Trinit.)

16 Okaupausele: Annernerúb pee pigællugit sakkinaritse,
tava uingúb ikdligutigekorsei nálekomaissengilesse. 17 Uin-

nik merssa kajungersusekarmet arksoarnartomik annernermut, annernerlo kajungersusekarioktôg arksoarnartomik uinningmut; taimalo taukkoa ingmingnut akkerareekput, issumauvsinik piniarkunginamisse ivkoa. 18 Annernerúble tessingarippasse, tava inneitsissinnut kivgajungnærpose. 19 Uingúble pillirsei nællunængilet, terssa imaitut: arngnaunekarnek, angununekarnerlo, uersainerlo, maujungnartulliarnerlo, peteinerlo; 20 Gudiúngitsunnut nálengnerlo, illiseenerlo, kingarsoinerlo, okauserlungnerlo, annærursinerlo, kammangnerlo, sakkitsainerlo, issumakattigeenginerlo, ajortokattigeengniarnerlo, umiginerlo, innungærnerlo. 21 Immerajuktorsónerlo, nerrivedlárnerlo, adlello taimaitorsuit; tamakkoningalo okarbigigadlarivse, sullelo okarbigigadlarpause: taimailiortut Gudib nálegauvia piginauieissengimarssuk. 22 Annernerúble piniarkorsei imaiput: assæningnek, tipeitsungnerlo, erkiksinerlo, kammajuinerlo, innuksiarnernerlo, ængæjokáunerlo, opernerlo, piueinerlo, peteijuinerlo. 23 Taimaitut arksoaringileit inneitsissit. 24 Kristusible innukteisa senningarsomut ivertipæt uinnirsik, ikdligupilluit piamasepilluillo tappullugit aglæt.

(Epistel am 15. Sontage nach Trinit.)

25 Annernerúb pee pigællugit innúguta, tava sakkiuartatôg annernerúb pee pigællugit. 26 Nálekotóniarkeunata piungitsomik, ningeksarkattigeekonnata umigekattigeekonnatalo.

KAP. VI.

Annernerúb peenik pekkartut sakkilluarsusiæt pivlugo. Aglekenne näuei.

Assærset kattengutigeet, innuk tammaralloarpet illueitsulliarlune, tava illuarsiniarsiuk annernermik kannilartomik, illivse annernermiúrsose. Idlillo nangminek missiksorniarit, idlitsôg urssernekarkonnatit. 2 Ikkiorkattigeengniaritse arktornartokarángause, tava Kristusib inneitsissei näniaissauesse. 3 Ingminigle ajungitsósugirsok, naug ajoralloarlune, tauna ingminik

seglokittarpok. 4 Innugle nungullune sullirsaminik missilingniarle, tava ingmine kissienne ussorsitsautiksakaissavok, adlamele pissennane. 5 Innúb nungullune nangmagækse nangminek nangmakomármago. 6 Okautsinnigle ajokærsornekartúb nungullune ajokærsorte augoarbigilliuk ajungitsunnik tamannik. 7 Tammarkennase, Gude mittautigekungilak. Innugle kattersojomárpok siaroartækaminik. 8 Uinningmut siaroarterirsok, tauna uinningmit kattersojomárpok asserornartomik. Annernermulle siaroarterirsok, tauna annernermit kattersojomárpok innursúmik näissengitsomik. 9 Ajungitsulliartale kassunnatalo; kakkugópet kattersojomariogúttög sorajuærluta. 10 Taimaitomik innútilluta auäginiartigik innuit tamása, operkattivulle pingärlugit.

11 Atta, agleket okko amerdlasungortikikka illivsenut, nangminek arksamnik. 12 Ingmingnik nuennerekoniartut uingub peenik, taukkoa erdlokopáse kippikolluse, imaituinnak pivlugo, mallidlárnekarkunginamik Kristusib senningarsoa pivlugo. 13 Taukkoale aglæt kippikorsut, nálengitsóput inneitsissinnut, illivsele kippinekarkoäse, ussorsitsautigiomaulugo illiorsuserse uinnivsigut. 14 Ussorsitsautiksarsiniængale adlamik, Nálegautale Iesusib Kristusib senningarsoa kissiet ussorutigära, tauna pivlugo sillarsoak senningarsomut ivertisimarsotun-épok uamnut, uangalo taimainiunga sillarsoarmut. 15 Merssa Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisimanginerloneet, pingorterkiksitarle attorpok. 16 Nungullutigle okautsinnut makkonunga nálektut, taukkoa ullapisautekarlit nákiningnekarlutiglo, Israelittillo, Gudib pigirsei. 17 Mattoma kingorna tava erngumarsariaurnassinga, Nálekab Iesusib nællunærkota timmimiugigauko. 18 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta annernisse illagilligit, assærset kattengutigeená! Illomut.

Galasiamiunnut agleksimarsut Rommit.

PAULUSIB AGLEGEI

EFESUMIUNNUT.

KAP. I.

Efesumiut Paulusib pidluarkoei; Gudib saimaunartullirsei Kristusekut, kujarsutigei; Gudemullo Efesumiut saimautuinnarkoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib aulartita, Gudib pekkorsànik (aglekpok) illuartunnut Efesumiunnut, operluartunnullo Kristuse
Iesusemut. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib
saimaulisse erkiksisilluselo!

3 Ussornarsile Gude, Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta,
pidluartitsirserput tamannik pidluautinnik annernermiuksennik
killaúb perkoteinik Kristusekut. 4 Kennerátigumme tauna pivlugo, nuna tungauvillersimangikadlarmet kénætta sáne ivlernarkolluta arksoarnaikollutalo assæningnerme. 5 Kittornarsiæksamărpătigullo ingminut Iesuse Kristusekut, pekkorsaminik
illuarirsaminik. 6 Unnersiutigekogamiuk saimaursutse ussornartok; tamattominga nuennerirsængortikătigut assærsame;
7 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok:
ajortivut issumakærsimaput saimaursusiætta pekkangărneranik;
8 Tamattominga pekkangărtipătigut, illissimangărtillutalo siunekangărtillutalo; 9 Nællojungnærsinamissigut pekkorsaminik
nællunartomik, illuarirse malliklugo taursomóna kannok illioromaulune issumadlarame. 10 Tamanna okautigirsăkollugo udlut nedliupetta, tamarluinarsuisa kattititáukollugit attautsemut
niakorirsamut, Kristusemut, killangmiullo nunamiullo, taursominga nangminek. 11 Tauname tunnarællugo uaguttŏg kingorngursekattigititáugiogut, merssa siornagut kennersimagauta,

tamannik pirsartúb pekkorsanik, umame piomarsanik; 12
Uaguttōg ussoruktuksáukolluta ussornarsusia pivlugo, Kristuse
nerriugekărautigo. 13 Taursomane illivsesōg tussarsimauesse
okautsit opernartut, terssa okautsit tussarnersut pidluautiksauv-
sinik, opertógauselo, taursomanetsōg nakkitarusersimavose
Annernermik ajunginermik unnersóutigirsamik; 14 Tauna
nællunærkotarárput kingorngursæksautinik annaubiksautinut,
taursomunga pigirsæksængorkolluta ussornarsusia ussorekol-
lutigo.
15 Taimatōg uangatōg, tussarama opersusivsinik Náleka-
mut Iesusemut, assænirsusivsiniglo illuartunnut tamannut.
16 Sorarunnase kujarsutigáuse, erkairsarælluselo tuksiartar-
ángama; 17 Nálegauta Iesusib Kristusib Gudianit, ussornar-
torsóursomit Atátamit tunninekarkolluse Annernermik illissi-
manartomik nællojungnærsitsirsomiglo, illissarekollune; 18
Siunekarsutsivsigullo irssekartekolluse kaumarsarsimarsunnik,
illitsorillerkolluse sumik nerriugirsæksakarause kennersimarsu-
serse pivlugo, kannongétomiglo ussornartomik pekkangărnar-
tomik kingorngursæksakarmet tauna, illuartortaminut; 19 Kan-
norlo aktigirsómet pirsaunera uagutinut, merssa opertitáur-
sógauta, pirsaunerminik nekkursektimattigut. 20 Tamatto-
mingalo pirsaunerminik Kristuse piviga, tokkorsunnit makkiti-
namiuk, tellerpingminullo pisillugo killangme. 21 Nálegau-
nernillo tamannit, atarkirsarsoarnillo, pirsársoarnillo, nálegar-
soarnillo angnerrotika, tamannillo kannongétsomártunnilloneet
taigutelingnit sillame mattomane aipanelo aglæt. 22 Tamar-
luinarsuisalo issigeisa attænnut pisikei; tamannillo angnerro-
tillugo niakungortika illageeksunnut; 23 Tamerssa timmánut
imaitok: immigarirsánut, tamarsuisa taursoma immerdluinar-
magit tamanne.

KAP. II.

Efesumiut Paulusib erkasipei kannok arksoarnaralloarkemætta, kannorlo mãnakut pidluarsimamætta.

Illivsesõg tokkungarsose nálenginermik ajortulliartarnermiglo,
2 Taimailiorluse ardlagut sakkirsartose, sillab mattoma innu-
eesa illerkuit attorlugit, sillarsúblo nálega nálekikse; tamerssa
annernepilluk, tauna mãnakut nálegáuniartartarpok opingitsun-
nut. 3 Taukko uaguttõg tamauta sakkekattigigiauvut ard-
lagut, uinnivtigut ikdligupillulliorluta, uingúblo issumautalo
piomarseit nálekivut, innútsivtiniglo ningaursæksáursogut,
sórdlotõg adlet. 4 Gudible, nákinnirsuseliksóursúb, assæng-
ãramissigut assæningãrsusiminik. 5 Sulle ajortulliautine tok-
kungaugadlarauta, umartikãtigut Kristuse illagællugo. Sai-
mautinermik merssa pidluartungortisimavose. 6 Illagællugolo
umartiniãtigut, illagællugolo nuktertikãtigut killaúb peenut,
Kristuse Iesuseme; 7 Tamattoma kingorna pekkangãrnermi-
nik saimaunelingmik missigititsomagamissigut, auãginiaromau-
luta Kristuse Iesuseme. 8 Merssame saimautinermik pidluar-
tungorsimavose opernermik, issumauvsiniglo taimaingilase,
Gudible taimaiserkãse; 9 Pillirsesse pirsutiginnagit, innuit
ussorsitsartokarkunginamigit. 10 Taursomame pilliarãtigut
pingortilluta Kristuse Iesuseme, ajungitsulliarkolluta; tamatto-
munga merssa Gudib piginángorsaradlarãtigut, taimailiorluta
sakkikolluta.

11 Taimaitomik erkainiaritse, illivse innúlerkãrsusivsinít
nællursóursose, kippinekangitsunniglo taigorpãse ivkoa, uin-
nimikut kippinekartut, merssa arksainarnik pirsarsimaulutik;
12 Taimaneme Kristuse pigingikikse, tekkornartávluselo, Israe-
littillo illagingikisse, Testamentillo unnersóutiglit assimiugig-
aussigik, nerriugirsæksakangitsose, Gudelo piginnago nunamé-
tose. 13 Mãnale Kristuse Iesusemétose, ardlagut illagingi-
sarse, mãna padliksimauarse Kristusib áuagut. 14 Taumame

illageeksungortitsirsigarput, marluit (Iudillo nællursullo) attausingortimagit, tellolo akkornænnétok péjarlugo, terssa umitsektáunek pæramiuk uinningminik. 15 Imaitok: inneitsissit illerkunnik pekkorsirsut péjarlugit, ingmine nangminek marluit taukko attausingortitsomagamigik, innukták pingortitsomaulugo, illageeksungortillugiglo; 16 Taukkolo marluit timingorkollugik attausek, Gudemut ningaursajungnærsitsomagamigik senningarsokut, ullapisautiksisimaulunelo ingmikut nangminek. 17 Tikkiusimaulunelo, Evangeliumeme erkiksiviunartok okautiga illivsenut, umnit ungesikalloartose, kannitunnullo. 18 Tamaunuk taursomóna arvkotiksakarpoguk Atátamut annernerme attautseme.

19 Taimaitomik māna tikkerartájungnærpose tekkornartájungnærluselo, illuartulle illagilerpāse, innukattigitisimauluselo Gudib igloanut; 20 Tungatisimauluselo Apostelillo Profetillo tungauvigirsænnut, terssanelo Iesuse Kristuse merssa issudliksávok; 21 Taursomungalo tungauvilersimarsok iglorsoak tamarme, kallereeksungoriartorpok nálekbiksængorlune ivlernartok Nálekame; 22 Taursomunga illivsesōg tungatisimagiose, Gudemut innigirsængorkolluse Annernerme.

KAP. III.

Pauluse nællursunnut ajokærsoirsungortinekarame, Gudemut tuksiupei, nekkursektinekarkollugit.

Tamanna pivlugo uanga Pauluse, Kristusib Iesusib kivgarimanga, parnārusimavunga, illivse nællursose pivluse. 2 Tussaumauarseme, illivsenut kivgartóutekartinekarama Gudib saimauneranik; 3 Tekkotillune uamnut nællojungnærsimanga nællunartomik irvsominga, sórdlo terssa tava aglekbigidlekadlarivse; 4 Tamakko attuarussigik, illissimaginnauausinga, nællojungnæriga nællunartok Kristuse pivlugo. 5 Tamanna itsak innungnut nællunærnekangitsok, māna annernekut nællunærsimavok Apostelinnut Profetinnullo illuartunnut,

6 Imaitok: nællursuttōg kingorngursekattaulutiglo illagitine-
karmætta okautsinnillo tussarnersunnit illængersitáumætta (Gu-
dib) unnersugánik Kristuse pivlugo. 7 Taukkonunga uanga
kivgartortungorpunga, Gudib saimauneranik tunniursakarama,
tamattominga tunnimanga pirsaunersoaminik. 8 Uangakul-
lungoak, illuartunnit tamannit nikkanarnerrúrsunga, saimau-
nekartikānga imaitomik: nællursunnut okallugiartorkollunga
Kristusib pekkangārneranik siunersiksáungitsomik; 9 Næl-
lojungnærsekogamigit tamása nællunartok pivlugo, terssaivna
sillarsúb issoanit angigirsáursok Gudeme, tamannik, pingor-
titsirsome Iesuse Kristusekut; 10 Mānakut Gudib illissima-
nerperksoeenit illageeksut nællunærutáukollugit killangmé-
tunnut nálegarsoarnut pirsársoarnullo. 11 Tamanna pek-
korsarigamiuk sillarsúb aulakautánit aglæt, missigirsængor-
tisimaua Kristuse Iesuseme Nálegautine; 12 Taursomóna
merssa annertokotiksarsisimaulutalo arvkotiksarsisimavogut,
tettekarluarluta operluarauta taursomunga. 13 Taimaitomik
kenuvunga, nikkarsungorkonnase, nagliukama pivluse, tamanna
merssa ussornautigissægalloarparse.

(Epistel am 16. Sontage nach Trinit.)

14 Tamana pivlugo Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta
serkomigarbigāra. 15 Tauna illomut Atátávluarmet taman-
nut kittornennik taisimarsunnut, killangmelo nunamelo:
16 Pirsaunermik tunnekolluse pekkangārnerminit ussornaker-
somit Annernerminik nekkursektekolluse illuvsigut. 17 Umæ-
tisselo opernekut innigekollugit Kristusemut, assæningner-
miglo aulaiængersinekarkolluse tungatinekarkolluselo. 18 Il-
luartut tamása illagællugit siunersiginnaukollussigik tamattoma
(Kristusib innigirsætta) sillingnera, tekkineralo, ittineralo,
kingingneralo; 19 Illitsorilerkollussiuglo, Kristusib assænir-
susersoa taiksaungitsomik angnerungārmet illissimarsusermit
tamannik, namagluartomiglo, illumiulernekarkolluse Gudib
peenik tamannik. 20 Taunale, tamannik ajoursingitsok, tuk-
siautivullo illissimarsauvullo akkimórtillugit piginnaugame

pirsaunerminik pillersartitsirsomik uautine. 21 Taivname nálengnarsile illageeksunne Iesuse Kristusemétunne, sorarnængitsomik, issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

KAP. IV.

Illageeksuarkoei annernekattigeeksuarkollugit; Kristusib auäginnirsusia okautiga; nællursut illerkuinnut miannersorniarkoei.

(Epistel am 17. Sontage nach Trinit.)

Taimaitomik uanga, Nálegak pivlugo párnärursáursunga, okaukiksarniarpause: kákosimarsuserse attorluarlugo sakkilluaritse, pirsæksaursomik piniarluse. 2 Nungulluse tamauvsigut kannilárluse, piueiluselo, kammajuilluselo, akkoerkotigeengniaritselo assæningnermik; 3 Piniarkiksaritselo, illageersutigirsarse annernerme pigituaromaulugo issumakattigeengnermik ullapisautelingmik. 4 Attausek timigigaussiuk, attauserlo annernerællugo; sórdlotög kákosimagause; attausek nelligeeksomik nerriugirsæksakarkolluse. 5 Nálegak attausek, opernerlo attausek, koirsúllo attausek (pigärse); 6 Gudelo attausek, tamarsoautalo Atátagirsarput, taunalo tamanut nálegàvok, tamauvsinélunelo, tamauselo neijortigárse. 7 Nungullutale ingmikórtilluta tunninekarpogut saimaunermik, Kristusib tunnioraineraétta ouktútigirsanik. 8 Taimaitomik ima okauserinekarpok: Kotsingnermut kangattarpok, parnàrursirsògalloello pisikei parnàrsimauvingmut, innuillo tunniorarei tunnirsútinik. 9 Kangattarsimagamele, nællunængilak tava, akkaradlarsimagiok nunab adleenut aglæt. 10 Akkartorlo merssa taivnáugioktög kangattartok killáit tamarmik kodlerpænnut, tamarluinarsuisa immeromaulugik ingminik. 11 Illéillo taursoma aulartitængortikei, illéillo erkotuksennik okalluktungortillugit, illéillo okautsinnik tussarnersunnik okalluktungortillugit, illéillo pársirsungortillugillo ajokærsoirsungortikei; 12 Illuartut arkiksornekarkollugit piniarkorsútigirsamut, Kri-

stusib timma agdliartortinekarkollugo; 13 Tamauta kesa illageeksungortinekarkolluta attautsemut opernermut, illissimanermullo Gudib Erneránik, innerilluarkollutalo, nāmaktomik arssigitinekarkolluta Kristusemut; 14 Merdlertuttun-étsungnærkolluta, aulajarsungortinekarkonnatalo nellinginarnik ajokærsútinnik, innuit seglóvlutik pekkoserluklutiglo uautinik tammartitsiniarángætta taimailiorlutik. 15 Assæningnermigle illomórniarta, tamannelo agdliartorluta niakorirsautine, Kristuseme; 16 Taursomanga merssa timmiginekartut tamarmik tamangoamikut auættekattigeeksimagamik, ingmingnik ikkiorniarput, nungullutik sullikonekarsusimingnik, auættit ajungisamingnik; taimailiorlutiglo, auættekattigeeksoperksuit agdliartoraraut, ingmingnik illuarsiniarlutik, nungullutiglo assakattigeeklutik.

17 Taimaitomik māna okaursiunga, narkiksoilungalo Nalekame, mattoma kingorna adlettut nællursuttut innúniarkonnase, piungitsunnik issumakarlutik innúmætta; 18 Taukkoa siunekarsusiæt mattórsimavok tārtomik, innursútekaratiglo Gudemit pirsomik, illumikut nællursorsógamik, umættimikullo tekpeetsorsógamik; 19 Taimaitut kangusuitsògamik, ingmingnik pekkoput peteinermut, tamanniglo maujungnartulliartarput, tukkoilutiglo. 20 Illivsele taima ajokærsorsimangilase Kristusemik; 21 Tauna kissienne tussarniarsimagussiuk taursomingalo ajokærsorniarkosimaguse, kannok illomornartok Jesusemémet.

(Epistel am 19. Sontage nach Trinit.)

22 Taimaitomik māna siornatut sakkiungnærluse attorungnærsiuk innúsisokarse, ingminik asserorniartok tammartillune ikdligupillulliornermik; 23 Nutángortiniaritsele issumakautivse annerneragut; 24 Innuktárlo attiniarsiuk, Gudib arssinganut pingortisimarsok, illuarnakersok, ivlernarkersorlo illomortuinartok.

25 Taimaitomik seglussæritse, nungulluselo seglosuitsomik okallugitse innúkattivsinut, auættekattigeekauta. 26 Ningeng-

nermik ajortulliariaurnase; sekkenek tachisitsarunnassiuk sulle ningektilluse. 27 Arksoardlersok (tornársuk) inniksakartitsarunnassiuk. 28 Tigliktok tiglissæissavok, arksaminigle sennachviniarlunele ajungitsomik piniaissavok, tunnirsútiksakarkollune peetsunnut. 29 Okausepilluit piungitsut annisitsarunnassigik karnivsinit, ajungirsútiksennigle ajorungnærutiksenniglo okausekaritse, pirsariakaránget, tussarominarkollugit. 30 Gudiblo Annernera ajunginek allieisuktitsarunnassiuk, taursominga nakkittarusersimagause udlormut annekbiksauvsinut. 31 Kenninganek, kammangnerlo, ningengnerlo, nippārnerlo, mittengnerlo, tamakkoa pærlit illivsenit ajortorsuillo tamarmik. 32 Illeksekattigeengniaritsele umættivsigut, issumakærbigekattigeengniaritse, sórdlotōg Gudib issumakærbigimasse Kristuseme.

KAP. V.

Ama okaukiksárpei ivlernartomik sakkilluarkollugit; aipareeksut, angutillo arngnello ajokærsorpei malligæksseinik.

(Epistel am 3. Sontage in der Fasten Oculi.)

Tava māna kittornettut assænartuttun-illivluse Gudemut mallingniktungóniaritse; 2 Assæniktóvluselo sakkiuaritse, sórdlotōg Kristusib assagátigut, ingminiglo tunniullune pivluta, tunnirsútigekollune tokkotæksamik, tippigiksaumik Gudemut.

3 Arngnaunekarnerle angununekarnerlo, tamarmiglo maujungnartut, tukkoinerloneet taigugákennáput illivsine, illuartuttut illioriakarause; 4 Taimatōg kangunartuglit okautsit, tivsisárutillo, mittarnerillo, peteinartullo pirsæksaungilet illivsine, kujaniutille pigilit. 5 Tamanname illissimaisauarse, arngnaunekartut angununekartullo, tukkoisullo, merssa Gudiúngitsunnut kivgartortógamik, piksæroput Kristusiblo Gudiblo nálegauviængnik. 6 Innungmut kimulloneet seglokittarkorsariaurnase okautsinnik piungitsunnik, merssa tai-

mailiortut pivlugit, Gudib ningautarei opingitsorsuit. 7 Tai-
maitomik taukko illagirsariaurnassigik. 8 Illivsesŏg tărmiur-
sógalloartose, mãnale kaumarsorsóvose Nalekame. 9 Kau-
marsúb kittorneisut sakkiuaritse. Annernerúble ajunginerúb
piniarkorsei, tersea imaitut: auăginingnek, illuarnerlo, illomór-
nerlo. 10 Nálekablo illuarirsei illissimaniarsigik. 11 Tăr-
túblo pillurksoeenik pidluarnaitsunnik illageersúlekariaur-
nase, arksoarællugille pissauesse. 12 Angiortulliugeit mers-
sa tainerloneet kangunakaut. 13 Tamakkoale tamarmik
sakkomersissaput, kaumarsúb sakkomersimattik tamása. Kau-
marsométarmætta sakkomersut tamarmik. 14 Taimaitomik
ima okarpok: Itterit, oma sinniktotiná, makkillutillo tok-
korsunnit, tava Kristusib kaumarsáissauátit.

(Epistel am 20. Sonntage nach Trinit.)

15 Taimaitomik missiksorniaritse, miannersorlusele sak-
kiniaritse, siunekangitsuttut pinnase, illissimarsuttullo pigitse.
16 Udlullo attorluarniarsigik, naglingnartoliksómætta udlut.
17 Taimaimet sillakangitsungoriaurnasse, siunekarniarlusele
Nálekab pekkorsánik. 18 Weinemiglo immertorsókennase,
tamanna sillakangitsungornarmet, annernermigle illumiulingor-
niaritse. 19 Okallukbigekattigeengniaritselo kujaniutinnik, us-
sorutinniglo, tuksiautinniglo annernerúb peenik, umættivsinelo
tuksiarluselo tipeitsugitse Nálekamut; 20 Soraraselo tamása
kujarsutigissigik Gudemut, Atátamullo, Nálegauta Iesusib
Kristusib akkane.

21 Illivseniglo nálekattigeengniaritse, Gude nálengărlugo.
22 Uvissik náleissaueit nulleesa, sórdlo Nálegak. 23 Angut
nálagarigamiuk arngnab, sórdlo illageeksut nálegarǽt Kristuse,
taunalo annaursirsóvok timmiminut (illageeksunnut). 24 Sórd-
lole măna illageeksut nálektuinnarǽt Kristuse, taimatŏg uvis-
sik nungullugit nulleesa nálektuiunaissaueit tamannik. 25 Ang-
utit okkorse, nulliesse assæniarsigik, sórdlo Kristusib illageek-
sut assakigei, ingminiglo tunniutok taukko pivlugit. 26 Ajor-
ungnǽrsitsomagamigit; ubbaumiglo immermik okauselingmik

ervkejarsimauei, 27 Ingminik nangminek sakkomersitsivig-
ekollune illageeksunnik ussornartunnik, mingokangitsunnik,
innarlugirsakangitsunnigloneet, taimaitomigloneet adlamik
pekkangitsunnik, illuarkoeile arksoarnaikollugillo. 28 Tai-
matög angutit nulliettik assaissaueit, sordlo timittik nangminer-
tik. Nulliaminik assænniktok, ingminik assærsarau. 29 Mers-
sa uinningminik nangminerminik umigirsokangisainarpok,
piksakartillugole pauvkersarara, sordlotög Nálekab illageeksut
pirssarei. 30 Uagut merssa taursoma timætta auættigátigut,
uinganit saurneenillo pirssogut. 31 Taimaitomik angune
arngelo angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua, tauk-
koalo marluk uinnik attausiússaput. 32 Nællunartok taman-
na angesorsóvok; pivlugille okautigakka Kristuselo illageek-
sullo. 33 Taimatög illivse pissause, angutib nungullune nulle
assaissaua ingmisut; uviglubl̈e uvine náleklugo pissaua.

KAP. VI.

*Kittornet angæjokaillo, kivgello nálekello ajokærsorpei mallig-
ækseinik, opertullo attugækseinik; agleket makko nãuei.*

Merdlertuná, okkorse! angæjokesse náleksigik Nálekame,
tamanna illuarkemet. 2 Angutillo arngnello nálekik, terssa
inneitsit siudlek unnersóutelik imænna: 3 Pidluarkollutit,
innúmersorkollutillo nuname. 4 Angæjokáilo okkorse! kit-
tornesse (illiuangitsomik) ningeksáissengilesse, perrorsársigigle
sillatorsarlugit, Nálekablo okauseenik unnersouniarsigik.

5 Kivget okkorse! nálekesse nunamétut náleksigik atarki-
nermiglo kannilarnermiglo, umættivsigut pekkoserlugase, sord-
lo Kristuse pirsarlugo. 6 Kissienne kivgartorkennase tai-
maitsũrsárluse innuinnarnut illuarekolluse, Nálekamulle kivg-
artortuttun-illivluse; Gudiblo pekkorsa tamanna nãniarsiuk
kajumikluse umættivsigut. 7 Issumakaritselo Nálekamut
kivgartortugælluse, innungnullo pingitsugælluse. 8 Taman-
nalo illissimaissauarse, nellinginak, kivgáursorloneet kivg-

áungitsorloneet, Nálekab akkilluaissammago ajungitsullirsei pirsutigællugit. 9 Illivsesŏg nálekená, taimailiorbigissigiktŏg, siorasájomatókennase, illissimaniarluselo, illivsesŏg nálegakarmigause killangme, taunalo innungmik nellinginarsiorarau.

(Epistel am 21. Sontage nach Trinit.)

10 Sorarutiksamiglo, kattengutikka, (ima piause) nekkursektiniaritse Nálekame, pirsaunersættalo angirsusia attorlugo. 11 Gudib pinauérsautigekorsei attiniarsigik, annertokosersimauluse serniginekarsinnaukolluse tornársúb pekkoserluteinut. 12 Merssa uinniglit auglillo pingikalloarpauvut, nálegafsuille pirsársuillo, terssa sillarsúb nálegeit, sorssugiakarpauvut, nálegauniartut sillame mattomane tărtoliksoarme, annernepilluillo killaúb attánétut. 13 Tamanna pivlugo Gudib pinauérsautigekorsei piginiarsigik, kingorna nedliutokalerpet ajornartomik ajugausinnaukolluse, tamásalo nămaksillugit, aulaiængersinnaukolluse. 14 Taimaimet makkitsauvsigut ketterusersimaniaritse opernartomik, saigorsimauluselo illuarnermik, 15 Issikauvsigullo piarérsimauluse, tamannik piginángorsimarsuttut illivluse, tettigiomaulugit okautsit tussarnersut, taimaitunnik merssa piginángorsautekarause. 16 Adlennille tamannit pinekarnauérsautiksakarniaritse opernermik, tamattominga kammitisinnagaussigik tornársúb karksoee ingniglit tamása. 17 Niakorutekarniaritselo annaursútelingmik, pænnakarniarluselo annernerúb pianik, terssa Gudib okausianik. 18 Nungulluselo piomarsakarángause tuksiartuinaritse kenúniarluselo annernivsigut, nungulluselo pigárluse tuksiuniarsigik sorarunnagit illuartut tamása, 19 Uangatŏg pivlunga, tunninekarkollunga okausiksennik, tipeitsungarlunga okalluksinángorkollunga, okautsit tussarnersut nællunartuæt nevsuiarkollugo. 20 Tamanna pivlugo aulartitávunga, merssakut kellersugávlunga; taimaitillunga tipeitsuksinnaukollunga, okalluksinnaukollungalo pirsæksaursomik.

21 Illivsele illissimakolluseső̆g kannongérsutsimnik sullirsamniglo, Tichikusib unnibkáutsomárpáse tamannik, tauna

assærsarællugo kattengutigigauko, kivgariksok Nálekame.
22 Tauna aulartinauko illivsenut, tussarkolluse kannongérsut-
simnik, umættisselo tupedlersárkollugit taursomunga.
23 Ullapisautekarlit kattengutit, assæningnerlo opernerlo
pillissigik Gudemit Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit.
24 Saimaunekarlit tamarmik, Nálegautinik Iesuse Kristusemik
aulaiængerlutik assæniktut. Illomut,

Romme makko agleksimarsut Efesumiunnut Tichikusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

F I L I P P I M I U N N U T.

KAP. I.

Filippimiut kujarsutigællugillo tuksiupei; ingminik kannongérsusiminiglo nællojungnœrsipei; kajumiksárpei sakkilluarkollugit, umnit nagliungnarlome aglæt.

Pauluse Timoteuselo, Iesusib Kristusib kivgæk, (aglekpuk)
illuartunnut tamannut Kristuse Iesuseme Filippimiunnut,
taukkoalo ajokærsoirsónereenut kivgeinullo. 2 Gudib Atátau-
ta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse, erkiksisilusello.

(Epistel am 22. Sontage nach Trinit.)

3 Gudiga kutsauvigāra, nungullugit erkairsarángause.
4 Taimailiortarama nungullugit tuksiursirsarángama ta-
mause pivluse, tipeitsukallunga tuksiararáunga. 5 Okautsit
tussarnersut illængerutigigaussigik issuanit, sullilo tumerssa.
6 Tamannalo pivlugo operkaunga, ajungitsomik aularneirsub
illivsine, nāmaksiniaissauatōg, Iesusib Kristusib udluksa ned-
liutserlugo. 7 Issumarsariakarluarama, tamause taimaisima-

sugællusе, merssa umamiugigausе terssanе parnãrsimauvingmé-
tillunga, akkirsútiginiarlugit okautigekiklugillo okautsit tussar-
nersut; tamausе saimaunekarkattikka piausе. 8 Gudiblo illis-
simauãnga, kannok aktigirsomik tamausе kajungerigausе umæt-
tivkut illuitsokut, Iesusib Kristusib assænirsusiagut; 9 Taimai-
tomiglo tuksiararáunga, assænirsuserse agdliartortuinarkollugo
tamannik illissimanermik missiginermiglo; 10 Nungullusе
illissimaniarkollusе ajunginerrúrsomik; illomorkollusе arksoar-
naikolluselo, Iesusib Kristusib udluksanut aglæt. 11 Illumio-
karkolluselo illuartullirsennik, Iesusib Kristusib pillirseinik
illuvsine, Gude nálengnarsekollugo ussornarsekollugolo.

12 Nællojungnérsipausеle, assærset kattengutigeet, kannok
illiormanga tamanna okautsit tussarnersut agdliartoutigæt;
13 Kristuselo pivlugo kellersornekarsusera illissimalerǽt kig-
lissiorbingmétut, adlello tamarmik; 14 Kattengutillo amerd-
lasút, kellerutikka pivlugit, Nálekame tettiksarsisimaput, pil-
leritsengnerróvlutik okallukomaulutik iktoratik. 15 Illéisa
Kristusе okautigirsarigalloarǽt annérursivlutik sakkitsajomau-
lutiglo; illeille issumaitsiarlutik pirsaraut. 16 Ivkoa Kristusе
okautigirsarǽt sakkitsailutik illomóratiglo, issumakaramik kel-
lersornekarnera illænekartitsomaulugo nagliungnartomik. 17
Okkoale assænermit (uamnut) taima pirsaraut, nællungina-
minga, tamãnétunga okautsit tussarnersut akkirsútigællugit.
18 Kannongme tava? Imaitorle: Kristusе okautiginekaránget
tamattigut, illomórnængitsomigloneet illomórnartomigloneet,
tava tamanna tipeitsutigãra, tipeitsutigiomáriaratõg. 19 Illissi-
magama, tamanna pidluautigissægauko, illivsе tuksiunaussinga,
Kristusiblo annernerǽtta ikkiorsermanga; 20 Taimaitomiglo
nerriuklunga tettiksakariunga kangussengitsugællunga sungoa-
migloneet; tipeitsungãrlungalе sórdlo siornagut, taimatõg
mãnakut Kristusе ussorinekangãrkollugo timivkut, innútil-
lungaloneet tokkogumaloneet. 21 Kristusе innursútigigauko,
tokkonek annekluarbiksarara. 22 Uinningmele innúgad-
laruma attorluaissægama, tava piomanerrirsara nælloara.

23 Tamangnut merssa pilleritsengnertógama; Kristusemétuinaromaulunga angerdlarsillerkáunga, terssa uamnut ajungineran.
24 Mattomanele uinningme innúgadlaruma, terssa pirsariakarnerrovok illivse pivluse. 25 Tamannalo tettigirsæksarilluarlugo illissimavunga, innússægama, tamauselo neijoromarivse, illivse agdliartortinekarkolluse tipeitsuktinekarkolluselo opernermik; 26 Iesuse Kristuseme ussorsitsautigingärkollussinga, ama utterbigimiguse.

27 Sakkilluaritsele okautsit tussarnersut Kristusemik malliklnarlugit; terssa tekkojartoruseloneet, tussaruseloneet illivsenit assiartillunga, nungulluse annernekattigeeksuarkoganse tarnekattigeeksuarkolluselo, illagællutalo piniarkolluse pivlugo opernek okautsinnut tussarnersunnut. 28 Arksoarlersunnullo nikkarsungortekonnase sungoamigloneet, tamanna tava taukkoa nællunérutigissauæt tammartarbiksamingnik, illivsele pidluautigissauarse, tamerssalo Gudemit piok. 29 Illivse merssa Kristuse pirsutigællugo tunninekarause opernermiglo taursomunga nagliungnermiglo aglæt tauna pivlugo; 30 Uautullo illungersoriakarpose, taima tekkogaussinga, mänakullo tussaumauaussinga.

KAP. II.

Kajumiksárpei illageeksuarkolługit assakattigeeksuarkolługillo, arksoarnaitsomiglo innúkollugit; Timoteuse Epafrodituselo illæssiarilluarkopek.

Mäna illivsinépætta imaitut: kajumiksáinek Kristuseme, tupedlersáinek assæningnermik, illageersútiginek annernerme, umættivsigullo assæningnek nákiningnerlo: 2 Tava tipeitsutiksará nämaksiniarsiuk issumakattigeengniarluse, assakattigeenguiarluselo, illageengniarluselo akkoerkotigèengniarluselo; 3 Sungoamigloneet piniaissenginause sakkitsainermik nálekotónermiglo, nungullusele kannilarluse piniarkattigeegitse illæsse nálengnarnerrotillugit illivsenit nangminek. 4 Nung-

ulluselo nangminevsinik piniængăissengilase, tamausele illauvse peenik piniarmigitse.

(Epistel am Palmsontage.)

5 Tamause issumakarniaritse, Iesusib Kristusib issuma malliklugo. 6 Tauna, umnit Gudesun-éname, ussorsitsautiginiængika tamanna, Gude arssigigamiuk; 7 Gudiúrsutsele attussæra, kivgatullo-élerlune innuktut adlatun-élersok, innuinnarlo arssigilera. 8 Ingminik nikkanarsártok, nálektóvlunelo tokkomut, merssame tokkomut aglæt senningarsoarme. 9 Tamanna pivlugo Gudib kangattartika, attekartillugolo attennit tamannit angnerrúrsomik; 10 Iesusib akkane tamarmik serkomigariakaissammætta nálengărnermik, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo. 11 Innuillo tamarmik okautigissauæt, Iesuse Kristuse Nálegáursok, Gude Atátak nálengnarsekollugo. 12 Taimaitomik, assænerirsakka, sórdlo nálektuinartose neijorángause, taimainiaritseső̆g pingărtomik mănakut assiartillunga; piniaritselo, pidluarkolluse miannersorluse ólikluselo. 13 Gude tamerssámet, illivsenik piomarsungortitsirsok nămaksirsungortitsirsóvlunelo illuarirsaminik. 14 Tamása sullirsesse năniarsigik okallorojunnase nekkimannaselo; 15 Illuartuinarkolluse, illomorkolluselo, Gudemullo kittornarekolluse arksoarnaitsomik ekkardlereet okkoa okausereetsut mumiksimarsullo akkornænne; taukkonane nennerutitut kaumakotáugause sillarsoarme. 16 Terssa, okautsit innursútaursut nálektuaraussigik ussorsitsautiksamnut Kristusib udluksane, assuleenak sakkirsanginama, assuleenarloneet piniænginama.

17 Umnillo tokkotitáussægumaloneet, tunniursængortinause, Gudemullo kivgartortungortillu̇se opersusivsinik, tava tipeitsukpunga, tamauselo merssa tipeitsukattigælluse. 18 Tamannalo illivseső̆g tipeitsutigissauarse, uangalo tipeitsukattigissauaussinga. 19 Nálekamille Iesusemit akkoerirsáussæsugællunga issumakarpunga, ivseligame Timoteuse aulartitsuklugo illivsenut, uangató̆g tupedlersarnekarkollunga, tussaruma kannongersusivsinik. 20 Merssa taursomatun-étomik adlakanginama

taimailuinnartomik issumakattimnik, illivsentllo taima issumagiksomik. 21 Tamarmik nangminettik issumagituinnarmattigik, Kristusib Iesusib pee issumaginnagit. 22 Illivsele (Timoteuse) illissimauarse illomortóursok; merssa sórdlo ernerub angune pirsara, taimatõg taursoma uanga kivgartorkattigigiãnga okautsinnut tussarnersunnut. 23 Taivnalo aulartinæsuaromaulugo issumakarpunga, missilikkãradlaruma, kannok illioromárnerãnga. 24 Nálegarle teltigara, uangatõg nangminek killamik nãpet ornissæsugælluse. 25 Pirsariakartugigaukole, tava kattengut Epafrodituse, ikkiortiga piniarkattigalo aulartikiga illivsenut, taunalo Aposteligarse, uamnullo kivgartortóvok ajorsarángama. 26 Taursoma merssa tamause kajungeráse, tamannalo issumãlutigingãra, tussaumauaussiuk napparsimarsok. 27 Napparsimagalloartomme tokkungajeklune, Gudible nákiga, kissielle tauna pinnago, uangatõg nákigimigãnga, allianartokarkonnanga tuglereeksunnik. 28 Taimaitomik aulartinæsuariga, tekkokollussiuk, amalo tipeitsulerkolluse, uangatõg aksut allieisugungnæromagama. 29 Tipeitsungãrluse tava illæssiariniarsiuk Nálekame, taimaitullo atarkirsarissigik. 30 Merssa Kristusib piniarkorsei pivlugit, taima tokkungajekalloartok, erdliginnane kivgartorbigiomagaminga illivse simnerluse.

KAP. III.

Tipeitsukoei; asserorsairsunnullo miannersorkoei.

Amatõg, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse Nálekame! Attausek nelligeeksomik agleksinnarama illivsenut, tamanna auãrsutigingilara, illivselo nekkimanauærsipáse.

2 Kemmit (innupilluit) missiksorsigik, ajokærsoinerdluktut missiksorsigik, auiksartitsirsut missiksorsigik. 3 Uagulle kippineliksóvogut, Gudemut nálektóursogut annernerme, Iesuse Kristuselo ussorsitsautigarput, uinningmillo pirsomik tettiksakangilagut. 4 Umnit uangatõg taimaitomik ussorsitsautekarsinnagiunga. Adlalo issumakarpet næggoviminik uinikaminik

ussorsitsautekarsinnaulune, uanga tava angnerrúrsomik pek-
karsinnavunga; 5 Merssa udlut arbengæt pingajuænne kip-
pinekarama, Israelitlille ekkardlerigānga, Benjamin næggo-
vigāra, Ebræerinnit Ebræerióvunga, inneitsissinnullo Farisæerió-
vunga; 6 Illungorsorlunga illageeksut akkerartorbigigikka,
inneitsissillo illuarsirsútigekorseinut arksoarnængitsunga. 7 Ta-
makkole piksakautigigalloakka, innárlugilerikka Kristuse piv-
lugo. 8 Illomumme tamása innárlugirsarakka, illuarnerrung-
ārmet Kristuse Iesuse Nálegara illissaræIlugo, taunamé pivlugo
tamása suksáungitsugigikka, egitæksáusugællugillo, terssa,
Kristuse piginiaromagauko. 9 Taursomanétsomaulungalo,
illuautiksarsiomannanga inneitsissinnit pirsomik, Kristusemulle
opernermit pirsomik, tamerssa Gudib illuautigekorsa operner-
mik; 10 Illissariomagauko tauna, umarsusiællo pirsaunera,
nagliungnereesalo illængersusiæt, tokkorsusialo aglæt arssigio-
maulugo; 11 Tokkorsut makkibiænnut piginángorkollunga.
12 Sullile tamanna pisimangikalloarpara, sullilo nāmaksingi-
kalloarpungaloneet; piniarsinnarparale anguniaruklugo, Kris-
tusib Iesusib pimanga. 13 Kattengutikka, uamnik nangminek
sulle issumakangikalloarpunga, pisimasugællugo tamanna. At-
tauserle piara, imailok: Tunnumnétut issumakærniarpakka,
siuniksakkale kepisuærbigākka; 14 Kiglikbiglo siuniksak
piniarbigingārpara, piomaulugo erdlingnarnek, tamattominga
pinekarmet Gudib kákorsusia killangmut Kristuse Iesusekut.
15 Taimaitomik nungulluta uagut, saimaunekangārtogut, taima
issumakarniarta; sunalo pivlugo nelligeengitsunnik issumakar-
alloaruse, tamattominga nevsuiarbigekogitse Gudemut; 16 Kis-
siennele, sumigloneet piniaralloaruta, ajokærsút attausek, merssa
missigirsarput, attuarniartigo, issumakattigeeksuarlutalo.

(Epistel am 23. Sontage nach Trinit.)

17 Mallingniarsinga, assærset kattengutigeet, tagusarsigiglo
taukko, taima sakkilluartut, sórdlo uagut malligæksaraussigut.
18 Merssa amerdlagalloarmætta sakkirsut, taukko kabseenik
okautigirsarikka illivsenut, mānale kodlinermik okautigakka,

akkerartortóursut Kristusib kikkiektorsimarsusianut; 19 Taukkoa tammarnerdlukbiksamingnik nāgatekaromárput; nerssettik taukkoa gudigirsareit, kangugirsæksarallosettiglo makkitættigirsarigamikik, nunab peenik issumakainartut. 20 Neijugæksarsiarpulle killangmépok, terssangatōg Annaursirsok Iesuse Kristuse Nálegak nerriugigiarput. 21 Timerojukput taursoma adlangortissaua, arssigilerkollugo timine ussornartok, pirsaunermik ajugaringisaminik tamannut nálektillune.

KAP. IV.

Kajumiksárpei assakattigeengnermut, tamannullo ajungitsunnut; pæjugutit tipeitsutigei; aglekkenne makko nāuei.

Taimaitomik, assærsakka ungagirsakkalo kattengutikka! tipeitsutigællusulo ussorsitsautigigause, taimaituinnaritse Nálekame, assærsená! 2 Evodia Sintikalo okauniarpækka issumakattigeeksuarkollugik Nálekame. 3 Idlitsōg, illomórtok ikkiortiga kenúvigáukit, arngnæk okko ikkiorniarkik, okautsit tussarnersut pivlugit taukko ikkiortigigáukit, Klemense illagællugo, adlello ikkiortikka, taivkoa akkit agleksimaput innursútib aglegeine.

(Epistel am 4. Sontage des Advents.)

4 Tipeitsuktuinnaritse Nálekame, amalo okaupause: tipeitsugitse. 5 Innuksiarnersuserse nællunærle innungnut tamannut. Nálegak kannekau. 6 Issumanerdluktariaurnase, tamannele sumigloneet piniartarángause, tuksiautigirsesse Gudemut nællunærniarsigik kenúvluse kodlillusulo kujaniarlusulo. 7 Taimalo Gudib ullapisautætta, merssa issumennit tamannit angnerrúrsúb, umættisse ekkarsautisselo sernigilligit Kristuse Iesuseme. 8 Késa, assærset kattengutigeet, illomórnartok nungullugo, illerkoriksok nungullugo, illuarnartok nungullugo, peteijuinartok nungullugo, sekkiminartok nungullugo, tussarnersok nungullugo, illuartomik illerkokarpelloneet, nersornartokarpelloneet, tamakko issumalliutiginiarsigik. 9 Uamnittōg

illiniakesse, pirsesselo, tussakesselo, tekkorsesselo tamakko attuarsigik, Gudib saimaursúb tava illagissauãse.

10 Tipeitsungãrkaungale Nálekame, ama issumagekiksaraussinga; merssa issumagituinaralloarivsinga, arvsiarkotekarlusele. 11 Ajorsarsusek pivlugo taima okangikalloarpunga, nungullunga kikkunnétarángamaloneet nãmaginek illinauko.
12 Pekkaivsãnginek pekkangãrnerlo sungiusimauakka, tamannelo tamannik sungiursiunga, kãrsillárnermiglo kãngnermiglo, pekkangãrnermiglo ajorsarnermiglo. 13 Tamása ajungilakka pirsæktitsirsivkut Kristusekut. 14 Taimaitorle piniarluarposeme, ajorsartunga issumagilerausinga. 15 Okkorsele, Filippimiut! illissimauarseme, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama, Mazedoniamit aularama, illageeksut adlet augoarbigingikãnga, tunnirsútit pissiello ouktútigællugit, illivse kissivse piaussinga. 16 Tessalonikamétillungalo aglæt kabseenik pæjukivsinga innútigirsæksamnik námaktunnik. 17 Tunnirsútiksarsiorlunga pingilanga, illivsele pekkangãrbiksakarkogause akkinekarsusivsinik. 18 Tamannik pilliksógalloarkaunga, amigarkokarlungalo aglæt. Pæjugutisse amerdlænársimarsut Epafroditusemit piakka; tippigiksaut tamerssa, tunnirsúllo tekkojominartok, nuennersorlo Gudeme. 19 Gudimale tunningãrluse ajorsarungnærsilluse tamannik, pekkangãrsusiminik ussornarsusiminik Kristuse Iesuseme. 20 Guderpulle Atátarpullo nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomullo. Illomut.

21 Illuartut Iesuse Kristuseme nungullutik innúlluarlit. Kattengutit uamnétut innúlluarkoãse. 22 Illuartut tamarmik innúlluarkoãse, angnerrúrsomiglo Kaiserib iglokatteisa. 23 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

Filippimiunnut agleksimarsut Rommit, Epafroditusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

KOLOSSAMIUNNUT.

KAP. I.

Kujarsutigei tuksiulhugillo; Kristusemik saimautitsirsomik okallukpok, taursomungalo saimaukoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsánik, kattengullo Timoteuse (aglekpuk). 2 Illuartunnut Kolossamiunnut, opertunnullo kattengutigeenut Kristomiunnut. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

3 Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta kutsauvigarput, sorarunnaselo tuksiupause; 4 Tussaumagautigo opersuserse Iesuse Kristusemut, assænirsuserselo illuartunnut tamannut. 5 Nerriugirsarse pivlugo, illivsenut torkorsimarsok killangme, tamattominga tussarsimagadlarause, okautsit opernartut tussarnersut pirsutigællugit. 6 Tamakkoa illivsenut okautáumætta, sórdlotŏg nunamiunnut tamannut, tængekártinarlutiglo, sórdlotŏg illivsenut, taimane aglæt tussalerkărausigik, Gudiblo saimaunera missigisimaulugo opernartomik. 7 Taimatŏg illiniartikăse Epafrasib, assærsauta kivgakattivta, Kristusemut kivgariksub pivluse. 8 Taursomatŏg nællujungnærsikătigut assænirsusivsinik annernerme.

(Epistel am 24. Sontage nach Trinit.)

9 Taimaitomiktŏg uagut, tamattominga tussalerkărauta kingorna, sorarunnase tuksiupause, kenúvlutalo (Gudemut) missigirsungortinekarkolluse illissimanermik pekkorsánik; illissimangărtekolluselo siunekártekolluse annernerúb peenik; 10 Sakkilluarkolluselo Nálekab nămagirseinik tamannik, ajungitsullirsenniglo tamannik kinguæksiorluse; 11 Agdliar-

torkolluselo Gude illissarællugo, nekkursektinekarkolluselo, tamanniglo pirsaunekarkolluse pirsauneranik ussornartomik, illællárkolluselo kammajuikolluselo tipeitsungnermik; 12 Atátarlo kutsauvigissiuk, pirsuksængortimattigut ajortoœrotisimarsut kingorngursæksæt illængersinángorkollutigo kaumarsome; 13 Taursomalo annigortikătigut tărtúb nálegáursusianit, nuktertillutalo Ernerme assærsame nálegauviánut. 14 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok: ajortivut issumakœrsimaput. 15 Terssaivna Gudib tekkuksáungitsúb arssinga, siudlerpávlune erniúrsok pingortitennit tamannit. 16 Taursomanga merssa pingortisimaput tamarmik, killangmétullo nunamétullo, erssitsullo erssingitsullo, nálegauviksuillo atarkirsarsuillo, nálegaunerillo, pirsársuillo, tamakkoa tamarmik taursomanga taursomungalo pingortisimaput. 17 Sŏkangikadlarmello, tauna étok, tamarmiglo taursomunga perrorput. 18 Taunalo niakora timib, terssa illageeksut, erniusimaulunelo, audlarkautávok siudlióvlune makkitok (tokkorsunnit), nálegáukollune tamannut. 19 Taima (Atátab) illuarimago pekkangărnek tamakerluinnartok taursomane (Kristuseme) innilikollugo. 20 Taursominga niugaursajungnœrsekogamigit tamása taursomunga nangminek, killangmétulloneet nunamétulloneet, terssa imaitomik: ullapisautiksisimamet aungmik senningarsomine ingmikut nangminek. 21 Illivsesŏg ardlagut tekkornartáursose akkerartortóvluselo, issumauvsinik ajortulliartose. 22 Mănale timmiminik uinnelingmik saimaursængortikăse, tokkogame, sáminut pisitsomagamisse ajortoœrotisimauluse arksoarnaitsóvluse, illuartóvluselo; 23 Operluartuinaruse kissienne, tungatisimauluselo, aulaisængersimauluselo soraruting-ikussiuk nerriugirsak pivlugit okautsit tussarnersut, tamakko tussarsimagaussigik, tamakkoalo okautáput innungnut tamannut, killaúb attánétunnut, taukkonungalo, uanga Paulusiúrsunga, kivgartortungorsimavunga.

24 Mŏna nagliutikka tipeitsutigăkka, pivluse nagliukama, timmimnelo nŏmaksiakka sulle nagliutigirsariakartut Kristuseme,

timma pivlugo, tamerssa illageeksut; 25 Taukkonunga uanga kivgartortungorsimavunga, Gudib okalluktuartótimanga illivsenut, Gudib okauseenik okallukollunga nămagluinnartomik; 26 Terssa nællunartógalloet sillarsúb aularkautánit, okkiullo tuglereenit aglæt, mănale nevsuiarsimarsut illuartorteinut; 27 Taukko merssa Gudib nællunéjarbigiomasimamagit, tamattoma nællunaralloartúb pekkangărneranik ussornartomik nællursunne, terssávok Kristuse illuvsinétok, nerriugirsak ussornarsusermik. 28 Tamanna uagut okautigărput, innuillo tamása kajumiksárlugillo ajokærsoraráuvut, pirsarluta illissimanermik tamannik, innuit nungullugit illuartuinarkogautigik Kristuse Iesuseme. 29 Taimaitomiglo piniagæksakariungatŏg, aksorungărlungalo, illuvkut pillersărtitsirsima pirsaunera attorlugo.

KAP. II.

Ajokærsoinerdtuktunnut miannersorkori, Kristuse kemmengnauærlugo.

Nællojungnærkoausele, kannok aktigirsomik piniarsútigigivse, Laodizeamiullo, tamásalo tautumnik tekkungisainartut; 2 Taukkoa umætteit kajumiksárnekarkollugit attausingortinekarkollugillo assænermik, illomórnartomik illissimarsusekangărkollugit, illitsorillerkollugit Gudib Atátab Kristusiblo nællunartuanik. 3 Tamattomane irssertorsimamætta perkotit tamarmik illissimanartoliksuit nællojungnæruteliksuillo. 4 Taimale okausekarpunga, okallukiksartŭrsártut seglokittarkennauăse. 5 Umnit timmimnik neijungikivse, annernimnigle neijorpause, tipeitsuklungalo, mallugigause illuartulliartose, sorarnauærsoselo opernermik Kristusemut. 6 Măna Nálegak Iesuse Kristuse illæssiarigaussiuk, tava sakkiuaritseső̆g taursomane; 7 Taunalo tungauvigællugo kattisimagitse, aulaiængerluselo opernerme, sórdlo ajokærsornekartose, operluselo kujanermik pingăritse. 8 Miannersorniaritse illissimakoser-

summut seglokittairsumnullo, attortarmattigik innuit ajokærsútigekorseit, sillamiullo illerkorekorseit, Kristusele nálengnago.
9 Taursomane illomut innilipok Gudiúrsusek tamakerluinartok timmemiúrsóvlune. 10 Taursomanelo pekkangărpose tamannik, tauna niakorimarssuk nálegaunerit pirsársuillo tamarmik.
11 Taursomane illivsesŏg kippinekartose kippirsúmik arksennik pirsarsimangitsomik, timme ajortolik uinningme pigissæraussiuk, terssa Kristusib kippirsútigekorsanik; 12 Imaitok: tauna illagællugo koirsútekut illirsáugause (tokkoanut) illagællugotŏg makkisimavose (tokkorsunnit) opernermik Gudib pillirsánik, taursoma makkitika tokkorsunnit. 13 Illivsesŏg tumartikăse illagællugo, sulle ajortunne tokkungagadlarause nællursorsótilluse; taursomalo ajortullirsauvut tamása issumakærei. 14 Aglekello uautinik illerkokarkorsirsut, uautinullo passinartuglit, taursoma pejavikei erssitsungnærsillugit, senningarsomut ivertinamigit; 15 Nálegarsuillo pirsársuillo pirsærotikei ingmikut nangminek, servsarsimaulugillo ajugáursotut aularunamigit. 16 Taimaitomik mănа kimulloneet nekkimatekussengilase, nekkiksak immiksarloneet pivlugik, kaumetitárloneet Sabbatilloneet pivlugit; 17 Tamakkea tachainápat pirsuksáugalloamut, timmælle Kristusib piga. 18 Siuniksauvsinik pærsitsirsokarkennase, pekkonnase issumaminik innúniartomut, kannilártŭrsártomut, Engelesullo-étiniartomut, umnit taimaitomik tekkungisainagakarame, maungainarlo makkitasŏvlune, uinningme peenik issumakarame; 19 Taimaitúblo attavigingika niakok (Kristuse,) taursomanga merssa timme tamarme nukkekarmet naugursamigut nukkingoamigullo, kattilersimaulunelo, taimalo agdliartoraran Gudib pekkorsánik.

20 Mănalo, Kristuse illagællugo, sillarsúb innuisa illerkorirseinut tokkosimagause, saogme tava sillamiunne innúrsuttut sulle atterpissigik illerkut imaitut: 21 Tamanna aktoriaurnago, tamanna ŏgiaurnago, tamanna tigursariaurnago. 22 Tamakkoale tamarmik nungursáraut attornekarángamik, innuinait inneitsissigællugillo ajokærsútigeit. 23 Taimaitut illissimar-

sŭrsárallоarkaut, issumamingnik nálektŭrsáramik kannilartŭr-
sárlutik, timmittiglo ivlerunnagit, sórdlo issumagingikeit kăr-
sillártitsomannagit.

KAP. III.

*Kristuseme sakkilluarsusek pivlugo; ingmikórtartut malligæk-
seit pivlugit.*

Taimaitomik, Kristuse illagællugo, makkisimaguse, pauané-
tut tava piniarsigik, Kristuse tekpauanémet, Gudib tellerpiætta
tungáne ivksiarsok. 2 Pauanétut piniarsigik, nunamétulle
pinnagit. 3 Tokkosimagause (ajortunnut) innunerselo Kris-
tuse illagællugo irssertorsimavok Gudeme. 4 Kristusele in-
nursútituarse sakkomerpet, tava illivseső̆g sakkomerkattigio-
mariarse ussornarsuserme.

5 Taimaitomik auættisse nunamétut tokkoniarsigik, imaitut
pivlugit: uersainek, maujungnartulliarnerlo, kajumingnerd-
lungnerlo, ikdligupillungnerlo, tukkoinerlo, terssa Gudiúngit-
sunnut nálengnek; 6 Tamakko pivlugit Gudib opingitsut
ningautarimagit. 7 Illivseső̆g ardlagut tamakko attoriesse,
taukkonunga innúniartilluse. 8 Mănale ipperarsigik makko
tamása, imaitut: ningengnek kammangnerlo, ajortullo, mit-
tengnerlo, okausepilluillo karnivsinit annirsut. 9 Seglursar-
unnase illauvsinut; innuktokak ipperarsiuk, pillirseilo aglæt;
10 Innuktárlo attiniarsiuk, nutángolersok illissimanermut,
pingortitsirsime arssinganut; 11 Tamattomungalo pekkorsáput
Grækerillo. Iudillo, kippinekartullo, kippinekangitsullo, Græ-
keriúngitsullo, Zittillo, kivgello, kivgáungitsullo; Kristusele
tamannépok, tamarmiglo tamattigirsarǽt.

(Epistel am 5. Sontage nach Epiph.)

12 Taimaitomik mănа Gudib kennigeisut illuartuttut as-
sænartuttullo attuarniarsigik, umættivsigut nákiningnek, in-
nuksiarnernerlo, kunnilarnerlo, piueinerlo, kammajuinerlo;
13 Nungulluselo koiægekattigeengniaritse, issumakǽrbigekat-

tigeengniarluselo, illauvsinut paitsisakarángause; sórdlo Kris-
tusib issumakærbigimasse, taimatõg illivse illesse pigissigik.
14 Adlennille tamannit angnerrúrsok, terssa assæningnek,
attuarsiuk, tamattomunga merssa illageeksimamætta nãmaktut
tamarmik. 15 Gudiblo ullapisautætta umættisse inniginiar-
ligit, tamattomungatõg kákosimagiose, attausek timmigekollus-
siuk, kujaniarkolluselo. 16 Kristusib okausee innilingãrsigik
illivsine illissimanangãrtunnik tamannik, illivseniglo ajokær-
sorkattigeekluselo kajumiksárkattigeengniaritse tuksiautinnik
ussorutinniglo erinnagiksunnik, annernerúblo peenik tuksiau-
tinnik tussarominarkersunnik, umættivsigullo tuksiaritse Ná-
lekamut. 17 Tamásalo pirsartækesse, okallugángauseloneet,
sullirsarángauseloneet, tamakko tamása pirsartarsigik Nále-
kab Iesusib akkane, Gudemullo Atátamullo kujatitse tauna
pirsutigællugo.

(Epistel am 6. Sontage nach Epiph.)

18 Uviglit okkorse! Uvisse náleksigik Nálekame, taima
illuarkemet. 19 Nulliaglit okkorse! Nulliesse assæniarsigik,
kenningakennaselo taukkonunga. 20 Merdlertut okkorse!
Angæjokesse náleksigik tamannik, tamanna Nálekab illuari-
mago. 21 Angæjokáit okkorse! Kittornesse ningeksáisseng-
ilesse (illuangitsomik) nikkarsungorkonnagit. 22 Kivget ok-
korse! Nálekesse nunamétut náleksigik tamannik; kissienne
kivgartorkennase taimaitsũrsárluse innuinnarnut illuarekolluse,
Gudemulle nálengniarluse, umættivsigullo illomórluse. 23 Ta-
másalo sullirsesse nãniarsigik umættivsigut kajumikluse, sórdlo
Nálekamut, innungnullo sórdlo pinnase. 24 Illissimagitselo,
Nálekamit pissægause akkiksamik kingorngursæksamik; Ná-
legak Kristuse kivgartorbigigaussiuk. 25 Illueitsulliartorle
pinekaromárpok illueitsullirsenne pirsutigællugit, innungnik
nellinginarsiornarmet.

KAP. IV.

Nálekello okaukiksárpei; kujumiksárpei tuksiartuinnarkollugit, miannersorkollugillo sakkirsarángætta okallugángættalo. Aglekkenne makko nauei.

Náleket okkorse! Kivgesse nămaktomik illuartomiglo pirsarsigik, illissimagitselo, illivsesŏg Nálegakarmigause killangme.
2 Kassunnase tuksiartaritse, taimailiortarluselo pigáritse, kujaniarluselo;
3 Uaguttŏg tappulluta tuksiuniarsigut, Gúdib arvkotiksarsiortekolluta okalluktungortekolluta okautsinnik Kristusib nællunartuanik, tamannatŏg pivlugo kellersorsimaggama;
4 Nællunǽrnekarkollugit okautigirsæksakka.
5 Illissimarsuttut illivluse sakkiuaritse, illagingisesse pivlugit, udlullo attorluarniarsigik.
6 Nungulluse okausekartaritse tussarnersunnik, tarrajorsimarsuttun-étunnik, siunekarkolluse akkirsútiksauvsinik tamannut.

7 Uanga kannongérsutsimnik unnibkáutsomárpăse tamannik Tichikusib, assærsab kattengutib, kivgariksúblo kivgakattimalo Nálekame;
8 Tauna illivsenut aulartikiga, taursomunga missiligiartorkogause kannongétose, umættisselo tupedlersárkollugit taursomunga;
9 Taursomungalo aiparitipara Onesimuse, illomórtok assærsak kattengut, ekkardlivse illǽt. Taukkoa unnibkáutsomárpăse tamannik uagutine pirsartunnik.
10 Aristarkusib, kellersorsimakama innúlluarkoăse; Markusiblo, Barnabasib igdloǽtta, tauna pivlugo innérnekartose; ornikpasse illæksiariniarsiuk.
11 Iesusiblo, Iustusemik attiglúb, terssa kippinekartut illéisa. Taukkoinnait ikkiortigăkka Gudib nálegauvia pivlugo, taukkolo tupedlersautigisimalerikka.
12 Innúlluarkoăse Epafrasib, ekkardlivse illǽtta, Kristusib kivgǽtta; taursomalo sorarunnase tuksiuniarpăse, illuartuinarluse aulaiængorkolluse, Gudiblo pekkorsei tamása piniarluarkollussigik.
13 Tauname unnersiutigăra piniarkiksængărtok pivluse, pivlugillo Laodizæamiut Hierapo-

limiullo. 14 Lukasib kaitsorsairsúb assærsab innúlluarkoãse,
Demasiblo. 15 Kattengutigeet Laodizeamétut innúlluarlit,
Nimfaselo, illageello iglokattei. 16 Aglekello makko illivse
attuarérussigik, tava attuartiniarmigissigiktõg illageeksunnut
Laodizeamétunnut; illivsesõg attuarkollussigik Laodizeamit
pirsut. 17 Archippuselo okarbigissiuk imænna: Piniagæk-
set, Nálekab pekkorsa illingnut, piniarkiksarniaruk nãmaksi-
niarkollugo.

18 Innúlluarkorsiungatõg nangminek agleklunga uanga
Pauluse. Parnãrusimarsunga erkairsariniarsinga. Saimaune-
kartuinaritse. Illomut.

Kolossamiunnut makko agleksimarsut Rommit, Tichikusib
Onesimusiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut saimaukoei Gudemut, kujarsútigællugillo ajunginerárpei Paulusib.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut
Tessalonikamiunnut Gudeme Atátame, Nálekamelo Iesuse
Kristuseme. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib
saimaulisse erkiksisilluselo!

2 Gudemut uagut kujarsútigituinarpause tamause, tuk-
siartaráŋgautalo sorarunnase erkainiarpause. 3 Erkaitsuinar-
iauvuttõg piniakesse opernermik, sullirsesselo assænermik,
sorajuirsuserselo nerriungnermik, terssa Nálegarput Iesuse
Kristuse tunnárituinaraussiuk, Gudib Atátautalo kéŋætta sáne.

4 Merssa, assærset kattengutigeet, Gudib assærseiá! illissimavogut kennersimarsusivsinik. 5 Okautsillo tussarnersut, okautigirsauvut, okauseenartun-ésimangimætta illivsenut, pikkunartóvlutigle, Annernermelo ajunginerme illomórnartóvlutik, sórdlotõg illivse illissimagaussigut, kannok illiortogut pivluse akkornauvsinétilluta. 6 Uagutinullo Nálekamullo mallingniktungorsimavose, umnillo nagliungărtose okautsit tussarnersut nálekisse tipeitsursusekarluse Annernermit ajunginermit pirsomik. 7 Taimainause malligæksængorsimavose opertunnut tamannut Mazedoniamiunnullo Achajamiunnullo; 8 Mazedoniamiulle Achajamiullo kissimik illivsenit tussaumangikalloareit Nálekab okausee, tamannele tussaumauættõg opersuserse Gudemut, taimaitomik okariakangilagut pivluse. 9 Taukkoa nangminek uautinut okautigirsarmasse, kannok aktigirsomik illivse nálekivsigut, kannorlo Gudemut sáluarsimarsose tunnullugit Gudiúngitsut, merssa nálekomagaussiuk tokkosuitsok Gudeviúrsok. 10 Erneralo nerriugællugo killangmit, tokkorsunnit makkitita, terssa Iesuse, annaursirserput kammaumit piomártuksamit.

KAP. II.

Akkornánnétilkune kannok illiortum unnerpok; Gudemut ama kujarsútigei; ornikomaulugil kajumikpok.

Illivse nangminek, assærset kattengutigeet, illissimavose pirsusivtinik illivsenut, assuleenak pisimangimet; 2 Umnillo nagliuktitáugadlartogut mittegáugadlarlutalo Filippime, sórdlo nællungilarse; taimaitorle tipeitsuktóursogut, Guderput tettigællugo, okautsit tussarnersut Gudemik okautigiomagautigik illivsenut, akkerartornekangărluta aglæt. 3 Merssa okaukiksarause tammartangitsogut, illueinatalo pekkoserlugatalo. 4 Kissienne sórdlo Gudib illomórtilluta okalluktigimattigut okautsinnik tussarnersunnik, taima okalluktarpogut, innuinnarnut illuarekolluta piniængikalloarpogut, Gudemulle umættivtinik illissimarsomut. 5 Mannigouniartainartutut okause-

kangisainarauta illissimauaussigut, tukkoitsóngitsoguttõg; Gu-
dib nællungilätigut. 6 Nálekotóniængitsoguttõg innungnut,
illivsenullòneet adlennulloneet. 7 Umnillo Kristusib aularti-
teisut piksakarbigiginnaugalloarivse, angæjokáursuttulle illiv-
luta neijorivse, sórdlo anánab milluktitsirsúb kittornenne pauv-
kirsarei. 8 Taima allianaigigivse umættivsigut, pitseriartog-
uttõg, Gudib okauseenik pekkartitsukluse, amatõg innúnerput
aglæt erdligiomannago pivluse; terssa, assæniktungorsimag-
auta illivsenik. 9 Assærset kattengutigeet, erkairsarpesseme
sullirsaùvut piniakauvullo, merssa udlullo unnuello tappullugit
sennachviniarauta, illivse piksakarbigiomannase; taimailutalo
okautsinnik tussarnersunnik Gudemik okalluktuartogut akkor-
nauvsine. 10 Terssa illivse nællungilarse, Gudiblo nællungi-
nia, kannok ivlernarluta, illuarlutalo, arksoarnaitsóvlutalo
neijorause illivse opertòursose. 11 Illissimagioseső̃g, nungul-
luse okaukiksarause tupedlersárluselo, sórdlo atátab kittor-
nenne pirsarei. 12 Okaukivselo, Gudib kénætta sáne sakkil-
luarkolluse, taursoma kákomasse nálegauviminut ussornarsu-
siminullo. 13 Taimaitomiktõg sorarata Gude kutsauvigirsar-
arput, Gudib okausee uautinit pirsarausigik, taimane nálekaus-
sigut, innungnut okauseritinnagit, Gudemulle okauseritillugit,
illomuttõg taimaimætta; tauna pikkunartorsógioktõg illuvsine,
operause. 14 Illivsele, assærset kattengutigeet, malliksima-
lerpesse Gudib illageeksei Iudæamiut, Kristuse Iesusemétut,
merssa taima nagliuktinekarauseső̃g ekkardlivsinit, sórdlo
taivkoa Iudinnit. 15 Taukkoalo Nálegak Iesuse tokkokæt,
Profetittiglo aglæt, uaguttõg mallidláriätigut, Gudiblo merssa
illuaringilei, arksoardlersógiputtõg innungnik tamannik; 16
Uautiniktõg okallukorsinginirsut nællursunnut, pidluarkonnagit;
taimailutik ajortittik illævlugit pirsaraut tamattigut; merssa
kammautib pidlárkajalermattik.

17 Uagulle, assærset kattengutigeet, sivissómik kénarsingi-
kadlarause, umnit umættivtinik neijorluse, pingärtomik tava
tuoviorniarkerssogut kénarsiomauluse kepperingärluta. 18 Tai-

maitomik uagut kavseenik ornikomarsaralloarivse, nanga Pau-
luse angnerrúrsomik, tornársúble arvsiarătigut. 19 Kiname
nerriutigællugolo, tipeitsutigællugolo, pinnersautigællugolo us-
sorsitsautigirsarărput? Illivsesŏg taimaitoringinerpause Ná-
legauta Iesusib Kristusib kénætta sáne tikkibiksane? 20 Il-
livseme merssa ussorsitsautigælluselo tipeitsutigáuse.

KAP. III.

Paulusib Tessalonikamiut issumagilluarpei, tuksiullugit.

Taimaitomik késa kippillerauta, illuarărput kissingorokolluta
Ateneme. 2 Kattengupullo Timoteuse, Gudib kivga, okaut-
sillo tussarnersut Kristusemik pivlugit ikkiortingoarput, aular-
tiparput, nekkursektitsartorkolluse kajumiksárkolluselo, oper-
luarsinnarkolluse; 3 Nikkarsungortokarkonnase nagliung-
nartunnit tamakkonanga; taimaitunnut pekkorsáursogut illis-
simagaussigut. 4 Uagullo neijorause taima okarbigigadlar-
pause, nagliungnartokaissirsogut unnerluta, mănalo taimaisi-
marsok illissimauarse. 5 Taimaitomik kipperirsarause, (Ti-
moteusemik) aulartitsirsunga, opersusivsinik tussaromagama,
ursséirsartúbloneet urssersimasuginerluse, illivsenullo piniarsu-
serput assuleenængorsugællugo. 6 Mănale illivsenit Timoteu-
sib tikkimattigut, unnibkáullutalo opersusivsinik assænirsusiv-
siniglo, issumagilluartaraussigullo, uautinullo kajungerluse-
gŏg tekkojomauluta, sórdlo uaguttŏg illivsenut. 7 Taimaito-
mik, assærset kattengutigeet, opersuserse pivlugo tupedliutigi-
lerpause, tamannik tujomilersilluta nagliuktillutalo. 8 Mă-
name innúlerkikpogut, illivse aulaiængersimagause Nálekame.
9 Sumingme Gude kutsauvigiginnauarput pivluse, taimaito-
mik tipeitsungnartokangărauta illivsenit Gudivta kénætta
sáne? 10 Udlullo unnuello tappillugit kenungărpogut, tek-
kojomauluse kénarsiomagause, opersuserselo sulle nămangipet,
nămaktiniaromaulugo. 11 Taursomale, Gudib Atátauta, Ná-
legautalo Iesusib Kristusib arvkotiksarsiorlissigut illivsenut.

12 Illivsele Nálekab agdliartortillisse, assakattigeeksilluselo nāmaktomik, tamannullo (assæniktungortillisse) sórdlo uagut-tōg illivsenut pirsarpogut; 13 Umættisse nekkursektinekar-kollugit arksoarnaikollugit illuarnermik Gudemut Atátautinullo, Nálegarput Iesuse Kristuse tikkitserlugo, ivlernarsarsimarsor-tænne illagællugit.

KAP. IV.

Ivlernartomik sakkilluarkoei, assakattigeeksuarkollugillo; ajokærsorpei tokkorsunnik umaromártunnik.

(Epistel am 2. Sontage in der Fasten, Remin.)

Amalo, assærset kattengutigeet, uagut kenuvigælluselo kaju-miksarpause Nálekame Iesuseme, nāmaksilluariartorkolluse, uautinit merssa tussarsimagause, kannok sakkiuariakarause Gudib illuarirsanik. 2 Illissimavoseme, kannongétunnik in-neitsissekartinause Nálekamit Iesusemit. 3 Terssávorle Gu-dib pekkorsa, ivlernarkolluse, uersainermullo pekkonnase. 4 Tamauselo ingmikórtarluse timisse párilluarniaissauesse, ivlernartuinnarkollugit; 5 Nællursuttullo, Gudemik illissi-mangitsutut, peteitsulliaissengilase. 6 Illauvsiniglo illueit-sulliartokaissengilak, niuvertarángauseloneet, pekkoserlukto-kaissengilak kattenguminut; Nálegak merssa akkingersirsor-sómet tamakko tamása pivlugit, taima okarbigigadlarause nar-kiksoradlarluselo. 7 Gudib kákungimattigut maujungnartul-liarkolluta, ivlernarsekollutale. 8 Taimaimet tamattominga assiginnairsúb, innuit pingikalloarpei, Gudele assiginnarpa, illivsenut tunniursirsok annernerminik.

9 Assænermigle kattengutinnut aglekbigirsariakangilase, illivse nangminek Gudemit ajokærsorsimagause assakattigeeng nermik illivsenik. 10 Taimailiortarpesseső̄g tamása katteng-utigeet, Mazedoniamétut tamanne. Okaukiksarpausele, assær-set kattengutigeet, nāmaksilluariartorkolluse; 11 Innerilluar-iartoritselo piueitsóvluse, piniagæksesselo nāniarsigik, ark-

sauvsiniglo sennachviniarluse pigitse, sórdlo uagut pekkoniar-
ivse; 12 Sakkilluarniarkolluse illagingisautinut, taukkoalo-
neet illæt piksarsivigekonnaśsiuk.

(Epistel am 25. Sontage nach Trinit.)

13 Assærset kattenguligeet, sinnikpãrtunnigle nællokungi-
lause, allieisukonnase adlettut nerriugirsæksakangitsuttut.
14 Merssa Iesusemik tokkosimarsomik, (tokkorsunnillo) mak-
kisimarsomik operuta, Gudib tava Iesuseme sinniviksut illag-
ititsomariei taursomunga. 15 Okaupauseme Nálekab okau-
sianik imaitomik: umnit uagut innuvluta amigarkógalloaruta
Nálegak tikkipet, sinniviksut ingiaissengilauvut; 16 Nálegak
merssa nangminek, Gudib Engeleesa nálegaunerǽt kardlor-
taursirsartok nippersoalingmik aiparællugo, akkaromáriok kil-
langmit, Kristusemelo tokkorsut makkekäissaput. 17 King-
orna uaguttõg, sulle amigarkóvluta innúrsogut, ivko illagæl-
lugit aularunekaromárpogut nuiettigut, Nálegak nellautsartorkol-
lugo sillame, taimalo Nálegak neijortuinalissauarput. 18 Okaut-
sinnik tamakkoninga tava tupedlersarkattigeengniaritse.

KAP. V.

*Kristusib tikkibiksa nællunakemet erkærkollugillo piginángor-
koei, Gudemullo illuartekollugit; agleket makko nãniarpei.*

(Epistel am 27. Sontage nach Trinit.)

Udlulle taivko nællunérkoteilloneet pivlugit, illivse assærset
kattengutigeet, aglekbigirsariakangilase. 2 Illivse nangminek
illissimalluarause, Nálekab udluksa tikkissammet, sórdlo tig-
liktok unnuame. 3 Imalo okalluleralloarpætta: erngumanar-
tokangilak erksinartokaranelo, asserornartúb tava terssang-
ainak tikkidláromárpei, sórdlo annernartúb ernisulersok tik-
kidlára; tavalo kemmãnauieissenginiput. 4 Illivsele, assærset
kattengutigeet, tãrmiójungnérpose, taimaitomik udluksab taur-
soma tigliktotut kanningäissengilãse. 5 Illivse tamause kau-
marsúb kittornarãse, udlúblo kittornarãse; uagut merssa

unnuabloneet tàrtùbloneet pigingilàtigut. 6 Taimaimet uagut sinnigiaurnata sórdlo adlet, erkomaniarlutale pissa sillatorsimaniarlutalo. 7 Sinniktut merssa sinniktarmætta unnuame, sillærunartomiglo immertut sillærotarmætta unnuame; 8 Uagulle udlúb kaumarsúb pigimattigut, erkomaniaissaugut, saigorsimauluta opernermik assænermiglo, niakorutekarlutalo nerriungnermik pidluarnartuksamik. 9 Gudib merssa pekkongimattigut kammaumut, pidluarnartorle pigituinarkoa uautinut Nálegautigut Iesuse Kristusekut; 10 Taivna tokkorsok pidluta, uautinut innúkattigekollune erkomatillutaloneet sinniktillutaloneet. 11 Taimaitomik kajumiksárkattigeengniaritse illuarsárkattigeengniarluselo; merssa taimailiortarauseme.

12 Inneniarpausele, assærset kattengutigeet, issumagissigik ajokærsortisse, pársirsesselo Nálekame, illivseniglo kajumiksáirsut; 13 Atárkivlugillo assængàrsigik, piniagæt perssakotigællugo, okauserlukbiginnagillo. 14 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, kiglormut piniartut tennerterniarsigik, nikkarsungortut tupedlersársigik, sengeetsut kammagekiksársigik, kammajuilluselo pigitse tamannut. 15 Missiksorniaritse, ajortomik akkiortokarkonnase aipaminut ajortulliartomut; nungullusele ajungirsútiksarsiniaritse illivsenut tamannullo. 16 Tipeitsuktuinaritse. 17 Sorarase tuksiaritse. 18 Pirsesse tamása kujarsútiginiarsigik, taima Gudib pekkomasse Kristuse Iesuseme. 19 Annernerúb pee attorungnærkussengilesse. 20 Erkotuksennik okalluktut assiginnariaurnassigik. 21 Tamásale missilingniarsigik, ajungitsorlo nungullugo pigituarsiuk. 22 Missiksoritse ajortuginekarkonnase sumigloneet. 23 Taursomale, Gudib! ullapisauteliksóursúb ajorungnærsillisse tamangoauvsigut, annernisselo, tarnisselo, timisselo tamakerlutik serniginekartuarlit, arksoarnaikollugit Nálegauta Iesusib Kristusib tikkibiksánut aglæt. 24 Illomóinnarpok ivna kákorsirserse, taursomatŏg taimaitungortitsomárpăse.

25 Assærset kattengutigeená, tuksiuniarsigut. 26 Kattengutigeet tamása innúlluarkosigik kunningmik illuartomik.

27 Nálegak pivlugo pekkoause agleket makko attuartekollugit kattengutigeenut illuartunnut tamannut. 28 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse. Illomut.

Agleket siudleet Tessalonikamiunnut agleksimaput Ateneme.

PAULUSIB AGLEGEISA

ARDLAIT TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut Paulusib kujarsútigei saimaunekaleriartormætta; tuksiupei.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut Tessalonikamiunnut, Gudeme Atátautine, Nálekamelo Iesuse Kristuseme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisillusel0.

(Epistel am 26. Sontage nach Trinit.)

3 Assærset kattengutigeet, pivluse Gudemut kujarsariakartuinarpogut, terssa illuarkau; opersuserse agdliartungārmet, nungullusel0 assakattigeeksuariartorause illivsenik; 4 Taimainause, uagut aglæt ussorsitsautigirsarause Gudib illageeksorirseinut, illællársinnarause opertuarauselo sumigloneet mallidlárnekarángause nagliuktinekarángauselo. 5 Tamannalo nællunærkotávok, Gude illuartomik ekkartóursissammet, illivselo piginángortuksængorkolluse Gudib nálegauvianut, tamannatōg pivlugo nagliuktinekarause. 6 Taima Gudib illuarigamiuk, nagliuktitsirsesse missigititarei nagliungnartomik akkiksénnik; 7 Illivsele nagliuktitáursose, nautiaut illæng-

**utillnta erkiksisitsomárpäse, Nálegak Iesuse erssillerpet kil-
langmit, Engelinne pirsársuit illagællugit. 8 Taursomalo
ingnermik ikkoelleksimarsomik pidlárомárpei Gudemik illissi-
maniængitsut, nálekomangitsullo okautsinnut tussarnersunnut
Nálegautinik Iesuse Kristusemik. 9 Taukkoa annernartor-
soarmik pidlárnekaissaput, asserornartorsoarmik näksaungit-
somik Nálekab kénánit, pirsauneranillo ussornartorsoarmit;
10 Terssa kakkugo tikkipet ussornarsivlune illuartitenne piv-
lugit, tupingnartorsóvlunelo opertut tamása pirsútigællugit.
Merssa udluksak tauna pivlugo okautsivut illivsenut, operisi-
mauesse. 11 Taimaitomiktõg tuksiutuinarpause, Gudivta
pirsuksængortekolluse kákorsúmut tamattomunga, ajungitsullo
illuarirsenne tamása namaksiniarkollugit operdluartekolluselo
pirsaunerminik. 12 Nálegauta Iesusib Kristusib akka ussori-
nekarkollugo illivsinelo taursomane Gudivta Nálekablo Iesusib
Kristusib saimauneranik.**

KAP. II.

*Kristuse tikkiisinnago asserorsairsokaromárpog-õg; illageeksut
tipeitsutigællugillo okaukiksárpei aulaiængerkollugit.*

**Nálegautale Iesusib Kristusib tikkibiksa pivlugo, taursomung-
alo kattissimaiartorsusiksarpullo pivlugo, inneppause, kat-
tengutivut. 2 Nekkimajarsungortekonnase issumauvsinik, an-
nilártekonnaselo annernermulloneet, okautsinnulloneet agle-
kennulloneet uautinit pisugirsennut, Kristusib udloa nedliut-
sungnarsirsomik unnersunnut. 3 Kimulloneet seglokittarkus-
sengilase suulloneet pivlugit; nedliutikadlaissengimet, oper-
ungnærnek pingikadlarpet, sakkomingikadlarpello innuk ajor-
toliksoak, tamerssa kittornak tammartuksak; 4 Terssávomme
arksoardlersok, nálegauniartorlo tamannut, Gudemik náleng-
nekarbianigloneet tairsamut, Gudiblo igloánut aglæt ingitsar-
torpok, Gudesut illivlune, ingminiglo Gudiótillune. 5 Erkai-
niængilissiuk, tamattominga okarbigigivse neijoradlarause?**

6 Nedliutingirsútalo illissimauarse, merssa taivna sakkomeriartussammet nedliubigirsamigut. 7 Mānakullo aglæt illueitsulliarnek pillerigalloarkau angiortokut, kissienne sakkomerseilirsok pæradlaissavok. 8 Illueitsulliartorlo tava sakkomeromárpok; tauna Nálekab asseroromárpa kannerme annerneranik, nungulluinaissaualo sakkomeriartorlune tikkikune; 9 Taivnale (illueitsulliartok) sakkomilissavok nellinginarnik pikkunartullirsennik, nællunærkotinniglo, ussornartullirsenniglo opernaitsunnik, tornársúb pilleenik. 10 Tamanniglo pekkoserlutekarlune illueitsulliartitsomárpei tammartuksáursut; terssa piæt, opernartok assæniæaginamiko, pidluarkonnatik tamattominga. 11 Tamanna pivlugo Gudib tammarnartorsuit pekkussauei taukkonunga, opernaitsut operekollugit; 12 Ekkartóunekarkollugit tamása seglosuirsúmik operiningitsut, illueitsorle nuennerællugo.

13 Uagulle Gudemut kujarsariakartuinarpogut pivluse, kattengutigeená, Nálekab assærsei! Issoanit Gudib kennermasse pidluartungorkolluse, Annernerúb ajorungnærsitsineranik, opernermiglo seglosuirsúmut; 14 Taimaitomut merssa kákoāse okautsinnik tussarnersunnik okautigirsautinik, ussornartorsoarmik pigirsængorkolluse Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 15 Taimaitomik māna, assærset kattengutigeet, aulaiængeritse ipperarnauærlugillo illerkoriksut, illivsenut ajokærsútiginekartut, okautsivtinigloneet aglekautinigloneet. 16 Taursomale, Nálegauta Iesusib Kristusib, Gudivtalo Atátautalo, assagamissigut, saimaunnerminiglo tupedlersautiksakartinamissigut nāksaungitsomik, nerriugirsæksakartillutalo ajungitsomik. 17 Umættisse tava kajumiksárligit, nekkursektillutelo ajokærsútigirsennut ajungitsullirsennullo tamannut.

KAP. III.

Tuksiukovok taukkonunga; sakkilluarkollugit sennachviniarkoei, illuartut mallikollugit. Agleket makko nãniarpei.

Amatõg okkorse, assærset kattengutigeet, tuksiuniarsigut, Nálekab okausee okautiginekariartorkollugit tamannut, nálengnekarkollugillo, sórdlo illivsine. 2 Uagullo annengnekarkolluta ivkonanga innungnit innarluktunnit ajortorsoarnillo; tamakæratik operdluarsusekarmætta. 3 Nálegarle illomortóvok, taursoma nekkursektissauãse sernigissevluselo ajortomit. 4 Uagulle issumakarbigáuse Nálekame, illivsenut pekkorsauvut nálektugællugit, náleissæsugællugillo. 5 Nálekable umættisse nálektungortilligit Gudib assænirsusianut, Kristusiblo kammajuirsusianut.

6 Uagulle, assærset kattengutigeet, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane okauniarpause, illagissærsiuk kattengut nellinginak sakkilluangitsok, nálekomangitsorlo ajokærsúmut uagutinit pirsomut. 7 Illissimavoseme, kannok illivluse mallissægaussigut; uagut merssa illueitsulliængitsogut akkornauvsine; 8 Taimatõg akkekangitsomik timmiursartorbigingikivseloneet uagut, udlullo unnuello nungullugit sennachviniartogut erdlokivluta piniartarlutalo, illarse piksakarbigiomanginautigo. 9 Umnit taima piginnagalloartogut, kissienne illivsenut malligæksaritiniarauta taimailiortogut, mallekolluta. 10 Neijortillusselo okaukivse imænna: kinaloneet sulliniaromangitsok, nerrissenginioktõg. 11 Merssa illæsse tussaumagautigik sakkilluangitsorsuit, sulliniaromangitsunõg, pillirsarlutiglo pekkorsarinekangitsunnik. 12 Taimaitulle, Nálegarput Iesuse Kristuse pivlugo, inneniarlugillo okaukiksárpauvut, sulliniarkollugit piueilutik, nerrirsæksarsiorkollugillo nangminertugæksamingnik. 13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kassussennase ajungitsulliaritse. 14 Okautsivtinulle nálengitsokarpet, tauna nællunærsiuk aglekluse uautinut, kemmeklugolo allarsiuk

pakkaitsekollugo. 15 Kissiennele kingarirsariaurnago, okau-
kiksárniarsiugle sórdlo kattengutiginekartok. 16 Nálekable
ullapisauteliksóursúb tunnitsuinarlisse ullapisaumik tamannik.
Nálekab illagillisse támause!

17 Innúlluarkorsiunga nangminek agleklunga uanga Pau-
luse; aglekakka nungullugit taima nællunærkoserlugit pirsar-
pakka; taimalo aglektaraunga. 18 Nálegauta Iesusib Kristu-
sib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

Ardlait makko Tessalonikamiunnut aglegáput Atenemit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

*Ajokærsoinerdluktut Paulusib arksoarekoei; Timoteuse ajo-
kærsorpa kannok illioriakarmet inneitsissit pivlugit; oper-
luarnermik sorarkungila.*

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib Annaursirsivta
Nálekablo Iesusib Kristusib nerriugirsauta pekkorsanik;
2 Timoteusemut illomórtomut ernersiamnut opernerme, pillit
saimaunek, nákiningnerlo, ullapisaullo Gudemit Atátautinit,
Nálegautinillo Iesuse Kristusemit!

3 Taimane Mazedoniamut aulalerama, okaukivkit Efesuse-
métuarkollutit, innerterkollugillo illéit, ajokærsútekarkonnagit
adlamik. 4 Nálengniarkonnagillo okalluktuapillungnut, okau-
serinekartunnullo ekkardlereenik kingudlereeksunnik, tamak-
koa sorarnængimætta, appersútiksakarnartóvlutiglo sakkitsau-

tiksennik, illuarsautiksaungimættalo opernerme Gudib pekor-
sáne. 5 Inneitsissille nællunærutigirsæt angnek terssa imai-
pok: assæningnek umamit ivlernartomit, issumamillo illuarto-
mit, opernermillo illomórtomit. 6 Tamakko ipperarpeit illéisa,
sálerlutiglo okautsinnut piungitsunnut; 7 Ajokærsoirsójoma-
tógamik aglekennik inneitsissinnik, siunekarnagillo okautsissig-
loneet okautigirsettigloneet. 8 Inneitsissille illissimauauvut
ajungitsorsóursut, attorluarpattigik innuit; 9 Illissimagiættõg,
inneitsissit tunniusimangimætta illuartunnut, illueitsunnulle, Gu-
demut nálengitsunnut ajortulliartunnullo, ivlernaitsunnullo, kok-
sellaitsunnullo, tokkotsirsunnullo angumingnik arngnamingniglo,
innungærsunnullo. 10 Uersairsunnullo, kiglormut piniartun-
nullo, innungnik tigliktunnullo, seglutóursoarnullo, angernerd-
luktunnullo, adlennullo arksoarnartunnut ajokærsúmut illuar-
tomut; 11 Terssa Evangeliume ussornartométomut, Gu-
dib pidluartóursúb pianut, issumagekorsáursomut uamnut.
12 Nálegarpullo Iesuse Kristuse kutsauvigãra nekkursekti-
manga, illomortorællungalo, kivgartóutekartimanga tamatto-
minga; 13 Merssa siornagut arksoardlersorsóursunga, ak-
kerartortóvlungalo milteklersorsóursunga; nákinekarpungale,
merssa siunekangikadlarama opersusekangikadlarlungalo tai-
mailliorama. 14 Pingãrnerrovlungale saimaukãnga Nálegauta,
opertillungalo assatillungalo Iesuse Kristusemut. 15 Mers-
same illomornartóvlune opernartóvok okausek nálegluariakar-
nek, imaitok; Kristuse Iesuse nunamut pimet, ajortuglit
pidluarsariartoruklugit, taukkonanga uanga sualungnerrúr-
sunga. 16 Taimaitomiglo merssa nákinekartunga, uamnut
angnerrúrsomik Iesuse Kristuse nællunæromamet kammajuir-
susiminik tamannik, malligæksængorkollunga opertortæksami-
nut nãksaungitsomut innursúmut. 17 Gudele, issukangitsor-
soak Nálegaunek, 'adlangojuitsok, erssingitsorlo, illissimarso-
tuarlo nálengnarsile ussornarsivlunelo issukaissengitsomut.
Illomut. 18 Pekkorsarle manna innersútigãra illingnut, er-
nera Timoteuseá, okautsit ivko, erkotukset pivlutit, malling-

niarkit ajugáuluarkollutit, 19 Opersusekarkollutillo paitsisaitsomiglo issumakarkollutit, tamanna illéisa ipperarsimamarssuk, operungnérlutiglo; 20 Taimaitut illagissimauækit Himenæusib Alexanderiblo, taukko tunniupækka tornársungmut, pidlárnekarkollugik, arksoardlerungnérkollugik.

KAP. II,

Malligækeamik pekkorsiok, angnerrúrsomik angutit arngnello malligækseinik.

Taimaimet māna okaukiksainiarpunga, adlennit tamannit imaitut piniarkārkorsarigaukit: kenúrsarnek, tuksiartarnek, tuksiursirsarnerlo, kujarsarnerlo pivlugit tamása innuit; 2 Nálegaunerillo nálegarsuillo pivlugittōg, erkiksivluta unnigluarlutalo innúlluarkolluta, Gude nálekluarlugo tamannik, piueilutalo. 3 Tamanna ajungimet illuarlunele Gudemut Annaursirsivtinut, 4 Taursoma pidluarkomagit innuit tamása, opernartomiglo illitsorillerkollugit. 5 Gude merssa attausióvok, attausiógioktōg innungnik saimaursængortitsirsok Gudemut, terssa Innuk Kristuse Iesuse; 6 Taivna ingminik tunniutok, tamása pissiarisuklugit; tamanna okautigirsáukollugo nedliutekorsæksamine. 7 Tamáttominga uanga okallukorsávunga Apostelióvlunga, (merssa illomórlunga Kristuseme okallukpunga, seglunangalo,) nællursunnut ajokærsoirsókorsávunga, opernerme seglosuinermelo.

8 Tava māna pekkorsiunga: angutit tuksiartarkollugit tamanne, arksettiglo illuartut kodlarterlugit, ningeksusekaratik nekkimarsusekaratiglo. 9 Taimaitōg arngnet arssoarkollugit annorarsennik illuartunnik, iktorlutiglo illerkoriklutiglo, arssoarniarkonnagillo nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldemigloneet, sappangennigloneet, annorarsennigloneet erdlingnartorsoarnik; 10 Arngnettulle Gudemut nálengniartuttut illiorkollugit, ajungitsulliarnermik pirsarlutik. 11 Arngnak nungullune ajokærsornekarángame nippangerlune nálektuaissavok.

12 Arngnarle ajokærsoikungilara, uviminnuttōg nálegáuniarkunginiaratōg, náleinarlunele pisavok. 13 Ada merssa pingortisimakārmet, kingornalo Eva. 14 Adalo seglokittarnekangitsok, arngnarle seglokittarnekarame arksoarnalersok. 15 (Arngnelle) pidluarsomárput ernirsartaramik, opertuarunik kissienne, assæniktuarlutiglo, ivlernartuarlutiglo, illerkoriklutiglo pitsuarunik.

KAP. III.

Pellessiunerit, ajokærsoirsullo ikkiorteisa piniagækseit malligækseillo nællunárpei.

Illomut terssa opernartóvok: Illageenut pellessiúnerrojomarsok, tauna piomarsóvok pirsarialiksoarmik sullirsæksamik. 2 Taimaimet pellessiunek nungullune arksoarnaitsóussavok, attauseenarmik nulliakaissevlune, kajumiktóvlune, sillakartarlunelo, illerkoriklunelo, sinniktarkorsirsóvlunelo, ajokærsoiluartóvlunelo; 3 Immerajuktorsónanelo sillærunartomik, unnattairsarajuktónanelo, innárluktulliartónanelo; innuksiarnersóvlunele pisavok, akkerartorajuktónanelo, erdliktónanelo; 4 Innukotiminik pársilluartovlune, kittornakarniartóvlunelo nálektunnik illerkoriksunniglo. 5 Innukotiminigle kinaloneet pársilluarnek nællursógune, kannongme tava Gudib illageeksei párissennerpagit? 6 Opillerdlāngóussengilak, makkitalerkennavok, arksoardlersúblo arksoarissæsugællugo. 7 Unnersiutiginekaissægiorle opingitsunnit assimétunnit, kakkejardlersúb passiklerkonnago nappitekonnagolo. 8 Taimatōg illageeksut kivgeit peteijuissaput; marlungnik okkakaratik, Weinemik immerajuktorsónatiglo, innárluktulliartónatiglo; 9 Opernerúble nællunartua torkorterlugo pissauæt issumame illuartome. 10 Taimaitulle missilikkārlugit pirsariakaradlariok, kingorna tava kivgartorlit, arksoarnaikunik. 11 Taimatōg taukkoa nulleet peteijuissaput, kakkejardlersónatik, sillakartarlutigle, tamanniglo illomórtarlutik. 12 Illageeksullo

kivgeit nungullutik attauseenarmik nulliakaissapat, pársillu-
aissevlutiglo kittornamingnik innukotimingniglo. 13 Kivgar-
torluartulle, ingmingnut pidluautiksarsiorarant ajungitsorsoar-
mik, angisómiglo tipeitsutiksarsivlutik opernerme Kristuse
Iesusemut. 14 Tamakkoninga aglekbigágit, orninæsuaissæ-
sugællutillo; 15 Mullugalloarumale, illissimakollutit kannok
illivlutit sakkiuariakarauit Gudib igloane; terssa Gudib tok-
kosuitsúb illageeksei, opernartúb sukka, aulaiaitsorlo tungau-
via kollarnaitsomik.

16 Tussaumarsaulunelo angekau, Gudemut nálektut oper-
irsæksæt, terssa imaitok: Gude innungorsimaulune erssersi-
mavok, illuartónerarnekarlune Annernermit, tekkotillunelo
Engelinnut, okautávlunelo nællursunnut, operbigirsávlunelo
nuname kangattartitávlunelo ussornartorsoarmut.

KAP. IV.

*Ajokærsoinerdluktokaissavong-ōg udlunne kingudlerne; Timo-
teuse illomórtuarkoa.*

Annernerle nevsujailuarpok, udlunne kingudliksenne illéit
operungnæromárpung-ōg, nálekomárlutiglo annernernut seg-
lokittairsunnut, tornársuillo ajokærsúteinut; 2 Terssa imai-
tunnut: ajungitsūrsártunnut seglovlutik okausekartunnut is-
sumamikullo taukkoa nællunærkotsernekartut óusimarsomik.
3 Nulliareekarkorsingitsullo, nerrekorsingitsullo nekkiksennik,
illéinik merssa Gudib pingortiteinik kujanartunnik oper*tunne*
illissimarsunnelo opernartomik. 4 Gudib pingortitei tamar-
mik ajungimætta, nachonartokangilarlo kujanermik attoreine.
5 Nachonarungnærmætta Gudib okauseenik tuksiaumiglo.
6 Tamattominga kattengutigeet ajokærsortarukit, tava Iesu-
sib Kristusib kivgarilluaromárpātit, innurorsársimarsotit oper-
nartunnut okautsinnut, illuartunnullo ajokærsútinnut, taukko
nálektuinaraukit. 7 Illueitsulle okalluktuapilluillo attungitsut
ingalengniarkit. Gudemulle nálengnermik illingnik sungiusar-

niarit. 8 Merssa timmemik sungiusainek attorkaivsängimet, Gudemulle náleksusek attortuksávok tamannut, unnersóute-liksóvlunelo innursúmik mänakun-étomik nedliutuksamiglo. 9 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok, okausióvlunelo náleglnariakarnek. 10 Taimaitomiglo piniagæksakariog-uttög, mittengnekarlutalo, tettigisimagautigo Gude tokkosuit-sok, tauna annaursirsigæt innuit tamarmik, angnerrúrsomigle opertut. 11 Tamattominga okaursivlutillo ajokærsoiniarkeet.

12 Illingnik nachorsokarnauærile innusukauit; opertun-nulle malligæksauniarna okautsinnik, sakkiuarnermiglo, as-sænermiglo, annernermiglo, operluarnermiglo, peteijuiner-miglo. 13 Okautsit attuarkiksarniarkit, okaursiniarkiksarlu-tillo, ajokærsoiniarkiksarlutillo, tikkitserlunga. 14 Issuma-kærnauæruk tunnirsút saimaunartok, illingnut tunniusimarsok okautsinnik erkotuksennik, uttokaunerit arksamingnik patting-mattit. 15 Tamakko umamiugiiarkit, sulliariniarlugillo, ta-manne agdliartorsutsit mallungnarsekollugo, 16 Illingnik nangminek páriniarit, ajokærsúttög pivlugo; tamakkonunga sorarnauærit. Taimailiortaruit, illingnik nangminek tava pid-luartiniaromárpotit, nálektingniglo aglæt.

KAP. V.

Paulusib Timoteuse ajokærsorpa illioriakarsusianik uttokau-nerrúrsunnut, innusuktunnullo, uidlarnernullo, uttokauner-nullo.

Innutokak okauserlukbigissengilet, atátatulle illiorbigællugo okauniaruk, innusuktullo angutit kattengutitut; 2 Arngna-koeksello anánettut, innusuktullo arngnet kattengutitut illior-bigikit, nungullutit peteijuilutit. 3 Uidlarnerit, merssa uid-larnerróvluartut, atarkirsarniarkit. 4 Uidlarnekarpelle kittor-nalingmik erngoutalingmigloneet, (kittornet) taimaitut sung-iusaradlarlit angæjokáuniarnermik innukotimingnut, taimai-lutiglo angæjokættik akkillerluarlugit; tamanna ajungitsul-

liáumet, illuarkallunelo Gudeme. 5 Terssávorle uidlarnerróvluak, merssa kissimétungorlune Gude tettiginarsinnara, udlullo unnuello nāursarei sorarane tuksiarlune kenúvlunelo. 6 Peteitsulliarlunele innúrsok, tauna tokkungavok, naug innúgalloarlune. 7 Tamattomingatōg okaursiniarit, arksoarnaikollugit. 8 Nellinginable kialoneet illænne, angnerrúrsomiglo iglokattinne issumagingikunigit (innútikseinnik), tauna opersusekarungnærsimavok, ajornerrovlunelo nællursomit. 9 Uidlarnek kennigáussægune, nungullune okkiokarle 60 innornagit, attauseenarlo uvigigalloarællugo; 10 Unnersiutiginekaissægioktōg ajungitsulliarlarnermik; kittornennelo perrorsarsimagunigit, sinniktarkorsirsóvlunelo, illuartullo issigeit ubbarsimagunigit, ajorsartunnullo angæjokaursóvlunelo ajungitsuinarnik piniartarsimagune. 11 Uidlarnerille innusuktut allarkit (kivgartortungortiniarnagit); merssa peteilirsarángamik, Kristuse náleissérlugo, uvinnikomadlaraut tava; 12 Taimaitut arksoarnalerkaut, opernek siudlek sorarunamiko. 13 Tamanna tappullugo sulliniaromanginiputtōg, sakkeenarlutiglo pullartaraut iglunnut; sulliniængisinnarlutigle okallukpedláleriputtōg aglæt, allapernaitsóvlutiglo, okalluktarlutiglo pirsæksaungitsomik. 14 Taimaitomik uidlarnerit innusuktut uvinnikoakka, kittornartárkollugit, iglomingnik párirsæksakarkollugit, arksoardlerajuktok passikliutiksakarkonnago taukkonunga. 15 Illéit merssa kiglormut pisimamætta, tornársungmut sásimaulutik. 16 Opertorle, angulloneet arngnarloneet, uidlarnekarune, tauna issumaginiaissaua innútikseinik, *illageeksunnut* nagliutigekonnago; uidlarnerrovluartut nungullugit ajorsarkonnagit.

17 Uttokaunerit, piniagæksamingnik piniarkiksut, augoarbiginekangārillit, angnerrursomiglo sulliakartut okautsimnik ajokærsútinniglo. 18 Agleket imaimætta: Umingmak (suaursennik) tungmairsartok irvsarusissengilet; sennachvirsorlo akkilleriakarpok.

19 Uttokaunernik passikleromarsut operirsariaurnagit, kissienne narkiksoirsokarpet marlungnik pingasunnigloneet.

20 Ajortulliartut nungullugit pidlárlugit narkiksorkit tamása tussartillugit, adlettög erksekollugit. 21 Gudib, Nálekablo Iesusib Kristusib, Engelillo kenniket tekkoænne okaupagit, tamakko tamása nálekollugit, issumangniglo pinnatit, innuinnarnullo illuarekollutit sungoamigloneet piniaissengilatit. 22 Nellinginak erngerlugo arksængnik pattissengilet; illængukennektög adlet ajortullirseinut. Illingnik nangminek ivlernarsarniarit.

23 Immeenarmik immissærit, ingmangoamigle Weinemik immerit, nárdluktógauit, akkillekitsorlutillo nappartarauit.

24 Innuit illéisa ajorteit mallungnaramik, erngerlutik ekkartóutiginekarsinnaput, illeille aitsait kingorna nællunarungnæraraut. 25 Taimatög illéisa ajungitsullirseit erngerlutik mallungnarkaut, adlelle umnit nællunaralloartut sakkomingissenginiput.

KAP. VI.

Kivget pivlugit ajokærsumik tunnia; Timoteuse illomórkoa, Gudemut nálengniarsinnarlune; pissórsuit ajokærsorkoei piniagækseinik. Agleket makko nāuei.

Kivgaináursut nungullutik atarkirsariuaissaueit nálekettik, Gudib akka ajokærsúllo mittautigirsængorkonnagik. 2 Opertunnigle nálegakartut, assiginnaissengileit taukko, pirsutekartugællutik kattengutigigamikik, pingärtomigle kivgartorbigilluaissaueit opertómætta assænartóvlutiglo, angæjokárigamikiglo. Taima ajokærsoilutillo kajumiksáiniarit.

3 Kinale adlamik ajokærsútekarune, Nálegautalo Iesusib Kristusib okausee pidluarnartuglit nálektuangikunigit, ajokærsúllo Gudemut nálekorsirsok pinnago; 4 Tauna makkitakau illissimarsosuginermit, umnit nællursóvlune, sakkitsairsarlunelo appersútinnik okautsinniglo piungitsunnik; taukkonangalo pirsaraut kenninganek, sakkitsaunerlo, mittengnerlo, issuma-

pillungnerlo illaminut. 5 Akkioreengnerlo, terssa taimaitorsómætta innuit, asserorsimarsunnik issumaglit, opernartokarungnérsinekartullo, issumakaramik, Gudemut nálengnek pekkarbiósugællugo. Taimaitorsuit ingalekit. 6 Gudemulle nálektok, tunnirsúteilo nămagællugit, taivna perkotiksariksorsóvok. 7 Merssa sumigloneet pekkarata nunamut pisimavogut, nællunænginiok tava, sumigloneet pekkarata nunamétsungnélissægauta. 8 Nerrirsæksakarutale annoraksakarlutala, tamakko tava nămagittigik. 9 Pissórsoængoromarsut pirsarmætta urssernartunnut ningeaaullo, piomaningnerperksoarnullo siorngérunartunnut innarlungnartunnullo, taimaitut innungnik pisitsirsómætta asserornartorsoarmut tammarnartorsoarmullo. 10 Piomatónek næggoviómet ajortunnut tamannut: tamattomunga illeit kajumiksileramik, opersusek tammaiét, erdlokinartoperksuillo ingmingnut pisikeit. 11 Idlille, Gudemut pigirsáursongá, tamakko kemmeratiginiarkit; illuarnerle, Gudemullo nálengnek, opernerlo, assæningnerlo, issumagingnerlo, piueinerlo piniarsinnarkit. 12 Illungersoinnarnermik ajugauniarit operluarlutit, năksaungitsomiglo innursutiksarsiniarlutit, tamattomungalo kákosimagauit, angejárlutillo ajungitsomik nællunéjantekartotit, narkiksoirsut kavseet tussartillugit. 13 Gudib, tamannik umartitsirsúb, Kristusiblo Iesusib, Pontiuse Pilatusemut nællunéjaumik ajungitsomik okautiginiktúb kénætta sáne pekkoaukit. 14 Nálektuarkollugo pekkorsak, ivlernarlutit arksoarnaillutillo, Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksa nedliutserlugo; 15 Tamannalo nedliutekorsamigut nedliutissaua irvsoma pidluartóursúb ajugakangitsotuablo, nálegaunerit Nálegaunerætta, nálekello nálegætta; 16 (Taivnavomme) tokkosuitsotuak, kaumarsométorlo orningnek ajornartome, innuit tekkungisainægæt, tekkonerlo ajugæt; tauna nálengnarsillunelo nálegauniartuinarle năksaungitsomut. Illomut.

17 Pissórsuit sillame mattomanétut okauniarkit, makkitasŏkonnagit, peelloneet nungujarsut tettigekonnagit, Gudele

tokkosuitsok, tauna merssa tunnioráirsorsómet tamannik attugæksautinik; 18 Ajungitsulliarkollugit, pissórsoængorkollugit ajungitsullirsennik, erdliktókonnagit, augoarbiginikomakollugit; 19 Kattersoiniarkollugillo perkotiksamingnik nangminermingnik, torkortegæksennik nedliutuksamut, innursútiksarsekollugit nãksaungitsomik.

20 Oma Timoteuseá! Illingnut párekorsak torkorterluaruk, ingaleklugillo okautsit illueitsut attoriakangitsut, sakkitsautiginekartullo illissimanartũrsártut merssa seglutiginekartut. 21 Taimaitokartomik illeit unnermætta, operungnérlutiglo. Saimaukonekarkeet idlit. Illomut.

Sindleet makko Timoteusemut agleksimaput Laodizeamit iglorperksoavingnit Prigiame Pazasianame.

PAULUSIB AGLEGEI

ARDLAIT TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

Timoteuse Paulusib kajumiksarpa unaminik assænniktomik.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, okautigekollugo innursút Kristuse Iesusemétok. 2 Timoteusemut, assægsamnut ernersiamnut (pillit) saimaunek, nákinerlo, ullapisaullo Gudemit Atátamit, Kristuse Iesusemillo, Nálegantinit.

3 Gude kutsauvigära, kivgartorbigirsara siudlikka mallik-lugit issumamik ivlernartomik, sorarnanga idlit erkairsarig-

aukit, nungullunga tuksiursirsarángama, udlullo unnuello tap-
pullugit. 4 Kodlissillo erkairsarigaukit, kippillerkaunga tek-
kojomaulutit, tipeitsungălerkollunga. 5 Erkairsarigiara oper-
sutsit illomórtok, sórdlo siornágut ningiut Loide, arngnello
Eunike operkärtut, idlitsõg taimaitotit nællungilagit.

6 Tamanna pivlugo erkasiniarpagit, pikkoriksautigekollugo
Gudib tunnirsúta saimaunartok illungnétok, terssa arksamnik
pattikaukit. 7 Gudib merssa tunningimattigut annernermik
erksirsútelingmik, pirsautelingmigle, assæniktomiglo, illissi-
marsomiglo (annernekartikätigut).

8 Taimaitomik Nálegauta okausee iktorutigissengilettit,
uangaloneet parnărusimarsunga tauna pivlugo; uautulle nag-
liuksinnait okautsit tussarnersut pivlugit, Gude pirsæktütsir-
sigællugo; 9 Taursoma pidluartimattigut, illuartomiglo ká-
korsúmik kákolluta, sullirsauvut pirsutiginnagit, piomarsusi-
minigle saimaunerminiglo pigamissigut; merssa sillarsoa-
kangikadlarmet saimaursæksængortisimagauta Kristuse Iesu-
seme. 10 Mănakulle tamanna nællunæjarsimavok Annaur-
sirsivta Iesusib Kristusib erssiutágut, taursoma tokko pirsau-
tærotika, innursútiksamiglo năksaungitsomik sakkomersitsiok
Evangeliumekut; 11 Tamattomunga pekkorsávunga okal-
luktuksávlunga, Aposteliövlungalo, nællursunnullo ajokærsoir-
sóvlunga. 12 Tamannatõg pivlugo taima nagliuktaráunga,
kangusutigingilarale. Merssa operbigirsara illissimagauko,
nangănauæriungatõg, uamnut párekorsak sernigiginnaumago
udluksaminut aglæt.

13 Uamnit tussakettit ajokærsútiginarkit, terssa okautsit
pidluarnartuglit opernermik assænnermiglo Iesuse Kristuseme.
14 Ajungitsok illingnut párekorsak tamanna torkorterluaruk,
Annernek ajunginek illuvtinétok ikkiortigællugo.

15 Terssa illissimauet, Assiamiut tamarmik kemmekănga,
taukkoa illagægik Figelluse, Hermogeneselo. 16 Nálekab
nákinermik pirsarligit Onesiforusekut tamása, taursoma kab-
seenik tupedlersármanga, kanguginnangale uamnit kallim-

nersoarnik kellersugáursunga; 17 Rommulle pigame ujarkiksáránga nennivlungalo. 18 Kannoktŏg nákinekarle Nálekamit udluksame nedliutsomártome. Kannorlo aktigirsomik taursoma kivgartorbigimanga Efesuseme, idlit illissimalluarpet.

KAP. II.

Ajokærsorpa kannok illioriakarmet, kannorlo illioriakangimet.

Taimaitomik oma ernera, pirsársoængorit saimautekut Iesuse
Kristusemétokut. 2 Uamnillo tussakettit, narkiksoirsut kab-
seet tussartillugit, tamakko pisikit innungnut illomórtunnut,
adlenniktŏg ajokærsoinek ajungitsunnut. 3 Nagliuksinnait
tava ajungitsotut Iesusib Kristusib kivgatut. 4 Kivgartor-
luartúb nungullune adlet piniagæksaugalloet issumakérarei,
terssa illuarekollune kivgartorkorsirsiminut. 5 Ajugauniartorlo
illuartomik ajugauniangikune niakorusernekarnek ajorpok. 6
Nautsévilliortorle, nautsévingmik sennachviniarame, nungullune
náursut nerrekärlugit pissauei. Illingnut okautsikka nálekit.
7 Nálekable illissimanermik tunnissauätit tamanne. 8 Iesuse
Kristuse erkaumatuinnaruk, tokkorsunnit makkisimarsok,
Davib kinguarirsa, sórdlo Evangeliume okautigigauko; 9
Tamanna pivlugo nagliukáunga, kellersugáulunga aglæt, il-
lueitsulliartotut; Gudible okausee kellersugáungilet. 10 Tai-
maitomik nagliungnartut tamása attortarpakka illællárlunga,
kenniket pivlugit, taukkotŏg pidluautiksekollugit ussornarto-
mik näksaungitsomik Iesuse Kristusemit. 11 Illomórnartóv-
lune opernartóvok terssa: Illagællugo tokkoguta, umarkat-
tigiomáriarputtŏg. 12 Illællárluta nagliukuta, nálegaukattigio-
máriarputtŏg. Misserratiginikuta, misserratigiomáriätiguttŏg.
13 Umnit uagut opingikalloaruta, tauna illomórtuarpok, ing-
minik misserratiginek ajorpok.

14 Tamattominga tava erkasiniarkit, narkiksoilutit Nálekab kénætta sáne, okauseenait pivlugit sakkitsaikonnagit, piungi-

met tamanna, tussartullo kiglormut pirsutigirsaræt. 15 Piniarkiksarniarit, Gudemut illuarilluarkollutit, arksoarnaitsóvlutillo kivgarekollutit, okautsit opernartut nungullugit nămaktekollugit tamannut. 16 Ingalekille okautsit illueitsut piungitsut, taukkoa aksut nálekteilinarkemætta Gudemut. 17 Taukkoalo okauseet asseroiartorput soraratik, taimainipuktŏg Himenæuse Filetuselo. 18 Taukkoa opernartok tammaiæk, okarlutiglo, tokkorsunnit makkitsungnarsirsut unnerlugit, taimalo illéisa opersusiæt ajulersipæk. 19 Gudible tungauvigekorsa aulaiaitsok, sakkiksaungilak, imaitomiglo nakkittaruserslmavok: Pinne Nálekab illissarei; ama imalo: Kristusib akkanik taisirsúb illueitsut allarligit. 20 Iglomele angisóme pogutakararau Goldinnik, Silveniglo, ama kerssungniglo machenniglo aglæt, illeillo ussornartomut, illeille ussornaitsomut. 21 Taimaitomik ingminik pærsekorsok innungnit okkonanga, tauna ussornartuksængoromárpok, ivlernartungorlune, iglúb nálegánut attortóvlune, piginángorsimaulunelo ajungitsullirsennut tamannut. 22 Innusuktut kajungernereet kemmăratiginiarkit, illuarnerle, illomornerlo, assæningnerlo, erkiksinerlo piniarkit, illaksiniarlugillo tamása Nálegak tailugo tuksiartut umættimingnit illuartunnit. 23 Appersútille attoriakangitsut, illissimarsútiginekangitsullo ingalengniarkit, sakkitsautiksakainarnartut nællunginaukit. 24 Nálekable kivga sakkitsaigajuktorsóussengilak, tamannulle innuksiarnersóussavok, ajokærsoirsarlune kajumiklune; okausereetsulle piueilune koiægigiinnaulugit pissauei. 25 Kannilarlunelo ajokærsorniaissauei okausereetsut, Gudib mattoma kingorna tunnissæsugællugit sainiarsútiksamik, opernartomik illitsorillerkollugit; 26 Ama sillatortungorkollugit pærkollugit tornársúb parnărutelnit, taursoma merssa parnărsarmagit pekkorsaminut.

KAP. III.

Udlut nāgatiksseit okautigei, asserorsairsokaissammello; Timoteuse kajumiksárpa mallikollune, Gudiblo okausee aulaiængerbigekollugit.

Tamannale nællojungnæruk, udlunne kingudlerne erksinar-
torsoarnik nedliutekaissammet. 2 Merssa innúkaleromármet
ingmingnik sūsugirsunnik, tukkoitsunniglo, ussorsitsartunnik,
makkitasūnnik, mitteklersunnik, angæjokámingnut nálengit-
sunnik, kujangitsunnik, illueitsunnik. 3 Uttereetsunnik, is-
sumakærbiginingitsunnik, mamardlersunnik, peteitsunnik, piu-
eitsóngitsorsoarnik, angæjokáungitsunnik. 4 Unnerdluktunnik,
sillaitsunnik, angnerruniartunnik, taukkoa ikdligupilluit assæ-
nerroeit Gudemit; 5 Taimaitut Gudemut náleksusekartūr-
sáralloarput, illomóngitsorsóupulle; taukkotōg ingalekit. 6
Taukkoa illeit, tamattigut iglunnut pullarniartarput, arng-
nangoet pivlugillo aularupeit, ajortorsoarnik ullibkartut,
tamanniglo kajungersuseliksuit. 7 Soraratiglo illiniartūr-
sáralloarput, opernartomigle illissimanek ajulersinnarput.
8 Sórdlole Iannesib Iambresiblo Mosese arksoaræk, tai-
matōg taukkoa opernartok arksoarirsaræt; asserorsimarsun-
nik issumakarlutik innúgamik, pirsuksáunatiglo opernermut.
9 Késalé sorariakaissaput, sillærosimarsusiæt nællojung-
nærsissammet tamannut, sórdlo ivkoa piniarnerdlursusiæt.
10 Idlille tussarsimauettit ajokærsútigalo, illerkoralo, issumag-
alo, opersuseralo, issumagirsuseralo, assænirsuseralo, kam-
majuirsuseralo; 11 Kannorlo mallidlárlungalo nagliukti-
manga Antiochiamétillunga, Ikoniamelo Listramelo; kannor-
lo aktigirsut mallidlárnerit taimane attorsimagikka, tamakko-
nangale tamannit Nálekab annaukānga. 12 Tamarmiglo,
Gudemut náleklutik innúniaromarsut Iesuse Kristuseme, tauk-
koa nagliuktisimadláissaput. 13 Innuille ajortokullurksuit,
seglokittairsudlo ajoriartorsinnararaut, tammartitsirsarlutiglo

tammartinekartaraigiput. 14 Idlille sorarussærkit illiniaket-
tit illingnullo párekorset, merssa ajokærsortit nællunginauko.
15 Merdlertounernillo aglæt agleket illuartut illissimagau-
kit, taukkoa tava ajokærsorsinnaulutit illissimatisinnauātit pid-
luarkollutit opernermik Kristuse Iesusemut. 16 Agleket ta-
marmik Gudemit pisimarsut, attortuksáput ajokærsoinermut,
erkasitsinermullo, arkiksoinermullo, narkiksoinermullo, illuar-
titsinermullo; 17 Gudib innukta namaksinekaleriartorkollugo
piginángorkollugolo ajungitsullirsennut tamannut.

KAP. IV.

Timoteuse ajokærsoiluarkoa; siuniksaminik aglekpok kettul-lisimaulune; Timoteuse kákoa ingminut, adlenniglo pekkor-sútekarpok. Aglekenne makko nāniarpei.

Taimaitomik māna, Gudib, Nálegautalo Iesusib Kristusib,
tikkitsuksab sakkomersusiminik nálegauvingminiglo, innúr-
sunnik tokkungarsunniglo ekkartóursirsúb kénætta sáne okau-
niarpagit: 2 Okautsit okautigirsarigit, sorarussærlugit, kan-
nongétomigloneet nedliutokaránget, pidlainiarit, tennerteri-
niarlutillo, kajumiksáiniarlutillo kammajuinermik ajokærsoi-
nermiglo tamannik. 3 Udlut merssa nedliutsomármætta,
ajokærsút ajungitsok nekkoriginnaissengikæt, issumaming-
niglo ingmingnut ajokærsoirsuksarsiniaromárput, tussaro-
minartorirsamingnik; 4 Opernartorlo tussaromajungnæis-
sevlugolo sainiaissaput okalluktuapillungnut. 5 Idlille er-
komaniarit tamanne; nagliuksinnait, okautsinnik tussarner-
sunnik ajokærsoirsúb sullirsei nāniakit, piniagækset nāmak-
siuk illomórnermik.

6 Uanga merssa tokkotákajalerpunga, piviksaralo ned-
liutsungnarsiok. 7 Illuartomik ajugáulunga piniartunga,
siuniksara tikkipara, operungnærnaværsunga. 8 Késa-
lo niakorut illuartok pirsarærsimavok uamnut, tamatto-
minga Nálekab illuartúb ekkartóursirsúb tunniomárpānga

udluksame nedliutsomártome; kissimale taima pissengilănga, tamásale tikkibiksaminut kippillersut pissægieitsŏg.

9 Orningniaræsuaringa tava. 10 Demasib kemmengmanga, sillablo mattoma innueenik assæniktungorlune, Tessalonikamullo aularpok; Kressenselo Galasiamut aulariok, Tituselo Dalmaziamut. 11 Lukasib kissime neijorpănga. Markuse aiparællugo tamaungnaritik; tauna attortuksarigauko kivgartóumut. 12 Tichikuse Efesusemut aulartikiga. 13 Aggeruit kalliparsoara neksariuk, Troaseme Karpusekunnut kemmekiga; makpersekello, pingărtomigle unnerit agleket puigorkonnagit. 14 Alexanderib kangusælliortúb kabseenik ajortulliarbigirsarănga, Nálekab akkillerliuk illiugeinik; 15 Idlitsŏg taursomunga miannarsorit, okautsivut taursoma arksoaringărsimamagit. 16 Siudlerpámik (unnerdluktimnut) akkirsutikka annisikaukit illakangitsunga, tamarmigle kemmekănga. Akkillernekangikillit tamanna pivlugo. 17 Nálekable neijomivlunga idlersorănga, nekkursektillungalo, okautsit narkiksútigekollugit uavkut, nællursullo tamása tussarlernekarkollugit. Anneksimavungalo Lóversúb torkluanit. 18 Nálekablo annautsomárpănga ajortunnit tamannit, pisillungalo nálegauvingminut killangmétomut; tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut; Illomut.

19 Innúlluarlit Priska, Akvilaselo, Onesiforusekullo. 20 Erastuse Korintusemut unniktok; Trofimusele napparsimarsok kemmekiga Miletusemut. 21 Okkiortinnago aggerniarna. Eubulusib, Pudensiblo, Linusiblo, Klaudiablo, kattengutigeello tamarmik innúlluarkoătit. 22 Nálekab Iesusib Kristusib annernerit illagilliuk. Saimaukonarsisitse! Illomut.

Agleket ardláit makko agleksimáput Rommit Timoteusemut, Pauluse aipæksánik sakkomersitáumet Kaiseremut Neromut.

PAULUSIB AGLEGEI

T I T U S E M U T.

KAP. I.

Tituse Paulusib saimaukoa Gudemut; kennerlerkorsiok ajokærsoirsunnik illuartunnik, illueitsullo arksoarekoei.

Pauluse, Gudib kivga, Iesusible Kristusib Apostelia, Gudib
kennigeisa operirsæksæt pivlugo, illitsoriIlerkollugillo oper-
nartomik Gudemut nálengnermik. 2 Terssa, nerriugirsæksa-
karkollugit innursúmik nāksaungitsomik, tamanna Gudib seg-
losuitsúb unnersóutigeka sillarsoakangikadlarmet; 3 Udlun-
nele nedliutekorsamine okautsinne nællunæjarei ajokærsútekut,
uamnut pekkorsakut, taima merssa pekkomanga Gudib An-
naursirsivta. 4 Titusemut, illomórtòmut ernersiamnut oper-
kattimnut pillit saimaunek, nákinerlo, ullapisaullo Gudemit
Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit, Annaursirsivtinit!
5 Kretamut kemmekaukit, pirsútekartunga imaitomik:
sulle illuarsængisakka nāmaksekogaukit illingnut, tamattigut
iglorperksoarmiut missiksoirsokartekollugit, sórdlo okaukiv-
kit; 6 Arksoarnaitsokarpet, attauseenarmik nullialingmik,
kittornalingmiglo opertunnik unnerdlutiginekangitsunnik, un-
nernekangitsunnik sillaitsunnik nálengitsunniglo. 7 Ajokær-
soirsónek illomut arksoarnaitsóussammet, pársirsotut Gudib
igloanut; tettitónane, ningekajuktónanelo, Weinemik immer-
torsónanele, akkiortónanelo, illueitsulliartónanelo; 8 Sinnik-
tarkorsirsóvlunele, sillaliksóvlunelo, illuartóvlunelo, ivlernar-
tóvlunelo, peteijuitsóvlunelo; 9 Okautsillo opernartut ajo-
kærsútiksáursut taursoma attortuinaissauei narkiksaiginnaukol-
lune ajokærsúmik pidluarsautelingmik, okausiksærotiniarsin-
naukollugillo arksoardlersut.

10 Merssa amerdlamætta iktorjuitsut, piungitsunnik okalluktorsuit, asserorsairsullo, kippinekartullo pingărput. 11 Taukkoa okausiksærotitariakarput kiglormut sátitsirsómætta iglokattigeeksunnik aglæt, ajokærsoinerdluktóvlutiglo, merssa akkillerkogamik nunab pillurksoeenik. 12 Taukkoa illæt, Profetigirsartik, ima okartok: Kretamiut seglutóginnarput, nerssútepillóuput ajortut, erkeiasuktorsóvlutiglo. 13 Tamanna erkousimavok; taimaimet illungersorlutit okauniarkit, operlualerkollugit; 14 Náleissærkollugillo Iudit okalluktuapillueet, innuillo inneitsisseineit, opernartokangitsut. 15 Ivlernartunne tamarmik sülloneet ivlernarput; ivlernangitsunnele opingitsunnelo ivlernartokangilak, merssa ekkarsauteillo issumeillo ivlernaiteóput. 16 Gude illissimagiktik unneralloarput, sullirsamingnigle tamanna missiutigirsaræt, terssáugamik Gudib maujugirsei, nálengitsóvlutiglo ajortorsóvlutiglo ajungitsullirsennut tamannut.

KAP. II.

Tamása Titusib ajokærsussauei piniagækseinik, nangminerlo malligækseauniarlune; Gudib saimaunera pidluarnartorsoak okautiga.

Idlille nămaktomik okallungniarit, ajokærsút pidluarsautelik malliklugo: 2 Uttokait angutit kajumiktókokit, peteijuikollugillo, sillalingókollugillo, illuarkollugillo opernermik, assæningnermiglo, kammajuinermiglo. 3 Arngnakoeksettŏg taimainiarkokit, illuartuttut innúniarkollugit; mamardlersónatik, Weinemik immertorsónatik, ajokærsoirsóriklutigle pissaput; 4 Arngnennullo innusuktunnut ajokærsoiniaissaput, assæniktókollugit uvimingnik, assæniktókollugillo kittornamingnik. 5 Sillakartarkollugit, peteijuikollugillo, pársilluarkollugillo iglomingnik, ængæjokáuniarkollugillo, uvissiglo náleklugit, Gudib okausee mittengnekalerkonnagit. 6 Taimatŏg angutit innusuktut okaukiksárigit sillakartarkollugit. 7 Idlille nangminek

illingnik malligæksaritiniarit tamannik ajungitsullirsennik, ajo-
kærsútinniglo illuartunnik illænekartunnik, peteijuillutillo. 8
Okausekartarlutillo ajorungnǽrnartunnik arksoarnængitsunniglo;
arksoardleromarsok pakkaitsekollugo, ajortomiglo okautigirsæk-
sakarkonnago pivluta. 9 Kivget okaukit, nálekettig-ŏg atar-
kiniarlissigik, tamannik sullirsamingnik illuarekollutik, akkior-
tairsorsónatik; 10 Pekkoserlugatiglo, illomórniarlutigle ta-
mannik illuartunnik; Gudib Annaursirsivta ajokærsúta náleng-
narsekollugo tamanne.

(Epistel am heiligen Christtage.)

11 Gudib saimaunera pidluarsautelik sakkomersimavok in-
nungnut tamannut; 12 Narkiksorarătigullo, Gudemut nálengir-
sútit, sillablo innueesa ikdligupilluit attorungnǽrkollutigik, silla-
karlutalo, illuarlutalo, Gudemut náleklutalo innúniarkolluta ta-
măne nunamétilluta; 13 Uttakiniarlutalo illimagissauarput ner-
riugirsak pidluarnartok, Gudersúblo Annaursirsivtalo Iesusib
Kristusib sakkomersusiksa ussornartorsoak; 14 Tauna ingminik
tunniutok pivluta, annautsomauluta illueitsunnit tamannit, in-
nungniglo illuartortæksaminik pigirsæksarsiomaulune, ajungit-
sulliartuinartunnik. 15 Tamattominga okallugit kajumiksáiniar-
lutillo, kimiktóvlutillo illomortuinarmik; nachogekonnatit.

KAP. III.

Nálegarsuit tamásalo nálengnekarkoei; Tituse ajokærsorpa illioriakarsusianik illioriakangirsusianiglo; agleket makko năniarpei.

Okauniarkit, nálegaunerit nálekello atarkiniarkollugit nálek-
luarkollugillo, kajumikollugit ajungitsullirsennut tamannut;
2 Kikulloneet mitteklerkonnagit, sakkitsaukonnagillo, issu-
magikollugillo, tamanniglo piueiniarkollugit innungnut ta-
mannut. 3 Uaguttŏg ardlágut illissimaitsogalloarauta, ná-
lengitsóvlutalo, tammartartóvlutalo, kivgartortóvlutalo, kajung-

erirsapillungnut, ikdligupillungnullo nellinginarnut, ajortóvlutalo ánnærursivlutalo sakkirsogut, umigekattigeeklutalo.

(Epistel am 2. Christtage.)

4 Gudible Annaursirsivta innuksiarnersusia assænirsusialo sakkomersimamennik nautinut; 5 Illuartulliauvut pirsutiginnagit; nákinirsutsele pirsutigællugo, taursoma tava pidluartikätigut innúlerkingnartúb nutángornartúblo ubbautængnik, Annernerúb ajunginerúb pirsartægánik; 6 Tauna koingāra nautinut Iesuse Kristusekut Annaursirsivtigut; 7 Taursoma saimauneránik illuartitáulerkolluta, kingorngursirsuksáulerkollutalo innursúmik nāksaungitsomik, merssa nerriugirsautinik. 8 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok. Tamatfominga piágit, pikkunartomik ajokærsoiluarkollutit, Gudemut opertungorsimarsut mallluginekarkollugit ajungitsullirsamingnik. Tamanna illuarmet attorluarlunelo innungnut. 9 Idlille allarlugit pinauérkit appersútit piungitsut, okalluktuello ekkardlereenik kingudlereenik, sakkitsainerlo, akkerartornerlo inneitsissit pivlugit; tamakkoa attortuksáunatiglo piungitsómætta. 10 Innuk ajokærsoinerdluktok kemmegúk, kabseeuik tennerternekaralloarpet. 11 Taimaitorlo illissimaissauet mumiksimarsok, ajortulliartarlunelo, ingminut tava ekkartóutiksiorsímavok.

12 Artemase illingnut aulartikuko, Tichikuseloneet, tava orninguiaræsuaringa Nikopolisemut, issúmakarama okkéjomaulunga terssane. 13 Zenase, aglekennik illissimarsok, Apolloselo ajorsarnauérsillugik aulartilluarkik. 14 Ajokærsoirsokattivuttōg illiniarlit, mallugekollutik ajungitsullirsamingnik, attorniarbigekonekarunik, attorluarkollutik. 15 Illama tamarmik innúlluarkoātit. Innúlluarlit opertut tamarmik assærsivut. Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Makko agleksimaput Nikopolisemit, Mazedoniame.

PAULUSIB AGLEGEI

F I L E M O N E M U T.

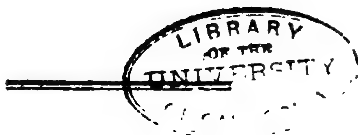
*Filemone adlello Paulusib pidluarkoei; assænnirsusia nersor-
pa; Onesimuse kemmārsógalloak, mānalo sainiarsimaulune
uttermet, assákoa; aglekenne nāniarpei.*

Paulnse, Kristuse Iesuse pivlugo kellersugáursok, kattengullo
Timoteuse, (aglekpuk) Filemonemut assærsamut, ikkiortiv-
tingnut. 2 Appiamullo (arngnamut) assærsamut, Archip-
pusemullo piniarkattivtingnut, illageeksunnullo iglungnétun-
nut. 3 Saimaunekaritse, ullapisaumiglo Gudemit Atatauti-
nit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit.
4 Gudiga kutsauvigāra, idlillo erkaitsuinnarpaukit tuk-
siartarángama. 5 Tussaumagaukik assænirsutsit opersutsillo
Nálekamut Iesusemut, illuartunnullo tamannut; 6 Operkat-
tigeekaunuglo, opersutsit nekkursektinekariartorkoara illing-
ne, illitsorilleriartorkollutit ajungitsunnik tamannik, pigirsauv-
sinik Kristuse Iesuseme. 7 Assænartullirsettille tipeitsutig-
ingārpauvut tupedliutigællugillo, illuartut umætteit tupedler-
sarsimamætta illingnit, assærsak kattengunál
8 Taimaitomik, umnit Kristuse pivlugo kajumirsusekang-
ārama okautsomaulutit, piniagæksarnik; 9 Assænermit tava
kajumiksáinaromauaukit uangáursunga, imaitok, Pauluse uttokar-
sóursunga, mānakulle kellersugáursungatōg Iesuse Kristuse
pivlugo. 10 Okaukiksarpágit tava ernersiara Onesimuse piv-
lugo, tauna opertungortikiga kellersorsimatillunga. 11 Ard-
lagut attungikalloartok illingnut, mānakulle illingnullo nam-
nullo attorluartóvok, tauna ama uttertipara illingnut. 12 Id-
lille tauna, terssa umættiga, illæssiarællugo pigiuk. 13 Merssa
uamnétitsomagalloariga, kivgartúkollunga simnerlutit keller-

sorsimatillunga okautsit tussarnersut pivlugit; 14 Siuner-
singikadlaraukille, sumik piniaromangitsunga, erdlokonermit
ajungitsulliarkunginaukit, issumangnigle merssa pissægalloar-
áuit. 15 Illingnillo tauna auiksadlaitsiarnerpok, pigituinais-
sægauko mattoma kingorna. 16 Māna kivgainâursotut-
étsungnærsok, kivgainâursomille ajunginerrovlune, merssa
kattengutauvlune assærsâursok, pingărtomik uanga taimaitor-
igauko, imakkale idlit, pigauko sórdlo kattengut timekut Ná-
lekamelo. 17 Māna arkiegigungma, tava tauna illæssiaruk
sórdlo uangáusugællunga. 18 Sumigle pingnik nungutsisi-
magalloarpet, akkeetsorsimapelloneet illingnut, tamanna ag-
legúk uamnut akkillerkollugo. 19 Uanga Pauluse arksam-
nik taima aglektunga, uanga akkilleromárpakka; umnit okar-
bigiginnauaukit, uamnut akkeetsortotit illingnik aglæt. 20
Merssame, assærsara kattengutiga, tipeitsutigilagin-eit Nále-
kame, umættimalo tupedliutigillissit Nálekame. 21 Nálekluar-
tósugællutit aglekbigágit, illissimagaukit, okautsikka akkimór-
lugit piomárauit.

22 Inniksiorniængatōg, nerriukama, tuksiutisse pivlugit,
illivsenut pekkonekaissæsugællunga. 23 Innúlluarkoătit Epa-
frasib kellersorsimakama Iesuse Kristuse pivlugo. 24 Mar-
kusiblo, Aristarchusiblo, Demasiblo, Lukasiblo, ikkiortima.
25 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagilligit an-
nernisse. Illomut.

Filemonemut makko aglegáuput Rommit, kivgab Onesimusib
neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

EBRAEERINNUT.

KAP. I.

Kristuse ussornarnerrovok tamannit, Engelinnillo.

Itsársoak siudleet Gudib okallugbigekăradlaramigit kavseenik
tamanniglo Profetimigut; 2 Kingudlermik tava uaguttŏg
okallugbigigiătigut Ernermigut udlunne taukkonane, tauna
kingorngursirsuksængortinamiuk tamarsoarnut, taursomingatŏg
sillarsoak pingortika. 3 (Kristuse) terssaivnáugame Gudib
ussornarsusiætta akkisugungnera, kannongérsusíættalo ars-
singa, tamásalo okautsiminik pikkunartunnik perrorsáramigit,
ajortoærursúliksiunamissigut ingmikut nangminek, ingisima-
vok tava Nálegauviksúb tellerpiætta tungánut kotsingnerme;
4 Engelinnillo ajunginerrungălersok, attertárame taukkonanga
nálengnarnerrúrsomik. 5 Engelillo illænnut kimumme kang-
alikiak (Gude) ima okarnerpa: Idlit Ernerágit, udlome er-
niarágit? Ama imalo: Atátagiomárpănga, uangalo Ernerio-
máriara; 6 Taimatŏg tamannit Angejudliúrsok nunamut pi-
sinamiuk, ima okartok: Gudib Engeleesa tamarmik pæd-
lorbigirsarissauæt. 7 Engelit pivlugit ima okaralloarpok:
Engelinne annoresun-étungortitarei, kivgennelo ingnertut
ikkoellarsuttun – étungortitarællugit. 8 Ernerle pivlugo
imænna: Gudeá! ivksiauveet issukangitsomit issukaissengit-
somut aulajængerpok, nálegauvikpillo ajaupiaursărsoa at-
tordluarpet; 9 Illuartok Idlit assagit, illueitsorlo umigæl-
lugo; taimaimet Idlit, Gudeá, Gudivit tennikătit tennirsú-
mik tipeitsungnartomik, illarnit pingărnerróvlutit. 10 Ama

imænna: Idlit, Nálegangá! Nuna tungauvillerit issoanit, Killáillo arksauvit pilliarigeit; 11 Taukkoa nungussaput, Idlille étuinnaissautit, taukkoalo tamarmik nutájungnæissaput annoratut. 12 Kallipártullo mumikomarpettit Idlit, tavalo adlangoromárput; Idlille adlangornauærpotit, okkiuttillo nänauieissengilet. 13 Engelille illænnut kimummé kangalikiak imá okarnerpa: Tellerpima tungánut ingitit, kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut? 14 Taukkoa (Engelit) nungullutik kivgartortukset annerneróput illa? aulartisimaulutik pidluarbiksamik kingorngursirsukset kivgartorbigekollugit?

KAP. II.

Kristusib ajokærsútei nálegiakarput; taunalo tamannit ussornarnerrungärpok, aniarame tokkogamelo pivluta.

Taimaitomik okautsit tussakauvut pingärnerrúrsomik nálegiakarpauvut, tammartarnartomut pekkonnata. 2 Merssa okautsit, okautiginekartut Engelit neijortillugit. aulajængersimamætta, taukkonungalo ajortulliartut nálengitsullo nungullutik pidlársimamætta akkiksamingnik: 3 Kannok illivluta tava uagut annigussirsogut, assiginnarutigo pidluarnartok taima aktigirsok? Tamanna Nálekab nangminek okautigekärmago, tamattomingalo tussartut kingorna næˌllunæjarmarssuk uagutinut. 4 Taukkoalo okauseet Gudib illauei nællunærkotinnik, ussornartullirsenniglo, tunnioráilunelo Annernermik ajunginermik, pirsarlune piomarsaminik. 5 Engelit merssa nálegangortingikei sillab aipánut, okautigirsautinut. 6 Adlennele aglekenne okartokartok imænna: Innuk sünermet, taima erkairsaraiuk, innúblo erneraloneet sünermet, párirsaraiuk? 7 (Kristuse) killængoamik Engelinnit mingnerrotikalloarpet; niakoruserpelle ussornaumik nálengnaumiglo, nálegangortillugolo arksauvit pingortiteinut tamannut; 8 Tamása pisikittit issigeisa attænnut. Tamásalo taursomunga nálektung-

ortisimagamigit, sülloneet tamakerluinarei taursomunga nálektungorkollugit. Mānakulle sulle tekkuningikalloarpogut tamarmik taursomunga nálektungorsimamætta. 9 Ivnale killangoamik Engelinnit mingnerrotitok tekkoarput, Iesusiúrsok, tokkomut aglæt anniarame sorarame niakorusersimarsok ussornaumik nálengnaumiglo, Gudib merssa saimaunerminik tokkokoa tamarluinaisa pivlugit. 10 Tamarsoarnut ussornarsirsúb, tamarsoarniglo pingortitsirsúb illuara ivna kittornarperksoarnik ussornartomut pirsuksangortitsirsok, taukoningalo pidluartitsirsok nāmaksirsungortitsuklugo anniarnermik. 11 Tamarmik merssa attautsemit pimætta, terssa ajorungnǽrsitsirsorlo ajorungnǽrsitello. Tamannatōg pivlugo kattengutiminik taisinek iktorutigingilei. 12 Imalo okarlune: Kattengutikka unnibkárbigiomárpakka atternik, illageeksullo akkornǽnne ussoriomáriagit. 13 Amalo ima: Tauna tettigiomáriara; amatōg ima: Areit, tamerssa uanga, kittornello, Gudib tunniursei uamnut. 14 Sórdlo merdlertut uinnekarlutiglo aukkarput, taimatōg taursoma pisimagipek, tokkomigut pirsautéjarsinángorkollugo tokkomik pirsautekartok, tamerssa tornársuk; 15 Annautsomagamigillo tamása kivgæksainánrsut innunermingne tokko siórællugo. 16 Illomumme Engelit tautoǽt attungisainara, Abrahable kingueisun-élersok. 17 Taimailiorame, tamattigut tava kattengutiminut arssigilluariakartok, nákiniktartungorkollune, illomórursillunelo Pellessiunengorkollune Gudemut, innuit ajorteit issumakǽgæksǽngorsárlugit. 18 Merssa erdlokivlune nangminek urssersimagame, urssersimalersut māna igdlersorsinnauei.

KAP. III.

Kristusemut illomoinnarpok; opinginermut pekkussengilagut.

Taimailomik, illuartoseá kattengutigeet! Kákosimakattigeeksose kákorsúmik killangmit! Aulartitak taivna, Pelles-

siunerlo okautigirsarput, Iesuse Kristuse tagusarniarsiuk.
2 Tauna illomóinnarmet aulartitsirsiminut, sórdlotõg Mosese iglomine tamanne.
3 Tauname nálengnartitariakarnerrovok Mosesemit; iglulliortok nungullune nálengnartitariakarnerromet iglomit.
4 Iglut nungullutik sennarsokarmætta, tamannigle pingortitsirsok, terssa Gude.
5 Moseselo kivgatut illomóralloarkau iglomine tamanne, okautigirsækset okautiginiarlugit;
6 Kristusele Ernertut nálegávok iglominut, terssa uagut iglorãtigut, kissienne tettekarnek nerriuginerlo ussornartok sorarungikutigik issoanut.

7 Taimaimet Annernek ajunginek ima okausekarpok: Udlomekut nippa tussarussiuk.
8 Umættisse tava mangertitsarunnassigik, sórdlo ivkoa ningengniartut udlokut ursserbekut innukajuitsome;
9 Terssane siudlivse ursserniarãnga missilingniarlunga, ussornartullirsakkalo tekkovlugit okkiut 40-étillugit.
10 Taimaisermætta, ekkardlereet taivko ningaukikka, okalluklungalo: Umættimingnik tammarsinnararaut; taukkoale arvkotigirsakka illissimangikeit.
11 Taimaitomiktõg ningektillunga illomórtomik okartunga, kassuérbigirsamnut pissengitsut unnerlugit.
12 Missiksorniaritse, assærset kattengutigeet, illakarkonnase ajortomik opingitsomik umættelingmik, náleissærsomik Gudemut tokkosuitsomut.
13 Udlulle tamása illivsenik kajumiksárkattigeengniaritse, sulle udlokartillugo, mangertosilersokarkonnase ajortut seglokittainerænnik.
14 Kristuse pigisimalerautigo, kissienne pillerkãrsuserput sorarungikutigo issoanut aglæt;
15 Sulle okalluktokartillugo imænna: Udlomekut. nippa tussarussiuk, umættisse mangertitsarunnassigik, sórdlo ivkoa ningengniartut.
16 Merssa taukkoa illéisa tussaramiko, ningeksáiput, umnille tamakeratik Mosesemut mallingniktut Egiptenemit.
17 Kikulle ningaukei okkiut 40-étillugit? Taukko ajortulliartut, timmimingnik asserortut innukajuitsome, illa?
18 Kikullo illomórtomik okaukei, kassuérbigirsaminut pissengitsut unnerlugit,

opingitsuinnait, illa? 19 Uagullo illissimavogut, taukkoa tikkinek ajuleræt, opinginek pirsutigællugo.

KAP. VI.

Opernermik piniariakarpogut kassuerbiksamut năksaungitsomut allianaitsovingmut.

Taimaitomik, uagut kassuérbianut pissirsogut, unnersóunekarauta, tava miannersorniarluta tuoviutiginiartigo tamanna, illautiniglo kingorairsokarkonnata. 2 Merssa uagutinuttŏg okautsit tussarnersut okautiginekarput, sórdlo taivkonunga, okautsille, taivkonunga okautiginekartut, annautigingileit, tamakkoninga tursartut opinginamik. 3 Uagulle, opertogut, isseromárpogut kassuérbingmut, ima okarmet: Ningeklunga illomórtomik okartunga, taukko (opingitsut) kassuérbigirsamnut pissengitsut unnerlugit. Taimatŏg sillarsúb aulakautáne tamása pingorteræramigit. 4 Udlut arbengæt aipæt pivlugo ima okausekartok: Gudelo udlut arbengæt aipæne kassuérsarpok sullirsaminit tamannit. 5 Amatŏg tamāne ima okariok: kassuérbimnut pissengilet. 6 Taivkoalo, okautsinnik tussarnersunnik okallugbiginekarkărtut pisimangimætta, opinginek pirsutigællugo, sullelo illéit tamattomunga pekkorsæksáumætta. 7 Tava tamattoma kingunersoa, ama udlok nedliutipa, Davikullo ima okarlune: Udlomekut, merssa sórdlo okauserinekartok, udlomekut, nippa tussarussiuk, umættisse mangertitsarunnassigik. 8 Iosuable kassuérbingmut pisikalloarpagit, tava kingorna (Gude) okaissengikalloartok adlamik udlormik. 9 Taimaimet sulle adlamik piginángorsægáursomik kassuérbekarpok Gudib innukteinut. 10 Merssa taursoma kassuérbianut pisimarsok, kassuérsarioktŏg sullirsaminit, sórdlo Gude kassuérsartok sullirsaminit. 11 Taimaitomik piniarkiksarta, tamattomunga kassuérbingmut isseriartoromauluta, ivkotun-étomik pirsokarkonnata opinginermut. 12 Gudib okausee umanartómætta, pikkunartorsóvlutiglo ippiktor-

sonerróput pænnarsoarmit, igdluktukut kénalingmit, kiblingnartorsóvlutiglo tarnemut annernermullo, issumamelo irssertorsimanerrursunnut aglæt; umættiblo issumeinik ekkarsauteiniglo ekkartóursirsóput. 13 Erssingitsomiglo pingortitakangilak taursoma kénætta sáne, tamarmigle irssertugáunatiglo sakkomersitáput, okautigirsauta irssængnut.

14 Taimaitomik angnerungärtomik pellessiunekarauta, Iesusemik Gudib erneranik killaliarsimarsomik, tava taursominga okautiginingnek aulaiængíuniartigo. 15 Pellessiunekanginauta nákinningitsomik, ajulerángauta, imaitomigle: urssersimarsomik uautitut tamattigut, ajortokaranele. 16 Taimaitomik saimaunersivik orningniartigo tipeitsukluta, nákinermik saimaunermiglo pinekarkolluta akkoerkotiksautinik erkorluartuksamik.

KAP. V.

Iesuse nákinniktorsóvlune Pellessiunerróvok.

Pellessiunerle nungullune, innungnit kennersimarsok, taimaitungortitávok innuit pivlugit Gudib pee issumagekollugit, tunniursekonekarlunelo tunnirsútinnik tokkotennik ajortoæjautiksennik; 2 Nákiniktungorkollune illissimangitsunnut tammartartunnullo, nangminektõg ajulersuseliksógame. 3 Taimaitomiktõg, sórdlo innuit pivlugit ajortoæjautiksennik tunnirsirsariakarame, taimatõg ingminik nangminek pivlune. 4 Nálengnartomiglo tamattominga piniartokangilak, Gudible kennigarippanetõg, sórdlo Aron. 5 Taimatõg Kristuse ingminik nangminek nálengnartinanelo Pellessiuneritingilak, nálengnartikale taursomunga ima okalluktúb: Ernerágit, udlome erniarágit. 6 Sórdlotõg ama adlakut okausekariok imaitunnik: Pellessióvotit issukaissengitsomut, Melchisedekesun - élutit. 7 Taunalo (Kristuse) uiunikut erssersillune tuksiutit kenutillo niptarpei nippersoarmik kodlinermiglo aglæt, irvsomunga, tokkomit annaursiginnaursiminut, tussarbiginekarluarsimag-

ioktŏg, Gude nálekamiuk. 8 Umnillo Gudib ernerimanne, nálengnermik sungiursilersok nagliuksinnartillune. 9 Tamásalo namaksisimagamigit, tava nálekluartiminut tamannut pidluartitsirsungorpok năissengitsomik: 10 Gudemillo taigornekarlune Pellessiunermik Melchisedekesut illerkokartomik.

11 Tamanna pivlugo okausiksakaralloarpogut amerdlasórsoarnik, nællunærnerle ajornartunnik, illivse sulle siunekarniænginause. 12 Illivselo, umnit kangarsoak illiniartose, mănakut ajokærsoirsússægalloarposo, ama tava ajokærsoriakarpose Gudib okauseesa arssillirscinik siudlerpéinik, immumiglo tunnirsariakarluse, nekkiksamiglo maptusómik pinnase. 13 Merssa immumik tunnirsariakartok pimărsóngilak okautsinnik illuartunnik, merdlertuináugame. 14 Innerisimarsulle pirsariakarput nekkiksamik maptusómik, sungiursinermit pimărsungorsimagamik issumamikut, nællojungnærsinnaulugik ajungitsorlo ajortorlo.

KAP. VI.

Kiglormut ama sálersut pidlárnekangăissirsut unnerpei; kajumiksáiok aulajængernermut, tupedlersitsivlunelo.

Taimaitomik măna Kristusib ajokærsúteisa aularkáuteinik perærauta, siuarta inneriartorluta, ajokærsoiniarata ama tava sánermik ajortullirsennit tokkonartunnit; opernermigle Gudemut. 2 Koirsúmiglo ussornartomik, ajokærsúmiglo, pattingnermiglo arksennik, tokkorsunniglo umaromártunnik, ekkartoubiksamiglo naksaungitsok pivlugo. 3 Tamakkoningatŏg piomáriogut, Gude pekkorsigalloarpet. 4 Merssa ajornakau, innuit, kaumarsarsimarsut, (Kristusemiglo) tunnirsúmiglo killangmit pirsomik missigilersut, Annernermiglo ajunginermik pekkalersut. 5 Gudiblo okauseenik ajungitsunnik missigirsartut, sillablo pirsuksab pirsauteinik: 6 Kiglormut sálerunik, ama sáluarkingnek ajulissægalloarkaut, Gudib Ernera taimaitut nangminek senningarsomut ivertitaræt, mittau-

tigirsæksængortillugolo. 7 Nuna merssa, midluartartok siellumik nakkarbigirsartiminik, sennachvirsinnelo piksarsiorlugit naursunnik illuartunnik, Gudib tængekartitara. 8 Kakkidlernekutinnigle kénariksunnik naursolik ajorarau, uminartuksængolerlunelo, késalo ikkoellarsuksængoromárpok. 9 Illivsele, assænerirsená, ajunginerrúrsomik issumakarbigáuse, nămaktomiglo pidluarsusekartugælluse, umnit taima okallukalloarauta. 10 Gude merssa illueitsónginame puigornauieissengila piniagarse, angæjokáursuserselo, taursoma akka pivlugo opertunnut angæjokáugalloarause, sullelo tamerssa. 11 Uagulle piomakáugut, tamakerluse taima piniarkiksókolluse, nerriugirsamik piniarkolluse issuanut aglæt. 12 Kajumeetsungorkonnase, mallingniktókolluselo taukkonunga, unnersóutigirsennik kingorngursirsunnut opernermik erinnitsengnermiglo. 13 Abrahalo Gudib unnersóunamiuk, adlamiglo, ingminit angnerrúrsomik, tairsæksakanginame, ingminik nangminek taiok. 14 Imalo okalluklune: Illomut tengekartissauágit, kinguæksettillo amerdlasórsoængortillugit. 15 Taimalo (Abraha) erinnitseganelo nerriuktuarame, unnersóutigirsamik pisimavok. 16 Innuit angernerdlukalloarput ingmingnit angnerrúrsok tailugo, taimaitomiglo angernerdlursusimingnik opernarsillutik sorartitareit akkerartortut. 17 Taimaimet, unnersóutigirsamik kingorngursirsut Gudib nællunéjarbigiomagamigit, issumame adlangorjuirsusianik, okautsinne tava illauei taigúmik. 18 Uagut, Gude seglunauiengimet, tupedlersautekangărkolluta opernartungnit marlungnit, merssa kajungersóganta, uautinullo nerriugititak aulajængerbiginiaruklugo; 19 Tamannalo tarnivta annertokotigirsarǽt kissartut kollarnaitsotut aulajaitsotullo, ivlernarnerrúrsomut aglæt étuartok; 20 Terssunga siudlersortigirsarput, Iesuse, issersimavok, Melchisedekesut illerkokarlune Pellessiunengortok issukaissengitsomut.

KAP. VII.

Kristuse Melchisedekesut Pellessiunerrúrsok issukaisseng-itsomut, Aronemit angnerovok.

Melchisedekele tauna nálegaunerrúrsok Salemme, Gudemul-lo kotsingnerrúrsomut pellessióvlune, taursomalo Abraha pár-iartorpa pidluarkollugolo, taimane uttermet sorssungnermit nálegaunernut; 2 Taunatõg Abrahab tunnia kollinginnik pekkotiminit tamannit; taursoma akkætta issuma siudlermik ima nællunærarǽt: Nálegaunek illuartuinartok; kingornalo ima: Salememiuttõg nálegaunerǽt; terssa imaipok: Ná-legaunek erkiksisitsirsok. 3 Taursomale angutánik, arng-nániglo, ekkardleeniglo, innungorbianiglo, tokkoviániglo ag-leksimangilak. Taunale arssersóusimavok Gudib Erneránut, pollessiótuinarlunelo sorarane. 4 Taursomale angirsusia mallugissiuk; Abrahab, umnit nálengnartóursúb, tunnimago kollinginnik péjakaminit ajunginerrúrsunnit. 5 Leviblo king-uei pellessingorsimagamik, pekkonekartut, kollinginnik pigin-naulutik innungnit, terssa kattengutimingnit, inneitsissit mal-liklugit, umnit taukkoatõg Abraha næggovigigamiko. 6 Taiv-nale ekkardlekartok agleksimangitsunnik taukkoa akkor-nænne, kollinginnik piok Abrahamit, pidluarkollugolo tauna unnersóutelik. 7 Taimalo mãna nællunængilak, ajung-inek pidluarkorsigirsara mingnerrúrsúb. 8 Mãnelo innuit tokkojarsut kollinginnik pirsaraut, taimanele ivna, merssa in-núrsok unnersinnarǽt. 9 Levisõg nangminek, mãnakut kol-linginnik pirsartok, kollinginnik tunnirsirsok Abrahakut; 10 Sulle merssa erniusimangikadlarame, Melchisedekib pá-riartormanne. 11 Levitillo pellessiúrsusiǽt nãmaksisimapet, tamanna merssa attortillugo innuit tunninekarmætta inneitsis-sinnik; sõg tava ama okauserinekarpa adlamik sakkomeria-kartomik Pellessemik, Melchisedekesun-étomik, Aronesullo-

éngitsomik ? 12 Merssa adlamik pellessiúrsusekaleránget,
tava inneitsissittōg adlangortitariakariput. 13 Okautigirsarle
taivna (Kristuse) adlamit næggovingmit pirsok, tunnirsirsar-
bingme kivgartortokangisainartomit. 14 Merssa nællunæng-
imet, Nálegauta Iuda næggovigiga, næggoviglo tauna illa-
minik pellessekaromármet Mosesib unnersimangila. 15 Sullele
tamanna nællunænginerrovok, Melchisedekesun-étomik adlamik
pellessekalerpet, 16 Tauna merssa taimaitungorsimamet in-
neitsissit ajulersut pekkorsirsiginnagit, pikkutsautigællugole
innursút nāksaungitsok. 17 Ima okausekarmet: Issukais-
sengitsomut Pellessióvotit Melchisedekesut édlutit. 18 Tai-
malo inneitsit siudlek attorungnærpok, ajulerame attortuk-
sáunanelo. 19 Inneitsissit merssa nāmaksirsóngimætta, ner-
riugutiksamik ajunginermik, tauna attordlugo Gude padlik-
sinnauarput; 20 Taigúmiglo pinarmet aglæt, tamanna ang-
ekau. Adlet pellessingormætta, taigút attornago. 21 Tau-
nale (Kristuse) taigúmik taimaitungortisimavok okallugbigir-
simigut ima: Nálegak illomorlune, perkiksimissennanelo,
ima okartok: Issukangitsomut Pellessióvotit Melchisedek-
esut illerkokarlutit. 22 Taimaimet, Testamentemik ajung-
inerrúrsomik Iesuse nāmaksirsungorpok. 23 Taivkoalo
amerdlagalloartut pellessingortut, tokkúb nungutainarmattik.
24 Unale (Kristuse) issukaissengitsomut étuinaissægame, so-
raissennane Pellessiússavok. 25 Taimaitomik Gudemut or-
niguktut arvkotigippænne, pidluartisinnauei nungullugit, in-
nútuinarame tuksiuniarlugit. 26 Taimaitomik Pellessiuner-
mik pirsariakarauta, illuartomik, pingitsomik, ajortoitsomik,
ajortolingnit ingmikórtisimarsomik, killangmillo kotsingārner-
rúrsomik; 27 Merssa udlut tappillugit tunnirsirsariakang-
itsomik tunnirsúmik nangminek ajortinne pivlugit, sórdlo
ivkoa pellessiunerit, kingornalo innuit ajorteit pivlugit; tai-
mailiortorle attauseriarlune, ingminik tunniuname. 28 Inneit-
sissille pellessiúnengortitareit innuit ajulersusekartut; okaut-
sible tamanna, taigúmik illaglúb, inneitsissit kingornættigut

okauserinekartúb Ernek taimaitungortipa nãmagluinnartomik issukaissengitsomut.

KAP. VIII.

Kristuse killangme Pellessiunerrúrsok tunnárigutigo, Gudib unnersóupãtigut ajunginerrúrsunnik.

Okautigirsautalo tamarmik terssa piæt: Pellessiunekarpogut imaitomik, ivksiarsomik killangme, Nálegauviksúb ivksiauviksoætta tellerpiætta tungane; 2 Taunalo kivgartortarpok ivlernartunne, tuppiursame illuartome, Gudib merssa innúngitsúb pingortitáne. 3 Pellessiúnengortorle nungullune tunnirsirsuksávok tunnirsútinniglo tokkotæksenniglo, taimaimet tauna tunnirsæksakariakarioktõg. 4 Nunamékunele, tava Pellessiussengikalloarpok, terssanémætta pellessit tunnirsirsartut tunnirsútinnik, inneitsissit malliklugit; 5 Taukkoa kivgartóutigirsaræt killaúb peesa arssingæt tachællo; sórdlo Gudib Mosese okarbigimago, tuppiúrsamik innissammago: Tamásagõg sennaniarkit, kakkame tekkorsettit arssilliniarlugit. 6 Mãnale (Kristuse) ajunginerrúrsomik párirsæksarsiok, merssa Testamentemik ajunginerrúrsomik saimarsairsógame, unnersóutekartitáursomiktõg ajunginerrúrsunnik. 7 Siudlerlo ivna nãmakalloarpet, tava adla simneirsuksak piniarnekaissengikalloartok. 8 Illuaringileile, ima okarlune: Udlut nedliutsomárput, Nálegak okarpok, tava Israelekut Iudakullo piomárpakka Testamentitámik; 9 Testamentitokatun-éngitsomik, tamattominga angæjokait pigalloarivkit udlok taivna erkorlugo, tessiorlugit annisinaukit nunamit Egiptenemit; Testamentigale náleissærmarssuk, tava ipperarlugit issumakærikka, Nálegak okarpok; 10 Testamentele ivna, Israelib kingueinut opellungarsægæksara, udlut taukkoa kingornættigut tamerssa, okarpok Nálegak: Innersútikka issumeinnut pisitsomauakka, umælteinullo aglekomauakka; taukkoalo Gudigissauãnga, uangalo innuktarissauakka. 11 Innukami-

niglo kattengumınigloneet ajokærsoirsokaissengilak, ima okartomik; Nálegak illissariniaruk. Tamarmik merssa illissaris-sammanga, mikkirsullo angisullo aglæt; 12 Saimautsomáraukit, illuangitsullirseillo issumakærlugit, ajorteillo illueitsullirseillo erkaijungnæromauakka. 13 Taima okarame nutámik, siudlek pissokángortipa; pissokárle nutájungnærsorlo nungutsartolerkau.

KAP. IX.

Tuppiúrsak nalengnartak pivlugo; Kristuse ingminik tunniumet pidluautigissauarput issukaissengitsomut.

Taimaitomiktŏg siudlek inneitsissekaralloartok Gudemut kivgartornermik tuppiúrsame, nálegiartarbekarlunelo ivlernartomik nunamiomik. 2 Tamattomanele tuppiúrsab sillâdlia sennasimarsok, terssanélo-étut nenneruserbik, nerriviglo, timmiursello tekkorsækset; tamannalo taigornekartok, ivlernartomik. 3 Tuppiúrsable illa, umiksúb aipætta tunnuanétok; tamanna taigornekartok, ivlernarnerrúrsomik. 4 Terssanétok tippigiksautib pyórbia Goldiursok, iklerbiúrsarlo Testamentib okauseenik immalik, tamarme kallipaksimarsok Goldemik, tamattomalo illuanétut, pogutáursak Goldiursok, Mannemik immalik, Aarúblo ajaupia ivna umarsungortok, ujarkæglo sátuk, inneitsissinnik agleksimarsuk. 5 Taursomale kollánétuk Kerubik pinnersuk, tamakkoa tălutserǽk saimaubik, tamakkoa mănakut ingmikórlutik okautigirsariakangilet. 6 Tamakkoalo taima sennarǽrsimamætta, Pellessit tava issertartut tuppiursab sillâdlianut, Gudemut kivgartútigirsartik nămaksiniarlugo. 7 Tuglianulle pellesiunek kissime okkiut nungullugit attauseriarlune issertartok, aungmik neksarlune, tamattomingalo tunnirsiok, nangminek tammartarninne, innuillo tammartarnereet pivlugit. 8 Tamattominga Annernek ajunginek næḷlunǽjaiok, taimane sulle arvkotiksak ivlernarnerrúrsomut sakkomersitáungikadlarmet, tappiúrsak siudlek étillugo: 9 Tamanna merssa taimane

arssersóutigirsariakartok mãnakun – éssirsomut, tamattomane (tuppiúrsame) nauk tunnirsirsartut tunnirsútimmik tokkotæksenniglo, issumamingnut namaktomik illuarsautiksarsiginnaungitsut, tamakoninga kivgartoralloaramik Gudemut.
10 Taimaitulle nekkiksello immiksello, ubbarnerillo kabseet, timmiblo illerkoee, attorkorságinnartut udlut illuarsarbikset nedliutserlugit.

(Epistel am 5. Sontage in der Fasten, Judica.)

11 Kristusele tikkiusimavok Pellessiunerekollune perkoteriksuksennut, tuppiursakut angnerúrsokut illuarnerúrsokutlo arksainnik sennasimangitsokut.
12 Sauaursellonect nochelloneet auænnik pinnane, aungminigle nangminerminik attauseriarlune ivlernartomut issertok, nãksaungitsomiglo annaursútiksarsiok;
13 Merssa umingmaillo sauaursello auætta, aksello kullavarmit óutamit, serpartarnerit tamakkoa illuarsautáugalloarpætta maujungnartunnut, timmeit ervkéjarlugit,
14 Angekáinik tava Kristusib, Annernekut ajunginekut arksoarnaitsóvlune ingminik nangminek Gudemut tunniulúb áuætta issumauvut ervkéjaissauei pillirsennit tokkonartunnit, tokkosuitsok Gude nálekollutigo.
15 Taimaitomiktõg Testamentitáme saimarsairsóvok; merssa tokkomigut, ajortunnit, Testamentitokame piniartækennit, annaursutigekorsamigut, kákosimarsut pigititsomagamigit nãksaungitsunnik kingornguræksennik unnersóutigirsennik.
16 Testamentekaránget, tava tamattominga pekkorsirsok tokkokãrlune pirsariakarpok.
17 Testamente aitsait attulissammet tokkorsúb kingornagut, attungilarle, Testamentemik pekkorsirsok sulle innútillugo.
18 Taimaitomiktõg siudlek (Testamente) ivna aungmik kissienne attorsinángortok.
19 Merssa inneitsissit piniarkorseit tamása Mosesib attuarǽramigut innungnut tamarsoarnut, tava nochet sauaursello auænnik tigursiok, immermiglo, merkunniglo aukpadlártunnik, Isopemiglo illaulugo, tamattomingalo makperseket, innuillo tamása serpartarpei,
20 Imalo okalluklune: Terssa Testamentib aua, tamanna Gudib pekkorsara illivsenut.
21 Taimatõg

tuppiúrsak perkoteilo tamása, kivgartútigirset Gudemut, serpartariei aungmik tamattominga. 22 Tamangajengmiglo taima aungmik ervkéjarnekartut, inneitsissit malliklugit; auk kissienne koirsariakarmet ajortunnik issumakærbiginekartuk-set pivlugit. 23 Taimalo killangmiúrsunnut arssersóutig-irsáursut ervkéjariakartut tamattominga; killangmiúrsulle nangminek pirsariakarput tunnirsútinnik, tamakkonanga ajunginerrúrsunnik. 24 Kristuse merssa issingitsok ivlernar-tomut arksennik sennasimarsomut, terssáugalloarmet arsser-sóutigirsainak illuamut; killangmulle isserpok, māna sakko-miutigiomauluta Gudib kénætta sánut. 25 Kavseeniglo ing-minik tunniomaulune pingilak, sórdlo pellessiunek ivna okkiut nungullugit issertarpok ivlernarnermut adlet auænnik nekar-lune. 26 Taimailioromagalloarunetsōg (Kristuse) tava kav-seenik anniariakaissægalloartok sillarsúb aularkautánit. Mā-nale udlut nāgatænne attauseriarlune sakkomersimavok, ing-minik tunniullune ajortut péjaromaulugit. 27 Sórdlolo innuit tokkokonekarmætta attausemik, kingornale ekkartóubingmut pissaput; 28 Taimatōg Kristuse attauseriarlune tunniusima-vok', amerdlasórsuit ajortoærotitsomaulugit: Aipæksanigle sakkomissavok, ajortut kakkangnagit, pidluautigekollune taur-sominga nerriuktunnut.

KAP. X.

Kristuse ingminik tunnitumet pivluta, tokkotæksarekolkune, tamanna angnerrovok tunnirsútinnit Testamentitokáme pek-korsáursunnit; Gude tettigirsariakarpok miannerirsaria-karlunelo.

Inneitsissille tachainakartut perkoteriksuksennik, peelle nang-merangnit piginnagit. Okkiut nungullugit tunniutariakarput tunnirsútit nelligeeksinnartut, nāmaktomiglo illuarsirsútik-sáungilet tunnirsirsunnut. 2 Nāmakalloarpettale, Gudemullo

nálengniartut issumamikut passinartut ajortittik missigiungnæralloarpattigik, attauseriarlutik ajortoéjarsimagunik, tava tunnirsútinnik tunnirsinek soraissægalloartok. 3 Okkiulle nungullugit tamakkoa (tunnirsútit) erkasitsirsaraut ajorteinik. 4 Ajortut merssa péjarnek ajornakemætta umingmáit sauaursello auænnik. 5 Taimaitomik nunamut pigame, ima okallukpok: Tokkotækset tunnirsútillo piomangikittit, timmele arkiksorit uamnut. 6 Tunnirsútit, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, illuaringikittit; 7 Uanga tava ima okartunga: Areit, aggerpunga, makpersekenne agleksimarsunga, Gudeá, pekkorset nāmaksiartorauko uamnut. 8 Okaradlarame imænna: Tokkotækset tunnirsútillo, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, piomangikittit, illuaringiniettittōg, tunnirsútiginekartut inneitsissit malliklugit. 9 Tava okariok: Areit, aggerpunga, Gudeá, pekkorset nāmaksiartorlugo. Siudleet (tunnirsútiginekartut) tava attorungnærsipei, kingudlek attorkogamiuk. 10 Tamattomingalo pekkorsamik uagut ajorungnærsinekarpogut, Iesusib Kristusib timma tokkomut tunniusimamet attauseriarlune. 11 Pellessillo nungullutik pekkorsáput, udlut tamása Gudemut kivgartorkonekarlutik, kavseeniglo tunnirsútinnik nelligeeksinnartunnik tunnirsirsarkollugit, umnit ajortoærursútiksáunauiengitsunnik. 12 Taunale (Kristuse) ajortut pivlugit, tunnirsigadlarame attauseenarmik tunnirsúmik, nāmagluinartomik issukaissengitsomut, ivksiatuinarpok Gudib tellerpiætta tungáne. 13 Terssanelo mattoma kingorna uttakiok, akkerartortinne illitserlugit issikame tungmagækseinut. 14 Merssa tunnirsumik attauseenarmik ajorungnærsisimarsut ningaursájungnærsinamigit nāmaktomik issukaissengitsomut. 15 Tamattomingatōg Annernerúb ajunginerúb nevsuiarbigātigut. Merssa (Nálegak) okaradlarame imænna: 16 Terssávok Testamente, udlut taukkoa kingornættigut opellungarsægæksara taukkonunga, okarpok Nálegak: Innersútikka taukkonunga umamiugititsomárpakka, issumeinullo aglekomauakka; 17 Ajorteillo illueitsullirseillo

erkajungnéromauakka. 18 Tamakkoale issumakærnekaráng-
sætta, tava attorungnærarau tunnirsútiksak ajortut pivlugit.

19 Taima mana, assærset kattengutigeet, tipeitsukluta is-
sersinnagauta ivlernartomut Iesusib áuagut. 20 Tamatto-
munga nutāmik umanartomiglo arvkotiksiumattigut umiksoa-
kut, terssa timmimigut; 21 Pellessiunekarautalo Gudib ig-
loanut; 22 Sakkomerniarta tava umættivtinik illomórtunnik,
operluarnermik, umættivtigut serpartarsimauluta, paitsisaitso-
miglo issumakarniarluta, timmivtigullo ubbarsimauluta immer-
mik mingokangitsomik; 23 Nerriugirsarlo unnersóutigirsak
tettigirsariuartigo aulaiængerluta, illomoinnarmet tamattominga
unnersóuirsok. 24 Uautiniglo nangminek missiksorkattig-
eengniarta kajumiksainermik assænningnermut ajungitsullir-
sennullo. 25 Kattisimauvikpullo sorarunauærsigo, arssiginnagit
illéit taimailiungitsut, uautinigle kajumiksárkattigeengniarta,
taimalo pingārtomik pissa, merssa mallugilleraussiuk udluk-
sak ekkartoubiksak kaglillersok.

26 Piarællutale ajortulliaruta, umnit opernartok nællo-
jungnérkārlugo, kingorna tava tunnirsútiksakaissærpogut
ajortut pivlugit. 27 Annilárnartorsoarmigle ekkartóumik,
kammaumiglo ingnertun-étomik illimagirsæksakarpogut, nung-
utitsirsomik arksoarnartorsoarnut. 28 Mosesib inneitsisseinik
náleissærsokaránget, tauna nakigingidluiuarlugo tokkokorsarǽt,
marlugloneet pingasulloneet narkiksoikattigeeklutik okarpætta:
29 Sualungnerrúrsomik tava pidlangārnekaissengitsugaissiuk
tauna, Gudib Ernerának tungmariniktok, Testamentib áuanik
nellinginariniktok, merssa ivlernarsautigirsaminik, mittautigæl-
lugolo aglæt Annernek saimaunartok? 30 Illissimagautigo
ivna ima okartok: Akkingirsirsuksáugama, akkiniaromadlár-
punga, Nálegak tamerssa. Amatōg ima: Nálekab innuk-
tenne akkilluariartussauei. 31 Gudib tokkosuitsúb arkseinut
pinek erksinædlárau.

32 Udlulle kangiusimarsut erkainiarsigik, taimane illissimar-
sungorause, kammajuilluse erdlokinartorsuit attorisse; 33 Il-

livse merssa tamannut mittautigirsáugause mitternermiglo erdlokonermiglo, illagigaussigiktõg taimaitunnik nagliuktisimarsut. 34 Uangalo parnārusimarsunga nákigigiaussinga, tipeitsukluselo aglæt kammautigingikisse péjairsut perkotivsinik, illissimagause, killangme perkotiksakarause ajunginerrúrsunnik, nāksaungitsunniglo nangmineksauvsinik. 35 Teitekarsuserse ipperariaurnassiuk, tamanna akkekangārmet. 36 Illællariakarposele kissienne, Gudib pekkorsa piniaromagussiuk, unnersóullo pirsariomaulugo. 37 Sulle killamik nāpet, aggeromármet tikkitsuksak, mullussennanelo.

38 Illuartorle innútiksakaissavok opersusiminik. Aulajængersimangitsorle, tauna tarnima nuennerissengila. 39 Uagulle illagingilauvut aulajængersimangitsut tammartuksáursullo, opertulle, tarnimingniglo annauniartut illagáuvut.

KAP. XI.

Opernek okautiginekarpok kannongétariakarmet.

Opernerle illomut tettigirsávok nerriugirsennik, nekkimarsútiginnagillo tekkonængitsut aglæt. 2 Taimaitomik siudleet unnersiutiginekarput. 3 Opernekut illissimavogut, sillarsoak Gudib okausianik pingortisimamet, ersitsullo tamarmik sũngitsomit pingorsimamætta. 4 Opernekut Abele Gudemut tunnirsiok tunnirsúmik ajunginerrúrsomik, Kainib tunnirsútánit, tamannalo pirsutigællugo illuartóvlune unnernekartok, tunnirsútei Gudib okautigimagit; tamattomingalo sulle okallukpok, umnit tauna tokkomet. 5 Enoch opersusekarame aularusimarsok, tokko missigekonnago, nenninekangilarlo, Gudib merssa aularumanne; aularunekangikadlarmello, Gudib illuariga unnerǽt. 6 Opersusekangitsorle Gudib illuarinauiengila; Gudemut piomarsok operiakarmet Gudekartomik, akkilleromármagillo orniktinne. 7 Opernekut Noab Gude náleka, umiarsoarmiglo sennarsok immukotime annekbigirsæk-

sénnik, Gudib merssa akaumanne pekkorsaminik, umnit sulle tekkonængitsomik, tamattominga sillarsúb innuee ekkartóutikei; taursomalo (Noab) pirsarisimaua illuarnek, opernekut pirsok. 8 Opernekut Abraha nálektungortok, nunamut kingorngursæksaminut aularkonekarame, aularpok tava, umnit ernigækse siunekarnago. 9 Opernekut tekkornartainâursok nuname unnersóutigirsame, sórdlo pigisseagisamine, tuppekaissarlunelo Isaake Iakolo illagællugik, kingorngursirsuksakattaursuk unnersóutinnik tamakkoninga; 10 Merssa nerriukame iglorpængnik tungauvelingnik, tamakkoningalo sennarsok perrorsáirsorlo, tamerssa Gude. 11 Saralo opersusekarame nekkursektinekarlune nārtulersinángortok aglæt, ernivlunelo, umnit okkiut erniviksarinekartut kemmókalloarmætta, terssa pia, opernartósugigamiuk unnersóirsok tamattominga. 12 Taimaitomiktōg attauseenarmit, umnit ajulersomit timmemit, erniusimaput innuperksuit udlorirsettut killangmétutut amerdlatigirsut, sōrdlotōg siorket immab sinnanétut kissiksaungitsóursut. 13 Taukkoalo tamarmik operlutik tokkoput, unnersóullo pisimannago, ungesiksomille tekkogæt, kollarinnagolo tipeitsutigæt, okarlutiglo ingmingnik taiput tikkeraursunnik tekkornartenniglo nuname. 14 Taimale okalluktartut nællunæjararaut nunæksarsioramik. 15 Nunartiglo kemmegartik issumagigalloaruniko, utterbigiginnaugalloariæt. 16 Mānale kajungerput ajunginerrúrsomut, tamerssa killangmétomut. Taimaitomik Gudib nikkagingilei taigútekarlune Gudiénnik, inniksiorsimagamigit (killangme). 17 Opernekut Abraha tunnirsiok Isaakemik, ursernekarame, ernetuelo tunniuka, merssa unnersóunekartógalloarame. 18 Tauna okautiginekartok imænna: Kinguæksarnik tairset, Isaakemit piomarput. 19 Issumakarame, (Abraha) tokkorsunnit aglæt Gude makkititsiginnaursok; taimaitomiktōg (ernetue) arssersóutigekollugo ama pigia. 20 Opernekut Isaakib tængekartipek Iakolo Esaulo, nedliutukset pivlugit. 21 Opernekut Iakúb tængekartipek Iosefib ernerék, tokkussægame, sikkillunelo

ajaupiaursārsoætta nóuanut. 22 Opernekút Iosefe, tokkussægame, okallullersok Israelib kittorneisa aularbiksænnik, timminelo nekşarkoa. 23 Mosese erniumet, angæjokækit, opersusekaramik, irssertorǽk kaumettit pingasut nāulugit, tekkogamiko merdlertungúb pinnersusia, nálegaunerúblo pekkorsa erksigingikæt. 24 Mosese opersusekarame, tava innersimagame, ernersiarekojungnǽrpok Faraúb panianut; 25 Gudiblo innuktei nagliukattigællugit, tamanna piomangārnerrova nuennárnermit nāksáursomit ajortomit; 26 Kristuselo pivlugo mittengnekarnek pekkarbiginerrosuga Egiptenib pekkoteinit, akkiksak issumagigamiuk. 27 Opersusekarlune Egiptene kemmekpa, nálegaunerúblo kammangnera erksigingila. Erssingitsok merssa ungagigamiuk, sórdlo tekkollugo. 28 Opersusekarlune anniviksiutiksiorkorsiok, aungmiglo serparlarkorsivlune, (Israelittit) pekkonnagit angæjudlernik tokkotsirsomut. 29 Opersusekaramik ivkoa, immarbik aukpadlártok ikkārpæt, sórdlo nuna pannertok; tamannalo Egipterminttōg nauiateilutik ouktútigigamiko, ippiput tava. 30 Opernek pirsutigællugo, Ierichomiut karmarsoeet oppiput issumamingnik, (Israelittit) kauitarmattik udlut arbenek marluk. 31 Rahabe opersusekarame, asserorsimangitsok opingitsut illagællugit, missiksoirsut illeksivlugit illæssiarigamigit. 32 Sumiglo ama okallussaunga? Uamnut ullapinaissirsok, okautigissægukit Gideonelo, Barakelo, Samsonelo, Ieftalo, Davilo, Samuelelo, Profetillo. 33 Opernekut taukkoa ajugáumætta nálegauveenut, illuartulliarlutiglo unnersóutit pisimaueit, Loversuillo torklueet milliksimaueit. 34 Ingnerúblo ikkomanersoa kammipǽt, pænnarsoarnit ippiktorsoarnit annigortut, ajuleralloarlutik nekkursektinekartut, sorssugiartorlutik pirsauteliksoængorsimaput, nungusimaulugillo tekkornartet sorssukattigeeksorsuit. 35 Arngnet tokkorsortættik umarkiksut pigieit, illeille asserorsimaput annaukunginamik, piniængināmiglo makkitsomaulutik innursúmut ajunginermut. 36 Illeille mittengnekarlutiglo ipperartornekartut, kellersornekarlutiglo parnārusima-

put. 37 Ujarkenniglo millórnekartut, nungunekarlutiglo, kappinekarlutiglo, pænnamiglo tokkotáursut; sakkiput annorakarlutik sauet sauaursello ammeenik, ajorsarsimagamik, nagliuktarlutiglo tujomirsarsimagàmik. 38 Sillarsoarmiut merssa kingakonakerssut taukkonunga, teresa sakkirsartut nagliuktarlutik, innukajuitsunne, kakkennelo, nunablo kongnereene, karosueenelo. 39 Taukkoalo tamarmik, umnit opernermik unnersiutiginekaralloartut, unnersóutiginekartok pisimangikæt. 40 Terssa imaipok: uautinut ajunginerrúrsok Gudib pekkosimagadlarmago, taivko nãmaksilluautiksakarkollugit uautinétomik.

KAP. XII.

Kajumiksarpei itlællárkollugit, Gudemullo nálekollugit.

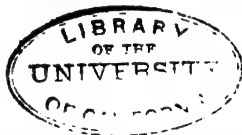
Taimaitomik uaguttõg taima amerdlatigirsunnik narkiksoirsokarauta auativtigut: Ajortut tava, merssa uautinut attainartut kajumeetsungortitsirsivut, ipperarniartigik, issumagingnermiglo siuniksarput tuoviutigittigo, sórdlo pekkonekarauta; 2 Iesuselo, opersusivtinik aularnéirsok nãmaksiniartorlo ardlungauvigittigo, Taursoma, umnit tipeitsutiksakarsinnaugalloartúb, senningarsok annernartorællugo attora, kangunartorlo aglæt assiginnara, mãnale ivksiavok Gudib ivksiauviksoætta tellerpiætta tungáne. 3 Taivname erkaumaniarsiuk, ajortulliartut arksoardlermænne, piueitsok, illivse issumauvsigut kassukennavose, nikkarsungorkennaselo.

4 Illivse merssa, ajortok arksoarællugo, sulle akkerartungikalloartose aurse koitserlugo; 5 Puigorikselo okausek ivna tupedlernartolik illivsennt, sórdlo kittornennut pirsok, imaitok: Ernera oma! Nálekab pidlaitsiarpattit, tamanna assiginnarnauærnk, taursomalo pidlárpattit nikkarsungorkennek; 6 Assærsenne merssa Nálekab pidlaitsiararei, kittornarsiennelo nungullugit missingnartomik tennerterarei. 7 Issumagikluse illælláruse pidláitsiarnekarángause, Nálekab tava

pissàuäse kittornamisut; sume ernekarnerpa atátame pidlarniængisanik? 8 Illivsele pidláitsiarnekangisainaruse, tamarmigle merssa taimailiorbiginekarsimaput, tava uersægâvose kittornarpiáuluaraselo. 9 Angutivuttôg innuinaursut pidlairsigisimagutigik miannerællugillo; angakainik tava náleissengikikput Atátak angnerrúrsok, innukolluta? 10 Ivkoalo udlut ikkitungoet pidláitsiararätigut issumamingnik, omale pirsarpätigut ajorungnærsautiksautinik, illængersitsomauluta illuarsusiminik. 11 Pidlárnek nungullugo attortinekaránget tipeitsutiksáungitsugigalloarparput, allieisutiksáusugællugole; missingnarungnærunele, tava tamattominga sungiusarsimarsut pidluautiksársiortissauei erkiksinartunnik illuartunnik.

12 Taimaitomik arkset sullissérsut, serkullo kassursut, ama nekkursektiniarsigik; 13 Issikauvsiniglo sakkilluaritse, orlojarsokarkonnase tussiatotut illiortomik, illuarsekollugole. 14 Innuit tamása illeksiniarsigik, ivlernarsinek piniarsiuk, tamattominga piniængitsut Nálegak tekkussengimarsuk. 15 Missiksorniaritse, Gudib saimanneranik assiginnairsokarkonnase kimigloneet; náulersunnik asserorsainekarkonnase erkiksisainiængitsunnik, amerdlasut aitsornekaissæsugællugit taimaitomik; 16 Arngnaunekartokarkonnase, nálengitsokarkonnaseloneet Gudemut, Esautun-étomik, nekkiksak attausek taursôma pérutiga angæjudliúrsusiminit. 17 Illissimauarsele, kingorna pidluarkonekarnek piniaralloaramiuk angeluktortok, adlamik issumakautiksamik nervsanginame, naug kodlinermik piniaralloara. 18 Illivse merssa pisimangilase kakkamut aktornekarsinnaursomut ingnermik ikkoellarsomut; pyorsoarmulloneet tärtorsoarmullo, kadlersorsoarmullo; 19 Kardlortaursúb nippánulloneet, nippersúblo okauseenulloneet, tamakkoninga tussartut tussaromajungnéralloareit, okautsinnik tamakkoninga okallugbigekunginamik. 20 Tussarnek ajuleramikik taimane okauserinekartut. Nerssútibloneet kakkak tamanna aktoralloaruniuk, ujarkénnik millórnekaissirsok, auléinekaissevluneloneet. 21 Tekkorsarlo tamanna erksinar-

tuináumet Mosese aglæt ima okartok: Annilárkaunga, oliklungalo. 22 Illivsele pisimavose Zionib kakkánut, Gudiblo tokkosuitsúb iglorperksoeenut, Ierusalemmut killangmétomut, Engelinnullo tausendeperksoarnut. 23 Illageeksunnullo angejudliúrsunnut killangme agleksimarsunnut; Gudemullo, tamannik ekkartóursirsomut, illuartullo innerisimarsut annernerinnut. 24 Testamentitáblo ningaursájungnærsitsirsanut Iesusemut, aungmullo serpartautiginekartomut, tamanna ajunginerrovlune tuksiursinerrovok Abelib áuanit. 25 Missiksorniaritse, tussaromajungnærkennauvose okalluktomut. Ivkoa merssa tussaromajungnærsut kemmãnek ajormætta nuname okalluktillugo; angekáinik uagut, tussaromajungnærutigo killangmit okalluktok. 26 Taursoma nippætta taimane nuna seiuktika, mãnale unnersóiok, imalo okarlune: Sulle attauseriarlunga nunalo killaglo aglæt seiuktitsomáriakka. 27 Imale okarame: sulle attauseriarlunga; tava nællunæjarpok, aulajarsut pingortisimarsut adlangortinekaissammætta, aulajaitsut étuinarkollugit. 28 Taimaitomik nálegauvik aulajaitsok pirsæksarigautigo, saimaunekarpogut, taursominga Gude kivgartorbigissægautigo, taursomunga illuarekolluta atarkingnermik miannerinermiglo. 29 Guderput ingnerómet nungutsirsok.

KAP. XIII.

Ajungitsulliarkoei, Kristusemullo opertuinnarkollugit; ajokærsoirsullo nálekoei tuksiukollugillo; kajumiksáilune nãniarpei aglekenne.

Sorarase kattengutigeeksuttut assakattigeengniaritse. 2 Sinniktarkorsinek poigornauieissengilarse, taima piniartut illéisa Engelit aglæt sinniktartimattigik, siunekaratik. 3 Kellersorsimarsut issumaginiarsigik, sórdlo kellersorsimakattigællugit, negliuktullo, (erkaisigik) illivseóg sulle timmekarluse innúgause. 4 Nulliareengnek illuartuinnarle tamannut, nulliareello

innarbiæt ivlernarle; uersairsulle, arngnaunekartullo angunu-
nekartullo Gudib ekkartóutsomárpei. 5 Illerkorissiuk pioma-
tónase, pisselo nāmagissigik; nangminek ima okarmet: Kem-
meissengilagit, illomumme allarnauieissengilagit. 6 Taimai-
met, tupedlerluta okarsinnavogut: Nálegak annaursirsigig-
auko erksissengilanga, sussægänga tava innúb? 7 Ajokær-
sortisse issumaginiarsigik, illivsenut okalluktut Gudib okau-
seenik, taukkoa innursusiétta nägata tekkolluarsiuk, oper-
susiéllo mallingniarsiuk. 8 Iesuse Kristuse, ipeksarlo udlo-
melo épok, taunalo issukaissengitsomuttōg taimaituinaissavok.
9 Issumesse nekkimatekussengilesse ajokærsútinnik nellingi-
narnik adláursunniglo; piominakemet, umæt aulajængersi-
malerpet, tamannalo saimauneenarmik pirsarpok, nekkiksa-
migle pinane, tamanna attungikalloarmet piniartimingne. 10
Uagut tunnirsirsarbekarpogut, terssanga nerriginnaungilet
kivgartortut tuppiúrsame. 11 Merssa (itsársoak) nerssútit
suulloneet áuæt pellessiunerúb issertitarángago ivlernartomut,
ajortoærursútigekollugo, taukkoa timmeit tava óutáursut tup-
perperksuit auattænne. 12 Taimaitomik Iesusesōg anniarti-
tok, issertarbiúb auatáne, innuit ajorungnærsitsomaulugit
áungminik. 13 Taimaimet, kæ, orniktigo māna tupperperk-
suit auatænnétok, erdlokirsusia attorlugo nagliukattigællugo.
14 Tamáneme nuname iglorperksoakanginauta unningauvigir-
sennik, nedliutiksarsiorpogulle. 15 Tava mānakut (Kristuse)
tunnárællugo, Gude áitsivigirsartigo tunnirsútinnik ussorutin-
nik sorarata, tamerssa okautsit, akkánik ussoruktut, kard-
lueenit pirsut. 16 Kissiennele, angæjokáutsernek tunnirsi-
niarnerlo puigoriaurnassigik; tunnirsútit taimaitut Gudib il-
luarirsarmagit. 17 Ajokærsortisse náleksigik, mallingniar-
lugillo, pigārmætta tarnivsinut, akkirsuksettut illioriakaramik,
taimailiorkollugit tipeitsuklutik annersáminatiglo, tamanna
illuaissengimet illivsenut. 18 Tuksiuniarsigut. Uagut terssa
tupedliutigōrput, paitsisaitsomik issumakarauta, piniarkiksar-
autalo sakkilluaromauluta tamanne. 19 Okaukiksarniar-

pausele, taimailiungårkolluse, tuoviornarnerrúrsomik ama ornikolluse.

20 Gudible ullapisauteliksóursúb, tokkorsunnit pæramiuk sauet pársirsónerææt, Nálegarput Iesuse, Testamentib nãksaunggitsúb áuanik: 21 Taursoma piginángorsárlisse ajungitsullirsennut tamannut, mallingniktungortilluse pekkorsaminut, illuarirsaminiglo illumiokartilluse Iesuse Kristusekut; tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

22 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, okautsit okko kajumiksautáursut nálektuarsigik; náitsungoamik aglekbigigause. 23 Nællukungilause, kattenguput Timoteuse ama ipperarnekarmet, taunalo tikkipet; aiparællugo tekkojomárpause. 24 Innúlluarkorsisitse ajokærsortivsinut tamannut, illuartunnullo tamannut. Kattengutigeet Italiamétut innúlluarkoãse. 25 Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Ebræerinnut makko agleksimaput Italiamit, Timoteusib neksarei.

I A K U B

AGLEGEI OPERTUNNUT.

KAP. I.

Iakub kajumiksárpei tupedlerkollugit tipeitsukollugillo nagliulerángætta, ajungitsuinnait Gudemit pirsarmætta, pinnatigle ajortut; Gudib okausee mallikoei.

Iakub, Gudemut Nálekamullo Iesuse Kristusemut kivgáursúb, tipeitsukkoei arkanek marluit ekkardlereet siamarsimarsut.

2 Assærsakka kattengutikka! Tipeitsutigirsæksarissiuk, pirsarángause nagliungnartunnut nellinginarnut; 3 Illissimagitselo, opersuserse illuartuarune issumagiksaromármasse.

4 Issumagiksusersele soraissengilak issoanut aglæt, illuartuinarkolluse, illomortuinarkolluselo, ajorsautekarkonnaselo.

5 Illarsele illissimanermik ajorsarune, tauna tamattominga tuksiarle Gudemut, tamannut tunnioráirsomut assiginnaingitsomut, erdligursingitsomullo; tava tunninekaromárpok.
6 Operlunele tuksiarile, nekkimananelo; nekkimarsok mersea taimaitarmet sórdlo immab maglee annoremit aulatersimarsut tamannut. 7 Innuglo taimaitok issumakaissengilak, sumik Nálekamit pissæsugællune. 8 Innuk marlungnik issumakartok aulajatuinarpok arvkotigirsamine tamanne.

9 Kattengulle kingakótok, ussorsitsarle nálengnartinekarsusiminik. 10 Pissórsoarle ussorsitsarle kingakorsusiminik, nungussægame ivgit kárcheesut. 11 Sekkenek kirssakangărlune nuirsarau, ivgillo tokkolersitarei, kárcheelo tava nakkararaut, pinnersusiællo tekkojominartok asserorarau; taimatŏg pissórsoak perkoterperksoaminik asseroromárpok. 12 Pidluarpok angut, issoánut aglæt kammajuillune nagliuktartok; aulajængersimagune niakorumik innursútelingmik piomárpok, tamattominga Gudib unnersóukei assærsinne.

13 Innugle urssernekarángame ima okaissengilak: Gudib ursserpănga. Gude merssa ursséirsartóngimet ajortomut; attauserloneet taursoma urssersaraingila. 14 Innugle nungullune urssernekararau, ikdligupilluminit kajumiksárnekárángame, pilleritinekarlunelo. 15 Ikdligupilluit piniarnekarsimagunik, ajortulliakartitsiput, ajortullirsello namaksinekarángamik, tokkomik pekkartitsiput.

(Epistel am 4. Sontage nach Ost. Cant.)

16 Tammarkennase, assærset kattengutigeená! 17 Tunnirsútit ajungitsut tamarmik, tunnirsútillo nămautigirset tamarmik, pikkanga pirsaraut kaumarsúb Atátanit adlangorjuitsomit simnersigeeksokangitsomit kaumarsomik tărtomiglo.
18 Taursoma issumaminik erniarătigut okautsinnik opernartunnik, pingortitarælluta siudliókogamissigut. 19 Taimaitomik, assærset kattengutigeet, innuk nungullune tussaræsuarle,

okalluklunele tuoviorane, ningengnermulle kigeikile. 20 Innuk ningektok piniaraingimet Gudib illuarirsanik. 21 Taimaimet, maujungnartut ajortorsuillo tamása ipperarniarsigik, okautsillo illuvsinétitáursut, tarnivsinik pidluartitsiginnaursut, piginiarsigik piueiluse.

(Epistel am 5. Sontage nach Ostern, Rogate.)

22 Okautsille nálekiksarsigik tussartainarnagillo, illivsenik nangminek seglokittarkonnase. 23 Tussartainartokarángelle okautsinnik, nálengnagillo, taursoma arssiga angut, kénaminik kemmerdlóirsok tacharsútekut. 24 Ingminik merssa kemmerdlússærame, erngerlune aularareu, tautone kannongétok puigorlugo. 25 Umersorle inneitsissinnut nămagluinnartunnut kivgajungnérsitsirsunnut, taimaituarlunelo, tussakenne taursoma puigorsimangikunigit, malliklugille piniartarune, pidluarpok taimailiorame. 26 Illarsele issumakarune Gudemut kivgartortugællune, okkelo attorluarnek ajorunink, umanelo asserorlugo, taursoma kivgartorsusia Gudemut piungilak, 27 Gudemulle Atátamut kivgartornek illuartok arksoarnængitsorlo, imaipok: Illiarsuit uidlarnerillo nagliuktut issumagællugit, ingminiglo ivlernarsarniarnek, sillarsúb innuee illaginnagit.

KAP. II.

Innuit nellinginait assakoei; inneitsissillo tamása nálekluinarkollugit; opernek ajungitsullirsennik illaliungitsok attungimet.

Assærset kattengutigeená! Issumaissarunnase, Iesuse Kristusemut Nálegautinnut ussornartolingmut opertut angnerrúrsokartugællugit illamingnit. 2 Merssa kattisimauvivsinut angut isseralloarpet Goldemik ketterdlerutelik, annorariksorsoarlo, peetsoktŏg annorarluktok issermipet; 3 Illivselo irssigilerussiuk annorariksok, okarbigællugole: Maunga idlit inginiarna; peetsorle ima okarbigigussiuk; Idlit sammanétit, issi-

kamnulloneet maunga ingitit; 4 Illuartomik tava issumakangilase, illuangitsomik ekkartóursirsungorause, nellinginarsioraselo. 5 Nalegitse, assærsakka kattengutikka! Peetsut sillame mattomanétut Gudib kennersimanginerpagit, merssa pissórsóursut opernermik, kingorngursirsuksello nálegauvingmik unnersóutigirsaminik assærsiminut? 6 Illivsele peetsut nálengnartingikisse. Pissórsuit merssa taukkósimanginerpet illivsenut nálegauniartartut, kiglissiorbingmullo pisilluse? 7 Taukkoalo mitteklersóngilet attermik ajungitsomik taigornekautivsinik? 8 Inneitsit, tamannit nálegiakarnerrúrsok, nálekussiuk, imaitok: Innukattit tuglit illiktun assaissauet; tava piniarluarpose. 9 Nellinginarsiungikusele, ajortulliarpose, inneitsissille narkiksorpase, nálengitsose unnerluse. 10 Inneitsissinnigle tamannik nálengniaralloartúb, attausek náleissæruniuk, tamása tava sórdlo nálengikei. 11 Merssame ima okartok: Arngnaunekaissengilatit angunnekaissennatillo, tauna okarioktõg imænna: Innungæissengilatit. Taimaimet arngnaunekangikalloaruit, innungæruille, inneitsissinnut tava nálengitsungorpotit. 12 Sórdlo okaruse taimailioritse, inneitsissinnut kivgajungnærsitsirsunnut ekkartóunekaissirsuttut illivluse. 13 Nákirsajuitsorle ekkartóunekaissavok nákinekaissennane; nakiuingnerle ussorsitsararau ekkartóursinermut.

14 Assærset kattengutigeet, suksarau, okartokaralloarpet ingminik opersusekartillune, ajungitsulliaranelo? Opersutsibtõg taimaitũrsártúb pidluartisinnaunerpa? 15 Kattengulle, angut angnarloneet, tammakangipet, piksaminiglo ajorsarlune; 16 Illauvsele taimaitut okarbigippagit: Gudib ikkiorniarlisse, kirssengniarluselo kärsillárniaritse; tunningikussigigle timmeisa ajorsauteinik, suksarissauét tava tamanna? 17 Taimatõg opersusek, illænekangikune ajungitsulliarnermik, tokkungaugiok ingmikut. 18 Kissiennele okaromarsokarnersok imænna: Idlit operpotit, uangale ajungitsulliarkaunga; kæ, opersutsit tava tekkollara ajungitsullirsarnik, opersusera-

tõg illingnut tekkotissauara ajungitsullirsamnik. 19 Operi-
niktóvotit Gudetuakarmet; taimainauit illuarralloarpomme,
tornársuittõg tamanna operirsarét, seinklutiglo. 20 Innugle
óma piungitsok! Nællojungnéromaviuk, opernek tokkung-
arsómet, illænekangikune ajungitsullirsennik? 21 Abraha
atátarput ajungitsulliaminik illuartitáungitsok, ernerminik
Isaakemik tunnirsigame tunnirsirsarbingmut? 22 Tava mal-
luget, opernek piniárkattaursok ajungitsulliartillugo, ajungit-
sullirsello pivlugit opernek nãmagluinnartok. 23 Aglekelle
erkosimaput, imaitunnik okausekartut: Gude Abrahab opera,
tamannalo pivlugo illuartitáulersok, Gudiblo assærsánik taig-
ornekartok. 24 Taimaitomik mallugãrse, innuk illuartitang-
ormet ajungitsulliarnermik, operneenarmigle pinnane. 25 Tai-
matõg nekkiksiortok arnguak Rahabe, illuartitangungila ajung-
itsulliarnermik, aulartitet illæssiarigamigit, adlakullo arvko-
tekut annisillugit? 26 Sórdlome time annernekangitsok tok-
kungamet, taimatõg opernek tokkungaugiok, ajungitsulliarner-
mik illænekangikune.

KAP. III.

Adlennik ajokærsoijomarsut miannersorniarkoei.

(Epistel am 17. Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet! Nellinginarnik tamannik ajokær-
soiniaromarsokaissengilak, illissimagitselo, pingartomik ekkar-
tóunekaromárauta. 2 Tamauta merssa kabsersoarnik tam-
martarauta; okautsiminigle attautsemigloneet tammangitsok,
tauna illuartuinnartóvlune angutávok, timminelo tamát attorluar-
tisinnaua. 3 Nerssúrsuit (Ferdit) atta, pittútinnik kingmir-
serarauvut nálekolluta, taukkoningalo timmersoeet suppiksita-
ránvut. 4 Atta, umiarsuttõg, umnit angekerssut, umnillo
annorersoarmit ingerdlatitáursut, taimaitorle, akkutingoamik
aglæt akkutóursúb torartitarei piomarsaminut. 5 Taimatõg
okkak, umnit mikkirsok auætingoak, okadloriksorsóvorle;

atta, ingningoak, kissienne ikkoellektitarei orpeperksuit. 6 Okkarlo, inguektög sórdlo, illueitsorperksoakarbióvok; taimaitarau okkak, tornársúb innanit ikkoellektisimagune, ausativta akkornénnélune minguktitara timme tamát, assererlugolo sakkirsuserput. 7 Merssame nerssutit, tingmirsello, pullaterirsello, immanétullo aijaisornartut nellinginait pirsarinekarlutik kunnutinekararaut, innuit kunnutitermattik. 8 Okkarle innúb attautsibloneet kunnutinek ajorpa, kunnutitæksáungitsong una ajortorsoak tokkonartomik pilluliksoak. 9 Tauna attorlugo ussorirsarärput Gude Atátak, attorlugolo perdlukorsarigiauvut innuit, Gudib arssinganut pingortisimarsut. 10 Kannermit attautsemit annirsaraut okauseriksullo okausepilluillo. Assærset kattengutigeená, taimaissengilak. 11 Puillarsomit attautsemit immekarsinnaunerpa tungosungitsomik kasselitsomiglo? 12 Assærset kattengutigeet, okkorseá, orpiktög Feigeliksak Oliakarsinnaunerpa? Orpigloneet Weiniksalik Feigekarsinnaunerlune? Taimatög puillarsok attausek immekarsinnaungniok tarrajornitsomiglo tungosungnitsomiglo.

13 Ardlarse kina illissimarsóvlunelo siunekartóva? Tauname nællunærile sakkilluarsusiminik, ajungitsulliarlunelo piueitsotut illissimarsotullo pille. 14 Umættivsigulle kennigarsorsóvluselo sakkitsairsorsóguse, tava ussorsitsariaurnasse, seglukennaselo opernartomut. 15 Illissimarsusek tamanna pauanga pingimet, nunamille innuinnarnit, tornársungmillo piok. 16 Annæruktut sakkitsairsartullo nungullutik illuangitsulliarmætta ajortulliartainarlutiglo. 17 Pauangale pirsomik illissimarsusekartut, tamannit aulajængiupeit (Gudib okausee) ullapisáirsóvlutiglo, innuksiarnersóvlutiglo, nálektóput, nákinnirsuseliksóvlutiglo ajungitsullialiksóput, innungniglo nellinginarsiorlutiglo pekkoserlungitsóput. 18 Ullapisáiniartulle, illuartullirsamingnit kingorngursiomárput erkiksinartunnik.

KAP. IV.

Sakkitsainermik, adlenniglo piomasepillungnik sorarkoei.

Suname pirsutigællugo sakkitsairsarluselo arksoardlernerpisse illauvsinut? Piomasepilluit, illa! pirsutáput, pardlekkattautut ausætivsine? 2 Piomatókáuse, taimaitomigle pirsarinek ajorsinnarluse; umitsairsartóvose annæruktorsóvluselo, sumiglo pirsarnek ajorpose; sakkitsairsarluselo arksoardlerpose pekkaraselo, terssa, tuksiænginause. 3 Tuksiaralloarpose, tunninekaraselo, terssa, tuksiarnerdlukause, issumakarauselo, nungutsomaulugit ikdligupilluvsinut. 4 Uersairsut uersartullo, okkorseá, sillarsúb innueenut assakorsut illissimangilissigik, Gudemut akkerartortómætta? Taimaimet sillarsúb innueenut assakorsok akkerartortungorpok Gudemut. 5 Issumakarpisseloneet, agleket assuleenak okartugællugit imænna: Annernerúb illuvsine innekartúb annærursinek arksoarirsara? 6 Saimaunermiglo tunnirsingărarau tauna; agleket imaimætta: Makkitasŭt Gudib akkerarirsarei, kannilártulle saimautarei. 7 Taimaitomik Gude kannilarbigællugo tornársuk akkerarissiuk, kemmăratigissauăse tava. 8 Gude orniniarsiuk, ornissægiăse tava. Arksesse arssengniarsigik, ajortulliartut okkorseá, umættisselo peteijuisiniarsigik, okkorse, marlungnik issumakartoseá! 9 Ajuleritse, allieisukluselo kejatitse; iglartóursose kodlillersungoritse, tipeitsuktóursoselo allieisuktungoleritse. 10 Gudib kénætta sáne kannilarniaritse, tava ussornartissauăse.

11 Kakkejardlerkattigeeksariaurnase, assærset kattengutigeet; kattenguminut kakkejardlersúb, kattenguminullo arksoardlersúb kakkejarei inneitsissit arksoarællugillo. Inneitsissille idlit arksoarigukit, inneitsissinnut tava nálektóngilatit, arksoardlersóvotille. 12 Attauseenarmik tunniursirsokarpok inneitsissinnik, taivna pidluarsáiginnaulunelo ekkartóursiginnaugiok. Kináuvotimme idlit, arksoardlersógauit adlamut?

13 Illivse māna piause, ima okartose: Udlomeloneet akkagoloneet aularomárpogut iglorperksoarnat ivkonunga, terssanelo attausemik okkéjomavogut, niuvertarlutalo pissiniartarlutalo; 14 Merssa nællursose piomártuksamik akkago. Innúnerseme sūnerpa? Pyoinnávok, illa? killængoamik étok kingornale náume. 15 Taimaimet, ima okaissægalloarpose: Nálekab pekkopattigut kissienne, innúgutalo, tava tamattominga adlamigloneet piniaissaugut. 16 Mānale makkitávluse ussorsitsarpose. Ussorsitsaulle taimaitorsoak ajorpok. 17 Taimaimet, ajungitsomik piniagæksaminik illissimarsok, piniarnagolo tamanna, tauna ajortulliarpok.

KAP. V.

Pissórsuit okaukiksárpei missiksorniarkollugit; illællarkogieitsōg ekkartóursirsok tikkitserlugo; operlutiglo tuksiarkollugit.

Kæ, pissórsuit okkorse! Kejávluselo opititse, nagliungnartorsuit pivlugit, illivsenut piomártukset. 2 Perkoterperksoesse āuput, annorarsesselo okkungoet asserorpeit. 3 Erdlingnartisse Goldelo Soelvelo mangertornersimaput, mangertornerællo nællunærkotarissauarse, uinnersesōg nungussammago, sórdlo ingnerúb. Perkotiksauvsinik kattersoiniartose udlunne kingudliksenne. 4 Atta, sennachvirsut, nautsévivsinit kattersoirsut, erdligutinautik akkiksarsiarigalloænnik, tava niblerput, kattersoirsullo torklullaursusiæt Nálekab Sebaotib tussara. 5 Illivse innúlluartorsóvluselo innungmadauniartose nuname, umættisselo kārsillártikisse, sórdlo nerssútinnik tokkotakangārbingme. 6 Illuartok ekkartóutikikse tokkollugolo, taursomalo arksoardlingikāse.

7 Taimaitomik, illivse assærset kattengutigeet, issumagiksarniaritse Nálegak tikkitserlugo. Atta, nautsévilliortok nerriuktararau nautséjariksunnik nunamit náulersuksennik, tamakkolo erinnigingilei, siedlerséiniarlunelo udlakullo unnukullo.

8 Illivsesŏg issumagikluse pigitse, umættisselo nekkursektiniarsigik, Nálekab tikkibiksa kannekemet. 9 Assærset kattengutigeet, annersámikattigeeksarkennase illivsenik, ekkartóunekarkonnase; Atta, ekkartóursirsok padlillerkau. 10 Assærsakka kuttengutikka, Profetit, Nálekab akkáne illivsenut okalluktut, malligæksarissigik nagliuktilluse, kammajuilluselo. 11 Illomut pidluarnerarpauvut illællártut nagliuktillutik. Hiobib illællársusianik tussartose, Nálekablo pivia tekkogikse; Nálegak merssa nákiniktóvlunelo nægliktoirsóvok.

12 Adlennille tamannit, kattengutikka okkorse, angernerdlussengilase killangmigloneet nunamigloneet, sumigloneet adlamik. Okalluklusele angerángause, illomut angeritse, nāgarángauselo, illomut nāgaritse, pekkoserluktungoraselo.

13 Illauvsinik nagliuktisimarsokaruse, taursoma tuksiaut attorliuk, tipeitsuktokaruselo, taursoma kujaniut attorliuk. 14 Napparsimarsokaruse, taursoma tava illageeksut ajokærsoirsonereet kákoniarligit, taukkonungalo tuksiukollune, Oliamiglo tennikollune pille Nálekab akkáne. 15 Operluartullo tuksiuteit pivlugit illuarsiomárpok tauna, ajortulliaralloarunelo, issumakærnekaissaput ajortei. 16 Ajortivsinik nællunæjarbigekattigeengniaritse, tuksiukattigeengniarluselo, kaitsorsárnekarkolluse. Illuartúb tuksiutei amerdlasórsoarnik ajungilet, illomortógunik. 17 Eliase inmuinnáursok uautitun-élune, tuksiarmelle siedlingikorsivlune, siedlingilak tava nunamut okkiut pingasut, kaumettillo arbeneglit náulugit. 18 Amalo tuksiarmimet, killangmit tava siedlerpok, nunalo naursokalerpok. 19 Assærset kattengutigeet, opernartomit tammarsimarsokaralloaruse, taursomingalo sátitsirsokarpet. 20 Tauna næliojungnæissavok, ajortulliartomik sátitsirsok tammertarnartomit arvkotigigalloanit, taursoma tarnek annauka tokkomit, ajortoperksuillo erssitsungnærsitsomárpei.

PETRUSIB

AGLEGEI SIULDEET NELLINGINARNUT.

KAP. I.

Gude Petrusib ussora; opertut kajumiksárpei ivlernarniar-kollugit, sakkilluarkollugillo.

Petruse, Iesusib Kristusib Apostelia, (aglekpok) kennikennut tekkornartennut, siamarsimarsunnut Pontuseme, Galasiamelo, Kappadoziamelo, Assiamelo, Pitiniamelo; 2 Saimaunek, ullapisaullo pirsartarligik kennersimarsut Gudib Atátab naut-sorsorneránik, Annernerúb ajorungnærsitsinerágut, nálek-tungorkollutik, Iesusiblo Kristusib áuanik serpartarnekar-kollutik.

3 Ussornarsile Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta, nákinirsusersoarminik erniukiksisinamissigut, innursútigir-sáursomik nerriugirsæksakarkolluta, Iesusib Kristusib mak-kirsusiagut tokkorsunnit; 4 Nungujaitsomik allianaitsomig-lo, tokkolerjuitsomiglo kingorngursæksakarkolluta, tamanna torkorsimamet killangme. 5 Illivsenut merssa pekkollugo, Gudib pirsautánik opernekut serniginekarause pidluarnartor-soarmut piginángorsægáursomut sakkomissirsomut udlunne kingudlerne. 6 Tamanna tipeitsutigissauarse, umnit killæng-oamik allieisukomárnersose, urssernartunnut nellinginarnut; 7 Terssa, opersuserse illuartuinnarkollugo, erdlingnarnerro-kollugolo Goldemit nungujarsomit, ingnerkut óuktornekarto-mit; nersornarsekollugo, ussornarsekollugolo, nálengnarse-kollugolo, Iesuse Kristuse sakkomerpet. 8 Tauna naug tek-kungikalloarikse assauarse, naugle tekkonek ajoraussiuk, māna operbigārse, tipeitsukluaissauselo nællunægæksaungitsomik

nellekangitsomiglo tipeitsursúmik; 9 Opersutsivselo siuniksa piomárparse, terssa tarnit pidluautigirsæt. 10 Pidluautigirsamik tamattominga ujarlerkiksarlutiglo issumalliortut Profetit, erkotuksennik okalluktut illivsenut, saimaunermik taimane pirsuksáursógalloamik. 11 Issumalliutigigamikik udlut udlukselloneet Kristusib annernerætta okautigirsei, taursoma innigigamigit okallukadlartok Kristusemik anniaissirsomik, kingornalo ussornarsissirsomik. 12 Tamattominga nevsuiarbiginekaramik, ingmingnut tava pinnatik, uautinulle tamakko okautigeit, mānakullo illivsenuttōg okautigigieit okalluktut okautsinnik tussarnersunnik, ikkiortigigamiko Annernek ajunginek killangmit aulartitak; tamanna Engelitsōg tekkosuktarpæt. 13 Taimaitomik issumauvsigut ketterusersimarsuttun-étitse; erkærsarniaritse, saimauneenarlo teitigilluinnarsiuk, illivsenut pigititæksáumet Iesusib Kristusib sakkomersusiagut; 14 Merdlertuttut nálektuttun-éniaritse, illerkokarkennaselo sórdlo siornagut, sulle nællursorsótilluse ikdligupillulliorluse innúgadlarause; 15 Illivsenigle kákorsirsok ivlernartorsóursorlo malliklugo, illivsesōg ivlernarniaritse sakkirsusivsine tamanne. 16 Agleksimamet imænna: Illuarniaissause, uanga illuartógama. 17 Tuksiarluselo tainiaraussiuk Atátak ivna, innuit nellinginartillugit ekkartóursirsok, tamarmik sullirseit pivlugit; tava miannersorniartuttut sakkilluaritse mattomanétilluse. 18 Illissimaniarsiuglo, nungursartunnik anningaursæksennik aukpallartunnik kakkortunnigloneet annausimanginause sakkirsusepilluvsinit, merssa siudlivse illerkorirseinit; 19 Kristusible áuanik akkisōnersoartmik, (annausimavose) tauna sauarkatut pingitsotut, paitsisæksakangitsotullo-étok. 20 Tauna taimaituksátisimavok siornagut sulle sillarsoakangikadlarmet, sakkomersitávorle udlunne kingudlerne, illivse pivluse; 21 Taivna tunnárællugo operause Gudemut, taursominga makkititsirsomut tokkorsunnit, ussornartorsoængortitsirsomullo taursominga; Gudemut opersusekarkolluse tettekarkolluselo. 22 Tarnisselo ikdligupil-

luguagnærsimiarsigik, opernartok nálekługo Annernekut, kattengutittut assænnikolluse illomornermik, illivseniglo assakattigeeksuaritse umættivsinik illuartunnik; 23 Erniukiksisimarsuttut illivluse, nungujarsok næggoviginginaussiuk, nungusuitsulle Gudib okausee umanartuglit næggovigesse, taukkoa issukaissengitsomut - étuinnaissammætta. 24 Merssa uingit (innuit) tamarmik igvitun - éput, innuillo pinnersuseet tamarmik igvit karcheettun-éput, igvit tokkolersimaput, karchello nakkarput; 25 Nálekable okausee étuinnaissaput issukaissengitsomut. Tamerssa okautsit, akkornauvsine okautigirsáursut.

KAP. II.

Ajortoærotiniaissaput illuarniarlutiglo, Kristusemut adlennullo illuarekolhutik; nálekennut nálengniaissaput Kristuse pivlugo.

Taimaitomik māna ajortut tamása ipperarniarsigik, pekkoserlútillo tamása, illungersōnginerlo, annérursinerlo, unnerdlutíginerillo tamása. 2 Annerdlāngoettulle illivluse piomaniarsiuk immuk illuartok, tamattomanga agdliartorkolluse. 3 Missigisimagussiuk kissienne Nálegak innuksiarnersorsómet. 4 Taursomunga, ujarkatut umarsotun - étomut pisimavose, tauna innuit egitarigalloarǽt, Gudemele kennigáulunelo erdlingnarkau. 5 Illivsesōg nangminek, ujarkettut umarsuttut illivluse, illívsenik iglorsoængortiniaritse annernermiuksamik, ajokærsortigekolluse illuartunnik, tunnirsirsigekolluselo tunnirsútinnik annernerúb peenik, Gudib illuarirseinik, Iesuse Kristusekut. 6 Taimaimet agleket imaitunnik okausekariput: Atta, ujarak kennigáursok erdlingnartorsoak issudliksak Ziemétissauara, omungalo opertok kangusussengilak. 7 Illivse tava, opertógause, erdlingnarnerarparse; ujararle taivna, iglulliortut egitǽt, issudliksængorsimarsok. 8 Opingitsunnut ujaráulersimavok apoorbiksak, kārsólersimaulunelo mammia-

sautigirsak; apoorpumme okautsinnut, operinginamikik, umnit attugæksarissægalloareit. 9 Illivsele ekkardlióvose kennersimursut, pellessit nálegaunerrúrsut, innuit ajorungnærsisimarsut, innuit pigirsáursut taursomunga; kákorsirsivse illiugei ajungitsut okautigissægaussigik, taursoma tãrtomit kákomasse kaumarsominut ussornartorsoarmut. 10 Ardlagut innuktarinekangitsose, mãnale Gudib innuktarillerpãse, ardlagullo saimaunekangitsose, mãnale saimaunekalerpose.

(Epistel am 3. Sontage nach Ostern, Jubil.)

11 Assærset kattengutigeená, tekkornartettut tikkeraursúttullo-énause okaukiksarpause: Illivsenik erdliginiaritse uingúb kajungutigirseinut, tamakkoa akkerartorsómætta tarnivsinut. 12 Nællursullo akkornǽnnékuse sakkilluaritse: illivsenut kakkejardlersut illueitsulliartónerarluse, ajungitsulliesse tekkokollugit, Gudelo ussorekollugo; kaumarsomut sakkomerpætta. 13 Taimaitomik innungnut nálegarekorset tamása nálengniarsigik, Nálegak pivlugo; sórdlo nálegaunek, taimatõg nálegarsoak; 14 Sórdlo nálegangortisimarsulloneet, taimatõg taursoma aulartitei, merssa akkiniarkogamigit ajortulliartut, ajungitsulliartulle nersorekollugit. 15 Tamerssame Gudib pekkorsa, ajungitsullirsauvsinik okausiksǽrotissægisse siunekangitsut innuit nællursut. 16 Kivgajungnærsuttunétitse, kivgajungnærsusersele attornerdlungnago mattuginnagolo ajortulliarnermut; Gudible kivgeisut illiortaritse. 17 Tamása náleksigik. Kattengutigeet assæniarsigik. Gude miannerissiuk. Nálegaunek náleksiuk.

18 Kivget okkorseá! Náleket atarkiniarsigik miannerællugit, sórdlo ajungitsut issumagiksullo, taimatõg ajornartut aglæt. 19 Taimailiortut saimaunersirsaramik, Gudemut issumettik nãmagekollugit nagliuktekunik, illueitsulliarbigirsávlutiglo pingitsóvlutik. 20 Merssa illueitsullirsesse pivlugit unnattarnekaruse, ussorsitsautiksáunerpa tamanna? Ajungitsullirsessele pivlugit nagliukuse kammajuiluselo, tamanna saimaunekautávok Gudeme.

(Epistel am 2. Sontage nach Ostern, Miser. Dom.)

21 Tamattomungame kákosimavose: Kristusesōg anniar-
mimet pivluta, malligæksájomaulune uagutinut, taursoma
tumei malleroarkollussigik. 22 Tauna ajortulliængitsok, pek-
koserluklunelonect karnerminik okallukame kanningārnekang-
inioktōg. 23 Okausepillulliorbiginekaramelo, akkiniængilak,
anniaramelo siorarsáingilak, tamannale pekkorsara ekkartóur-
sirsomut illuartomut. 24 Taursoma nangminek ajortivut
atatarællugit timimine, tunniutok kerssungme, ajortunnut tok-
kolluinnarkolluta, illuarsisimaulutalo innúniarkolluta; taurso-
ma ikkeenik kaitsorsarnekarpose. 25 Illivse merssa sauettut
tammarsimarsotun-ékalloartose, mánale sáluarsimavose tar-
nivse pársirsænnut missiksoirsænnullo.

KAP. III.

Pigeet ajokærsorpei malligækseinik; tamásalo erkasiniarpei piniagækseinik.

Taimatōg arngnet uvissik náleissaueit, okautsingnut oping-
itsuttōg kajumiksárnekarkollugit arngnet illerkuinnik, umnit
okausiúngitsunnik. 2 Merssa tekkogunisse piueiluse náleklu-
selo sakkirsose. 3 Taimaitut kăinamikut arssoaissengikalloar-
mætta nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldinnigloneet attar-
sunnik, annorariksunnigloneet; 4 Innugle kăinamigut pisi-
mangitsok, umamele sorarane annernekartok kannilartomik
piueitsomiglo, tamanna ussornakemet Gudib kénætta sáne.
5 Taima itsarsoaktōg arngnet illuartut arssoarniariputtōg,
Gudemut tettiksakartut, uvingmingnullo nálektut. 6 Sórd-
lotōg Sarkab Abraha náleka, nálekaminiglo taigorlugo, taur-
soma merssa pannigileràse, ajungitsulliaruse siórangikuselo
annilárnartomik. 7 Taimatōg angutit okkorseá! Sillakartar-
luse nulliesse neijortuarsigik, arngnello kajengnarnerrómætta
assiginnarnauærlugit pissigik, taukkoatōg kingorngursirsókat-

taussammætta saimaunartomik innursútelingmik, tuksiautisse arvsiarnekarkonnagit,

(Epistel am 5. Sontage nach Trinit.)

8 Năgatiksamigle okkorse: Tamause issumakattigeengniaritse, nægligekattigeekluselo, kattengutigeengniarluselo, nákinniktóvluselo, innuksiarnersóvluselo. 9 Ajortok ajortomik akkiniariaurnassiuk, okausepilluilloneet okausepillungnik akkiniarnagit, pidluarkorsisitsele aglæt, illissimaniarsiuglo, tamattomunga kákosimagause, pidluautiksarsekolluse. 10 Innúlluaromarsok, pidluarnartolingniglo udlokaromarsok, tauna nungullune okausekaissengilak ajortunnik, kardlungminiglo attussengilei okautsit pekkoserlútiglit. 11 Ajortok tunnulliuk, ajungitsulliarlunelo pille, ullapisautiksak ujarliuk, piniárlugolo. 12 Nálekab irssigiuarmagit illuartut, tuksiauteillo tussararei; ajortulliartulle Nálekab kénaminik irssigirsarei. 13 Kialo ajortomik piginnaissaúăse, ajungitsomik piniaruse? 14 Umnillo nagliuktitáuguseloneet illuarnek perssakotigællugo, taimaitorle ussornakause. Táukkoale erksisainereet erksirsútigissengilesse, annilároselo. 15 Nálegarle Gude nálekluarsiuk umættivsigut. Nungullusele piginángoritse akkiginnaulugit tamása appersoirsut tettigirsauvsinik illuvsinétomik; 16 Kissienne piueiluse miannersorluselo pirsartaritse, paitsisaitsomiglo issumakarniarluse, illivsenut kakkejardlersut, illueitsulliartónerarpasse, pakkaitsisarnekarkollugit, mittautigigamiko sakkilluarsuserse Kristuseme. 17 Merssa, Gudib pekkorsánik, nagliukalloaruse ajungitsullirset pirsutigællugit, tamanna illuarnerrovok nagliungnermit illueitsullirset pirsutigællugit. 18 Kristusesŏg attauseriarlune anniarmet ajortivut pirsutigællugit, illuartuinnarlune illuangitsulliartut anniautigei, Gudemut pisitsomauluta; timmimigut tokkotitávlune, annernermigulle umartitávlune. 19 Taursomanelo (annernermine) ajokærsoriartorieitsŏg annernerit parnărsimauvingmétut; 20 Terssa operomangikalloartut, umnit Gudib kammajuilune nautsorsoralloarmattik sákollutik, taimane Noa innutillugo,

umiarsoak sennanekartillugo, terssane kabsingoet, imaitok, innuit arbenek pingasut annekput immakut. 21 Tamattomunga arssersóusimavok koirsút ussornartok, mänakut pidluautigirsarput, ubbautáungitsok timmib minguánut, issumable paitsisaitsúb illageersutigilluarpa Gudemut, Iesusib Kristusib umarsusiagut; 22 Tauna killalliarame Gudib tellerpiætta tunganélersok, Engelillo, nekkoarsuillo, pirsaunerillo nálegaræt.

KAP. IV.

Okaukiksarpet issumakarkollugit Kristusesut, ajungitsulliarsinnarkollugillo nagliungnartome aglæt.

Kristuse timmimigut anniarmet pivluta, illivsesög taimaitomik issumakarniaritse; merssa (innuk) timmimigut anniartok ajortulliaissærmet; 2 Piniartarlunelo, mattoma kingorna sulle timmekartillune innuniaromannane innuit piomarseinut, Gudible pekkorseinut. 3 Terssa, siornagut innútilluta nællursut illerkuinnik pirsartaralloarauta, taimane piniarauta peteinermik, piomadlárnermiglo, immerpedlarnermiglo, nerrivedlarnermiglo, sillæroniarnermiglo, Gudiúngitsunnullo nálengnermik tuppingnartorsoarmik. 4 Tamanna taukkoa tuppigusutigirsaræt mitteklutiglo, illagiungnæraussigik taimaitunnut ajortorsoarnut illerkopillungnut. 5 Taukkoa akkirsuksáussaput ekkartóursiginángortomut innúrsunniglo tokkungarsunniglo. 6 Tamanna pivlngo tokkungarsuttög okaursáugalloartut okautsinnik tussarnersunnik, timmekartillutik illiugeinik ekkartóunekarkollugit, tarneille innúkollugit Gudeme. 7 Tamarluinarsoarmigle nägatiksæt kaglisimavok.

(Epistel am Sontage Exaudi.)

8 Táimaimet sillaliksóvluselo erkomaniarluselo tuksiartaritse. Adlennille tamannit assakattigeengniaritse illungersuinnartomik; ajortorperksuittög issumakærmagit assænniktúb. 9 Illivsenik sinniktarkokattigeengniaritse okallorojugase. 10 Nungulluselo kivgartorbigekattigeengniaritse tunnirsútinnik

saimaunartunnik pirsauvsinik, pársirsoriksuttut tamannik Gu-
dib tunnirsuteinik saimaunartunnik. 11 Okalluktokaránget,
Gudib okauseenik okalluktotut pille; kivgartortokaránget,
piniarlunelo attorliuk Gudib nekkursautigitita taursomunga;
Gude tamanne ussornarsekollugo Iesuse Kristusekut, taursoma
pirsartarligik nálengnarnek, pirsaunerlo issukangitsomit issu-
kaissengitsomut. Illomut.

(Epistel am Sonntage nach dem neuen Jahr.)

12 Assærsenå okkorse! Nagliungnartorsuit tuppigusutig-
irsarunnassigik illivsenut tikkitsartorsuit ursserkolluse, tamak-
ko perngautáusugissengilesse illivsenut. 13 Tipeitsugitsele,
Kristuse nagliukattigigussiuk, tipeitsukollusesŏg pinniktoma-
kolluselo ussornarsusiætta sakkomerbiksa nedliupet. 14 Us-
sornakause mittautigippasse Kristusib akka pivlugo, merssa
innigimasse Annernerúb terssa Gudib annernerætta ussornar-
toliksóursúb. Tauna mittengnekarpok taukkonane, illivsinele
ussornarsisinekarpok. 15 Illauvsinigle innungærsotun-étomik
anniartitáursokaissengilak, tiglikajuktotulloneet, illueitsulliar-
totulloneet, piniartotulloneet pirsæksaungitsomik. 16 Nellingi-
narle Kristomiúrsotut nagliuktitáugalloarune, tamanna kang-
ugissengila, Gudele náleissaua taimailitáugame. 17 Nedliu-
memme, tava ekkartóutigekorsak pillerkäissavok Gudib igloa-
nut; uautinulle aglæt pillerkărpet, kannongétorsoarmik năga-
tekaromárput tava opingitsut Evangeliumemik Gudib okausee-
nik? 18 Illuartorlo annekkainarpet kannongme tava sakko-
missaua Gudemut nálengitsok ajortulliartorlo? 19 Taimaito-
mik, kikulloneet Gudib nagliuktinekarkorsei, nungullutik tar-
nittik pekkussaueit taursomunga pingortitsirsomut opernarto-
mut, ajungitsulliarsinnarlutiglo pissaput.

KAP. V.

Ajokærsoirsut, ama uttokait innusuktullo, tamásalo ajokærsorpei malligækseinik. Aglekenne nãniarpei.

Ajokærsoirsokattaugama okautigirsóvlungalo Kristusib anniarsuseenik, illængéirsuksávlungalo ussernartomik sakkomerormártomik, uanga tava ajokærsoirsónerit okaukiksárpakka:
2 Kristusib innukpængoee, illivsenut párekorsáursut, pariniarsigik missiksorlugillo erdlokotinekarase, kajumiklusele pirsartaritse, pekkotitóniartuttut pinnase, umættivsinele illomórluse;
3 Innungnut nálegáuniartuttut pinnase, illivsenigle malligæksaritiniaritse illageenut. 4 Tava illivse, pársirsónek ersserpet niakorut nálengnartok tokkolerjuitsok pissauarse. 5 Taimatõg illivse innusuit okkorse! Ajokærsoirsónerit nálektuarsigik. Tamauselo nálekattigeeksuaritse illivsenik, kannilarkattigeeksuarluselo sorarnængitsomik. Makkitasũt merssa Gudib akkerarirsarimagit, kannilartulle saimautarei.

(Epistel am 3. Sontage nach Trinit.)

6 Taimaitomik mannigóvluse pekkogitse Gudib arkseinut pirsársoarnut, nálengnartekolluse nedliutekorsamigut. 7 Issumanerdlutisselo tamása taursomunga pisiniarsigik, issumagituinnarmasse. 8 Sillakarniaritse erkomaniarluselo, illivsenut akkarartortok tornársuk sakkiuarmet Lovesut nippeliksoatut, érsæksarsiorlune. 9 Tauna akkerartorsiuk operluarluse; illissimaniarsiuglo, kattengutissesõg nunamétut pinekarmimætta taimaitunnik nagliungnartunnik. 10 Gudible, tamannik saimauteliksóursúb, uautinik kákorsirsúb ussornarsusiminut nãissengitsomut, taursoma merssa illivse, killængoamik nagliuktose, inneritissauãse, pirsektilluselo nekkursektilluselo tungatissauãse. 11 Taursoma pirsartarligik nálengnarnek, pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

12 Silvanuse kattengurse, illomortósugirsara, neksipara makkoninga aglegangoamnik illivsenut, kajumiksáromagause

nællunæjarbigiomauluselo, Gudib saimauta, tettigirsarse, oper-
narnerarlugo. 13 Operkattigeet kennersimakattivse Babilo-
neme innúlluarkoäse, ernersiamalo Markusib. 14 Illivsenik
innúlluarkokattigeengniaritse, kunnikattigeekluselo assæner-
mik. Ullapisautekarlit tamarmik Kristuse Iesusemétuartut.
Illomut.

PETRUSIB

AGLEGEISA ARDLAIT NELLINGINARNUT.

KAP. I.

Okaukiksarpei Kristusib saimaunerane agdliartorkollugit, illitsorilleriartorkollugillo Kristusemik.

Simon Petruse, Iesusib Kristusib kivga Apostelialo (aglekpok) uagutitut opersusekartisimarsunnut erdlingnartomik, illuarnek pirsutigællugo, terssa Gudivta tunniursa, Annaursirsúblo Iesusib Kristusib. 2 Gudib saimaungärlisse erkiksingärtilluselo illitsoritilluse Gudemik, Nálegautiniglo Iesuse Kristusemik.

3 Taursoma Gudióvlune pirsarsoursúb tunnimmattigut innudluautiksautinik tamannik Gudemullo sakkidluautiksautinik, merssa taursominga kákorsirsivtinik illissimarsongortitágauta illerkokarsusiagut ussornartokut. 4 Tamanna pirsutigællugo unnersóutekartimattigut angnersoarnik tussarominartorsoarniglo, imaitunnik: tamattominga illængutilerkolluse Gudiúrsusiminut, kissienne kemmerätigigussigik sillamiut ikdligutigirseit nungursartut; 5 Tamattominga kæ piniarkiksaritse, operluarluselo illuarniaritse, illuarluselo illissimaniaritse. 6 Illissimaniarluselo peteijuiniaritse, peteijuiluselo kammajuiniaritse, kammajuiluselo Gudemut nálengniaritse. 7 Gudemullo

nálektarluse, kattengutigeet assæniarsigik, kattengutigeelle assagaussigik, assæniarsigiktōg innuit tamása. 8 Tamakkoalo
illivsinéluarunik erkejasugungnærsissauãse pekkanginauærsil-
luselo Nálegauta Iesusib Kristusib illissimarsusianik. 9 Ta-
makkoningale pekkangitsok tekpeepok, arvkotikse tekkonek
ajorlugo, ajortulliaugalloaminillo ubbarnekarsutse puigorpa.
10 Taimaitomik, assærset kattengutigeená, piniarkiksaritse,
kákosimarsuserse kennersimarsuserselo aulaiængersillugik;
taimailioruse orlojaissengilase. 11 Taimailuselo isserbiksa-
kartinekangãissause Nálegauta Annaursirsivtalo Iesusib Kris-
tusib nálegauvianut issukaissengitsomut.

12 Taimaimet kassussengilanga, tamakkoninga tamannik
erkasituinnarluse. umnit tamakko illissimagalloarpesse, nek-
kursektinekarluselo opernartomik tamattominga. 13 Sullile
timmekartillunga illivse kajumiksárluse erkasilluselo, tamanna
illuartugãra. 14 Illissimagauko, timmekarungnærbiksara ned-
liutsungnarsiok, taima Nálegauta Iesusib Kristusib nællojung-
nærsimanga. 15 Piniarkiksaissaungale, tamakkoninga taman-
nik erkaumakotiksakarkolluse, erssitsungnæruma kingorna.

(Epistel am 6. Sontage nach Epiph.)

16 Nálegauta Iesusib Kristusib tikkiursusianik pirsaunera-
niglo uagut okallugbigángause, tava okalluktuainait pekoserd-
lutiglit illissimarsutáusuginekartut mallingikivut; uagulle nang-
minek tekkogikput ussornarsusia. 17 Taimane Gudemit Atá-
tamit pirsarmagik nálengnak ussornarlo, nippe (killangmit)
ussornartorsoarmit taursomunga ima pimet: Terssa Ernera
assærsara, tauna nuennerirsarãra! 18 Nippelo tauna, killang-
mit tussartitok, uagut tussarikput, illagigautigo kakkame ivler-
nartome. 19 Aulaiaitsomik, Profetit karneessigut pirsomik,
okausekarpogut, tamannalo nálegluariakarpok illivsenut, nen-
nerutitunnémet kaumarsok tãrtolingme, udlok kaulersinnago,
kausiullo nuingikadlartillugo umættivsigut. 20 Tamannalo
pingãrlugo illissimaissauarse, okautsit erkotukset aglekennétut
innúb nevsuiarsinauiæengilei issumaminik. 21 Merssa sulle

erkotuksennik okausekarnængisainarpok innúb pekkorseinik, illuartulle ivkoa Gudib innuee okallukput, Annernerúb ajunginerúb pisimattik.

KAP. II.

Ajokærsoirsut opernaitsut nálekungilei, Gudib pidláromármagit; ajortulliartut nellinginait erkanartorsiortónerarpei.

Profetiókosersulle innuit akkornænnétuttōg, sórdlo akkornauvsinétsomáriputtōg opernaitsut ajokærsoirsut, ajokærsútekaromártut asserornartunnik, Nálegarlo, pisirsertik, misserratigiomárpæt, ingmingnullo naagminek ekkartóutiksiomárput terssangainartuksamik. 2 Taukkoalo ajokærsúteit asserornartut, innuit amerdlasút mallikomāramikik, mittautigiomárpæt ajokærsút opernartok. 3 Piomatóniarlutiglo piniaromárpāse opernaitsunnik okauseritilamingnik. Taukkonungalo pidlautiksak ungesingilak itsarnit, perdloutiksællo sinningilak. 4 Merssa Engelit aglæt, ajortulliartut, Gudib mianneringinamigit, tārtúblo kallimnersoeenik pivlugit ajektoramigit anniartitsivingmut, tor korkollugit kiglissiorbiúb udluksa nedliutinnago. 5 Sillatokablo innuee mianneringinamigit, Noale, illuarnermik okalluktok, annaullugo illéilo arbenek pingasut, ullersoarlo pisinamiuk sillarsoarmiunnut, Gudemut nálekomangitsunnut; 6 Iglorperksuillo, Sodomamiut Gomorramiullo, aksainængortillugit, nungutillugillo pidláramigit, tekkordlugæksængortillugit ajortulliaromártunnut kingorna; 7 Lotele illuartok annaullugo, tamannik nagliuktisimarsok innúpillurksoarnit kangunartulliortunnit; 8 Illuartúblo taursoma iglorperksoarmiokattigimattik, tekkollutiglo tussartarmattik, tava taursoma tarna illuartok nagliuktitarpæt udlut tuglereet tamása illueitsulliakamingnik. 9 Tava Gudemut nálektut Nálekab annausinnauei urssernartomit, illueitsulle torkorlugit pidlárnekarkollugit ekkartóubiúb udluksa nedliupet. 10 Pingārtomiglo pidlaissauei imaitut: timmimingnik ikdligupillulliortut, nálekennik assiginnairsút,

iktorjuitsut, tettitórsuit, ólinatiglo nálegauveet mittautigigami-
kik. 11 Engelilloneet, umnit pirsársónerrúrsut mitteklutik
ekkartóursinek sapperput, Nálekamulle pidlárkorsiput. 12
Taukkoale (ajortulliartorsuit) nerssútitut sillakangitsuttut, na-
pititæksávlutik tokkotæksainaulutiglo erniursuttun-éput, mittek-
lutik okallùktaramik nællursettik pivlugit, asserornartullirsa-
mingnelo asserussaput. 13 Illueitsullirsamingniglo akkiksak
pissauæt. Nuname innúrsusertik ikdligupillulliautigigamiko,
maujungnarlutik ajortorsóput, tipeitsugaraut pivsinut, nerrir-
sarlutiglo tunnirsútivsinik; 14 Irssekarput arngnaunerisuk-
tunnik, ajortulliaissæratiglo, ingmingnullo kajumiksáiput in-
nungnik, opernerme sulle aulajarsunnik, umættekàrpullo pio-
matóneliksoarmik, uminartuksainàulutiglo innúput. 15 Arv-
kollo illuartok kemmekamiko tammarput, Balaamiblo, Bosorib
ernerætta arvkotigirsa attuarpæt; taursoma assagei akkik-
set illueitsut. 16 Ajortulliaramele pidlarnekarlune missigi-
lerpok: nerssúrsúb nangmaktórsúb, okallungnek ajoralloartúb,
innuktut okallullersúb innerterpa tauna Profetiókosersok siu-
nekangitsok. 17 Taimaitorsuit (innuit) puillarsóput imme-
kangitsut, nuiello annorausuarsúb tingititei; taukkonunga
merssa pirsarærsimavok tǎrtorsoak nǎksaungitsok. 18 Mak-
kitasǔnnik piungitsorsoarniglo okausekaramik, illueitsulliar-
lutiglo uingúb piomarseinut kajumiksárpeit illomórtut, kem-
mǎrsógalloet sulle tamartartunnit. 19 Kivgajungnæissirsut
unnerpeit, umnit nangminek kivgainaugamik asserornartomut;
arktorsartok nungullune kivgangorsimamet arktorsartitsirsimi-
nut. 20 Merssa sillarsúb innuisa maujungnartullirseinit kem-
mǎsimagalloarunik, Nálegak Annaursirsorlo Iesuse Kristuse
illissarigamiko, kingornale ama tamakkonunga illængutine-
karunik, seglokittarnekarlutiglo, taimaitut tava kingorna ajor-
nerrúrsaraut siudlermit. 21 Taukkonunga merssa ajunginer-
russægalloarmet, arvkosinek illuartok illissimangikalloarunik o,
illissimaginnarlugo kiglormut sásimagamik inneitsissinnit illu-
artunnit, tunniusimarsunnit taukkonunga. 22 Taukkonunga

merssa erkosimavok okauserinekarluartok imaitok: Kemmib merriake ama sákikia; polekiblo pejarsimarsúb ama maugorluk sánia.

KAP. III.

Erkotuksennik okallukpok, mittautiginiktokaissammello udlut nägatiksánne; Nálekablo tikkibiksánut piginángorkoei. Aglekenne näuei.

Terssa aglekama ardlait illivsenut, assærsená! Tamakkoninga pikkoriksarniarpause, kajumiksárlugillo piakka issumesse illomórtut; 2 Erkaikollussigik okautsit, itsarsoak Profetit illuartut okauserirseit illivsenut, innersútivullo, uagut merssa Nálekab Annaursirsúblo aulartitarimattigut.

(Epistel am 26. Sontage nach Trinit.)

3 Tamannalo nællojungnæradlaissauarse, udlunne kingudlerne mittautiginiktokaromármet, piomarsamingnut innúniartunnik; 4 Okalluklutiglo imænna: (Kristusib) tikkibiksa unnersutigirsak, kakkugo nedliutsomárnerpa? Siudleet tokkosimamætta kingorna tamarmik taimaisinnararaut, sórdlo aularkaumit aglæt, pingortitakalerkärmet. 5 Kuksellaitsögamigle illissimajomanek ajorpæt tamanna, itsarsoaktög killak étok, nunalo immamit pirsok Gudib okausianik, immainánggadlarame; 6 Umnit taimaitok, nunarsoak taimane nungutisimarsok ullersoarmik. 7 Taimatög killaglo nunalo mänakun-étuk, okausianik éuarpuk, torkortersimaulutiglo ingnermut, ekkartóubiúb udluksáne, innuillo Gudemut nálengitsut asserorbiksænne. 8 Tamannale nællojungnærsiuk, assærsená! Udlok attausek Nálekame, sórdlo okkiut tausendesun-étut (uautine), okkiullo tausendit, sórdlo udlok attausek. 9 Unnersóut Nálekab kigeileksimarsútigingila, umnit illéisa kigeileksimarsútáusugigalloarmarssuk; taursomale kammagiginnarpátigut, tammartokarkorsinginame, tamásale sainiarkogamigit. 10 Nálekable udluksa tikkissavok sórdlo tigliktok

unnuame, taursomane killáit nungutsomárput serkorpalluktor-
soarmik, pingortisimarsullo auksissaput kirssarnermit, nunalo
perkoteilo nungutsomárlutik óutsomárput.
11 Tamakkoa ta-
marmik nungutsomármætta, tava illivse piginángorniaissause
sakkilluarnermik arksoarnaitsomik, Gudemullo nálengărner-
mik;
12 Erinitsekluse tuoviorluselo pekkolluse Nálekab
udluksanut nedliutsomártomut, taursomane killáit nungutso-
márput ingnermit, pingortisimarsullo kirssarnermit auksissa-
put.
13 Uagulle, Nálekab unnersóutei pivlugit, nerriukpogut
killaktámik nunatámiglo, terssane illuartokarsinnaromárpok.

14 Taimaimet okkorse, assærsakka! Tamakko nerriug-
issægaussigik, piniarkiksaritse tava, taursomunga (Kristuse-
mut) kanningărkolluse ivlernartilluse, arksoarnaisilluselo er-
kiksisilluselo.
15 Nálekablo kammajuirsusia pidluautigissiuk;
sórdlotŏg assærsauta kattengutivta Paulusib aglekbigimasse,
illissimarsusermik tunninekarame.
16 Tamakkotŏg okautsit
okautigirsarigiei aglekamine tamanne, tamakkonanelo okautsit
illeit siunersinek ajornaraloarkemætta, innuit illissimangăng-
itsut nekkimajarsullo nuumiksitareit; sórdlotŏg agleket adlet,
ekkartóutigirsæksamingnik.
17 Illivsele, assærsakka, tamanna
illissimaleraussiuk mănakut, tava tungatekoniaritse, seglokit-
tarkonnase innupillurksuit tammartitsinereenut, illagekonnase
taukkonunga, tungauvigirsauvsinik arksárkonnase.
18 Náleg-
autale Annaursirsivta Iesusib Kristusib saimaunneráne illissi-
marsusiánelo agdliartortuinnaritse. Tauna nálengaarsile mă-
nakut, issukaissengitsomullo. Illomut.

IOHANNESIB
AGLEGEI SIUDLEET.

KAP. I.

Gudemut kaumarsométomut illageersútekarkoci.

Issoanit-étok, tussægarput, irssivúnik tekkorsarput, kem-
merdlugarput, arksautiniglo septigarput, okausek innur-
sútáursok (Iesuse). 2 Innursúlle taivna sakkomersimavok,
uagullo tekkunniktogut, okaursivlutalo, illivsenullo okautig-
arput innursút nāksaungitsóursok; Atátamétok, uagutinulle
sakkomersimaulune piok. 3 Tekkorsarput tussægarpullo ta-
mamna okautigarput illivsenut, illivsenuttög illagekolluta, uag-
ullo tava illagissægiarput Atátak, Erneralo Iesuse Kristuse.
4 Tamattomingale eglekbigáuse, tipeitsursuserse nāmaksillai-
narkollugo.

5 Tamersselo okautigirsak, taarsomanga tussægarput, il-
livsenullo okautigirsarput, Gude kaumarsomémet, ingminelo
tārtokarluinarane. 6 Taena illagigikput unneruta, tārsiorlu-
tale, seglovogut tava, opernartomiglo pinnata. 7 Kaumarso-
mele sakkiuaruta, sórdlo tauna kaumarsométok, illageek-
sóvogut tava, Iesusiblo Kristusib, taursoma Ernerétta áuétta
ubbararātigut ajortunnit tamannit. 8 Ajortokangitsogut un-
neruta, uagutinik nangminek seglokittarpogut tava, seglosuir-
súllo illuvtinéngilak. 9 Ajortivulle nællunérutigik, illomoin-
narlunelo illuartorsóvok, issumakérbigiomagamissigut ajortiv-
tinik, péjaivigiomaulutalo illueitsunnik tamannik. 10 Ajor-
tulliængitsogut unneruta, seglutótiparput tava, okausialo illuv-
tinéngilak.

KAP. II.

Iesusemut illageersútekarkoei kaumarsome.

Kittornængoakka, tamakkoninga aglegbigause, ajortulliarkonnase. Ajortulliartokarpelle, tava Atátamut tuksiursirsokarpogut, Iesuse Kristusemik, illuartuinnartomik. 2 Taunalo ningaursájungnærsitsirsigarput ajortivtinut; ajortivulle kisseesa pingilei, sillarsúble innuisa tamarsoarmik ajorteit pigiei, (ningautigirsæksajungnærkollugit).

3 Taursomalo pekkorsei mallingniarutigik, tamanna nællunærkotigarput illissarigikput. 4 Taursominga illissarinikame unnersok, pekkorseilo mallingnagit, tauna seglutóvok, taimaitorlo illumine seglosuirsútekangilak. 5 Okauseenigle mallingniktomut, Gudib assærsúta illomut nāmaksisimavok. Tamattomangalo illissimalerpogut taursomanénauta. 6 Taursomanétuinartum unnersok, sakkiuaissægioktōg, sórdlo tauna sakkilluartok. 7 Kattengutigeená, nutámik inneitsemik aglekbigingilause, pissokamigle inneitsemik piause, issoanit pigirsauvsinik; tussægauvsinik issoanit, tamerssame okausek ivna, inneitsit pissokak. 8 Ama inneitsissitámik aglekbigigiause, opernartóursomik taursomanelo illivsinelo; kaumarsok opernartok māna kaumalermet, tārsoarle náume. 9 Kaumarsométum unnersok, kattengunele umigællugo, tauna sulle tārmióvok. 10 Kattenguminik assæniktok, kaumarsométuarpok, arksoarnartokaranelo. 11 Kattenguminigle umiginiktok, tārmióvok, tārsiorlunelo, ornigæekselo nælloa, irssik tārtúb tekpeelisimamagik.

12 Assærset kittornængoakka, aglekbigáuse, ajortivsinik issumakærbiginekarause taursoma akkánik. 13 Angæjokáit angutit aglegbigáuse, tauna issoanin-étok illissarigaussiuk. Innusuktoseá, aglegbigáuse, ajortok arktorsartinaussiuk. Merdlertoseá, aglekbigáuse, Atátak illissarigaussiuk. 14 Angæjo-

káit angutina, aglekbigigivse, tauna issuanin-étok illissarigikse. Innusuktoseá, aglekbigigivse, pirsárpsógause, Gudiblo okausee illivsinétuarmætta, ajortorlo arktorsartinaussiuk. 15 Sillarsoak assadláriaurnassiuk, sillarsúb peeloneet. Sillarsoarmik assæniktok, assærsusekarnauiengilak Atátamut. 16 Sillarsoarmélut tamarmik, imaitut: uingúb kajungerirsei, irssillo kajungerirseit, innúnerlo makkitætliginek, tamakkoa Atátamit pingimætta, sillarsoarmille piput. 17 Sillarsoarlo nungutsartorpok, peelo kajungerinekartut aglæt; Gudible pekkorsánik nálektok, issukaissengitsomun-étuinaissavok, 18 Kittornængoakka, udlut nāgatæt tamerssa nedliutillerpok, sórdlolo tussarause Kristusemut akkerartortorsoarmik tikkitsomártomik, mānalo tamerssa Kristusemut akkerartortut amerdlasungorsimaput; tamanna nællunærkotarārput udlut nāgatæt nedliutsungnarsisimamet. 19 Uautinit taukkoa aulartogalloarput, illagingikivulle; merssa illagilluaralloarunissigut, tava neijortuaissægalloarpātigut; tamattomangale nællunængilet, tamarmik illagingimattigut. 20 Illivselo taursomanga, terssa ivlernartomit pirsomik koinekarpose, tamásalo illissimauesse. 21 Opernartomik siunekangitsuttut illiorbigællnse aglekbigingikivse, siunekarparseme, illissimauluselo, seglosuirsúmit pirsomik seglursútekangimet. 22 Kina seglutorsóva? Kristusemik misserratiginiktok Kristusiúngitsomik unnersok kissime illa? Tamerssa Kristusemut akkerartortok, Atátamiglo Ernerániglo misserratiginiktok. 23 Ernerának misserratiginiktúb, piginginia Atátak. 24 Taimaitomik issoanit tussakesse umamiugiuarsigik. Tamakko issoanit tussakesse umamiugiuarussigik, tava Ernerme Atátamelo étuinaromariose. 25 Terssalo unnersóuta uautinut, nāksanngitsomik innursútiksiomauluta unnerame. 26 Taimaitomik aglekbigigivse, illivsenik seglokittairsut pivlugit. 27 Koinekarsuserselo, taursomanga pirsarse, illivsinétuarpok, sumiglo ajokærsoriakangilase; kissienne sórdlo koinekarsutsivse ajokærsormasse tamannik, taima merssa opernartóvok seglursutáuna-

nelo; sórdlelo ajokærsorsimamasse, taima malligæksariuarsiuk tamanna.

28 Mānalo, kittornængoet! Taursomanétuaritse, sakkomillissapet, tipeitsukolluta, kangusukonnatalo kénætta sáne, tikkibiksáne. 29 Tauna illuartuinartómet illissimagussiuk, tava tamanna illissimaniarsiuktōg, illuartomik piniartok, taursomanga erniusimamet.

KAP. III.

Gudemut kittornængorsimagauta, piniagæksakarpogut ivlernarsinermik, assakattigeengniarnermiglo, Gudemullo tettekarniarnermiglo.

Areit, kannok aktigirsomik Atátab assakātigut, Gudib kittorneinik taigornekarkolluta! Taimaitomik sillarsúb innuisa illissaringilāse, tauna (Kristuse) illissaringinamiko. 2 Assærsakka! Mānakut Gudib kittornarisimauātigut, piomártuksáursuserpulle sulle tekkonængikadlarpok, nællungilarpulle tekkuksáulerpet tamanna, tava arssigissauarput, irssigituinaissægautigo taimairsusianik. 3 Tamarmiglo, taimaitomik nerriursusekartut taursominga, nungullutik ingminguik ivlernarsiniararaut, sórdlo taivna ivlernartuinartómet. 4 Ajortulliartok illueitsomik piniariok, ajortorlo illueitsulliávok. 5 (Kristuselo) illissimauarse sakkomersimarsok ajortoærotitsukluta, taunalo ajortokangitsok illumine. 6 Taursomanétuartok ajortulliartaraingilak; ajortulliartúble sulle tekkungissainara, illissarinnagolo. 7 Kittornængoet! Kimulloneet tammartekorsariaurnasse. Illuartulliartok illuartóvok, sórdlo taivna illuartuinartómet. 8 Ajortulliartok tornársungmit piok, issoanit tornársuk ajortulliarmet. Tamanna pivlugo Gudib Ernera sakkomersimarsok, tornársúb pillurksoee piorngærutitsartorlugit. 9 Gudemit erniusimarsok ajortulliaraingilak, okausia taursomanétuarmet, ajortulliarnerlo ajorpok, Gudemit erniusimagame. 10 Tamattomanga tava nællunarungnérarant

Gudib kittornei, tornársúblo kittornei; nellinginak ajortulliar-
tok, kattenguminiglo assæningitsok, Gudemit pingilak.
11 Tamerssa ajokærsút, issoanit tussægarse, assakattigeek-
suarkonekarauta. 12 Kainele mallingnago, tauna ajortomit
pigame, nukkane tokkopa. Sunalo pivlugo tokkonerpa?
Terssa, sullirsenne ajormætta, nukkamele sullirsei illuarmætta.

(Epistel am 2. Sontage nach Trinit.)

13 Tuppigusukennase, kattengutikka, sillarsúb innuisa
umigippasse. 14 Uagut illissimavogut, tokkomit innursúmut
pirssogut, kattengutigeet assagautigik. Katttenguminik assæ-
ningitsok, tokkométuarpok.* 15 Kattenguminik umiginiktok
innungérsóvok, innungérsullo illissimauesse, nåksaungitsomik
innursútiksakarnauiengitsut illumingne. 16 Uagulle taursoma
tokkotigimattigut, tamattomanga tava assærsusia næellojung-
nérikput; uagullo innursuserputtõg erdligissenginiarput kat-
tengutit pivlugit. 17 Nunab mattoma peenik piglúb, kat-
tengune ajorsartok tekkoguniuk, umanelo parnårsaruniuk
taursomunga, kannok illivlune tava Gudemut assærsusek pig-
ituaissaua illumine? 18 Kittornængoakka! Okauseenarnik
okkainarmigloneet assænikennata, piniarnermigle illomorner-
miglo pissa.

19 Tamanna tava nællunérkotarårput, seglosuirsúmit illo-
mut pisimagauta, umættivullo tupedlersarsinnauauvut tаurso-
mane. 20 Umættivtinelo paitsisakarángauta, terssa piarput,
Gude angnerromet umættivtinit, tamásalo illissimaulugit.
21 Assærsená! Umættivtine paitsisakangikuta, Gudemut tava
tettekarsusekarpogut. 22 Sunalo kenútigigutigo, pissauarput
taursomanga; pekkorsei malliktuarautigik, illuarirseilo piniar-
lugit. 23 Terssávorlo pekkorsa, Ernerme Iesusib Kristusib
akkánut operkolluta, uautiniglo assakattigeekolluta, taimaito-
mik inneitsemik tunninamissigut. 24 Inneitsisseiniglo nálek-
tométuinarpok, taunalo taursomanétuinariok. Annernerminiglo
tunnimattigut, taimaitomik illissimauarput uautinétuinarmet.

KAP. IV.

Kristusemut akkerartortunnut miannersorniarkoei; illageer-sutekarkollugillo Annernermut ajunginermut; assakattig-eeksuarkollugillo.

Assærsenå! Nellinginarnik annerneglit operissengilesse; an-
nernerille missiliktarlugit pissauesse, Gudemit pisimangitsug-
inerlugit; merssa Profetiókosersut amerdlasút aularsimamætta
sillarsoarmut. 2 Gudib Annernera illissimaissauarse imaito-
mit: Annernek nungullune, Iesuse Kristusemik uinniktårto-
mik unnersok, tauna Gudemit piok. 3 Annernerlo nungul-
lune, Iesuse Kristusemik uinniktartomik misserarsirsok, tauna
Gudemit pingilak. Tamerssalo Kristusemut akkerartortúb
annernera, taivna tussarikse tikkiussirsok, mănakullo tikkiusi-
mavomme nunamut. 4 Kittornængoet! Illivse Gudemit
piose, ivkonungalo ajugáursose; illuvsinétok merssa angner-
romet sillarsoarmétomit. 5 Ivkoa sillarsoarmit pigamik, tai-
maitomik sillarsúb peenik okallugaraut, sillarsúblo innuisa
tussarareit. 6 Uagut Gudemit piogut, Gudemiglo illissarsir-
súb tussararătigut; Gudemille pingitsúb tussararaingilătigut.
Tamattomanga nællojungnærparput Annernek opernartok, an-
nernerlo tammartitsirsok.

7 Assærsæna! Uautinik assakattigeengniarta, assæning-
nek Gudemit pimet; assæniktorlo nungullune Gudemit er-
niusimavok, Gudelo illissara. 8 Assæningitsúble Gude illis-
saringila, Gude assærsutáumet. 9 Tamattomanga sakko-
milersok Gudib assærsusia uautinut, Ernetue Gudib aularti-
mago nunamut, innursútekarkolluta taursominga. 10 Ta-
merssa assæningnek: Gude uagut assængikalloarikput, uagulle
taursoma assakătigut, Ernelo aulartillugo, ningaussærsitsirsóu-
kollugo ajortivtinut. 11 Assærsenå! Gudib taima assængăr-
mattigut, uaguttŏg tava uautinik assakattigeeksuariakarpogut.
12 Gudemik tekkuniktokangisainarpok. Uautinik assakattigeek-

suaruta, Gude tava illuvtinétuarpok, assærsútalo nämaksiok illuvtine. 13 Annernerminiglo tunnimattigut, terssa nællunærkotarärput, taursomanétuarauta, taunalo illuvtinétuarmet. 14 Uagullo tekkuniklutalo okaursiogut, Erne Atátab aulartika, annaursirsuksarekollugo sillarsúb innueenut. 15 Iesuse Gudib ernerimago, mäna okartokarpet, Gude taursomanétuarpok, taunalo Gudemétuarpok. 16 Uagullo illitsorillersogut operlutalo Gudib assamattigut.

(Epistel am 1. Sontage nach Trinit.)

Gude assærsútávok, assæniktuartorlo nungullune Gudemétuarpok, Gudelo taursomanétuariok. 17 Tamattomingalo assærsusek nämaksilluarnekarpok uautine tettekarkolluta kiglissiorbiúb udluksa nedliupet; merssa taursomatun-énauta nuname mattomane. 18 Erksinek assænirsutsib illartaraingila, erksinerle assænikluarsutsib annisitara, erksinek erdlokinakemet; erksirsorlo assæningilak nämaktomik. 19 Assæniartigo assakärmattigut. 20 Gudemik assæniktum unnersok, kattengunele umigællugo, tauna seglutorsóvok. Merssa kattengune, tekkorsartake, assængikuniuk, kannongme tava Gude assaissaua, tekkungisane? 21 Tamattomingalo inneitsisekarpogut taursomanga: Gudemik assæniktúb, kattengunetsög assaissægia.

KAP. V.

Operluartut, Gudemillo erniukiksisimarsut illiugei okautigei; opersutsivtalo tungauvigirsa pivlugo; aglekenne näuei.

Nungullune Iesusemik Kristusiúrsomik opertok, Gudemit erniukiksisimavok. Taursomingalo erniukiksisitsirsiminik assæniktúb assagiatög erniukiksisimarsok taursomanga. 2 Tamattomanga illissimalerpogut, Gudib kittornei assaugivut, Gude assagutigo, pekkorseilo malliklugit. 3 Mattomingalo Gude assauarput, pekkorsei mallingniarutigik, pekkorseilo ajornængilet.

(Epistel am 1. Sontage nach Ostern, Qausim.)

4 Gudemit erniukiksisimarsut tamarmik ajugáursaraut sillarsúb innueenut, opersuserpullo ajugáunintigarput sillarsúb innueenut. 5 Sillarsúble innueenut kina ajugáunerpa, tauna kissime illa? opertok Iesusemik Gudib Ernerirsanik? 6 Tamerssa taivna tikkiutok immermik aungmiglo, Iesuse Kristusiúrsok; immek kissiet pingikalloarlugo, kissiennele immermiglo aungmiglo piok. Annernerlo nællunæjairsóvok, annernek opernartómet. 7 Pingasóput killangme nællunæjairsut, imaitut: Atátak, Okauserlo, Annernerlo ajunginek; pingasullo taukkoa attausióput. 8 Pingasóputtôg nunaame nællunæjairsut, imaitut: Annernek, Immerlo, Auglo; pingasullo taukkoa attautsiméput. 9 Innuit okauseet operigutigik, Gudib okausee illomut opernarnerróput; tamerssalo Gudib okausee, Ernerminik okautiginikame. 10 Gudib Ernerannut opertúb, okautsit tamakko illumiugei. Gudemik operiningitsúb seglutótipa tauna; okautsit operinginamigit, Gudib okauserirsei Erneriminik. 11 Tamerssalo okautigirsa, innursúmik näksaungitsomik Gudib tunnigamissigut, innursúllo tamanna Ernerminétok unnerlugo. 12 Gudib Erneránik piginiktúb, innursút pigigia; Gudible Erneránik piginingitsúb, innursút piginginia. 13 Taima aglekbigáuse illivse, Gudib Ernerætta akkánut opertose; illissimakogause näksaungitsomik innursútekarause, operluarkolluselo Gudib Ernetuætta akkánut.

14 Tamerssalo tettekarsuserput taursomunga, sumigloneet kenúrsarángauta illuarirsanik, tussarmattigut (illissimagautigo). 15 Illissimagautigolo tussarmattigut sumigloneet kenúrsarángauta, tava illissimagioguttôg, taursomunga kenútigirsauvut pirsarigautigik. 16 Nellinginab kattengune tekkogumiuk ajortulliartok ajortullirsamik, tokkomik pidláriakangitsomik, tauna tuksiursiginnavok, tava innursútekarkussauei ajortulliartut ajortullirsamik, tokkomik pidláriakangitsomik. Ajortulliákariorle, tokkomik pidlariakartomik, taimaitut tuksiukungikalloarpakka. 17 Illuangitsullirset tamarmik ajortulliá-

put, ajortullirsello illeit pidlárialiksóngikalloarput tokkomik.
18 Illissimavogut, Gudemit erniukiksisimarsok ajortulliaraing-
ilak, Gudemille erniukiksisimarsok missiksorniararau, kingar-
soirsúblo orningnek sapperpa. 19 Uagut Gudemit pirsogut
illissimavogut, sillarsúb innuee tamarsoarmik ajortométuarput.
20 Nællungilagulle, Gudib Ernera tikkiusimavok issumakar-
tillutalo, soglosuitsok illissarekollutigo, seglosuitsomelo étuar-
pogut Erneráne Iesuse Kristuseme, tauna Gudióvluartóvok,
innursútávlunelo nāksaungitsok. 21 Kittornængoet! Gudi-
úngitsumut miannersorniaritse. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA ARDLAIT.

Arngnak operluartok, Kiriamik attelik, kittorneilo, pidluar-koei, aulajængerkollugillo miannersorkoei ajokærsoinerdluk-tunnut.

Uanga uttokaunerrúrsunga (aglekpunga) Kiriamut kenner-simarsomut kittorneinullo, taukko illungersuinnarmik assagau-kit, uangalo kissima pinnagit, tamarmigle, opernartomik illissimalersut, (assagieitsōg); 2 Opernartok pivlugo, uauti-nétuartok, uautinétuaromártorlo issukaissengitsomut. 3 Gudib Atátab, Nálekablo Iesusib Kristusib, Atátab Ernerætta sai-maulisse, nákalluselo, erkiksisilluselo, opernartomik assæning-nermiglo.

4 Tipeitsungārkáunga, kittornauvit illeit mallugisimagaukit illungersorlutik sakkiuartut, malliklugo Atátab pekkorsa uau-tinut. 5 Mānalo innepagit, Kiria! Kissiennelo inneitsemik nutámik aglekbigingikalloarpaukit, issoanille pigirsautinik,

imaitomik: Assakattigeeksuarkolluta. 6 Terssalo assæningnek, innúniaruta pekkorsa malliklugo. Terssa inneitsit, tussægarse issuanit, tamanna malliklugo innúniarkolluse. 7 Tammartitsirsut amerdlasut sillarsoarmut pimætta, misserratiginiktut Iesusemik Kristusemik uinniktartomik. Tamerssa tammartitsirsorsoak, Kristusemut akkerartortorsoak. 8 Missiksorniaritse, piniarnerdluksinnarkonnata, nãmaktomigle akkillernekarkolluta. 9 Nálekomangitsok, Kristusiblo ajokærsútane-étuangitsok, Gudekangilak tauna; Kristusible ajokærsútane-étuartúb, Atátarlo Erneralo pigipek. 10 Illivsenut pirsokarpet, tamattomingalo ajokærsúmik okallungipet, tauna illæssiarissengilarse igluvsinut, illeksinnagoloneet. 11 Taursominga illæksirsúb ajortulliarkattigirsarmago.

12 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga illivsenut, aglekbiginginiausele, issumakarama, ornikomauluse, nangminerlo okallugbigiomauluse, tipeitsukluarkolluta. 13 Kattengupit arngnab, kennersimarsúb, kittorneisa innúlluarkoãtit. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA PINGAJUAIT.

Kajuse Iohannesib pidluarkoa, illomorsusialo tipeitsutigællugolo nersorpa, kajumiksárpalo assæniktuinarkollugo.

Uttokaunerrúrsunga uanga (aglekpunga) Kajusemut assærsamut, tauna assagauko illungersuinarmik.

2 Assærsara oma! Tamattigut innúlluarkoagit perkikollutillo, sórdlo tarnit pidluarpok. 3 Tipeitsungãrkaungame, kattengutit tikkimætta, illungersortotit unnibkáutigællutit, illo-

mórlutit sakkiuartotit unnermattit. 4 Angnermik merssa tipeitsungnartokangilanga, imaitomit: kittornængoakka tussartarángaukit sakkiuartut seglosuirsut malliklugo.

5 Assærsara oma! Kattengutigeenut tekkornartennullo angæjokáuluarpotit illomórlutit. 6 Taukkoa assænirsutsit unnersiutigæt illageeksunnut; piniarluarpotillo, aulaissirsut taukko takkoæksakartinaukit, Gudib nămagekorsa malliklugo. 7 Taursoma akka pivlugo aulariartorput, næIlursunnillo piksarsiniængitsut. 8 Taimaitut tava illæssiariniaissauauvut, opernartulliarkattigiomaulugit.

9 Illageeksut aglekbigigikka, Diotrefesible, taukkonane angnerruniartúb assiginnarpătigut. 10 Taimaimet, tikkikuma erkasitsomárpara kannok illiorsuseenik, okallorojuktorsómello nautinut; taimaglæt pirsarainginiok, kattengutille illæssiaringilei nangminek, taukkoningalo illæssiarinikomarsut innerterpei aglæt, illageeksunnillo annisitarei. 11 Assærsara oma! Ajortok malligiaurnágo, ajungitsorle malligúk. Ajungitsulliartok Gudemit piok; ajortulliartúble. Gude tekkungila. 12 Demetriuse unnersiutiginekarpok tamannit, opernartomillo aglæt; uaguttŏg unnersiutigigiarput; okautsivullo opernartóursut illissimauesse.

13 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga, aglekbigiomangilagille aglaumik. 14 Issumakarpungale, killamik năpet tekkojomaulutit, tavalo okallukbigekattigeekomárpoguk. 15 Ullapisautekarit! Assærsivit innúlluarkoătit. Assærsivut innúlluarkogigit sórdlo taisimagikka.

IUDASIB

AGLEGEI OPERTUNNUT.

Ajorungnærnarlomik okaukiksárpei opersusek aulaiængiukollugo, tunniusimarsok ajorungnærsisimarsunnut.

Iudase, Iesusib Kristusib kivga, Iakublo kattengata (aglekpok)
kékosimarsunnut ajorungnærsisimarsunnut Gudeme Atátame,
serniginekarsimarsunnullo Iesuse Kristuseme. 2 Gudemit
nákinekangăritse, erkiksisinekangărluselo assenekangăritse!
3 Assærset okkerse! Issumakarsma aglekbigekiksáromau-
luse pidluarkattigeersusivtinik, pirsariakartugigiga aglekennik
makkoninga kajumiksáromauluse, operluarsusek, illuartumik
tunniusimarsok, attorluartekollussiuk. 4 Innuit illeit merssa
angiertokat illænguniarsimamætta, taukko pivlugit agleksima-
kamérpok, tamattomóna pidlárnekaromármætta-gōg; tamers-
sápat Gudemut nálekomangitsut, Gudivtale saimanaera tauk-
koa attornerdlukpæt kuksellaitsóvlutik, Gudelo, Nálegarput
Iesuse Kristuse misserratigæt, merssa Nálegáursotuak. 5 Er-
kasiniaromauauselo illissimakollusе imaitomik: Innuit (Israe-
littit) Nálekab annaukăramigit nunamit Egiptenemit, king-
orna nungutikei opingitsóursut. 6 Engelittōg (illéisa) náleg-
aukonekarsusertik pigissérmarsuk, innigirsartiglo kemmek-
lugo, taursoma torkorei, tărtome kellersorsimatuinarlutik,
ekkartóubiúb udlorsoanut pekkollugit. 7 Sórdlotōg Sodoma-
miut Gomorramiullo, erkeinétullo iglorpáit, makkotut peteit-
sungortut, adlamiglo uinniksiortut, erkainiagæksængortisima-
put, (uautinut) pidlárnekalerlutiglo ingnerme kammijuitsome.
8 Taimatōg merssakut-éniput taukkoa sinnektortorsuit, uin-
nirsik minguktitarigamiko, nálekello assiginnarlugit, nálegau-
viksuillo mitteklugit. 9 Michaelible, Engelit nálegaunerætta,

tornársuk sakkitseramiuk, arksoarsællugolo Mosesib timma piv-
lugo, tava taursomunga mittengnartunnik okausekarnek sap-
persok, imale okarsinnarpok: Nálekab pidlárlissit. 10 Tauk-
koale arksoardlerput siunekangisamingaut, nerssútille silla-
kangitsut nællungiseinik illissimainarput, tamakkonungalo as-
seroriartorput. 11 Erkanak taukkoa! Kaine mallikpæt,
Balaamesullo, akkiksarsiornek pivlugo, tammariartorkaut,
nungupullo sórdlo Kora arksoardlersitsirsok. 12 Maujung-
nartulliartorsuit taukkoa iktoratik innúlluartorsóput pæjugutiv-
sinik, nerridlárlutiglo; terssáput nuiet immekangitsut, anorib
tingititei, orpeello paumakarnek ajortut, marloriarlutik tokko-
lersut, sórdlemingnik aglæt nutsugáusimarsut; 13 Sórdlo
immarsúb maglersoee, kappiortorsóvlutik annisitsirsut kang-
unarsusimingnik; udlorirset maungainarmut ingerdlarsut,
taukkonunga tårtersoak piomártuksak torkorsimavok issukais-
sengitsomut. 14 Enochele aglæt, Adamit arbengæt aipæt,
erkotuksemik okalluktok taukko pivlugit, ima okarame: Areit,
Nálegak aggerpok, ivlernarsarsimarsortenne tausendeperksuit
illagællugit. 15 Ekkartóutsartoramigit tamása, Gudemullo
nálengitsorteit tamása pidlariartorlugit, ajortulliartarmætta,
Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik, ajortulliartorsuillo okau-
serluktorsómætta taursomunga. 16 Taukkoa okallorejuksein-
nararaut arksoardlerlutik, ikdligupillumingnik, sakkirsartut;
kannermingniglo okausekararaut makkitautelingnik, innung-
nullo mamigoutaraut sussiomaulutik. 17 Illivsele, assærsak-
ka, okautsit ivko erkainiarsigik, Nálegauta Iesusib Kristusib
Apostelecsa siornagut okauserirseit; 18 Okarbigimasse, ud-
lunne kingudlerne mittekiersokaromármet, sakkirsartunnik
ikdligupillumingnik, Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik.
19 Tarssáput ajortokattigeeksekartitsirsut, issumamingnik in-
nuniartainartut, annernekangitsut.

20 Illivsele, assærsakka, tungatiniaritse operirsauvsinut
ajunginerrúrsomut, Annernek ajunginek ikkiortigællugo, tuk-
siartarlutselo. 21 Gudible assærsútanétuinnaritse, Nálegau-

talo Iesusib Kristusib nákinnirsusia nerriugissiuk innursúmut năksaungitsomut. 22 Innuillo nellinginarnagit pissigik, illeit nákigirsarlugit piomárpesse: 23 Illeille siórarsárlugit pidluarsarniaissauesse, ingnermit annauniarlugit, kingarællugolo aglæt annorarsak uinningmit minguktisimarsok.

24 Illivsenigle sernigiginnaursok paitsisakangitsuttun-étisinnauluse, sakkomersisinnauluselo kéname sánut ussornartorsoarmut arksoarnaitsóvluse tipeitsuktóvluselo: 25 Gude tauna illissimarsotuak, Annaursirserput pirsarle nálengnaumik, ussornaumiglo, pirsaunermiglo, ajugaunermiglo, mănakut issukaissengitsorsoarmullo aglæt. Illomut.

IOHANNESIB

NAELLUNAEJARBIGINEKARSUSIA.

KAP. I.

Agleket makkoa pirsutigæt Iesusib tikkirsusiksa; Iesuse ussornartorsóvlune sakkomerpok Iohannesemut.

Terssa Iesusib Kristusib nællunæjautigekorsei Gudib pekkorsanik, kivgenne nǽllojungnǽrsitsomagamigit, killamik năpet piomártuksamik, tamakkolo nevsuiarlugit, Engelimigut aularutigei kivgaminut Iohannesemut; 2 Tauna merrsa okautiginiktóvok ivkoninga Gudib okauseenik, okautsinniglo Iesuse Kristusemik; terssa tekkorsaminik. 3 Pidluarpok tamakkoninga attuairsok, taimatŏg okautsinnik tamakkoninga erkoromártunnik tussartut nálekJutik, tokkorlugillo agleksimarsut makkonane. Nedliubiksæt kannekemet.

4 Iohannese (aglekpok) illageeksorpáinut arbenek marluinnut Assiamétunnut: Saimaulisselo ullapisarlisse mănakun-étúb,

aularkaumin-étúblo, tikkissirsúblo; annernerillo arbenek marluk, ivksiauviksoætta sánétut; 5 Iesusiblo Kristusib opernartóvlune okautiginiktúb, siudlerpávlunelo tokkorsunnit, nálegaunernullo nunamétunnut nálegáursúb; taursoma assagivtigut, ajortunnillo ubbarătigut aungminik. 6 Gudemullo Atátaminullo nálegaunengortikátigut pellessingortillutalo; taursoma pigilligit nálengnarnek pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut. 7 Areit, nuiettigut aggerpok, tamarmiglo irssimingnik tekkussauæt, taursomingalo kappirsirsut, ekkardlereello nunamiut tamarmik opitórsoængoromárput taursomunga. Ap, Illomumme. 8 Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nägatávunga, Nálegak tamerssa, mänakun-étok, aularkaumin-étorlo, tikkissirsorlo, ajugakangitsorsoak.

9 Uanga Iohannese kattengurse, nagliukattigirsarselo, nálegauvingmiglo pekkattigirsarse, illællárkattigirsarselo Iesuse Kristuse pivlugo, kikkertamétunga, Patmusemik attelingme, Gudib okausia pivlugo, Iesuse Kristuselo okautigigauko. 10 Nálekab udloa (Sabbate) erkorlugo, annernermiúrsunga, tunnumnelo nippersoak, sórdlo kardlortaursúb nippa, tussariga, ima okartok: 11 Uanga aularkautávlungalo nägatávunga, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, tekkursettillo aglekit makpersekennut, ătikillo illageeksunnut Assiamétunnut, Efesumiunnut, Smirnamiunnullo, Pergamumiunnullo, Tiatiramiunnullo, Sardemiunnullo, Filadelfiamiunnullo, Laodizeamiunnullo. 12 Uanga tava keviarpunga, nippersoak tamanna, uamnut okalluktok, tekkojomaulugo; keviaramalo nennerúserbeet arbenek marluk Goldiúrsut tekkogikka; 13 Nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk akkornænnétomik attautsemik tekkuniktunga, innúb ernerætta arssinganik; tauna annorakartok tekkisórsoarmik, sekkirsængmigullo ketterusersimaulune ketterúmik Goldiúrsomik. 14 Niakoale nyeilo kakkortorsóursut, sórdlo sauet merkoee kakkortut, sórdlo aput, irssiglo ingnertut ikkoellaursotun-étuk; 15 Issigeilo kang-

usariksotun-étut, kirssersúme aumainængortitettut, nippalo sórdlo kooksoapalluktorsoak; 16 Udlorirsello arbenek marluk tellerpiminik tigumiarei, karnanillo annirsok pænnarsoak ippiktórsoak igdluktukut kénaliksoak, kénalo sekkenertut keblertigirsóursok, keblerkingnerrursaránget. 17. Tekkoleraukolo issigeisa sænnut orlorsunga tokkorsotun-élerlunga; tellerpiminik tava pattikpānga, ima okarbigællunga: Erksekennek, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga. 18 Umarsóvlungalo. Tokkogalloartunga, aréille, tokkungajungnærsunga issukangitsomit issukaissengitsomut, mattuærsautekarlungalo tārtorsoarmut tokkomullo. 19 Tekkorsettit aglekit, mānakullo-étut, kingornalo piomártut, imaitut. 20 Udlorirset arbenek marluk tekkorsauvit nællunartuæt pivlugo, tellerpimnétut, nennerúserbeello arbenek marluk Goldiúrsut pivlugit. Udlorirset taukkoa arbenek marluk, terssa illageeksut arbenek marluit Engeleet, nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk, tekkorsettit, terssa illageeksut arbenek marluit.

KAP. II.

Innúb Ernerætta Iesusib aglekorsei Efesumiut, Smirnamiullo, Pergamumiullo, Tiatiramiullo ajokærsorteinut.

Illageeksut Efesumiut Engeliænnut ima aglegit: Udlorirsennik arbenek marlungnik tellerpingminik tigumiartok, nennerúserbeello arbenek marluk Goldiursut akkornænne sakkirsartok, ima okarpok: 2 Sullirsettit, piniakettillo, issumagirsutsillo illissimauakka, ajortullo nekkoriginnaunginaukit, missiksoriettillo ingmingnik tainiartut Apostelíúrsunnik, taimainatiglo, missilikettillo seglutóursut; 3 Koiæginikpotillo kammaginiklutillo, atteralo pivlugo piniartarpotit kassursungorsimanatillo. 4 Mattomingale paitsisakarpunga illingnut, assærsusek siudlek sorarunauko. 5 Taimaitomik ipperakettit erkainiarkit, adlamiglo issumakarniarlutit, pirsartakettillo siudleet piniarkit; piniængikukille, tikkidláræsuaromárpaukit,

idlillo nennerúserbeet nõukomárpara innánit, sáiniængikuit.
6 Mattomingale illuarágit, Nikolaittit pirsartægeit umigir-
sarigaukit, taukko uangatõg umigirsarigiakka. 7 Siutekartúb
tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut: Ajug-
áursok nerrisitsomárpara orpingmit innursútelingmit, Gudib
Paradisianétomit.

8 Illageeksullo Smirnamiut Engeliænnut ima aglegit:
Siudlerpák kingudlerpárlo, tokkogalloartok umarkiksorlo ima
okarpok: 9 Sullirsettit, nagliutittillo, peetsóursutsillo illissi-
mauakka (pissóvotille), mittengmattillo ingmingnik tainiartut
Iudiursunnik, taimainatiglo, tamerssápulle tornársúb ajokær-
sorbia. 10 Nagliutigirsæksettille tamása siórirsariaurnagit.
Atta, illæsse tornársúb parnãrsimauvingmut pisitsomárpei,
urssernekarkolluse, nagliungãromárposelo udlut kollit nãulugit.
Illomórniarit tokkomut aglæt, tava niakorumik innursúteling-
mik tunniomárpaukit. 11 Siutekartúb tussarniarligit Anner-
nerúb okausee illageeksunnut: Ajugáursok pinekaissengilak
tokkomik kingudlermik.

12 Illageeksullo Pergamiut Engeliænnut ima aglegit: Ip-
piktórsoarmik igdluktukut kénalingmik pænnarsoalik, ima
okarpok: 13 Sullirsettit, innigirsello illissimauakka, terssane
tornársuk ivksiauvekarmet, atteralo idlit sorarungikit, udlunne
taimanétunne aglæt, Antipase uamnik okautigilluartok tok-
kotáumet illivsine, terssa tornársúb innekarbiane. 14 Kav-
singoennigle paitsisakarpunga illingnut, terssa illakarauit Ba-
laamib ajokærsútánut nálektuartunnik, taursoma Balake ajo-
kærsora, Israelib kittornei piniartekollugit asserornartunnik,
nerrisekollugit Gudiúngitsut maujungnartueenik, arngnaune-
kartekollugillo. 15 Taimatõg idlit illakariotit Nikolaittit
ajokærsútænnut nálektuartunnik; tamanna umigãra, 16 Sai-
niarit; piniængikuille, tava tikkidláræsuaromárpaukit, tauk-
kolo sorssugiartorlugit pissauakka kannerma pænnanik.
17 Siutekartúb tussarniarligit Anernerúb okausee illageeksun-
nut: Ajugáursok nerrisitsomárpara Mannamik irssertorsimar-

somik, nællunéjautiksamik illuarsirsútiksánik tunniomauara. attertărtitsomaulugolo nællunéjautiksamut agleksimarsomik illissarinekangitsomik, piginiktuksab kissime illissara.

18 Illageeksullo Tiatiramiut Engeliénnut ima aglegit: Gudib Ernera, ingnertat ikkoellaursuttun-étungnik irsselik, kangusariksotun-étunniglo issigalik, ima okarpok: 19 Sullirsettit assænirsutsillo, kivgartorluarsutsillo, opersutsillo, issumagirsutsillo illissimauakka, soraratillo piniariartorauit. 20 Kavsingoennigle paitsisakarpunga illingnut, arngnapilluk Isabele Profetiúrsúm unnersok idlit innertinginauko ajokærsoinerdlugánget kivgakka tamartiniarlugit, arngnaunekartiniarlugillo, nerrisiniarlugillo tunnirsútinnik Gudepillungnut. 21 Sáiniarbiksakartikalloariga uersarungnélissæsugællugo, sáiniængilarle. 22 Atta, innængauvingmut (annernartorsoarmut) egipara, taursomungalo arngnaunekartut illængutillugit nagliungnartorsoarmut pisipakka, sáiniængipætta, sullirsettiglo perkiksimirsútigingipattigik. 23 Kittorneilo illomut tokkollugit nungussauakka. Illageeksulle tamarmik illitsorillissaput, uangáursógama, umættinnik tartuinniglo missiksoirsok, tamauselo ingmikórtilluse akkilluariartussauause sullirsauvsinik. 24 Illivsele, adlello Tiatiramétut, taimaitorsoarmik ajokærsútekangitsut, tornársúblo issumeinik nællunartunnik illissimangitsut sórdlo unnersut, okarbigælluse ima piause: Adlamik erdlokonartokartitsomangilause. 25 Kissiennele pigirsesse aulajængerbigissigik, tikkitserlunga. 26 Ajugáursorlo, pekkorsamniglo piniartuartok năgatiksamut aglæt, tauna nálegangortitsomárpara nællursunnut. 27 Taukkolo (illomórlune) páriniaissauei ajaupiarsoarmik sauiksoarmik, pógutartullo machatut asseroromárpei (arksoarnartut). 28 Sórdlo Atátama pekkomanga; taunalo tunniomáriara udlorirsamik kausiumik. 29 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

KAP. III.

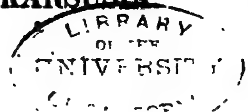
Gudib Ernerætta aglekorsei pingasut kingudleet, terssa Sardemiut, Filadelfiamiullo, Laodiseamiullo ajokærsorteinut.

Illageeksullo Sardemiut Engeliænnut ima aglegit: Gudib Annernereenik, udlorirsenniglo arbenek marlungnik pillik, ima
okarpok: Sullirsettit illissimauakka, merssa taigornekarauit
umarsomik, tokkungaursotillo. 2 Erkærsarniarit, adlello tok-
kokajalersut nekkursektiniarkit; sullirsettit merssa missilikau-
kit Gudemut nāmagluangitsut. 3 Taimaitomik pirsettit tus-
sakettillo erkainiarkit, malliklugillo sáiniarit. Pigárniængi-
kuille, tikkidláromárpaukit tigliktotut, illingnulle tikkibiksara
nællussauet. 4 Kavsingoenniktōg innukarpotit Sardeme, an-
noramingnik ipektingitsunnik, taukkoalo sakkikattigiomárpānga
kakkortunnik annorakarlutik, kingakonænginamik taimaitomut.
5 Ajugáursok annorarsennik kakkortunnik attitinekaissavok,
akkalo pæromangilara innursútib aglegeinit, akkalo okautigis-
sauara Atátamnut Engeleenullo. 6 Siutekartúb tussarniarligit
Annernerúb okausee illageeksunnut.

7 Illageeksullo Filadelfiamiut Engeliænnut, ima aglegit:
Illuartuinartok, opernartok, Davib mattuærsautánik pillik,
mattuærsairsok adlab muttunek ajugánik, mattursirsorlo adlab
mattuærnek ajugánik, ima okarpok: 8 Sullirsettit illissimau-
akka. Atta, angmarsomik issertarbekartitsiunga illingnut,
adlab mattunek ajugánik; merssa pirsaunekitsungógalloar-
potit, okautsikkalo nálektuarittit, atteralo misserratigingikit.
9 Atta, illeit tornársúb ajokærsorbianit pisipakka, ingming-
nik tainiartut Iudiúrsunnik, taimainatiglo, seglovlutigle. Atta,
tikkiutungortissauakka, pædlortissevlugillo issikauvit sænnut,
illitsorillissapullo assagivkit. 10 Okautsikka kammajuikor-
sirsut aulajængiunaukit, aulaiængersitsomáriaukittōg sernig-
ællutit ursserartoviksoarmit, sillarsoarmiunnut tamannut pio-
mártuksamit, ursserkollugit nunamiut. 11 Atta, aggeræsuais-

saunga. Pigirset aulajængerbigúk, péjaiviginekarkonnatit niakorutiksarnik. 12 Ajugáursok sukkaksængortitsomárpara Gudima nálekbiksoane, tamattomangalo kingorna annissæissavok. Gudimalo akka taursomunga aglekomárpara, Gudimalo iglorperksoeesa akkæt, terssa Ierusalemesăk, killangmit akkartok Gudimnit, atteralo nuták (agleklugo), 13 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

14 Illageeksut Laodizeamiut Engeliánnut ima aglegit: Illomut opernartóursok, seglosuitsomiglo okautiginiktok, Gudib pingortiteisa aularkautigirsæt, ima okarpok: 15 Sullirsettit illissimaunakka, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet; kannoktŏg nigleruilloneet kirssekuilloneet! 16 Imaitorle, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet, oriaromárpaukit kannimnit. 17 Idlit okaralloarpotit imænna: Pissórsóvunga, nămaktunniglo perkotekarpunga, ajorsangilluinarlungalo sungoamigloneet; nællovlutillo ajuleraunit nákinakallutillo, peetsóvlutillo, tekpeetsóvlutillo tammakangitsógauit. 18 Pekkoagit tava, uamnit pissiniarkollutit Goldemik, ingnekut sukulluisisimarsomik, pissórsoængorkollutit, annorarsenniglo kakkortunnik, attirsæksarnik, tammakangirsutsit kangunartok tekkokonnago; irssikillo tennikik irssigiksaumik, tekpiksilerkollutit. 19 Assærsakka nungullugit pidlaitsiarlugillo narkiksorarăkka. Taimaitomik illungersuinarlutit sáiniarit. 20 Areit, issertarbiúb sillatanétuarpunga, kassuktoirsartarlungalo. Nippimnik tussartokarpet, mattuærbigællungalo, tauna isserbigiomárpara, unnukullo nerrekattigiomárpara, taursomalo nerrekattigiomárlănga. 21 Ajugáursok, pekussauara ivksiakatigekollunga ivksiauvimne; sórdlotŏg uanga ajugáursunga, Atátagalo ivksiakattigællugo ivksiauviane. 22 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

KAP. IV.

Killangme ivksiauviksărsoak kănétorlo Iohannesib tekkoa; tekkogieitsŏg uttokaunerit 24; umarsullo sissamæt; ussorutit attorpeit.

Tamattoma kingorna tekkunilersunga, sunauvalo, issertarbik angmarnekarpok killangme, nippelo tauna, kardlortaursúb nippasun-étok, siudlermik uamnut okalluktok, ima okarpok: Máunga kakkitit, nanga tekkotissauagit, mattoma kingorna piomártuksennik. 2 Erngerlungalo annernermiúrsunga. Aréillo, ivksiauviksărsoak illiæt killangme, ivksiauviksărsoarmelo ivksiarsokarpok. 3 Ivksiarsorlo tauna sórdlo ujarak Iaspise Sardiselo; ivksiauviksărsoarlo illuva nerriursarsúb, Smaragdisun-étúb. 4 Ivksiauviksărsúblo auatágut ivksiauveet 24-étut, ivksiauveello tamakkoa kænne ivksiarsut uttokaunerit 24, kakkortunnik annoraglit, Goldiúrsunniglo niakorutiglit. 5 Ivksiauviksărsoarmillo annirsorsóursut ingnádlengnersoak, kadlersorsoak nippersuillo; ivksiauviksărsúblo sáne nennerúrsuit arbenek marluk ikkomarsorsóursut, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk. 6 Ivksiauviksărsublo sáne kaumarsomik immauvekartok Kristalesun-étomik; ivksiauviksărsublo kekkane auatágullo sissamæt umarsun-étut, sámikullo tunnumikullo irsseliksoinnáursut. 7 Umarsorlo siudlek Lœversoatun-étok, aipalo nochatun-étok, pingajuællo innuktut kénakartok, sissamagællo nektoraliktut tingmirsotun-étok. 8 Umarsullo taukkoa sissamæt nungullutik ésarokartut arbenelingnik, illumikullo irsseináursut; taukkoalo sorsratik udlullo unnuello năulugit okausekartuinartut imaitunnik: Ajunginek, ajunginek, ajunginek Gude Nálegak, ajugakangitsok, aularkaumin-étok, mănakun-étorlo, tikkissirsorlo. 9 Taunalo, tokkosuitsok, issukángitsomit issukaissengitsomun-étok, ivksiauviksărsoarme ivksiarsok, umarsut taukkoa pirsarmarssuk ussornaumik, nálengnaumiglo, kujaniumiglo;

10 Tava uttokaunerit taivkoa 24 pædlorbigirsarǽt ivksiauviksārsoarme ivksiarsok, nálengārlugolo tauna, tokkosuitsok issukangitsomit issukaissengitsomun-étok, niakorutittiglo illieit ivksiauviksārsúb sánut, ima okalluklutik: 11 Nálegangá, idlit pigititæksávotit ussornaumik, nálengnaumiglo, pirsaunermiglo; idlit nerssa tamarluinarsuisa pingortinaukit, pekkorsarniglo étungorsimaput, pingortisimaulutiglo.

KAP. V.

Makperseket nakkitarutiglit arbenek marlungnik; Sauarkab tokkotitáursotun-étúb tigumiarpei; Sauarangoak tauna pingortisimarsut tamarmik ussorirsarǽt ussorutitámik.

Ivksiauviksārsoarmelo ivksiarsúb arkseine tellerpeenétut makperseket tekkogikka, agleksimarsut illumikullo kāmikullo, nakkittarusersimarsut nakkittarutinnik arbenek marlungnik.
2 Engelesōg pirsársoak tekkogiga, nippersoarmik ima okalluktok: Kinalikiak makperséirsuksáua makpersekennik okkoninga, nakkitaruteilo pejarlugit? 3 Kissiennele killangmeloneet nunameloneet, nunab attáneloneet makperséirsuksakangitsok makpersekennik tamakkoninga, illuinnullo irssigirsuksakarane. 4 Uanga tava kejangārpunga, makpersekennik tamakkoninga makperséirsuksakangimet, attuairsuksakaranelo, illuinnullo irssigirsuksakangimelloneet. 5 Uttokaunerit illætta tava ima okarbigānga: Kejákennek, atta, Lœversoak (Iesuse Kristuse) Iudab næggovianit, Davib kingueinit pirsok ajugáusimagame makperséirsuksávok makpersekennik tamakkoninga, péjarsinnaulugillo nakkittarutei arbenek marluk.
6 Áttalo, ivksiauviksārsúb, umarsullo taukkoa sissamæt akkornǽnne, uttokaunerillo akkornǽnne-étok Sauarak tekkogiga, kikkartok, sórdlo tokkotáursok, arbenek marlungnik nerksulik, arbenek marlungniglo irsselik, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk, aulartitáursut nunennut tamannut. 7 Taursomalo (Sauarkab) makperseket tig-

uiartorpei, ivksiauviksărsoarme ivksiarsúb arkseinit tellerpeenit. 8 Makpersekello tigumagit, tava umarsut taivkoa sissamæt, uttokaunerillo 24 pædlorput Sauarkab sánut, tamarmiglo Harpekartut, pógútakarlutiglo Goldiúrsunnik, tippigiksautinnik ullibkartorsoarnik, tamerssáput illuartut tuksiauteit. 9 Tuksiarlutiglo tuksiautităk attorpæt, ima okalluklutik: Idlit tigussirsuksávotit makpersekennik tamakkoninga, péjarsinnaulugillo nakkittarutei; Idlit tokkotáursógauit, Gudemullo pissiarigivtigut aungnik ekkardlereenit tamannit, okauselingnillo, innungnillo, næellursunnillo tamannit; 10 Nálegaunengortikivtigullo, pellessingortillutalo Gudivtinut; nunarsoarmullo nálegáussaugut. 11 Uangalo tekkogiga, tussarlugolo Engelerperksuit nippæt, ivksiauviksărsúb, umarsullo, uttokaunerillo auateinétut, amerdlarsuseello tausenderperkperksóursut. 12 Nippersoarmiglo ima okalluktut: Sauarak, tokkotitáursok, pigititæksávok pirsaunermik, pissónermiglo, illissimanermiglo, nekkursautaunermiglo, nálengnaumiglo, ussornaumiglo, kujanermiglo. 13 Pingortisimarsullo tamása, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo, immamiullo, tamakkonanétullo tamarsuisa tussarikka, ivksiauviksărsoarme ivksiarsomut, Sauarkamullo okalluktut imænna: Pirsartarligit ussornak, nálengnarlo, nersornarlo, pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. 14 Umarsullo taukkoa sissamæt ima okalluktut: Illomut. Uttokaunerillo 24 pædlorlutik nálengărpæt tauna tokkosuitsóursok issukangitsomit issukaissengitsomut.

KAP. VI.

Nakkittarutit sissamæt Sauarkab pejarpei; kingornalo tamakkoa tedlimæt, arbengællo.

Nakkittarutillo arbenek marluk illæt Sauarkab pærmago tekkogiga, umarsullo taukkoa sissamæt illæt tussariga, sórdlo kardlersorsúb nippánik ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 2 Attalo, nerssúrsoak kakkortuinnak tekkogiga, kănelo ivk-

siarsok pissikseliúrsok, taunalo niakorumik tunninekarame,
ajugáursuksávlune aulariartorpok, ajugáuniariartorlunelo. 3
Nakkittarutillo aipæt pærmago, umarsut aipæt tussariga, ima
okartok: Kæ, tekkojartoruk. 4 Nerssúrsoarlo adla auk-
padlártok, tava sakkomersok, taursomalo kăne ivksiarsok,
tauna erkiksirsúmik pærsitsekonekarpok nunamit, ingming-
nut tokkorartekollugit; pænnarsoarmiglo tunninekartok.
5 Nakkittarutillo pingajuæt pærmago, umarsut pingajuæt tus-
sariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. Attalo, nerssúrsoak
kernertok tekkogiga, taursomalo kăne ivksiarsúb ouktútit tig-
umiarei arksaminik. 6 Nippesŏg tussariga, umarsut taukkoa
sissamæt akkornænnit, ima okartok: Urssersaut attauseriarlugo
immigak iviksennik kakkortunnik, akkiksakarle anningaursa-
mik attautsemik, urssersaullo pingasuriartarlugo immigak su-
aursæksennik, akkiksakarile attautsemik anningaursamik, *Olialo*
Weinelo asseroriaurnagiktŏg. 7 Nakkittarutillo sissamæt pær-
mago, umarsut sissamæt tussariga, ima okartok: Kæ, tekko-
jartoruk. 8 Attalo, nerssúrsoak korsorpalluktok tekkogiga,
taursomalo kăne ivksiarsok, tokkomik attekartok; tărtorsublo
tauna aipara; taunalo pekkorsáursok nunarsúb illánut sissa-
mangutánut tokkotsiartorkollugo pænnamik kăngnermiglo,
perdlungmiglo, nerssútinniglo nunamétunnik. 9 Nakkittaru-
tillo tedlimæt pærmago, Gudib okausee pivlugit, okautigir-
sartiglo pivlugo tokkotáugalloet tarneit tekkogikka, tunnirsir-
sarbiúb attănétut; 10 Taukkoalo nippersoarmik torklullarsut,
ima okarlutik: Nálegangá, illuartuinartóvlutillo opernartotiná!
Kannok sivissutigirsomik ekkartóursivit, nunamiut akkiniar-
nekarkollugit aukput pivlugo? 11 Tamarmiglo taukkoa ing-
mikórlutik tunninekalerput annorarsennik kakkortunnik, okar-
biginekariputtŏg, sulle kassuérsadlengoaradlarkollugit, kivga-
kattittik kattengutittiglo uttakillugit, tikkitserlugit ingmisut sulle
tokkotæksáursuttŏg. 12 Nakkittarutillo arbengæt pæra tek-
kogiga, attalo, nuna tava seiuktorsoængortok, sekkenerlo tăr-
torsoængortok pooksoatut merkoursotut, anningarlo auktun-

élersok; 13 Killáublo udloriei nunamut nakkartut, sórdlo orpiúb Feigiglúb Feiginne nakkalerterarei, annorersúb aulatertaránganne. 14 Killak tava pekkarungnærpok, sórdlo makperseket immunekartut, kakkello kikkertello tamarmik nõunekarput innimingnit; 15 Nálegaunerillo nunamétut, nálegarsuillo, pissórsuillo, nálegangortisimarsullo, pirsársuillo, kivgello kivgáungitsullo, tamarmik irsertorniartut kakkársuit kongnersoeenut koppeinullo; 16 Kakkársoarnullo imnàrsoarnullo ima okarput: Nakkarbigissigut, mattórlutalo ivksiauviksãrsoarme ivksiarsúb kénanit, Sauarkablo ningengneranit. 17 Merssa nedliusimamet udlorsoak kammaubik, kinalikiarlo étuarsinnaua?

KAP. VII.

Gudib kivgei 144000 nakkittaruserşimaput; kissiksaungitsokarpok pidluartorsoarnik.

Kingornalo Engelit sissamæt tekkogikka, kikkartut nunarsúb issueine sissamænne, tigumiartut nunab annorekseinik sissamænnik, annorit annordlerkonnagit nunamut, immarmulloneet, orpingnulloneet. 2 Engelesõg tekkomigiga nuilersok sekkerngub allakarbianit, tauna nakkittarusersimarsok Gudib tokkosuitsub nakkittarutanik, nippersoarmiglo torklullavok Engelinnut ivkonunga sissamænnut, taukkoa asseroikonekarmætta nunamiglo immamiglo; 3 Imalo okarbigei: Nunaloneet, immarloneet, orpeelloneet asseroradlarnagit, Gudivta kivgei nakkittarusersinnagit käueesigut. 4 Nakkittarusernekartullo amerdlarsuseet tussarikka, 144000 diúrsut, taukkoa nakkittarusersimarsut tamannit Israelib kingueisa ekkardleenit; 5 Iudab kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Rubenib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Gadib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 6 Asserib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Naftalimib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Manassib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 7 Simeonib kingueinit 12000 nak-

kittarusersimarsut; Levib kingueinit 12000 nakkittarusersi-
marsut; Isascharib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut;
8 Zabulonib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Iosefib
kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Benjamib kingueinit
12000 nakkittarusersimarsut. 9 Attalo, kingorna innupero-
jurksuit tekkogikka, kissinek ajornakerssut, nællursunnit ta-
mannit, ekkardlereeksunnillo, okauselingnillo tamannit pirsut,
ivksiauviksărsúb sáne, Sauarkablo sáne kikkartut, kakkor-
tunnik annorakarlutik, arksamingniglo tigumiareit Palmit aua-
lekoteit. 10 Nippersoarmiglo torklulauput, ima okalluklutik:
Pidluarnakau, Guderput ivksiauviksărsoarme ivksiarsok, Sau-
ararlo. 11 Engelillo tamarmik kikkarlutik illusimageit ivk-
siauviksărsoarlo uttokaunerillo, umarsullo sissamæt, kenaming-
niglo pædlorput, ivksiauviksărsúb sánut, Gudelo nálengarlugo,
12 Ima okalluklutik: Illomut Guderput pirsartarligit ussornak,
nálengnarlo, illissimanerlo, kujanarlo, unnersiutiginerlo, pir-
saunerlo, nekkursautaunerlo issukangitsomit issukaissengitso-
mut. Illomumme! 13 Uttokaunerillo illætta sállunga, ima
okarkigănga: Kikkúnerpet okkoa kakkortunnik annoraglit?
Sumillo pisimanerpet? 14 Akkiara tava: Idlit nálegangá.
illissimauettit. Okarbigăngale: Tamerssa nagliungărnartor-
soarmit pirsut, annorarsettiglo erchorsimaueit, annorarsettiglo
kaumarsarpeit Sauarkab áuanik; 15 Taimaitomik Gudib ivk-
siauviksărsúb sánéput, nálekbiksoanelo kivgartorbigirsarăt ud-
lullo unnuello năulugit, ivksiauviksărsoarmelo ivksiarsok ser-
niksairsigissauæt; 16 Kingornalo kălissennatiglo immerosulis-
sengilet; nagliussériputtŏg sekkenermigloneet kiektorsoarmig-
loneet. 17 Merssa Sauarkab ivksiauviksărsúb kekkanétúb
párissammattik piksakartillutik, pisissevlutiglo puilarsunnut in-
nursútelingnut, Gudiblo allertissauei kodlit tamása irsseinit.

KAP. VIII.

Nakkittarutit arbengæt aipæt pærnekarpok; Engelit arbènek marluk kardlortautiglit; Engelit sissamæt kingudlereeklutik kardlortarput; erkanarsuit pingasut okautiginekarput.

Nakkittarutillo arbengæt aipæt (Sauarkab) pérmago, killangme nippangernalerkau udlub nællunérkotætta ketterpia tikkillugo. 2 Engelillo arbenek marluk, Gudib sáne kikkartuartut, tekkogikka tunninekartut kardlortaursoarnik arbenek marlungnik. 3 Engelesög adla kikkariartortok tunnirsirsarbiub sennianut, tippigiksaumullo pyórtitsivik Goldiúrsok tigumiara; amerdlasórsoarniglo tippigiksautinnik tunninekartok, illaliutiksennik illuartut tamarmik tuksiauteinut, tunnirsirsarbingme Goldiúrsome, ivksiauviksärsúb sánétome. 4 Tippigiksautiblo pyoa, illuartut tuksiauteinut illaliusimaulune, kangattartok Engelib arkseinit Gudemut. 5 Pyórtitsivik tava Engelib tigua, immerlugolo ingnermik tunnirsirsarbingmétomik, tamannalo nakkartipa nunamut; tavainarlo nippersoakalersok amerdlasúnnik, kadlersorsoængorlunelo ingnádlektalersok, nunalo seiuktorsoængortok. 6 Engelillo ivkoa arbenek marluk, kardlortaursoarnik piglit arbenek marlungnik, pigínángorsárniartut kardlortaromaulutik. 7 Engelelo siudlek kardlortarmet nettakornalerpok tava, ingnelerlunelo aungmik akkunelingmik, tamakkoalo nunamut nakkarput; nunablo illa pingasunguta nungupok óudlunelo, orpeesalo illeit pingasunguteit óuput nungullutiglo, óulerlutik nunguput, ivigillo umarsut tamarmik óulutik nungulerput. 8 Engelelo aipa kardlortarmet, tava kakkársoatun-étok ingnermik ikkomarsok sakkomersok immarbingmut nakkaræsuarlune, immarbiublo illa pingasunguta auinnængortok. 9 Immamiullo umarsut illeit pingasunguteit tokkoput, umiarsuillo immarsiortut illeit pingasunguteit asserorput. 10 Engelillo pingajuæt kardlortarmet, udloriarsoak tava killangmit nakkartok, ikkomarsorsoak sórdlo ingnerinak,

taursomalo kŏksuit illeit pingasunguteit, puillarsullo immiglit
nakkarbigei. 11 Udloriarsoarlo tauna attekarpok sungaursamik;
ervngillo illeit pingasunguteit sungaursængortut, ervngillo ta-
makko innuperksuit tokkorsutigeit, sungaursængorsimamætta.
12 Engelillo sissamæt kardlortarmet, tava sekkerngúb illa
pingasunguta, anningablo illa pingasunguta, udlorirsello illeit
pingasunguteit pinekartut, tamakkoalo illæt pingasungutæt
nungullune tărtorsoængormet, udlorlo makkairsirsok kaumar-
sutsime pingasungutanik, unnuaktŏg taimainiok. 13 Tekkol-
lugolo tussariga Engele tingmirsok killáub ketterpiagut, nip-
persoarmiglo ima okarlune: Erkanak, erkanak, erkanak
nunamiunnut, adlet kingudlikset kardlortaursuit nippeit piv-
lugit, Engelit pingasut sulle kardlortaissammætta.

KAP. IX.

Engelit tedlimæt kardlortarpok; taimatŏg arbengæt.

Engelillo tedlimæt kardlortarmet, udloriak tava tekkogiga,
killangmit nakkarsimarsok nunamut; taunalo tunninekartok
mattuærsaumik puillarsomut nettekangitsomut. 2 Puillar-
sorlo nettekangitsok mattuærmago, tava puillarsomit pyorsoak
annirsok, sórdlo kirssarsuksúb pyorsoa, sekkenerlo sillalo
tărtorsoængorpuk, puillarsúb pyorsoanik; 3 Pyorsoarmillo
tamattomanga piglertet pirsut nunamut; taukkoa pirsauner-
mik tunninekartut, sórdlo Skorpionit pirsársóursut nuname;
4 Okarbiginekariputtŏg, ivgit nuname asserorkonnagit, tung-
oiortulloneet, orpeelloneet, innuille kisseesa, kăueesigut nak-
kittarusersimangitsut Gudib nakkittarutánik. 5 Innerternekar-
pullo tokkoniarkonagit taukko anniarteenarkollugille kaumetit
tedlimæt naudlugit, anniartisimammattigiglo, anniarsusiæt tai-
ma annernartigau, sórdlo Skorpionib innuk igutarángago.
6 Udlullo taivkoa nedliupetta, innuit tokkojomadlaralloarput,
tokkonerle ajussaput, innújungnæromagalloarlutiglo, tokkúble
kemmăratigissauei. 7 Piglertello taukkoa nerssúrsoatut sors-

sugiartorsinángortotun-éput, niakomingnelo pekkarput niakorutetun-étunnik, Goldiúrsartunnik, kénakarlutiglo innuit kéneisut. 8 Nyakarlutiglo arngnet nyeisut, kigutekartullo Lœversúb kiguteisut. 9 Saigokarlutiglo sauiksoartun-etunnik, esarorsoeesalo nippæt kemmuksit kemmuktorperksuit nippeisunétok, sorssugiartortut. 10 Pamiokartuttōg Skorpionesut, igútekarlutiglo pamiumikut; taukkoalo anniartitsekonekarput innungnik kaumettit tedlimæt nāulugit. 11 Engelelo nettekangitsomit pirsok taukkoa nálegaunerææt, taursoma akka Ebræerit tairsarææt: Abbadonemik; Grækerille tairsarææt: Apollionemik. 12 Erkanartok siudlek kangiupok; atta, tamattoma kingorna sulle marluk erkanartukset piomaripuk. 13 Engelillo arbengææt kardlortarmet, tava nippe tussariga, tunirsirsirsarbiúb, Gudib sánétúb nōuinit sissamannit pirsok. 14 Taunalo Engelit arbengænut kardlortautelingmut ima okarpok: Engelit ivko sissamæt kellerursærkit, kellersorsimarsut kooksúb Eufratib sinnane. 15 Engelillo taukko sissamæt tava kellerursærnekarput, piginángortut udlúb nællunærkotánut, udluksamullo, kaumettiksamullo, okkiuksamullo, tokkotsiartorkollugit innuit illeinik pingasunguteinik. 16 Sorssuktuksello nerssúrsoaglit tausendeperkperksóursut, amerdlarsusiællo tussaralloariga. 17 Taimalo nerssúrsuit kénarsiakka, kænnelo ivksiarsut saigokartut ingnertun-étunnik, tungoiorpalluktunnik, korsorpalluktunniglo; nerssúrsuillo niakoeet Lœversuit niakoeesun-étut, karneinillo annirsut ingnerlo, pyórsoarlo ikkoelleksaursoarlo; 18 Innuillo illeit pingasunguteit tokkotáuput taukkonanga pingasunnit imaitunnit: ingnermit, pujorsoarmitlo, ikkoeleksaursoarmillo (ivkoa) karneinnit annirsunnit. 19 Nerssúrsuit merssa pirsaunertik kannermiugirsaræt pamiormiugællugolo; pamiorsoeello sórdlo pullateriarsuit, niakokarlutiglo, tamakkoninga akkonairsartut. 20 Sullelo innungnik amigarkokaralloartok tokkotáungitsunnik perdlutinnik tamakkoninga, sáiniængilelle, perkiksimirsutiginnagillo arksemik sullirseit, sorangilello pædlornermik tornársungnut, Gudiúngitsunnullo sennasimarsunnut Goldemit,

Sœlvemillo, kangusarmillo aukpadlartomit, ujarkamillo kerssungmillo; tamakkonanga sennasimarsut merssa tekkuningnerloneet, tussarnerloneet, pissaungnerloneet ajortut. 21 Sáiniaratiglo perkiksimirsútiginginieit innungærnertik, illiseenertiglo, arngnaunekarnertiglo, tiglingnertiglo.

KAP. X.

Engele pirsársoak torklorkau; arbenek marlungnik kadlerpok; Gudib nællunartua illomut nănekaissavok; Iohannese oma okalluktuksængortinekarpok erkotuksennik.

Engelesŏg adla pirsársoak tekkomigiga killangmit akkartok, nuia taursoma annorariga, nerriursarlo niakoanétok, kénalo sekkenertun-étok, issigeilo sukkalut ingnertun-étut. 2 Arksaminiglo tigumiarei aglegangoet makpersimarsut; issikamelo tellerpeenik immarbik tungmalera, issikamelo saumeenik nuna tungmarlugo. 3 Nippersoarmiglo tauna torklullakau, Lœversoatut nippeliksoatut; torklullatillugolo, kadlersorsuit arbenek marluit nippitik annisipeit. 4 Kadlersorsuillo taukkoa arbenek marluit nippitik anniserærmattigik, aglekomagalloarikka; nippe tava killangmit pirsok tussariga, ima okalluktok uamnut: Kadlersorsuit arbenek marluit okauseet nakkittaruserkit, aglengnagille. 5 Engeliblo tekkorsama, immarbingmut nunamullo tungmartúb arksame tellerpee kodlarei killangmut. 6 Tokkosuitsorlo issukangitsomit issukaissengitsomun – étok taia, tamerssa pingortitsirsok killangmik killangmiunniglo, nunamik nunamiunniglo, immarbingmik immamiunniglo; udlullo năissirsut (Engelib) unnerei; 7 Udlulle ivkoa nedliupætta, Engelit arbengæt aipæt kardlortaissapet, tava illomut nănekaissavok Gudib nællunartua ivna okautigirsa kivgaminut Profetinnullo. 8 Nippelo killangmit pirsok tussariga, ama tava uamnut okallungmirsok, ima okarlune: Aglegangoet makpersimarsut piartorlugit tigukit Engelib arkseinit, tungmartúb immarbingmut nunamullo; 9 Engele tava ornikiga,

okarbigællugolo: Makpersegængoennik okkoninga tunningaeit? Akkiăngalo: Pikit, éilugillo, nersserirsútigiomárpettillo okko, kannernele tungosungnitsotut mammartigissaput. 10 Engeliblo arkseinit makpersegængoet tamakko pigaukit, éiakka, kannimnelo tungosungnitsuttut mammartigigalloartut, éræraukille, nersserirsútigigikka. 11 Okarbigănga tava: Ama okalluktariakarpotit erkotuksennik innuperksoarnut, nællursunnullo, okauselingnullo, nálegaunernullo amerdlasórsoarnut.

KAP. XI.

Nálekbiksoak ouktorkoa Iohannesemut; okautiginiktuk marluk pivlugik; erkanartut pingajuæt pivlugo.

Tunninekartunga tava sudlotómik ajaupiatun-étomik, (Engelelo) ima okarpok: Nækkoitit, óuktoriartorlugolo Gudib nalekbiksoa, tunnirsirsarbiglo, nálektullo terssane; 2 Ungalugarle nálekbiksúb sillatánétok pimago, óuktussengilello, nællursunnut pekkosimamet, taukkoalo tungmariomárpeit ivlernartut, kaumettit 42 năulugit. 3 Okautigirsikka marluk pekkussauækka, erkotuksennik okallukollugik, udlut 1260 năulugit, attitisimaulutik pŏgunik. 4 Tamerssa orpik marluk olialiksoæk, nennerúserbiglo marluk, nunamiut Gudiætta sánétuk. 5 Taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tava ingnek karnekingnit annirsarau, kingarsartittik nungutsartorlugit, taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tauna taimaiserlune tokkotæksávok. 6 Taukkoalo killak mattusinnauæk siedlerkonago udlunne tamakkonane erkotuksennik okalluktillutik; immerlo auinnængortisinnauæk, nunalo pidlarsinnaulugo perdluksoarnik nellinginarnik, piomarsarángamik. 7 Okautigirsettiglo năsimapattigik, tava nerssúrsúb, nettekangitsomit nuirsúb, sorssugomárpek, arktorsartillugiglo tokkotsomárpek; 8 Timmikiglo sillainarmétsomárpuk, iglorperksuit akkornænne, tamakkoalo arssersóutávlutik taigornekarpuk Sodomamiglo Egiptenemiglo, terssane Nálegarput kikkiektugáumet kerssungmut

sennerosikamut. 9 Taukkoalo timmikik tekkojomárpægik
innuillo ekkardlereello okautsiglillo illéisa, udlut pingasut ud-
lúblo attautsib kekka tikkillugo, (tekkollugik) timmikiglo il-
liartorkussengilægik illivernut. 10 Nunamiullo tipeitsutigæl-
lugiglo keemasútigileromárpægik, pæjukattigeengniarlutiglo
tunnirsútinnik; Profetik taukkoa marluk anniartikalloarmægtik
nunamiut. 11 Udlallo pingasut udlúblo attautsib kekka näsi-
mamætta, kingorna taukko marluk Gudib annernerætta pulla-
pok, nækkoipuk tava, tamarmiglo, taukkoninga tekkuniktut,
erksingälersut; 12 Killangmillo nippersoak tussarpæt, taukko
marluk pivlugik ima okalluktok: Maunga kakkigitik. Nuiab
tava kangattaupæk killangmut, kingarsartikillo irssigægik.
13 Terssangainak tava nuna seiuktorsoængorkersok, iglor-
perksuillo illeit kollingit oppiput, nunalo seiuktorsótillugo in-
nuit 7000 tokkotáursut, pinekangitsullo annilárkaut, killang-
mullo Gudiúrsok nálekpæt. 14 Erkanartúb aipa kangiupok;
atta, erkanartut pingajuksæt terssangainartomik piomárpok.

KAP. XII.

Engele kardlortarmet, ussorutit tussarnarput; Gudib nálekbik-soa mattuærnekarpok; ernek arssersóutáursok erniursok, Gudemut pisinekarlune; Engelersärsoak Michaele sorssuk-pok tornársungmut kammaktorsoarmut, ajugáulunelo.

15 Engelillo arbengætta aipæt kardlortarmet, nippersuit tava
tussarsáursut killangme, ima okalluktut: Sillarsúb nálegauvee
pigirsængorsimaput Nálegautinut tennitánullo Kristusemut,
taunalo nálegáussavok issukangitsomit issukaissengitsomut.
16 Uttokaunerillo ivkoa 24, Gudib sáne ivksiarsut ivksiau-
vingmingne, kénamingnik pædlorput, Gudelo nálengärlugo.
17 Imalo okallukput: Nálegangá, kutsauvigautigit, ajuga-
kangitsok Gudeá, mänakun-étotit, aularkaumin-étotillo, tikkis-
sirsotillo, pirsaunersoet mäna attorauko, nálegauniarlutillo;
18 Nælkursullo peblingarniaralloartut, ningengnerillo nedliu-

tillerpok, tokkungarsullo ekkartóunekarbiksæt; kivgettillo Profetit, illuartullo, atternut nálektullo, mikkirsullo angisullo, akkilluaromáriettit, nunamiglo asseroirsut asserorlugit piomárpettit. 19 Gudiblo nálekbiksoa mattuærnekartok killangme, iklerbiúrsarlo (pekkorsaminik) okauselik tekkuksálersok nálekbiksoane; ingnádlektalerpok tava, nippersoakalerlunelo amerdlasórsoarnik, kadlersorsoængorlunelo, nunalo seiuktorsoængortok, nettakornartorsoængorlunelo.

Kap. XII. 1 Killangmelo nællunærkorsoak tekkotilersok, imaitok: Arngnak sekkenermik annorarsimarsok, anningarlo issigeisa attænnétok, niakorutekarlunelo udlorirsennik arkanek marlungnik. 2 Taunalo merssa nărtúrsok, niblidlárioktŏg ernisulerame anniængărlunelo. 3 Adlatŏg nællunærkot tekkotiniok killangme; attalo, nerssúrsoak sórdlo, aukpadlartorsoak étok, (tornársuk) tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, niakominelo niakorutekartok arbenek marlungnik. 4 Pamiursoaminiglo nutsukei killáub udlorieisa illeit pingasunguteit, nunamullo egillugit. Nerssúrsúblo taursoma arngnak ernisulersok ornikpa, ernisimapet kittorna nerriomaulugo; 5 Nálungiamik tava, angutingoamik erniok, tauna nællursunnut tamannut pársirsóussirsok ajaupiamik sauiksoarmik. Kittornalo aularunekartok Gudemut ivksiauviksărsoanullo. 6 Arngnarlo kemmăvok innukajuitsomut, terssane Gudib inniksiorsimamanne, terssane piksarsiornekarkollugo udlut 1260.

(Epistel am St. Michaelistage.)

7 Sorssungnekalersok tava killangme: Michaelib Engeleesalo sorssungmarssuk nerssúrsoak, nerssúrsúbtŏg Engeleesalo sorssukieit. 8 Merssale ajugáungitsut, inniksærotinekarputtŏg killangme. 9 Nakkartitáursok tava nerssúrsoak, pullateriatokársoak ivna, taigornekartok tornársungmik, satanasemiglo, tamerssa seglokittairsorsoak sillarsoarmiunnik tamannik; nakkartitáursorlo nunamut, Engeleelo nakkartitáugiputtŏg. 10 Nippersoarlo killangme tussariga, ima okalluk-

tok: Māna annaursút, pirsaunerlo, nálegauviglo, ajugaunerlo, Gudivta pigirsei, pigirsængorsimagiput (tennitánut) Kristusemut, kattengutivtinik unnerdlutiginiktok ajektugáumet, taursoma merssa Gudemut unnerdlutigirsarsimamagit udlullo unnuello nāulugit.
11 Taursomungalo ajugausimaput Sauarkab áuanik, ajokærsúmiglo okautigirsamingnik, innúrsusertiglo assænago erdligingikæt tokkomut aglæt.
12 Taimaitomik killáit okkorse, killangmiullo tamause tipèitsugitse. Erkanarle nunamiunnut immamiunnullo; tornársúb akkarbigælluse ornikpáse kammaktorsóvlunelo, nællunginame, sivikitsomik étuksáugame.
13 Nerssúrsoarlo nunamut nakkartitáursum ingminik tekkogame, arngnak mallersora ernirsok taivrsominga angutingoamik.
14 Arngnarlo tauna tunninekartok esarorsoængnik, nektoraliksub esarorsoeesun-étungnik, innukajuitsomut tinginæsuarkollugo inniksaminut, terssane piksarsiornekaissirsok, nedliutuksak, nedliutuksæglo marluk, nedliutuksablo illaina, nāutserlugit, pullateriarsub kénætta assianélune.
15 Pullateriarsublo kannerminit immersoak kooksoatun-étok annisipa arngnab tunnuagut, ippititsomagallarlugo kooksoarmik.
16 Arngnarle nunab annaupa, aitsaramelo kooksoak éia, nerssúrsúb annisita kannerminit.
17 Nerssúrsúb tava arngnak kammautigilera, sorssugiartorlugillo kinguei aglæt, terssa nálengniartut Gudib pekkorseinut, Iesusiblo Kristusib okauseenik piglit.
18 Uangalo immarbiúb sinnáne siorkenne kikkalersunga.

KAP. XIII.

Nerssút sakkomersok immamit; taimatōg nerssút adla nuirsok nunamit.

Nerssút tava tekkogiga kakkirsok immarbingmit, tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, nerksumigullo niakoruteliksóursok kollinnik, niakominelo atteliksóvlune milteklersunnik.
2 Nerssúllo tamanna tekkor-

sara, ketsursoatun-étok, issigeilo nennursúb issigeisut, kannersoakarlunelo Lœversoatut. Nerssúrsúblo (tornársúb) tunnia pirsaunerminik, ivksiauvingminiglo, nálegáursusersoarmiglo. 3 Niakoeesa illæt tekkogiga ikkilersimarsok sórdlo tokkonartomik, ikkialo tokkonartógalloak mamilersok; nunarsoarmiullo tamarmik nerssút tamanna tuppigusursútigæt. 4 Nerssúrsoarlo tava pædlorbigæt, nerssút pirsautilermago; pædlorbigigiættõg nerssút, okalluklutiglo: Kia arssiga nerssút? Kialo sorssukbigiginnaua? 5 Tunninekartorlo kannermik okalluktorsoarmik okausersärsoarnik, mittengnartunniglo, akkerartortuksáukonekartorlo kaumettit 42-étillugit. 6 Kannerminik tava okallulerpok mittengnartunnik Gudemut, akkalo, tuppiúrsarsärsoalo, killangmiullo mitteklugit; 7 Illuartunnuttõg sorssukonekariok, ajugáuniaissevlunelo taukkonunga: nálegáuniarkonekarioktõg ekkardlereenut tamannut, okauselingnullo, nællursunnullo. 8 Nunarsoarmiullo tamarmik pædlorbigirsaræt, taukkoa akkit merssa sillarsúb aularkautanit agleksimangilet Sauarkab tokkotitáursúb aglegeine innursútelingne. 9 Siutekartok tussarniarle! 10 Parnärsimauvingmut pisitsirsok, tauna nangminek parnärsimauvingmut piomárpok; pænnamiglo tokkotsirsok, tauna tokkotájomáriok pænnamik. Terssa illuartut kammajuirsusiæt operluarsusiællo pinekarpuk.

11 Nerssúllo adla tekkomigiga nunamit nuirsok, tauna marlungnik nerksukartok sauarkatut, okalluktorlo nerssursoatut. 12 Tamanniglo nálegauniariok nerssútetut siudlimisut, nunalo nunamiullo taursoma pædlortitarei nerssúmut siudlermut, tokkonaralloartomik ikkekartomut mamisimarsomigle. 13 Nællunærkorsoarniglo piniartarpok, ingnerlo aglæt killangmit nakkartitara nunamut, innuit irssigitillugit; 14 Nunamiullo tammartitarei, nællunærkorsuit pivlugit, taimaitunnik ajungisinekarame nerssútib tekkoáne; nunamiullo okarbigirsarei, sennatekollugit nerssútib arssinganik, ikkilersimarsógalloab pænnamik, umarsungortúblo. 15 Nerssútiblo tamat-

toma ársingánut annernekartitsekonekartok, nerssútib arssinga okallukainángortillugo aglæt, tokkotinekarkollugillo tamása pædloromangitsut nerssútib arssingánut. 16 Tamasáme taimaiserarei, mikkirsullo angisullo, pissórsuillo peetsullo, kivgáungitsullo kivgáursullo, nællunærkotserlugit tellerpeesigut kăueesigulloneet. 17 Niuvertokarkonnago pissirsokarkonnagoloneet, taima nællunærkotersimangipet, nerssútibloneet akkanik, akkættaloneet kissitsisanik pekkangipet. 18 Tamattomunga illissimanek pirsariakarpok. Siunekarsusekartúb kissilliuk nerssútib kissitsisa; innúb merssa kissitsisigimago, kissitsisalo terssa 666.

KAP. XIV.

Kenniket 144000; Engelit pingasut okautigirsæksakarput ajungitsomik; nunamiut Gudib pidlarei.

Sauararlo, Zionib kakkane kikkartok, tekkogiga, neijoriættŏg ivkoa 144000, Atátællo akkanik aglegáursut kăumikut. 2 Nippelo killangmit tussariga, sórdlo kooksúb nippa, kadlersorsúblo nippatut, nippelo tauna, tussægara, sórdlo Harpelirsartut kukkilektorángattigik Harpitik. 3 Tuksiarlutiglo tuksiautităk attorpæt ivksiauviksărsúb sáne, umarsullo uttokaunerillo sænne; tuksiautitărlo tamanna adlet illiniarnek ajoræt, taivkoale 144000 kissimik, nunamit pissiarisimarsut. 4 Tamerssáput taivkoa arngnennut maujungnartulliængitsut; niviarsiópumme, Sauararlo malligaræt, sumulloneet pirsarángat; tamakkoa pissiarisimaput innungnit, siudlerpáksávlutik Gudemut Sauarkamullo. 5 Illungersóngitsomiglo okallukluinængitsut, arksoarnaitsógamik Gudib ivksiauviksărsoætta sáne.

6 Engelesŏg adla tekkomigiga, killáub kekkagut tingmirsok, tauna năksaungitsomik Evangeliumekartok okautigirsæksaminik nunnamiunnut, nællursunnullo ekkardlereenullo, ingmikullo okausekartunnut, innungnullo tamannut; 7 Nippersoarmiglo ima okartok: Gude miannerîniarsiuk, nálengniarlugo,

ekkartóursidluarbiksa nedliumet; pædlorbigissiuglo tauna, pingortitsirsómet killangmiglo nunamiglo, immarbingmiglo, puillarsunniglo. 8 Engeliblo adlab mallikpa ima okalluklune: Oppiput, oppipumme, Babilonermiut, iglorperksuit taukkoa angirsórsuit; nællursut tamása immertinamikik uersarsutsimik Weiniænnik sillæronartomik. 9 Engelillo pingajuætta tauna mallikpa, nippersoarmiglo ima okartok: Nellinginak nerssumut arssinganullo nálektok, næellunérkotserkollunelo kămigulloneet arksamigulloneet. 10 Tauna immeromáriok Gudib ningautætta Weinianik, tamattominga akkunekangitsomik immersimamet ningautætta ermusia; anniartitáussægiorlo ingnermik ikkoelleksaumiglo, Engelit illuartut Sauarkablo tekkoænne. 11 Taukkoalo anniarsusiætta pyórsoa kangattaromárpok issukangitsomit issukaissengitsomut; udlullo unnuello năulugit kassuérbiksakaissengilet taukkoa, nerssúmut arssinganullo pædlorsimarsut, akkættalo næellunærkotánik pisimarsut. 12 Illuartut kammajuirsusiæt tava pirsariakarpok; terssaivkome Gudib inneitsisseinut nálektuartut, Iesusemullo opertuartut. 13 Killangmillo nippe tussariga uamnut ima okalluktok: Aglegit imænna: Pidluarkaut tokkorsut, Nálekamut tokkorsut mattoma kingorna. Illomut, Annernek okarpok, kassuærsaissapung-ŏg sullirsamingnit; piniakamik mallingmattik.

14 Attalo, nuia kakkortok tekkogiga, kănelo ivksiarsúb arssigiga Innúb Ernera, niakominelo Goldiúrsomik niakorutekartok, kiblúmiglo ipiktorsoarmik tigumiartok. 15 Engelelo adla nálekbiksoarmit annirsok, nuiablo kăne ivksiarsomut nippersoarmik ima okalluktok: Kiblúngnik kibloiniarit, kattersoiniarlutillo, kattersoivik nedliumet, iviksello innerisimaput nuname. 16 Nuiablo kăne ivksiarsúb kiblune aulatilerpa nunab kăgut, nunalo kiblugáulersok. 17 Engelesŏg adla annigiok nálekbiksoarmit killangmétomit, tauna kiblutiksakartok ipiktorsoarmik. 18 Engelesŏg adla annigiok tunnirsirsarbingmit, tauna nálegáursok ingnermut; niblidlárlunelo ipiktorsoarmik kiblutiksalingmut, ima okarpok: Kiblutiksarnik

ipiktorsoarmik kibloiniarit, orpeello Weiniksaglit mullingoee kiblorkit nunamétut, paurngei innerisimamætta. 19 Engelib tava kiblutiksane aulatilerpa nunab kăgut, mullingillo kiblorpei nunamétut, egillugillo Gudib ningengnersoætta nappartarsoánut nakkittarumut. 20 Nappartarsoarlo tamanna nakkittarut, tungmagáulersok iglorperksuit auatænne, nappartarsoarmillo nakkittarumit auksoak kookpok nerssúrsuit suppiksauteit tikkillugit, arvkosinerit 1600 sivissutigirsomik.

KAP. XV.

Arbenek marlungnik kingudlernik nagliungnartokarpok; Mosesib Sauarkablo tuksiautæk atlornekarpok.

Nællunærkollo adla tekkogiga killangme, tamannalo angisórsóursok tuppingnartorsóvlunelo, imaitok: Engelit arbenek marluk (tekkogikka), taukkoa pilliksóursut perdlútiksennik arbenek marlungnik kingudlernik, tamakkoninga merssa nămaksiok Gudib ningengnera. 2 Tekkogigatŏg immarbik igalaksatut kaumarsok, ingnermik akkunelik, tamarmiglo ajugáursut nerssúmut arssinganullo, nællunærkotánullo, akkættalo kissitsisanullo pekkungitsut, kikkartut immarbiub igalaksatut kaumarsub sinane, Gudiblo Harpeenik tigumiarlutik: 3 Tuksiarlutiglo attorpæt Mosesib, Gudib kivgætta, tuksiauta, Sauarkablo tuksiauta, imaitunnik okausekarlutik: Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Angekallutiglo tuppingnartorsóput pillirsettit; Illuartut nálegaunerǽná! Illuarlutiglo opernakaut nálegauniarsutsillo piniartakettillo. 4 Idlit, Nálegangá! Kia miannerissengikátit? Akkillo kia ussorissengila? Kissivit idlit illuartuinaugauit. Nællursullo tamarmik pædlorbigiartoromárpátit; akkingersútiksettit nællunærsimamætta. 5 Tamattoma kingorna tekkunikiunga, attalo, nálekbiksoak killangme, tuppiúrsakartok okautsinnik immalingmik, mattuærnekalersok. 6 Engelillo arbenek marluk taivkoa, perdlutiksennik arbenek marlungnik piglit, nálekbiksoarmit anniput, attitisimaulutik

annoraksennik sátunnik ippekangitsunnik keblertunnik, sækkirsængmikullo ketterusersimarsut ketterutinnik Goldiúrsunnik.
7 Umarsullo sissamæt illætta Engelinnut arbenek marlungnut tunniukei pŏgutet Goldiúrsut arbenek marluk, ullibkársimarsut Gudib ningengnersoánik, tokkosuitsúb issukangitsomit issukaissengitsomut. 8 Nálekbiksoarlo pyoliksuinængorpok Gudib ussornarsusiánik, pirsaunerániglo; nálekbiksoarmullo issertokarnek ajortok, perdlútit ivko arbenek marluk, Engelit arbenek marluk perdlútigititeit, nãtinnagit.

KAP. XVI.

Engelit arbenek pŏgutamik immeit kingudlereeksàrlugit koieit; annernerit maujungnartut pingasut; Engelit arbengæt aipætta pŏgutame imma koigia.

Nálekbiksoarmillo nippersoak tussariga, Engelinnut taukkonunga arbenek marlungnut ima okartok: Kæ, nunamut koiartorsigik pŏgutet, Gudib ningengnersoanik immakartut.
2 Siudliub tava pŏgutame imma koiartorpa nunamut. Innuit tava, nerssútib nællunærkotanik piglit, arssinganullo pædlortut ajualerput ajortomik asserornartorsoarmiglo. 3 Engelillo aipætta pŏgutame imma koiartorpa immarbingmut; auinnængorpok tava, sórdlo tokkorsomit pirsok, umarsullo tamarmik immanétut tokkoput. 4 Engelillo pingajuætta pŏgutame imma koiartorpa kooksoarnut, puillarsunnullo; auinnængoriput tava. 5 Engelelo ervnginnut pársirsok tussariga, ima okartok: Nálegak, illuartuinarpotit, mãnakun-étotit, aularkaumin-étotillo, ivlernartotiná, taima ekkartóursigauit; 6 Merssa illuartullo Profetillo auæt taukkoa koimarssuk, aungmik tava immiksakartimigittit, taimaiserkonekarmætta. 7 Engelesŏg adla tussariga, tunnirsirsarbingmit ima okartok: Illomumme, Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Ekkartóursirsútittit opernarlutiglo illuarkaut. 8 Engelillo sissamætta pŏgutame imma koiartorpa sekkenermut; piniartitáursok tava, innuit ingnermik

ipiktorsoarmik … óarkaut kieksoarmit, Gudiblo,
kiblork… …aktitsiginnaursúb akka mittekpæt,
… 10 Engelillo tedlimætta põgutame
…atib ivksiauvianut; nálegauvia tava
…atiglo tammoareit anniarnermit. 11 Gu-
…ekpæt, pivlugit anniarsusertik ajurseltiglo;
…arirsettik tunnungileit. 12 Engelillo arbeng-
æ… imma koiartorpa kooksoarmut Eufratesemut;
pakk… tava, arvkotiksiornekarkollugit nálegaunerit
pauanga …irsut. 13 Tekkunikiungatõg, nerssúrsúb (tornár-
sub) karnánit, nerssútiblo karnánit, Profetiókosersúblo karná-
nit annirsut annernerit pingasut maujungnartut, piglertáurset-
tun-étut. 14 Taukkolo tornársuit annernerimattik, nællunær-
kotinnik piniarput, annirsarlutiglo nálegaunernut nunarsoamé-
tunnut, sillarsoarmullo tamannut, kattisimatitsomaulugit sors-
sungnermut, nedliupet Gudib ajugakangitsúb udlorsărsoa.
15 Atta, kanningărnartomik tikkissakáunga tigliktotut. Pid-
luarpok erkomaniartok, annorarsimaulunelo, tammakarane
sakkikennane, kangunaralloarsutse tekkokonnago, 16 Katti-
simatipei tava nunab illánut, tauna Ebræerit tairsarǽt Armag-
eddonemik. 17 Engelillo arbengæt aipætta põgutame imma
koiartorpa sillainarmut; nippersoak tava, killangmit ivksiau-
viksărsoarmit pirsok, ima okartok: Perærsimavok. 18 Amerd-
lasúnnik nippersoakalerpok tava, kadlersorsoængorlunelo ing-
nádlektarlunelo, nunalo seiuktorsoængortok nellekangitsomik,
nuname innukalerkărmet kingorna, nuna taima aktigirsomik
seiursusekangitsok. 19 Iglorperksuillo angisórsuit pingasung-
orlutik auikput, nællursullo iglorpéit oppiput. Babilonersoar-
miullo Gudib erkaiei, tunniomaulugit ermutsemik, ningengner-
soame Weinianik immalingmik. 20 Kikkertello tamarmik
kemmăput, kakkello erssitsungnærlutik. 21 Nettakornarsuillo
zentneresut okumeisigirsut killangmit nakkarput innungnut;
innuillo Gude mittekæt, nettakornarsoarnik perdluksimagamik;
merssa perdlút tamanna angisorsómet.

KAP. XVII.

Uersartorsoak angisórsoak ekkartóunekarlunelo pidlárnekarpok.

Engelillo arbenek marluk, arbenek marlungnik põgutaglit
illætta, okallugbigiartorãnga, imalo pivlunga: Kacheet, uer-
sartórsúb, immekarbeperksuit kẽnne ivksiarsúb akkinekarbik-
sanik tekkotissauagit; 2 Tauna nalegaunerit nuname arng-
naunerigæt, nunamiullo sillærotut uersarsusiætta Weinianik.
3 Annernermelo tava pisipãnga innukajuitsomut; arngnarlo
tauna tekkogiga ivksiarsok nerssútib ivisárpadlártúb kãne, tau-
na tamarmigut pilliksóursok attennik mittautiksennik, arbe-
nek marlungniglo niakokartok, nerksukarlunelo kollinnik.
4 Arngnarlo annorarsimarsok aukpadláriksomik ivisárpadlár-
tomiglo, pinnersársimaulunelo Goldemik, ujarkenniglo erdling-
nartunnik, sappangenniglo, ermuserlo Goldiúrsok tigumiara,
immalik maujungnartorsoarnik, uersarsutsimelo ervkeenik.
5 Kãumigullo agleksimarsomik attekartok, imænna: nællu-
nartok, Babilonersoak, uersartut maujungnartullo arngnæt nu-
name. 6 Arngnarlo tauna tekkogiga sillærotok illuartut auæ-
nit, Iesusemiglo okautiginiktut áuænnit; tekkoleraukolo tup-
pigusulerkáunga. 7 Engelib tava okarbigãnga: Saog tuppig-
usulerpit? Arngnab taursoma, nerssútiblo kakkaktætta, arbe-
nek marlungnik niakokartúb, kollinniglo nerksuglúb nællunar-
susiængnik okautsomárpagit. 8 Nerssut, tekkorset tamanna,
ékalloarame étsungnærpok, amalo nuileromáriok nettekangit-
sorsoarmit, piomárlunelo asserornartomut, nunamiullo, (mers-
sa attermingnik agleksimangitsut innursutib aglegeinut sillab
aularkautanit,) tuppigusuleromárput tava, nerssut tamanna
tekkoguniko ékalloartok étsungnærsorlo, ama nuilermimet.
9 Tamattoma issumanut illissimanek pirsariakarpok kissienne.
Niakut arbenek marluk, tamerssa kakket arbenek marluk,
arngnab ivksiauvigirsei, tamerssatõg nálegaunerit arbenek
marluk. 10 Tedlimæt pærsimaput, attauserlo mãnakun-épok,

aipalo sulle pingilak, pisimalerunelo killængoamik éssavok.
11 Nerssullo tamanna, ékalloartok étsungnársorle, tamerssa
arbenek pingajuæt, arbenek marluglo illagei, asserornartomul-
lo pissavok. 12 Nerksuillo kollit, tekkorsettit, tamerssa ná-
legaunerit kollit, sulle nálegauvingmik pisimangitsut, náleg-
aunertulle nálegáukonekaissaput nerssút illagællugo, nedliu-
tuksak attausek nānlugo. 13 Taukkoa attauseenarmik issu-
makattigeekput, pirsaunertiglo nálegaursusertiglo pisitsomár-
pægik nerssúmut; 14 Taukkoa Sauarak sorssukomárpæt,
Sauarkable ajugájungnærsissauei, nálegáugame nálekennut ta-
mannut, nálegaunerrovlunelo nálegaunernut tamannut, illagigi-
ættōg kákosimarsut kennersimarsullo operluartullo. 15 Okar-
bigigiānga: Immerbeet tamakko, tekkorsettit, uersartúb ivksi-
auvigirsei, terssa innuit, kattisimarsoperksuillo, nællursullo,
ingmikullo okautsiglit. 16 Nerksuillo kollit, tekkorsauvit
nerssúmétut kingariomárpæt uersartok, péjaivigællugolo tam-
makangisillugolo, uingalo nerrissauæt, ingnermiglo nungutso-
márpæt. 17 Gudib merssa umætteisigut pekkomattik (ners-
sútib) issuma nálekollugo, piniarkattigeeksillugillo issumakat-
tigeeksikei, nálegauviællo pisekollugo nerssúmut, Gudib okau-
see nāmaksiserlugit. 18 Arngnarlo, tekkorset, terssa iglor-
perksuit, nálegauvekartut nálegaunernut nunamétunnut.

KAP. XVIII.

*Babilonersoarmiut nungussirsung-ōg; nálegaunerit, niuver-
tullo, immarsiortullo allieisuktorsoængorput; killangmiut
tipeitsukput.*

Kingornalo Engele adla tekkomigiga killangmit akkartok,
tauna pirsauneliksóursok, nunalo kaumarsarnekartok kaumar-
susianik. 2 Aksorungārlunelo nippersoarmik torklullarsok,
ima okarlune: Oppisimaput, oppisimapumme Babilonersuit
(iglorperksuit) tornarsungnullo inniksængorsimaput, irssertor-
biksængorlutiglo annernerinnut maujungnartunnut, irssertor-

biksængoriputtŏg tingmirsennut maujungnartunnut, erksinartunnullo tamanuut. 3 Taukkoa uersarsusiætta Weinianit sillærunartomit immermætta næliursut tamarmik; nálegaunerillo nunamétut arngnaunerigeit, niuvertullo nunamétut pissórsoængorsimaput, taukkoa nuennársusersoænnit. 4 Nippetŏg adla tussariga killangmit, ima okalluktok: Taukkonanga annigitse, illivse innuktarirsakka, illængutekonnase ajortullirseinut, illængutinekarkonnaselo perdlútikseinut; 5 Ajortullirseit merssa apoormætta killangmut, illueitsullirseillo Gudib erkaiei. 6 Piniarsigik, sórdlo taukkoa pigăse, marlungniglo akkillersigik, pillirseit akkimórlugit; ermusiættalo immánik, illivsenut pekkorsænnik, immitsigik marlungnik. 7 Sórdlo ingmingnik ussorsitsarmætta nuennárniarlutiglo ima aktigirsomik, taima aktigirsomik illivse anniartissigik allieisuktillugillo; umamikut ima okaralloarmætta: Ivksiauluarpogut nálegaunerróvlutalo, nidlarnertun-éssennatalo allieisutiksakaissenginiogut. 8 Taimaitomik perdlútikseisa tikkidlárománrpeit udlokut attautsekut; tokkúblo allieisutiblo kăngnerúblo; ingnermik tava óutsomárput nungutsomárlutiglo. Pirsársoursómet Gude Nálegak, taukkoninga ekkartóursirsuksak. 9 Nálegaunerillo nuname, taukkonunga arngnaunekartut nuennárpilluktullo, kejángălerlutiglo opissaput taukkonunga, ikkomarsusiætta pyorsoa tekkoleruniko. 10 Kikkarlutiglo ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sióravlugo, okallukluuglo: Erkanak! Erkanak! Iglorperksuit Babilonersuit, iglorperksuit kajengnængitsorsuit! Udlúb nællunærkotágut attauseenarkut tavainak akkinekarbiksarse nedliusimamet. 11 Niuvertullo nuname kejaulutiglo allieisukomárput ingmíngne, niukoteit piomanekarungnæissammætta, imaitut: 12 Niukotit Goldit Soelvillo, ujarkello erdlingnartut, sappangello, annoraksarlo sátok, aukpadláriksorlo, ivisárpadlártorlo, kerssuillo tippigiksut tamarmik, pŏgutello saurnet nellinginait, pŏgutello nellinginait kerssuit akkisóut, kangusello aukpadlártut, sauveello, okkusiksello; 13 Kannelillo, tupárnello illomórtut, tarnutiksello, kutsorlo tippigiksok,

weinelo', olialo, ivgillo kakkortut, nerssútillo, sauello, nerssúrsuillo, kammutillo, kivgaveello, innuillo tarngeit. 14 Paumarsuillo tarnivse nuennerirseit pekkangilet; innækonartullo, pinnersorsuillo tamása makkailerpesse, nuennerissæromárpesselo kingorna. 15 Tamakkoninga niuvertartut, pissórsoængorbigigamikiglo, kikkarlutik ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sióravlugo, kejáulutiglo opitóursóussaput. 16 Ima okallukluttik: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, (innuit) annorarsimarsut sátunnik aukpadláriksunniglo, ivisárpadlártunniglo, pinnersársimarsullo Goldemik, ujarkenniglo erdlingnartunnik, sappangenniglo! 17 Perkotisselo taima amerdlatigirsut nungusimaput udlúb nællunérkotágut attauseenarkut. Umiarsuillo nálegeit tamarmik, innuperksuillo, umiarsoarnik sulliakartartut, umiartortullo, immarsiortullo tamarmik, taukkonanga ungesiksome kikkartut. 18 Niblidlárlutiglo, taukkoa ikkomarsusiætta pyorsoa tekkogamiko, okalluklutiglo: Iglorperksoarmiut okko kikut arssiginereit? 19 Niakutiglo pyualáinik karssektipeit, niblerlutiglo, kejangärlutiglo, opitórsóvlutiglo, ima okarput: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, taukkoa niukoteit pissorsoængorsútigimattigik, tamarmik umiarsoaglit immarbingmétunnik! Udlúb nællunérkotágut attauseenarkut nungusimamætta. 20 Killak tipeitsugit taukkonunga, illivsesŏg illuartoseá! Apostelillo Profetillo! Illivse merssa pivluse Gudib tamakko akkinekarkoei pidlautiksáanik. 21 Engeliblo pirsársúb ujararsoak asserorteriviksoatun-étok kivipa, egillugolo immauvingmut, okalluklunelo: Taima terssangainartomik iglorperksuit angisórsuit Babilonersuit egissaput, nennirsæksájungnærlutiglo. 22 Tuksiartartullo, Harpelirsartullo, kardlortautingoakartullo kardlortartullo nippeit tussarnarungnæissaput illivsine; sennariksokarungnæissauseső̈g senneinik nellinginarnik; asserorterutillo perkpallueæt tussarsáujungnæissavok illivsine. 23 Kodleello ikkomariksut ikkomaissæissaput illivsine, uviksablo nulliæksablo nippæk tussarsáujungnæissægipuk illivsine; terssa, niuvertut illivsinétut

nálegarsorsógalloarmætta nuname, illiseersusivsiniglo tammartinekarmætta nællursut tamarmik. 24 Profetillo illuartullo auit (koirset) nervsarinekarput taukkonane, tamarmiglo nuname tokkotáursut áuit.

KAP. XIX.

Killangmiut ussorukput Gude ajugáumet; Kristuse killangmé torperksuit illagællugit nálegávok, nungutsartorlugillo akkerartortinne.

Kingorna tava nippersoak tussariga killangme, amerdlasóperkperksoarnit pirsok, imænna: Hallelujah, pidluarnarnek, ussornarnerlo, nálengnarnerlo, pirsaunerlo pirsartarligit Gudib Nálegauta. 2 Ekkartóursirsútei opernarlutiglo illuartómætta, uersartorsoak pidlárlugo akkingeramiuk nunamik asseroirsok uersarniartorlune, kivgamelo áuit akkiniutigigamigit taursoma arkseinit koirset. 3 Aipæksaniglo okariput: Hallelujah! Pyualo kangattartuinnarpok issukaissengitsomut. 4 Uttokaunerillo 24, umarsullo taukkoa sissamæt, pædlorput tava, Gudelo, ivksiauviksärsoarme ivksiarsok, nálengärpæt, okallukiutiglo: Amen, Hallelujah! 5 Ivksiauviksärsoarmillo nippe ima piok: Guderput ussorissiuk, kivgeiá tamause, taursomungalo nálektose, mikkirsullo angisullo! 6 Tava kattisimarsorperksuit nippæt tussariga, sórdlo amerdlasórsuit kooksoapallungnerit, sórdlotög kadlersorsuit nippæt, ima okalluklutik: Hallelujah! Ajugakangitsúb Gudib nálegauvik pigilermago; 7 Tipeitsungniarta piniktomalerlutalo, taunalo nálengniartigo; Sauarkab katternaviksa nerdléigvia nedliumet, nulliæksalo piginángorsartok. 8 Attitisimagioktög annerarsiamik sátomik ivlernartomik pinnersomiglo. Annorarsiarle sátok tamanna, terssa illuartut illuarsirsútigirsæt. 9 Okarbigängalo (Engelib): Aglegit imænna: Pidluarkaut, Nálekab nerdléigvianut nerriartorkosimarsut. Okarbigigiängatög: Tamerssa opernartut Gudib okausee. 10 Uanga tava issigeinut

pædlorpunga nálengniarlugo. Taursomale okarbigänga: Tai-
mailiorkennek, kivgakattigigaussinga, idlillo kattengutivillo,
Iesusiblo okausianik piglit. Gude pædlorbiginiaruk. Iesu-
sible okausia terssa erkoniartut annernerigæt.
11 Killak tava malluærsimarsok tekkogiga, attalo, nerssúr-
soak kakkortok, taursomalo käne ivksiarsok taiguteliksóursok
opernartomik seglosuitsomiglo, taunalo ekkartóursirsarau,
sorssuktarlunelo illuartomik. 12 Irssiglo ingnertut ikkomar-
sotun-étuk, amerdlasórsoarniglo niakorutekartok niakomigut,
agleksimarsomiglo attekartok, tamattominga illissimarsokangit-
sok nangminek kissime illissimaga. 13 Attisimarsorlo an-
noramik aungmut missuktarsimarsomik, akkalo imaipok: Gu-
dib okausia. 14 Kattisimarssorperksuillo killangmétut mallik-
pæt, nerssúrsuit kakkortut kænnelutik, annorarsimaulutiglo
annorarsennik sátunnik kakkortunnik ivlernartunniglo. 15
Karnánillo annirsok pænnarsoak ipiktorsoak, tamattominga
nællursut unnattarkollugit; nálektissægieitsög ajaupiamik sauik-
soarmik, Gudiblo ajugakangitsúb illungersorsusiætta ningeng-
nersoættalo nakkittarursoa Weinemut tungmartara; 16 Atte-
karioktög annoramigut kettermigullo agleksimarsomik, imaito-
mik: Nálegaunerit tamarmik Nálegaunerætt, nálekello tamar-
mik Nálegæt. 17 Engelesög attausek tekkomigiga, sekke-
nerme kikkartok, nippersoarmiglo torklulangärtok, tingmir-
sennullo tamannut, killáub atáne tingmirsennut, ima okarlune:
Kainiaritse, kattisimaniarluselo Gudib angesórsúb nerdléigvia-
nut; 18 Nálegaunerit uingæt, nálegáursullo uingæt; pirsár-
suillo uingæt, nerssursuillo kænnelo ivksiarsut uingæt, kivg-
áungitsullo kivgáursullo, mikkirsullo angisullo tamarmik uingæt
nerriartorsigik. 19 Nerssullo, nálegaunerillo nunamétut, sors-
suktorperksoeello tekkogikka, kattillersimarsut sorssulerlutik
nerssursúb (kakkortub) känétomut illarperksoeenullo. 20
Nerssut tava tiguæt, aiparitillugolo Profete seglutorsoak, tup-
pingnartullirsok taursomunga nællunærkotinnik, tamakkoninga
tammartikei nerssumut nællunærkotserkorsut, taursomalo

arssinganut pædlortut; taukko marluk tava umarsóvlutik eginekarpuk tessersoarmut nettekangitsomut ingneliksoarmut ikkoelleksaumik ikkomarsomut. 21 Adlello tokkotinekartut pænnarsoarmik, taursoma nerssúrsoarmétúb karnánit annirsomik, tingmirsello tamarmik nerrivlutik kărsillarput taukkoa uinginnik.

KAP. XX.

Tornársuk kellersornekarpok okkiunnut 1000 dinnut; ama killængoamik kellerursœrsimalersok; késale egitáursok ingnersoarmut; ekkartóursirsútekarpok.

Engelesög tekkogiga killangmit akkartok, mattuærsautelik nettekangitsomut, kallimnersuillo tigumiarei. 2 Nerssúrsoak tava tiguka, pullateriatokársoak, terssa tornársuk, satanaselo, kellersorlugolo okkiut tausendit. 3 Nettekangitsomullo egipa, mattullugolo panărpa, mattoalo nakkittarutilerlugo, nællursunnik tammartitsiungnærkollugo, okkiut tamakkoa tausendit nătinnagit, tamakkoale kingornættigut killængoamik kellerursærsimarsariakaissavok.

4 Ivksiauveello tekkogikka, taukkonungalo ingitut, ekkartóursirsúmik okallukorsáursut; tavalo Iesusemik okautiginiktut; Gudiblo okausee pivlugit niakoéjarsimarsut, nerssúmullo arssinganulloneet pædlorsimangitsut, kăumikulloneet arksamikulloneet taursomunga nællunærkotserkungitsut tarneit tekkogikka: taukkoalo umaleriput, Kristuselo nálegaukattigilerlugo okkiut tausendit. 5 Tokkorsulle adlet umangilet okkiut tamakkoa tausendit nătinnagit. Terssa makkibik siudlek. 6 Pidluarlunelo illuartóvok tauna, illængutisimarsok makkibingmut siudlermut; taukkonunga tokko kingudlek pirsaunekangilak, pellesiojomárpulle Gudemut Kristusemullo, nalegaukattigællugolo okkiut tausendit nănlugit.

7 Okkiullo tamakkoa tausendit năsimapætta, tornársuk tava kellerursæromárpok parnărsimauvingminit; 8 Aularlu-

nelo nællursut tammartitsomárpei nunarsúb tungeine sissamænnétut Gogekullo Mogogekullo, kattisimatillugillo sorssugiartorkollugit, taukkoa siorkettut immarbiúb sinnanétuttut ămerdlatigiput. 9 Narksársoarmut tava taukkoa aularput, illuvlugillo illuartut tupperperksoeet iglorperksuille assænekartut; ingnerle Gudemit killangmit nakkarpok nungutillugillo. 10 Tornársuglo, taukkoninga tammartitsirsok, egitáursok innersoarmut ingneliksoarmut ikkoelleksauteliksoarmullo, nerssútiblo Profetiblo seglursúb innigirsængnut, anniartissapullo udlullo unnuello năulugit issukangitsorsoarmut.

11 Ivksiauviksoarlo kakkartok tekkogiga, kănelo ivksiarsok tekkomigiga, taursoma kénanit nunalo killaglo kemmăpuk, inniksakarungnærlutiglo. 12 Tokkorsullo tekkogikka, mikkirsullo angisullo, Gudib sáne kikkkartut; makpersekello makpernekartut; adlettŏg makperseket makpernekariput, terssa innursútib aglegei. Tokkorsullo ekkartóunekalerput sullirsamingnik, agleket malliklugit makpersekenne tamakkonane agleksimarsut. 13 Immarbiúblo tokkorsut pigirsenne sakkomersipei, tokkúblo tărtorsúblo tokkorsut pigirsettik sakkomersiniækit, nungullutiglo ingmikórtinekarlutik ekkartóunekalerput sullirsamingnik. 14 Tokko tava tărtorsoarlo egitáursuk tessersoarmut ingneliksoarmut. Terssa tokko kingudlek. 15 Nellinginarlo agleksimangitsok makpersekenne innursútib aglegeine, tauna egitáursok tessersoarmut ingneliksoarmut.

KAP. XXI.

Killaktăk nunatărlo, Ierusalemelo nutăk.

Killaktăk nunatărlo tava tekkogikka; killak siudlek, nunalo siudlek nungumennik, immarbiktŏg năume. 2 Uangalo Iohannesiúrsunga, Iglorperksuit ivlernartut, Ierusaleme nutăk tekkogikka, Gudemit killangmit akkartut, piginángorsarsimarsut nulliæksartut arssoarsimarsotut uviksaminut. 3 Nip-

persoarlo killangmít tussariga, ima okalluktok: Areit, Gudib tuppersărsoa innungnétok tamerssa; taursomalo innekattigiomárpei, taukkolo innuktariomárpei, nangminerlo Gudib illagimattik, Gudigiomáriæt; 4 Kodlillo tamása irsseinit Gudib allerteromárpei; tokkokarungnæissægiok tava, alianartokarungnærlunelo, nibliarsokarungnærlunelo, annernartokarungnæissavok; siudlek (allianartolik) nungusimamet. 5 Ivksiauvíksărsoarmelo ivksiarsok okartok: Atta, tamása nutángortipakka. Uamnullo ima okartok: Aglegit: okausit tamakkoa opernartóvlutiglo illomornartóput. 6 Okarbigigiănga: Terssa, nămaksisimavok. Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo năgatávunga. Uanga merssa immerosuktok akkekangitsomik tunniomauara puillarsomit immekartomit innúrsútelingmik. 7 Ajugáursok, tauna kingorngursiomárpok tamannik, uangalo Gudigissauănga, taunalo ernerriomáriara. 8 Nikkadlortulle, opingitsullo, maujungnartulliartulle, innungærsullo, arngnaunekartullo angununekartullo, illiseetsullo, Gudiúngitsunnullo nálektut, seglutórsuillo tamarmik illængutuksaináput tessersoarmut ingnermik ikkoelleksaumiglo ikkomasimarsomut; tamerssa tokko kingudlek. 9 Attautsib tava, terssa Engelit ivkoa arbenek marluk pŏgutaglit arbenek marlungnik ullibkártunnik perdlútiksennik kingudliksennik arbenek marlungnik, illætta ornikpănga, okallugbigăngatŏg, ima okarlune: Kacheet, tekkotitsomaugít katternáksamik Sauarkab nulliæksanik. 10 Annernerme tava aularupănga kakkársoarmut kingiktorsoarmut, tekkotiniarlungalo angisórsoarnik iglorperksoarnik Ierusalemmiunnik ivlernartunnik, killangmit Gudemit akkartunnik; 11 Tamakkoalo pillíksóursut Gudib ussornarsusianik; kaumarsusiællo arssiga ujarak erdlingnartónerrúrsok, sórdlo Iaspise aligortut kaumatigirsóursok; 12 Karmakaripattŏg angisórsoarnik kingiktorsoarnigle; arkanek marlungniglo issertarbiksoakartut, issertarbiksuillo kolláne Engelit arkanek marlung-étut, akkittŏg agleksimarsut, terssa Israelib kingueisa ekkardlee arkanek mar-

luit. 13 Issertarbiksuillo pauunga sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo auunga sengmirsut pingasóursut issertarbiksuillo kujamut sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo sammunga sengmirsut pingasóursut. 14 Iglorperksuillo karmarsoæt tungauvekartok arkanek marlungnik, tamakkonane Sauarkab aulartiteisa arkanek marluk akkit agleksimarsut. 15 Okallugbigirsigalo ouktûtelirsartok sudloliksoarmik Goldiúrsomik, iglorperksuit ouktorkollugit, issertarbiksoeelo karmarsoællo ungalorsoæt aglæt. 16 Iglorperksuillo sissamannik aktigekattigeeksunnik sennerakartut, tekkirsusiællo sillirsusiællo nedlereepuk. Tava iglorperksuit ouktorpei sudlolingmik, Meiletartut 257 nik. Tekkirsusiæt, sillirsusiællo, kingirsusiællo nedlereekput. 17 Ungalorsoæt ouktoria, ouktútekartok 144 nik, innúb ouktútanik Engelib attugáaik. 18 Karmarsoællo sennanekartok Iaspisinnik, iglorperksuillo Goldióinnaursut, sordlo igalaksak kaumanerrúrsok. 19 Iglorperksuillo karmarsoætta tungauvee pinnersarsimarsut tamannik ujarkennik erdlingnartunnik. Tungauvik siudlek Iaspisiúrsok; aipalo Safiriúrsok; pingajuæt Kalzedoniúrsok; sissamæt Smaragdiúrsok; 20 Tedlimæt Sardonichiúrsok; arbengæt Sardisiúrsok, arbengæt aipæt Krisolitiúrsok; arbengæt pingajuæt Berilliúrsok; kollin-illoæt Topasiúrsok; kollingæt Krisoprasiúrsok; arkængæt Hiazindiúrsok; arkangæt aipæt Ametistiúrsok. 21 Issertarbiksuillo mattueet arkanek marluk, sappangáursut arkanek marluk, mattursoarlo attausek nungullune sappangáursok attausek, iglorperksuillo akkornænne arvkoseragit Goldióinnaursut, sórdlo igalasak kaumarsok. 22 Terssanelo nálekbiksoak tekkungikiga; Nálegak merssa, ajugakangisok Gude, Sauararlo nálekbigimarssuk. 23 Iglerperksuillo sekkenermigloneet kaumemigloneet pirsariakangilet, kaumarsautigirsæksamingnik; Gudib kaumarsusiætta merssa kaumarsarmattik; Sauararlo kaumakotigirsaræt; 24 Tamattomanelo kaumarsome sakkiuaissægiputtôg nællursut pidluartukset. Nálegaunerillo nunamétut pinnersautigirsettik ussornautigirsettig-

lo terssunga pisissaueit. 25 Issertarbeello parnărnekaissengilet udlótillugo, terssane merssa unnuakaisengimet. 26 Innuillo nællursullo ussornautigirseit nálengnautigirseillo terssunga pisinekaissaput. 27 Nellinginâursorlo illueitsulliartok takkamunga issisengilak, maujungnartulliartorloneet seglunartorloneet; Sauarkable makpersegeine innursútelingne agleksimarsut kissimik (ississaput).

KAP. XXII.

Immek innursútelik; orpik innursútelik; pidluartisimarsut Gudemut nálekiutik nálegáussaput issukaissengitsomut; aglekket makkoa nănekarput.

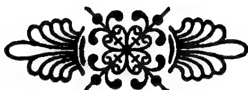
Uamnut tava (Engelib) tekkotinia koongărtok mingokangitsok innursútelingmik immelik, alligortut kaumatigirsok, taunalo annirsok Gudib Sauarkablo ivksiauviksărsoængnit. 2 Iglorperksuillo akkornænne, koongărtúblo senniane, igdluktut orpeet innursútiglit étut, taukkoa paumakartartut arbenek marlungnik nelligeengitsunnik, kaumettillo nungullugit adlennik paumakararaut, orpeello tamakkoa pillutei kaitsorsautiksáursut nællursunnut. 3 Uminartokaisséromarioktŏg, Gudiblo Sauarkablo ivksiauviksărsoæk taukkonanéssavok, kivgeisalo kivgartútsomárpæt, 4 Kénalo irssigiuaromárpæt; akkalo kăumiugissauæt; 5 Terssanelo unnuakaissengilak, kaumarsautiksamigloneet sekkenermigloneet pirssariakangilet, Gudib Nálekab kaumarsaromármattik, taukkoalo nálegáussaput issukangitsomit issukaissengitsomut.

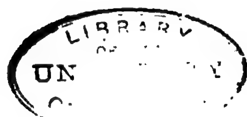
6 Okarbigigiăngalo: Okautsit tamakkoa opernartóvlutiglo illomornartóput. Nálekablo, Profetit Annerneressa Gudiætta Engeline aulartika, kivgenne nællojungnærsekogamigit nedliunæsuaromártuksennik. 7 Atta, aggeræsuaissaunga: Pidluarpok okautsinnik makkoninga erkotuksennik torkorniar-

tok agleksimarsunnik makpersekenne makkonane. 8 Uangalo Iohannesiúrsunga, tamakko tussarlugillo tekkogikka. Tussarærlugillo tekkoræraukit, tava Engelib, tamakkoninga tekkotitsirsima issigeinut pædloralloartunga nálengniarlugo;
9 Taursomale okarbigãnga: Taimailiorkennek; idlit merssa kivgakattigigangma, kattengutivillo, Profetit, okautsinniglo, makpersekenne makkonanétunnik torkorniartut (kivgakattigigiãnga): Gude náleklugo pædlorbigúk. 10 Okarbigigiãnggalo: Okautsit erkotukset, makpersekenne makkonane agleksimarsut nakkittarusissengilettit, erkorbiksæt kannekemet.
11 Illueitsulliartok, illueitsulliartuarile; maujungnartulliartorlo, maujungnartulliartuarile: Illuartorle, illuarsinnarile, ivlernartorlo, ivlernarsinnarile. 12 Attalo, aggeræsuaissaunga, akkiksarekorsaralo neksarlugo, tamásalo ingmikórtillugit akkilluariartussauakka sullirseinik. 13 Uanga siudlerpávlunggalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nãgatávunga; issoanin-étunga issoanullo étuaissaunga. 14 Pidluarput, inneitsisseinik mallingniktut, pirsuksængorkollutik orpingmut innúrsutelingmut, iglorperksoarnullo issertarbeesigut issertuksáukollutik. 15 Sillatænnele-étarput kemmit, illiseetsullo, uersairsullo uersartullo, innungærsullo, Gudiúngitsunnut nálektullo, tamarmiglo assæniktut piniartullo seglutinnik. 16 Uanga Iesusiúrsunga, Engeliga aulartikiga, tamakkoninga narkiksoivigekolluse, pirsæksennik illageeksunnut. Uanga Davib sordlerællungalo kinguarãnga, kaumariksorsóvlunga udloriak kausiut ivna. 17 Annernerlo nulliæksarlo (illageeksut) okarput: Kacheet! Tamattomingalo tussartok okarile: Kailutimme! Immerosuktorlo kaile, piomarsorlo, akkekangitsomik pille immermik innursútelingmik.

18 Tamásale, okautsinnik makkoninga erkotuksennik, makpersekenne makkonane agleksimarsunnik tussartut, uanga narkiksorpakka: Kialoneet illæniarpagit adlennik, tauna Gudib tava illængutissægia perdlútinnut, makpersekenne makkonane agleksimarsunnut. 19 Okautsillo tamakkoa erkotukset

makpersekennétut illéit kialoneet pėjarniarpagit taursoma illængerutigigalloa Gudib tava pæromária innursútib aglegeinit, iglorperksoarnillo ivlernartunnit, agleksimarsunnillo makpersekenne makkonane. 20 Tamakkoninga okautiginiktok, ima okarpok: Illomut, aggeræsuarpunga. Ap, illomut, kailutimme Nálegak Iesuseá! 21 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagilisse tamause. Illomut.

ANWEISUNG

der

EVANGELIEN UND EPISTEL

durch das ganze Jahr.

(Sabbatiúrsaránget attuagækset nællunærsimaput makpernerme.)

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
1. Advent	Matth. 21, 1—9. . .	Röm. 13, 11—14.
2. Advent	Luc. 21, 25—36. . .	Röm. 15, 4—13.
3. Advent	Matth. 11, 2—10. . .	1. Cor. 4, 1—5.
4. Advent -	Joh. 1, 19—28. . . .	Phil. 4, 4—7.
Christ-Tag	Luc. 2, 1—14. . . .	Tit. 2, 11—14.
Sontag nach dem Christ-Tage	Luc. 2, 33—40. . . .	Gal. 4, 1—7.
Sontag nach dem Neuen-Jahr	Matth. 2, 13—23. . .	1. Petr. 4, 12—19.
Fest der Erscheinung, oder Epiphanias . .	Matth. 2, 1—12. . .	Ef. 60, 1—6.
1. Sontag nach Eph. .	Luc. 2, 41—52. . , .	Röm. 12, 1—6.
2. Sontag nach Eph. .	Joh. 2, 1—11, . . .	Röm. 12, 7—16.
3. Sontag nach Eph. .	Matth. 8, 1—13. . .	Röm. 12, 17—21.
4. Sontag nach Eph. .	Matth. 8, 23—27. . ,	Röm. 13, 8—10.
5. Sontag nach Eph. .	Matth. 13, 24—30., .	Col. 3, 12—17.
6. Sontag nach Eph. .	Matth. 17, 1—9. . .	Col. 3, 18; 4, 1.
Septuagesima	Matth. 20, 1—16. . .	1. Cor. 9, 24; 10, 5.
Sexagesima	Luc. 8, 4—15. . . .	2. Cor. 11, 19; 12, 9.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
Quinquagesima, oder Esto mihi	Luc. 18, 31 — 43. . .	1. Cor. 13, 1 — 13.
Invocavit, oder 1. Sontag in der Fasten ,	Matth. 4, 1 — 11. . .	2. Cor. 6, 1 — 10.
2. Sontag in der Fasten. Reminiscere	Matth. 15, 21 — 28. . .	1. Thess. 4, 1 — 7.
3. Sontag in der Fasten, Oculi	Luc. 11, 14 — 28. . .	Ephes. 5, 1 — 9.
4. Sontag in der Fasten, Lætare	Joh. 6, 1 — 15. . . .	Gal. 4, 21 — 31.
5. Sontag in der Fasten, Judica	Joh. 8, 46 — 59. . . .	Hebr. 9, 11 — 15.
6. Sontag in der Fasten, Palmsontag	Matth. 21, 1 — 9. . .	Phil. 2, 5 — 11.
Ostersontag	Marc. 16, 1 — 8. . . .	1. Cor. 5, 6 — 8.
1. Sontag nach Ostern, Quasimodogeniti . .	Joh. 20, 19 — 23. . .	1. Joh. 5, 4 — 10.
2. Sontag nach Ostern, Miseric: Domini . .	Joh. 10, 12 — 16. . .	1. Petr. 2, 21 — 25.
3. Sontag nach Ostern, Jubilate	Joh. 16, 16 — 23. . .	1. Petr. 2, 11 — 20.
4. Sontag nach Ostern, Cantate	Joh. 16, 5 — 15. . . .	Jacobi 1, 16 — 21.
5. Sontag nach Ostern, Rogate, oder Vocem Jucund	Joh. 16, 23 — 30. . .	Jacobi 1, 22 — 27.
Himmelfahrts-Fest . .	Marc. 16, 14 — 20. . .	Apg. 1, 1 — 11.
6. Sontag nach Ostern, Exaudi	Joh. 15, 26. — 16, 4. .	1. Petr. 4, 8 — 11.
Pfingst-Fest	Joh. 14, 23 — 31. . .	Apg. 2, 1 — 13.
Fest der heiligen Dreieinigkeit, Trinitatis .	Joh. 3, 1 — 15. . . .	Röm. 11, 33 — 36.
1. Sontag nach Trinit.	Luc. 16, 19 — 31. . .	1. Joh. 4, 16 — 21.
2. Sontag nach Trinit.	Luc. 14. 16 — 24. . .	1. Joh. 3, 13 — 18.
3. Sontag nach Trinit.	Luc. 15, 1 — 10. . . .	1. Petr. 5, 6 — 11.
4. Sontag nach Trinit.	Luc. 6, 36 — 42. . . .	Röm. 8, 18 — 23.
5. Sontag nach Trinit.	Luc. 5, 1 — 11	1. Petr. 3, 8 — 15.
6. Sontag nach Trinit.	Matth. 5, 20 — 26. . .	Röm. 6, 3 — 11.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
7. Sontag nach Trinit.	Marc. 8, 1—9. . . .	Röm. 6, 19—23.
8. Sontag nach Trinit.	Matth. 7, 15—23. . .	Röm. 8, 12—17.
9. Sontag nach Trinit.	Luc. 16, 1—9. . . .	1. Cor. 10, 6—13.
10. Sontag nach Trinit.	Luc. 19, 41—48 . .	1. Cor. 12, 1—11.
11. Sontag nach Trinit.	Luc. 18, 9—14. . . .	1. Cor. 15, 1—10.
12. Sontag nach Trinit.	Marc. 7, 31—37. . .	2. Cor. 3, 4—11.
13. Sontag nach Trinit.	Luc. 10, 23—37. . .	Gal. 3, 15—22.
14. Sontag nach Trinit.	Luc. 17, 11—19. . .	Gal. 5, 16—24.
15. Sontag nach Trinit.	Matth. 6, 24—34. . .	Gal. 5, 25—6, 10.
16. Sontag nach Trinit.	Luc. 7, 11—17. . . .	Ephes. 3, 14—21.
17. Sontag nach Trinit.	Luc. 14, 1—11. . . .	Ephes. 4, 1—6.
18. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 34—46.. .	1. Cor. 1, 4—9.
19. Sontag nach Trinit.	Matth. 9, 1—8. . . .	Ephes. 4, 22—28.
20. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 2—14. . .	Ephes. 5, 15—21.
21. Sontag nach Trinit.	Joh. 4, 47—54. . . .	Ephes. 6, 10—17.
22. Sontag nach Trinit.	Matth. 18, 23—35.. .	Phil. 1, 3—11.
23. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 15—22.. .	Phil. 3, 17—21.
24. Sontag nach Trinit.	Matth. 9, 18—26. . .	Coloss. 1, 9—14.
25. Sontag nach Trinit.	Matth. 24, 15—28.. .	1. Thess. 4, 13—18.
26. Sontag nach Trinit.	Matth. 25, 31—46. . .	2. Petr. 3, 3—14.
27. Sontag nach Trinit.	Matth. 25, 1—13. . .	1. Thess. 5, 1—11.

